15 D. III.
18/r
45262/B
45396/B/1

21. C. 10581

3/6

Ex Lib. Rich^di Lydekker, Chir.
1792.

C: Huijberts, ad vivum Sculpsit.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS PRIMUS.

Cum Figuris æneis.

HET EERSTE ANATOMISCH CABINET,

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomiæ en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1701.

10681

Den Overſetter aan den Leeſer.

NA diender tot nogh toe geen volkome deciſie gemaakt is, tuſſchen de Oude en Nieuwe maniere van Spelden; ſoo heeft het my goet gedaght, in deſe mijne Overſettinghe te gebruyken die maniere van Spelden, dewelke't gebruykelijkſte is; Ook en heb ik my in't Overſetten ſoo ſtip niet willen binden aan de woorden, als wel aan de ſin, vertrouwende ſulks nutter, en aan den Leeſer aangenamer te zullen zijn.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

AD LECTOREM.

ANnus jam agitur trigeſimus ſextus, quod Auctores Anatomicos perlegere incepi; cum autem plurima in illis offenderem, quæ mihi obſcura viderentur, neque per figuras ſatis accuratè eſſent depicta; cultrum Anatomicum ipſemet arripui, eique varia, non ſolum humana, verum etiam brutorum cadavera ſubjeci, ne equorum quidem & boum parcendo, ut minutiæ luculentius oculos incurrerent.

Cum interim varia carnoſa, iiſque molliora (uti cerebrum &c) occurrerent, quæ conſervatu digna viderentur, conſervandi ars ſummopere animum meum defatigavit. Et jam mihi videbar conſervandi methodum inveniſſe laudabilem, quæ tamen opinio brevi poſt me fefellit: Tunc denuò alia via rem aggrediebar, quæ cum & ipſa pariter me deluderet, torſi animum per plurimos annos, donec tandem eam inveni artem, qua, ut opinor patebit, non ſolum partes carnoſæ, verùm etiam Cerebrum, imò integra cadavera, omnibus viſceribus inſtructa, per plura ſecula, & forte perpetuò incorrupta conſervari poſſint.

Sunt mihi parvula cadavera, à viginti annis balſamata, quæ tam nitidè ſunt conſervata, ut potius dormire videantur, quam exanimata corpuſcula.

Interim ab eo tempore, quo operam poſui in ſectionibus cadaverum, varia vaſa, ſc. Arterias, Venas, Lymphæ-ductus, Nervos, variaſque partes, corruptioni minus ſubjectas, conſervare mihi haud difficile fuit, & ſic temporis ſucceſſu, in tantam excrevit molem meſſis iſthæc, ut integrum conclave eam recipere haud potuerit; & ſic ſecundum, & tandem tertium, mihi aſſumere coactus fuerim, pro repoſitione rerum Anatomicarum.

Quia autem continuè Anatomica tractare tædioſum fuiſſet, interpolatis vicibus, animum quoque à juventute mea appuli ad ſtudium Botanicum, plantaſque tam indigenas, quam exoticas, non ſine magno labore, tanto numero collegi & nitide con-

 ſer-

ſervavi, ut parvo quoque indigerem conclavi; hiſce animum ſatiare nequivi, eumque alere coactus fui perſcrutinio exoticorum Animalium, Piſcium, Inſectorum, &c. tam Balſamico liquori innatantium, quam exſiccatorum, quibus jam quoque integrum replevi conclave.

Hiſce (favente Numine Divino) peractis, ſenioque confectus, aliâ incedere viâ, quietioremque horulam quærere mihi animus eſt; ut Deo Ter Opt. Max. gratias agere queam, pro ſummo in me collato favore; quod mihi tantum temporis conceſſerit, ut hæc omnia perficere potuerim.

Interim petitioni nonnullorum ſatisfacturus, Coronidis loco, Catalogum omnium eorum, quæ in Muſeo noſtro reperiuntur, perlibenter publici juris facerem, ſi Deo Ter Opt. Max. largiorem permittere dignetur vitam.

Quamvis autem parvi momenti eſſet, integrum Catalogum una vice in lucem edere, ſatius tamen fore duxi, per partes illud præſtare, incipiendo ab iis, quæ in conclavi inferiori repoſita ſunt.

In eo conſpiciendos ſeſe exhibent duo Theſauri ex ligno Indico confecti; in ſecundo quatuor majores, ut & Thecılæ plurimæ mediocres & parvæ, quarum

1. Referta eſt cordibus humanis.

2. Partibus è Pulmone deſumptis, ut & integris Pulmonibus & Cordibus, ſitu naturali obſervato.

3. Continet partes generationi inſervientes è muliere.

4. Varia Inteſtina Puerorum nitidiſſimè conſervata.

5. Turbam ſceletorum multorum Murium, gliris ſceleton inſultantium: ſuntque nitidiſſimè prædicta ſceleta confecta.

6. Placentas Uterinas, & ſic porro. Præterea in dicto loco 4. Thecæ majores reperiuntur ex eodem ligno Indico confectæ, ſceleat Juvenum nitida continentes.

Tertium conclave recipit Tumbam, ſceletis Puerorum inſtructam, ut & Theſauros majores octo, in quibus repoſita ſunt varia Anatomica, nec non varia cadavera juvenum nitidiſſime à plurimis annis conſervata.

Primò jam in lucem edere, quæ in Theſauro primo conclavis

primi

primi repoſita ſunt, mihi animus eſt, eo conſilio, ut ſingula objecta, & quicquid in iis videri poteſt, recenſeam.

Quæ autem mihi nova ſunt, ut & ea, quæ minus rectè ab aliis ſunt delineata, per figuras illuſtrabo, & ſic ſinguli Theſauri proprio gaudebunt Catalogo, figuris aliquot inſtructo.

Hujus rei fructus in eo conſtabit. Nemini unquam omnia mea rariora conſpicere licuit, idque propter illorum copiam & temporis penuriam : mihi quoque impoſſibile eſt, omnia memoriæ meæ mandare, ſc. quo in loco hoc aut illud repoſitum ſit, id quod non rarò tædioſum fuit.

Confectò autem Catalogô, illicò invenire potero, ubinam hoc aut illud objectum ſit repoſitum; ſi quis etiam Catalogum perlegerit, & aliquid in eo invenerit, quod libenter videret, illi momento ſatisfieri poterit. Alii delectantur viſu hujus objecti, aliis alia magis arrident, & ſic omnibus ſatisfacere conabor, ſine notabili temporis diſpendio.

Præterea ſi quis dubitet, num verè ita exiſtant ea, quæ ſunt à me delineata, aut demonſtrata, dabitur illi occaſio videndi, quod non fecêret alii Anatomici, quos inter nonnulli innumeras nobis obtruſerunt Chimeras, à veritate non ſolùm alienas, ſed in corpore humano non exiſtentes.

Vale L. B., & ut laboribus meis, non ſine maximo diſpendio peractis, favere digneris, rogo.

Het is nu ſes-en-dartigh Jaaren geleden, dat ik de Boeken der Anatomiſten begon te leſen: Edog, nademaal my in deſelve veele duyſtere ſaken voorquamen, die ook ſelfs door hare Figuren my geen genoegſaam ligt quamen te geven: Soo reſolveerde ik het ſnymes ſelfs in de hand te nemen, en tot mijn onderwerp te verkieſen, niet alleen de Lijken van Menſchen, maar ook der Beeſten; en op dat my de allerkleenſte deeltjens, wat grooter voor mijn oogen zoude komen: ſoo hebbe ik geen Paarden, nogh Koeyen geſpaard.

Nadien my ondertuſſchen verſcheyde ſaken voor quamen, dewelke my waardig ſcheenen bewaart te werden, en om hare weeke en vleeſighe ſelfſtandigheyd niet wel bewaard konden werden: ſoo hebbe ik daar toe ſeer veele moeyte aangewent, inſonderheyt ontrent de Herſſene, die veele andere deelen in ſaghtigheyd komen te overtreffen.

Nu ſcheen het my toe, dat ik een goede en bequame manier uytgevonden had, maar vond my wel haaſt bedrogen, daar na ſloegh ik een gants andere wegh in, die my niet minder verleyde; en ſoo bragt ik veele Jaaren door, ſonder yets goets uyt te werken, ontrent de conſervatie der geſeyde ſaghte deelen, tot dat ik eyndelijk daar toe quam, dat door my niet alleen vleeſighe deelen, als mede de Herſſene, maar ook ſelfs geheele menſchen met alle hare ingewanden veele Eeuwen, en mogelijk voor altoos, ſoo ik meen, ſonder bedervinghſullen konnen bewaard worden.

Ik hebbe kleene Kinderkens, die ik over twintigh jaaren heb gebalſemt, en tot nu toe ſoo netjes bewaard, datſe eer ſchijnen te ſlapen, als ontzielt te zijn.

Terwijl ik my beſigh hield, om het balſemen grondigh te onderſoeken, ſoo quamen my ondertuſſchen veele curieuſe zaken voor, tot welkers bewaring ſoo veel moeyte niet behoefde aangewend te werden, als daar zijn gemeene Aders, Slagaders, Water-vaten, Zenuwen, en andere deelen meer, die ik van tijd tot tijd quam te bewaren, dewelke ook tot ſoo groot een getal toenamen, dat een gantſche Kamer deſelve niet konde onthouden: En alſoo wierd ik gedwongen een tweede daar toe aan te leggen, en deſe al mede niet genoegſaam zijnde, ook een derde te gebruyken, en dat alleen tot de Anatomiſche zaken.

En nadien het my verdrietigh zoude geweeſt zijn, geduuriglijk de ligha-

hamen der menſchen te doorſnuffelen ; ſoo hebbe ik my , van mijne jonkheyd aan, een Liefhebber van de Kruyden en andere Gewaſſen geweeſt zijnde, ondertuſſchen ook weder begeven tot het onderſoek der ſelve Gewaſſen, en hebbe met een onvermoeyde arbeyd, het ſoo verre gebraght, dat ik, ſoo van inlandſche als uytheemſche Planten, een kleen Kamertje daar van vervult hebbe, die ſoo cierlijk zijn gedroogt, als immers mogelijk is geweeſt.

Hier by en iſt niet gebleven, maar hebbe my verders begeven, tot het onderſoek van kleene vreemde Diertjens, Viſſchen en Bloedeloos geſpuys, ſoo in voghtigheyd, als gedrooght zijnde, waar mede ook een kleen Kamertje is vervult geworden.

Dit nu alles door Gods goedheyd uytgevoert, en tot mijne jaaren gekomen zijnde; ſoo is mijn voornemen nu een geheele andere weg in te ſlaan, en een geruſter uur te ſoeken, om Gode dank te ſeggen voor deſe over groote gunſte aan my beweſen, dat hy my toegevoeght heeft ſoo veel tijds, om dit alles te konnen uytvoeren.

Ondertuſſchen om het verſoek van eenighe te voldoen, ſoo is 't voornemen (ſoo my God 't leven ſoo langh believen ſal te ſparen) een Lijſte te maken van alles wat in mijne Kamers gevonden werd,

En hoewel het een geringhe zake zoude zijn, een geheele Catalogus van alles tevens uyt te geven : ſoo is echter mijn voornemen 't ſelvighe ſtuks wijſe te verrighte, beginnende van die dingen, dewelke in de onderſte Kamer gevonden werden.

In deſe ſtaan twee Kabinetten uyt Indiaanſch Hout cierlijk gemaakt.

In de twede Kamer vier groote Kabinetten, als mede veele middelmatige; waar van het 1e vervult is met de herten van Menſchen.

Het twede is beſet met Longhen van Menſchen, als mede met Herten daar de Longhen nogh aan vaſt ſitten : En dat alles, ſoo als ſy in 't menſchen lighaam gelegen hebben.

Het 3de onthout in ſigh de partyen der Vrouwen tot de Voortteelingh gedeſtineert.

Het 4de het gedarmte van verſcheyde Kinderen, ſeer net geconſerveert.

Het 5de een hoope witte en ſeer konſtigh gemaakte Geraamtens van Muyſen, dewelke rontom, en op 't Geraamte van een Rot met ſelſame geſten verbeelden te beſpringen.

Het

Het 6de is verſien met Moer-koeken : en ſoo voorts zijn de reſte geſtoffeert met verſcheyde zaaken.

In deſe geſeyde tweede Kamer werden nogh vier Ceder Houten Kaſſen gevonden, verſien van vier nette Geraamtens van jonghe Luyden.

In de derde Kamer ſtaat een Tombe verſien van verſcheyde Geraamtens van Kinderen; als mede aght groote Kaſſen, waar in verſcheyde Anatomiſche zaken te zien zijn; ook onthoud deſe Kamer verſcheyde Lijken van Jongelingen, die van over veele jaaren cierlijk zijn geconſerveert geworden.

Nu is het voornemen eerſt te beſchryven, en in't ligt te geven; 't geen in't eerſte Cabinet van de eerſte en onderſte Kamer gevonden werd, met intentie van alles wat in yder deel te zien is, vervolghlijk te verhalen,

En alles wat my van plaats tot plaats voorkomt, 't geene ik voor onbekent, of voor onbeſchreven kome aan te ſien, of 't geen ook by anderen niet wel in Figuuren afgebeelt is; 't ſelve ſal ik in Figuuren daar tuſſchen voegen; en alſoo ſal yder Cabinet ſijn eygene Catalogus hebben.

De nuttigheyd die my dunkt daar in te ſteken is deſe. Niemand heeft tot nu toe alle mijne Rariteyten geſien, en dat om de veelheyd derſelve, en kortheyd des tijds. Het is my ook onmogelijk te bedenken, waar yder voorwerp is geplaatſt, 't geen my meermalen moeilijkheyd gebaart heeft; en hier door ſalmen ſulks konnen voorkomen.

Maar ſoodanig een algemeene Lijſte gemaakt zijnde, ſal men aanſtonds konnen weten, waar dit of dat geplaatſt is: Soo imand ook de Catalogus ſal geleſen hebben, 't geen hy ſien wil, kan men hem aanſtonds toonen. De eene menſch heeft ſin in't eene, een ander in't andere te ſien; en alſoo ſal men een yder vergenoeging konnen geven, en dat met weynig verlies van tijd.

Daer en boven, ſoo ymand twyfelt aan 't ware weſen, van 't geen in Figuren afgebeelt is; ſoo ſal men hem ſulks haaſt konnen laten ſien.

Dit is by andere Anatomiſten nogh in geen gebruyk geweeſt, namentlijk dat men de objecten, waar na haare Figuren zijn geſneden, by haar bewaart zijn, hier van daan komt het, dat ſommige ons veele zaken op de mou geſpelt hebben, die noyt in't menſchen lighaam getoont konnen werden.

Vaart ondertuſſchen wel, Beminde Leſer, en wilt deſen mijnen arbeyd, niet ſonder groote onkoſten volbragt zijnde, met uwe gunſte vereeren.

ANATOMICUS PRIMUS.

Ex ligno indico colore variegato nitidè confectus, in quo ſequentia ſunt repoſita.

PRimò nobis occurrit in fundo lævi lateris Pedamentum ex ligno Juglandis confectum, cui impoſita eſt rupes artificioſa, ex calculis humanis conſtans, cujus fundamentum rupes naturalis, tot calculis humanis undique obſita, ut quicquid in oculos occurrit, ſint meri calculi humani. Vide Tab. I.

Hi ex variis corporis partibus deſumpti, diverſi ſunt coloris, figuræ, magnitudinis & ſubſtantiæ: hoſce inter

A. A. A. *Calculi ſunt parvi humani per vias urinarias excreti, quibus rupes naturalis tegitur, eo præſertim loco, ubi majores calculi rupem obſcurare non valent.*

B. *Calculus humanus Veſicâ, poſt mortem, à nobis exſectus, formâ manubrii ſcipionis, quo eundo innitimur.*

ANATOMISCH CABINET,

Van gevlamt Indiaans Hout cierlijk gemaakt, waar in deſe volgende Zaken onthouden werden.

VOor eerſt ſtaater aan de linker zyde van de grond een Pedeſtal van Notebomen Hout gemaakt, waar op een artificiele Rots geplaatſt is, toebereyt uyt ſteenen, die in 's menſchen lichaam zijn gegroeyt, hebbende tot haar fondament een natuurlijke Steenrots, die met ſoo veel kleene en groote ſteenen, uyt 's menſchen lichaam gekomen, beleyt is, dat alles, watmen ziet, een tſamenſtel van ſteenen is, dewelke in 's menſchen lichaam zijn gegroeyt.

Alle deſe Steenen, uyt verſcheyde partyen van 's menſchen lichaam gekomen zynde, differeren veel van den anderen in couleur, figure, groote, en ſubſtantie.

Onder alle deſe Steenen, zijn die met de Letteren A. A. A. *getekent, de kleenſte, door de waterwegen geloſt, deſelve dienen alhier tot het bedekken van de natuurlijke Steenrots, voornamelijk op die plaatſen, daar de groote Steenen, de natuurlijke Steenrots niet en konden dekken.*

B. *Een Steen, van gedaante de knop van een Wandelſtok gelijkende, en is deſelve van ons na de dood uyt de water-blaas geſneden.*

C. *Calculus à Lithotomo extractus, figurâ fructum Mori imitans.*

D. D. *Calculi è Veſica urinaria Octogenariæ exſecti, cujus hiſtoria admiranda exſtat, in obſervationibus meis Anatomico-Chirurgicis Ao. 1691. in lucem editis. Vide Obſerv. primam. Patiens à viginti annis paſſa fuerat totius uteri propendentiam & ſimul cum illa, Veſicæ urinariæ prolapſum, ita ut Uterum totum quantum cum annexa veſica manibus arriperemus, palpitando calculos latitare in partibus prolapſis haud dubitabamus, nec falſi ſumus. Facta enim inciſione, illicò extraximus momento temporis calculos quadraginta & duos, quorum forma admiranda in angulis hujus rupis videri poteſt. Qua methodo inaudita citò fuerit curata, in prædicta obſervatione videri poteſt.*

E. *Calculus è Veſica Urinaria à Lithotomo extractus.*

F. *Alius eodem modo eductus.*

G. *Calculus niger è Pelvi poſt fata exciſus, Zingiberis forma.*

H. *Alius ex Pelvi, ſcintillante nigredine obſitus, id quod pluries obſervatur in calculis illo loco repertis.*

I. *Alius*

C. *Een ſteen van een Steenſnijder uyt de Water-blaas geſneden, van gedaante een Moerbeſie gelijkende.*

D. D. *Steenen, dewelke uyt een oude Vrouw van tachtentigh jaren zijn geſneden, welke verwonderinghs waardige Hiſtorie beſchreven ſtaat, in mijne Anatomiſche en Chirurgicale Obſervatien in 't Jaar 1691. in 't licht gegeven. Ziet aldaar de eerſte Obſervatie. De Patient hadde ontrent 20 jaren een uytſinkinge hares geheele Lijfmoeders gehad, en te gelijk mede een uytſinkinge van haare Waterblaas, ſoo datmen de geheele Lijfmoeder, met de t'ſamengevoeghde blaas in de hand konde nemen, en deſelve wat drukkende ſcheen het ons toe, ja wy en twijfelde niet, of de uytgeſackte deelen waren met ſteenen gevult, 't welk de uytkomſte ook leerde. Want een openinge gemaakt zijnde, zoo hebben wy in aller ijl 42 ſteenen daar uyt gekregen, welkers ſelſaame gedaante in de hoeken deſes Steenrots te zien is. Op wat ongehoorde wijſe de lijderſſe haaſtigh tot geneſinge is gekomen, kan men naſien in de geallegeerde Obſervatie.*

E. *Een Steen uyt de Water-blaas geſneden.*

F —— *Op deſelve wijſe uytgehaalt.*

G. *Een ſwarte Steen, na de dood, uyt het bekken van de nier geſneden, van gedaante een klaauw Gember verbeeldende.*

H. —— *Uyt deſelve plaats geſneden; Deſe is omvangen van een glinſterende ſwartigheyt, 't welk men meermalen bevint in de Steenen, die in die plaatzen gevonden worden.*

I. *Een*

I. *Alius è faucibus tuſſi ejectus, poſtquam patiens, per plures annos queſtus fuerat de difficultate deglutiendi.*

K. K. *Duo calculi per tuſſim ejecti è Pulmone.*

L. L. *Duo calculi inſignes, Rupes per ſe mentientes, iique è Vetulæ Mamma poſt mortem exſecti.*

M. *Calculus pullus Lithotomi ope extractus, cortice griſeo, craſſiſſimo, duroque obſitus.*

N. *Calculi parvi è digiti articulis mulieris podagricæ; hi à pilo dependentes, retinentur dextra ſceleti fœtus humani, quatuor præter propter menſium, huic rupi adſtantis: Dictum ſceleton ſiniſtra continet & veluti admovet oculis ſtrophiolum, è membranula tenuiſſima, myriadibus arteriolarum rubicundiſſimarum prædita, quo, tanquam flendo, hominum miſerias exprimens; Cœlum reſpicere videtur cum inſcriptione*

HOMO NATUS DE MULIERE, BREVI VIVENS TEMPORE, REPLETUR MULTIS MISERIIS.

I. *Een andere Steen, door 't hoeſten opgegeven, en dat uyt de keel, na dat de lijder een ſeer geruymen tijt geklaagt had, over het ongemackelijk inſwelgen van ſpijs en drank.*

K. K. *Twee Steentjens door het hoeſten uyt de Longh voortgekomen.*

L. L. *Twee groote Steenen, verbeeldende 2 Rotsjens, deſe zijn na de dood uyt een der borſten van een ſtok-oude Vrouw geſneden.*

M. *Een ſwarte Steen, omvangen van een ſeer dikke, graauwe, en harde ſchorſſe, deſelve is door een Steenſnijder uyt de Water-blaas geſneden.*

N. *Kalkachtighe Steentjens, uyt de kneukels van een podagreuſe oude Vrouw geſneden. Deſe aan een hairtjen hangende, werden gehouden in de rechterhand van een geraamte van een onvoldrage Kindje van ontrent vier maanden draghts, ſtaande het ſelve benevens de geſeyde Steen-rots. Het ſelve geraamte heeft in ſijn linker hand een neusdoekjen, gemaakt van een ſeer dun vliesken, waar door duyſende van fijne ſlaghaderkens loopen, 't ſelve quanſuys na de oogen brengende, als wilde het de miſerien der menſchen al ſchreijende uytdrukken; en de ooghraden opwaarts na den Hemel geſtrekt zijnde, is deſſelfs devijs*

De Menſche van een Vrouw gebooren, en eenen kleenen tijd leevende, is vol van gebreeken.

O. *Calculus prodigioſæ magnitudinis, Rupis æmulus, poſt mortem in tumulo, inter pedes, repertus.*

P. — *Veſica exſectus.*

Q. — *alius, major.*

R. — *Magnus formâ Zingiberis, Pelvi adhuc inhærens.*

S. — *Magnus, Lithotomi ope ablatus, cujus cortex griſeus.*

T. — *aſperrimus, ater, exſectus.*

V.] *Calculi varii nigricantes, poſt fata è renibus exſecti.*

W. *Calculus Ureteri iuclusus, unde uretere obſtructo, vitam cum morte commutavit puella, quatuor circiter annos nata. Quantos autem cruciatus paſſa fuerit, antequam animam Deo redderet, ſine animi motu recordari nequeo.*

X. X. X. *Calculi è Veſica fellea, poſt mortem, exſecti.*

Cæteri omnes, aut per vias Urinarias ſunt excreti, aut poſt mortem Veſicâ, aut Renibus exempti.

Hiſce omnibus interpoſiti ſunt rami arterioſi, foliis nudatæ arboris ramos repræſentantes, qui loco ſanguinis ceraceâ materiâ rubicundiſſimâ artificiosè repleti, calculos inter ſe continent, Rupem

O. *Een ſeer groote Steen, van gedaante een Steenrotsje gelijkende, deſe is in de dootkiſte van een verrot menſche gevonden, en dat tuſſchen desſelfs beenen.*

P. — *Uyt de Waterblaas geſneden.*

Q. — *Een grooter.*

R, — *Een groote, van gedaante een klaauw Gember gelykende; deſe ſit noch in een der Water-peſen begin, of bekken.*

S. *Een groote Steen van een Operateur uyt de Water-blaas geſneden, wiens ſchorſſe graauw is.*

T. *Een ſeer rouwe ſwarte Steen, door deſelve wijſe bekomen.*

V. *Verſcheyde ſwarte Steentjens, na de dood uyt de Nieren geſneden.*

W. *Een Steen, die in een der Water-peeſen is blijven ſitten, waar door die Water-peeſe is komen te verſtoppen, en het Meysken, out ontrent 4 jaren, is komen te overlijden. Wat al ſmerten dit Doghterken, door dit ongeval uytgeſtaan heeft, zulkx kan ik niet, als met beweginge des gemoets, nadenken.*

X. X. X. *Steenen, na de dood, uyt de Gal-blaas geſneden.*

Alle de reſterende zyn of door de waterwegen geloſt, of na de dood, uyt de Water-blaas, of Nieren gehaalt.

Tuſſchen en rontom deſe geſeyde Steenen, werden gevonden takken van ſlaghaderen, repreſenteerende takken van bladerlooſe boomen, dewelke door konſt opgevult zijn, met een ſeer roode en waſchahtige ſtofſe, waar door de Steenen niet alleen, maar

pem dictam firmiorem reddunt, viſuique gratiam conciliant. Dicti rami arterioſi deſumpti ſunt ex variis corporis partibus, idque non ſolùm è corporibus hominum, verùm etiam brutorum.

Huic Rupi, adſtant tria Sceleta fœtuum abortivorum quatuor circiter menſium; de primo ſuperius mentio facta eſt.

Secundum è regione ſitum, dextra falcem gerit, ictumque quaſi minatur, cum inſcriptione.

NEC PARCIT IMBELLIS JUVENCÆ POPLITIBUS.

In ſuperiore parte Rupis tertium ſceleton locatum, ejuſdem fere ætatis, dextra gerens funiculum ex margaritis puris exilibus confectum, quem indice ſiniſtræ manus videtur indigitare, caputque ſurſum erectum, quaſi cœlum adſpicere vellet, ea ornatur inſcriptione

CUR EA DELIGERE VELIM, QUÆ SUNT IN MUNDO?

E Regione hujus Rupis Pedamentum ſecundum è ligno Juglandis factum, Aſperiſque Arteriis non ſolùm humanis, verùm

maar ook ſelfs de geheele Steenrots een onderlinge vaſtigheyt bekomen. Ook ſoo geven deſe takken een aangenaam geſichte aan den beſchouwer: en zijn deſelve genomen uyt verſcheyde deelen des lichaams, ſoo van menſchen, als beeſten.

Ontrent deſe Steenrots ſtaan 3 Geraamtens van onvoldrage kinderkens van ontrent 4 maanden draghts, van het eerſte is hier boven geſproken, waar tegen over het 2e, geplaatſt is; hebbende in des ſelfs rechter hand een ſeyſſen, waar mede het ſchijnt te willen treffen, met dit devijs.

De dood en ſpaart ook ſelfs de weerlooſe Jeught niet.

Het 3e. Geraamte ontrent van deſelve ouderdom is boven op de Rots geplaatſt, hebbende in des ſelfs rechter hand een Snoertje van kleene en fijne Peereltjens, waar na het met de voorſte vinger van de linker hand ſchijnt te willen wijſen, en het hooft opwaarts gewent zijnde, als wilde het na den Hemel zien, heeft tot devijs

Waarom ſoude ick die dingen willen beminnen, die in de Werelt zijn?

Tegen over deſe geſeyde Steenrots vintmen een Noteboome Pedeſtal met Longhpijpen beſet, ſoo van Menſchen, als van Kalveren; en

rùm etiam vitulinis inſtructum; hujus pedamenti medium occupat pedamentum alterum, ex eodem ligno confectum, cui inſident duo ſceleta fœtuum abortivorum quatuor circiter menſium; horum unum geſticulationibus humanas res quaſi deridere, & ſic, DEMOCRITUM repræſentare videtur; alterum verò, dextrâ ſtrophiolo inſtructâ & orbitæ dextræ admotâ, HERACLITUM exhibet.

Inſcriptio primi ſceleti talis eſt.

CUM TANTUM IN VITA RESTET TRANSIRE MALORUM, LIBER AB HIS LETHO, LÆTUS SINE VOCE TRIUMPHO.

Secundi

NOS DULCIS VITÆ EXSORTES, ET AB UBERE RAPTOS, ABSTULIT ATRA DIES, ET FUNERE MERSIT ACERBO.

Not. 1. Strophiolum dictum, ex membranula confectum, innumeris gaudet arteriolis rubicundiſſimis, quarum curſus ſerpentinus non ineptè opus Phrygium æmulatur, de quo Propheta David loquitur Pſal. 139.

2, Oſſa Cranii ſtriatim accreſcere, inſtar glaciei, in illa ætate, hic palam eſt.

In anteriore parte Pedamenti ſupradicti continetur

A. *Aſpera arteria Vitulina*, ce-

en op dit Pedeſtal werd nog in't midden een tweede Pedeſtal gevonden, mede van 't ſelve hout gemaakt, verſien van twee kleene geraamtens, van Kinderkens, mede ontrent van 4 maanden draghts, hier van ſoo iſt, dat het eene, door des ſelfs verbeelde geſten *Democritum* verbeeldende, 's menſchen doen ſchijnt te belacchen. Het andere heeft een neusdoekjen in ſijn rechter hand, 't welk aan 't rechter oogh-rat gebragt zijnde, den ſchreijende *Heraclitum* verbeeld.

Het devijs van het eerſte is.

Nadien men in dit leven ſoo veele wederwaerdigheden moet uytſtaan: ſoo iſt, dat ick daar van vry gemaakt zijnde, ſtemmeloos, triumpheer.

Van het tweede.

Wy van dit zoete leven berooft, en van de borſten afgerukt, zijn van de nare dood weghgenomen, en in't duyſtere graft geleght.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit neusdoekje gemaakt is van een ſeer dun vliesken, doorwrocht van een ontelbaar getal van ſeer rode ſlaghaderkens, dewelke ſlangs-wijs loopende, een waarachtigh borduurſel ſeer aardigh komen te verbeelden, waar van den Propheet David ſpreekt in den 139 Pſalm.

Ten 2e. dat de beentjens van de Bekkeneeltjens in die tijd ſtraalwijs uytgroeien, gelijk 't water, dat 's winters komt te bevrieſen, kan men hier bequaamlijk zien.

Op de voorſte zijde van 't geſeyde groot

Ceraceâ materiâ rubicundâ repleta, atque inverſa, ita ut arborem ramoſam ſine foliis repræſentet. Vide L. A.

Not: Ramos ita exſiccavi, ut feré naturalem retinuerint diſpoſitionem, ſc: nonnulli antrorſum, alii retrorſum vergunt.

B. *Portio Pulmonis vitulini inflati, exſiccati, & in lamellas fiſſi, ut veſicularis aut ſpongioſa Pulmonis ſubſtantia ſe videndam exhibeat.*

C. *Pulmonis humani portio, eodem modo præparata, ut ſubſtantia veſicularis non ſolùm, verùm etiam calculi in Pulmone nati, conſpiciantur.*

D. *Aſpera arteria infantis inverſa, cùm annexis Arteria & Vena pulmonalibus.*

E. *Aſpera Arteria inverſa, eaque ex fætu quatuor circiter menſium.*

F. *Aſperæ Arteriæ portio, ceraceâ materiâ albicante repleta, per quam rami Arteriæ Bronchialis ſunt diſperſi, eaque è corpore vitulino.*

G. *Aſpera Arteria vitulina, antiqua methodo præparata, & jam à triginta quatuor annis conſervata.*

No. III. Inter dictas duas Rupes, Puel-

grootſte Pedeſtal werd gevonden.
De Longepijp van een Kalff, met een roodwaſſige ſtoffe opgevult, en omgekeert, verbeeldende alſoo een getakte en bladerlooſe boom, en is deſe getekent L. A.

Aanmerkt dat ik deſe ſtakken ſoo gedrooght hebbe, datſe byna haare natuurlijke geſtalte gehouden hebben, en wijken ſommige voorwaarts andere achterwaarts.

B. *Een ſtuk van de Longh van een Kalf, opgeblaſen, gedrooght, en in moten geſneden, op datmen desſelfs vooſe en blaaswijſe ſubſtantie bequaam ſoude mogen zien.*

C. *Een ſtukje van de Longh van een menſch, op deſelve wijſe toebereyt, op dat niet alleen des ſelfs blaaswijſe ſubſtantie, maar ook eenige ſteentjens konde gezien werden, die in de Longh gegroeyt zijn.*

D. *Een omgekeerde Longhepijp van een kleen Kint, waar aan noch vaſt zitten des Longs-ader en Slagh-ader.*

E. *Een omgekeert Longepijpje van een kleen Kintje van ontrent 4 maanden draghts.*

F. *Een ſtuk van een Longe-pijp, met een witte waſchaghtige ſtoffe vervult, waar langhs eenige takjens van de Arteria bronchialis loopen, dewelke met een rootwaſchaghtige ſtoffe vervult zijn, en is dit uyt een Kalf genomen.*

G. *Een Longh-pijp van een Kalf, op de oude manier ontrent 34 jaren geleden van my opgeſet en bewaart.*

No. III. Tuſſchen deſe 2 Steenrotſen

Puellæ trium, quatuorve annorum Sceleton repoſitum nivei coloris, pedamento ejuſdem nocæ inſidens, & peculiari artificio confectum, ita ut non ſolùm maxima ex parte, ligamentis propriis & naturalibus oſſa cohæreant, verùm etiam ligamentorum arteriæ, ceraceâ materiâ inpletæ ſunt, unde ſumma rubedine articuli ſunt prædit. Si quis dictos articulos oculis armatis luſtret, non ſolùm vivendos ſeſe exhibebunt ramuſculi capillares, verùm etiam iis multis partibus tenuiores.

Not. 1. Pars Capitis oſſei ſuperior, proprio Pericranio amicta, tot ſuperbit Arteriolis, ceraceâ materiâ repletis, ut dictum pericranium ſumma rubedine ſit perfuſum.

2. Siniſtra gerit Ramum Arterioſum ſplenicum, ex vituli Liene deſumptum, materiâ ceraceâ infarctum.

3. A dextra ope fili ſericei dependet Cor Pueri, lapidis inſtar durùm, cujus uterque ventriculus expanſus cum annexis Auriculis, ceraceâ materiâ impletis.

4. Dictum Cor inſtructum, Arteriæ Magnæ trunco ſicuti è Cor-

rotſen werd een ſeer wit geraamte geſien, van een Dochterken van 3. of vier jaren, 't ſelve op een Notebome Pedeſtal zittende, is op een nieuwe en byſondere wijſe toebereyt, niet alleen daar in beſtaande, dat het meeſt over al met ſijne natuerlijke banden vereenight is, maar ook ſoo zijn deſe banden verſien met hare ſlaghaderkens, dewelke met een rootwaſſige ſtoffe opgevult zijnde, de leden haar alſints bloet root vertonen. Wanneermen deſe banden met vergroot glaſen beſchouwt, ſoo komen ons niet alleen de capillare takjens der ſlaghaderen in 't geſichte, maar ook ſelfs die gene, dewelke ſeer veel fijnder zijn.

Ontrent dit Geraamte ſtaan verders deſe volgende zaken te conſidereren.

Ten eerſte. Het bovenſte deel van de Herſſenpanne is met ſijn natuurlijke pannevlies bekleet, waar door ſoo veel ſlaghaderkens loopen, door konſte ſoodanigh mede gevult, dat het pannevlies root van couleur is.

Ten 2. Van des ſelfs linker hand, na de borſt gewent zijnde, hanght af een Milts ſlaghader, op deſelve wijſe opgevult, en is deſe uyt een Kalf genomen.

3. De rechter hand vat een zijde draat, waar van afhangt het herte van een Jonge, ſoo hard gemaakt, dat het een ſteenigh herte ſchijnt te zijn, en zijn des ſelfs ooren mede opgevult met deſelve ſtoffe.

4. Aan het geſeyde herte is de groote Slagh-ader vaſt, ſoo als die uyt

Cordis ventriculo ſiniſtro emergit, reſervatis naturalibus diametro, forma, & curſu.

5. Quomodo ex Arteriæ Magnæ parte ſuperiore tres prodeant rami ſurſum vergentes, ſc: duæ Arteriæ Carotides, ut & Arteria ſubclavia ſiniſtra, hic videri poteſt: Arteria ſubclavia dextra ex Arteria Carotide dextra ortum habere, hic quoque luculenter apparet.

6. Præterea conſpicere licet utramque Arteriam Vertebralem A: A: ut & Mammarias internas B. B. prodire ex Arteriis ſubclaviis C. C.

7. E ſacco membranoſo ſeu Venæ pulmonalis baſi, quatuor ramos emergere, hic etiam cernitur: id quod in reſponſione ad Epiſtolam Problemat: decimam per figuram expreſſi.

8. Quomodo Arteria Pulmonalis, primò in partem dextram & ſiniſtram circa Cordis baſin diviſa, ulterius ſubdividatur, ſimul quoque oculis luſtrari poteſt.

9. Vaſa Coronaria per Cordis ſuperficiem diſſeminata, jucundo ſpectaculo viſuntur, oculis autem armatis minutiſſimi ramuſculi præterea conſpici queunt.

Dictum

uyt de linker holte van 't Herte voortkomt; ook ontbreekt 'er niets aan des ſelfs diameter, geſtalte noch loop.

5. Hoe uyt het bovenſte van de groote Slaghader 3 takken voortkomen, dewelke opwaerts loopen, namelijk twee Slaap-ſlaghaders, als mede de linker onderſleutelbeenige ſlaghader, kan men hier bequaamlijk zien. Ook iſt hier ſonneklaar te bemerken, dat de rechter onderſleutelbeenige Slaghader uyt de rechter ſlaap Slaghader haar begin neemt.

6. Ook is hier te zien, dat beyde de wervel-beenige Slaghaders A. A. als mede de inwendige Mamtakken B. B. haar oorſpronk nemen uyt de onderſleutel-beenige Slagh-aders, C. C.

7. Hier kan men ook beſchouwen, dat uyt de vlieſige ſak, of grond van de longs ader 4 takken voortkomen, 't welk van my voorheen afgebeelt is, in mijn Antwoord op de tiende briefs-wijſe Voorſtellinge.

8. 'T en is ook niet duyſter alhier aan te merken, hoe dat de Longhs Slaghader, aan de grond van 't Herte, in een rechter en linker deel verdeelt zynde, verders ook geſubdivideert word.

9. Ook hoe de kroonwyſe Bloetvaten over de oppervlakte van 't Hert komen te loopen, en alsmen Vergroot-glaſen wil gebruyken, ſoo kanmen de alderfijnſte takjens in 't geſighte krijgen.

Dit

Dictum Cor, ut ſupra dixi, à filo dependet ſericeo, cum ea inſcriptione.

OMNIA SUNT HOMINUM TENUI PENDENTIA FILO.

No. IV. Dicto Sceleto â dextris oppoſita eſt phiala, caput infantis continens, liquori balſamico innatans, quod vivido colore tam nitidè præparatum & conſervatum eſt (abſque pigmento) ut dormientis potius, quàm denati caput, videatur, quamvis à multis annis ità conſervatum ſit.

Not. 1. Superiore parte Cranii ablatâ, Cerebrôque exemptô, conſpicienda ſeſe exhibent decem nervorum paria, Cranii oſſa perforantia, idque nitidius atque diſtinctius, quam in capite jamjam extincto, ne Patheticis quidem atque Acceſſoriis nervis exceptis.

2. Accuratiſſimè quoque conſpicere licet Nervorum auditoriorum ramum durum à molli eſſe diſtinctum, præſertim latere ſiniſtro.

3. Sinubus lateralibus duræ Matris à me apertis, oculos incurrit ſinus quartus.

4. In-

Dit Herte hanght aan een zijde draad, gelijk ik hier boven geſegt heb, met een opſchrift

's Menſchen Leven hanght aan een Zijde draad.

N°. IV. Aan de rechter zyde van dit Geraamte ſtaat een Vles, waar in onthouden word 't Hooft eenes kints, leggende in een Balſamique vochtigheyt; 't welk met een levendige couleur ſoo net bereyt en bewaart is (ſonder eenigh blanketſel) dat het meer gelijkt na 't hooft van een ſlapend, als geſtorven kind, hoewel het al eenige Jaren alſoo is bewaart geworden.

Hier ontrent ſtaat verders te conſidereren.

Ten eerſte. Het bovenſte gedeelte van de Herſſenpanne, ende de Herſſenen ſelfs wegh genomen zynde, ſoo iſt, dat haar de tien paar Zenuwen, die de Herſſenpan van onderen en van vooren doorbooren, veel klaarder en diſtincter laten zien, als wel in 't hooft van een vers geſtorve menſche, de lijdende, en alſoo genoemde bykomende Zenuwen niet uytgeſondert zynde.

2. Ook kanmen hier ſeer klaar zien, voornamentlijk in de linker zyde, dat de ſaghte tak van de gehoorzenue, van de harde tak onderſcheyden is.

3. De zydelijke groeven van 't harde of dikke Harſſen-vlies van my geopent zynde, ſoo komt ons nu hier de vierde groef in 't geſighte.

4. De

4. Infundibulum, Glandulæ Pituitariæ annexum, præ copia arteriolarum, ceraceâ materiâ rubrâ repletarum, ſummâ rubedine perfuſum.

4. De Treghter, vaſt zittende aan het Fluym-kliertje, ziet men door de veelvuldigheyd van de Slag-aderkens, die met een root waſch-aghtige ſtoffe vervult zyn, de gantſche Treghter bloet root te maken.

5. Glandula Pituitaria Sellæ equinæ inſidens, in ſui medio, ubi Infundibulo connectitur, nonnihil eminet.

5. Het Fluym-kliertje in de Paerde-zadel zittende, is in ſijn midde, daar het aan de Treghter vaſt is, eenigſints verheven.

6. A latere hujus Glandulæ, ut & à latere Nervorum Opticorum, cernuntur Arteriarum Carotidum trunci abſciſſi.

6. Aan de zijden van dit Fluym-kliertje, als mede aan de zyden van de geſight-zenuwen, kan men de afgeſneden ſtronken van de Slaapſlaghaderen bequaamlijk zien.

7. Facies, imò & labia, nullo modo rugoſa, & vividò colore prædita.

7. Het aangeſighte, nogh ook de lippen en zyn geenſints gerimpelt, en levendigh van couleur.

No. V. A ſiniſtris ſupra dicti ſceleti, locata phiala, eodem liquore ex parte referta, cui innatat Infantis caput, eodem modo præparatum.

N°. V. Aan de linker zyde van 't geſeyde Geraamte wert gevonden een tweede Glas, met deſelve vochtigheyt ten deele vervult, waar in onthouden word, 't hooft eens kinds, op deſelve wijſe toebereyt.

Not. 1. In capitis baſi interiore, à latere dextro nervi paris ragi, nervus ſupernumerarius reperitur.

Hier ontrent ſtaat te noteeren.

Ten eerſten. Binnen in de gront van 't Hooft, aan de rechter zyde, werd een overtollige Zenuw gevonden, benevens het dwalende paar.

2. Nervorum Olfactoriorum extremitates Os cribroſum perforare, luculenter videri poteſt.

2. Hier kanmen ook klaarlijk zien, dat de uyteynden van de Reuk-zenuwen het Seef-been doorbooren.

3. In hoc capite Nervorum, Cranio exeuntium, viſuntur undecim, vel duodecim paria.

3. In dit Hooft beſpeurt men elf of 12 paar Zenuwen, dewelke de Herſſen-panne komen te doorbooren.

4. Nervi vagi in utroque latere

4. Het dwalend paar doorboord hier

re duobus in locis Cranium perforant, exiguâ portione oſſeâ interpoſitâ.

5. Nervum acceſſorium, tam in dextra, quam in ſiniſtra parte è variis fibris nervoſis, variisque è locis oriundis, conſtare, hic quoque conſpicŭum eſt.

6. Quam tendinoſa ſit Dura Mater, in hoc capite apparet.

N°. VI. Pone utriuſque jam deſcriptum caput, vivenda ſeſe exhibent, pueri, 3 4ve annos nati, tenuia inteſtina, ſiccata, quæ, proprio Meſenterio cohærentia, naturales eorum circumvolutiones demonſtrant; Quem in finem ceraceâ materiâ implevi, ut rotunditatem acquirerent, quâ prædita ſunt, cum cibo, potu, aut flatu, in corpore vivo ſunt extenſa. Hiſce relicta & connexa Coli portio, nec non integrum Cœcum, cum proceſſu ejus Vermiformi, ut eorum conſtitutio videri poſſit in illa ætate.

Quæ jam ſequuntur, ſuper Aſſeres ſeu Repoſitoria Theſauri dicti, reperiuntur.

REPOSITORIUM, ſeu ASSER PRIMUS.

N°. I. Tenuia inteſtina fœtus hu-

hier wederzyts, op twee verſcheyde plaatſen de Herſſen-pan, en dat ſeer dight by den anderen.

5. Ook kanmen hier zien, dat de bykomende Zenuw, ſoo wel in de rechter als linker zyde, met verſcheyde wortelen, of beginſelen, uyt verſcheyde plaatſen is voortkomende.

6. Hoe peesachtigh het harde Harſſenvlies is, kanmen in dit Hooft bemerken.

N°. VI. Achter ider deſer twee geſeyde Hoofden werden gevonden de dunne, en gedrooghde darmen van een Kind, out tuſſchen de 3 en 4 Jaren; het darmſcheyl daar noch aan vaſt zittende, kanmen bequaamlijk zien, de natuurlijke omwindingen van 't gedarmte: hier toe heb ik deſelve met een root-waſchachtige ſtoffe opgevult, op dat ſy haare rondigheyt weder ſouden krijgen, waar mede ſy begaaft zyn, wanneerſe in 't leven met ſpijs, drank, of wint vervult zyn. Aan dit gedarmte zitten ook noch vaſt een gedeelte van den Colijk darm, als mede den blinden Darm, nevens desſelfs worm-wijſe Aanhanghſel, ten eynde men hare geſtel in die ouderdom zoude kunnen zien.

Alles wat nu volght, is geplaatſt op de Planken van 't geſeyde Cabinet.

D'EERSTE PLANK.

N°. I. Het dunne gedarmte van een jongh

humani, jam jam nati, infarcta atque exſiccata, cum annexa Coli portione, ut & inteſtino Cœco, proceſſuque Vermiformi, eundem in finem præparatis, ſc: ut conſtitutio Cœci naturali proxima, appareat, quæ longè differt in illa ætate, ab ea, quæ in pueris, aut ætate provectioribus cernitur; Succeſſivè enim in recens natis Cœci inteſtini diameter diminuitur, ſine notabili protuberantia, & ſic degenerat in proceſſum Vermiformem; in provectioribus verò ab una parte, valde protuberat, & ex illa protuberantia proceſſus Vermiformis emergit; ita ut in ea ætate Cæci diameter haud ſucceſſivè diminuatur.

In hiſce inteſtinis reſervata eſt naturalis eorum capacitas, & ſine rugis extenſa ſunt inteſtina.

N°. II. Phiala continens liquorem, cui innatat Arteriæ Splenicæ vitulinæ portio, loco ſanguinis, ceraceâ materiâ rubicundâ repleta, cujus extremitates penicilla detrita repræſentant, ſicuti in homine expreſſi Fig. 4. Tab. 4. Epiſt. Reſp. ad Ex-

jongh gebore Kintje, opgevult en gedrooght, waar aan noch vaſt zitten een gedeelte van den Colijkdarm, als mede den blinden darm, en des ſelfs wormwijſe aanhangſel, al mede tot het ſelve eynde toebereyt; namentlijk, op datmen het geſtel van den blinden darm, die hier ſeer na by de natuurlijke geſtalteniſſe komt, zoude kunnen zien, verſcheelende ſeer veel in deſen ouderdom van de voor verhaalde; want in jongh geboore kinderkens, wort den diameter van den blinden darm kleender en kleender, en dat ſonder merkelijke uytſettinge, en verandert alſoo in het wormwijſe uytſteekſel: maar in die gene, dewelke ouder zyn geworden, ziet men dat den blinden darm aan eene zyde ruymer en ruymer word, en uyt deſe uytſettinge komt het wormwijſe uytſteekſel voort: ſoo dat in die Jaren den diameter van den blinden darm, niet ſucceſſivelijk en vermindert.

In dit gedarmte is de natuurlijke ruymte geconſerveert; ook zyn de darmen ſonder rimpelen uytgeſet.

N°. II. Een Glas, onthoudende in ſich een voght, en daar in een gedeelte van de Milts Slaghader, en dat uyt een Kalf. Deſe is met een root waſchachtige ſtoffe vervult, in plaats van bloed; des ſelfs uyteynden verbeelden afgeſleete penceeltjens, gelijk ik ſulkx ook afgebeelt heb in de Milts Slaghader van een Menſch, en dat in mijne Antwoord op de vierde voorgeſtelde Brief aan

Expertiſſimum Dn. *Campdomercum.*

N°. III. Infantis Brachium liquori innatans, tam nitido pallidoque colore naturali (non ſine mixtura coloris rubicundi) præditum, ut viventis conſtitutioni haud cedat. Hujus manus continet ſubſtantiam polypoſam, artificio ex ſanguine ſuillo confectam, ſc: cruor è ſue jamjam jugulato, manu tamdiu fuerat conquaſſatus, donec frigefactus, materia polypoſa ſeſe copiosè videndam exhiberet: in hac materia, è ſola conquaſſatione, ut dixi, prognata, adipis variæ particulæ apparebant, firmiter polypoſæ ſubſtantiæ adhærentes; ſicuti Figura Tabæ. 2. lit. E. repræſentatur. Dictus adeps albiſſimus & durus, formam globolorum diverſæ magnitudinis conquaſſando acquirens, membranulæ analogum integumentum ſimul acquiſivit, cujus ope quoque adhuc connectitur polypoſæ materiæ ſupra dictæ; interim manus, qua conquaſſatus fuerat cruor munda fuit, neque ulla pinguedine, aut ſevo conſpurcatus fuerat cruor.

Ex iis conſtat ſanguinem in ſe continere pinguedinem diſſolutam,

D'Heer Doctr. *Campdomerc*, ziet aldaar *Tab.* 4. *Fig.* 4.

N°. III. Een kints Armtje, in de ſelve vochtigheyt bewaart, en ſoo curieus toebereyt, dat het de levendige geſteltheyt niet en behoeft te wijken, zynde blanck van couleur, met eenige natuurlijke rodigheyt vermenght. Het hantje onthout in ſich een polypeuſe ſtoffe, door konſt uyt het bloed van een Varken toebereyt, namentlijk, het bloed uyt een vers gekeelt Varken wiert met een hand, ſoo laagh gints en weder bewoogen, tot dat het koud geworden zynde, de geſeyde polypeuſe ſubſtantie in groote quantiteyt ſich opdeede, en daar nevens ook eenige klompjens vet of ſmeer, die haar in 't bewegen of roeren uyt 't bloet opdeden, en haar vaſt vereenighden aan de geſeyde ſtoffe, gelyk zulkx in de Fig. van deſe 2de. Tafel aangeweſen word met de letter E. Deſe geſeyde klompjes vet zyn ſeer wit, ook hardachtigh, ront en van verſcheyde groote, en wierden in 't roeren ook omvangen van een vlies-gelijkend dekſel, 't welk nogh te zien is, want door dit dekſel vereenighde ſy haar aan de polypeuſe ſtoffe, gelijkſe daar nogh aan vaſt geheght zyn. Ondertuſſchen ſtaat te letten, dat de hand, waar mede het bloed geroert wierd, ſuyver, en met geen vreemde vette ſtoffe beſoetelt was, gelijk ook niet het bloed ſelfs.

Hier uyt moet men beſluyten, dat het bloed week vet in ſich heeft,

Thes. 1.
Tab. 2.
H
G
A
B
C
F
D
E
D
C. Huyberts,
ad vivum fecit

Thes: 1.

TAB. 3.

C. Huijberts, ad vivum ſculp:

C. Huijberts, ad vivum. sculpſ.

FIGURÆ SECUNDÆ EXPLICATIO.

TAB. 2. EXPOSITIO.

A. *Phiala infantis brachium continens.*

B. *Lintei Ornamentum fimbriatum.*

C. *Brachium.*

D. *Materiæ polypoſæ craſſiores particulæ.*

E. *Globuli adipoſi, ſubſtantiâ membranæ analogâ obducti.*

F. *Materiæ polypoſæ particulæ tenuiores.*

G. *Linteum rarum, quo vulnus brachîi amputati obvelatur.*

H. *Membrana, qua, loco veſicæ, clauditur phialæ orificium, ſcatetque dicta membrana arteriis, ceraceâ materiâ rubrâ oppletis.*

Uytlegging van de 2. PLAAT.

A. *Een glas, in ſigh onthoudende den Arm van een kleen Kind.*

B. *De franje van 't Linne.*

C. *Den Arm.*

D. *De dikke partyen van de polypeuſe ſtoffe.*

E. *Ronde ſmeer bollekens, omvangen van iets, 't geen een vliesje ſeer wel gelijkt.*

F. *De dunſte partyen van de polypeuſe ſtoffe.*

G. *Yl Lijnwaat, waar mede de wonde van de afgeſette Arm bedekt is.*

H. *Het Vlies, waar mede de mond van 't glas geſloten is, in plaats van de blaas, en is dit Vlies ſeer wel verſien van ſlagh-aderen, dewelke met een rood-waſſighe ſtoffe zijn gevult.*

tam, quæ in cellulas depoſita, concreſcit.

Notandum quoque, hanc phialam, Brachium continentem, ut & cæteras phialas obturatas eſſe loco veſicæ, (ut facere ſolemus,) integumentis, ex variis corporis partibus deſumptis, ſc: inteſtinis, cute humana, membranis Cerebri &c. quæ omnia, vaſis ſanguifluis ſcatentia, rubra ceracea materia ſunt repleta, id quod non ſolùm viſui gratum accidit, verùm etiam diverſorum vaſorum reptatum in iis cernere licet.

N°. IV. Portio capitis fœtus humani, ſecundum longitudinem diviſi.

Not. 1. Linguæ, ſecundum longitudinem dimidiatæ, vera conſtitutio, non ſolùm baſeos, verùm etiam apicis; à latere viſa, ſic quoque muſculoſa linguæ pars, accuratè ſeſe viſui offerunt.

2. Ductus ſupra palatum ad Aurem excurrens; hujus oſculi membrana fibras obtinet, quæ mentiuntur effluxum aquæ fluviatilis, qui obſtaculo quodam in-

't welk in de cellekens overgegaan zynde, aldaar komt te ſtollen.

En ſtaat ook te conſidereren ontrent dit Glas, waar in het geſeyde Armtje is geplaatſt; als ook mede ontrent alle de volgende glaſen, dat deſelve dight toegemaakt zyn, met bekleetſels, van verſcheyde partyen afgehaalt zynde, als van darmen, herſſenen, &c. en dat in plaats van blaſen. Ook zyn ſommige Glaſen gedekt met het Vel van een Menſche. En komen ons alle deſe dekſels ſeer root en cierlijk voor, nadien der ſelver bloetvaatjens ontelbaar zynde, met een root-waſchagtige ſtoffe opgevult zyn: Zulkx is niet alleen aangenaam te zien, maar brenght ook nuttigheyt aan voor een, die de cours deſer Slaghaders naaukeurigh na zien wil.

N°. IV. Een half Hooftje van een jongh geboore Kintje, na de lenghte in twee deelen verdeelt, waar in geſien kunnen werden

Ten eerſten. De ware inwendige geſtelt-heyt des Tonghs, ſoo wel van des ſelfs achterſte deel, of grond, als van het voorſte en uyterſte, en dat ſoo, als men die van ter ſijde ziet.

2. De openinge of het mondeke des Canaals, die van 't verhemelte na het oor gaat, kan men hier bequaamlijk zien, en werd deſe openinge bekleet met een vlies, wiens fibertjens of draykens in haren loop ſeer aardigh verbeelden de vloet van 't water in een naauw riviertjen of geute, in wiens midden eenigh beletſel geleght zynde, 't water gedwon-

intercedente, viam ſibi quærit diverſam.

3. Integumentum ſepti Narium innumeris arteriolis eſſe præditum, conſtat ex portione hac, poſt diviſionem hic relicta.

4. Oſſa ſpongioſa Narium, membranoſis integumentis veſtita, per quæ myriades Arteriolarum ſunt diſſeminatæ.

5 Unus ex dentibus inciſoriis, ſecundum longitudinem diſſectus, idque in maxilla inferiore; in eo triplex ſubſtantia obſervari poteſt, extima enim colore eſt albicante, media griſeâ, tertia verò dilutiore colore griſeo gaudet.

6. Criſtam Galli in ea ætate totam eſſe cartilagineam, ut & ſeptum Narium, Criſtæ Galli, continuum, hic palam eſt.

7. Particulæ ſubrotundæ, per membranas oſſa ſpongioſa inveſtientes diſperſæ, quæ glandulæ audiunt cœlo ſereno luculenter conſpiciuntur.

8. Remanentiæ proceſſus falciformis, Criſtæ Galli non ſolùm, verùm etiam interiori parti oſſis Frontis cohærentes, diſtincte viſuntur.

9. Glandulæ, Palatinæ dictæ, oculos quoque haud fugiunt, quantumvis nudos.

10. Po-

dwongen word zydelijk af te ſtroomen.

3. Dat het bekleetſel van het tuſſchen-ſcheytſel van de Neus, met ſeer veel, ja een ontelbaar getal van Slaghaderkens verſien is, blijkt uyt dit ſtukxken, 't welk na de verdeelinge noch is gebleeven.

4. De ſponcieuſe beenderen van de Neus, zyn van een dekſel bekleet, waar door ook duyſende van kleene Slaghaderkens paſſeeren.

5. Een van de Sny-tanden van de onderſte Kaak, na de lenghte geklooft zynde, bevint men uyt drie verſcheyde ſelfſtandigheden te beſtaan; waar van de buytenſte witachtigh is, de middelſte graauw, en de derde weder wat lichter graauw van couleur.

6. Dat de Hanekam, in die tijt, geheel en al kraakbeenigh is, als mede het tuſſchen-ſcheytſel van de Neus, blijkt hier klaar; ook datſe onderlingh met vermenginge van ſubſtantie vereenight zijn.

7. Als het ſeer helder weer is, ſoo kan men door de vlieſen die de ſponcieuſe beenderen bekleeden, veele kleene rondeligh aamtjens zien, dewelke kliertkens genaamt worden.

8. Ook de overblijfſelen van het ſeyſſen-wijſe uytſteek, daar het ſich vaſt maakt aan de Hanekam, en aan de inwendige tafel van 't voorhoofts been.

9. De alſoo genoemde Klieren van 't Verhemelte komen ons ook wel in 't geſighte, al ſchoon men geen vergroot-glaſen en gebruykt.

10. Men

10. Pori cutanei luculenter quoque oculos incurrunt.

10. Men kan de ſweetgaten van 't vel hier ook ſeer klaar zien.

N°. V. Pueri Ren dexter, liquori impoſitus, colori & cæteris qualitatibus, naturali & vivo nullo modo cedens.

N°. V. De rechter Nier van een jonge, in deſelve vochtigheyt gelegt: Deſe is ſoodanigh gebalſemt, en geconſerveert, dat de ſelve in couleur, en andere natuurlijke hoedanigheden voor een levendige Nier, (of een, die uyt een fris en ſchielijk geſtorven menſche genomen is,) niet en behoeft te wijken.

Not. 1. Hujus apici inſidet Ren ſuccenturiatus, parti autem inferiori connectitur portio inteſtini Coli, integrum Cœcum, ut & proceſſus vermiformis: hæc omnia ſine rugis conſarvata.

Aanmerkt ten eerſten, dat op deſes Niers opperſte zyde gelegen is de By-nier: Desſelfs onderſte is te ſamen gevoeght met een gedeelte van den Colijk-darm, als mede met den blinden darm, en worm-wijſe uytſteek: En zyn alle deſe geconſerveert ſonder rimpelen.

2. Superior pars Renis veri, ſuccenturiato non ſolùm eſt contingua, verùm etiam membranoſo & admirando nexu inter ſe connectuntur, ſc. Ren ſuccenturiatus excavatus eſt parte ſui inferiore, quam in cavitatem, ſupremam partem Renis veri tanquam in acetabulum admittit, in modum articulationis oſſium, quæ per arthrodiam fit.

Ten 2. Dat het opperſte van de ware Nier met de By-nier door een byzondere t'ſamenvoeginge te ſamen zyn geheght, en dat door Vlieſen: Waar toe de By-nier van onderen uytgeholt is, om alſoo het bovenſte deel van de ware Nier te ontfangen, gelijk men ziet te geſchieden in die ſoorte van Articulatie, die men Arthrodia noemt.

N°. VI. Infantis Crus, vivido colore præditum, liquori limpido innatat. In hujus parte inferiore, cute & pinguedine ex parte ademptis, conſpiciendos ſeſe exhibent

N°. VI. Het Been van een kleen kindje, levendigh van couleur zynde, hanght in een vlesje met heldere vochtigheyt, het vel en vet voor een gedeelte van onderen wegh-geſneden zynde, vertoonen haar

1. Nonnulli Muſculi, ſuo in ſitu naturali, quorum membranaceum integumentum in totum

Eerſtelijk. Eenige Spieren, in haar natuurlijke plaatzen, welkers vlieſigh bekleetſel in 't geheel niet en is weghgenomen, ten eynde men desſelfs

rum non eſt ablatum,ut ejus vaſcula ſanguinea viſui paterent.

2. Tendines Mûſculorum, qui inter pedem flectentes & abducentes numerantur, ſuo in ſitu naturali; horum tendines ſub Malleolo externo tranſeuntes,& colore vivido non deſtituti, arteriis ſuperbiunt plurimis.

3. Horum Muſculorum tendines vaginæ nervoſæ incluſi ſunt, ubi per ſinum malleoli externi decurrunt: Idque, ne dicti tendines facile ſede ſua dimoveantur.

4 Hujus pedis Ungues removi, ut vaſcula ſanguinea oculis armatis ſub iis luſtrari poſſint.

No. VII. Pueri recens nati ſtomachus apertus & inverſus, ut

1. Tunica villoſa, præ vaſorum ſanguineorum repletorum copia, ſumma rubedine imbuta, ut & gulæ terminus, luculenter conſpici poſſint, ob coloris varietatem,

2. Pilorus, ſeu ſtomachi exitus cum annexa portione inteſtini duodeni, in hoc ſtomacho inverſo quoque luſtrantur.

3. Ab

ſelfs bloedvaatjens ſoude kunnen zien.

Ten 2. Kan men hier zien de Peſen der Spieren, dewelke onder des voets buygers en afleyders gerekent werden, en dat alles noch in haare natuurlijke plaatſe. Deſe geſeyde Peeſen, onder de buytenſte Enkel paſſeerende, en hare natuurlijke, en levendige couleur behouden hebbende, zyn ook van veele ſightbare Slaghaderkens verſien.

3. Deſe geſeyde Peeſen zyn in een zenuwachtige koker beſlooten, ter plaatſe daar ſy door des buytenſte Enkels groeve komen te loopen, om niet ſoo licht uyt hare plaatſe te kunnen wijken.

4. Op dat de bloedvaatjens onder de nagels loopende, met vergroot glaſen bequaam konde geſien werden, ſoo zyn van my de nagels wegh genomen.

No. VII. De Maagh van een jongh geboore kindje, geopent, en 't binnenſte buytewaarts gekeert, op dat

Ten eerſten, het fluweele vlies van de Maagh, door de veelheyt van opgevulde bloedvaatjens, bloedroot geworden zynde, geſien konde werden: Als mede waar des ſpijs-leyders, of ſlok-darms eynde in de Maagh is, 't welk hier ſeer klaar in 't geſigte komt,door de verſcheydentheyt van haare couleuren.

2. De Poortier, of uytgang des Maaghs, waar aan een ſtukjen van den twaalf-vingerigen Darm vaſt ſit, kan men in deſe omgekeerde maagh ook zien.

3. Het

3. Ab hiſce etiam dependet Omentum cum portione inteſtini coli. Dictum Omentum tam nitide præparatum atque conſervatum, ut ſericum dilutiore rubedine perfuſum, repræſentet. Hujus Arterias ceracea materiâ impletas, innumeras eſſe, hic conſtat.

N°. VIII. Portio humani Inteſtini jejuni inverſi, & liquori innatans, naturali colore prædita, in qua conſpiciuntur

1. Ita dictæ Valvulæ conniventes (potius juga, ſeu jugales particulæ prominentes) in Inteſtini Jejuni cavitate exiſtentes, quas inter una ſitum obtinet contrarium, ſc. ſecundum longitudinem exporrectum, id quod rarum.

2. Hujus inteſtini Glandulæ ſolitariæ, (mihi non tantum ſolitariæ, ſed & ſpuriæ) capitis aciculæ majoris magnitudine protuberantes.

3, Hujus Inteſtini villoſitas, perquam diſtinctè in hoc objecto comparet.

N°. IX. Infantis Cor tali artificio in liquore conſervatum, ut ne minima quidem ruga præternaturalis in eo reperiatur, ne ſitu quidem naturali neglecto.

Not. 1. Utramque Auriculam na-

3. Het Net, als mede een gedeelte van den Colijk-darm is hier ook aan vaſt. Dit Net is ſoo ſierlijk toebereyt, geconſerveert, ook met veel fijne Slagh-aderkens doorweven, dat het de fijnſte licht-roode zyde ſtoffe repreſenteert, en zyn deſe Slagh-aderkens, gelijk hier blijkt, uytſtekend veel in getale.

N°. VIII. Een ſtuk van den nuggeren Darm uyt een Menſche, 't welk in een vochtigheyt hangende, ſijne natuurlijke couleur behouden heeft, en in 't ſelve kan men deſe volgende zaken zien.

1. De alſoo genoemde oogh-luykende Klapvlieſen (liever latwijſe oneffentheden) van den nuchteren Darm, onder dewelke datter een is, die na de lenghte van 't gedarmte loopt, contrarie alle de andere, 't geen ſeer ſelden gevonden word.

2. De Solitaire of eenſame Klieren van dien Darm (van my niet alleen Solitaire, maar ook Baſtaart-klieren geheten zynde) in groote met het hoofd van een groote ſpeld overeenkomende, puylen hier ter plaatſe uyt.

3. De Pool, of ruygheyt van 't binnenſte of fluweele Vlies deſes Darms, is hier ſeer curieus te zien.

N°. IX. Het Herte van een jong kindje, in deſelve vochtigheyt hangende, en ſoodanigh geconſerveert, datter niet het minſte onnatuurlijk rimpeltje in te zien is; en hangt ſelve als in ſijne natuurlijke ſituatie. Aanm: Ten eerſte, Dat beyde de ooren

naturali forma, atque magnitudine eſſe conſervatam, quarum ſiniſtra Criſtam Galli æmulatur.

2. Truncum Venæ Cavæ deſcendentem ad exortum abſciſſum eſſe, ubi cavitatem reliquit notabilem: Truncus autem aſcendens, ceraceâ materiâ repletus, à latere Auriculæ dextræ oculos incurrit.

3. Arteriæ Pulmonalis, ut & Aortæ truncum ſimul conſpicere licet, idque in ſitu naturali.

N°. X. Arteriæ per Piam Matrem diſperſæ, aut potius, quæ Piæ matris ope, coërcentur, ne à ſe invicem recederent, aut intricarentur.

Not. Variis in locis videre licet, dictas Arterias ſubſtantiam Cerebri Corticalem producere, quemadmodum figuris expreſſi in Reſponſ. Epiſt. Probl. 12. ad Expertiſſimum Dominum Etmullerum.

N°. XI. Infantis Ren biſectus, ut interiora pateant; in ea parte quæ fundo proxima, ſequentia obſervanda ſunt:

1. Conſtitutio Renum, quæ mihi

van 't herte niets van hare natuurlijke groote verlooren, en hare natuurlijke geſtalte behouden hebben, en dat de linker Oor een Hanekam gelijkt.

2. Dat de nederdalende ſtronk van deHol-ader aan haar begin afgeſneden zynde, een tamelijke groote holte nalaat: De opgaande ſtronk daar-en-tegen, met een root waſchſige ſtoffe opgevult zynde, werd aan de zyde van't rechterOor gevonden.

3. Ook kan men de ſtronken van de Longhs Slaghader, en die van de groote Slaghader, te gelijk ſeer klaar zien, en dat in hare natuurlijke plaatzen.

N°. X. De Slaghaderen, die door het dunne Herſſen-vlies verſpreyt zyn, of liever, die door toedoen van 't dunne Herſſen-vlies in ordere by een gehouden werden, ten eynde deſelve niet van een ſoude komen te wijken, en onder een verwerren. Aanmerkt ondertuſſchen dat op verſcheyde plaatzen te zien is, dat deſe fijnſte Slagh-aderkens de ſchorſſige ſubſtantie van de Herſſene komen voort te brengen, gelijk ik breder vertoont heb in de figuuren van de 12 Antwoord, op de voorgeſtelde Brief van d'Heer Doctor *Etmuller*.

N°. XI. De Nier van een jongh kind, na de lenghte in twee geſpouwen, op dat het inwendige geſien konde werden; nu in dat gedeelte, 't welk 't naaſte is aan de grond van 't Glas, kan men deſe volgende zaken zien.

1. Het ware Geſtel des Niers, be-

mihi præſertim ex duplici ſubſtantia conſtare videtur; ſc. ex vaſis ſanguifluis & urinariis; paucis vaſis Lymphaticis & Nervis interpoſitis.

2. Quamvis Glandulæ videantur hic apparere in Renibus biſectis, tamen putem nobis impoſuiſſe admirandam conſtitutionem extremarum Arteriolarum, ſicuti brevi per figuras illuſtrare animus eſt, idque ad objecta vera.

3. Artificiosè ſunt impletæ Arreriæ, ut & ex parte Venæ; ex parte dico, propterea quod totæ haud ſint repletæ, unde Arteriolis rubris ſubſtantia griſea interjacet: utroque verò vaſe ſanguifluo repleto, tale quid non reperitur, ſicuti videre eſt in variis à me conſervatis Renibus, poſtea delineandis & deſcribendis.

4. Papillas Renum nil niſi congeriem eſſe ductuum Urinariorum Bellini obſcure in hoc, in variis autem poſtea delineandis & deſcribendis, luculentius conſtabit.

5. Papillas plurima obtinere oſcula, (Papillarum Mammarum adinſtar) cavitatem Tubulorum

beſtaande, mijns dunkens, voornamelijk uyt twee verſcheyde ſelfſtandigheden, nam: uyt bloedvaten, en pis-vaatjens, doorvlochten met weynige Zenukens, en Water-aderen.

2. Hoewel dat haar kleene Klierkens ſchijnen op te doen, in deſe doorgeſnede Nieren; ſoo meen ik echter, dat men door de wonderlijke conſtructie der bloedvaten bedrogen word; gelijk ik ſulkx in de Lijſte van 't tweede of derde Cabinet, van meeninge ben uyt te drukken door verſcheyde Figuuren, die na het leven zullen geſneden werden.

3. Deſe Slagh-aderen zyn konſtigh opgevult, als mede voor een gedeelte de gemeene Aderen; ik ſegge voor een gedeelte, nadienſe niet alle vervult zyn geworden; en hier door komt het dat ons deſe ſubſtantie twee-couleurigh voorkomt, als root, en graauw: maar alle de bloed vaatjens opgevult zynde, ſoo komt ons deſe ſubſtantie een-couleurigh voor, gelijk wy namaals in andere, van my toebereyde en geconſerveede Nieren ſullen aanwijſen, en ook in Figuuren laten af-beelden.

4. Dat de Tepeltjens der Nieren niet anders zyn, als een t'ſamenſtel van fijne Pis-vaatjens, door d'Heer *Bellinus* uytgevonden, kan men hier genoeghſaam zien, edogh niet ſoo klaar, als wel in de volgende

5. Ook dat de geſeyde Tepeltjens eenighe mondekens, oft openinghjens hebben, gelijk de tepels der Vrou-

rum Renalium reſpicientia, accuratiſſimè in hoc objecto nudis oculis videri poteſt.

Vrouwen borſten, is hier evident te zien, ſchoon men geen vergrootglaſen tot hulpe neemt, en deſe openingtjens reſponderen op de takken van het bekken der Nieren.

6. Membranam hic dependentem, quæ Propria audit, Renemque proximè ambit, tenacem atque firmam eſſe pro proportione objecti, nemo ambiget, qui hoc expiſcatus fuerit.

7. Renes in ea ætate ſuperficie admodùm eſſe inæquales, tanquam ex variis particulis conſtitutos, hic palam eſt.

8. Pelvis cum ſuis Tubulis Renalibus diſtinctè intuentibus apparet, Rene in duas partes diviſo.

9. Ureteris portio è Pelvi prodiens.

No. XII. Inteſtina Infantis tenuia, ceraceâ materiâ repleta, cum annexo Cœco & Coli portione.

Not. 1. Reſervarunt naturalem ſitum & circumvolutiones, utpote Meſenterio illibato.

2. Arteriæ per Inteſtina diſſeminatæ, more ſolito ſunt impletæ.

6. Als mede dat het binnenſte en eyge Vlies van de Nieren, 't geen hier af hanght, tay en ſterk is, na proportie van 't geen het komt te bekleden, ſulkx en zal niemant tegenſpreken, die het onderſoght heeft.

7. Hier blijkt het ook, dat de Nieren in die tijd, ſeer ongelijk zyn van oppervlakte, even als of deſelve van veele deelen te ſamen geſtelt waaen.

8. Al wie wat naauw toeziet, kan hier licht in ſijn geſighte krijgen het Bekken van de Nier, als mede des ſelfs takwijſe Pijpen, nadien de Nier in twee geſpouwen is.

9. Als mede een gedeelte van de Pisleyder, uyt het Bekken voortkomende.

No. XII. Het dunne Gedarmte van een jongh gebore kind, opgevuld met een waſchige ſtoffe, waar aan noch vaſt geheght zyn den blinden Darm, als mede een ſtuk van den Colijc-darm.

Aanm: ten eerſten, Nadien deſelve noch aan het darm-ſcheyl vaſt zitten, ſoo hebbenſe hare natuurlijke ſituatie, en omwindingen behouden.

2. Deſe Slagh-aderen, door het gedarmte loopende, zyn op de bovengemelde wyſe vervult.

REPOSITORIUM, ſeu ASSER SECUNDUS.

N°. I. Hominis Veſicula fellea, cum annexa Hepatis portiuncula, liquori immerſa.

Not. 1. Veſicula fellea ceraceâ materiâ eſt repleta, ut naturalis ejus capacitas & figura conſpici poſſint.

2. Arteriæ Cyſticæ, eâdem materiâ impletæ.

3. Arterias Cyſticas haud ſolùm de ſanguine proſpicere Veſiculæ felleæ, verùm etiam ulterius repere per Hepatis ſubſtantiam, hic evidens eſt. Hoc Anatomicis impoſuit, exiſtimantibus haſce Arteriolas per fundum reptantes, peculiares ductus biliarios eſſe. Vid. Reſponſ. Epiſt, Probl. 5. ubi fuſius de hac materia agitur.

N°. II. Phiala hominis Linguam in liquore continens, ut minutiæ diſtinctius videri poſſint,

Not. 1. Naturali & vivido colore prædita innumeris gaudet Papillis, per aream diſſeminatis: ſuntque incertæ figuræ & magnitudinis.

2. Ha-

DE TWEDE PLANK.

N°. I. De Gal-blaas van een menſch, waar aan noch een ſtukje van de Lever vaſt zit, en ſoo in een voght hanght.

Aanm: ten eerſten. Deſe Galblaas is met een waſchſige ſtoffe gevult, op dat desſelfs capaciteyt, en figure bequamelijk ſouden kunnen geſien worden.

2. Ook zyn des ſelfs Slagh-aderen met deſelve ſtoffe vervult.

3. Hier blijkt het klaar, dat de Slaghaders van de Galblaas niet alleen gedeſtineert zyn ten dienſte van de Galblaas, om haar van ſlaghaderlijk bloed te verſorgen, want deſelve loopen verders af tot de ſubſtantie van de Lever; dit heeft de Ontleders misleyd, want ſy ſagen deſe takjens, langs de grond van de Galblaas lopende, aan, voor byſondere wortelen van de Galblaas, waar door ſy waanden de Gal tot de Galblaas te komen. Siet verders over deſe materie in myn Antwoord op de 5 briefswyſe Voorſtellingh, alwaar breder over deſe materie werd geſchreven.

N°. II. De Tong van een menſch, leggende in een heldere vochtigheyt, om de kleenigheden beter te mogen ſien.

Aanm: ten 1. Deſe ons levendigh voorkomende, is van boven verſien van ontallijke Tepeltjens, dewelke verſcheyden zyn van gedaante, en groote.

2. Hier

2. Harum Papillarum aliquot ſunt planæ, in medio prædictæ foramine aut lacuna; in ambitu verò ſulco rotundo. Nonnullæ contra ea conicam habent figuram, aliæ autem in Fungulorum modum rotundo capitulo donantur.

3. Per has Papillas Vaſcula ſanguinea exſpatiantur, quæ tamen abſque inſtrumentis opticis videri nequeunt.

4. Larynx cum Epiglottide ſua ad radicem Linguæ diſtinctè ſeſe videndam exhibet; eſtque Larynx aperta, prout ſeſe habet extra deglutitionem.

5. Sub Epiglottide viſui exponitur Pharynx.

6. In Epiglottidis ſuperficie plurimæ viſuntur Glandulæ.

7. Utrique Linguæ lateri adſitæ ſunt Arteriæ Carotides.

8. Glandulæ Thyroideæ poſteriori, & ſupremo lateri Aſperæ Arteriæ, ſunt adſitæ.

N°. III. Infantis Lingua, cum annexa portione lævi lateris Menti, Labiique inferioris.

Not. 1. Lingua ſpinulæ ope elevata, ut ſub ea conſpicienda ſeſe exhiberent portio Nervi & Arteriæ ſublingualis; dictus autem Nervus à latere ſub Lingua reptat, non autem ſub Frenulo; ita

2. Hier van zynder ſommige plat, met een openinghtje in 't midden, rontom 't welke een rond groefje loopt; Andere daar-en-tegen zyn kegels-wijs; Andere ſchijnen een rond hoofdje te hebben, gelijk ſommige Champinjons.

3. Door deſe Tepeltjens kan men de opgevulde bloedvaatjens zien, hoewel niet ſonder toedoen van vergroot-glaſen.

4. Het Strotten-hoofd met desſelfs klapje vertoont ſich hier ſeer levendigh, en ſtaat het Strottenhoofd open, gelijk het gemeenlijk doet, buyten de tyd van 't ſwelgen.

5. Onder het klapje of dekſeltje van 't Strotten-hoofd, komt ons hier ook voor den ingangh, of begin des keels.

6. Door het klapje zietmen ſeer veele kleene ronde kliertjens loopen:

7. Als mede langs beyde de zyden van de Tongh de Slaap-ſlagh-aderen.

8. De Strot-klieren ziet men geplaatſt te zyn aan 't achterſte en opperſte van de Lucht-pijp.

N°. III. Een kinds Tongh, met een gedeelte van de linker zyde van de Kinne en Lip.

Aanm: ten 1. De Tongh, door toedoen van een doorntje opgelicht zynde, kan men van onderen zien een gedeelte van de ondertonghige Zenuwe en Slagh-ader; deſe Zenuw loopt langs de zyden van 't onderſte des Tongs, en niet onder het toomtje, ſoo dat ſy geabuſeert zyn, de-

ita ut minus rectè judicent, qui exiſtimant hunc Nervum ſub ipſo Frænulo Linguæ reperiri.

2. In ſiniſtro latere hujus Linguæ innumeræ Arteriolæ oculos incurrunt, arbuſcularum, foliis nudatarum, ſilvam repræſentantes.

3. Glandulas, quæ dicuntur Maxillares inferiores, utroque latere ductum ſalivalem exhibere in confeſſo eſt: eundem à latere Frænuli ſalivam impertire ori, nemini, qui vel à limine tantùm ſalutaverit Artem Anatomicam, ignotum, at verò quot aperturis aut oſculis dictus canalis ſit præditus non ita facilè eſt demonſtratu, neque Anatomici in ſuis demonſtrationibus publicis nobis oſtendunt. Si quis interim hoc objectum, Cœlo ſereno inſpicere dignetur, videbit idque luculenter, Ductum hunc ſalivalem lævi lateris tribus in locis ſalivam impertire ori, quem in finem à latere frænuli tria viſuntur oſcula hiantia, id quod non ſolùm in uno, verùm etiam in altero locum habere ſæpius deprehendi. In nonnullis quoque obſervo dictum Canalem unicam tantùm aperturam habere, an quia cætera occluſa ante, vel poſt mortem?

Theſ. I. 4. Cu-

dewelke voorgeven, dat deſe Zenuwen onder het toomtje, of tongriemtje gevonden te werden.

2. Aan de linker zyde van deſe Tongh ziet men de ſlaghaderkens in ſoo groot een menigte loopen, datſe ſeer aardigh een bladerloos boſſchaſitje komen te verbeelden.

3. Dat de onderſte kaaks-klieren wederzijts van een quyl-vat verſien zijn, is wel bekent; dat ook deſe quylvaten aan de zyden van 't tongriemtje, haar quyl in de mont uytſtorten, daar van kan niemand onkundig zijn, die maar de eerſte beginſelen in de ontleet-konſt geleyt heeft: maar te toonen door hoe veel openinghen ider deſer quylvaten, 't quyl in de mont uytſtorten, ſulks en is yder mans doen niet. En daarom en heeft men ook noyt geſien, dat de Anatomiſten in hare publyke vertoningen ſulks hebben aangeweſen: ſoo nu iemand begerigh is zulks in dit voorwerp te zien, en dat op een helderen dagh, ſo ſal hy klaarlyk kunnen bemerken, dat de linker canaal of quylvat op 3 verſcheyde plaatſen 't ſpeekſel in de mont brenght; waer toe aen de linker zyde van 't toomtje drie opene mondekens geſien worden, en heb ik in andere meermaals ondervonden ider canaal wederzijds 2, 3 openingen te hebben. In ſommige kan ick niet meer als eene openinghe vinden; of de reſte dan in, of na het ſterven, ſoo dight geſloten zijn geworden, dat menſe niet konde zien, is my onbekent.

D 4. Dat

4. Cutem humanam tribus Pororum generibus ditatam eſſe in publicis demonſtrationibus oſtendi : duo autem genera in hoc objecto accuratè videre licet, tertium verò genus non ſatis accuratè.

5. Linguæ Papillæ luſtrari hic quidem poſſunt, verùm in ſupermemoratis objectis accuratius ſeſe videndas exhibuerunt.

N°. IV. Phiala continens inverſam Coli Inteſtini portionem, (paulò antequam nomen Inteſtini Recti aſſumat) è pueri cadavere deſumptam, & à ſeta dependentem.

Not. 1. In hoc objecto ita inverſo, ut ſuperficies interior jam facta ſit exterior, luculentiſſimè conſpiciuntur aperturæ, quæ tam numeroſæ, & tam arctè ſibi invicem ſunt appoſitæ, ut cribrum æmuletur : nam cuſpide ſubtiliſſimæ acus, laterum compunctiones ne fieri quidem poſſunt. An Pori, an verò oſcula minutiſſimorum vaſculorum? an admittunt, an in cavitatem dicti Inteſtini emittunt?

2. Dicti Inteſtini Glandulæ (quæ mihi ſpuriæ dicuntur) lacuna-

4. Dat 't vel van een menſche driederhande ſweet-gaatjens heeft, heb ik in myne publyke demonſtratiën meermalen getoont: in dit voorwerp kan men der twederhande klaar zien, maar de derde ſoorte en komt ons niet helder genoegh te voorſchijn.

5. De tepeltjes van de tongh en kan men in dit kleene voorwerp niet ſoo wel, als in de voorgaande zien.

N°. IV. Een Vlesken met voght, waar in te zien is, een omgekeert ſtuk van de colijk darm, een weynigsken voor die plaats afgeſneden, daarſe de name van colijk darm afleght, ende de name van reghten darm aanneemt; 't ſelve is uyt een kint genomen, en hanght aan een paartshayrtje.

Aanmerkt ten eerſten. In dit omgekeerde voorwerp, in 't welke het binnenſte buytenwaarts is gekeert, kan men ſonneklaar deſſelfs openingtjens zien, dewelke ſo veele zijn, en ook ſoo dight aan den anderen ſtaan, dat 'er mender geen punt van een ſeer fijne naalde tuſſen ſoude kunnen ſteken, ſonder deſelve te raken, waar door 't ſeer aerdig een Seef verbeeld. Of men deſelve openinghtjens Pori of Sweetgaatjens ſal moeten noemen, of mondekens van canaaltjens, en of door haar wat uytgeſtort word in 't gedarmte, en of ſy iets tot haar nemen, om elders te brengen, en is met geen ſekerheyt te ſeggen.

2. De alſoo genoemde darmklierkens komen ons hier voor als kleene

cunarum minimarum in modum oculis ſeſe offerunt, ſuntque ſaturata rubedine perfuſæ, propterea quod Inteſtinorum vaſa, quorum propagines faſciculoſæ Glandulæ dictæ mihi ſunt, ceraceâ materiâ rubrâ ſunt repleta.

3. In dictæ phialæ fundo reperitur Inteſtini Ilei portio, in qua ſuſceptio apparet, id eſt, portio Inteſtini ſuſcipit portionem inſequentem, & ſic obſtruitur Inteſtini cavitas. Hic affectus lethalis, verum eſt Miſerere mei, ſeu Ileus, in quo Inteſtina plane obſtruuntur, unde vomitus continuus, tormina vehementia, &c. Eſtque hoc objectum deſumptum è cadavere pueri, octo circiter annos nati.

N°. V, Phiala in liquore continens pueri Cerebellum cum portione Medullæ oblongatæ.

Not. 1. Latera Cerebelli ſunt abſciſſa, ut interiora pateant.

2. Nates atque Teſtes ob nimiam Cerebelli mollitiem confundebantur, antequam phialæ inderem.

3. Glandula Pinealis, ante Nates

kleene holletjens, en zijn deſelve hoogh root, om dat de vaten van 't gedarmte, met een rootwaſſige ſtoffe opgevult zijn, en na mijn meninge, ſijn deſe klierkens niet anders als bundel- of penceelswijſe uyteynden vande bloetvaatjens van't gedarmte.

3. In de grond van 't glas werd nogh daar en boven gevonden een ſtuk van den nughteren darm, 't welk met een inſchieting beſet is, dat is, by maniere van overſtropinghe is het eene deel van den darm in het andere volgende in geſchoten. Dit dodelijk ongeval is het ware *miſerere mei*, dat is, ontfermt u mynder, geheeten, en werd daar ter plaatſe den darm geheel verſtopt; ſoo dat die luyden alles uytbraken, wat men haar komt in te geven, met ſeer ſware pyne des buyks, en andere ongemakken meer. En is dit ingeſchote ſtuk des darms van my geſneden uyt een jonghe, out omtrent aght jaren.

N°. V. Een Vles met het aghterbreyn, en het begin van 't rughmergh, 't welk langhaghtigh mergh geheten is.

Aanm: ten eerſten. Om het inwendighe te zien, ſijn de zyden wat wegh geſneden.

2. De alſoo genoemde billen en teſticulen der herſſene, zijn hier wat onder een geconfundeert geworden, wegens der ſelve ſaghtigheyt, waar mede ſy al aangedaan waren, eer ik het voorwerp in 't glas dede.

3. Van het pyn-kliertjen voor de bil-

Nates ſitæ, exiguam abſcidi lamellam, ut conſtitutio intrinſeca appareret, quæ poroſa, ut liquet in hoc objecto.

4. Membrana, dictam Glandulam amiciens, ſatis craſſa, pro Glandulæ magnitudine.

5 Dictam Glandulam neutiquam ejuſdem eſſe conſtitutionis cum Cerebro, aut Cerebello, neque cum cæteris corporis partibus Glanduloſis convenire, frequentiori exploratione certior factus ſum.

6. Infra Nates, portio membranæ Arachnoideæ apparet, & ſub ea Pia Mater, Cerebellum cingens.

7. Poſticâ parte hujus phialæ Nervi Optici conſpiciuntur ſuntque poroſi; ut & olfactorii, per quos Arteriæ diſſeminantur.

8. Arteriarum Carotidum rami craſſiores, è quibus prodeunt alii, qui uniti, per inferiorem partem Piæ Matris, Cerebellum inveſtientis, obambulant.

N°. VI. Infantis Naſus cum Labio ſuperiore, in liquore â capillo dependens.

Not. 1. Duum generum Pori nudi ſeſe offerunt viſui, tertium autem genus, ut ſupra quoque innui, oculorum acies non attingit,

billen gelegen, heb ick een kleen mootje afgeſneden, om alſoo het inwendig geſtel te zien, en is het ſelve wat poreus, gelijk ſulks blijkt in dit voorwerp.

4. Het vliesje, 't welk het geſeyde klierken omvanght, is na proportie van't kliertjen vry dik.

5. Dat dit kliertje geenſints over een komt, met het weſen van het voor- of aghter-breyn; ook niet overeenkomſtigh is met de andere klieren onſes lighaams, ben ik door veel onderſoekens gewaar geworden.

6. Onder de geſeyde billen komt ons voor een gedeelte van 't ſpinnewebs wyſe vlies, en onder het ſelve het dunne herſſenvlies.

7. Dit glas wat omgeſet, komt ons voor, een gedeelte van de geſigt-zenuwen, dewelke hier ſeer poreus bevonden worden: als mede de reuk-zenuwen, langhs dewelke ſlagh-aderkens loopen.

8. Eyndelingh kan men hier ook beſpeuren eenighe dikke takjens van de ſlaap-ſlaghaderen, dewelke onderlingh vereenight zijnde, langs de onderſte zyde van 't dunne herſſenvlies komen te loopen.

N°. VI. De Neus met de bovenſte Lip van een Kint, in een heldere voghtigheyt aan een hayrtje hangende.

Aanmerkt ten eerſten. Twederley Sweetgaten doen haar hier op, maar de derde ſoorte kan men niet ter deegen zien, 't en ſy dat men het

tingit, niſi in aqua maceratæ digitis comprimantur. Horum Pororum alios eſſe deſtinatos emiſſioni humoris ſuperflui, alios verò admiſſioni hujus vel illius rei, ſatis ſuperque indicant ſudores erumpentes & medicamenta extrinſecus applicata, interiora petentia, uti ſunt Cantharides, Mercurius vivus &c.

2. In maximis & capacioribus poris ſeſe videndas exhibent Glandulæ cutaneæ nudæ, præſertim in nonnullis Poris Naſi capacioribus.

3. Nonnullæ Glandulæ cûtaneæ, in Poris majoribus hærentes, morboſæ & juſtò majores factæ, præternaturali colore albicante præditæ ſunt in hoc Naſo, & quod notandum, eorum Pori viſuntur obſtructi. Homines illo morbo correpti, ſæpius compreſſione Cutis dictas Glandulas morboſas exprimunt, & foras eliminant, cum puſtularum nomine è Cute faciei prominent; in hiſce ita dictis puſtulis, aut Glandulis morboſis reperitur ut plurimùm paululùm materiæ pultaceæ, imò & vermiculi.

4. Hic oppidò quam bene terminum extremum Cutis faciei ab involucro membranoſo labii ſu-

het object in water geweekt zijnde met de vingers komt te perſſen. Datter nu onder deſe Sweetgaten eenighe zijn, dewelke verordineert zijn, om eenighe overtollighe of onnutte voghten uyt te laten, geeft ons genoegſaam te kennen het ſweeten: Ook eenighe om iets inwaarts te laten gaan, 't welk genoeghſaam blijkt, door de Medicamenten, van buyten geappliceert zijnde, als Spaanſche vliegen, Quik-ſilver en diergelijke.

1. In de grootſte en wytſte ſweetgaten zietmen de vel-kliertjens naakt en bloot leggen, voornamelijk in die ſweetgaatjens, dewelke hier wat wyt komen te gapen ontrent de Neus.

3. Eenige vel-kliertjens, in de groote ſweetgaatjens van de Neus zittende, ſijn qualijk geſtelt, vergroot, en tegens de loop van de natuur, wit van couleur, welkers ſweetgaatjens geſien kunnen werden verſtopt te zijn.

De Luyden, met dit ongeval beſet zijnde, duwen met de vingeren dikwils deſe ontaarde kliertjens uyt haar vel, onder de name van puyſtjens in 't aangeſight: en werd in deſelve veeltijds gevonden een bryaghtige ſtoffe, ook wel kleene wormtjens.

4. Hier kan men ſeer klaar zien de bepalinghe, waar het vel des aangeſights komt te ſcheyden van

ſuperioris luſtrare licet, ubi enim Pori cutanei deſinunt, deſinit & ibi quoque cutis.

5. Labii ſuperioris portio inſima, involucro ſuo deſtituta, admodum villoſa: de qua villoſitate, plura in ſequentibus; hoc enim conſideratione dignum eſt.

N°. VII. Fœtus jamjam nati Hepar excarne, cum annexa Veſicula fellea: Hepar dico excarne, ut loquar cum Anatomiæ proceribus, perperam quamvis ita audiat: Potius dicendum, Vaſa ſanguinea, quæ ſuis extremitatibus potiorem Hepatis partem conſtituunt, hic ſeparata ſunt ab extremitatibus ſuis ſuccoſis.

Not. 1. Quanta ſit differentia inter vaſorum ſanguiferorum extremitates, idque haud ſolùm ratione reptatus, verùm etiam tenacitatis & mollitiei, in variis objectis mirum viſu.

Vaſa ſanguifera Hepatis, ut & bilioſa circa ſui extremum adeò ſunt tenacia & ſibi invicem connata, ut nullam admittant curioſam diſſolutionem, aut excarnationem, ut vulgò dicitur, niſi in eo affectu, in quo mollitiem acquirunt præternaturalem Jeci-

't vlieſighe bekleetſel van de bovenſte Lip, want daar men geen ſweetgaatjens meer en ziet, daar iſt, dat het vel ook afgeſcheyden word.

5. Het bekleetſel van 't onderſte deel van de bovenſte Lip hier weggenomen zijnde, vertoont ſigh dat deel des Lips, als de pool van 't fluweel, ſeer ruygh, waar van hier breeder ſtaat gehandelt te worden, want ſulks conſiderabel, en de moeyte weerdigh is.

N°. VII. Een geexcarneerd of ontvleeſt Levertje van een jongh gebore Kintje, met des ſelfs galblaasje, ik ſegh geexcarneerd Levertje, om dat onſe voorgangeren alſoo geſprooken hebben, maar ſulks en heeft geen eygenſchap; beter ſoude men zeggen, de bloedvaten, die met haare uyteynden het voornaamſte van de Lever uytmaken, zijn hier van haare ſappige uyteynden geſcheyden.

Aanmerkt ten eerſten. 't Is wonderlijk om te zien, hoe groot een onderſcheyt, datter is tuſſchen de uyteynden der bloetvaten, niet alleen ten opſighte van haren cours, maar ook wegens hare tajigheyt, en broosheyt. De bloet- en galvaten des Levers zijn aan hare uyteynden ſoo taay en onderlingh vereenight, dat ſy geen curieuſe ſcheydinghe, 't welk, als boven vermelt is, excarnatie geheten is, toe en laten; ten ſy in een ſeeker gebrek, in dewelke de Levers een tegen natuurlijke ſaghtigheyt bekomen.

De

Jecinora. Horum vaſorum extremitates faſciculatim ſunt diſpoſitæ, qui faſciculi Glandulæ denominantur, aſt immeritò; præter vaſa, peculiares haud reperiuntur hic Glandulæ.

Dicti faſciculi non ſunt extremitates vaſorum contortæ, glomi adinſtar, at verò penicillorum modo ſunt diſpoſitæ, nullaque peculiari membranula præditæ, id quod Glandulis proprium, (uti aiunt); omnes ſolummodò communi membrana coërcitæ ſunt.

Hi Vaſorum faſciculi Glandulas tam exacte mentiuntur, ut nobis & aliis olim impoſuerint, præſertim in Jecinore ſuillo, ſive recenti, ſive cocto: re autem penitius perſpecta, faſciculos dictos neutiquam puto dicendos eſſe Glandulas; Vaſa enim ſanguinea peculiaria ad dictos faſciculos nullo modo alluunt, at verò faſciculi ſunt ipſæ Vaſorum extremitates, quæ nullâ peculiari membranâ propriâ coërcentur. Munus Itaque prætenſis Glandulis deſtinatum, vaſorum faſciculis attribuendum eſſe cenſeo.

2. Ve-

De uyteynden deſer vaten zijn bundelwijs, of penceelswijs van toeſtel, en werden deſen bundelkens kliertjens geheten, maar 't onreght, alſoo buyten der vaatjens eynden, geen kliertjens aldaar gevonden werden.

Deſe geſeyde bundelswyſe uyteynden en ſijn ook geen klouentjenswyſe geſlingerde vaatjens, maar deſelve ſijn penceelswyſe bundelkens, waar van yder der ſelve in geen byſonder vliesken beſlooten werd, 't welk aan een klier, ſoo men ſeyt, eygen is, maar deſe zijn, gelijk geſegt is, penceelswyſe bundelkens, dewelke alle te gelijk van haar gemeen vlies omvangen worden. 't Is wel waar dat de geſeyde bundelkens haar ſoo aardigh kliertjens verbeelden te zijn, dat ſulks my, en andere voorheen heeft bedroogen, en dat voornamelijk in de Lever van een Verken, 't ſy men die rau of gekookt komt te beſchouwen: Edogh de zaak naukeurigh ingeſien zijnde, ſoo meen ik, datmenſe geenſints daar voor houden moet; te meer alſoo tot haar geen byſondere vaatjens en loopen, om haar eenighe bloedighe ſtoffe toe te brengen, 't welk ook in een ware klier geſegt word vereyſt te werden, maar ſy ſelfs der bloetvaatjens uyteynden zijnde, en hebben ſulks, tot het uytvoeren van haar werk, niet van noden. Soo dat 't gebruyk des Levers, niet haar pretenſe kliertjens, maar haarer bloetvaatjens uyteynden toe te ſchryven is.

2. De

2. Veſicula fellea gaudet Arteriis Cyſticis, quæ non ſolùm proſpiciunt Veſiculæ felleæ, verùm etiam ulterius reptantes Hepati innumeros ramulos impertiunt, qui perperam Radices Veſiculæ felleæ è fundo emergentes Auctoribus audiunt: hoc, inquam, luculentiſſimè apparet in hac Veſicula fellea.

No. VIII. Pueri aut Puellæ Ren biſectus, ut interiora pateant.

Not. 1. Papillæ renales pluriſmis foraminibus, ſeu oſculis, urinoſum liquorem in Tubulos renales (qui nil niſi ramoſæ emiſſiones Pelvis ſunt) excernentes luculenter hic apparent.

2. Dictas papillares prominentias ubique haud ſolitarias, ſed variis in locis conjugatas eſſe, apparet in hoc objecto, ut & in aliis.

3. Dictæ Papillæ, ex vaſculorum urinariorum extremis conſtitutæ, in hoc objecto naturalem obtinuerunt magnitudinem, formam ac colorem.

4. Vaſcula urinaria dicta in allegato Rene ex parte repleta ſunt materiâ ceraceâ rubrâ, quæ

2. De ſlaghaderen van de galblaas, die men (*Arteriæ cyſticæ*, of ſlaghaderen van de galblaas heet,) en verſien niet alleen de galblaas van een genoegſame quantiteyt ſlaghaderlijk bloet, maar deſelve loopen verder tot in de lever, welke verdere takjens over de gront van de galblaas loopende, te onreght worteltjens van de galblaas zijn geheeten geworden. Zulks kan men hier ſonneklaar zien.

No. VII. De Nier van een Jongen of Meysken in twee deelen geſpouwen, om alſoo 't inwendigh geſtel te kunnen zien.

Aanmerkt ten eerſten. De ſtepeltjes van de Nier kan men hier beſcheydelijk zien met veele gaatjens doorboort te weeſen, zijnde die openinghtjens, waar door de piſſe ſigh komt uyt te ſtorten in de Nierbuyskens, dewelke niet anders ſijn, als holle ſcheuten of takjens van 't bekken der Nieren.

2 Deſe geſeyde tepelaghtighe verheventheden of tepeltjens ſijn over al niet eenvoudigh in de Nieren, maar op verſcheyde plaatſen gekoppelt, gelijk zulks in dit, en andere voorwerpen blykt.

3. Deſe Tepeltjens (ſijnde een 't ſamenſtel of byeenkomſte van de uyteynden der piſvaatjens) hebben hare natuurlijke groote, forme, en couleur.

4. Ook ſijn ſommighe deſer piſvaatjens in deſe nier vervult geworden van de rode waſſighe ſtoffe, waar mede des Niers ſlaghader van my

quâ vaſa ſanguinea renalia quoque oppleta ſunt, id quod jucundum viſu & notatu dignum eſſe cenſeo. Arterias renales infarciendo ſimul quoque varii ductus urinoſi replebantur.

Sunt mihi Renes, quorum vaſcula urinaria omnia, poſt repletionem Arteriarum renalium, infarcta ſunt; de hiſce plura alibi, ubi Renis veram & miram conſtitutionem, Deo volente delineaturus ſum, quod nondum ab aliis factum, vidi.

N°. IX. Pueri Ren biſectus & tam nitidè conſervatus, ut naturalis & vividus color haud deſint; in eo Papillæ, ut in objecto modo deſcripto, evidenter comparent.

N°, X. Penultima, ut & ultima atque infima Thoracis coſta, cum Muſculis intercoſtalibus, idque è pueri cadavere.

Not. Paracenteſin nunquam inſtituendam eſſe inter ſpatia intercoſtalia dictarum coſtarum, ſatis ſuperque indicant Nervorum intercoſtalium reptatus ejus loci; ſæpiſſimè enim, ſi non ſemper, dicti Nervi Muſculorum medium perreptant, uti hic videri poteſt.

N°. XI. Portio Inteſtini Coli, cujus tunica villoſa, rubicundiſſi-

my was vervult geworden, 't welk playſierig is om te zien, en waardig, ſoo my dunkt, aangemerkt te werden.

Ick hebbe ook verſcheyde Nieren, welkers pisvaatjens al te ſamen vervult zyn geworden, met het opvullen van hare Slaghaders, waar van hier na breder ſal geſproken werden, als ick het ware en wonderlijke geſtel der Nieren ſal laten af-beelden, en dat ſoodanigh, als ick nogh van 'geen ander voor my heb zien doen.

No. IX. Een opgeſpouwe Nier van een kind, ſoo curieus geconſerveert, dat het fijne natuurlijke, en levendige couleur nogh heeft. In deſelve kan men ſoo wel als in de voorgaande, de Tepeltjens zien.

No. X. De elfde, en ook de laatſte, of twaalfde Ribbe, met derſelver Spieren, en dat uyt een kindje: waar ontrent aan te merken ſtaat, dat men daar ter plaatſe noyt een openinge maken moet, om etterige ſtoffe uyt de borſt te ontlaſten, nadien men hier klaar ziet, dat deſe tuſſchenribbige Zenuwen, altoos geen cours houden, gelijk de andere, want deſelve loopen dikwils in 't midden van de tuſſchenribbige Spieren, gelyk hier te zien is.

No. X I. Een ſtuk van de Colijkdarm, wiens binnenſte en ruyge vlies ſeer rood zynde, ten deele van

diſſima ex parte ſeparata, dependet, continetque in ſe ſpurias Glandulas.

Not. 1. Dictas Glandulas proximè adhærere in ſtatu naturali Tunicæ Nerveæ, veſtigia indicant, quæ poſt ſeparationem relinquuntur in Tunica Nervea, ſicuti hic videre eſt.

2. Arteriarum trunculos Tunicam Nerveam potiſſimum obſidere, hic palam eſt.

3. Tunicam Carneam hic quoque dependentem paucioribus vaſis ſanguifluis eſſe ditatam, cerni poteſt in hoc ipſo objecto.

4. Tunicæ Carneæ fibræ motrices circulares luculenter oculos incurrunt, ut & Tunicæ villoſæ, ex parte à Tunica Nervea ſeparatæ, utraque facies.

N°. XII. Hepatis Hydropici portio

Not. 1. Anno 1696. Hydropici cadaver cultro Anatomico ſubjeci, cujus Hepar totum quantum ex meris veſiculis conſtabat, quæ materiam limoſam pellucidam continebant; hujus portionem in liquore noſtro tam ni-

de andere gescheyden, nederwaarts afhanght, onthoudende in ſigh de baſtaart-kliertjens van 't gedarmte.

Aanmerkt ten 1. Dat deſe kliertjens in hare natuurlijke ſituatie zynde, 't naaſte haar vereenight houden aan het zenuwachtige vlies, geven ons hier genoeghſaam te kennen de putjes, die als voetſtappen, in 't zenuwachtige vlies na gebleven zyn.

2. Als mede ſoo blijkt het hier klaar, dat de ſtronkjes der Slaghaderkens van 't gedarmte meeſt haar laten vinden in het zenuwachtige vlies.

3. Ook dat het tweede en vleeſige Vlies van 't gedarmte, hier mede geſcheyden en afhangende, met gantſch weynige bloedvaatjes verrijkt is.

4. De rondloopende en beweging toebrengende fibren of draaykens van 't vleeſigh vlies kan men hier ook bequaamlijk zien, als mede beyde de zyden van 't ruyge vlies, nadien het ten deele van 't zenuwachtige vlies geſcheyden is.

No. XII. Een ſtuk van de Lever van een waterſuchtigh menſche.

Aanmerkt ten 1. In 't Jaar 1696, heb ick het doode lighaam van een waterſuchtigh Man geopent, wiens Lever geheel en al, uyt loutere blaaskens was beſtaande, onthoudende in haar een heldere, en taaye voghtigheyt: van deſe Lever ziet men hier een ſtuk ſoo cierlijk ge-balſemt

nitide conſervavi, ut jam modo è cadavere deſumpta videatur, eamque hic videre licet.

2. In dicto Jecinore ne minimus quidem ramulus Venæ Portæ, Cavæ, Ductus bilioſi, aut Arteriæ Hepaticæ videndum ſeſe exhibebat, quantumvis ad illud uſque tempus vixerit patiens.

Ex hac obſervatione palam eſſe puto, Lymphæ-ductus non ſolùm, verùm etiam vaſa ſanguinea, ut & alia poſſe degenerare in hydatides, vel in Veſiculas, non ſolùm aquam, verùm etiam ſubſtantiam gelatinoſam in ſe continentes, pro ut hic videre eſt. Et quod magis mirandum, non ſolùm extremitates vaſorum faſciculoſæ (quæ perperam Glandulæ dicuntur), ſed & vaſorum trunci mutati ſunt in dictas veſiculas.

N°. XIII. Magna portio Piæ matris fœtus jamjam nati.

Not. 1. Dicta Tunica adeò tenera ac ſubtilis, ut vix aliquid membranoſi appareat: Arteriæ autem tam numeroſæ, ut membrana tota quanta ex Arteriolis fere conſtare videatur.

Hinc conſtare puto Arterias di-

balſemt en geconſerveert, in een heldere voghtigheyt, dat het ſchijnt nu vers uyt het lighaam geſneden te zyn.

2. In deſe Lever en was niet het minſte takjen van de Poort, of Holader, noch ook van de Levers Slagader, veel min van de Galwegen te zien, hoewel den Lijder tot die tijd toe geleeft heeft.

Uyt deſe Aanmerkinge meen ick klaar te blijken, dat niet alleen de Water-vaten, maar ook de Bloedvaten, en andere meer, kunnen ontaarden in water-blaaskens, of in geley-gelijkende blaaskens, gelijk hier geſien kan werden. En 't geen noch meer te verwonderen is, de bundelwijſe uyteynden deſer vaten, (die men te onrecht klieren noemt) en zyn niet alleen verandert in de geſeyde blaaskens, maar ook ſelfs de ſtronken.

No. XIII. Een groot gedeelte van het dunne Herſen-vlies, en dat uyt een eerſt geboore kindje.

Aanmerkt ten 1. Dit Vlies is ſoo dun en teer, en ſoo ſeer met arterikens beſet en doorweven, dat men naauwlijks iets vlieſighs zien kan: ſoo dat men ſchier zoude zeggen, dit vliesken uyt loutere bloed-vaatjes te beſtaan. Hier uyt, meen ick, dat men ſoude kunnen beſluyten, dat deſe Arterien, of Slagh-aderen

dictas haud ſolùm eſſe deſtinatas nutritioni & calefactioni hujus membranæ, per quam diſſeminantur; illa enim tenuior eſt, quàm ut indigeat tantâ vaſorum copiâ; at verò dicta vaſa deſtinata eſſe exiſtimo, ut Corticalem producant Cerebri ſubſtantiam: ne autem memorata vaſa deſtituantur reptatu ſuo naturali, neque ſede ſua dimoveantur, aut inter ſe confundantur, dicta membrana inſervire videtur; præterea inſervit cum ſuis vaſis ſanguiferis, ut ſeparet â ſe invicem Cerebri circumvolutiones.

De Venarum copia, reptatu ac diſtributione nil dicam, quia in hac Piæ Matris portione repletæ non ſunt, & per conſequens, minus viſibiles.

2. Quia Cerebrum in recens natis ſulcis non gaudet profundioribus, ea propter proceſſus PiæMatris minores quoque exiſtunt, id quod nobis hic conducere videtur, ſc: ut ea ratione Arteriarum copia & reptatus accuratius conſpici poſſint. Vid. figur. Dictæ portionis Piæ Matris Tab. 4. Fig. 3.

No. XIV. Pueri Lingua cum Epiglottide vivido colore prædita, per cujus aream innumeræ

ken niet alleen gedeſtineert en zyn, om dit vliesken te voeden, en te verwarmen, want daar toe en had ſoo dun een vliesken, ſoo ſeer veel Slagh-aderen niet van noden; maar deſe geſeyde vaten zyn gedeſtineert, ſoo ick meen, om de ſchorsſige ſubſtantie der herſſene te formeeren; en zouden deſe bloed-vaten niet onder een verwerren, en uyt hare plaatſen verſet werden, door deſe of gene oorſaken, ſoo moſten ſy iets vlieſigs hebben, om haar in ordre te houden, en daar toe meen ick dit vlies te dienen, als mede om met de geſeyde bloed-vaten, de omwindingen der herſſenen van den anderen te ſcheyden.

Van de veelheyt en cours der gemeene Aderen ſal ick hier niet ſpreken, om datſe in dit gedeelte van 't dunne herſſen-vlies niet en zyn vervult geworden, en by gevolgh niet wel ſightbaar zyn.

2. Nadien de uytwendige groeven der Herſſene in een jongh geboore kindje niet ſeer diep gaan: ſoo iſt ook dat de aanhanghſelen van 't dunne herſſen-vlies niet groot zyn, 't welk ons hier voordeeligh is, om de veelheyt der Slagh-aderkens, en ook haren cours te bequamer te kunnen zien. Ziet de fig. van dit voorwerp Tab. 4. fig. 3.

No. XIV. De Tongh van een Jonghen, met het klepje van het Strotten-hooft, begaaft met hare natuurlijke couleur, door deſelve Tongh

ræ diſſeminantur papillæ diverſæ formæ & magnitudinis. Vide explicat. Tab. 4. Fig. 6.

No. XV. Oculus infantis omnibus Muſculis inſtructus, per quorum Muſculorum ſuperficiem Arteriæ & Nervus reptant.

Not. 1. Nervus naturalem ſitum & colorem reſervavit, eſtque hic Nervus præcipuè deſtinatus, ut Spiritus animales deferat ad Muſculum Frontis.

2. Ab altera parte hujus phialæ ſenſus incurrunt Arteriæ, per Pericranium ſupra orbitam, ſerpentino reptatu decurrentes, ut & rami dicti Nervi, per Muſculum Frontalem diſſeminati.

N°. XVI. Papilla Uberis Balænæ, liquori limpido innatans.

Not. 1. Epidermem, ut & Corpus Reticulare Malpighii, ab hac Papilla â me eſſe remota, ut innumeræ Papillæ cutaneæ prominerent, luculentiuſque in conſpectum venirent: Suntque dictæ Papillæ cutaneæ oblongorotundæ, quatenus extra cutem prominent.

2. Præfatas Papillas cutaneas à ſculptore paulò majòres eſſe expreſſas.

3. Uberis Papillam in ſui extremo

Tongh ſiet men ontelbare Tepeltjens verſpreyt, van verſcheyde gedaante en groote. Ziet verders de uytlegginge over de 4 Tafel, fig. 6.

No. XV. Het Oogh, met alle des ſelfs Spieren, waar over heen bloedvaten en een zenuw loopen, en dat uyt een kleen kinder hooftjen.

Aanmerkt ten 1. Deſe Zenuw, boven over het Oogh loopende, en ſijne natuurlijke plaats en couleur behouden hebbende, is meerendeels gedeſtineert om de geeſten te brengen tot de voorhoofts Spier.

2. Als men het Glas omſet, ſoo komen ons de Slagh-aderen voor, dewelke wederzyds door het bekkeneels vlies loopen even boven het ooge-rat, en dat ſlanghswijs, ook ſiet men aldaar de takken van de geſeyde Zenuw, die haar door de voorhoofts Spier verſpreyden.

No. XVI. De Tepel van de borſt van een Walvis, hangende in een vlesje met heldere voght.

Aanmerkt ten 1. Dat het oppervelleken, als mede het netwijſe lighaam (van d'Heer *Malpighius* uytgevonden) van deſe Tepel afgeſcheyden zyn, ten eynde dat de ontallijke tepeltjens, in 't vel ſittende, te bequamer geſien konde werden, voor ſoo veel ſy buyten het vel uytſteken; zynde langwerpig-rond van figure.

2. Deſe Vel-tepeltjens zyn van de Plaatſnijder wat grooter gemaakt als ſy in 't leven zyn.

3. De Tepel van de borſt is aan haar

tremo eſſe excavatam. Vide Tab. 4. Fig. 1.

No. XVII. Papilla Uberis Balænæ, cuticula ut & corpore reticulari haud deſtituta, unde Uberis Papilla æquali ſuperficie prædita, Papillæ cutaneæ non prominent, ſed verò tranſparent. Vid. Fig, 7. Tab. 4.

A latere hujus Papillæ Uberis, ſeparavi portionem exiguam corporis Reticularis, ut Corporis Reticularis foramina, nec non ejus craſſities conſpici poſſint. Dicta portio Corporis Reticularis eſt inverſa alias foramina ſenſûs minus incurrerent. Vid. Fig. 8. Lett. A.

REPOSITORIUM ſeu ASSER TERTIUS.

N°. I. Phiala Papillæ Mammæ Balænæ portionem continens, ita præparatam, ut Ductus Lactiferus Papillæ Mammæ videri poſſit.

Not. 1. Præfatus Ductus eſt ſingularis in Ubere Balænæ.

2. Conſideratione dignum eſſe cenſeo, quod ſit ſulcatus dictus Ductus, & quod

3. Sulcorum margines mirificè ſint fimbriati, nec non criſpi: ſuntque dictæ fimbriæ ita conſtitutæ, ut Lactis exitum, extra ſuctionis tempus, prohibere queant. Vid. Tab. 4. Fig, 5,

In

is aan haar uyterſte uytgeholt, ziet de 4 plaat fig. 1.

No. XVII. De Tepel van de borſt van een Walvis, het opper-velleken, als mede het netwijſe lighaam niet afgedaan zynde, waar door de Tepel egaal van oppervlakte is, ende des vels tepeltjens geſien kunnen werden, ſonder de minſte uytpuylinge. Ziet de 4. plaat, fig. 7.

Aan de zyde van deſe Tepel des borſts, vertoone ik een kleenſtukjen van 't netwijſe lighaam van de Tepel van de borſt afgeſcheyden, op dat men des ſelfs gaatjens, en ook ſijn dickte te gelijk beter ſoude kunnen bemerken; ziet fig. 8. Let. a.

DE DERDE PLANK.

No. I. Een Vlesje, en daar in een Stuk van de Tepel van de borſt van een Walvis, ſoodanigh toebereyt, dat men de Melk-canaal zien kan.

Aanmerkt ten 1. Deſe Melk-canaal is in de Walviſſen eenvoudigh.

2. Het is aanmerkens weerdigh dat deſelve canaal geveurt is.

3. Ook dat de randen der veuren wonderlijk zyn gekrult en gefronſelt, waar door den uytgangh van de Melk, buyten ſuygens tijdt, bequaam verhindert kan werden. Ziet de 4. plaat, fig. 5.

In

In dicta Phiala continetur quoque alter Ductus Lactiferus Papillæ uberis Balænæ, ita præparatus & expanſus, ut ſulci accuratius videri queant : Horum ſulcorum margines minus fimbriati, an ab expanſione fortiore, an ſecus, non ſatis exploratum habeo. Vid. Tab. 4. Fig. 2.

N°. II. Phiala in qua videre licet portionem Papillæ Uberis Balænæ.

Not. 1, Cuticulam & Corpus reticulare eſſe ablata.

2. Papillas cutaneas à me eſſe diſſolutas in aqua ſimplici, ita ut Papillæ cutaneæ capillos repræſentent. Vid. ulteriora ſuper hac re in explicat. Tab. 4. Fig 9.

N°. III. Phiala Papillam Mammæ Mulieris continens cum annexa areola.

Not. 1. Epidermem ut & Corpus Reticulare Malpighii in totum non eſſe ablata, unde altera pars dictis integumentis haud deſtituta magis nigricat : ubi autem Cutis magis albicat, Papillaſque cutaneas prodit, (quæ alias ſenſum noſtrum fugiunt), dicta integumenta ſunt ablata. Vid. Tab. 4. Fig. 4.

2.

In 't ſelve vlesje is noch een tweede Melk-canaal van de Tepel van een Walvis, ſoodanigh toebereyt, en uytgeſpannen, dat men de geſeyde veuren daar in beter zien kan, edogh en zyn de kanten der veuren niet ſoo ſeer gefronſelt : Of dit nu is gekomen, om dat de melk-canaal wat meer uytgeſpannen is, en of het een andere oorzake heeft, ſulkx is my onbekent. Ziet de 4. plaat, fig. 2.

N°. II. Een vlesje met een ſtukje van de Tepel van de Borſt van een Walvis.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velleken en netwijſe lighaam zyn hier wegh genomen.

2. Des vels Tepeltjens heb ik in 't water als ontbonden en los van een gemaakt, waar door deſelve 't hayr van 't vel eenes Honds ſeer aardigh verbeelden. Ziet hier over na de uytlegginge over de 9. fig. van de 4. plaat.

N°. III. De Tepel, en omloopende Kringh van een vrouws Borſt.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velleken, als mede het net-wijſe lighaam en zyn maar ten deele van het vel afgeſcheyden, waar door ook de kleenſte helft ſich bruynachtigh vertoont, maar daar het vel ſich witter opdoet, aldaar zyn de geſeyde deckſels wegh-genomen, waar door men ook op de ontbloote plaatze, des vels tepeltjens zien kan, dewelke anders onſightbaar zyn. Ziet de 4 fig. Tab. 4.

2.

2. Papillam Mammæ mulieris plurimis foraminulis eſſe pertuſam, hic videri poteſt, ſecus ac in Papilla uberis Balænæ, ſuntqne hæc foraminula oſcula ductuum lactiferorum, per quæ lac exitum ſuum quærit.

3. Difficillimum fore Anatomico Papillas cutaneas in hoc loco demonſtrare, niſi in liquore, ſicuti hic repræſento cutilâ & epiderme ablatis.

N°. IV. Portio Cutis plantæ pedis humani, colore rubicundo & naturali proximo, ditata.

Not. 1. Epidermis ut & Corpus Reticulare Malpighii, ex parte à Cute dependent.

2. Epidermis, ſive exterius, & primum cutis integumentum in hoc objecto albicat; Corpus verò Reticulare Malpighii, ſecundum corporis integumentum, flavo colore imbutum, hic quoque luculenter apparet.

3. Papillarum cutanearum potior pars, ſenſu exquiſitiſſimo prædita; innumeris in locis ex ipſa cute emergens, microſcopiis hic, cœlo ſereno, obvia.

N°. V.

2. Hier kan men ook zien, dat de Tepel van de Borſt eenes vrouws met veele gaatjens doorboort is, geheel anders is 't gelegen met die van de Borſt van een Walvis; en zyn deſe gaatjens niet anders, als mondekens van de Melk-canaaltjens, waar door de melk ſich komt te ontlaſten.

3. Het zoude ſeer qualijk te doen zyn voor een Ontleder, des vels tepeltjens aan de Tepel van de Borſt te vertoonen, ten zy men deſelve van 't opper-huydeken en netwyſe dekſel ontbloot zynde, in een heldere vochtigheyt komt te hangen, gelijk ik hier doe.

N°. IV. Een ſtuk van 't vel van de bal van de voet, met een byna natuurlijke roode couleur begaaft.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velletje, als mede het net-wijſe lighaam, door d'Heer Malpighius uytgevonden, hangen te ſamen ten deele van 't ware vel af.

2. Het buytenſte en eerſte dekſel, zynde het opper-velletje, vertoont ſich hier in dit Voorwerp witachtigh van couleur; en het tweede, of net-wijſe, in tegendeel geel, en dat alles ſeer klaar.

3. Ook kan men hier, by helder weer, door toedoen van vergrootglaſen, op ontallijke plaatzen, bequaamlijk zien, het voornaamſte en gevoelijkſte deel van de tepeltjens des vels; nadien deſelve eenigermaten in dit voorwerp buyten het vel uytſteken.

No. V.

No. V. Aſperæ Arteriæ portio, ſecundum longitudinem aperta; idque ex puero aut puella.

Not. 1, Membrana, ſeu Tunica nervea, quæ intima, & cavitatem Aſperæ Arteriæ reſpiciens, innumeris (ita dictis) glandulis, foveolas repræſentantibus, referta.

2. A parte poſteriore Glandula conglobata dependet, quæ numeroſæ & diverſæ magnitudinis iſtic loci reperiuntur in corpore noſtro.

N°. VI. Phiala continens Portiones Tunicæ villoſæ Inteſtini recti humani è corpore vivo, poſt cruciatus immanes & dejectiones cruentas, ejectæ.

N°. VII. Funiculi Umbilicalis humani portio.

Not. 1. Funiculum dictum admodum ſpongioſum eſſe hic apparet, quæ ſpongioſitas, vaſa ſuccoſa audit, preſſione quoque ſuccus limoſus & limpidus exprimitur.

2. In eo funiculo tria viſuntur vaſa abſciſſa; horum duo anguſtiora Arteriæ Umbilicales ſunt, tertium autem & capacius Vena

N°. VIII, Fœtus humani magna Omenti portio, quæ li-

Theſ. I. quori

N°. V. Een ſtuk van de Longe-pyp, na de langht e open gemaakt, en dat van een Jonghe, of van een Meysken.

Aanmerkt ten eerſten. Het inwendige, of zenuwaghtighe Vlies, 'twelk de inwendighe oppervlakte bekleet, is vervult van (alſoo genaamde) kliertjens, dewelke kleene holletjes komen te verbeelden.

2. Van aghteren vintmen aan dit voorwerp een eenvoudighe klier hangen, waar ter plaatſe men in ons lighaam veele ſoodanighe, en van verſcheyde groote ordinaris vint.

No. VI. Een glas, onthoudende in ſigh een ſtuk van 't binnenſte en ruyghe Vlies van den Endeldarm van een Menſch, 't welk hy na veele onlydelijke ſmerten geleden te hebben, met eenighe bloedighe ſtoffe is quyt geworden.

N°. VII. Een ſtuk van de ſtrengh van de Nageboorte eenes Vrouws.

Aanmerkt ten eerſten. Dat de ſtrengh ſeer voos is, blijkt uyt dit ſtuk, en wert deſe voſigheyt toegeſchreven de name van ſappighe of ſapvoerende vaten, ook ſoo wort 'er gemeenlijk, door het perſſen, een ſlymerighe en heldere voghtigheyt uytgeperſt.

Ten 2. Soo zietmen hier ook klaar de drie bloetvaten, daar de ſtrengh doorgeſneden is; hier van ſijn de twee naauſte de ſlaghaderen, ende de wytſte de ader.

No. VIII. Een groot ſtuk van 't net van een jongh gebore Kintje,

F 'twelk

quori indita, viſendas præbet Arteriolas Omenti nitidiſſimas & rubicundo colore præditas: nullis autem foraminulis pertuſum eſſe Omentum in ſtatu naturali hic palam eſt : ſi quando Omentum foraminibus pertuſum oſtendatur,id vitio vertendum Anatomico aut violentiæ, à qua inducta ſunt foramina dicta.

N°. IX. Infima portio Medullæ Spinalis,in qua luculenter apparet

1. Subſtantiam ejus corticalem, ex meris vaſis ſanguifluis conſtare.

2. Subſtantiam corticalem occupare locum interiorem.

3. Involucrum ejus intimum haud eſſe deſtitutum Arteriis, etiam Lippis & tonſoribus notum; at verò, qualis ſit earum reptatus, nondum ab auctoribus vidi ita expreſſum , ſicuti in hoc objecto.

4. Nervos ipſos innumeris gaudere Arteriis , hic quoque palam eſt : neque earum reptatus per Nervos viſum fugit.

5. Ab una facie ſerpentino reptatu per involucrum extimum reptare Arterias, ab altera verò facie peculiarem reptandi obſervare curſum,hic apparet.

N°. X. Lienis humani portio in

't welk in een voghtigheyt hangende, ſeer net te voorſchijn brenght alle des ſelfs ſlaghaderkens, zijnde bloetroot van couleur : en dat een welgeſtelt net, gantſch geen gaatjens heeft, blijkt hier klaar: ſoo dat, als men ons in 't net gaatjens komt te vertoonen, ſoo moet men ſulks de ruwe handelinghe van den Ontleder, of voorgaande ongemakken van den Patient, toeſchryven.

No. IX. Een ſtukje van 't onderſte des ruggemerghs, waar in klaar te zien zijn,

Ten eerſten, Dat des ſelfs ſchorſighe deel uyt loutere bloetvaatjens is beſtaande.

2. Dat de ſchorſſighe ſubſtantie de binnenſte plaats komt te beſitten.

3. Het is meer als wel bekent, dat het binnenſte Vlies van 't rughmergh ſlaghaderkens heeft : maar hoe deſelve loopen, zulks en heb ik nergens ſoo afgebeelt geſien, gelijk ons deſelve hier voorkomen.

4. Men kan hier ook zien, dat zelfs de zenuwen ſeer veel ſlaghaderen beſitten, ook hoe deſelve loopen.

5. Dat de Arterikens langhs de eene zyde van 't buytenſte en dikſte Vlies ſlanghwys loopen, en langhs de contrarie zyde een byſondere loop hebben, kan men hier ook zien.

No. X. Een ſtuk van een menſche Milt,

in liquore conſervata, cujus Arteria ceraceâ materiâ rubicundâ impleta.

*Not.*1. Venarum extrema non ſunt repleta, unde griſeo colore prædita.

2. Arteriarum extrema antequam ſoliditatem amittunt, & in ſuccoſam ac ſolubilem ſubſtantiam mutantur, penicillorum detritorum figuram referre, hic videre eſt.

3. Solubilem & ſuccoſam ſubſtantiam variis in locis relictam, Glandulas æmulari, hic quoque apparet, quibus tamen Lien prorſus deſtitutus eſt. Vide plura de hiſce in Reſponſ. Epiſt. Problem. 4., ubi & Fig. appoſitam eſſe, reperiet Benevolus Lector,

Nº. X I. Infantis portio Medullæ oblongatæ. In ea videnda ſeſe exhibent

1. Portuberantiæ, Corpora Olivaria dictæ.

2. Protuberantiæ, Corpora Pyramidalia, dictæ.

3. Sulcus, dictis protuberantiis interſitus.

4. Corpus globoſum, ſeu protuberantia annularis Williſii.

5. Por-

Milt, hangende in een voght, wiens ſlaghader met een rootwaſſighe ſtoffe vervult is.

Aanmerkt ten eerſten. De uyteynden van de aderen ſijn niet opgevult, en daarom is haar couleur graauaghtigh.

2. Hier kan men ook zien, dat de uyteynden der ſlaghaderen, eer datſe haare vaſtigheyt komen te verlaten, en in een ſappighe en ſmeltbare ſubſtantie komen te veranderen, van figure over een komen, met afgeſleten penceeltjens,

3. Als mede dat de geſeyde ſmeltbare en ſappighe roode ſubſtantie, op verſcheyde plaatſen aan de uyteynden gelaten zijnde, eenighermaten voor kliertjens ſoude kunnen aangeſien worden, maar de zake beter ingeſien zijnde, ſoo is de Milt t'eenemaal kliereloos. Ziet hier over verder na myn antwoort op de vierde voorgeſtelde Brief, waar in den beminden leſer ook des ſelfs figure zien zal.

No. X I. Een ſtuk van 't langhwerpigh mergh uyt een Kind, waar in te zien zijn ten

1. Die uytpuylentheden, dewelke olyfs-wijſe lighamen geheeten worden, als mede ten

2. Die gene, dewelke pyramidwijſe lighamen genoemt zijn.

Ten 3. Die ſleuve, in 't midden deſer geſeyde lighamen geplaatſt zijnde.

4. Het ronde of ringhwijſe lighaam van D. Hr. Willis.

5. Een

5. Portio Crurum Medullæ oblongatæ.

6. Conſiderandum hujus objecti iconiſmum reperiri in Reſponſ. Epiſt. Problem. 12. Tab. 14 Fig. 4.

No. XII. Una ex infantis Vertebris Colli, in qua portio Spinalis Medullæ hæret.

Not. 1. Hujus pars corticalis merè vaſculoſa eſt, ſicuti hic diſtinctè videre licet.

2. Arteriæ Vertebrales utroque latere ex parte viſibiles.

No. XIII. Inteſtini Ilei portio, naturali colore & forma prædita, idque ex infante.

Not. 1. Per Meſenterium diſperſæ non ſolùm Arteriæ & Venæ, verùm etiam Nervi viſibiles exiſtunt ſatis numeroſi, quibus læſis graviora producuntur ſymptomata, doloreſque immanes.

2. Arteriæ Meſentericæ per Inteſtina diſtributæ, ubi aliquanto ſpatio per exteriora repſerunt, ſubitò videntur quidem abrumpi, at verò interiora petentes Tunicam nerveam adeunt, cui ulterius impertiunt potiores ramificationes.

No. XIV. Portio Piæ Matris infan-

5. Een gedeelte der beenen van 't langhaghtigh mergh, ten

6. Soo ſtaat aan te merken, dat de figure na dit ſelfde voorwerp geſneden, te zien is, in myn antwoord, op de 14de voorgeſtelde Brief, Tab. 14. Fig. 4.

No. XII. Een van de Hals wervelbeenderen van een kleen Kint, waar in nogh een gedeelte van 't rughmergh is blyven zitten.

't Selve toont ons ten 1ſten ſeer klaar aan, dat het ſchorſſige gedeelte, uyt loutere bloetvaatjens is beſtaande.

2. Ook zijn de twee op zy loopende Wervel-ſlaghaders hier voor een gedeelte te zien.

No. XIII. Een ſtuk van den bogtigen Darm, wiens natuurlijke gedaante en couleur, (als van een levendigh menſche), ſeer wel bewaart zijn, en dat uyt een kleen kint.

Aanmerkt ten eerſten. Door het Darmſcheyl ziet men niet alleen de aderen en ſlagh-aderen, maar ook ſelfs de zenuwkens verſpreyt te zijn, en dat ſeer veel in getale, na welkers quetſinghe ſware toevallen en onlydelijke pynen komen te volgen.

2. Des Darmſcheyls ſlaghaderen door het gedarmte haar verders verſpreydende, en een ſtuk weeghs over des ſelfs darms buytenſte geſien zynde, ſchynen wel ſchielijk afgebrooken te werden en te verdwynen, edogh deſelve lopen binnewaarts, na het zenuwaghtige vlies, aan wie ſy hare voornaamſte takken overgeven.

XIV. Een ſtuk van 't dunne herſſen-

infantis, in qua Arteriarum vertebralium cum Arteriis Carotidibus conjunctio, diſtinctè videri poteſt.

No. XV. Phiala, pueri Linguam continens, quæ liquori innatat, ut varia diſtinctius conſpici poſſint.

Not. 1. Arteriarum curſus per Linguæ aream luculenter poteſt videri, utpote ceraceâ materiâ albicante Arteriis infarctis.

2. Harum Arteriarum maximæ à faucibus prodeuntes, per Linguam mediam decurrunt, ramoſque utrique lateri impertiunt; ſecus ac in Linguæ plano inferiore, ubi geminæ Arteriæ per Linguæ longitudinem decurrunt, minimi digiti fere latitudine â peripheria, utrique lateri tantam ramulorum copiam præbentes, ut arbuſcularum foliis carentium ſilvam repræſentent. Vid. Tab. 3. Fig. 4.

No. XVI. Sex portiones Coſtarum, Muſculis intercoſtalibus inſtructæ, idque ex fœtu humano,

Not. 1. Omnes Arteriolæ ceraceâ materiâ rubrâ repletæ, occaſionem mihi dederunt inveniendi Arterias (mihi intercoſtales dictas exteriores) de qui-

ſenvlies van een jongh Kintje, waar in klaar te zien is de 't ſamenkomſte en 't vereenigen van de ſlaap-ſlaghaderen, met die van de wervelſlaghaderen.

N°. XV. De Tongh van een Jonghe, hangende in een Vles met heldere voghtigheyt, ten eynde verſcheyde zaken klaarder voor ons geſighte komen zouden.

Aanmerkt ten eerſten. Langhs de bovenſte vlakte des Tonghs kan men de cours der ſlaghaderen diſtinctelijk zien, nadien deſelve met een wit-waſſighe ſtoffe vervult zijn.

2. De grootſte deſer uyt de keel voortkomende, loopen door het midden van de Tongh, en haare takken meeſt na beyde de zyden des Tonghs; Geheel anders gaat dit toe ontrent het onderſte des Tongs, alwaar twee ſlaghaderen na de lenghte des Tonghs lopen, een pink breete van den omtrek van de Tongh, en geven deſe twee ſlaghaderen, ſoo veele takjens uytwaarts na den ommetrek, dat ſy een kleene boſſchaſie van bladerlooſe boomtjens verbeelden. Ziet de derde plaat en daar in de 4. Fig.

N°. XVI. Ses ſtukken van ribbens, met hare tuſſchenribbighe ſpieren, en dat uyt een kleen Kint.

Aanmerkt ten eerſten. Het vervullen van hare ſlaghaderen met een rootwaſſighe ſtoffe, is oorſake, dat ik die ſlaghaderen, (van my uytwendighe tuſſchenribbige ſlaghaderen geheten) uytgevonden heb, waar van ik noyt iets beſchreven heb

 gevon-

quibus nunquam legi apud auctores, nemoque eas per figuras exhibuit.

2. Harum Arteriarum propagines, per Coſtarum perioſtium diſſeminatæ, peculiarem habent curſum, & plane diverſum ab iis, quæ per muſculos intercoſtales parte exteriore repunt vid. Tab. 2. Fig. 3.

3. Arteriolarum Intercoſtalium exteriorum ramuſculi omnes inſequuntur curſum fibrarum motricium Muſculorum intercoſtalium exteriorum, id quod viſu pulchrum.

4. Soboles dictarum Arteriarum Intercoſtalium exteriorum variis in locis viſuntur bicompoſitæ, quos inter una reptat venula, ſicuti videre ſemper licet in funiculo umbilicali, in quo gemina Arteria aſſociatur Venæ ſolitariæ.

5. Dicto objecto, parte adverſa viſo, in conſpectum veniunt Arteriolæ per Pleuræ ſuperficiem, Pulmonem reſpicientem, tranſparentes : harum autem neque exortum, neque finem hic videre eſt, ſed confusè diſſipatiari videntur.

N°. XVII. Racemus Dentium ex Ovario muliebri poſt mor-

gevonden, ook en heeft men ons die tot nogh toe door geen figuren afgebeelt.

2 De ſpruyten of takken deſer ſlaghaderen, door het beene-vlies der ribbens loopende, hebben eenen cours, ganſch verſcheyde van die gene, dewelke van buyten door de tuſſchenribbige ſpieren loopen. Ziet de 3. Plaat Fig. 3.

3. 't Is vermaaklijk om te zien, hoe perfect dat de takjens van de uytwendige tuſſchenribbige ſlaghaders, de cours van de bewegende draatjens der uytwendige tuſſenribbige ſpiertjens komen te volgen.

4. De takjens van de geſeyde uytwendige tuſſchenribbige ſlaghaderen, ziet men op verſcheyde plaatſen verdubbelt te zijn, tuſſen welke verdubbelinghe eene ader komt te loopen, gelijk men altoos beſpeurt in de Navel-ſtrengh van de Nageboorte, alwaar mede eene ader van twee ſlaghaderen vergeſelſchapt word.

5. Als men 't glas omſettende, de contrarie zyde beſiet, ſoo komen ons alleen die ſlaghadertjens in 't geſighte, dewelke verſpreyt ſijn door die oppervlakte van 't borſtvlies, dewelke 't naaſt aan de Longhe is : Deſe haar begin, nogh ook haar eynde, en ſijn niet wel te ſien, ſoo datſe confus door 't geſeyde vlies ſchynen te loopen.

N°. XVII. Een rye, of riſte tanden, uyt de eyer-ſtok, of balletje van

mortem deſumptus, cujus hiſtoriam breviter hic recenſere, animus eſt.

Quatuor quinqueve abhinc annis, mulier quædam viginti & quatuor circiter annos nata, temperamenti phlegmatici, morbo graviori implicita, ſæpiſſimè conqueſta erat de dolore in hypogáſtrio, non ſine præcordiorum anxietate & febri continua; tandem fato conceſſit, unde nobis cadaver aperiendi nata occaſio.

Filius meus, præſentibus variis Expertiſſ. Medicis, & Chirurgis verſatiſſimis, cadaver cultro ſubjecit; cum autem à latere Uteri, ſi rectè memini ſiniſtro, duritiem quandam perciperet, cultello eximebat, nobiſque demonſtrabat Ovarii duritiem. Cuſpide cultelli ab una parte duritiem aperuimus & invenimus Dentem latitare in ea, & quidem molarem, cætera porro integra conſervabam, donec mihi concederetur Cadaveris humani Anatomiam inſtituere publicam; qua data occaſione hiſtoriam non ſolùm retuli, verùm etiam dictum Dentium racemum attuli & exhibui, alterumque dentem publicè, facta inciſione quoque demonſtravi, qui æmulatur Den-

van een jonghe Vrouw, na haar dood, geſneden, waar van ik hier een kleen verhaal doen zal. Omtrent 4 of 5 Jaren geleden, is ons voor gekomen een Vrouw, out ontrent 24 Jaren, van een phlegmatic temperament, zijnde van een ſware ſiekte bevangen, namelijk gedurige koortſe, en klaagde in den onderbuyk, en dat niet ſonder benautheyt voor 't herte: Deſe geſtorven zijnde, wierd ons gelegentheyt gegeven om haar lighaam, te laten openen, in preſentie van eenige ervare Heeren Doctoren en Chirurgyns.

Myn Soon bezyde des Lijfmoeders linker zyde, (ſoo ik wel onthouden heb) eenighe hardigheyt gewaar wordende, ſnyt die uyt, en vertoonde ons deſelve, wy bevonden het de Eyerſtok te weſen; ik opende dezelve van eene zyde, en wy bevonden datter een tant in ſat, ja een kieſe of baktant, het verdere en opende ik niet, maar hielt de reſte deſer tanden in haar vlies beſloten, met meeninghe, wanneer my gelegentheyt voor quam om publijk t'Anatomiſeren, de reſte ook te ontblooten. Deſe gelegentheyt my voorgekomen zijnde, verhaalde ik het voorval, en braght de geheele riſte met tanden te voorſchyn, ook ſo opende ik nogh een kleen gedeelte van de geſeyde riſte, en vertoonde alſoo ook een twede tant, die een Honts tant gelijk is. Deſe twee ont-

Dentem Caninum. Hoſce cum cæteris in membrana ſatis craſſa adhuc occluſis, ita conſervantur in liquore. Vide Fig. 1. Tab. 3.

Not. 1. Dicti duo Dentes partim adhuc ſibi invicem dictæ connectuntur membranæ craſſæ, partim verò denudati ſunt, ut hujus rei veritas pateat.

2. Sicuti radices Dentium in Infantibus nunquam ſunt completi, ita quoque his denudatis deficit radicum extremitas.

3. Radices Dentium in infantibus cavæ ſunt, in hiſce verò cavitas in totum deficit.

4. Quot ſint numero Dentes, in dicta membrana craſſa adhuc latitantes; me latet, ulterius enim non aperui.

N°. XVIII. Exigua portio Maxillæ inferioris, à carnoſa parte nondum denudata, in qua duo Dentes molles comparent; idque è fœtu jamjam in lucem edito.

Not. 1. Totum conſtitutum dictorum, Dentium ante eruptionem ex alveolis, ſubſtantiam eſſe mollem in ea ætate, (per quam plurimæ viſuntur diſperſæ arteriolæ,) hic conſtat.

2. Ho-

ontblote tanden, als mede alle de reſte ten deele ontbloot, ten deele nogh in haar dik vlies beſloten zijnde, werden by my in een voghtigheyt bewaart, gelijk de Fig. 1. Tab. 3. komt aan te wijſen.

Aanmerkt ten eerſten. In deſe riſte tanden, dat ik, tot meerder certificatie van dit wonderlijke voorval, de twee ontbloote tanden aan eene zyde nogh vaſt heb laten zitten aan haar dikke vlies.

2. Gelijk men in de kleene kinderkens noyt komt te beſpeuren, dat de tanden volkomen of volmaakt zijn, alſoo mede is 't, dat in deſe ontblote tanden het uyterſte van de wortel komt te ontbreken.

3. In kleene kinderkens ſijn de tanden hol, deſe in tegendeel ſijn gantſch geſloten, en ſonder eenige hollighevt.

4. Hoe veel tanden datter nogh in 't dikke vlies verders beſloten zijn, en kan ik niet ſeggen, aangeſien ik het verders nogh niet geopent en hebbe.

No. XVIII. Een kleen gedeelte van de onderſte kaak eenes jongh-geboore Kints, van ſijne vlieſige deeltjens nogh omvangen, waar in twee tanden geſien worden.

Aanmerkt ten eerſten. Het geheele geſtel deſer tanden, eer datſe uyt hare kasjens komen te puylen, ſijn in die tyt ſaght van ſubſtantie, waar door men hier ſeer veel ſlagh-aderkens ſiet paſſeren.

2. Een

2. Horum alter ſecundum longitudinem diviſus, internè innumeris Arteriolis diſſectis eſt ditatus; alterius verò membrana, Dentium ſubſtantiam inveſtiens, magna ex parte illibata remanſit, & ſic accuratè quoque dictarum Arteriolarum reptatum per eam cernere licet.

3. Quamvis Dentes eo tempore in totum molles ſint, ſubſtantia tamen exterior longe differt ab ea, quæ eſt interior. Exterior è duplici ſubſtantia conſtat coloris diverſi, ut hic luculenter apparet, non autem interior, quæ quoque mollior.

N°. XIX. Piæ Matris portio cum annexa portione ſubſtantiæ corticalis Cerebri, quam ex meris Vaſculorum ſanguineorum extremitatibus conſtare luculenter apparet.

Not. 1. Dixi totum conſtitutum eſſe vaſculoſum : an autem meræ ſint Arteriolarum extremitates, an ſimul quoque venoſi quid interſit? expiſcari hactenus nequivi, veroſimile tamen eſſe reor.

2. Dictæ extremitates ſucceſſivè molliores atque molliores evadunt, ita ut tandem, aquæ ſimplicis beneficio, diſſolvi poſ-

Theſ. I. ſint

2. Een deſer twee tanden, na de lenghte opgeſneden ſijnde, is van doorgeſnede ſlaghaderkens, ſeer wel voorſien. Ook ſoo ziet men diſtinctelijk de ſlaghaderkens, door het vliesken, dat de twede Tant omvanght, 't welk nogh voor 't grootſte gedeelte ongequetſt is gebleven.

3. Hoewel de Tanden in dien tyt geheel en al ſaght ſijn, ſoo verſchilt noghtans de buytenſte ſelfſtandigheyt veel van de binnenſte. De buytenſte beſtaat uyt twee ſelfſtandigheden, die verſcheyden ſijn van couleur, gelijk hier evident geſien kan werden, maar de binnenſte in tegendeel is een couleurigh en ſaghter.

N°. XIX. Een ſtuk van het dunne herſſenvlies, waar aan een gedeelte van de ſchorſſighe ſelfſtandigheyt van de herſſenen vaſt ſit, en kan men ſeer klaar zien, dat deſe ſchorſſighe ſtoffe uyt loutere uyteynden van bloetvaatjens haar beſtaan heeft.

Aanmerkt ten eerſten. Ik ſegge haar geſtel geheel uyt loutere bloetvaatjens te beſtaan: maar of deſe alleen te houden zijn voor uyteynden der ſlaghaderkens, dan of deſelve ook vergeſelſchapt gaan met aderkens, en heb ik tot nogh toe niet konnen uytvinden, hoewel 't waarſchijnlijk is.

2. Deſe geſeyde uyteynden van bloetvaatjens worden van plaats tot plaats ſaghter en ſaghter, ſoo datſe ten laatſte in een bryaghtighe ſtoffe,

G in

ſint in pultaceam ſubſtantiam, id quod in Liene quoque locum habere monui in Reſp. Epiſt. 4. ad Expertiſſ. Virum J. Campdomercum.

3. Si verò dicta ſubſtantia corticalis arte induruerit, diſſolubilitatem amittit, & grumoſa apparet.

4. Dictam ſubſtantiam corticalem neutiquam ex glandulis compoſitam eſſe, hic quoque videre eſt. Vide ulterius Reſp. Epiſt. 12. Tab. 14.

N°. XX. Infantis Lien, tam nitidè præparatus, atque conſervatus, ut jamjam corpore videatur exemptus.

N°. XXI. Infantis Auricula colore vivido prædita.

Not. 1. Pori tam densè ſibi invicem ſunt adſiti & patuli, ut cribrum æmulentur.

2. Hiſce Poris interſeruntur vaſcula ſanguinea repleta, quorum reptatus oculis armatis conſpicere licet.

LOCULAMENTUM

Sub dicto Theſauro, continet Arcas ex ligno Cedrino confectas, quarum

ARCA PRIMA

Continet portiones Inteſtini Jejuni exſiccatas & ſecundum longi-

in wat waters gedaan zijnde, kan gediſſolveert werden, 't geene ook plaatſe heeft ontrent de milt, gelijk ik ſulks aangewesen heb in myn Antwoord op de vierde voorgeſtelde Brief, aan den wel geoeffenden Heer J. Campdomerc.

3. Indien men deſe ſchorſſighe ſtoffe door konſtkomt te verharden, ſoo verlieſtſe deſe eygenſchap, en vertoont haar klonterigh.

4. Hier kan men zien, dat de ſchorſſighe ſelfſtandigheyt geensints uyt kliertjens haar beſtaan heeft. Ziet verders hier over na, myn Antwoord op de 12 voorgeſtelde Brief Tab. 14.

No. XX. De Milt eenes Kinds, ſoo net geprepareert, en bewaart, datſe ſchynt vers uyt het lighaam gehaalt te zijn.

No. XXI. Het oor van een Kint, 't geen van ſijn natuurlijke couleur niet en ſchijnt afgeweken.

Aanmerkt ten eerſten. De ſweetgaatjens open ſtaande, zitten ſoo dight by een, dat ons dit deel ſeefswijs voorkomt.

2. Tuſſchen deſe ſweetgaatjens kan men door toedoen van vergroot glaſen, de bloetvaatjes met een rootwaſſighe ſtoffe opgevult, klaar zien.

DE LAA

Onder dit Cabinet onthoud in ſig Cedere vierkante Dooſen, waar van de

1. Vervult is met gedrooghde en opgeſnede ſtukken van den nugteren darm van een Menſch, op dat-

longitudinem apertas, ut ſitus Glandularum &c. appareant.

Not. 1. Dictæ Glandulæ haud ſunt ſolitariæ, ſed agminis inſtar ſibi invicem adſitæ.

2. Arteriolæ per dictas Glandulas reptantes, ſenſum in totum non fugiunt, ſuntque ceraceâ materiâ refertæ.

3. Arteriolæ per extimam & communem hujus Inteſtini tunicam reptantes, curſum obtinent diverſum ab eo, quo donantur cæteræ tunicæ, hujus Inteſtini.

4. Juga, Valvulæ conniventes aliis dicta, in hac portione Inteſtini Ilei haud ſunt oblitera-ta, quantumvis exſiccatum ſit Inteſtinum.

5. Dicta juga non ſolùm, verùm etiam integra Inteſtini portio, ſaturata rubedine perfuſa ſunt, idque à repletione dictarum Arteriolarum ceraceâ materiâ.

dat men de kliertjens en andere zaken zien konde.

Aanmerkt ten eerſten. Deſe klieren ſijn van dat ſlagh, die men niet onder de eenſame, maar tropswyſe klieren ſtelt.

2. De bloetvaatjens, door deſe kleene kliertjens loopende, en ſijn voor ons geſight niet t'eenemaal verborgen, nadienſe met een rootwaſſighe ſtoffe zijn vervult.

3. De ſlaghaderkens, dewelke door het buytenſte en gemeene vlies deſes darms loopen, hebben een geheel andere cours, als die geene, dewelke haar door de andere vlieſen der darmen verſpreyden.

4. De latwijſe ringhen, by andere ooghluykende klap-vlieſen geheten zijnde, werden in dit ſtuk van den boghtigen darm nogh gevonden, hoewel het droogh gemaakt is.

5, Niet alleen de geſeyde latwijſe en halfmanighe ringen, maar ook ſelfs het geheele ſtuk deſes darms, ſijn hoogh root, en dat wegens het opvullen van hare ſlaghaderkens met een rootwaſſighe ſtoffe.

ARCA SECUNDA

Continet varias portiones inteſtinorum humanorum.

A. Portiuncula Inteſtini jejuni inflati, & poſt exſiccationem aperti, ut juga, valvulæ conniventes dictæ, in conſpectum

DE TWEDE VIERKANTE DOOS

Onthoud in ſigh verſcheyde ſtukken van Menſchen darmen.

A. Een ſtuksken van den nughteren darm, na het opblaſen gedrooght, en opengeſneden, op dat men de ooghluykende en halfmanighe klapvlieſen, of latwyſe ronde uyt-

ctum prodirent.

B. Portiones Inteſtini Coli & Ilei cum integro Cœco & Proceſſu vermiformi, nec non ea meſocoli parte, quæ propria eſt proceſſui vermiformi, idque ex fœtu jamjam in lucem edito. Per eam plurimæ viſuntur diſperſæ Arteriolæ, ceraceâ materiâ rubrâ infarctæ, quarum extremitates adeo ſunt numeroſæ, ut totus Proceſſus vermiformis, ſumma rubedine ſit perfuſus.

Hic videndum Inteſtinum Cœcum in recens natis longe differre ab iis, qui ætate provectiores ſunt. In illis enim hic videmus Cœci diametrum ſucceſſivè diminui & ſic in Proceſſum vermiformem degenerare. In hiſce verò qui adultiores ſunt diameter dictus ſucceſſivè haud diminuitur, ſicuti in poſterum demonſtrabitur in aliis objectis.

C. Portio Inteſtini Coli ex infante deſumpta, cum annexa Meſocoli portione, per quam innumeræ repletæ Arteriæ ſunt diſſeminatæ.

D. Inteſtini Ilei portio, poſt exſiccationem aperta, cujus Arteriæ adeo ſunt numeroſæ, ut ſilvam repræſentare videantur.

E. Portio Inteſtini Coli, cujus ligamenta fuerunt diſſoluta ante

uytpuylentheden zoude komen te zien.

B. Stukken van den Colijk- en Boghtigen darm, met den geheele blinden darm, en wormwijſe aanhangſel, als mede dat gedeelte van 't darmſcheyl, 't welk eygen is aan 't geſeyde uytſteekſel. En is dit genomen uyt een jongh gebore Kintje. Door't geſeyde wormwijſe uytſteek zietmen ſoo veel ſlaghaderkens lopen, dat het in 't geheel hoog root is geworden, na dat ik deſelve vaatjens met een rootwaſſighe ſtoffe vervult hadde.

Hier zietmen den blinden darm in jonghgeboore Kinderkens veel te verſchillen van die, dewelke eenighe jaren out geworden zijn: want in gene bemerkt men den diameter van plaats tot plaats te verkorten, ende den blinden darm nauwer en nauwer, en eyndelingh in het wormwijſe uytſteek verandert te werden. Maar in deſe, dewelke eenigen tyt ter werelt zijn geweeſt, daar en gaat het ſoo niet toe, gelijk na heen getoont ſal werden.

C. Een ſtuk van den Colijk darm, met desſelfs grove darmſcheyl, waar door ontelbaare opgevulde ſlaghaderkens komen te loopen.

D. Een ſtuk van den Boghtigen darm, na het droogen open geſneden, wiens ſlaghaderen ſoo veelvoudigh ſijn, dat ſy een boſſchaſitje komen te verbeelden.

E. Een ſtuk van den Colijk-darm, wiens banden, voor het drogen los ge-

ante exſiccationem, ut luculenter appareat Colon craſſioris ſubſtantiæ non eſſe, quam cætera Inteſtina: omnemque craſſitiei differentiam in Colo provenire à ligamentis, & à valvulis conniventibus dictis.

ARCA TERTIA

Continet duos Renes humanos naturalem magnitudinem excedentes; quibus annectuntur Arteria Magna, ut & Vena Cava. Naturæ luſu dicti Renes præditi ſunt Arteria Renali ſupernumeraria.

A. A. Arteriæ Renales.

B. B. Arteriæ Renales ſupernumerariæ.

C. Arteriæ magnæ truncus ſub Diaphragmate abſciſſus, materiâ ceraceâ rubrâ repletus.

D. Venæ Cavæ truncus ſub Diaphragmate abſciſſus, materiâ ceraceâ albâ repletus.

E. E. Rami Iliaci Venoſi.

F. F. Rami Iliaci Arterioſi.

G. Arteria Meſenterica inferior.

H. Arteria Meſenterica ſuperior.

I. Ar-

gemaakt zijn, op dat men klaar ſoude kunnen zien, dat den Colijk darm niet dikker van ſelfſtandigheyt is, als de andere darmen, en dat de differentie alleen voortkomt wegens des ſelfs banden, en oogluykende klapvlieſen.

IN DE DERDE CEDERE DOOS

Werden gevonden twee Nieren van een Menſch, grooter als men gewoonlijk komt te zien: Hier aan ſijn de groote ſlaghader, en hol-ader nogh vaſt.

Deſe Nieren ſijn tegens de gemeene loop van de natuere, verſien van twee overtollige Niers ſlagh-aderen.

A. A. Der Nieren ſlaghaderen.

B. B. De twee ſlagh-aderen der Nieren, die men hier overtolligh ziet.

C. De ſtronk van de groote ſlagader even onder het middel-rift afgeſneden, en met een rootwaſſige ſtoffe vervult.

D. De ſtronk van de hol-ader even onder het middelrift afgeſneden, en met een witwaſſighe ſtoffe opgevult.

E. E. De heuptakken van de hol-ader.

F. F. Des groote ſlagaders heuptakken.

G. De onderſte darmſcheyls ſlagader.

H. De bovenſte darmſcheyls ſlagh-ader.

I.

I. Arteria Cæliaca.

K. Vena Renalis ſiniſtra, naturæ luſu circa ramificationem Venæ Cavæ in ramos Iliacos, oriunda.

L. Vena Renalis dextra, debito loco orta.

M. Vena ſpermatica ſiniſtra, è Vena renali prodiens.

N. Vena ſpermatica dextra, è Vena renali dextra, ut & Venæ cavæ trunco oriunda.

O. O. Ureteres ſerpentino curſu reptantes.

I. Des maaghs ſlaghader.

K. De linker nier-ader, voortkomende, tegens de gemeene loop der nature, even boven de verdelinghe van de hol ader in heup-takken.

L. De reghter Nier-ader op haar gewoone plaats uytſpruytende.

M. De linker zaad-ader, ſpruytende uyt de nier-ader.

N. De reghter zaad-ader, voortkomende niet alleen uyt de reghter Nier-ader, maar ook uyt de holader ſelfs.

O. O. De Pisleyders ſlanghs wys loopende.

ARCULA QUARTA

Inſtructa aliquot minutiſſimis Muſcis, ut & exuviis ſeu pelliculis Nympharum, è quibus Muſcæ excluſæ ſunt, hæ autem Nymphæ per vias urinarias, ſimul cum urina expulſæ ſunt.

Nobilis quidam Vir, queſtus aliquo tempore de pruritu in Perinæo, & moleſta urinæ excretione, Chirurgum, & paucos poſt dies me quoque acceſſiri juſſit, Urinam invenimus non admodum ſaburroſam, ſed particulis exiguis oblongo-rotundis, granula mentientibus, permixta.

Hiſce

IN DE VIERDE DOOS

Vintmen eenighe ſeer kleene Vliegen, als mede de doppen of ſchellen der Popjens, waar uyt ſy voortgekomen zijn; en zijn deſe Popjens in 't wateren door de waterwegen ten lyve uytgedreven.

Een ſeeker voornaam Perſoon, eenighen tyd van jeukte en ongemak tuſſchen ſijn fondament en ſakje klagende, als mede van moeilijkheyt in 't maken van ſijn water, verſoekt eerſt een bequaam Chirurgijn, en daar na ook My, om ons dit ongemak voor te houden: Wy vonden het water geenſints qualijk geſtelt te zijn, als alleen datter in de grond van 't glas veele langhwerpighe lighaamtjes lagen, die hy ons ſeyde veele dagen daar in geſien te hebben.

Dit

Hiſce viſis, petii ab ægro, ut mihi liceret aliquot in capſula domum auferre, ulterius perſcrutandi cauſâ, id quod conceſſit. Cum autem altero die capſulam aperirem, reperi eam Muſcis innumeris, ut & pelliculis, è quibus erant excluſæ, refertam. Attonitus hiſce phænomenis, microſcopium in auxilium adhibui, & ſic diſtinctè reperi, dictas particulas nil aliud fuiſſe quam Nymphas, quæ produxerant haſce Muſcas: omnes autem Muſcæ per capſam diſperſæ vivebant, & nonnullæ volabant, quas inter una, pelliculæ ſeu exuvio adhuc adhærens, omnem dubitandi anſam mihi adimebat. Vid. Tab. 3. Fig. 5. Lit. A. ut & Lit. B. Microſcopio adhibito factam. C. & D. denotant pelliculas ſeu exuvias, oculis innermibus viſas.

Dixerit forſan aliquis, unde tales Nymphæ in perinæo, & quidem in collo Veſicæ, ubi hærebant ante excretionem.

Reſp. Cum ductus urinarius via ſit ſatis patula, haud neceſſarium eſſe exiſtimo, ad alias, minus aptas, confugere vias.

Per hanc viam veroſimile eſt vermiculos minutiſſimos inſenſibiliter intraſſe, & circa Veſi-

Dit ziende, verſoght ik, eenighe met my te mogen nemen in een doosje, om die nauwer te examineren, 't welk my toegeſtaan wierd: Maar als ik den volgenden dagh het doosje open maakte, vond ik 't ſelve met ſeer veel kleene Vlieghskens, en dopjens, waar uyt deſe Vlieghskens gekomen waren, beſet te zijn: Hier over verſet zijnde, nam ik een vergroot Glas, en bevond de geſeyde rond en langhe lighaamtjens niet anders geweeſt te zijn als kleene Popjens, dewelke deſe Vlieghskens voort gebraght hadden; Alle deſe Vlieghskens in 't doosken levendig zijnde, vlogender verſcheyde hier en daar wegh, onder deſe vond ik 'er een, die nogh aan het dopje van 't Popje vaſt zat, 't welk my alle twyfel wegh nam. Ziet de 5. Fig. van de derde Plaat, Lett. B. door een vergroot Glas, als mede de Lett. A, ſonder vergroot Glas afgebeelt. C. en D. verbeelden 2 Dopjens mede ſonder eenighe vergrootinghe.

Soo hier iemand komt te vragen, hoe, en waar uyt deſe popjens ſijn voortgekomen in de krop van de blaas, ſo dient tot Antwoord, nadien de watergangh een opene wegh is, ſoo en behoeftmen na geen andere te zoeken, die minder bequaam ſijn. En alſoo is 't waarſchynlijk, datter ſeer kleyne Wormkens door de watergangh gepaſſeert zijn, tot aan de krop van de blaas, alwaar ſy ſijn bly-

cæ collum hæſiſſe, donec Nympharum formam adepti ſunt. Cum hanc hiſtoriam Viro, Nobili proſapia oriundo, referrem, regerebat mihi, ſeſe hoc non ſolùm quoque expertum fuiſſe in proprio corpore, verùm etiam tale quid olim vidiſſe in Urina cujuſdam mulieris. Non abſonum mihi videretur credere, hocce affectu homines corripi in latrinis, præſertim ſi quis diutius ſolitò ibi manſerit, idque certis temporibus, cum tales vermiculi graſſantur, id quod forte raro contingit, & per conſequens rariſſimè obvius dictus affectus.

blyven zitten, tot datſe de gedaante van Popjens aannamen. Wanneer ik deſe Hiſtorie een voornaam Heer verhaalde, ſoo gaf hy my tot Antwoord, dat hy ſulks niet alleen aan hem ſelve ook eens had geobſerveert, maar dat hy 't ſelve nog eens in 't water van een Vrouwsperſoon ondervonden had. Ten is niet onwaarſchynlijk, ſoo my dunkt, te geloven, dat den menſche ſulks onderhevigh worden op het ſecreet zittende, voornamelijk als iemand langhwijligh ſijn verblyf aldaar komt te nemen, en dat op ſekere tyden, wanneer ſulke Wormkens haar opdoen, 't welk mogelijk ſelden voorvalt, en daarom ook ſulke ongemakken niet veel voorkomen.

TAB. 3. EXPLICATIO.

FIG. I. Racemum Dentium, ex Ovario muliebri deſumptum denotat.

A. *Dens Caninus.*

B. *Dens Molaris.*

C. *Racemi portio, in quâ cæteri Dentes adhuc ſunt incluſi, ſine ulla eorum denudatione.*

D. *Portio membranæ craſſæ, in qua Dentes partim adhuc ſunt incluſi, partim denudati.*

FIG. 2. Eoſdem Dentes repræſentat, ab altero latere viſos, cum exigua portione dictæ membranæ craſſæ.

A. *Dens Caninus.*

B. *Dens Molaris.*

C. D. *Partes inferiores, ſeu radices non perfectæ, neque cavæ, aſt ſolidiſſima & oſſea, aut lapidea ſubſtantia præditæ.*

FIG. 3. Exhibet portionem pectoris, ſc. coſtas, ut & Muſculos aliquot intercoſtales, cum ſuis Arteriis intercoſtalibus exterioribus, idque ex infante.

A. *Coſtæ abſciſſæ.*

B. *Muſculi intercoſtales.*

C. *Arteriæ intercoſtales, exteriores à me dictæ, non ſolùm per coſtarum limbum ſuperiorem, verùm etiam inferiorem, reptantes. Hæ autem*

Uytlegging van de 3de PLAAT.

De eerſte Figuur wijſt ons aan een rije Tanden, dewelke in een der Eijer-ſtocken, of Ballekens van een Vrouw zijn gegroeyt.

A. *Een Honds-tand.*

B. *Een der Baktanden of Kieſe.*

C. *Een gedeelte van de rije of riſte, waar in de reſt van de tanden nogh zijn beſloten, ſonder de minſte ontblotingh van dezelve.*

D. *Een gedeelte van 't dicke vlies, waar in de geſeyde Tanden voor een gedeelte nogh zijn geſloten, en voor een gedeelte ontbloot.*

De Tweede Figuur wijſt ons aan deſelve Tanden, ſoo als ons die aan de contrarie zijde voorkomen, met een gedeelte van 't geſeyde dicke Vlies.

A. *De Honds-tand.*

B. *De Back-tand.*

C. D. *Deſer Tanden onderſte deel, of wortelen, dewelke nogh niet volmaakt, ook niet hol, maar met een been harde ſtoffe vervult zijn.*

De 3. Figuur, toont ons een ſtuk van de Borſt, namentlijk eenighe Ribbens met haar tuſſchen-ribbighe Spieren, als mede de uytwendighe tuſſchen-ribbighe ſlag-aderen, en dat uyt een kleen Kind.

A. *De afgeſnedene Ribbens.*

B. *De tuſſchen-ribbighe ſpieren.*

C. *De uytwendighe tuſſchen-ribbighe ſlag-aderen (aldus van my geheeten,) lopende niet alleen langhs de onderſte, maar ook bovenſte rand van de ribbens.*

autem originem ducunt, non immediatè ex Arteriæ magnæ trunco, neque ex mammariis Arteriis internis, aſt verò, rami intercoſtales interiores, dictas exteriores producunt.

FIG. 4. Linguam pueri, parte inferiore viſam, denotat.

A. *Integumentum Linguæ membranoſum, propter inverſionem craſſius repræſentatum.*

B. B. *Arteriæ ſublinguales, quarum ramuli numeroſiſſimi, arbuſcularum, foliis carentium, ſilvulam repræſentant.*

FIG. 5. Muſca, ut & Nympharum pelliculas repræſentat.

A, *Muſca exigua, cum ejus adhærente pellicula, è qua excluſa eſt muſca.*

B. *Eadem, microſcopio viſa & ſculpta.*

C. *Duæ pelliculæ ſibi invicem cohærentes, è quibus muſcæ ſunt excluſæ.*

D. *Pellicula ſeorſum viſa.*

TAB. 4. EXPLANATIO.

FIG. I. Papilla uberis Balænæ exhibetur.

A. *Portio cutis uberis.*

B. *Papilla uberis.*

C. *Papillæ cutaneæ Papillæ uberis extra cutem prominentes & oculis inermibus luculenter viſibiles,*

bens. Nu deſe enkomen niet inmiddels voort uyt de groote ſlagh-ader, nogh ook uyt de inwendighe mamtakken, maar de inwendighe tuſſchenribbighe ſlagh-aderen brengen de uytwendighe voort.

De Vierde Figuur wijſt ons aan de Tongh van een Jongelingh, ſoo als men die van onderen ziet.

A. *Des Tonghs vlieſigh bekleetzel, 't welk ons hier vry dik voorkomt, wegens des zelfs omſlagh.*

B. B. *De onder-tongighe ſlag-aders, welkers veelvoudighe takskens, een bladerloos boſchaſitjen komen te verbeelden.*

In de Vyfde Figuur werden eenighe Vliegen, en ſchellen van Paapjens verbeelt.

A. *Een kleen Vlieghje met deszelfs dopje, daar het Vlieghje uytgekomen is.*

B. *Het ſelve door een vergroot glas geſien en afgebeelt.*

C. *Twee aan den andere gevoegde Dopjens, waar uyt de Vliegen zijn voortgekomen.*

D. *Een ſingulier dopje.*

Uytleggingh van de 4de PLAAT.

De Eerſte Figuur wijſt ons aan de Tepel van de Borſt van een Walvis.

A. *Een ſtuk van 't vel van de Borſt.*

B. *De Tepel van de Borſt.*

C. *Des vels Tepeltjens van de Tepel van de Borſt buyten 't vel uytpuylende, deſelve konnen heel klaar geſien werden*

biles in hoc objecto aliquanto majores expreſſæ.

D. *Cavitas in Papillæ extremitate.*

FIG. 2. Ductum lactiferum communem uberis Balænæ deſignat, in quem cæteri omnes concurrentes, lac ſuum deponunt; eſtque ille ductus plurimis ſulcis ſulcatus.

FIG. 3, Cernitur portio Piæ matris fœtus jamjam nati, quæ adeò tenuis ac tenera in illa ætate, ut Telæ aranearum tenuitatem ac teneritatem ferè ſuperet.

Notandum interim, vaſa ſanguinea, tam numeroſa eſſe diſperſa per dictam membranam, ut ad Piæ matris eſſe Vaſa ſanguinea plus conferre videantur, quam reſiduum membranoſum, utpote præcipue deſtinatum, ut dicta vaſa ſuo in loco detineant, ne confundantur.

FIG. 4. Proponitur Papilla uberis mulieris, cum annexa areola.

A. *Portio Areolæ, Epiderme carens, unde albicat Areola.*

B. *Portio Areolæ, cujus Epidermis*

den zonder vergroot glaſen te gebruyken, en zijn deſe in dit object wat grooter afgebeelt.

D. *De holte aan 't uyterſte van de Tepel.*

De Twede Figuur repreſenteert de algemeene Melk canaal van de Borſt van een Walviſch, waar in alle de andere melk-vaatjens haar komen te ontlaſten: en is deſe canaal van ſeer veele ſleuven verſien.

In de Derde Figuur werd vertoond een gedeelte van 't dunne herſſen-vlies van een jongh geboore Kintje, 't welk dan ter tyd, ſo dun en teer is, dat het in dunte en teerheyt een ſpinnewebbe naulijks behoeft te wyken.

Ondertuſſchen ſtaat te conſidereren, dat de bloetvaten haar ſoo veelvoudigh door dit geſeyde Vlies komen te verſpreyden; dat deſelve tot het weſen van 't dunne herſſenvlies meer ſchynen te contribueren, als de overige vlieſigheyt, dewelke voornamentlijk ſchijnt gedeſtineert te zijn, om de bloetvaten 't ſamen te houden, ten eynde ſy niet onder een ſoude verwerren.

De Vierde Figuur verbeelt ons de Tepel van de Borſt van een Vrou, met desſelfs omme-ſchreef, of kringh.

A. *Een gedeelte des kringhs van het opperhuydeken ontbloot, waar door het vel des kringhs ons witaghtigh voorkomt.*

B. *Een gedeelte des kringhs van 't op-per-*

mis haud ablata, unde ſubnigra apparet.

C. *Foramina ſeu oſcula ductuum lactiferorum in Papilla uberis viſibilia.*

D. *Papillæ cutaneæ in uberis papilla, ut & in Areola nonnihil prominentes, & microſcopii ope hic loci magis, quam alibi in cute viſibiles; unde Papillæ uberis, Epiderme privatæ, atrociores excitant dolores, quam quidem in cæteris corporis partibus cauſantur, ubi Papillæ cutaneæ minus extra cutem propullulant. Hinc etiam fiſſuræ, excoriationes &c. in uberis Papillis difficilioris ſunt curationis. Contrà, Papillis uberis benè conſtitutis, nec Epiderme privatis, major excitatur delectabilis pruritus & voluptas nutricibus ab infantibus lactantibus, ob continuum motum & preſſionem Papillæ tempore ſuctionis; non autem, ſi extra Papillam mammam noctu arripiant infantes.*

FIG. 5. Delineatur portio Papillæ uberis Balænæ, cujus lactiferus Ductus ſulcatus & fimbriatus.

FIG. 6. Proponitur figura Linguæ cum Epiglottide, per cujus aream diſperſæ innumeræ Pa-

perhuydeken niet ontbloot, weshalven het vel ſigh aldaar bruyn vertoont.

C. *De gaatjens of mondekens van de melk-canaaltjens, die hier in de Tepel van de Borſt ſightbaar zijn.*

D. *De Tepeltjens van 't vel van de Tepel des Borſts, als mede die van de kringh, puylen eenighſints uyt, en worden deſelve meer hier in 't vel geſien door vergrootglaſen, als op andere plaatſen; Hier door komt het te gebeuren dat de tepel van de Borſt van haar oppervelleken ontbloot, veel ſwaarder pijne komt te verwecken, als wel op andere plaatſen van ons lighaam vernomen werd, alwaar de Tepeltjens van 't vel niet ſoo ver buyten het vel uytſteken.*

Dit is ook de reden, dat de kloven, ontvellingen, &c. hier ter plaatze ook qualijker te geneſen zijn: integendeel de Tepels van de Borſt wel geſtelt, en van haar oppervelleken niet ontbloot zijnde, verwecken de ſuygende kinderen aan de Voedſters een aangenaam gevoelen, door het geduurig trecken aan de Tepel, maar niet alſoo wanneer ſy de Borſt by nagt elders komen te vatten.

De Vyfde Figuur toont ons een gedeelte van de Tepel des Borſts van een Walviſch, wiens melk-canaal geveurt, en als met fronzels gekerft is.

De Seſde Figuur wijſt ons aan de Tongh van een Kind met het ſtrotsklapje, in deſes Tonghs oppervlakte ſitten ontelbaare Tepeltjens, die

Papillæ, quæ guſtus proximum organum ſunt.

A. *Lingua.*

B. *Papillæ Fungorum exiguorum formâ, inter quas innumeræ viſuntur, diſperſæ Papillæ arcuatæ; has, microſcopio viſas, naturali magnitudine majores delineari curavi à latere hujus Linguæ; ſub iis, quæ in acumen exeunt, quarum Iconiſmum hic quoque adjeci, quandoquidem ſæpiſſime eas acuminatas offendi.*

C. *Papillarum majorum ſeries, quæ planæ, rotundæ, variis foraminibus aut oſculis minutiſſimis, circuloque præditæ.*

D. *Epiglottis variis Glandulis obſita.*

E. *Papillæ majores ad Linguæ radicem ſub Epiglottide conſitæ.*

FIG. 7. Oſtenditur portio uberis Balænæ, cujus Epidermis, ut & Corpus reticulare Malpighii, nondum ſunt ablata, quamobrem extra cutem non propullulant Papillæ cutaneæ.

FIG. 8. Offertur portiuncula Papillæ uberis Balænæ, cum ſuis Papillis cutaneis diſſolutis, à qua portio corporis reticularis, innumeris foraminibus pertuſa, dependet.

A.

die het naaſte werktuygh van de ſmaak zijn.

A. *De Tongh.*

B. *De Tepeltjens, van gedaante kleene padde-ſtoelkens gelijkende, onder deſe zijnder ontelbaare, dewelke ons booghs-wijſe voorkomen: Deſe heb ik door een vergroot-glas geſien zijnde, grooter laten tekenen als 't leven, en dat bezijde deſe Tongh, onder die geene, dewelke hier puntigh geſien werden: Deſe puntighe heb ik hier ook laten verbeelden, nadien my deſelve ſeer dikwils puntigh voorgekomen zijn in andere Tonghen.*

C. *Een rije van groote Tepeltjens, dewelke plat en rond zijn, in 't midden verſien van kleene gaatjens of mondekens, rondom deſelve loopt ook een kringh.*

D. *Het ſtrotte-hooft met verſcheyde kliertjens beſet.*

E. *Groote Tepeltjens aan de grond des Tonghs, onder het ſtrotten-hooft.*

In de Sevende Figuur werd een gedeelte van de Tepel van de Borſt van een Walviſch vertoont, wiens opperhuydeken, en netwijſe lighaam van Malpighius nogh niet zijn weg gedaan, weshalven de Vel-tepeltjens buyten het vel niet uytpuylen.

De Achtſte Figuur ſtelt ons voor oogen een ſtukje van 't gedeelte van de Tepel des Borſts van een Walviſch met desſelfs ondaane vel-tepeltjens, en hanght hier van af een ſtukje van desſelfs net-wijſe lighaam.

A. *Corpus reticulare.*

B. *Papillæ cutaneæ diſſolutæ.*

FIG. 9. Repræſentat portionem Papillæ uberis Balænæ, cujus Papillæ cutaneæ à me diſſolutæ ſunt in aqua ſimplici, id eſt, ſingulæ Papillæ ex multis fibris nervoſis conſtitutæ quidem ſunt, ſed penicilli humectati in modum hic à ſe invicem receſſerunt fibræ, pilos præ ſe ferentes.

Notandum interim, in dicta diſſolutione nullam vim à me eſſe adhibitam, ſolummodo utrumque integumentum, quibus cutis obducta eſt, abſtuleram. Hoc experimentum confirmare videtur, Papillas cutaneas conſtare ex Nervorum extremitatibus, quandoquidem Nervi quoque ex innumeris fibris ſunt compoſiti, qui in extremo Papillas cutaneas conſtituunt. In homine autem hanc diſſolutionem Papillarum cutanearum nunquam peragere potui, utpote fibris ſibi invicem firmius cohærentibus.

A latere ſiniſtro hujus dictæ figuræ reperiuntur aliquot Papillæ cutaneæ non diſſolutæ, quæ in mucronem exeunt.

A. *Het Net-wijſe lighaam.*

B. *De ontdaane Vel-tepeltjens.*

De Negende Figuur verbeelt ons een ſtukje van de Tepel des Borſts van een Walviſch, wiens Vel-tepeltjens van mijn ontdaan zijn in ſchoon water, dat is; yder Tepeltje is uyt veele zenuwaghtige draatjens te ſamen geſtelt, maar zijn deſe draatjens op de wijſe van nat gemaakte penceeltjens van een geweken, en verbeelden deſe draatjens hayrtjens te zijn.

Ondertuſſchen moet men aanmerken, dat van my in dit ontdoen gantſch geen gewelt aangewent is, alleen had ik twee dekſels waar mede het vel is omvangen, wegh genomen.

Dit experiment ſchijnt te confirmeren, dat de Vel-tepeltjens haar beſtaan hebben, uyt de uyteynden der zenuwen, nadien de zenuwen ook zelfs uyt een ontelbaar getal van zenuw-draatjens te ſamen zijn geſtelt, dewelke aan haar uyt-eynde de Vel-tepeltjens uytmaken. In de menſche heb ik noit deſe ondoening der Vel-Tepeltjens konnen te wege brengen, nadien deſe haare draatjens al te vaſt aan een verbonden zijn. Aan de linker zyde van deſe Figuur ſtaan eenighe Vel-tepeltjens die niet ontdaan zijn, en ſcherp toe loopen.

FINIS.

ERRATA.

In Præfatione ad Lectorem.

Pag. 1. lin. 17. lege : quod non ſolum P. 2. lin. 21. Reſcerta, l. Referta. Ibid. lin. 29. ſceleat, l. ſceleta. Pag. 3. lin. 19. fecêret, l. fecêre.

In Theſauro Anatomico.

Pag. 11. lin. 24. ragi, lege vagi P. 12. l. 12. vivenda, lege videnda P. 14. l. 23. globolorum, lege globulorum. P. 15. lin. 25. viſui, lege viſui P. 17. l. 12. conſarvata, lege conſervata P. 19. l. 8. effe, lege eſſe P. 20. l. 27. biſectus, lege biſſectus P. 21. l. 15. arreriæ, lege arteriæ P. 38. l. 32. fint, lege ſint P. 40. l. 11. cutida, lege cuticula. P, 44. l. 19. diſeprſæ, lege diſperſæ P. 48. l. 3. conſervantur. l. conſervo. P. 55. l. 24. innermibus, lege inermibus P. 61. l. 2. funt, lege ſunt.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS SECUNDUS.

Cum Figuris æneis.

HET TWEDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1702.

BENEVOLO LECTORI.

VAriis locis occurrunt, in hac ſecunda, ut & cæteris Theſaurorum inſequentium deſcriptionibus, aſteriſci, qui indicant, me prohibuiſſe, ne ea, quæ *co ſunt notata, in linguam Belgicam verterentur, ut ab utroque ſexu, nulla habita ratione ætatis, abſque offenſa, legi poſſent deſcriptiones omnium Theſaurorum.

Præterea B. L. nonnullorum quoque objectorum deſcriptiones reperiet in hoc ſecundo, & cæteris Theſauris, de quibus in primo etiam mentio facta eſt. Scias interim velim, ſine ratione hoc non eſſe factum; poſtquam enim primi Theſauri deſcriptionem in lucem dedi, varia adhuc didici in præparationibus, quæ me, primum Theſaurum conficientem, latuerunt. Varia etiam atque etiam nitidiora facta ſunt, indeſinenter enim pergo in diſſecandis & perſcrutandis cadaveribus. Videbis quoque inter ſe diſcrepare præparata, ratione illorum, quæ huic vel illi objecto connectuntur. Cum deſcriptionem primi Theſauri publici juris facerem, me adhuc latuit encheireſis jecinora abſque ablatione prætenſarum glandularum, quæ revera haud exſtant, ita præparandi, ut omnia vaſa, hepar in totum fere conſtituentia, in conſpectum veniant, ne ramuſculis quidem minutiſſimis exceptis. Quamvis hæc, & plurima alia jam expertus, à me tamen impetrare nequeo, ut antecedentia objecta rejiciam, & nova ſubſtituam. Conſpiciantur hæc, luſtrentur quoque illa, quæ intra 37. annos à me ſunt præparata, & ſic patebit me non ſine ratione hæc omnia, immenſo labore confecta conſervare in 16. & pluribus Theſauris ac Thecis, in quibus promiſcue partes corporis ſunt poſitæ, ut viſui gratiam majorem conciliarem; alias difficile mihi non fuiſſet, unum Theſaurum ſolis cordibus humanis, variis modis præparatis, alium embrijonibus fœtibuſque, alium ſolis capitibus puerorum replere, ſed id viſui adeo gratum non fuiſſet.

AAN DEN GOED-AARDIGEN LESER.

*Op verſcheyde plaatſen komen ons, in de beſchryvinghe van dit twede en volgende Cabinetten eenige ſterrekens te voren, dewelke te kennen geven, dat ick den overſetter verſoght hebbe, alles wat met een * getekent ſtaat, niet te willen in 't nederduytſch vertalen; ten eynde de beſchryvinghe van alle deſe myne Cabinetten van beyde ſexe, ſonder onderſcheyt van jaren, of aanſtoot konden geleſen werden.*

Daar benevens ſal den goed-aardigen Leſer ook eenige ſaaken in dit twede en andere volgende Cabinetten beſchreven vinden, van dewelke ook al gewagh gemaakt is in 't eerſte. Weet dat zulks niet ſonder reden gedaan is; want na dat de beſchryvinghe van 't eerſte Cabinet in 't ligt gegeven is, ſoo heb ick nogh verſcheyde ſaken naaukeurigher uytgevonden, dewelke my, doenmaals nogh onbekent waren. Verſcheyde ſaken zyn ook van tyd tot tyd netter en curieuſer van my toebereyd, nadien ik geduurig nogh beſigh ben in 't openen en onderſoeken van het menſchen lighaam. Ook zultge zien, dat de onderwerpen van den anderen verſchillen, ten opſighte van 't geene aan d'eene en d'andere vaſt gehegt is. Wanneer ick de beſchryvinghe van 't eerſte Cabinet in 't ligt gaf, ſo was my nog niet bekent die behandelinge, waar door de levers, ſonder haare pretenſe klieren te weren, die daar waarlyk niet te vinden zyn, ſo toebereyd worden, dat alle de vaten, (de allerkleynſte niet uytgeſondert) die de gantſche lever by na uytmaken, geſien kunnen werden. Hoewel ick nu dit en andere dingen meer, ondervonden heb, ſoo en kan ick eghter van my niet verkrygen, de voorgaande ſaken te verwerpen, en andere in plaatſe te zetten. Laat deſe, en ook te gelyk gene beſchouwt werden, dewelke in een tyd van 37. jaren van my toebereyt zyn, en ſoo ſal het blyken, dat niet ſonder reden, alle de ſaken, met een ſeer grooten arbeyd toebereyt zijnde, van my in 16. en meer ſoo Cabinetten als kaſſen bewaart worden; en ſtaan alle deſe toebereytſelen van 't lighaam door malkanderen, op dat het te aangenamer voor 't oogh ons ſoude voorkomen: anders en ſoude het my ook wel niet moejelyk geweeſt zyn, het eene Cabinet te vervullen, alleen met herten van menſchen, op verſcheyde wyſe toebereyd, het andere met kleyne Kinderkens, een ander alleen met kinderen hooftjens, &c. Edogh ſulks zoude voor 't oogeſoo aangenaam niet zyn geweeſt.

THE-

THESAURUS

ANATOMICUS

SECUNDUS.

In hoc Theſauro ſecundo ſex Aſſeres, ſeu repoſitoria reperiuntur, in quorum primo & inferiore ſequentia luſtrare licet.

N°. I. PHiala continens Balænæ oculum, tranſverſim, & orbiculariter biſectum, & ita præparatum, ut Tunicæ Scleroticæ craſſities, nec non choroideæ vaſa ſanguinea conſpici poſſint, idque in liquore limpido.

Not. 1. Oculus Balænæ, ſi ad corporis molem conferatur, admodum exiguus eſt, imò pomum aurantium mediocre haud ſuperat: ſicuti Tab. 1. fig 1. 2. 3. & 6. hujus 2 Theſ. indigitant.

2. Vaſa ſanguinea per choroideam diſperſa clare videri poſſunt, licet non ſint repleta. Horum ramus major ſolitarius in confinio choroideæ circulariter uveam ambit, & ramos maximos ſurſum ſpargit; in homine verò, ſæpiſſime, ſi non ſemper, ſenis in locis, ſex rami majores choroideam, perambulant, & quidem non in confinio

Het tweede

ANATOMISCH

CABINET.

In dit twede Cabinet werden ſes Planken gevonden, op welkers eerſte en onderſte deſe navolgende zaken geplaaſt zijn.

No. I. EEn vlesje onthoudende in ſigh 't ooge van een Walvis, over dwers in twee geſneden, en ſoo toebereyd, dat de dikte van 't harde vlies *Sclerotica*, als mede de bloetvaten van 't aderaghtige vlies kunnen werden geſien, en dat in een heldere voght.

Aanmerkt ten eerſten, dat het Oogh van een Walvis ſeer kleyn is, als men het komt te vergelijken by de groote van de Vis, want het en is niet grooter als een middelmatige Oranje Appel, gelijk de 1, 2, 3, en 6. Figure van de eerſte Plaat, Theſ. 2. aanwyſen.

Ten twede, ſoo kan men de bloedvaten van 't aderachtige vlies klaar en diſtinct zien, alhoewel deſelve niet opgevult zijn. Hier van loopt een eenſame en groote tak rontom even boven het druyve vlies, en dat aan desſelfs rand, ſijne grootſte takken opwaarts verſpreyende; maar in den menſch lopender ſeer dikwils, (ſoo niet altoos) ſes groote takken, en dat op ſes verſcheyde plaatſen, in 't

dicto, ſed in ejus medio: ubi ramulos innumeros ſurſum, verſus nervum opticum, & deorſum, verſus uveam demittunt. Vid. Tab. 16. Fig. 8. in Reſponſ. Epiſt. Problem. 13.

N°. II. Phiala in liquore continens tria objecta, quorum primum, oculus eſt pueri, transverſim ſectus, cujus facies exterior Scleroticam, interior verò Retinam medulloſam demonſtrat. Hujus figuram cernere licet in Reſponſ. Epiſtolari Problem. 13. Fig. 15.

Secundum objectum oculus eſt humanus, cujus Sclerotica ex parte ademptâ, Tunica choroidea, cum ſuis arteriolis nitidiſſime in conſpectum veniunt; Arteriolæ enim ſunt oppletæ ceracea materia rubra. Præterea conſpici quoque poteſt reptatus Arteriarum & Nervorum per ſuperficiem Nervi optici.

Tertium objectum humor cryſtallinus eſt, cujus perſpicuitas adempta à liquore, cui innatat, unde jam totus albicat, forma tamen & naturalis magnitudo ſuperſtites ſunt;

N°. III. Oculus humanus tranſverſim diſſectus, ut interiora pateant, in hujus parte po-

midden van het aderaghtighe vlies, en niet rontom de geſeyde rand, en dat ſoo op, als nederwaarts haar verſpreydende. Ziet de 8 Fig. van de 16 Plaat Reſponſ. Epiſt. Probl. En dat van een Walvis, Fig. 6. Tab. 1. van dit twede Cabinet.

N°. II. Een Vles met voght, waar in onthouden werden drie voorwerpen; het eerſte is eenes Jonghens Ooge, 't welk over dwers opgeſneden is; desſelfs buytenſte is het harde vlies des ooghs, het binnenſte is het merghaghtighe nettevlies. De Figure hier van ſtaat afgebeelt in Reſp. Probl. 13. Fig. 15.

Het twede voorwerp is een menſche ooghe, wiens harde vlies (*Sclerotica*) ten deele afgenomen zijnde, het aderagtige vlies (*Choroidea*,) met des ſelfs ſlaghaderkens ſeer bequaam in 't geſighte komt; want de ſlaghaderkens ſijn vervult met een rootwaſſige ſtoffe. Daar benevens kan men ook de loop der ſlaghaderen en zenuwen over de geſight-zenuw beſchouwen.

Het derde voorwerp is de cryſtalline voghtigheit, wiens helderheit benomen is door de voght, waar in datſe gelegen is; ſoo datſe haar nu wel geheel wit vertoont, eghter is desſelfs groote, nogh ook de natuurelijke geſtalte niet verandert.

N°. III. Een doorgeſnede menſchen Ooge, om alſoo het inwendighe te kunnen zien; in des ſelfs agh-

poſteriore primò Scleroticam, ab inſequente choroidea ex parte ſeparavi, unde non ſolum choroidea luculenter in conſpectum venit, verùm etiam Ruyſchiana, quæ choroideæ arcte adhuc connectitur.

Not. 1 Ex hujus oculi centro, ſeu medio, Tunicam Retinam cum ſuis arteriolis emergere, quas ad votum hic cernere licet.

2. In altera, & anteriore parte, & quidem facie poſteriore, aut interiore, luſtrari poſſunt ligamentum ciliare cum ſuis arteriolis repletis; ut & proceſſus ligamenti ciliaris, nec non humoris cryſtallini, & humoris aquei ſedes.

Hiſce, & innumeris aliis, abſque præjudicio viſis, quis ulterius dubitet, quin noſtra præparandi demonſtrandique methodus, à vulgari maxime differens, eligenda ſit; impoſſibile enim eſſe reor, ut hæc, & alia tam exactè demonſtrentur, niſi eo modo oculis objiciantur, & hinc innumera figmenta nobis obtruſêre Antiſtides in re Anatomica.

No.

aghterſte gedeelte heb ik het buytenſte of harde vlies (*Sclerotica*) ten deele afgeſcheyde van het naaſtaan volgende aderaghtighe (*Choroidea*) waar door niet alleen het aderaghtighe, maar ook ſelfs het Ruyſchen vlies (*Ruyſchiana*) klaar voor komen; zynde nogh onderlingh vereenight.

Aanmerkt ten eerſten, dat men het nette vlies (*Retina*) met des ſelfs ſlaghaderkens na wenſch hier zien kan, en komen deſelve uyt het midden deſes ooghs voort.

Ten twede, in het twede en voorſte deel deſes ooghs, kan men ook van aghteren of van binnen zien, den hayrwyſe band, (*ligamentum Ciliare*) met des ſelfs opgevulde ſlaghaderkens; als mede het aanhangſel van den geſeyden band, en ook de plaatſe, alwaar gelegen hebben de cryſtalline en waterachtige voghten.

Wie kan dan verders in twyfel trekken, deſe en ontallijke andere zaken, ſonder vooroordeel ingeſien zijnde, dat deſe onſe manier van bereyden en vertoonen, ſeer veel van de gemeene maniere en wyſe verſchillende, te verkieſen is; want ik vertrouwe, dat het onmogelijk is, deſe en gene dingen ſoo accuraat te vertoonen, ten zy men de voorwerpen aldus voor oogen houd, en hier door ſoo hebben ons onſe voorgangeren in de Ontleedkonſte, veele zaken op de mou geſpelt, die men nu bevind anders te zijn.

No.

N°. IV. Phiala in liquore continens duo objectâ. Horum alterum à capillo dependens, poſterior pars oculi humani eſt; in eo conſpiciuntur Sclerotica & Choroidea, nec non duo nervi (Ciliares à me dicti) à ſubjecto ipſo dependentes, admodum molles & fragiles.

Alterum objectum pars anterior ejuſdem oculi eſt, in quo perſpicuè videri poſſunt Tunica Ruyſchiana & Choroidea, quamvis ſibi invicem adhuc connatæ; intima enim lamella Ruyſchiana eſt, gaudens arteriolis, quarum reptatus differt longe à curſu arteriolarum per lamellam exteriorem, Choroideam dictam, diſſeminatarum; utriuſque enim reptatus decuſſatur. Præterea ligamentum ciliare inſtructum eſſe innumeris arteriolis, hic quoque videri poteſt.

N°. V. Phiala, liquore referta, cui innatant duo ſubjecta; quorum primum à capillo dependens, pars eſt poſterior oculi humani, tranſverſim diſſecti; in hoc objecto ſequentia viſuntur, &

1. Quidem, Tunica Sclerotica, ut & Choroidea Ruyſchianæ.

N°. IV. Een Vlesje, en daar in twee voorwerpen. Het eerſte aan een hayrtjen hangende, is het aghterſte deel van een Menſchen Oog; in 't ſelve beſchout men het harde (*Sclerotica*) en aderaghtighe vlies (*Choroidea*) en daar nevens ook twee zenuwkens, (hayrwyſe bants zenuwkens (*Ciliares*) van my geheten zijnde van 't voorwerp ſelfs afhangende, zijnde ſeer ſagt en breekſaam.

Het twede voorwerp is het voorſte deel van 't ſelvighe Oogh, waar in ſeer fraay geſien kunnen werden de Ruyſchen en aderighe vlieſen (*Tunica Ruyſchiana & Choroidea*,) niet tegenſtaande datſe nogh onderlingh vereenigt zijn; het binnenſte is het Ruyſchen vlies, doorweven zijnde met ſlaghaderkens, welkers cours veel verſchilt van die van het buytenſte of aderighe (*Choroidea*) want deſe en gene lopen kruyswys door malkanderen. Daarenboven ſoo kan men hier zien, dat den hayrwyſe band van veele ſlaghaderkens verſien is.

N°. V. In dit Glas met voghtigheyt vervult, ſijn twee voorwerpen, waar van het eerſte ook aan een hayrtje hanghende, 't aghterſte gedeelte is van een Menſchen Oogh, over dwers open geſneden zijnde; in dit voorwerp zijn deſe volgende zaken te ſien.

Ten eerſten, het harde vlies, (*Sclerotica*) als mede het aderighe *Cho-*

næ connata, per quas, eodem, quo dixi modo, repunt vaſcula ſanguinea repleta, ſc: decuſſatim, ut ſupra monui.

2. Reliquiæ arteriolarum Tunicæ Retinæ, ſive reticularis, prodeuntium à latere inplantationis nervi optici in Scleroticam, hic quoque cerni poſſunt.

Alterum objectum in fundo Phialæ, anterior oculi pars eſt, cujus facies poſterior in conſpectum hic venit, ſcilicet ligamentum Ciliare cum ſuo proceſſu, ſuntque obducta ſubſtantia coloris nigri, id quod naturale.

N°. VI. Oculus humanus ita inverſus, ut ſuperficies interior ſeſe conſpiciendam hic exhibeat.

Not. 1. Scleroticâ ablatâ, ſola Choroidea & Ruyſchiana cernuntur, cum connato ligamento Ciliari, ut & ejus proceſſu.

2. Portio exigua Choroideæ à Ruyſchiana avulſa & reflexa. Hujus iconiſmus reperitur Tab. XVI. Epiſt. Probl. 13. Fig. 10.

3. Arteriolæ per ligamentum Ciliare, quin etiam per ejus proceſſum diſſeminatæ, non

(*Choroidea*) vereenigt met het (*Ruyſchiana*,) en loopen der ſelver ſlaghaderkens mede kruyswys, gelijk hier vooren is vermelt.

Ten tweeden, ſoo kan men hier ook zien eenigh overblyſſel van de ſlaghaderkens, van 't nette vlies, (*Reticularis*) ſpruytende uyt de zyden van de inplantinghe van de geſight-zenuw in 't harde vlies.

Het andere voorwerp, gelegen in de gront van 't Glas, is het voorſte deel van 't Oogh, wiens aghterſte zyde ons hier voorkomt, namentlijk den hayrwyſe band met des ſelfs aanhanghſel, en zijn deſe beſet met een ſwarte natuurlijke ſtoffe.

N°. VI. Het Oogh van een Menſch ſoodanigh omgekeert, dat men de binnenſte oppervlakte zien kan.

Aanmerkt ten eerſten, dat het vlies (*Sclerotica*) weghgeſneden zijnde, alleen het aderighe en Ruyſchen vlies, (*Choroidea & Ruyſchiana*) geſien werden, waar aan vereenight zijn den hayrwyſe band met des ſelfs aanhangſel.

Ten tweeden, ſoo is hier een kleen gedeelte van 't aderighe vlies van het Ruyſchen afgeſcheyden. Het afbeeltſel hier van wert gevonden in 't antwoord van de 13 Brief Fig. 10.

Ten derden, de ſlaghaderkens, die door de hayrwyſe band, als mede, dewelke door des hayrigen bands

non obſcure, cœlo ſereno, apparent.

No. VII. Phiala liquore repleta, in quo Oculus humanus reconditur; cujus Sclerotica magna ex parte ablatâ, videri queunt ſequentia

1. Choroidea, Arteriolis ſcatens, quibus ceracea materiâ rubrâ repletis, dicta Choroidea rubicundiſſima apparet.

2. Per ſuperficiem Choroideæ decurrunt ſex ſeptemvè nervuli Ciliares, & recto quidem tramite, ſuntque albicantes, & propterea facilis eorum diſcretio à vaſis ſanguiferis, quæ hic rubicundiſſimæ, quoniam artificiosè ſunt repletæ dicta ceraceâ mat. rubrâ. Ratio jam quare dicti nervuli aliorum oculos effugerint in cadaveribus, vulgari modo diſſectis, eſt, quod non ſolum nervi, verum etiam vaſcula ſanguinea eodem colore nobis apparent, niſi arteriarum repletio artificioſa præceſſerit.

3. Dicti nervi per ſuperficiem Choroideæ reptantes, nulum viſibilem ramuſculum videntur elargiri Choroideæ; cum autem ad ligamentum Ciliare

bands aanhanghſel loopen, kan men hier ook by helder weer klaarlijk zien.

No. VII. Een Vlesje met voght, waar in een Menſchen Oogh bewaart word, wiens harde vlies (*Sclerotica*) ten deele weg geſneden zijnde, deze volgende zaken geſien kunnen werden.

Ten eerſten, ſoo vertoont ſigh hier het aderige Vlies (*Choroidea*) ſeer root, nadien desſelfs ſlaghaderkens, ſeer veel in getale zijnde, met een root-waſſighe ſtoffe opgevult zijn.

Ten tweden, verneemt men hier ſes of ſeven witte zenuwkens reght uyt te loopen, langhs des aderige vlieſes oppervlakte, en ſijn deſe zenuwkens hairwyſe bants zenuwkens, van my geheten, dewelke, na dien datſe wit van couleur zijn, ligt onderſcheyden worden van de bloetvaten, dewelke ſeer konſtigh opgevult zijn met een root-waſſige ſtoffe. De reden nu, waarom deſe geſeyde zenuwkens in de gemene Anatomiſche behandelinghe niet geſien werden, is alleen deſe, namentlijk, dat de bloetvaatjens en zenuwkens een en deſelve couleur hebben, ten ſy men de bloetvaten eerſt komt op te vullen.

Ten derden, deſe geſeyde zenuwkens langhs het aderighe vlies (*choroidea*) lopende, en ſchynen geen een ſightbare takje mede te deelen aan het aderighe vlies; maar als ſy aan den hayrwyſen band, en aan des ſelfs aanhangſel gekomen zijn,

liare, ut & ejus proceſſum perveniunt, ibi ramulos diſpeſcere videmus; hinc nervi Ciliares à me ſunt denominati.

4. Dictos nervulos, eo, quo dixi, modo reptantes, concomitantur utplurimum arteriolæ, idque ſerpentino curſu. In hoc objecto unica tantum arteriola, in aliis plures reperiuntur.

5. Aperta eſt Choroidea, in medio, ut conſpici poſſit Retina, quæ tot ſcatet arteriolis repletis, ut ex iis ferè conſtare videatur. Vide ulterius ſuper hac re, Reſponſ. Epiſt. Prob. 13. ſupra citatam cum annexis fig. ubi fuſius de hac re agitur.

6. Nervus opticus non ſolum, verum etiam nervi concomitantes nervum opticum luculenter hic videri poſſunt.

N°. VIII, Oculus humanus, rotunditate viventis ſimilis.

Not. 1. Ex Pupilla Staphyloma propullulat, utpote corneâ exiguo foramine pertuſâ, quô affectu hominibus correptis, exigua aut nulla ſpes affulget; viſus enim utplurimum, ſi non ſemper, extinguitur.

2.

zijn, daar door zien we datſe haar komen te verſpreyden; hier om ook ſoo iſt, dat ikſe de name heb gegeven van *Nervi Ciliares*, of hayrwyſe bants zenuwen.

Ten vierden, deſe geſeyde zenuwkens aldus lopende; werden den meeſten tyd vergeſelſchapt van ſlaghaderkens, dewelke een ſlanghswyſe cours nemen. In dit voorwerp ziet mender maar een ſlaghaderken, maar in andere meer.

Ten vyfden. Het aderige vlies is in't midden open gemaakt, op dat men het nette vlies(*Retina*) zoude zien, 't welk ſoo ſeer van ſlaghaderkens is verrykt; dat het ſchier ſchynt uyt deſelve te beſtaan. Ziet verder hier op na het ſchriſtelijk antwoort op de voorgeſtelde 13 Brief, met des ſelfs figuren, alwaar breder over deſe zaken gehandelt word.

Ten 6. Niet alleen dat men hier de geſight zenuwe klaar zien kan, maar ook ſelfs die gene, dewelke hem vergeſelſchappen.

No. VIII. Een Menſchen Oog, in ronte een levendigh oogh gelijkende.

Aanmerkt ten eerſten, dat uyt den Oogh-appel een geſwelleken komt uytpuylen, 't welk men Staphyloma heet, nadien dat het hoornvlies (*Cornea*) met een kleen gaatjen doorboort is; met welk ongemak iemand aangedaan zijnde, ſo is 'er weynig hope van herſtellinghe, want het geſigt worden ſy gemeenlijk quyt.

2.

2. Sclerotica Arteriolis repletis ſuperbit.

3. A latere oculi dependet portio palpebræ ſuperioris rubicundæ, à vaſorum repletorum copia.

4. Utrumque punctum lachrymale conſpicuum.

Nº. IX. Portio oculi Balænæ, ſecundum longitudinem biſecti, ut interiora pateant.

Not. In hoc objecto Tunicam Choroideam magna parte receſſiſſe à Ruyſchiana, ita ut (Ruyſchiana & Choroidea, ſibi invicem adhuc ex parte connatæ) clarè videri poſſint, & quidem duobus modis, ſcilicet à fronte ſi conſpiciantur, ſuperficie interiore Ruyſchiana apparet, exteriore verò Choroidea. Vel etiam utraque Tunica in conſpectum veniet, ſi à latere læſionis dictarum tunicarum inſpiciantur; interior enim ſeu Ruyſchiana albicat, exterior ſive Choroidea ſubnigricat in hoc objecto.

Nº. X. Oculus humanus cum annexis muſculis, quorum color

Ten tweden, door het harde vlies (*Sclerotica*) lopen veele opgevulde ſlaghaderkens.

Ten derden, aan de zyde van 't Oogh hanght een gedeelte van de opperſte ooghſchel, dewelke root voorkomt, wegens haar opgevulde ſlaghaderkens.

Ten vierden, ſoo kan men hier ook beyde de traanſtippen zien.

Nº. IX. Een ſtuk van 't oogh van een Walvis, na de lenghte in twee verdeelt zijnde, ten eynde men het inwendighe geſtel zoude kunnen zien.

Hier omtrent ſtaat te letten, dat het aderighe vlies (*Choroidea*) voor een groot gedeelte geſcheyden is van 't Ruyſchen vlies (*Ruyſchiana*,) ſoo dat deſe twee vlieſen voor een gedeelte geſcheyden, en voor een gedeelte nogh aan den anderen vaſt zittende, klaar geſien en onderſcheyden kunnen worden, en kan men ſulks op twederley wyſe aanmerken, eerſtelijk als men deſelve van vooren beſchouwt, ſoo komt het Ruyſchen vlies van binnen in 't geſighte, en van buyten het aderighe. Ten twede, als men deſe opgeſnede vlieſen van ter zyde op de ſne beſchouwt, daarſe gequeſt zijn, ſoo bevint men deſelve in couleur te verſchillen in dit voorwerp, want het binnenſte en Ruyſchen vlies is witaghtigh, en het buytenſte of aderaghtige is ſwartaghtigh.

No. X. Het Oogh van een Menſch, met des ſelfs ſpieren, natuur-

color, naturali ſimilis, & rubicundus.

Not. 1. Bulbus oculi rigidus factus, rotunditatem haud amiſit.

2. Per ſuperficiem Scleroticæ plurima viſuntur diſperſa veroſimilia vaſcula nova, Lymphaticorum æmula; veroſimilia dico, quia de eorum exiſtentia nil certi affirmare auſim, antequam frequentiore examine certiſſimus factus ſim: Suntque, ut dixi, Lymphaticorum ſimilia, nitentia, & pellucida: quia autem nullas in iis obſervare potui valvulas, anceps hæreo.

3. Hac de re olim mentio facta in Epiſtolari Reſponſione mea ad Expert. Virum D. Chriſtianum Wedelium, de Oculorum Tunicis fol. 13.

4. Muſculorum tendines nonnihil à Sclerotica ſeparati, luculenter Scleroticam eo loco, ubi inſeruntur à tendinibus dictis, incraſſari, hic conſtat; ita ut, ſi quis eorum expanſionem nolit admittere pro peculiari membrana, ſaltem negare non poſſit, quod ad incraſſationem, & robur Scleroticæ multum adferat.

5. Fibræ motrices, muſculos

natuurlijker wyſe root van couleur.

Aanm. 1. Dat de bol des Ooghs ſtijf gemaakt ſijnde, het Oogh ſijne rondigheyt behouden heeft.

Ten tweede, langhs de oppervlakte van 't harde vlies worden ſeer veel waarſchynlijke vaatjens of canaaltjens geſien, deſelve hebben eenighe gelijkeniſſe met de watervatjens (*vaſa lymphatica*): Ick ſegge waarſchynlijke vaatjens, om dat ick harer weſen niet vaſt derf voorſtellen, voor dat ick 't ſelve nader ſal onderſogt hebben. Deſelve komen my voor, gelijk geſeght is, als warent watervaatjens, blinkend, en doorſightigh; edogh, dewyl ick in deſelve geen klapvlieſen hebbe gevonden, ſoo kan ik my hier in niet voldoen.

Ten derden, over deſe zaak heb ick voorheen ook gewagh gemaakt, in myne briefs-wyſe Antw. aan den welgeoefenden Hr. Wedelius, over de vlieſen der Oogen, f. 13.

Ten vierden, de peeſen der Ooghſpieren een weynigh van het harde vlies afgeſcheyde zijnde, geven klaar te kennen, dat het harde vlies dicker word ter plaatſe, daer de geſeyde peeſen haar met het harde vlies vereenigen: ſoo dat indien iemand deſer peeſen uytſpanſel voor geen beſonder vlies wil erkennen, ſoo moet hy eghter toeſtaan, dat dit haar uytſpanſel of verſpreydinghe tot verdikkinge, en verſterkinghe van 't harde vlies veel komt te contribueren.

Ten vyfden, de beweeginghmakende

los oculorum conſtituentes; accuratius hic viſuntur, quam in ſubjecto jamjam denato.

6. Arterias nervum opticum concomitantes, reptatu ſerpentino decurrere hic palam eſt, ut &, quo modo nervi ciliares à me ita dicti, verſus oculi globum tendant.

N°. XI. Phiala, in qua conſervatur oculus humanus tranſverſim biſectus, ſine ulla præmiſſa vaſorum repletione.

Not. 1. Facie interiore, Ligamentum ciliare, ut & ejus proceſſus in ſitu & ſtatu naturali hic ſeſe videnda exhibent.

2. Quo modo proceſſus ciliaris recedat ab ea corneæ parte, quæ pupillam conſtituit, ut humori aqueo locum cedat, hic quoque videre licet.

3. Nervum opticum amictum eſſe geminâ Tunicâ, eumque poroſum eſſe, hic conſtat.

4. In fundo hujus Phialæ oculorum humores vitreus & cryſtallinus reperiuntur, qui, quam-

makende draatjens, dewelke de Ooghſpieren maken, kan men hier klaarder zien, als wel in een vers geſtorve menſch.

Ten ſeſden. De ſlaghaderen dewelke langhs de geſight-zenuw loopen, kan men hier zien ſlangswys haar cours te neemen; als mede hoe dat de zenuwen na de bol van 't Oogh loopen, dewelke van my hayrwyſe bands-zenuwen (*Ciliares Nervi*) zijn geheten.

N°. XI. Een Glaasje, waar in een MenſchenOogh geconſerveert word, 't ſelve is dwers doorgeſneden, en dat ſonder eenighe voorgaande opvullinghe der vaten.

Ten eerſten ſoo laat ſigh hier van aghteren, of van binnen zien, in ſijne natuerlijke plaatſe, ſtant en weſen den hayrwyſe band (*ligamentum Ciliare*) als mede des ſelfs aanhangſel (*proceſſus Ciliaris*.)

Ten tweden, ſoo komt ons hier te vooren, hoe, en op wat wyſe den aanhang van den hayrwyſe band af komt te wyken, van dat deel van het hoornaghtige vlies, (*Cornea*) 't welk den Ooghappel (*Pupilla*) komt te maken, om alſoo plaats te verlenen aan de waterighe voghtigheyt.

Ten derden, ſoo blijkt het hier, dat de geſight-zenuwe voos zijnde, met twee vlieſen bekleet is.

Ten vierden, ſoo vint men op de grond van dit Glas de cryſtalline, en glasaghtige humeuren, dewelke, hoewelſe van de voght, daar

quamvis per liquorem pelluciditatem amiſerint, & opaci facti ſint, eos tamen conſervare volui, ut demonſtrarem, quo modo humor vitreus, cryſtallinum in ſinum ſuum recipiat.

5. In ambitu humoris cryſtallini & vitrei, pigmenti nigri reſiduum, à Ruyſchiana avulſum, ceu fibræ nigræ adhæret tunicis tenuiſſimis humoris vitrei & cryſtallini.

N°. XII. Pueri Oculus, Sclerotica magna ex parte ademptâ, ut Ruyſchiana & Choroidea in conſpectum venirent, & hiſce, in medio apertis, cernitur Retina.

Not. 1. Ne viſum effugerent ſubtiliſſimæ arteriolæ Tunicæ Retinæ, replevi illas ceraceâ materiâ rubrâ.

2. Retinæ membranoſum adeò eſt ſubtile, ut prima fronte viſum, vix in oculos incurrat, etiam armatos.

3. Medulloſum Retinæ in hoc objecto non apparet; utrum non adfuerit, an verò à liquore ſit deletum, non liquet.

N°.

daarſe in leggen, haare helderheyt verloren hebben, noghtans hier van my geconſerveert zijn geworden, om alſoo te toonen, hoe de glasaghtighe voght de cryſtalline, als in haar ſchoot, komt te bevatten.

Ten vyfden, het overblyffel van de ſwarte verwe of ſtoffe, 't welke van het Ruyſchen vlies afgehaalt is, ſit hier nogh vaſt aen de tedere vlieskens van de glaasaghtighe, en cryſtalline voghten, en dat in de gedaante van ſwarte draden.

N°. XII. Het Oogh van een Jonghe, waar van het harde vlies voor een groot gedeelte weghgenomen is, op dat men het Ruyſchen en aderaghtige vlies ſoude kunnen zien. En deſe beyde in 't midden doorgeſneden zijnde, kan men ook het netwyſe vlies beſchouwen.

Aanmerkt ten eerſten. Op dat men de ſlagaderkens van 't netwyſe vlies (*Retina*) dewelke ſeer ſubtyl zijn, ſoude kunnen zien; ſoo heb ick des ſelfs ſlaghaderkens met een rood waſſighe ſtoffe opgevult.

Ten twede. Het vlieſighe van 't netwyſe vlies (*Retinæ*) is ſo fijn, dat het in 't eerſte opſlagh van 't oogh naulijks geſien kan werden, al ſijn ſchoon onſe oogen door vergrootglaſen verſterkt.

Ten derden. Soo en verſchynt ons hier niet het merghige weſen van 't netwyſe vlies; of nu het ſelve door deſe voght geconſumeert is, dan of het van den beginne af niet geweeſt is, en kan ick niet ſeggen.

 No.

No. XIII. Oculus humanus tranſverſim biſectus.

Not. Arteriolas per Ruyſchianam & Choroideam diſperſas implevi ceraceâ materiâ, & ſic accuratius tunicarum prædictarum terminus ad quem demonſtratur, qui ad finem ligamenti Ciliaris eſt.

No. XIV. Anterior oculi infantis portio, ita inverſa, ut facies interior jam exterior ſit facta, unde ligamenti Ciliaris conſtitutio nuda ſeſe offert viſui.

Not. 1. Arteriolæ per ligamentum Ciliare diſſeminatæ, & ceraceâ materiâ oppletæ, viſui hic quidem objiciuntur, ſed manifeſtius apparent, ſi oculo microſcopium admoverimus.

2. Proceſſus Ciliaris pigmento naturali nigro haud deſtitutus, limbo pupillæ proximo, hic excepto.

3. In fundo hujuſce Phialæ humores vitreus & cryſtallinus comparent, quibus cohæret pigmenti nigri portio, à Ruyſchiana avulſa.

No. XV. Oculus vitulinus tranſverſim biſectus, ut interiora conſpici poſſint: in eo novi

No. XIII. Een Menſchen Oog over dwers op geſneden.

Aanmerkt dat ick hier de ſlaghaderkens, die door 't Ruyſchen en Netwyſe vlies lopen, opgevult hebbe, met een rode ſtoffe, en alſoo kan men te bequamer zien, waer de geſeyde vlieſen komen te termineren, 't welk is aan 't eynde van den hayrwyſe band.

No. XIV. Het voorſte deel van 't Oogh van een kleen Kind, 't ſelve is ſoodanigh omgekeert, dat het binnenſte het buytenſte is geworden, waar door het geſtel van den hayrwyſe band ons naakt en klaar voorkomt.

Aanmerkt ten eerſten. Hoewel de ſlaghaderkens, door den hayrwyſe band verſpreyd, en opgevuld met een roode waſſighe ſtoffe, hier wel kunnen geſien werden; ſoo iſt noghtans klaarder te zien, als men een vergroot glas voor 't ooge houd.

Ten twede. Den hayrwyſe band is met ſijn natuerlijke ſwartverwighe ſtoffe beſet, uytgenomen hier dight aan des ooghappels rand.

Ten derden. De glaasaghtighe en cryſtalline voghtigheden vertoonen haar op de grond van 't Glas, aan deſe ziet men nogh een portie van de natuurlijke ſwarte ſtoffe vaſt zitten, van het Ruyſchen vlies afgeſcheurt zijnde.

No. XV. Het Oogh van een Kalf, over dwers door geſneden, ten eynde men het inwendighe geſtel ſoude kunnen zien: in het ſelve

novi quid mihi detexiſſe viſus ſum, ſc: multis ſeculis pro certo fuit habitum, ligamentum ciliare ceu muſculum eſſe; cui placito etiam ipſe, præjudicio captus, calculum olim adjeci, ut liquet in Reſp. Epiſt. Probl. decima tertia; enimverò in dicto hoc oculo vitulino primò comperi, ligamentum Ciliare neutiquam eſſe conſiderandum tanquam muſculum, ad pupillæ & humoris cryſtallini motum deſtinatum, totumque hoc negotium perfici à proceſſu Ciliari, ut & à circulo muſculari, poſterius in confinio pupillæ ſito. Ligamenti Ciliaris proceſſus conſtat ex fibris muſculoſis longitudinalibus, quarum tendines aut fibræ tendinoſæ luculenter viſuntur diſperſæ & finiri in ſecundo & minori, à me dicto, circulo, poſterius ad marginem pupillæ ſito, præterea Ligamenti Ciliaris extremum non conſtituit, neque à ſe dimittit tendines, uti Autores autumant, ſed

ve dunkt my dat ick wat nieuws ontdekt hebbe, namentlijk, van over veele Eeuwen af heeft men het voor vaſt en zeker gehouden, dat den hayrwyſe band, (*ligamentum Ciliare*) als een ſpiertje zoude zijn, 't welk ick van gelijke ook ſelfs heb gemeent, met een vooroordeel ingenomen zijnde, gelijk het blijkt uyt myne dertiende Briefswyſe Antwoord: Edog in dit Kalfsoogh heb ick voor de eerſte reyſe bevonden dat den hayrwyſe band geenſints te conſidereren of te houden is voor een ſpiertje, 't welk gedeſtineert zoude zijn tot het bewegen van den Ooghappel, en cryſtalline voght; maar dat in tegendeel dat geheele werk afhanght en volbraght word van het aanhangſel des geſeyden bants, als mede van die ſpierighe circul, diemen dight aan den Ooghappel vind van aghteren geplaatſt te zijn. Het aanhangſel van den hayrwyſe band, (*proceſſus ciliaris*) heeft ſijn beſtaan uyt ſpierwyſe draatjes, die na de lenghte lopen, welkers peeswyſe draatjens klaar kunnen geſien worden haar te verſpreyden en te eyndigen in de twede en kleenſte, van my alſoo genoemde, circul, dewelke gelijk geſeght is, van aghteren geplaaſt wort, aan de kant of rand van den Ooghappel. Daar benevens ſoo iſt, dat het uyterſte van den hayrwyſe band (*lig. ciliaris*) geenſints de geſeyde peeskens komt te maken, nogh ook van haar te geven, gelijk de Autheuren

 ſeg-

ſed margine criſpo recedit à proceſſu dicto. (Vid. Tab. I. Fig. 7. Lit. c.) & ſic ligamentum Ciliare non videtur tale commercium habere cum proceſſu Ciliari, uti voluere Antiſtides. Hiſce in oculo bovino viſis, me denuo contuli ad objecta humana, in quibus olim quidem tale quid mihi videre videbar; præjudicio verò captus, accuratiorem ejus indagationem neglexi. Jam autem in oculis humanis & vitulinis, circa præfata reperio nihil diſcriminis intercedere, niſi quod in oculo vitulino omnia majora exiſtant.

In dicto minori circulo, poſterius in pupillæ confinio ſito, non ſolum inſeruntur tendines ligamenti ciliaris, ad pupillam dilatandam, ubi neceſſe eſt, verum etiam circuli minoris extremum, conſtare mihi videtur ex fibris motricibus circularibus, pupillam anguſtantibus, præſertim cum res magis illuminatas intuemur attentius. Fateor quidem haſce fibras circulares non tam luculenter conſpici poſſe, quin oculi mentis in ſubſidium ſint vocandi, enimverò cum neque ligamentum ciliare, neque ejus proceſſus pupillæ contractioni ſint de-

ſeggen, maar dit haare geſeyde uyteynde krult ſighom, en wijkt van het geſeyde aanhangſel af. (Ziet de eerſte Plaat van dit 2. Cab. fig. 7. lett. c.) en alſoo ſchynt het dat den hayrwyſe band geen ſoodanighe gemeenſchap heeft met het aanhangſel, gelijk de Oude Schryvers gewaant hebben.

Deſe zaken in een Kalfs-oogh geſien zijnde, heb ick my weder begeven tot de voorwerpen of oogen van Menſchen, in dewelke ick voormaals ook wel meende ſoo iets te zien, maar door een vooroordeel ingenomen zijnde, verſuymde ick het nauwer te onderſoeken. Maar nu ſoo bevinde ick, datter in deſe zake geen ander onderſcheyt en is, tuſſchen de Oogen van Menſchen en Kalveren, als alleen dat alles grooter is in die van de Kalveren.

In de geſeyde kleene circul, van aghteren dight aan de Ooghappel geplaatſt zijnde, en werden niet alleen ingeplant de peeskens van de hayrwyſe band, om den Ooghappel te verwyden als het nodigh is, maar het uyterſte van den kleene circul ſchynt my te beſtaan uyt circulaire en beweeginghmakende draatjens, die den Ooghappel, vernauwen, wanneer wy ſterk verlighte zaken naukeurigh willen beſchouwen. Ick bekenne wel waar te zijn, dat men deſe geſeyde rontomlopende draatjens niet ſoo klaar zien kan, of men is genootſaakt de oogen des verſtants te hulp te roepen; edogh nadien den hayrigen band, nogh ook des ſelfs aanhangh tot

deſtinata, conſultius duxi ſtatuere, circulum minorem poſterius ad confinium pupillæ ſitum, huic operi eſſe deſtinatum.

Nonnulli pro proceſſu ciliari agnoſcunt pullas pigmenti nigri reliquias, membranulæ tenuiſſimæ humoris cryſtallini & vitrei adhærentes, & quaſi fibras mentientes, oculo ſc: aperto, humoribuſque exemptis; hæ autem nil ſunt, niſi avulſæ particulæ pigmenti nigri, quô non ſolum obſitum eſt ligamentum ciliare in ſtatu ſano, verum etiam ejus proceſſus, nec non Tunica Ruyſchiana: Proceſſus verò ciliaris ſedem habet orbiculatam ſub ligamento ciliari, à quo fibræ tendinoſæ, ut dixi, prodeunt, qui in minorem circulum deſinunt.

Notandum præterea, partem alteram hujus oculi vitulini, in fundo Phialæ ſitam, in ſuo cavo membranâ Ruyſchianâ eſſe ſuccinctam, quæ prope inſertionem nervi optici, colore cæruleo; Choroidea contra nigro colore eſt tincta.

2. Nervus opticus, non linea recta, ſed incurvo tramite incedit ad oculum vitulinum.

3.

tot het toe nypen en vernauwen van den Ooghappel gedeſtineert zijn, ſoo vind ick geraatſamer hier toe te verkieſen deſe kleene circul, dight aan den Ooghappel geplaaſt zijnde.

Sommighe houden voor den aanhang van den hayrwyſe band eenighe ſwarte draatjenswyſe overblyfſels, die men ſiet aan te kleven aan het ſeer dunne vliesje, dat de cryſtalline en glaasaghtige vogt komt te omvangen, namentlijk als men het ooge opgeſneden en de voght daar uytgehaalt heeft: edog en zijn deſe niet anders als afgeſcheurde deeltjens van die ſwarte ſtoffe, waar mede den hayrwyſe band, en ook des ſelfs aanhangſel, en het Ruyſchenvlies, in een natuurlijke ſtant, mede beſet zijn; maar het aanhangſel van den hayrwyſe band is geplaatſt onder den hayrwyſen band zelfs, en komen uyt deſelve voort peeswyſe draatjens, welkers eynde is in den kleenen cirkel, gelijk voorheen van my geſeght is.

Aanm. daar en boven, dat het twede deel deſes Kalfsoogs, 't welk op de grond van het vlesje geplaaſt ſijnde, in ſijn holte omvangen is met het Ruyſchenvlies, het welke dight by de geſigt zenuw blauw van couleur is, en het aderighe in tegendeel is ſwart van verwe.

Ten tweden. De geſight zenuw loopt krom en niet reght uyt na het oogh, in een Kalf.

Ten

3. Tunica Retina arteriolis repletis ditata, hic quoque cerni poteſt.

Ten derden. Hier kan ook werden geſien het netwyſe-vlies, 't welk met ſeer veel ſlaghaderkens verrijkt is.

N°. XVI. Portio Tunicæ Scleroticæ hum:, a qua dependent aliquot nervi ciliares, qui ſunt in aliis numeroſiores, in aliis pauciores; hoc objectum æri inciſum reperirur Tab. XVI. Reſp. Epiſt. Probl. XIII. fig. 12.

N°, XVI. Een gedeelte van 't harde vlies van een menſchen Ooghe, waar van eenighe hayrwyſebants zenuwkens afhangen, hier van werdender in d'eene meer, in d'andere minder gevonden. Dit voorwerp is afgebeelt in de XVI. Plaat, van myne XIII. Briefswyſe Antwoord. fig. 12.

N°. XVII. Balænæ oculus ſecundum longitudinem diſſectus.

N°. XVII. Het Oogh van een Walvis, na de lenghte opgeſneden.

N°. I. Tunica Ruyſchiana partim eſt avulſa à Choroidea, ne quis de ejus exiſtentia dubitet, eſtque Ruyſchiana craſſitie papyri vid. Tab. 1. Fig. 1. Theſ. 2.

Aanmerkt ten eerſten. Een gedeelte van 't Ruyſchenvlies is van 't aderighe vlies afgetrokken, op dat niemand van des ſelfs weſentlijkheyt en zoude twyfelen, en is het Ruyſchenvlies hier ſoo dik als een papier. Ziet de eerſte Plaat fig. 1. Cab. 2.

In homine olim æri incidi curavi, vid. Tab. XVI. Reſp. in Epiſt. Probl. 13.

Maar in een Menſch heb ikſe voorheen af doen beelden in myne Antwoord op de 13 voorgeſtelde Brief.

ASSER Secundus.

De Twede PLANK.

N°. I. POſterior portio Scleroticæ pueri, cum portione nervi optici, cujus involucrum in duas ſeparavi lamellas;

Not. Haſce lamellas inter ſe convenire, nec proprium quid habere, niſi quod exterior inte-riore

N°, I. HEt aghterſte deel van 't harde vlies van een Kinds Ooghe, met een gedeelte van de geſight zenuw, wiens bekleetſel in twee vlieſen geſcheyden is.

Aanmerkt dat deſe twee vlieſen met den andere, over een komen en d'eene niets byſonders en heeft van d'an-

more craſſior ſit. Vid. hoc objectum æri inciſum loco jamjam citato.

N°. II. Oculi pueri, tranſverſim ſecti pars poſterior, in cujus cavitate videre licet tunicam reticularem, quæ hic undulata apparet, contra naturæ leges, memini me olim idem obſervaſſe. Hujus iconiſmum repreſentat tabula ſupra citata fig. 19. Reſp. Epiſt.

Not. muſculos oculares varios ſitum naturalem retinuiſſe, præſertim rectos.

In eadem Phiala à capillo dependet iris humana, quam olim æri incidi curavi; & quid eo tempore de hoc objecto ſcripſerim, in explicatione fig. XVII, Epiſt. ſupra citatæ, ſic recenſere non gravabor.

Circulus iris, quæ membrana eſt per corneam tranſparens, facie anteriore in ambitu cum Choroidea, poſteriore verò cum Ruyſchiana conjungitur, nec immeritò in duos circulos dividi poteſt, quorum major deſinit, ubi arteriolæ reflectuntur, vel ubi facie poſteriore fibræ, potius tendinoſæ fibræ proceſſus ligamenti Ciliaris terminantur, ſicuti fig. XVII. & XVIII. Tab. XVI. Reſp. Epiſt.

Theſ. II. *Pro-*

d'andere, als alleen dat buytenſte dikker is. Ziet het afbeeltſel hier van op de aanſtonts aangeroerde plaatſe.

No. II. Het aghterſte van een dwers doorgeſnede Oogh van een Jonghe, in wiens holte men zien kan het Netwyſe-vlies, 't welk hier golfs-wyſe ſigh vertoont, tegens de loop van de natuur aan, 't welk ick voormaals ook geſien hebbe. Het afbeeltſel hier van wert uytgedrukt in de bovengeſeyde Plaat fig. 19. van de Briefs-wyſe Antwoord.

Aanmerkt dat de Ooghſpieren hare natuerlijke plaats behouden hebben, inſonderheyt de reghte.

In 't ſelve Glas hangt ook aan een hayrtje de Regenboogh van een Menſchen Ooghe, dewelke ick voorheen in fig. heb doen verbeelden; en 't geen ick daar over heb geſchreven, in de uytlegginghe van de XVII. Fig. van de bovengemelde Brief, ſal ick hier eens verhalen.

Den Regenboogh, 't welk een vlies is, ſchynende door 't hoornvlies heen, word van vooren in den omtrek vereenight met het aderaghtighe, en van aghteren aan het Ruyſchenvlies; en kan het ſelve met reght in twee cirkels verdeelt worden, waar van de grootſte eyndight daar de ſlaghaderkens aghterwaarts ombuygen en terugh lopen, of daar de veſelen, liever peeſighe veſelen van het aanhanghſel vaden hayrwyſe band van aghteren komen te eyndigen, gelijk geſien kan werden in de 17. en 18. fig. van de 16 Plaatn in

Problem. videri poteſt. Alter circulus multis numeris minor, ad pupillam deſinit. Circulus Iris major gaudet arteriolis innumerabilibus, quæ mirando reptatu per Iridem ſunt diſperſæ: ſicuti fig. dictæ indigitant, ubi autem ad circulum minorem pervenerunt, reflectuntur, è quibus reflexionibus ramuli oriuntur novi & minores, qui eodem quoque modo reflectuntur ad confinium pupillæ; an hoc, ut ſanguis à motu rapidiori inhibeatur, & minus extravaſari poſſit, ab externa vi, vel alia cauſa in iis, qui plethorici ſunt?

No. 3. Pueri oculus tranſverſim ſectus, ut Ruyſchiana, Choroidea &c. in conſpectum venirent. In hoc objecto Retina in totum non eſt conſervata, viſibilis tamen portio ſuperſtes remanſit in inferiore parte, ubi arteriolæ repletæ exiſtentiam ejus demonſtrant.

Portio dicti oculi fundo Phialæ proxima, uvea & cornea eſt; harum poſterior facies hic in conſpectum venit, ſc. ligamen-

in 't Antwoord, op de Briefswyſe voorſtellinghe. De andere circul, veel kleender zijnde, eyndight aan de oogappel. Den grootſte cirkel des Regenbooghs is verſien van ontallijke ſlaghaderkens, dewelke met een wonderbaarlijke cours verſpreyd zijn door den geſeyde Regenboogh, gelijk de geſeyde figuren komen aan te wyſen: want als deſelve gekomen zijn tot den kleenen circul, ſoo iſt, dat deſelve weder te rugh loopen, en haar alſoo booghswys omkeren, tot welkers booghwyſe omkeringen weder nieuwe en kleender takxkens te voorſchyn komen, dewelke ook op deſelve wyſe haar omkeren en te rugh loopen, wanneer deſe gekomen zijn aan den rand of eynde van den ooghappel, mogelijk om dat het bloet in al te grooten drift wat verhindert zoude werden, en niet ſoo light buyten ſijne vaten ſoude lopen. Door uyterlijk gewelt, of andere oorſake, en dat in bloetryke Menſchen.

No. III. Het Ooghe van een Jonghe, dwers door geſneden, op dat het Ruyſchenvlies, als mede het aderighe vlies, en andere zaken te voorſchyn ſouden komen. In dit voorwerp is het netwyſe vlies niet in 't geheel geconſerveert; maar alleen een portie van 't ſelve, en dat aan 't onderſte gedeelte, alwaar de ſlaghaderkens vervult zijnde, des ſelfs weſen vertoonen.

Een gedeelte van 't geſeyde Ooghe, 't welk het naaſte aan de grond van de vles geplaaſt zijnde, is het Druyve en Hoorn-vlies, welkers agh-

mentum Ciliare, & proceſſus Ciliaris, cum ſuis tendinoſis fibris.

N°. IV. Cornea Tunica cum annexis adnata, Choroidea, Ruyſchiana, Ligamento Ciliari, ejuſdemque proceſſu, &c. Vide ulteriora in expl. Tab. 1. Fig. 4. hujus Theſ. 2.

N°. V. Infantis caput liquore conſervatum, & tam vivido colore præditum, abſque fuco aut pigmento, ut viventis caput repræſentet; illudque à multis annis ita conſervatum eſt.

Not. 1. Cranii parte ſuperiore ablata, cerebroque exempto, videnda ſeſe exhibent 10 nervorum paria, infundibulum, rubicundo colore præditum, idque propter repletionem vaſculorum ceraceâ materiâ rubrâ.

2. Septum, quo cerebrum à cerebello à latere ſeparatur, ceu falx tranſverſalis, (ſi ita loqui liceat) diſtincte hic quoque cernitur.

3. Orbitæ oculorum dura matre ex parte viduatæ, dilutiore rubedine ſunt imbutæ, à vaſorum repletione.

4. Labium ſuperius unius liga-

aghterſte weſen hier in 't geſighte komt, zijnde den hayrwyſen band, met des ſelfs aanhanghſel, en peeſighe draaden, of veſelen,

N°. IV. Het Hoornvlies, met des ſelfs vereenigde Bint, Aderigh, en Ruyſchenvlies, als mede den hayrwyſenband, met des ſelfs aanhanghſel, &c. Ziet verders in de uytlegginghe van de 4 Fig, van de eerſte Tafel van dit twede Cabinet.

N°. V. Het hooft eenes Kints, legghende in een voghtigheyt, 't welk ſonder eenigh blanketſel of verwe, ſoo curieus geconſerveert word, dat het 't hooft van een fris en levendigh Kind verbeelt; en is 't ſelve van over veele jaren van my alſoo bewaart geworden.

Aanm. ten eerſten. Het opperſte van 't bekkeneel, als mede de herſſene weghgenomen zijnde, ſoo komen ons hier te vooren de 10 paar zenuwen, den Treghter rood van couleur, wegens de opvullinghe van des ſelfs kleene bloetvaatjens met een rootwaſſighe ſtoffe.

Ten tweden. Het tuſſchenſcheytſel, waar door het voor- en aghter breyn, ter zyde van den anderen geſcheyden word, verbeeldende een overdwerſſe ſeyſſen, (indien het geoorloft is, alſoo te ſpreken), kan men hier ook klaar zien.

Ten derden. De Oog-raden ten deele van 't harde harſſenvlies ontbloot zijnde, komen ons light root voor, wegens de opgevulde ſlaghaders.

Ten vierden. De opperſte Lip

gamenti ope maxillæ ſuperiori connaſcitur quidem in homine, hic verò duplex ligamentum occurrit.

N°. VI. Phiala continens veſicæ muliebris Utero gerentis, portionem, quæ tempore geſtationis intolerabili cruciatu, & continuo mingendi deſiderio vexata, tandem ultimum diem obiit. Cadavere à me aperto, fœtuque quadrimeſtri exempto, inveni Veſicam purulentam atque corruptam. Id autem, quod conſideratione dignum eſſe cenſeo, eſt: Omnes veſicæ fibræ ſtipatæ erant calculoſâ ſubſtantiâ, in forma arenularum. Vid. Tab. 2. Fig. 2. hujus ſecundi Theſauri & objectum ipſum domi meæ.

N°. VII. Phiala, liquore limpido referta, in qua tria objecta, quorum primum à capillo dependens, portio eſt oculi humani, in qua diſtincte cernere licet differentiam inter Ruyſchianam, & Choroideam: præterea Choroideæ ſuperficies exterior obſita eſt pigmento nigro, cum contrà illud utplurimum cernatur in ſuperficie interiore Ruyſchianæ, præterea per Choroideæ ſuperficiem exteriorem viſuntur diſperſi Nervi Ciliares.

In

werd in een Menſch door een eenighen band vaſt gehegt aan de opperſte kaak, edogh ſoo vint men hier twee ſoodanighe banden.

N°. VI. Een Glas, onthoudende in ſigh een gedeelte van de blaas van een ſwangere Vrouw, dewelke, geduurende hare dragt met onverdraaghlijke pyne, en gedurighe begeerte tot het maken van haar water, gequelt zijnde, ten laatſten is komen te ſterven. Het lighaam, van my geopent, en een viermaandigh Kintje daar uytgehaalt zijnde, heb ick de blaas verrot en bedurven gevonden. Edog 't geen ick meen aanmerkens waerdigh te zijn, is; dat aan alle de draden of ſaſelingen van deſe blaas, hingen ſeer veel kleene ſteentjes als ſantjes. Ziet de 2. fig. van de twede Plaat van dit twede Cabinet, en 't onderwerp ſelfs t mynen huyſe.

N°. VII. Een Vlesje met heldere voght, waar in drie voorwerpen leggen, waar van 't eerſte aan een hayrtje hangende, een gedeelte is van een Menſchen Ooge, waar in ſeer perfect te zien is het onderſcheyt tuſſchen het Ruyſchen en Netwyſe-vlies. Daar en boven ſo is het Netwyſevlies van buyten beſet met een ſwarte ſtoffe, waar mede men in tegendeel meeſt ſiet de binnenſte oppervlakte van 't Ruyſchen vlies begaelt te zijn. Ook werden hier des hayrwyſen bands zenuwen geſien, dewelke over de oppervlakte van 't Netwyſe vlies loopen.

In

In fundo hujus Phialæ cætera duo conſpiciuntur objecta, quorum primum oculus humanus eſt, tali modo ſectus, ut ea portione Scleroticæ quæ anterior eſt, & cornea dicitur, abſciſſa, in conſpectum veniant humores cryſtallinus & vitreus, idque in ſitu naturali: Notandum interim humores dictos contra naturæ leges, limpiditatem amiſiſſe, majoremque duritiemacquiſiviſſe, idque à liquore noſtro.

In de grond van deſe Vles ziet men de verdere twee geſeyde voorwerpen, waar van het eene een Menſchen Ooghe is, op ſoodanig een wyſe toebereyd, dat het voorſte gedeelte, 't welk het hoornvlies (*Cornea*) is geheten, wegh geſneden zijnde, de cryſtalline en glasaghtighe voghten, geſien kunnen werden, en dat in hare natuerlijke plaatſen: Ondertuſſen moet men noteren, dat deſe voghten, tegens de natuere, haare doorſightigheyt en helderheyt verloren hebben, als mede datſe harder ſijn geworden van deſe onſe voghtigheyt.

Præterea cernere quoque licet pigmenti nigri reſiduum, à Ruyſchiana Tunica, ut & ligamento Ciliari avulſum, dictis humoribus circulariter, & ſtriatim cohærere. Hujus ſtriæ latiores in homine, quam in quadrupedibus, id quod non videntur obſervaſſe Autores, qui oculos vitulorum, loco hominum æri curarunt incidi.

Daar en boven kan men hier ook zien, het overighe van de ſwarte verwe of ſtoffe, 't geen van 't Ruyſchen vlies, en hayrwyſe band afgehaalt zijnde, aan de geſeyde vogten in de ronte ſtraalwys vaſt houd. Deſe ſtraalwyſe ſtoffe, of ſtralen ſijn breder in een Menſch, als wel in de viervoetighe dieren, 't geen die Autheuren niet en ſchynen geobſerveert te hebben, dewelke de ogen van Kalveren, in plaats van die van de Menſchen in koper afgebeelt hebben.

Tertium objectum in fundo hujus Phialæ, Cornea eſt, in cujus facie interiore conſpiciuntur

Het derde voorwerp, leggende mede op de grond van deſe Vles, is het hoornvlies (*Cornea*) in wiens binnenſte zyde, of weſen geſien worden

Ligamentum Ciliare, cum ejuſdem proceſſu, nec non circulus minor, in quem deſinunt tendines proceſſus ciliaris, pupillam

De hayrwyſen band, met des ſelfs aanhangſel, als mede den kleenen circul, waar in de peeskens van het geſeyde aanhangſel komen te eyndigen, dewelke den Ooghappel ver-

pillam dilatantes, nec non fibræ circulares, pupillam conſtringentes. Vid. Tab. 1. Theſaur. 2. fig. 4. 5. & 7.

N°. VIII. Membrana Retina oculi è puero deſumpta, & liquori limpido innatans.

Not. 1. Arteriolæ ceracea materia ſunt repletæ, unde Retina rubicunda apparet, eſtque adeo tenuis, ut telam aranearum tenuitate variis in locis ſuperet,

2. In dicta Retina nihil medulloſi apparet, aſt totum vaſculoſum eſt: an verò medulloſum ſit abſterſum in hoc objecto nec ne, affirmare non auſim; mirum autem viſu horum vaſculorum extrema tam eſſe ſubtilia, nec cavitate deſtituta, ut tomentoſa videantur, ceraceâ materiâ tamen referta, quâ ſine, oculorum, quamvis armatorum, aciem facile aufugerent. Vide fuſius de hac re explicationem Reſp. Pr. 13. Tab. 16. Fig. 7, ut & 16.

N°. IX. Phiala continens os Petroſum cum ſuis canalibus ſemicircularibus, ut & cochlea, à

verwyden; als mede de rontom lopende veſelen of draden, dewelke den Ooghappel vernauwen. Ziet de eerſte Plaat van dit twede Cabinet fig. 4. 5. en 7.

N°. VIII. Het netwyſe vlies van een Kinds Oogh, dryvende in een heldere voghtigheyt.

Aanmerkt eerſtelijk. De ſlaghaderkens ſijn met een rootwaſſighe ſtoffe vervult, waar door het netwyſe vlies ſig root vertoont, en is 't ſelve ſoo dun, dat het een ſpinnewebbe in dunte op veele plaatſen komt te overtreffen.

Ten 2de. In 't geſeyde netwyſe vlies en is niets merghaghtighs te ſien, maar is het ſelve geheel en al uyt bloetvaatjens beſtaande; of nu het merghaghtighe in dit voorwerp afgegaan is, in de behandelinghe, of niet, ſulks en kan ick niet voorſeker ſeggen. Ondertuſſchen is het wonderlijk om te zien, dat deſer bloetvaatjens uyteynden ſoo ſubtyl zijn, datſe ons als donsaghtigh voorkomen, noghtans is alles hol en met een roodwaſſighe ſtoffe vervult, ſonder welke opvullinghe deſe geſeyde uyteynden ons geſighte light ſoude komen te ontgaan, alwaar het ſchoon, datwe vergrootglaſen tot hulp namen. Ziet hier op verders na ons Antwoord op de 13 Briefswyſe voorſtellinghe. Tab. 16. fig. 7. en 16.

N°. IX. Een Vlesje onthoudende in ſig 't Steen-been, met desſelfs half circulwyſe canalen; als mede het

à latere aperta, ut tenue ſeptum oſſeum, ſeu lamina oſſea non ſolum, verum etiam tenella membranula, cochleæ cavitatem, & ſeptum oſſeum ſuccingens, vaſculiſque ſanguifluis ditata, conſpici poſſint; ſuntque dicta vaſcula artificioſe repleta ceraceâ mat. rubrâ.

N°. X. Oculus humanus tranſverſim diſſectus, in quo ligamentum Ciliare ob vaſculorum repletionem rubicunda apparet, proceſſus verò ejus cinerei coloris eſt, utpote vaſculis non repletis.

In poſteriore parte hujuſce Phialæ in conſpectum venit poſterior Scleroticæ portio, cum Ruyſchiana rubicundiſſima.

N°. XI. Oculus humanus tranſverſim diſſectus, ut Ruyſchiana videri poſſit; in eo quoque Ligamentum Ciliare, naturali pigmento nigro obſitum, apparet.

Notandum quoque, quod viſu dignum, arteriolas, ceracea materia refertas, luculenter hic poſſe conſpici, per eam partem ſuperficiei interioris corneæ, quæ pupilla audit, quæ arteriolæ in pupilla hominis perfectè ſani, nnnquam in con-

het ſlakkenhuysje, 't welk van ter zyde open is gemaakt, om alſoo het dunne beenighe tuſſenſcheytſel niet alleen, maar ook het ſeer dunne vliesken te zien, 't welk de holte van 't ſlakke huysjen, als mede desſelfs tuſſchenſcheytſel komt te bekleden, en dat met des ſelfs ſlagaderkens, dewelke konſtig opgevult zijn.

N°. X. Een overdwers doorgeſnede menſchen ooghe, waar in den hayrwyſe band ſigh root vertoont, wegens de opvullinghe der bloetvatjens, edogh des ſelfs aanhangſel *(proceſſus Ciliaris)* komt ons grauwaghtigh voor, nadien deſſelfs bloetvatjens niet en zyn opgevult.

In 't aghterſte van dit glas komt ons in 't geſigte het aghterſte van 't harde vlies, als mede het Ruyſchen vlies; 't welk ſeer rood is.

N°. XI. Een overdwers doorgeſnede menſchen ooghe, om alſoo het Ruyſchen vlies te kunnen zien; in 't ſelve vertoont ſigh ook den hayr-wyſe band, met deſſelfs natuerlyke ſwarte ſtoffe beſet.

Hier ſtaat ook te letten, 't geen wonderbaarlyk te zien is, datmen hier ſelfs, in 't geſighte kryght die ſlaghaderkens, met een rood waſſighe ſtoffe vervult, dewelke daar loopen langhs dat inwendighe gedeelte van de oppervlakte van 't hoornvlies, 't welk ooghappel is geheten, welke ſlaghaderkens in de ooghappel van een geſont en wel-

conſpectum veniunt; tamen adeſſe jam conſtat, imò forte nunquam ſeſe videndas exhibuiſſent, niſi hoc noſtro artificio detexiſſem.

2. Arterias nervum opticum concomitantes ſerpentino reptatu incedere, in hoc & aliis objectis, hic quoque videre licet.

3. Molles nervi oculares, nervo optico cohærentes; ut & Retina è fundo oculi emergens, nullaque ſubſtantia medulloſa obſita, hic videri poſſunt; an à natura?

N°. XII. Phiala in liquore continens portionem reflexam Scleroticæ è corpore humano, cum nervo optico, ut Ruyſchiana & Choroidea oculos noſtros incurrerent.

Not. E medio Scleroticæ portio Retinæ emergit ſubtiliſſima

N°. XIII. Oculus humanus tranſverſim ſectus, ut interiora pateant.

N°. XIV. Pueri caput liquori limpido innatans, cujus color viventis ſimilis eſt, oculiſque

welgeſtelt menſch noyt geſien worden, eghter blykt het nu hier, datſe daar zyn, en mogelyk ſouden ſy noyt haar vertoont hebben, ten ware ick deſelve door deſe onſe konſte ontdekt hadde.

Ten tweden kan men hier ook zien, de ſlaghaderen, dewelke de geſigt zenuwen vergeſelſchappen, en loopen deſelve in dit en andere voorwerpen ſlanghwys, als mede kan men hier

Ten derde ſien, die ſaghte ooghzenuwen, dewelke haer by zyden aen de geſight zenuwen voegen; als mede het net wyſe vlies, 't welk uyt de grond van 't ooghe voortkomende, met geen merghaghtighe ſtoffe beſet is, of dit ſoo van natuure geſchapen is, of niet, zulks is my onbekent.

N°. XII. Een Vlesje met voght, en daar in een omgekeert ſtuk van 't harde vlies van een menſchen oogh, met deſſelfs geſight zenuwe, om alſoo het Ruyſchen en aderaghtighe vlies te kunnen beſchouwen.

Aanmerkt ondertuſſchen, datter een ſubtile portie van 't netwyſe vlies, uit het midden van 't harde vlies, komt uitpuylen.

N°. XIII. Een overt dwers doorgeſnede oogh van een menſche om het inwendigh geſtel te kunnen zien.

N°. XIV. Een Kinder hooftje, leggende in een vles met helder vogtigheyt, wiens kouleur ons ſeer levendigh voorkomt; ſoo dat de

que clauſis, dormientis caput repræſentat.

Not. 1. Superior cranii pars, nec non cerebrum ablata ſunt, remanentibus arteriis per cerebrum diſperſis.

2. Arteriolæ, quibus integumentum membranaceum, nervum opticum inveſtiens, ſuperbit, in utroque latere conſpici poſſunt, nec non remanentiæ nervorum olfactoriorum.

3. Remanentiæ falcis, criſtæ Galli adhuc connatæ, ſunt in hoc objecto viſibiles.

4. Ea duræ matris portio, quæ tenaciſſime cohæret ſuperiori parti orbitarum oculorum, innumeris arteriolis ſcatet.

5. Quo ritu arteriolæ perambulent piam matrem, ad nervorum opticorum exortum, hic cerni poteſt.

N°. XV. Oculus humanus liquori limpido innatans, qui ita præparatus eſt, ut Iris in conſpectum ſeſe daret.

Not. 1. Quantumvis arteriolæ, per Iridem diſperſæ repletæ ſint, minus tamen conſpicuæ hic ſunt, quam quidem in facie ejus poſteriore, quæ liga-

Theſ. II. men-

de Ooghen geſlooten zijnde, 't hoofje van een ſlapend Kindje gerepreſenteert word.

Aanm. ten eerſten, het bovenſte gedeelte van de herſſen-panne, als mede de herſſenen wegh genomen zijnde, zijn de ſlaghaderen, die door de herſſenen verſpreyd waren, nagebleven.

Ten tweden. Aan beyde zyden kan men zien de ſlaghaderkens van 't bekleetſel van de geſight-zenuwen; als mede de overblyfſelen van de reuk-zenuwen.

Ten derden. De overblyfſels van de ſeyſſen zijn nogh aan de hanekam vaſt blyven ſitten, in dit voorwerp.

Ten vierden. Dat gedeelte van 't harde harſſenvlies, 't welk ſeer vaſt vereenight is, aan het bovenſte van de Ooghraden, is vervult van ſlaghaderkens.

Ten vyfden. Op wat wyſe de ſlaghaderkens het dunne harſſenvlies doorwandelen, ontrent het begin van de geſight-zenuwen, zulks kan men hier ook zien.

No. XV. Een Menſchen Oge, in een heldere voghtigheyt hangende, 't welke ſoodanigh toebereyd is, dat men de Regenboogh (*Iris*) bequaam zien kan.

Aanm. ten eerſten. Hoewel de ſlaghaderkens, door den Regenboogh verſpreyd zijnde, vervult zijn geworden, ſoo kan men eghter deſe niet ſoo wel zien, als wel

D daer

mentum Ciliare nuncupatur.

2. Nervi & Arteriolæ, nervum opticum concomitantes, luculenter hic viſuntur; nec non duo ex nervulis (Ciliaribus à me dictis,) admodum conſpicui, idque propter arteriarum repletionem materiâ ceraceâ rubrâ.

N°.XVI. Oculi infantis pars poſtica, in ea Ruyſchiana rubicundiſſima apparet, præterea ex oculi medio portio Retinæ erumpit.

N°. XVII. Portio aſperæ arteriæ humanæ, liquori innatans, ut ita dictæ glandulæ in conſpectum venirent, quæ ſunt numeroſiſſimæ, & diſperſæ per interiorem ſuperficiem aſperæ arteriæ, ad ejus lubrificationem deſtinatæ.

ASSER Tertius.

N°. I. Fœtus humani immaturi hepar excarne, ut vulgò loquuntur, id eſt, ut ego loquor, hepar omnibus ſuis extremitatibus ſuccoſis, quæ glandulæ aliis perperam audiunt, deſtitutum, ut vaſorum reptatus, numerus, &c. accurate videri queant.

Quan-

daer ſe van aghteren, door des ſelfs weſen, 't welk hayrwyſe band geheten is, komen te lopen.

Ten tweden. Die Zenuwen, en ſlaghaderen, dewelke de geſightzenuwen vergeſelſchappen, kan men hier klaar zien; als mede twee zenuwkens, dewelke hayr-wyſe bands zenuwkens van my geheten zijn, deſe loopen langhs de oppervlakte van dit voorwerp, en zijn ook des te klaarder te zien, om dat de ſlaghaderkens met een roodwaſſighe ſtoffe opgevult zijn.

N. XVI. Het aghterſte gedeelte van een Kinds Ooghe, waar in het Ruyſchen vlies ſigh ſeer rood komt te vertoonen; daar en boven komt 'er uyt het midden van't Oog een gedeelte van het netwyſe vlies.

N°. XVII. Een gedeelte van de Longe-pyp van een menſch, leggende in een voghtigheyt, op dat de alſoo genaamde kliertjens ons zouden voorkomen, zijnde deſelve ſeer veel in getale, en verſpreyd door de inwendighe oppervlakte van de Longepyp, tot bevoghtinghe van deſelve.

De Derde PLANK.

N°. I. EEn onvoldrage Kinds levertje, 't welk geexcarneert of ontvleeſt is, ſoo men gemeenlijk ſpreekt, dat is, na myn ſeggen, een Levertje ontbloot van alle des ſelfs bloetvaatjens ſapryke uyteynden, dewelke t'onreght kliertjens geheten worden, op dat men der vaten cours, getal, &c. naukeurig konde zien.

Hoe

Quanta ſit differentia inter veram dictorum vaſorum exiſtentiam, & figuras, ab autoribus depictas, hic cernere licet.

In jecinoribus, carne privandis, aſſolent unguibus, cultro ligneo, &c. ita dictam carnem auferre, unde vaſa longiora evadebant, tandem extremitates, non omnes, quod impoſſibile eſt, acicularum cuſpide pungebant, aſſeri affigebant, & ſic exſiccabant, unde formam, à naturali plane diverſam, acquirebant: hiſce ita peractis, pictoribus tradebant, è quorum manibus figuræ ſculptori exhibebantur, unde innumera figmenta nobis obtruſêre autores nonnulli.

A plurimis annis, in perſcrutandis jecinoribus, & cæteris viſceribus animum ſummopere defatigavi; ſæpius ab aquæ frigore ſenſum amiſerant digiti manuum, nunquam autem rem acu tangere potui; paucis autem abhinc annis methodum inveni, qua vaſa ſanguinea liberantur ab eo, quod viſui impedimento eſt, ne rectè videri queant vaſa: idque ſine ulla adhibita vi, unde ramuli numero haud diminuuntur, neque longiores fiunt juſtò; id quod de vulgari

Hoe groot een onderſcheyd daer is tuſſchen de ware geſchapenheyt der geſeyde vaten van de Lever, ende de Figuren, dewelke de Autheuren afgebeelt hebben, kan men hier zien.

In het excarneren der Levers zijnſe gewoon met hare nagels, houte meskens, &c. het alſoo genoemde vlees van de vaten af te doen, waar door de vaten langer en langer wierden, eyndeling ſtaken ſy de uyteynden, niet alle, 't welk onmogelijk is te doen, met de punten van ſpelden, op een plank, en droogdenſe alſo, waar door deſelve een onnatuurlijke geſtalte kregen: Dit aldus verright zijnde, gaven ſy 't ſelve aan de ſtekenaars over, en deſe wederom aan de plaatſnyders, waar door ons ſommige Autheuren ontallijke verdigtſelen op de mouw hebben geſpelt.

Van over veele jaren af, heb ick my met groote vlyt beneerſtight om 't geſtel van de Lever te onderſoeken, waar door my ſeer dikwils de vingeren door 't koude water verdooft wierden; edogh noyt konde ick ſulks na wenſch verrighten, als nu voor eenighe jaren, wanneer ick quam uyt te vinden een ſekere manier van doen, waar door de bloetvaten bevryd worden van al 't geene, 't welk ons geſighte eenighſints komt te verhinderen, in 't beſchouwen der vaten, en dat ſonder eenigh gewelt daar op te doen, waar door 't getal der takjens geenſints komt te vermin-

ri præparatione dici non poteſt.

Not. 1. Vena portæ pluribus gaudet ramulis minoribus, quam vena cava, imò ſtipatur vena portæ ramulis minoribus, id quod conſideratione dignum eſſe cenſeo, imò exiſtimo vaſorum ſanguineorum œconomiam & functiones nondum ſatis nobis eſſe notas. Noli autem B. Lector credere, me hic figmenta proponere, ſi me convenire digneris, videbis me vera dicere. Paradoxum quidem videtur, quod dicitur venam portæ pluribus ſuperbire ramulis, quam vena cava, veritati tamen conſonum eſt. Vide Theſ. 2. Tab. 4. Fig. 1, 3, 4.

Ex hac hypotheſi plures quidem ſpeculationes proferre poſſem, quas hic tamen non movebo, brevitati enim ſtudeo, ut ante obitum, ſi Deo Ter opt. max. placuerit, omnes Theſauros deſcribere poſſem.

2. Cum impoſſibile mihi fuerit, majores ramos venæ cavæ & portæ propriis ſuis locis detinere, cum in liquore detineantur; hinc factum, ut venæ cavæ trunci & rami à portæ ra-

deren, nogh ook in langhte komen toe te nemen, 't welk van de gemeene behandelinghe niet en kan geſeght worden.

Aanmerkt ten eerſten, dat de Poort-ader veel meer kleene takjens heeft, als wel de hol-ader, want des Poorts-aders takjens leggen ſtik dight op den anderen, en zulks meene ick conſiderabel te zijn, ja myn vertrouwen is, dat ons tot nogh toe de huyshoudinge, en 't ware gebruyk der bloetvaten niet ten volle bekent is. Meent ondertuſſchen niet waarde Leſer, dat ick hier eenigh onwaarheyt ter nederſtelle; ſoo 't u behaaght, en my te beſoeken zult verwaardigen, als dan zult ge zien, dat ſulks waar en waaraghtigh is. 't Schynt wel een wonderlijk ſeggen, dat de Poort-ader meer takjens heeft als de Hol ader; eghter ſoo iſt met de waarheyt over een komende. Ziet de 2 Plaat van dit 2 Cab. Fig. 1, 3, 4.

Uyt deſe ſtellingh konde ick wel veele ſpeculatien voortbrengen, die ick hier niet en ſal aanroeren, aangeſien ick voorgenomen heb in dit werk kort te zijn, om dat ick voor myn Dood, ſoo 't God behaaght, alle myne Cabinetten voorgenomen heb te beſchryven.

Ten tweden. Nadien het my niet mogelijk is geweeſt, de ſtronken van de Hol- en Poort-ader in haar natuurlijke plaatſen te houden, na dienſe in een voght hangen; hierdoor is het gekomen, dat de ſtronken van de Hol-ader, als mede des ſelfs

ramis receſſerint, & ſic vena cava hujus Phialæ fundo proxima facta ſit.

N°. II. Phiala, liquore referta, duo continet objecta, quorum primum & ſuperius, à capillo dependens, oculus eſt humanus, omnibus muſculis privatus, auràque repletus, ut vera ejus forma rotunda appareat.

Quod nervus opticus duobus involucris ſit præditus, hic conſtat.

Alterum objectum ſunt duæ palpebræ humanæ cum notabili portione cutis faciei.

In limbo utriuſque palpebræ evidenter hic apparet non ſolum utrumque punctum lachrymale, verum etiam oſcula ductuum, humori tranſitum præbentia.

N°. III. Oculus humanus liquori innatans, cujus muſculi ſunt ſeparati, reſervatis nervis.

N°. IV. Stomachus humanus ita inverſus, ut ſuperficies interior jam ſit facta exterior. In eo non ſolum innumeri occurrunt pori viſibiles, quemadmodum hic delineandos curavi Tab. 5. Fig, 2. verum etiam antequam ſtomachus in os inferius exeat, alia Phænomena mihi

ſelfs takken afgeweken zijn, van de takken van de Poort-ader; en alſoo is de Hol-ader 't naaſt aan de grond van de Vles geraakt.

N°. II. Een Vles met voght, en daar in twee voorwerpen, waar van 't eerſte en opperſte het Oogh van een Menſch is, hangende aan een hayrtje, 't ſelve van alle ſijne ſpieren ontbloot zijnde, is vervult met wint, om alſoo desſelfs ronde forme te zien.

In dit Voorwerp blykt het, dat de geſight-zenuwen met twee bekleetſels is omvangen.

Het twede Voorwerp ſijn twee Ooghſcheelen van een Menſch, met een goede portie van 't vel van 't voorhooft.

In de rand van beyde deſe Ooghſchellen kan men hier klaar zien, niet alleen de twee traanſtippen, maar ook ſelfs de mondekens der canaaltjens, die een doorgangh verleenen aan ſekere voghtigheyt.

N°. III. Een Menſchen Oogh, hangende in een voght, wiens muſculen geſcheyden, ende de zenuwen bewaart zijn.

N°. IV. Een omgekeerde Maag van een Menſch, waar door de binnenſte oppervlakte van buyten, werd geſien. In deſelve en komen ons niet alleen ontallijke ſweetgaatjens te vooren, gelijck ick deſelve hier heb laten af tekenen, in de vyfde Plaat, fig. 2. maar my zijn in deſelve eenighe andere verſchynſelen boven den uytgangh van

mihi patefacta ſunt, ſc. innumeræ & minutiſſimæ celluloſæ inter-capedines quadrangulares, diverſæ magnitudinis, quæ analogiam habent cum iſtis, quæ reperiuntur in ſtomacho vitulino, & quidem ea parte, quæ Belgice audit **De Kraag**, ſunt tamen longe majores, quam in ſtomacho humano. Vide Expl. Tab. V. fig. 4. & *.

Dixerit forſan aliquis, cui uſui hæ ſunt deſtinatæ? Reſp. quamdiu nobis vera partium conſtitutio latet, tam diu quoque perverſe judicabimus de earum uſu vero. Ego autem totus in eo ſum, & omnes nervos intendo, ut quantum in me eſt, veram conſtitutionem perſcruter, exſpectans ut alii, circa uſum idem ſint facturi, difficile enim mihi jam utrique incumbere.

Quomodo ſeſe etiam habeant ſtomachi plicæ interiores, hic quoque videre eſt.

In eadem Phiala conſpicitur quoque exigua portio ſtomachi ovini fœtus, in qua dictæ quadrangulares intercapedines celluloſæ viſuntur.

N°. V. Phiala, in qua continetur brachium infantis, cujus

van de maag voorgekomen, namentlijk ontallijke en ſeer kleene vierkante celluleuſe tuſſchenſcheytſelen, van verſcheyde grootte, hebbende eenig over een komen met die, dewelke in de Magen der Schapen gevonden werden, en wel in dat deel, 't welk in onſe tale de kraag geheten is. Edog zijn deſe ſeer veel grooter in de Mage der Schapen, als wel die der Menſchen. Ziet de 5 Plaat fi. 4. en *.

Hier ſal my mogelijk iemand willen vragen, wat voor een gebruyk deſe geſeyde celluleuſe tuſſchenſcheytſelen hebben? Waar op tot antwoord dient, ſoo langh als ons de ware geſteltheyt der deelen onbekent is, ſoo en ſullen wy over 't ware gebruyk niet reght kunnen oordeelen. My aangaande, geheel en al geve ick my voor tegenwoordigh over, om, ſoo veel my mogelijk is, de ware geſchapenheyt der deelen te onderſoeken, met verwaghtinghe dat andere, 't ſelve ſullen doen ontrent het gebruyk, aangeſien 't my nu moeylijk ſoude zijn, 't beyde gader waar te nemen.

Ook kan men hier zien hoe de inwendighe vouwen van de Maag geſtelt zijn.

In 't ſelve Glas doet ſigh ook op een kleen ſtukje van een onvoldrage Schape Maag, waar in de geſeyde vierkante celluleuſe tuſſchenſcheytſels werden geſien.

N°. V.* Een Vles, waar in onthouden word het Armtje van een Kintje, wiens handje een om ge keerd-

jus manus comprehendit veſicam humanam inverſam.

Not. 1. Brachium & manus vivido colore prædita ſunt, cutis abſque rugis præter naturalibus: Veſica autem deſumpta eſt è corpore defuncti, calculo laborantis, unde Veſica admodum incraſſata.

2. Veſica dicta ita inverſa ut ſuperficies interior jam ſit facta exterior, ut videri poſſent ramoſæ excreſcentiæ præternaturales tunicæ interioris Veſicæ, quæ aliquando occurrunt, & in hoc objecto conſiderabiles ſunt, uti Tab. VI. Fig. 1. in hoc Theſauro 2. denotat.

In aliis objectis non raro longiores quoque reperiuntur. Inter haſce ramoſas excreſcentias, à calculi attritione productas, calculi aliquando latitant, quemadmodum Pili luſorii, nuces, &c. inter plantas gramineas; hinc non rarò contingit, in calculi extractione, ut lithotomus non ſolum calculum, verum etiam dictas ramoſas excreſcentias forcipe arripiat, unde lethalia ſymptomata ſæpe ſuboriuntur; & hoc demum eſt, quod calculus dicitur adhæſiſſe Veſicæ; cum

keerde blaas van een Menſch vaſt houd.

Aanmerkt ten eerſten. Den Arm en hand hebben een natuurlijke couleur, in het vel, en werden geen rimpelen nogh onnatuurliike vouwen gevonden; en is deſe blaas uyt een dood Menſche geſneden, dewelke met de ſteen gequelt was, waar door deſe blaas ſeer verdikt was geworden.

Ten tweden. Deſe Blaas is ſoodanigh omgekeerd, dat de binnenſte oppervlakte, hier nu is geworden de buytenſte, ten eynde dat men die tegen natuurlijke takkige uytgroeiſels ſoude komen te zien; dewelke ſomtyds gevonden worden by luyden, die de ſteen hebben; en ſijn deſe hier conſiderabel groot. Gelijk de eerſte Fig. van de 6 Plaat, van dit twede Cabinet komt te vertonen.

In andere Voorwerpen werden deſelve ſomtyds ook wel grooter gevonden. Tuſſchen deſe takkighe uytgroeiſels, door het vryven van de ſteen voortkomende, verbergen haar ſomtyds de ſteenen, even alleens, gelijk men ziet dat de kaats-ballen, noten, en andere zaken, haar komen te verbergen in graſſighe gewaſſen; hier door ſoo gebeurt het ſomtyds, dat in 't afhalen van de Steen, den Steenſnyder niet alleen de Steen, maar ſelfs de takkige uytgroeiſels met de tanghe komt te vatten, waar door dikwils doodelijke toevallen komen veroorſaakt te worden, en dat iſt eygent-

cum poſt extractionem calculi, aliquid carnoſi reperiatur in forcipis cavitate. Rariſſime enim, ſi unquam, calculus connaſcitur Veſicæ. Interim quoque vix eſt ut credam, calculum poſt fata olim fuiſſe inventum (uti nonnulli perhibent) inter Tunicas Veſicæ, niſi à prægreſſa ulceratione, aut læſione Veſicæ, aut ureterum prope Veſicam.

3. Craſſities hujus Veſicæ excedit minimi digiti humani craſſitiem.

4. Ornamentum fimbriaceum, quo ornatur dictum brachium, inſervit primò, ut brachii vulnus ab amputatione productum, tegatur, 2°. ut viſui gratiam conciliet.

No. VI. Fœtus ſeptimeſtris, aut inter ſextum & ſeptimum menſem natus, hydrocephalus, cujus caput mole ſuperat truncum & artus; huic quoque adſtant quinque Phialæ inauditum quid continentes: ita ut hiſtoriam breviter recenſere mihi animus ſit. Honeſta quædam matrona, adhuc ſuperſtes, & Amſtelodami pancraticè vivens,

gentlijk, 't geen men ſeyt, van 't aangroeijen van de Steen aan de Blaas, wanneer na het afhalen iet vleſighs of vlieſighs in 't hol van de tangh blyft zitten. Want ſoo oyt een Steen is komen vaſt te groeijen aan de Blaas, ſoo iſt ſeer raar. Ondertuſſchen kan ick ook nauwlijks geloven, dat oyt een Steen gevonden is geworden tuſſchen de vlieſen van de Blaas (gelijk ſommige voorgeven) ten zy dat deſelve, of wel de Pislyders, daarſe haar in de Blaas inplanten, voor heen gequeſt of verſworen ſijn geweeſt.

Ten derden ſoo is deſe Blaas ſoo dik, datſe de pink van een Menſche in dikte komt te overtreffen.

Ten vierden. De ornamenten van 't Catoen, en Franje, waar mede den Arm verciert is, ſijn daar toe ſtrekkende; Ten eerſten ſoo werd hier door de wonde gedekt, dewelke door 't affetten des arms veroorſaakt is; ten twede ſoo geeft ſulks een cieraat aan 't onderwerp ſelfs.

No. VI. Een waterhoofdig Kindje van ſes maanden, of tuſſchen de ſesde en ſevende maand geboren, wiens hoofje in groote het geheele verdere gedeelte van 't lighaamtje komt te overtreffen; en ſtaan nevens 't ſelve nogh vyf vleſſen, onthoudende in haar ſoodanighe zaken, die ongehoort zijn: Weshalven ick van meninghe ben het verhaal, ſo kortals mogelijk is, hier te doen. Een ſeekere eerbare Vrouw, die nogh in volkome geſont-

vens, ante aliquot annos in partu verſabatur, mulieres adſtantes me vocari juſſerunt, quandoquidem ex voto partus haud ſuccedebat; verum ante meum adventum pepererat dictum hydrocephalum: obſtetrix autem, placenta extracta, percipiebat uterum adhuc onuſtum, extraxitque, me præſente iteratis vicibus maſſam quandam hæterogeneam, quinis in Phialis à me conſervatam, fibroſam, celluloſam, mollem, duram, imo ſpongioſam, è qua ſequentia emergunt.

Phiala 1. N°. VII. notata continet portionem notabilem ſupradictæ ſubſtantiæ hæterogeneæ, è qua emergit integrum crus cum extremo pede fœtus duorum triumve menſium, ſine corpore viſibili, circa cruris exortum ex dicta ſubſtantia alter pes eruptus cernitur, ſine viſibili crure; ſi parumper invertatur Phiala, ibi denuo conſpiciuntur in dicta ſubſtantia fœtus ejuſdem fere ætatis cubitus & radius, à quibus caro, eo tempore admodum mollis & friabilis receſſit, ab inordinata &

Theſ. II.

ſontheyt tot Amſterdam woont, voor eenighe jaren ſwanger zynde, raakte in den arbeyt, de byzynde Vrouwen deden my roepen, nadien 't werk niet naer wenſch gingh; edogh eer dat ick daer quam, ſoo was 't geſeyde waterhooftdige Kintje al geboren; na dat de Vroetvrouw de nageboorte had gekregen, ſoo vernamſe de baermoeder nogh beſet te zyn, en haelde in myn byweſen uit deſelve, op verſcheyde reyſen, een byſondere vreemde ſtoffe, dewelke in 5 verſcheyde vleſſen van my nogh bewaart word; en is deſelve ſtoffe fibreus of dradigh, ſaght, celluleus, holligh en bolligh, op ſommighe plaatſen hard, ook ſponcieus, waar uit deſe volgende zaken komen uyt te ſteeken.

Het eerſte glas, getekent N°. VII. onthoud in ſigh een groot gedeelte van de boven gemelde vreemde ſtoffe, waar uyt een beentje en voetje voortkomt, van een ſchepſeltje, van twee à drie maanden draghts, ſonder ſightbaar lighaamtje; nevens dit geſeyde beentje komt ons nogh een ander ſcheenloos voetje te voorſchyn, en dat uyt deſelve ſtoffe. Indien men deſe vles een weynigh ommedrayt, ſoo vernemen wy daar wederom in deſelve ſtoffe, de grootte en kleene elleboogs pypen van een ſchepſelken by na vander ſelve ouderdom, hier van is het vlees afgegaan, wegens de tederheyt, en 't

E rou

& rudiori tractatione, antequam mihi tradere volebant conſanguinei.

Sub dicto pede, unus emergit digitus abſque viſibili manu; huncce locum aculeo notavi, ut citius in conſpectum veniret. E regione dictorum reperiuntur duo pedes extremi ſine tibiis aut femoribus; cætera autem adeo ſunt confuſa, ut nil certi determinari poſſit. Vid. Tab. 3. Fig. 3. Theſ. 2.

In ſecunda Phiala N°. VIII. notata, cernitur quoque magna portio dictæ ſubſtantiæ hæterogeneæ, in cujus faſtigio os fæmoris carne & perioſtio orbatum, ſitum tranſverſum occupat, genu autem cartilagineum ſpinâ indigitavi; ſub dicto genu alterum quoque cernitur genu, ſub quo unicus tantum digitus pedis exeritur; quinimô ſub hiſce omnibus varia membra ſc. pedes, manuſque, plus minusve perfecta, viſui occurrunt. Vid. Tab. 3. Fig. 1. Theſ. 2.

In Phiala Tertia N°. IX. Major moles dictæ ſubſtantiæ conſervatur, in ea ſequentia luſtrare licet.

Ex infima hujus ſubſtantiæ parte exeruntur duo crura malè

rou behandelen, eer my de vrinden 't ſelve ter hand wilden ſtellen.

Onder de geſeyde voet komter een vinger of toon te voorſchyn, ſonder merkelyke hand. Op deſe plaats heb ick een doorntje geſtoken, op dat het ons te veerdiger in 't geſighte ſoude komen.

Reght tegen over het geſeyden werden twee voetjens gevonden ſonder datmen ſchenen, of dyen zien kan; het verder is confus en verwart, datter niet ſekers van te ſeggen is. Ziet de 3 plaat fig. 3. van dit 2. Cabinet.

In de 2 Vles, getekent N°. VIII. werd ook geſien een groot gedeelte van de bovengemelde vreemde ſtoffe, in wiens opperſte geſien word een dy-beentje, 't welk vleesloos, ja ook been-vlies-loos is, 't ſelve leyt overdwers; de knie hier van, kraakbenigh ſynde, heb ick ook met een doorntje aangeweſen. Onder deſe geſeyde knie, ziet men nogh een tweede knie, en onder deſe knie komt een eenighe toon te voorſchyn; als mede ſoo vertoonen haar onder 't geſeyde verſcheyde ledematen, als voetjens en handtjes, waar van d'eene meer, d'ander min volmaaktheyt heeft. Ziet de 3 plaat, fig. 1. van dit 2 Cab.

In de derde Vles geteekent N°. IX. werd een groter deel van de geſeyde ſtoffe geconſerveert; in deſelve kan men deſe volgende zaken beſchouwen.

Uyt het onderſte gedeelte van deſe ſubſtantie komen twee qualijk

lè conformata, quibus aſſociatur quoque brachium, eodem loco emerſum. In hiſce membris Tibiæ maxime ſunt incurvatæ.

Dicta membra oriuntur ex particula rotunda dictæ ſubſtantiæ, abdomini exiguo analoga, in ſuo medio inſtructa particula propendente, loco penis.

Phiala nonnihil inverſa, in conſpectum venit pes ſine viſibili tibia, Vid. Tab. 3. Fig. 2.

Phiala quarta N°. X. portionem inſignem ſupradictæ ſubſtantiæ retinet, è cujus fundo clunis oritur cum integro crure, ſc. Femore, Tibia, & pede extremo, per horum ſuperficiem repunt tendines muſculorum viſibiles, ſubſtantia carnoſa abolitâ.

Dictus pes videtur exarticulatus, inferiores enim epiphyſes oſſis Tibiæ & femoris proprium non occupant locum. An à mala conformatione in utero prognata, an ſecus, affirmare nequeo.

Supra dictum clunem, ſitu tranſverſo, reperitur alterum os tibiæ, cum annexo oſſeſuræ, quæ muſculoſa ſubſtantia orbata, nuda cernuntur.

lijk gemaakte beentjens, als mede een armtje te voorſchyn, hier onder ſy de ſcheentjens byſter krom.

Deſe geſeyde ledematen komen voort uyt een rond gedeelte van de geſeyde ſtoffe, dewelke een buykje verbeeldende, in 't midden verſien is van een uythanghſelken, 't welk een roedeken repreſenteert.

Deſe geſeyde Vles wat omgedrayt zynde, vertoont ſigh aldaar een voetje ſonder merkelyke ſcheentje. Ziet de 3 plaat, fig. 2.

De vierde Vles geteekent N°. X. onthoud in ſigh een groot gedeelte van de geſeyde ſtoffe, uyt wiens onderſte een bil voortkomt met een geheel been, dat is, dye, ſcheen, en voet, langs deſelve lopen de peeskens van de ſpiertjens ſightbaarlyk, alſoo het vleeſigh weſen te niete gedaan is.

Dit geſeyde voetje ſchynt uyt leet te zijn, nadien de onderſte aanwaſſen van 't ſcheen en dy been uyt haare natuurlyke plaatſen geweken zyn. Of nu deſe quade geſteltenisse in de baarmoeder voortgekomen is, of niet, zulkx en kan ick niet voor ſeker zeggen.

Boven deſe gemelde bil vint men een twede overdwers leggend ſcheenbeentjen, als mede het kuytbeentje, dewelke van haar vlees ontbloot zynde, ons bloot voorkomen.

Supra dicta oſſa emergit quoque ex præfata mole pes extremus, qui nullum commercium habere videtur cum mox citatis oſſibus.

Phiala dicta non nihil inverſa videnda ſeſe exhibent rudimenta duarum manuum, quarum ſingulæ ditantur tribus digitis minus perfecti unguiculis, quamvis inſtructis. vid. Tab. 3. Fig. 5.

In Phiala quinta, N°. XI. notata, continetur portio ejuſdem ſubſtantiæ, in qua nulli artus viſibiles reperiuntur perfecti.

Not. Quoque ſunt ſequentia. 1. Quod omnia ſupra citata membra videantur eſſe trium fere ſeptimanarum.

2. Nuſquam videri poteſt caput perfectum, quamvis corpuſcula intermixta reperiantur rotunda, capitula mentientia.

3. Oſſa ſupra memorata, jamjam in lucem edita, erant carne molli inveſtita, rudiores autem manus fricando annihilarunt carnem variis locis, antequam mihi traderentur.

4. Quod hic latus campus nobis occurrat differendi, verum

Boven de gemelde beenderkens komt ook te voorſchyn, uyt de meer verhaalde vreemde ſtoffe, een voetje, 't welke geen gemeenſchap ſchynt te hebben, met de aanſtonts vermelde beenderkens.

Deſe Vles een weynigh omgedrayt zynde, vertoonen haar de beginſelen van twee hantjens, waar van yder voorſien is van 3 niet wel volmaakte vingerkens, hoewelſe met nageltjens beſet zyn. Ziet de 3. plaat, fig. 5. Cabinet 2.

In de vyfde Vles geteekent No. XI. is mede een gedeelte van deſelve ſtoffe, in deſelve en vint men geen volmaakte ſightbaare ledematen.

Hier ſtaan ook deſe volgende zaken aan te merken. Ten eerſten, dat alle de bovengemelde ledematen ſchynen te zyn van ſoodanighe ſchepſelkens, die ontrent 3 maanden ſyn gedragen.

Ten tweden. Datmen nergens een volmaakt hooftje kan zien, hoewel datter ook ronde onvolmaakte lighaamtjens onder vermenght zyn, dewelke na hooftjens gelijken.

Ten derden de bovengemelde beenderkens waren alle met vlees omvangen, ſoo dra alſe ter werelt quamen, edogh door het onſaght handelen iſſer op veele plaatſen 't vlees af gegaan, eer my deſe zaken ter hand geſtelt wierden.

Ten vierden. Dat ons hier een ruym velt open ſtaat, om over deſe

rum illud extra ſcopum meum hoc eſſet, qui, ut ſupradictum, brevitati ſtudeo. Hoc tantum in medium profero, me in ea eſſe opinione, quod eo tempore puncto, quo fuit facta gravida honeſta illa matrona, plura ovula fuerunt ſimul tacta, aut fœcundata: unde confuſio eorum ſubſecuta eſt, cum per ductum ovarium ſimul uterum intrarunt.

5. Not. Quoque, ſtante primo matrimonio ſeſe nunquam utero geſſiſſe, & quod primus fuerit partus, de quo feci ſermonem, ſtante hoc ſecundo matrimonio, in quo plures poſtea peperit liberos ſanos.

N°. XII. Phiala, in qua Arteria ſplenica Vitulina, ceracea materia rub. repleta, cujus ramuli in faſciculos exeunt, ſuccoſos & ſolubiles.

Not. Faſciculos craſſiores eſſe in liene vitulino, quam in humano, & per conſequens conſpectiores; præterea, quia Lien vitulinus deſtituitur ramificationibus venoſis, ea propter faſciculi dicti luculentius in conſpectum veniunt. In homine verò ramuli venoſi vix omnes repleri poſſunt, unde fibroſi quid præ ſe ferunt, viſumque ſæpe decipiunt.

ſe zaken te raiſonneren, maar zulks zoude buyten myn ooghwit gaan, nadien ick voorgenomen hebbe, kort te zyn. Dit alleen zal ick ſeggen, namelijk dat ick van gevoelen ben, dat op die punt des tyts, als deſe Juffrouw ſwanger wierd, verſcheyde eyerkens te gelijk aangeraakt, of vrughtbaar geworden ſynde, onder een ſyn verwart geworden, als 't ſamen aghter den anderen in de holte van de Baarmoeder ſyn gekomen.

Ten vyfden. Soo ſtaat ook aen te merken, dat ſy ſtaande haar eerſte Huwelijk, noyt gekindert heeft, als mede dat dit de eerſte reyſe was, datſe quam te bevallen van haar twede Huwelyk, waar na datſe ook nogh verſcheyde kinderen gebaart heeft, die geſont en welgeſtelt waren.

N°. XII. Een Vlesje met de ſlaghader van een Kalfs milt, deſelve is met een rootwaſſighe ſtofſe opgevult, wiens takjens in ſappighe en ſmeltbare bundeltjens termineren.

Aanmerkt dat deſe bundelkens dikker zyn in een Kalfs milt, als wel in die van een menſch, en bygevolgh ſynſe ook in deſelve ſightbaarder; daar en boven komen ſy ons ook klaarder voor in een milt van een Kalf, om dat de ader takloos is: maar in een menſch kan men alle des aders takjens niet ſoo wel opvullen, waar door ons de milt dradigh voorkomt, en 't geſight meermaalen bedriegt.

N°.

No. XIII. Lien humanus liquori limpido quoque immerſus, ut omnia diſtinctius videri poſſint.

Not. 1. Simulac arteriam ſplenicam ceracea materia rubra infarciebam, plurimæ quoque venulæ replebantur, id quod ſæpiſſime, ſi non ſemper, contingit; unde factum, quod plurimæ venulæ rubicundæ, aliæ autem griſeo colore ſunt præditæ; hoc ſi quis non rectè animadvertat, facile perverſe judicaret, venoſum genus, fibroſum eſſe, cum contra Lien humanus fibris ſit deſtitutus, quantumvis vitulinus iis ſtipatus. Vid. Reſp. in Epiſt. Problem. 4.

2. Lienem humanum interne prorſus eſſe deſtitutum glandulis, & cellulis à nonnullis authoribus deſcriptis, & depictis.

3. Inter dictæ arteriæ extremitates, variæ hic ſunt, quibus extremum ſuccoſum adhuc cohæret.

N°. XIV. Phiala, in qua pueri ſtomachus, cum annexa gula

No. XIII. De milt van een menſch, leggende in een helder voght, ten eynde men alles te klaarder ſouden kunnen zien.

Aanmerkt ten eerſten. Dat ſoo dra als ick deſe milt met een roodwaſſighe ſtoffe vervulde, ſoo wierden ook te gelijk ſeer veele aderkens vervult, 't welk indien het niet altoos en geſchiet, ſoo gebeurt het eghter ſeer dikwils, waar door ons dan hier ſeer veel aderkens root voorkomen, de ander in tegendeel zyn grauw van couleur gebleven: indien iemand ſulks niet wel en obſerveert, ſoo ſoude hy light een verkeert oordeel komen te vellen, en ſuſtineren, dat het aderighe weſen, fibreuſe deeltjens waren, hoewel men in tegendeel beſpeurt, dat de milt van een menſch geen fibren of draykens en heeft, hoewel die der Kalveren daer van vervult is. Ziet het antwoord na op de 4 voorgeſtelde brief.

Ten tweden. Soo ſtaat aen te merken, dat de milt van een menſche van binnen gants geen kliertjens en heeft, nogh ook eenighen cellekens, hoewel eenige Auteuren deſelve beſchreven, en ook afgebeelt hebben.

3. Onder deſer ſlaghaderen uyteynden zijnder verſcheyde, aan dewelke de ſapryke uyteynden nogh vaſt zitten.

No. XIV. Een Vlesje met voght, waer in onthouden word een Jongens

gula & omenti pariete anteriore, à fundo ſtomachi dependente.

Not. 1. Huncce ſtomachum naturali, & vivido colore, non ſolum eſſe præditum, verum etiam naturalem reſervaſſe formam, & magnitudinem.

2. Omnes arteriæ, per ſtomachi ſuperficiem exteriorem diſſeminatæ, viſui occurrunt, quæ autem fundum perambulant, max. parte ſubitò quaſi finire, & detruncari videntur, cum contra interiora petentes, potiores ramificationes ſuas diſtribuunt per Tunicam nerveam, unde longe pluribus ſuperbit ramulis ſanguifluis, nervea Tunica, quam carnea, aut communis, vel etiam villoſa; id quod notatu dignum eſſe cenſeo: imò judicandum videtur, arteriarum extremitates in hac tunica aliquid peragere, quod in cæteris tunicis ſtomachi non fit: Tanta enim ſanguinis copiâ, quanta hic loci reperitur, non indiget dicta nervea tunica, ad ſui nutritionem, aut calefactionem. Ego exiſtimo in iſtis extremitatibus arterioſis ex contento elaborari, & ſegregari humorem ſeroſum, quo inteſtina humectantur; & ſic

gens maagh, met des ſelfs ſlokdarm, als mede het voorſte gedeelte van 't Net, 't welk van den bodem des maaghs afhangt.

Aanmerkt ten eerſten. Dat deſe maag niet alleen ſyn natuurlijke en levendige couleur, maar ook ſyn forme en groote behouden heeft.

Ten tweden. Soo komen ons in deſelve voor de ſlaghaders, dewelke langhs de buytenſte oppervlakte loopen, maar die gene, dewelke haar ontrent de grond vertoonen, ſchynen haaſtigh te eyndigen, en als afgeſneden te worden, daarſe in tegendeel na binnen lopende, haar voornaamſte takken door het zenuwaghtighe vlies verſpreyden, waar door het ſelve veel ryker van bloetvatjens is, als wel het vleſige, of gemeene, of ook wel het fluwele Vlies, 't geen aanmerkens weerdigh is: ja daar uyt ſoude men mogen oordeelen, dat de uyt eynden der ſlaghaderen in dit vlies iets uytwerken, 't geen in de andere vlieſen van de maagh niet en werd volbraght: want ſoo groot een quantiteyt bloets, als wel hier ter plaatſe werd gevonden, en heeft dit zenuwaghtighe vlies niet van noden tot deſſelfs verwarminge, nogh tot hare voedinghe. Myn vertrouwen is, dat uyt de voghten, die in de ſlaghaders van dit geſeyde vlies onthouden worden, een ſereuſe voghtigheyt gemaakt en geſcheyden word, waar door het gedarmte, bevoghtight word, en alſoo ſchryf ick

ſic attribuo dictis extremitatibus arterioſis, quod alii peculiaribus corpuſculis rotundis, quæ glandulæ audiunt, attribuerunt: quæ ita dictæ glandulæ, mihi nil aliud ſunt, quam dictæ Vaſculorum ſang: extremitates ſuccoſæ, quaſi in globulos oblongo-rotundos, imò rotundos, & in faſciculos congeſtæ.

Ratio, quare hoc ſuſtinere cepi, ſequens eſt. Cum ceraceâ materiâ rubrâ replerem arterias meſentericas, dicta materia propellebatur ulterius per ita dictas glandulas in inteſtinorum cavitatem, & hoc sæpiſſime mihi contingit. Præterea inteſtinum duodenum inverſum, cujus arteriolæ erant repletæ, indidi liquori, poſt macerationem in Aq. ſimplici, reperi ita dictas glandulas miliares inteſtini duodeni penicillorum modo eſſe diſpoſitas. De hoc objecto fuſius in ſubſequentibus Theſaurorum deſcriptionibus.

3. Not: Æſophagum hujus ſtomachi ita eſſe præparatum, ut fibræ muſculoſæ & longitudinales, quarum ope æſophagus, ubi neceſſe eſt, abbreviatur, hic luculenter conſpici poſſint. 4.

ik dit toe aen de uyteynden der geſeyde ſlaghaders, 't geen andere toegeeygent hebben aen ſekere byſondere ruwe lighaamtjens, die ſy kliertjens noemen, by my niet anders zynde als die geſeyde ſappige uyteynden der bloetvatjens, dewelke als ronde, en ook rond en langhe bundelwyſe bollekens haar vertonen.

De reden, waarom ick ſulks heb begonnen te ſuſtineren is deſe, wanneer ick de ſlaghaderen van 't darm-ſcheyl quam op te vullen met rood-waſſighe ſtoffe, ſoo wierd deſelve verders voortgedreven tot in de holte van 't gedarmte, en dat door deſe alſoo genoemde kliertjens, en zulks wedervaart my ſeer dikwils. Daarenboven ſoo heb ick den 12-vingeren darm wiens bloetvatjens opgevult waren, omgekeert en in een voght gehangen, na dat ikſe in ſchoon water te weke geſtelt had, en alſoo bevond ick, dat de alſoo genoemde geerſtwyſe kliertjens van den 12 vingerigen darm penceels wyſe geſtelt waren. Edogh hier van breder in de beſchryvinghe der volgende Cabinetten.

Ten derden. Soo ſtaat hier te conſidereren, dat de ſlokdarm van deſe maagh alſoo toebereyt is, dat de muſculaire draden, die na de lenghte loopen, en waar door de ſlok darm wert verkort, wanneer ſulks nodig is, hier ſeer klaar te zien ſyn. Ten

4. Quomodo nervi, per ſtomachum diſtributi, ad latera æſophagi deſcendunt, hic ab uno latere videri poteſt.

5. Omentum myriadibus arteriolarum ſcatere hic conſtat; ad extremum enim uſque repletæ ſunt ceracea materiâ rubrâ. Quia autem hoc à nemine hactenus ita vidi ære expreſſum, operæ pretium eſſe duxi, hiſce Tabulis inſerere. Vid. Tab. 5. Fig. 1. Theſ. 2.

6. Omentum in ſtatu ſano nullis foraminibus eſſe pertuſum, (quamvis contrarium velint, & in figuris ſuis expreſſerint nonnulli) liquido hic conſtat, in dicto, & cæteris à me conſervatis omentis. Monendum tamen, ſi ſuſpenſa manu haud tractetur omentum, facillime foraminoſum fieri.

N°. XV. Puerorum renes, in liquore limpido conſervati, quorum ſupremus à capillo dependens, naturali colore rubicundo perfuſus, ex parte ſeparatus eſt, à prima & extima tunica, adipoſa dicta, ut ſuperficies inæqualis in conſpectum veniret.

Hæc inæqualitas ſuperficiei in

Theſ. II.

Ten 4. Op wat wyſe, dat de zenuwen, die door de maagh paſſeren, langs de zyden van den ſlok-darm lopen, kan men hier aan eene zy ſien.

Ten vyfden, ſoo blykt het hier, dat het Net verſien is met duyſende van ſlaghaderkens, door dien deſelve tot haar uyterſte vervult zijn, met een roodwaſſighe ſtoffe En nadien ick tot nogh toe niemand gevonden hebbe, die het ſelve duſdanigh in figuren heeft doen verbeelden; ſoo doght het my de moeyten waardigh te zijn, 't ſelve in deſe myne Plaaten in te voegen. Ziet de vyfde Plaat, Fig. 1. Theſ. 2.

Ten ſesden. Soo blijkt het hier klaar, dat het Net in een welgeſtelt menſche met geen gaten door boort is, niet tegenſtaande dat ſommighe Autheuren 't ſelve ter contrarie met gaten beſchreven, en in figuren verbeelt hebben. Eghter ſoo dient men aghtinghe te geven, dat, ten ſy men 't ſelve ſeer omſightigh komt te behandelen, 't ſeer light gaten in ſigh kryght.

No. XV. Nieren van kinderen in een helder voght geconſerveert zynde; waar van de bovenſte aan een hayrtje hangende, natuurlijker wyſe, rood van couleur is; deſelve is ten deele geſcheyden, van 't buytenſte en ſmeer vlies, ten eynde men die ongelijke oppervlakte zoude komen te zien. Deſe ongelijkheyt of oneffenheyt is ſoo conſiderabel in die ouderdom, dat de

in ea ætate conſiderabilis eſt, ut puerorum & fœtuum renes videantur glandulæ conglomeratæ, id quod tamen locum habere non conſtat.

Dicta membrana adipoſa innumeras particulas adipoſas ſibi habet connexas, forma planas, rotundas oblongo-rotundas, imo & angulares; & hoc diſtinctius videri poteſt in fœtu, quam in ætate provectiori. Prædictæ particulæ adipoſæ, ſunt proprie cellulæ adipoſæ, Malpichio dictæ, circa quas notandum, quamvis dicantur adipoſæ cellulæ, & revera adipoſæ ſint in vaccis, & ovibus, de homine tamen minus proprie dici, quandoquidem nullus adeps in toto corpore humano reperitur, & per conſequens inepta diviſio, quam authores faciunt, ſcilicet in pinguedinem, proprie dictam, & adipem. Nam quod dicitur adeps circa renes, omentum, cor & meſenterium dictorum animalium, illud vera pinguedo eſt in corpore humano, propterea quod in homine non ſolum vivo, verum etiam in cadavere recenti, admodum mollis exiſtit, idque haud ſolum ſub cute, verum etiam circa cor & cæteras dictas partes, à calore digi-

Nieren van jonghe Kinderen, haar verbeelden t' ſamengeſtelde klieren te zijn, 't welk noghtans ſoo niet en is.

Dit geſeyde Smeervlies, is beſet met ontallijke platte, ronde, rond- en langhe, ja ook hoekighe ſmeer-deeltjens; en dit kan men klaarder zien in pas gebore Kinderkens, als in bejaarde Perſoonen.

Deſe geſeyde deeltjens ſijn eygentlijk de ſmeer-cellekens van Malpighius, ontrent dewelke men te conſideren heeft, dat alhoewelſe ſmeer-cellekens geheten worden; en in de Koeyen en Schapen waarlijk zulks zyn; eghter ſoo kan men met waarheyt niet zeggen, dat een Menſch ſoodanighe ſmeer-cellekens heeft, nadien gants geen ſmeer of talk in 's Menſchen lighaam gevonden word; want 't geen men ontrent het hert, net, darmſcheyl en nieren, ſmeer heet, in de geſeyde Beeſten, 't ſelve is waarlijk Vet in de Menſchen, en by gevolgh ſoo is die verdeelinge, dewelke de Autheuren maken van Vet en Smeer, (anders Talk geheeten) rakende 't lighaam van een Menſch, gants onnut, aangeſien niet alleen in een levendigh, maar ook ſelfs in een verſ geſtorve menſche, het vet niet alleen onder 't vel, maar ook ſelfs ontrent het harte, en d'andere geſeydedeelen, ſeer ſaght is, ſmeltende ligh-

digitorum facile liqueſcens, imò niſi coërceretur in cellulis, diffluer et ſæpe in corpore vivo, à motu nimio, æſtate excitato. In equis quoque nullus adeps, ſed mollis pinguedo, unde eorum viſcera obeſiora facta, à nimio calore & corporis agitatione ſæpiſſime pinguedinem effundunt in cavitatem abdominis, præſertim ubi cellulæ juſtò tenuiores ſunt.

Dixi ſuperius pinguedinem humanam admodum eſſe mollem, non ſolum in corpore vivo, verum etiam RECENTER denato, quia experientia edoctus ſum, pinguedinem humanam in adipem non raro degenerare, in cadaveribus obeſioribus, viginti & plures annos poſt humationem. In ea degeneratione, in tumulis facta, non ſolum indureſcit pinguedo, verum etiam color ejus fit niveus. Conſiderandum etiam quod in omnibus cadaveribus ejuſmodi mutationes haud ſint obviæ; ſed in iis, quæ ſepulta ſunt loco humidiori, & profundiſſimo.

In fundo hujus Phialæ viſuntur renes puerorum, ſaturatiore rubedine perfuſi, quia vaſa ſang. in totum ſunt repleta.

lightelijk door 't handelen onſer warme vingeren. Ja 't ſelve ſoude menighmaal in de Somer van al te groote beweginghe in een levend Menſche komen te ſmelten, ten ware het in de cellekens by een gehouden wierd. In de Paerden en vint men mede geen ſmeer, maar alleen ſaght vet, 't welk meermalen door al te groote beweginghe en verhittinghe in de holte van haren buyk uytgeſtort word, inſonderheyt als hare ingewanden met veel vets beſet, en de cellekens al te teer zijn.

Hier vooren heb ick geſeght, dat 's Menſchen vet ſeer week is, en dat niet alleen in een levendigh, maar ook ſelfs in VERS afgeſtorve menſchen, om dat ick door ondervindinge bevonden hebbe, het vet van een Menſche in Smeer of Talk ontaart te worden, en dat in vette Lyken, dewelke twintigh en meer Jaaren begraven waren. In deſe ontaardinghe in de graven voortgebraght, en word het vet niet alleen hart, maar 't word ook wit van couleur.

Staat ook aan te merken, dat ſoodanighe veranderinghe in alle Lyken niet te vinden is; maar alleen in die gene, dewelke ſeer diep, en in voghtighe plaatſen begraven zijn.

In de grond van deſe Vles werden nogh daar en boven Nieren geſien van Kinderen, dewelke rood van couleur zijn.

*N°. XVI. Phiala in liquore continens Pueri Veſicam urinariam, cum poſtica parte penis, ut & proſtatis.

Not. 1. Dictam penis portionem, à ſeta dependentem, naturalem ſitum, figuram, incurvationem ſub oſſibus pubis, ut & craſſitiem, reſervaſſe.

2. Utrumque corpus nerveo ſpongioſum majus, ut & minus, ceraceâ materiâ eſſe repletum.

3. Septum nerveum, corporibus duobus majoribus interſitum, accurate videri poteſt in hoc ſubjecto, ſicuti & proſtatæ, ſub oſſibus pubis protuberantes.

4. Ureter unius lateris gaudet arteriolis variis, nec non nervis, ſecundum longitudinem proſerpentibus.

N°. XVII. Phiala, in cujus liquore innatat Vena portæ vitulina, artificioſiſſime repleta ceraceâ materiâ flavâ. Inter omnes præparationes, quas unquam feci, haud minimum locum occupat, ramuli enim minutiſſimi ſunt conſervati & repleti, qui tanto ſunt numero, ut tale quid nunquam viderim.

N°. XVII. Een Vles, in wiens voght geſien word de Poort-ader van een Kalfs lever, ſeer konſtigh met een geel-waſſighe ſtoffe opgevult. Onder alle de preparatien, die ick oyt gemaakt hebbe, en is deſe geenſints van de minſte, aangeſien des ſelfs alderfijnſte takjens vervult en geconſerveert zijn, en ſijn deſe ſoo groot in getale, als ick noyt ſulks geſien hebbe.

*N°. XVIII. Puellæ pudendum, naturali colore præditum, & ita conſervatum, ut jamjam à corpore videatur ſeparatum, aut exciſum.

Not. 1. Inter nymphas, ſub meatu urinario, Membrana hymen luculentiſſime videri poteſt.

2. Supra meatum urinarium, caput clitoridis cum ejuſdem præputio conſpiciuntur.

3. Sub dicto pudendo exactiſſime videri poteſt, ubinam cutis perinæi finem facit, & quaſi, in membranam degenerat rubicundam, & æqualem, cum contra cutis nonnihil aſperior appareat.

ASSER

ASSER Quartus.

N°. I. OCulus infantis cum portione exigua oſſis frontis.

Not. 1. Orbita ablata, ut muſculi oculares in naturali ſitu conſpici poſſint.

2. Quomodo nervus, ſupra dictos muſculos, & ulterius per foramen oſſi frontis inſculptum proſerpens, per pinguedinem, muſculum & cutem frontis diſtribuatur, hic oppidò quam bene videre licet.

3. Muſculi naturali colore ſunt imbuti.

4. Phialâ nonnihil inverſâ, conſpiciendas ſeſe exhibent oculorum Tunicæ Sclerotica, Choroidea, Ruyſchiana & Retina.

N°. II. Placentæ uterinæ humanæ portio, materiâ ceraceâ repleta.

Not. 1. Placentam nullis glandulis eſſe ditatam, ſicuti authores autumant, hic luculenter apparet, luculenter inquam, quandoquidem objectum tali modo præparatum eſt, ut nemo hoc viſô, poſthac de veritate ſtructuræ dubitare poſſit; nihil enim placentæ

De Vierde PLANK.

N°. I. Een Kints Oogh met een kleen ſtuk van 't voorhooftsbeen.

Aanmerkt ten eerſten, dat hier het oograd weggenomen is, op dat alſoo de Spieren des Ooghs in hare natuurlijke plaatſen ſouden konnen werden geſien.

Ten tweden. Hoe, en op wat wyſe een zenuw over de geſeyde ſpieren komt te loopen, en ſoo verders door een gat van 't voorhoofts been lopende, ſigh komt te verſpreyden door 't vet, voorhoofts ſpier en vel, zulks kan men hier ſeer bequamelijk zien.

Ten derden. Deſe Spieren hebben hare natuurlijke couleur.

Ten vierden. De Vles een weynigh omgedraayt zijnde, ſoo vertoonen haar het harde, aderagtige, netwyſe, en Ruyſchen vlies.

N°. II. Een gedeelte van de Moerkoek, met een waſſighe ſtoffe vervult.

Aanmerkt ten eerſten. Dat in de Moerkoek gantſch geen kliertjens zijn te vinden, hoewel de Autheuren 't ſelve ſuſtineren, zulks blykt hier klaarlijk. Ick ſegge klaarlijk, nadien dit voorwerp op ſoodanigh een wyſe toebereyt is, dat niemand, dit geſien hebbende, aan de waarheyt j naheen langer ſal twyfelen; want ick en hebbe niets van 't ſelve

tæ ademi, nec digitis fricavi, ſolummodò ceraceâ materiâ flavâ replevi vaſa tanta cum dexteritate, ut ne minimus quidem ramulus ſit relictus vacuus & intactus.

2. Nuſquam offendi vaſorum ſanguineorum extrema, quæ tantam analogiam habent cum iis, quæ conſtituunt corticalem cerebri ſubſtantiam, quam placentæ uterinæ vaſa,

3. Nullum reperi viſcus, (licet quoque conſtituatur ex vaſis, prout Lien &c.) cujus ramificationes minores adeò ſint copioſæ, quam in placenta uterina. Vid. Tab. VI. Theſ. 2. Ramorum linealium, hepaticorum, Renalium, Placentæ uterinæ, &c. figuras repræſentantem.

Hiſce rite perſpectis facile erit judicare, vaſorum ſanguineorum extrema ſummopere inter ſe differre & hoc non fruſtra!

4. Vaſa ſanguinea, placentam uterinam conſtituentia, neutiquam uniri cum vaſis ſanguineis uterinis in ſequenti Theſauro tertio oſtendere decrevi, ad-

ve voorwerp weghgenomen, ook en heb ick 't ſelve met geen vingeren geknuffelt of gevreven; alleen maar heb ick met een waſſighe ſtoffe de vaten vervult, en dat met ſoodanigh een behendigheyt, dat niet het minſte takje ongevult of ledigh is gebleven.

Ten tweden. Nergens heb ick eenighe uyteynden van bloetvaten gevonden, die ſoo groot een overeenkomſte hebbe met die, dewelke de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene maken, als wel die van de Moerkoek.

Ten derden. Hoewelder meer inwendighe partyen zijn, dewelke uyt loutere vaten haar beſtaan hebben, gelijk de Milt en andere deelen meer, ſoo en heb ick 'er noghtans geen gevonden, wiens kleene takjens ſoo menighvuldigh zijn, als wel die van de Moerkoek. Ziet de 6 Plaat van dit twede Cabinet, repreſenterende de figuren van takken van Milt, Lever, Nieren, Moerkoek en andere meer.

Deſe dingen wel doorſien zijnde, ſoo ſal men light kunnnn oordeelen, dat de uyteynden der bloetvaten van den anderen veel komen te verſchillen, en dat niet te vergeefs!

Ten vierden. Dat de bloetvaten, die de Moerkoek maken, geenſints vereenight worden, met die van de Lyfmoeder, heb ick voorgenomen te vertonen in de beſchryvinghe van 't derde Cabinet, daar by voegende eenighe za-

ken

additis nonnullis, quæ ab aliis ſunt neglecta.

N°. III. Placentæ uterinæ portio, cujus vaſa ſanguinea, placentam conficientia, repleta ſunt ceraceâ materiâ, dilutiore rubedine perfuſa.

Dictum objectum, ut & antecedens, liquori limpido innatant, quo ſine non tam accurate oculos incurreret, quod dixi.

N°. IV. Portio Arteriæ ſplenicæ vitulinæ. ceracea materia rubra impleta. Hujus extremitates penicilla detrita repræſentant, id quod nec in placenta uterina, nec in corticali cerebri ſubſtantia locum habere, comperi.

N°. V. Ejuſdem hepatis hydropici, (de quo mentio facta Theſaur. 1. fol. 34. & 35.) Portio lateralis, in qua quoque demonſtratur, omnia Vaſa ſang. nullo ramulo eccepto, degeneraſſe in hydatides. Vid. Tab. 2. Fig. 3.

Notandum quoque membranam hancce hepar inveſtientem, valde eſſe incraſſatam; & ſubſtantiam hepatis à latere læſo viſam, ſpongiam ſucco quodam repletam, repræſentare.

N°.

ken die van andere niet en ſijn geobſerveert.

N°. III. Een ſtuk van de Moerkoek, wiens bloetvaten, de moerkoeks ſelfs zijn, heb ick opgevult met een light roode waſſighe ſtoffe.

Dit, en even voorgaande voorwerp, leggen in een heldere vogt, ſonder 't welke wy het ſoo curieus niet en ſoude kunnen zien.

N°. IV, Een ſtuk van des Milts ſlaghader uyt een Kalf, vervult met een rootwaſſighe ſtoffe, wiens uyteynden verſleeten pencelen verbeelden, 't geen ick bevonden hebbe, nogh in de Moerkoek, nogh in de ſchorſſighe ſubſtantie van de herſſene, eenighe plaatſe te hebben.

N°. V. Een ſtuk van de zyde des Levers van die waterſughtighe, waar van gewagh gemaakt is, in de beſchryvinghe van 't eerſte Cabinet fol. 34. en 35. Hier in word mede vertoont dat alle de bloetvaten, niet het minſte uytgeſondert, ontaart zijn in waterblaasjens. Ziet de twede Plaat van dit twede Cabinet. fig. 3.

Staat ook aan te merken dat het vlies, 't welk deſe Lever bekleet, ſeer dik is geworden; als mede dat de geſnede zyde, van ter zyde geſien zijnde, een ſapryke ſponce komt te verbeelden.

N°.

N°. VI. Phiala continens portionem epidermidis infantis, in cujus ſuperficie interiore ſuperſtites conſpiciuntnr, papillarum cutanearum extremitates minutiſſimæ, cuticulam, ut opinor, conſtituentes: ego enim ſtatuo, cuticulam nil aliud eſſe, quam effloreſcentiam extremitatum papillarum cutanearnm; quæ extremitates ſenſu exquiſito quo aliquantò profundius ſunt præditæ, deſtituuntnr, & ſic quoque dicitur epidermis non ſentire, quamvis ſuo modo ſentiat, & nos nullo dolore afficiamur, ſi lædatur.

A multis ſeculis quidem inconcuſſum fuit, epidermidem eſſe conſtitutam ab humoribus excrementitiis, & inutilibus, frigoris ambientis ope condenſatam, ſicuti in pulte frigefacta videmus fieri: enimverò embryones & fœtus in utero materno frigus externum non patiuntur, & tamen epidermide haud deſtituuntur; & ſic corruit eorum hypotheſis.

N°. VII. Phiala portionem arteriarum, per medullarem cerebri ſubſtantiam diſſeminatarum, continet, idque ex infante: inter haſce arterias, variis in locis reperiuntur quæ ex-

N°. VI. Een Vlesje in ſigh onthoudende een ſtuk van 't oppervelleke van een Kint, in wiens binnenſte oppervlakte geſien kunnen werden de byſtere kleene uyteynden van de vel tepeltjens, die, na myn opinie, 't oppervelleken maken: want myns dunkens ſoo en en is het oppervelleken niet anders als een uytgroeiſel van des vels tepeltjens, dewelke daar ter plaatſe ſoo exquiſit een gevoelen niet en hebben, als wel een weynigh dieper; en alſoo ſeyt men ook wel dat het oppervelleken niet en gevoelt, om dat het ons geen pyne komt aan te deen, als het gequeſt is geworden; noghtans ſoo heeft het een gevoelen van ſijnen aart.

Van over veele Eeuwen heeft men wel vaſt geſtelt, dat het oppervelleken een geſtel was, 't welk uyt onnutte en uytgedreve voghten, door de uyterlijke koude, quam te verdikken, en alſoo ſijn beſtaan kreegh, gelijk men ziet in bry, dewelke kout geworden is. Edogh, dewyl de Kinderkens, ſo dra ſy geformeert zijn in 's moeders lighaam, daar de uyterlijke koude niet by komen kan, van dit velleken niet ontbloot zijn, ſoo vervalt deſe hare ſtellinghe.

N°. VII. Een Glaasje in ſigh onthoudende een gedeelte der ſlaghaderen, dewelke door het merghaghtigh deel van de herſſene loopen, en dat uyt een jongh geboore Kintje: Onder deſe ſlagaderen, werden der verſcheyde ge-

extrema parte ſua proprie ſunt vera corticalis cerebri ſubſtantiæ vaſcula.

N°. VIII. Hominis proceſſus vermiformis inteſtini cœci, ſecundum longitudinem apertus, & liquori immerſus, ut glandularum ſpuriarum numerus clare videri poſſet; & ſic apparet, dictum proceſſum magnam habere analogiam cum proceſſu vermiformi leporis, quamvis tantam non habeat capacitatem; utriuſque enim proceſſus tot habet glandulas, ut ſibi invicem accumbant, nullo fere relicto ſpatio inani. Dictæ glandulæ adeò molles ſunt, ut ſuſpenſa manu proceſſus tractandus ſit, alioquin glandulæ evaneſcunt, aut ſaltem numerus earum diminuitur.

N°. IX. Phiala cryſtallina ſicca, in qua à capillo dependet ſceleton Aviculæ Indiæ occidentalis, tam exiguæ, ut dubitem, an minor unquam ſit reperta; aviculæ autem nomen apud luſitanos eſt Pegafrol. Ejus oſſicula admodum ſunt ſubtilia, filumque variis in locis tenuitate ſuperantia.

gevonden, welkers uyteynden het ware bloetvatighe weſen van de ſchorſſighe ſubſtantie van de herſſene maakt.

N°. VIII. Het wormwyſe uytſteekſel van den blinden darm van een Menſch, deſelve is na de lengte opgeſneden, en in een voght geleght, ten eynde alle die baſtaart klierkens ſeer klaar in 't geſighte zouden komen, en als dan ſoo blijkt het, dat dit geſeyde wormwyſe uytſteekſel een groote overeenkomſte heeft met dat van de haſen, alhoewel het ſoo ruym niet en is. Beyde deſe uytſteken ſoo van een Menſch, als van een Haas, zijn van binnen ſoo talrijk van geſeyde klierkens, datſe ſoo dight nevens den anderen ſijn geplaaſt, datter nauwlijks eenighe ledighe ſpatie tuſſchen beyde werd gelaten. Deſe geſeyde klierkens ſijn ſo ſaght, dat men dit uytſteekſel ſeer omſightigh moet handelen, anders ſoo verdwynen de klierkens, of ten minſten ſoo vermindert haar getal.

N°. IX. Een droogh criſtalline glaaſken, waar in, aan een hayrtje hanght het geraamte van een Weſt-Indiſch Vogeltje, 't welk ſoo kleen is, dat het te bedughten is, of 'er wel oyt ergens een kleender gevonden is. 't Selve is van een Vogeltje, 't welk by de Portugeſen geheten is, Pegafrol, in onſe tale Bloem-ſpeght. Desſelfs beenderkens ſijn ſeer teder, en op ſommighe

N°. X. Phiala, in qua portio membranæ Chorii, cui aliquot cotyledones adhærent, ſuntque ex ove.

Not. 1. Dictæ cotyledones nil aliud ſunt quam placentulæ uterinæ, quibus chorium ovinum ſcatet.

2. Nullas hic quoque reperiri glandulas, certum eſt.

N°. XI. Membrana cornea humana, qua facie poſtica viſa, demonſtratur, quomodo in corpore vivo Ligamentum ciliare, ut & ejus proceſſus recedere valeant à pupilla; ut & quomodò denuò ad eam queant accedere: quem in finem liquori limpido innatant, quemadmodum in corpore vivo.

Not. Præterea, hic poſſe conſpici circulum minorem, pupillæ proximum, in quem deſinunt tendinoſæ fibræ proceſſus ligamenti ciliaris; eſtque idem circulus, quem præditum eſſe exiſtimo fibris orbicularibus, ad pupillam conſtringendam & anguſtandam: Hæc omnia innumeris prædita eſſe vaſculis ſang. hic videre licet.

N°. XII. Phiala in liquore conſervans palati partem mollem

mighe plaatſen een zyde draat in dunte overtreffende.

No. X. Een glaasje, waar in bewaart word, een ſtukje van 't vlies Chorion, van een Schaap, aan 't ſelve ſijn nogh eenighe cotyledones, vaſt.

Aanmerkt ten eerſten: Dat deſe cotyledones niet anders en zijn, als kleene moerkoekskens, waar van het vlies Chorion vervult is.

Ten tweden. 't Is ſeker dat hier in geen klieren gevonden werden.

N°. XI. Het hoornaghtighe vlies van een Menſchen oogh, het welk van aghteren geſien zijnde, aan komt te wyſen, hoe dat in een levendigh Menſche, de hayrigen band, als mede desſelfs aanhangſel van den ooghappel kunnen af en aan wyken: Hierom is dit object in een heldere voght geleght, gelijk het ook in 't leven alſoo is gelegen. Aanmerkt hier nevens ook den kleenen circul, loopende rontom den ooghappel, waar in de peſighe draatjens van het aanhanghſel des hayrigen bands eyndigen; en dit is deſelve circul, die ick vertrouw begaeft te zijn met rontom loopende draaykens, tot toenypinghe, en vernauwinge van den oogappel.
Alle deſe ſaken kan men hier zien met ontelbare bloetvaetjens voorſien te zijn.

N°. XII. Het ſaghte gedeelte van 't verhemelte, zijnde het bekleetſe

lem ſeu integumentum infantis, per cujus ſuperficiem linguam reſpicientem diſtincte viſuntur, non ſolum glandularum palatinarum oſcula, mucum quoque eructantia, verum etiam Papillæ palatinæ protuberantes, & guſtui deſtinatæ, ſuntque arenâ multis numeris minores. Præterea conſpiciuntur rugæ aſperæ tranſverſales, ſeu juga palati.

N°. XIII. Teſtudinis Lingua, cujus area ſtipatur papillis innumerabilibus, linguæ bovinæ ſimilibus, utpote longis, & mucronatis, pelliculâ epidermide vicaria, obductis.

N°. XIV. Pueri oculus à ſeta dependens, cujus Sclerotica nonnihil inverſa, ut Choroidea, arteriolis ſtipata, videri poſſit.

Not. 1. Tunica retina, arteriolis repleta, oculos incurrit, ſi Phiala paululum inclinetur.

2. Quo ritu arteriolæ per Iridem diſſeminentur, cerni hic poteſt.

N°. XV. Fœtus Balænæ, hepar excarne, uti vulgò loquuntur.

Not.

kleetſel van't verhemelte van een Kind, door wiens oppervlakte men niet alleen verſpreyd vind de mondekens van de klierkens van 't verhemelte, dewelke ook eenig ſnot van haar geven, maar ook ſelfs de tepeltjens van 't verhemelte, dewelke hier wat komen uyt te puylen, en ſijn deſe veel kleender als ſantjes, dienſtigh zijnde om de ſmaak te onderſcheyden. Ook ſoo zietmen hier die ronde, en latwyſe overdwerſſe ongelijkheden van 't verhemelte.

N°. XIII. De Tongh van een Schiltpad, wiens bovenſte zyde voorſien is van ontelbaare tepeltjes, gelijkende van figure die van de Tongh van een Os, zijnde mede langh, ſcherp-toeloopende, en met een bekleetſel, als van een opperhuydeken omvangen.

N°. XIV. Het Oogh van een Jonghe, hangende aan een hayrtje, des ſelfs harde vlies is wat omgekeert, op dat men de Choroidea of aderaghtighe vlies, van ſlaghaderkens ſeer verrijkt zijnde, konde zien.

Aanmerkt ten eerſten. Als men 't bovenſte van dit Glas wat nederwaarts doet hellen, ſoo kan men het netwyſe vlies, van ſlaghaderkens vervult zijnde, bequaamlijk zien, als mede

Ten tweeden. Hoe, en op wat wyſe de ſlaghaderkens door den regenboogh verſpreyd worden.

N°. XV. De Lever van een ongebore Walvisje, dewelke ont-

 vleeſt

vleeſt is, gelijk men gemeenlijk ſpreekt.

Not. 1. Dictus fœtus erat longitudine unius fere ulnæ.

Aanm. ten eerſten. Dat dit Walvisje ontrent een elle langh was.

2. In Hepate nullæ glandulæ ſunt repertæ.

Ten tweden. Datter geen kliertjens in de Lever gevonden zijn.

3. Vaſa ſang. maxima ex parte hepar conſtituentia, accurate hic luſtrari poſſunt, præſertim eorum extrema.

Ten derden. De bloetvaten, die voor 't grootſte gedeelte des levers geſtel uytmaken, kunnen hier klaar geſien werden, voornamentlijk der ſelver uyteynden.

N°. XVI. Oculus pueri in fundo Phialæ poſitus, & ita præparatus, ut Scleroticâ ademptâ, in conſpectum veniat Choroidea, eâque laceratâ, videri quoque poſſunt Retina, ut & Iris, cum earum arteriolis repletis. Notandum per ſuperficiem tunicæ extimæ, nervum opticum inveſtientis, arteriolas numeroſas, ut & nervos ſerpentino reptatu decurrere. Dicti nervi ramos emittunt ad ligamentum ciliare.

N°. XVI. Het oogh van een kint, 't welk op de gront van 't glas is geplaaſt, en ſoo toebereyt, dat het harde vlies weghgenomen ſynde, het aderighe vlies in 't geſigte komt, en dit gequetſt ſynde, kan men ook zien het netwyſe vlies, als mede den regenboogh met hare opgevulde ſlaghaderkens. Hier ontrent ſtaat ook aen te merken, datter door het buytenſte vlies, 't welke de geſigt zenuwe omvanght, vele ſlaghaderkens, en zenuwen ſlanghswys kómen te lopen. Deſe zenuwen geven takjens van haar aen den hayrigen band.

N°. XVII. Phiala liquore referta, in qua à ſetis dependent duo objecta, quorum primum & ſuperius, os petroſum eſt, ita præparatum, ut capſæ cavitate aperta, cerni poſſint in ſuo ſitu naturali malleolus & incus, perioſtio obducta.

N°. XVII. Een Vleſje met voght, in 't welke aan paertshayrtjens twee voorwerpen hangen, waar van het eerſte en opperſte het ſteenighe been van 't gehoor ſynde, ſo toebereyt is, dat de holte van 't doosje (*capſa*) geopent ſynde, het hamertje, en aanbeeltje, met haare vliesjens omvangen ſynde, in haar natuerlyke plaatſen geſien kunnen werden.

Not. 1. Perioſtium dictorum oſſi-

Aanm. ten eerſten. Het beene vlies-

oſſiculorum copioſis gaudet vaſculis ſanguiferis refertis.

2. Incus cum ſuo muſculo tenuiſſimo hic conſpici quoque poteſt.

3. Per membranam Tympani laceram diſſeminantur hic vaſcula ſang. innumera repleta. Vid. horum fig. in Reſp. Epiſt. Probl. 8. ad Exp. Virum Grætz.

Alterum objectum auricula eſt, naturali colore ſuo prædita, ſine ullo fuco aut pigmento.

N°. XVIII, Placentæ uterinæ muliebris portio.

Not. 1. Vaſa ſang., placentam conſtituentia, tota replevi ceracea materia rubra, ut ſi quid præter vaſa ſang. in placenta reperiretur, in conſpectum ſeſe daret; verum nil niſi vaſa ſang. reperi. A multis ſeculis inconcuſſum fuit, Placentam uniri utero per utriuſque vaſorum extremitates; reperiuntur quoque ad hocuſque tempus, haud infimi ſubſellii Anatomici, qui mordicus hoc defendere volunt: aſt verò, quid ſit hujus rei, facile expiſcari poterit, ſi quis hanc viam nobiſcum inſiſtere velit.

vliesken van deſe geſeyde beenderkens is voorſien van veele opgevulde bloetvatjens.

Ten tweden. Soo kan men hier ook zien het aanbeeltjen met desſelfs ſeer dunne ſpiertjen.

Ten derden. Door het opgeſcheurde trommelvliesken, werden hier ontelbaare bloetvatjens verſpreyt. Siet deſe hare figure in 't antwoort op de 8 voorgeſtelde brief, aen den wel geoeffenden Heer Grætz.

Het twede voorwerp is het oor, 't welk natuerlijker wyſe gecouleurt is, ſonder eenigh blanketſel, of opgeſmeerde verwe.

No. XVIII. Een ſtuk van de moerkoek van een vrouw.

Aanm. ten eerſten. De bloetvaten, die de moerkoek maken, heb ick geheel en al opgevult met een rootwaſſige ſtoffe, op dat, ſooder nogh iets anders in de moerkoek gevonden wierd, 't ſelve te voorſchyn ſoude komen, maar heb niets gevonden dan bloetvaten. Van alle oude eeuwe is 't voor ſeker gehouden, dat de moerkoek vereenight wierd met de baarmoeder, door de uyteyndens van de wederzytſe bloetvaten; ſulks werd heden ten dage nogh geſuſtineert en vaſtgeſtelt van eenighe Anatomiſten, die geenſints, van de geringhſte zyn. Edogh wat van deſe zaake zy, zulks ſal men light kunnen uytvinden, indien men met ons deſe ſelve wegh wil inſlaen.

Repleveram eum in finem multoties vaſa ſang. Placentam conſtituentia, ceracea materiâ rubrâ, reperique placentam non ſolum amictam membranâ, ea facie, quæ fœtum ſpectat, & Chorion appellatur, verum etiam facie uterum ſpectante membranæ analoga eſſe obductam, & firmiter extremitatibus vaſorum connatam.

Dicta ſubſtantia membranacea tenacitate carens, vix ac ne vix quidem, ſeparabilis eſt à placenta; videturque aliquatenus convenire, ratione ſubſtantiæ, cum Chorio membrana, (cujus continuatio eſſe videtur) quæ etiam in homine neutiquam tenax.

2. Dictum integumentum viſum haud fuiſſet, niſi præceſſiſſet dicta repletio, unde placenta integra rubicunda apparebat, membranacea autem ſubſtantia albicans aut griſea ſenſui occurrebat, idque per integram ſuperficiem placentæ, quæ utero connectitur.

3. Placenta molliter & ſuſpenſa manu tractanda, alioquin laceratur, ea ſcilicet facie, quæ

Ick had tot dien eynde dikwils de bloetvaten, die de moerkoek maaken, vervult met een rootwaſſige ſtoffe, en heb bevonden dat de moerkoek niet alleen omvangen is met een vlies aen die ſyde, dewelke na het kint gewent, en Chorion geheten is; maar ook ſelfs aen die ſyde, daar ſe haar met de lyfmoeder komt te vereenigen, bevinde ick de geſeyde koek beſet te zyn, met iets, 't geen na een vlies gelykt, 't welk vereenight is met de uyteynden der bloetvaten.

Deſe geſeyde vlieſighe ſtoffe broos en geenſints taay zynde, kan men beſwaerlyk van de koek afſcheyden, en deſelve ſchynt ten opſighte van deſſelfs weſen, eenighe overeenkomſt te hebben met het vlies Chorion, 't welk ook ſeer broos is, en ſoude men mogen ſeggen, dat dit geſeyde vlieſige weſen een continueel lighaam is met het ware vlies Chorion.

Ten tweden. Soo ſtaat hier aen te merken, dat my dit niet in 't geſighte en zoude gekomen zyn, ten ware dat de geſeyde bloedvaten des koeks opgevult waren geweeſt, want hier door ſoo vertoonde ſigh de gantſche koek root, en 't geſeyde vlieſigh weſen witaghtigh of graauw, en dat over die gantſche oppervlakte des koeks, dewelke ſigh aen de lyfmoeder vereenigt.

Ten derden. Soo ſtaat aan te merken, datmen deſe koek ſaghtjens moet handelen, anders ſoo komt

quæ uterum reſpicit. Unde lacerata, quaſi in varios globulos dividitur, & per conſequens diſrumpitur dicta membranacea ſubſtantia, unde minus obſervari poteſt.

4. Aliquoties obſervavi dictam ſubſtantiam membranaceam variis locis, lapideam naturam induiſſe, fœtu bene conſtituto.

Hæc itaque expertus concludendum cenſeo, Vaſa ſang. uterina non immediate uniri cum Vaſis placentam conficientibus, ſed utriuſque cohæſionem fieri mediante prædicta ſubſtantia membranacea.

Latus campus hic jam aperitur ad diſſerendum, quomodò, hoc conceſſo, nutrimentum fœtui dicatum ex utero ad fœtum perveniat, per quas vias, ubinam præparetur & perficiatur &c.

Mihi autem conſultum videtur, id jam præterire, ne ab inſtituto nimium digrediar, neque limites nimis extendam; ſcopus enim tantum eſt præparatorum meorum catologum ex-

komt deſe laaſt geſeyde oppervlakte te ſcheuren, en geſcheurt zynde, ſoo verdeelt de koek ſigh in veele knobbelighe deelen, of lobben, waer door de geſeyde vliesaghtighe ſtoffe gebroken zynde, niet wel te obſerveren is.

Ten vierden. Dat deſe geſeyde vliesaghtighe ſtoffe van my verſcheyde malen bevonden is, in een ſteenighe ſelfſtandigheyt verandert te weſen, en dat op verſcheyde plaatſen, niet tegenſtaande de kinderen nogh al welgeſtelt te werelt quamen.

Deſe zake aldus ondervonden zijnde, dunkt my hier uyt te kunnen beſloten werden, dat de bloetvaten des lyfmoers niet immediatelijk vereenight worden met die van de moerkoek, of liever met die, dewelke de moerkoek maken; maar dat deſe hare vereeninghe geſchiet door het tuſſchen komen van 't geſeyde vliesaghtighe weſen.

Hier ſtaat nu wel een ruym velt open, om daer in te treden, ende te onderſoeken, hoe dan, dit toegeſtaan zijnde, het voetſel voor 't kint uyt de lyfmoeder tot het Kint gebraght werd, door wat wegen ſulks geſchiet, waar het toebereyt word, &c.

Edogh, om myne palen niet te verre uyt te ſetten, en dunkt het my niet geraatſaam hier inne te treden, nadien myn voornemen alleenigh daar toe ſtrekt, om een lyſte, of beſchryvinghe te maken

van

exhibere, quid autem ſit de fœtus nutrimento, quo præparetur loco, &c. ex ſequentibus palam fiet.

No. XIX. Portio Tunicæ tertiæ ſeu interioris uteri ovini impræegnati, per quas myriades vaſorum incognitorum, diſſeminantur, in quibus nutrimentum, fœtui dicatum, præparatur. Suntque vermicularia à me dicta, propterea quod vermium reptatu repunt per integram tunicam intimam uteri Vid. Tab. VI. Fig. 6. Theſ. 2.

Hæc autem vaſa in conſpectum meum venerunt, poſtquam Vaſa ſang. uterina ceracea materia rubra impleveram, hæc enim limpida occurrebant, illa verò rubra. In illis vermicularibus vaſis alimentum confici exiſtimo, non autem in ita dictis glandulis, quas hactenus nemo luculenter demonſtrare potuit in utero.

Rogabit forſan aliquis, an vaſa apta ſint ad humorem peculiarem conficiendum? R. cum vaſa ſeminalia ſemen conficere valeant in teſticulis, ubi nullæ glandulæ; cum in hepate nullæ reperiantur glandulæ, & tamen hepar otioſum non ſit in præ-

van alle myne toebereyde en geconſerveerde zaken: en wat aangaat des Kints voetſel, waar het toebereyt word &c. Sulks ſal uyt het gevolgh van my verhandelt werden.

No. XIX. Een ſtuk van 't binnenſte of derde vlies van de lyſmoer uyt een ſchaap, 't welk bevrught was, door 't ſelve loopen duyſende vatjens, die tot nogh toe ſyn onbekent gebleven, waar in 't voetſel van de vrught gemaakt en toebereyt word. En zyn deſe wormwyſe vatjens van my geheten om datſe wormwys gekromt door het gehele geſeyde vlies lopen ziet de VI. Plaat. Fig. 6. van 't 2. Cab.

Deſe vatjens quamen my voor eenighe tyt in 't geſighte, na dat ick de bloetvaten des lyfmoers met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult had, waar na my deſe wormwyſe helder voorquamen, en de bloetvaten gantſch root.

In deſe geſeyde wormwyſe vatjens vertrouw ick, dat het voetſel toebereyd word, en niet in eenighe pretenſe kliertjens des lyfmoeders, dewelke niemand tot nogh toe heeft kunnen tonen.

Hier ſal mogelijk iemand komen te vragen; of vaten bequaamheyt hebben om eenighe byſondere voghten te bereyden? dient tot Antw: Nadien het vaten ſyn die 't ſaat in de teſticulen bereyden, alwaar geen kliertjens gevonden worden, en ook geen klieren binnen in de lever en zyn, en noghtans

præparando humore bilioſo, non video, quare id non in utero fieri poſſit, ab iſtis noviter detectis vaſis.

Quò ex illis Vaſis ulterius progrediatur dictus humor, infra pluribus oſtendam.

N°. XX. Oculi humani Tunica Choroidea, & Ruyſchiana, ita præparata, ut utraque in conſpectum veniat. Quanta ſit differentia inter reptatum Vaſorum ſang. utriuſque Tunicæ, hic videre licet. Notandum interim, faciem interiorem eſſe factam exteriorem, objectumque conſervatum eſſe in liquore, ut luculenter videri poſſet.

ASSER Quintus.

N°. I. Vitulini oculi utraque palpebra.

Not. 1. Omnia oſcula ductuum excretoriorum, in limbis exiſtentia, in conſpectum veniunt, imò in illis hæret & protuberat humor viſcidus, à liquore noſtro, cui innatat, coagulatus.

tans werkſaam is in 't toebereyden van de gal, gelijk hier voor vermelt ſtaat; ſoo en kan ick niet ſien, waarom ſulks in de Baarmoeder ook niet en zoude kunnen geſchieden, in deſe nieuw uytgevondene vaatjens.

Waar heen het geſeyde voetſel verders paſſeert, ſullen wy in't toekomende verhandelen.

N°. XX. Het aderaghtighe, en ook Ruyſchenvlies van een Menſchen Oogh, dewelke ſoo toebereyt zijn, datſe beyde gader geſien kunnen werden. Ook kan men hier zien, hoe groot een onderſcheyt datter is tuſſchen de cours der bloetvaatjens van 't eene en 't andere vlies. Ondertuſſchen ſtaat te letten, dat de inwendighe oppervlakte hier omgekeert zijnde, uytwendigh voorkomt, en is dit object in een voght bewaart, op dat men het te beter ſoude kunnen ſien.

De Vyfde PLANK.

N°. I. Beyde de ooghſchellen van een Kalfsoogh.

Aanm. ten eerſten. Dat alle de mondekens der vaatjens, die in de randen deſer Ooghſchellen zitten, en voghtigheyt doorlaten, hier geſien kunnen worden; en is de geſeyde voghtigheyt taay geworden zijnde, (van de voght, daar 't object in hanght), ſightbaar in de geſeyde mondekens, waar dat het eenighſints komt uyt te puylen.

2. E Glandula lachrymali prodeunt pili varii.

3. Puncta lachrymalia admodum capacia ſunt.

Ten tweden. Uyt het traan kliertje komen veele hayrtjens voort.

Ten derden. De traen-ſtippen ſijn hier ſeer ruym.

N°. II. Oculus humanus, cui annectuntur 5 muſculi oculares, ſextus autem deficit in hoc ſubjecto, ſuntque muſculi naturali colore præditi.

N°. II. Het Oogh van een Menſch, waar aan vaſt zitten vyf ſpieren van de oogh, de ſesde ontbreekt aan dit voorwerp; en ſijn deſe ſpieren natuurlijker wyſe root van couleur.

N°. III. Portio corticalis ſubſtantiæ cerebri liquori limpido innatans, ſine quo impoſſibile eſt, veram ejus formam demonſtrare. Hic autem luculenter apparet, corticalem cerebri ſubſtantiam neutiquam eſſe glanduloſam, ſed vaſculoſam: hunc in finem vaſcula ſang., corticalem ſubſtantiam conſtituentia, ceraceâ materiâ rubrâ replevi: Huic variis quoque locis quidem adhæret ſubſtantia medulloſa, hæc autem nulla rubedine eſt perfuſa, à repletione dicta.

N°. III. Een ſtuk van de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene, hangende in een heldere voght, ſonder 't welke het niet mogelijk en is, het ware weſen deſſelfs te zien. Hier blijkt het klaar, dat het ſchorſige weſen der herſſene geenſints klieraghtigh, waar uyt loutere bloetvatjens is beſtaende. Hier toe ſoo heb ick deſe bloetvatjens met een rootwaſſige ſtoffe vervult; men ſiet hier en daar ook wel wat van de merghaghtighe ſubſtantie, aan den ſchorſſighe verenight te zyn, edogh deſelve en is niet rood geworden, van de geſeyde opvullinghe.

N°. IV. Tunicæ, per aſperam arteriam, tuſſi rejectæ, quæ ſi non ſint portiones Tunicæ intimæ aſperæ arteriæ, analogiam ſaltem habent cum ea, utpote innumeris foraminibus pertuſæ & ſatis quoque tenaces. Puer 8 annos circiter natus in tuſſim moleſtam incidens, cum febri continua, rejecit per vices

N°. IV. Vlieskens, met hoeſten uyt de longh-pyp geloſt zynde, dewelke, ſoo ſy niet te houden zyn voor ſtukjens van het inwendighe vlies van de longhpyp, eghter ſeer groote overeenkomſte met deſelve hebben, want ſy zyn tay, en met ontelbare gaatjens doorboort. Een jonghe out ontrent aght jaaren, in een ſware hoeſt vervallende met

ces varias particulas membranaceas, poroſas, ſatis tenaces & paucis poſt diebus, ſupremum diem obiit: hujus autem parentes cadaveris apertionem non admiſerunt, ita ut nil certi hac de re ſtatuere potuerim.

N$_o$. V. Muris hepar, à ſeta dependens in Phiala, humore limpido, repleta.

Not. 1. In illo hepate reperti ſunt bini tumores exigui rotundi, magnitudine piſi vulgaris. Horum alterô apertô reperi dictum tumorem nil eſſe, niſi membranulam, continentem vermem ſtramen latum, album, magnitudine digiti, figurâ & formâ vulgaris lumbrici lati, articulati.

2. Dictus vermis in fundo Phialæ videri poteſt, ut & ter tumor nondum apertus.

N°. VI. Pueri uvula, cujus integumentum, epidermidi vicarium, ex parte ablatum eſt, ut fibrarum longitudinalium concentratio videri poſſit.

N°. VII. Pueri plexus Choroideus rubicundiſſimus, propter

met een geduurighe koorts loſte en dat by beurten, verſcheyde vlieſighe deeltjens, dewelke met vele gaatjens doorboort, en tay waren, waar na hy eenighen tyd is komen te overlyden: edogh het openen van desſelfs lighaam, en konde ick van de ouders niet verkrygen, weshalven ick niet ſekers daar van kan oordelen.

N^o. V. De lever van een muys, hangende aan een hayrtje, in een Vlesje met heldere voghtigheyd vervult.

Aanm. ten 1. In deſe lever zyn twee kleyne ronde geſwellekens, in groote met een gemeene erwete over eenkomende, gevonden. Een derſelve geopent zynde, bevond ik, dat het geſeyde geſwelleken niet anders was als een vliesje, onthoudende in ſigh een worm, ſynde een ſtroo breet, wit, en een vinger langh, van figure en forme, de gemene, en in leden verdeelde lint-worm, gelijk zynde.

Ten tweden. Deſe worm kan men zien in de gront van het Vlesje, als mede het tweede geſwelleken, dat nogh niet geopent is.

N°. VI. Het lellieken des keels van een jonge, wiens bekleetſel als voor een opperhuydeken, op die plaatſe verſtrekkende, ten dele weghgenomen is, ten eynde desſelfs lange draden, als in een middelpunt byeenkomende, geſien zoude kunnen werden.

N°. VII. Het Chorions wyſe vleghtſel, ſeer root geworden ſynde,

pter arteriolarum repletionem. In eo nullæ glandulæ viſibiles, quinimò videtur dictus plexus continuationem habere cum dictis arteriolis, aut arteriolæ videntur degenerare in plexum dictum: replendo enim arterias, plexus quoque repletur. De hiſce plura, ubi de glandulis conglomeratis agere decrevi. Fig. plex. videri poteſt Reſp. Epiſt. Probl. 12.

de, wegens het vervullen van de ſlaghaderkens. In deſelve en zyn geen ſightbare klierkens, maar 't ſchynt een continuatie te zyn van de geſeyde ſlaghaderkens, of deſe ſlaghaderkens ſchynen in het geſeyde Chorions-wyſe vleghtſel te veranderen of te ontaarden, want als men de ſlaghaderen opvult, ſoo werd het vleghtſel ook vervult: edogh hier van breeder ter plaatſen alwaar ick voorgenomen heb van de t'ſamengeſtelde, en door een gevloghte klieren te handelen. De fig. van dit bovengenoemde Chorions-wyſe vleghtſel kan geſien werden in het antwoord, op de twaalfde voorgeſtelde brief.

No. VIII. Vaſa arterioſa, per piam matrem diſperſa, ex infante.

No. VIII. De ſlaghaderlijke vaten, door het dunne herſſenvlies verſpreyt, en dat uyt een kleyn kint.

No. IX. Oculi humani utraque palpebra.

Not. 1. In angulo majori foramina lachrymalia hiantia, ut & oſcula Vaſculorum, exiguorum, in utriuſque lymbo exiſtentium, conſpicua.

2. Glandulam lachrymalem multis oſculis præditam eſſe, hic conſtat.

No. IX. Beyde de ooghleden van 't oogh van een menſch.

Aanm. ten eerſten. Dat de traangaatjens in de groote hoek gapende, of openſtaande, hier geſien kunnen werden; als mede die mondekens der kleene Canaaltjens in beyde de randen der ooghſchellen.

Ten tweden. Dat het traan kliertjen met veele mondekens verſien is, blykt hier klaar.

No. X. Fœtus humani Pulmo, cum annexo Corde, Thymo, portione pericardii, aſpera arte-

No. X. Een jongh gebooren kints longh, met het herte, ſweſerik, een gedeelte van 't hertſakske, de longhe-pyp, de ſtronk va

arteria, arteriæ magnæ trunco, tribus ramis ſurſum ſpectantibus.

Not. 1. Hæc omnia ſunt indurata, repleta, & extra liquorem conſervata.

2. Quomodo arteria magna, cum arteria pulmonali conjunguntur in fœtu humano, hic apparet.

3. Glandulæ Thyroideæ, ſub larynge ſitæ, hic conſervatæ ſunt.

4. Per pericardium Vaſa ſang: diſperſa viſuntur.

5. In latere dextro pulmo in tres lobos magnos eſt diviſus, in ſiniſtro verò duo tantum occurrunt lobi, id quod ſæpiſſime obſervatur.

6. Corculum, lapidis inſtar induratum, proprium ſitum inter pulmonis lobos majores retinuit.

N°. XI. Oſſicula brachii & extremæ manus, ſceleti fœtus humani, trium circiter menſium, in liquore conſervata, ut accurate videri poſſit, vera eorum conſtitutio in ea ætate, id quod fruſtra expectandum in ſceletis exſiccatis.

No.

van de groote ſlaghader, en desſelfs drie opgaande takken na boven.

Aanm. ten eerſten. Alle deſe zaken ſijn hart gemaakt, na datſe ſijn vervult, en werden alſoo buyten de voghtigheyt bewaart.

Ten tweden. Soo vertoont het ſigh hier, hoe de groote ſlaghader, met de longhs-ſlaghader te ſamen vereenight zyn in een kint, ſoo langh het in 's moeders lyve is.

Ten derden. Ook ſijn hier bewaart die groote klieren, dewelke van buyten onder het ſtrotten hooft leggen.

Ten vierden. Soo kan men hier ook beſchouwen de bloetvaten, dewelke door het herte ſaksken loopen.

Ten vyfden. De reghter zyde van de longh is in drie groote lobbens geſcheyden, in de linker komen ons maar twee te voren, 't geen men ſeer veel ziet gebeuren.

Ten ſesden. Het hertje, ſteen hard gemaakt zynde, heeft ſijn natuerlijke plaatſe, tuſſchen de twee groote lobbens behouden.

N°. XI. De beenderkens van 't armtje, en handje van 't geraamte van een vrughtje van ontrent drie maanden draghts, leggende in een heldere voghtigheyt, op dat men zoude kunnen zien, de ware geſteltenisse deſer beenderkens van ſoo een ouderdom; 't geen men te vergeefs zoekt in de geraamtens van ſoodanighe

 vrugh-

vrughtjens, dewelke men gedrooght heeft.

No. XII. Æthiopis cuticula nigricans, in liquore conſervata, in cujus ſuperficie interiore, avulſæ remanentiæ papillarum cutanearum comparent.

No. XII. Het oppervelleken van een ſwart menſche, 't welk in een vogtigheyt bewaart word; uyt desſelfs inwendighe oppervlakte beſpeurt men de afgeſcheurde nablyffelen van de vel-tepeltjens.

N°. XIII. Portio corporis reticularis, ſupra cutim ſita, idque ex Balæna.

Not. In ea foramina admodum eſſe capacia, corpuſque reticulare valde craſſum, in hoc animalium genere.

N°. XIII. Een gedeelte van 't netwyſe lighaem, 't welk boven op 't vel geplaaſt is, en dat van een walvis. Hier ontrent ſtaat te letten, dat de gaaten ſeer ruym zyn, als mede dat het netwyſe lighaam ſeer dik is in die dieren.

N°. XIV. Phiala in liquore conſervans infantis, octo præter propter menſes nati, dentes molares aliquot, cum eorum contento molli.

N°. XIV. Een Vlesje met voght, waar in eenige der baktanden met haar ſaghte inwendighe ſtoffe bewaart worden, en dat van een kint van ontrent acht maanden.

N°. XV. Infantis oſſicula auditus in liquore ſita.

N°. XV. De beenderkens van 't gehoor van een kleyn kint, in een voght geleyt.

* N°. XVI. Teſticulus humanus diſſolutus, id eſt ita præparatus, ut vaſcula, ſemen conficientia, à ſe invicem receſſerint, ut eo diſtinctius videri poſſit, teſticulorum conſtitutionem neutiquam eſſe glanduloſam, ſed vaſculoſam.

N°. XVII. Oculus humanus liquori innatans.

Not. 1. quod naturalem retinuerit formam rotundam.

2. Muſculi ab oculo dependentes, naturali colore rubicundo, præditi ſunt.

3. Quomodò arteriæ & nervi perambulant per ſuperficiem nervi optici, ſenſui hic obviam fit.

4.

N°. XVII. Eens menſchen oogh, in de voghtigheyd bewaart.

Aanm. ten eerſten. Dat dit oogh ſijn natuerlyke ronde forme behouden heeft.

Ten tweden. De ſpieren van dit oogh hebben hare natuerlijke rode couleur.

Ten derden. Hier kan men ook zien, hoe de ſlaghaderen en zenuwen over de geſight zenuwe loopen.

4. De hocce oculo mentio facta in Reſponſ. Epiſt. Probl. 13. ubi fol. 13. Sequentia reperiuntur verba: *Sub hac expanſione tendinea, videnda ſeſe exhibet Tunica Sclerotica, quæ tertia eſt, & admodum dura, craſſa, atque opaca: Hujusce pars anterior, cornea audit, quæ pellucida, diaphana, & tranſparens eſt, veluti cornu politum, eſtque in aliquibus aliquantò convexior, non autem in omnibus. Per dictam Tunicam, mihi videre videor plurima vaſcula nova, ſecundum longitudinem decurrentia, quæ neque ſanguiflua, neque lymphatica eſſe reor, (quantumvis lymphaticorum æmula ſint) quia in totum cum iis non conveniunt: dixi, quod mihi videre videar, quia tanta in re haud libenter aliquid proferrem, niſi certiſſimus factus &c.*

Nº. XVIII. Portio Scleroticæ, cui adhærent muſculi oculares, ut & arteriæ, per muſculos diſſeminatæ.

Ten vierden. Van dit oogh werter mentie gemaakt in het antwoord, op de 13 voorgeſtelde brief, alwaar men dit verhaal vind. fol. 13. *Onder dit peſigh uytſpanſel laat zigh zien de tunica ſclerotica, dewelde de 3. is, ſijnde ſeer hard, dik, en geenſints doorſightigh; het voorſte deel daar van is 't hoornvlies geheten, om dat het ſoo helder en doorſightigh is, als bereyt en gepolyſt hoorn. In ſommighe bevint men deſelve meer in andere wat minder uytpuylend te weſen. Door 't geſeyde vlies, dunkt my dat ick ſeer veel nieuws uytgevonden vatjens ſie loopen, haren cours na de lenghte, of na de geſight zenuwe, nemende; deſe, hoewelſe de gemene en bekende watervaten wat gelijken, ſoo meene ick eghter, datſe van dat ſlagh niet en zyn, nadienſe daar ten volle niet mede over een en komen: Ick heb geſeght, dat het my dunkt ſulks te zien, om dat ick in een ſake van ſoo veel belangh niet geerne iets ſoude willen invoeren, ten ſy dat ick daar van geheel zeker ben geworden.*

N₀. XVIII. Een gedeelte van 't harde vlies, waar aan vaſt zitten de ooghſpieren, en ſlaghaderen, door de geſeyde ſpieren verſpreyt.

ASSER Sextus.

Nº. I. PUeri ren biſſectus, ut interiora conſpici poſſint.

Not. 1. Aliquot ex papillis rena-

De Seſde PLANK.

Nº. I. EEn doorgeſpouwe Nier van een jonghe, om alſoo het inwendighe te kunnen zien.

Aanm. ten eerſten. Eenighe van de-

renalibus à me ſunt diſſecti, nonnullæ quoque illibatæ, ut, quicquid in illis conſiderandum eſt, luſtrari poſſit.

2. Variis locis tubuli pelvis non ſolum, verum etiam ductus urinarii Bellini luculenter in conſpectum veniunt; circa quos conſideratu dignum cenſeo, ſc: quod omnes dicti ductus Bellini ceraceâ materiâ quoque ſunt repleti. Simul ac infarcirem arterias renales, (& hoc mihi jam ſemper contingit,) infarciebantur quoque ductus Bellini omnes, imò Tubuli renales, nec non pelvis ipſa; unde conjicere haud abſurdum eſt, ductus Bellinos, ſive urinarios, continuationes eſſe arteriarum renalium, ſive circa utriuſque extremum aut ſecus. Id autem nemini arduum videbitur, quod dixi, *conjicere* ductus Bellinos, continuationes eſſe arteriarum renalium, modo conſideret, quod nemo hactenus inter arterias ſpermaticas, & vaſa ſemen conficientia, teſticuloſque conſtituentia, ullam glandulam demonſtrare valuerit neque ullam glandulam interpoſitam eſſe inter ductus ver-

de Nier-tepeltjens ſijn van my gequeſt door het opſnyden, andere in tegendeel ſijn geheel en gaef, op dat men alſoo alles ſoude kunnen zien, 't geen in deſe tepeltjens te conſidereren is.

Ten tweeden. Op verſcheyde plaatſen en komen ons niet alleen in 't geſighte de pypjens van 't bekken; maar ook ſelfs alle de piſcanaaltjens van d'Heer Bellinus eerſt ontdekt, en dat alles ſeer klaar. Ontrent welke Piſcanaaltjens het ſeer conſiderabel is, datſe alle te gelyk met een root-waſſighe ſtoffe vervult zyn geworden. Terwyl ik deſes niers ſlaghader quam op te vullen, (en ſulks gebeurt my nu altyt) ſoo wierden ook te gelyk opgevult de pypjens van 't bekken, en ook het bekken ſelfs. Hier uyt ſoo ſchynt het my toe, dat de Piſcanaaltjens continueel zyn, met de uyteynden der ſlaghaderkens der nieren, 't ſy dat deſe vereeninge geſchiet met de uyteynden, of elders. Myn ſeggen en ſal ook niemand hart voorkokomen, van dat het te bedughden is, deſe piſcanaaltjens van Bellinus vereenight te weſen met de ſlaghaderkens van de nieren, indien men maar conſidereert, dat tot nogh toe niemand eenigh kliertjen heeft kunnen toonen tuſſchen de ſaat ſlagaderkens, en die der vatjens, die het zaat maken, ende des teſticulen weſen ſelfs uytmaken: als mede datter niet een eenigh kliertjen gevonden word tuſſchen de

vermiculares ſupradictos, & arterias uterinas; Præterea corticalem cerebri ſubſtantiam ex meris vaſculis ſanguineis conſtare, luculenter demonſtrare valeo, cœlô ſerenô: Ne dicam de hepatis & Lienis conſtituto vaſculoſo, non autem glanduloſo. Itaque hiſce benè conſideratis, haud arduum fore exiſtimavi, quod dixi & dubitanter propoſui, dictorum vaſorum continuationem. Interim omnes vires intendere animus eſt, donec hujuſce rei certior factus, omne dubium ſuperem.

Dixerit forſan aliquis, Cl. Malpichium deſcripſiſſe ſuas glandulas renales, forma rotundas, imò & diaphanas, eaſque reperiri in dorſo renum, &c. Reſp. me non ignarum eſſe, paucas reperiri particulas rotundas, & diaphanas in rene vitulino, magnitudine ovulorum piſcium, microſcopio viſas; verum enimverò perpaucæ ſunt, reſpectu totius viſceris,

Theſ. II. eaſ-

de wormwyſe vaatjens, die door het binnenſte vlies van de Baarmoeder lopen (hier voren kortelijk aangewefen,) en tuſſchen des Lyfmoeders ſlaghaderen. Daar en boven kan ick by helder weer klaar toonen, dat de ſchorſſighe ſubſtantie van de herſſene niet anders is als kleene bloetvaatjens; om niet verders te ſpreken, van 't geſtel des Levers, en van de Milt, 't welk ook niet anders en is, als een t'ſamenſtel van vaatjens, en niet van byſondere kliertjens. Deſe zaken dan in conſideratie genomen zijnde, heb ick geoordeelt, dat het niemand hard zoude voorkomen, wanneer ick giſſender wyſe ſegge, dat het geſeyde te bedughten ſtaat. Ondertuſſchen is myn voornemen alle mogelijke middelen in 't werk te ſtellen, om hier van meer ſekerheyts te bekomen, op dat alle twyfel magh weghgenomen werden.

Iemand ſal my mogen voorhouden, dat de Heer Malpichius der Nieren klieren beſchreven heeft, die hy wil tuſſchen de geſeyde vaten geſtelt te weſen, en ſeyt datſe ront, en doorſightigh zijn, ook datſe in den rugh, of bultigh deel der Nieren gevonden worden, &c. Hier op tot antwoord, dat my niet onbewuſt is, datter eenighe weynighe ronde, en doorſightige lighaamtjens gevonden worden in de nieren van een Kalf, in groote met de eyeren der Viſſen overeenkomende, als men deſelve met een vergroot glas beſiet: maar deſe zijn

I ſeer

eaſque nondum in dorſo, ſed in renis medio offendo. Utrum autem tales particulæ diaphanæ dicendæ ſint glandulæ, necne, anceps hæreo.

Ultimò conſiderandum vaſorum ſangnineorum renalium extrema, mirum in modum eſſe contorta, ſicuti Tab. 6. fig. 7. Theſ. 2. indigitat, & hoc fruſtraneum non eſt, ſed potius exiſtimandum, ſegregationes, quinimo confectiones humorum in corpore noſtro, dependere à configuratione, ut & diverſitate ſubſtantiæ extremitatum Vaſorum, quæ, ut ſupra innui, conſiderabilis eſt. De hiſce fuſius in deſcriptione ſequentium Theſaurorum, ubi integros renes æri curabo incidi.

N°. II. Hominis utraque palpebra, in quibus præter foramina, in limbis exiſtentia, ut & ea, quæ puncta lachrymalia audiunt, nova quædam apparentia viſui ſeſe offert; aſt nondum mihi ſatisfacere poſſum, quid ſibi velit.

N°. III. Phiala oculum humanum continens, cujus arteriæ ſunt repletæ mat: cer: & ſic Scleroti-

ſeer weynigh, ten opſighte van 't lighaam van de nier, ook en heb ikſe tot nu toe niet in den rugh, maar in 't midden van de nieren gevonden. Of nu ook deſe lighaamtjens kliertjens zijn, of niet, 't ſelve is by my tot nogh toe twyfelaghtigh.

Ten laaſten ſtaat hier ook nogh te conſidereren, dat de uyteynden van des niers bloetvaatjens, op een wonderbare en krinkelwyſe manier door een gevloghten leggen, gelijk te ſien is Plaat 6. Fig. 7. Cab. 2. en ſulks en is niet te vergeefs, maar veel eer te bedughten, dat de klenſinghen der humeuren, ja ook de bereydinghe der voghten in ons lighaam afhangende is, van de verſcheydentheyt van configuratie, als mede van het onderſcheyt der uyteynden van de bloetvaten, en andere canalen, en is deſe, als boven vermelt is, ſeer conſiderabel. Hier over ſullen wy verders handelen in de beſchryvinge van de volgende Cabinetten, by dewelke ſtaan gevoeght te werden de Figuren van geheele nieren.

N°. II. Beyde de Ooghſchellen van een Menſchen Oogh, in dewelke, nevens de gaatjens of mondekens, diemen in beyde de randen vint, ook nevens de traangaatjens, nogh daarenboven ſigh iets byſonders opdoet, waar in ik my nogh niet kan voldoen.

N°. III. Een Vleſje met een Menſchen Oogh, wiens ſlaghaderen opgevult, en het harde vlies wegh geſneden zijnde, komt ons in

ticâ ademptâ, conſpicienda ſeſe exhibet Choroidea, exiguo foramine pertuſa, ut vitreus humor in conſpectum veniret, qui naturâ limpidus & tranſparens, in hoc objecto opacus & albidus apparet, idque à liquore, cui innatat.

Not. 1. Tunicæ Choroideæ Vaſculis arterioſis ceracea materia rubra repletis, luculenter ſeſe videndos exhibent nervi ciliares albicantes, & per ſuperficiem exteriorem Choroideæ reptantes.

2. Ruyſchiana hic non apparet, utpote Choroideâ non ſatis apertâ aut laceratâ.

3. Nervi & arteriæ, per ſuperficiem tunicæ exterioris nervi optici diſperſæ, videri hic quoque poſſunt.

N°. IV. Phiala liquore referta, in qua nobis occurrit fœtus humani os petroſum, à ſeta dependens.

Not. 1. Dictum os in duas partes eſſe diviſum, ſc: in os petroſum, ſtricto nomine ita dictum, & in ſquamoſum; quicquid autem in ſingulis oſſibus incurrit oculos, hic videri poteſt,

2. Oſſis petroſi capſa, (quæ pars interior eſt, nobiſque obvia

in 't geſighte de Choroidea, of het aderighe vlies, met een kleen gatjen doorboort zijnde, op dat de glaasachtige voght te voorſchyn ſoude komen, dewelke van nature helder en doorſightigh is, maar nu ons hier dof, en witaghtigh voor komt, wegens de voghtigheyt, waar in dit oogh bewaart word.

Aanmerkt ten eerſten. De bloetvaatjens van 't vlies Choroidea met een rootwaſſighe ſtoffe opgevult zijnde, geeft ons de gelegentheyt, om ſeer klaar te kunnen beſchouwen de witte zenuwtjens, die over 't ſelve vlies lopen, na de ciliare of hayrwyſe bant.

Ten tweden. Het Ruyſchen vlies en is hier niet te ſien, om dat de Choroidea of aderige vlies niet genoeghſaam open gemaakt is.

Ten derden. Soo kan men ook hier zien de ſlaghaderen en zenuwen, die langhs het buytenſte vlies van de geſight zenuwen lopen.

N°. IV. Een Vlesje met voght, waar in ons te voren komt, het ſteenaghtigh been van 't gehoor, hangende aan een paertshayrtjen, en dat van een onlanghs gebore kintje.

Aanm. ten eerſten. Dit been is in twee deelen verdeelt, namentlijk in een ſteenaghtigh been, dragende de name van 't geheel, en in een ſchubwyſe been, en al wat in yder ons voorkomt ſal ick aanroeren.

2. De holte van 't ſteenaghtigh been, het doosje of buſſe geheten,

zynde

via pone membranam tympani) tenuiſſimâ membranâ eſt ſuccincta, quæ viſum noſtrum fugeret, niſi arteriolæ per eam diſſeminatæ, & ceraceâ materiâ rubrâ repletæ, ejus exiſtentiam nobis manifeſtarent.

3. Oſſiculum, ſtapes dictum, in ſitu naturali, ſc: in foramine ovali hæret, eſtque obvelatum ſeu amictum membranulâ tenuiſſimâ, arteriolis quoque inſtructâ.

4. Foramen rotundius in dicta capſa, quod viam præbet cochleæ, hic quoque non ſolum apparet, verum etiam membranula dicti foraminis limbum, ut & cochleæ cavitatem, nec non ejus ſeptum oſſeum, inveſtiens.

In altera oſſis petroſi parte, ſc: oſſe temporum, ſetæ quoque adhærente, ſequentia luſtrantur.

1. Membranam Tympani geminam eſſe, præter involucrum extimum, quod in fœtu humano invenitur, & tympani memb: cohæret.

2. Exteriorem tunicam ſive lamellam ſeparabilem eſſe ab interiore, quemadmodum in oculis,

de holte, dewelke ons even aghter het trommelvlies voorkomt, is met een ſeer dun vliesje bekleet, 't welke men over 't hooft zoude zien, ten ware de ſlaghaderkens, door het ſelve vliesje loopende, en met roode ſtoffe vervult zynde, desſelfs weſen ons quame aan te wyſen.

Ten derden. Het ſtegelreepje, zynde een der gehoor beenderkens, ſit nogh in ſijne natuerlijke plaatſe, dat is in het ovaals wyſe gaatje; 't ſelve is ook met een ſeer teder vliesje bekleet, waar door heen men ook zien kan ſlaghaderkens te loopen.

Ten vierden. Hier ziet men ook niet alleen het ronde gaatje, 't welk de wegh tot het ſlakke huysje baant, maar ook 't vliesje, dat den omtrek van 't geſeyde gaatje, als mede de holte van 't ſlakke huysje, en des ſelfs beenigh tuſſchenſcheytſel komt te bekleden.

In het twede gedeelte van 't geſeyde been, zijnde het ſchubwyſe gedeelte, 't welk hier ook aan een paertshayrtje hanght, kan men deſe volgende zaken beſchouwen.

Ten eerſten. Dat het trommelvliesje van twee op den ander leggende vlieskens te ſamen geſtelt is, buyten het uytwendighe dekſel, 't geen in jongh geboren kinderen gevonden werd, en aan het trommelvliesje vaſt ſit.

Ten tweden. Dat men deſe twee vlieskens van den anderen kan ſcheyden, even gelijk de *Choroidea*

culis, Ruyſchiana à Choroidea.

3. In hoc objecto exigua portio lamellæ exterioris ſeparata eſt ab interiore; in aliis autem objectis, poſtea deſcribendis, maximam portionem ſeparavi.

4. Pellicula exterior innumeris arteriolis repletis ſuperbit, quibus interior hic deſtituitur, forſan quia non ſunt repletæ.

5. Hancce membranulam Tympani, nuſquam hic foramine eſſe pertuſam aut perforatam, ſed ubique in ambitu oſſi orbiculari connata.

6. Quomodo incus & malleolus ſibi invicem cohæreant, & quo ritu malleolus affigatur membranæ tympani, hic videri poteſt, ſuntque dicta oſſicula perioſtio quoque obducta, per quod arteriolæ viſuntur diſperſæ.

7. Quartum oſſiculum auditus, ſtapedis parti ſuperiori annexum, diſtinctiſſime hic luſtrari poteſt, & quod magis eſt, arteriolæ repletæ conſpici poſſunt, in membranula, quartum oſſiculum inveſtiente.

van de *Ruyſchiana* in de ooghen, ſulks kan men hier ook beſchouwen.

Ten derden. In dit voorwerp is een kleen gedeelte van 't buytenſte vliesie geſcheyden van 't inwendige, maar in andere, die hier na ſullen verhandelt werden, heb ick voor 't grootſte gedeelte deſe twee vlieſen van den anderen afgeſcheyden.

Ten 4. Soo kan men hier zien, dat het buytenſte deſer twee vlieſen, met ontallijke ſlaghaderkens begaaft is, daar het inwendighe in tegendeel, hier geen ſlaghaderkens heeft, mogelijk om datſe niet opgevult zijn geworden.

Ten vyfden. Dit trommel-vlieſken en is nergens met een gaatjen doorboort, maar alſints in den omtrek vereenight met het ronde beentje.

Ten ſesden. Soo kan men hier beſchouwen hoe het aanbeeltje ſig komt te vereenigen met het hamertje, ook ſals mede op wat wyſe het hamertje vaſt geheght is, aan het trommelvliesje, en ſijn deſe geſeyde beenderkens ook van een vliesje bedekt, waar door veele ſlaghaderkens heen loopen.

Ten 7. Het vierde beentje van 't gehoor, vaſt geheght zijnde aan het bovenſte van 't ſtegelreepje, kan men hier ſeer perfect zien: En dat meer is, de ſlaghaderkens door 't vliesje van dit vierde beentje loopende, en ſijn hier voor onſe ogen geenſints verborgen. No.

N°. V. Portio maxillæ ſuperioris ex infante, in qua luculenter videri poteſt, dentes pueriles, ante indurationem oſſeam aut lapideam, colore & ſubſtantiâ conſtare diverſâ; exterior enim albicat, ſequens coloris eſt cartilaginei, tertia & intima, quæ cæteras copiâ ſuperat, mollis, & plurimis ſanguineis vaſis prædita.

N°. VI. Portio funiculi umbilicalis Hippopotami cum annexa portione Chorii, innumeris globoſis corpuſculis referti; & ea æquant magnitudinem ciceris, lentis, & nonnulla capitis aciculæ majoris; qualem autem habeant uſum, nondum expiſcatus ſum.

N°. VII. Pueri portio Naſi, ſecundum longitudinem diſſecti, ut ſeptum narium ejuſque involucra in conſpectum venirent.

Not. Septô ſuis integumentis adhuc inveſtitô, conſpiciendum ſeſe exhibet in utroque latere, ductus peculiaris, per quem Mucus excernitur. In uno latere indidi ſetam, ut intuenti ſtatim ſeſe manifeſtaret, de hoc alias plura.

N°.

N°. V. Een ſtuk van de bovenſte kaak van een kleen Kint, waar in men klaar zien kan, dat de tanden der kinderkens, eer dat ſe ſteen of been-hard worden, van verſcheide couleur en ſelfſtandigheyt zyn; want de buytenſte is wit, de volgende komt in couleur over een met kraakbeen, de derde en binnenſte, de reſte in veelheyt te bovengaende, is ſaght en met vele bloetvaatjens voorſien.

N°. VI. Een gedeelte van de navelſtreng van een kalf van een Zeekoe, waar aan een ſtukje van 't vlies Chorion vaſt zit, vervult met ronde lighaamtjens; en zyn deſe in groote overeenkomende met Spaenſche erten, Linſen, en ook groote ſpeldehoofden; Edogh van wat gebruik deſelve zyn, en heb ick niet kunnen uitvorſſen.

N°. VII. Een ſtuk van de neus van een jonghe, dewelke na de lenghte opgeſneden is, om alſoo desſelfs tuſſchen ſcheytſel, met ſyn bekleetſel te kunnen zien.

Aanmerkt dat het tuſſchenſcheytſel met ſyn bekleetſels nogh omvangen zynde, ons gelegentheyt geeft, om aan beyde zyde een byſondere canaal te zien, waar door het ſnot ſigh ontlaſt. Van eene zyde heb ick 'er een verkens borſteltje in geſtoken, op dat den ſiender 't ſelve aanſtonts in't geſighte ſoude komen. Hier van in toekomende breder.

N°.

N°. VIII. Infantis pia mater liquori innatans, adeoque tenera ac ſubtilis, ut vix præter vaſa ſang: aliquid membranoſi appareat; Videtur enim fere ex meris Vaſculis ſanguineis conſtare, quæ ope alicujus ſubſtantiæ membranoſæ ſuo continentur loco, ne inter ſe confundantur. Hoc demonſtrari non poteſt, niſi arteriæ ad finem uſque ſint repletæ materiâ ceraceâ rubrâ, hoc enim facto, quicquid arterioſum, aut ven.: rubedine perfuſum eſt, & quod reſtat membranoſum eſſe conſtat.

N°. IX. Phiala in cujus liquore duo conſervantur objecta; horum primum & minus, duæ ſunt palpebræ humanæ, quarum arteriæ ſunt repletæ, unde rubedinem induerunt.

Alterum quoque duæ ſunt palpebræ humanæ, quarum arteriæ haud repletæ ſunt. In iis videre licet puncta lachrymalia, & in marginibus oſcula notiſſima rivulornm, humori viſcido & duro hic repleta.

N°. X. Phiala continens duos oculos humanos tranſverſim ſectos, in quorum cavitate lucu-

N°. VIII. Het dunne herſſenvlies, van een jongh Kint, 't welk in een voghtigheyt dryft; 't ſelve is ſoo teder en ſubtyl, datmen naaulyks, behalven de bloetvaten iets vlieſighs in 't ſelve beſpeuren kan; ja het ſchynt dat dit dunne herſſenvlies by na alleen uyt bloetvaten beſtaat, dewelke, door toedoen van iets vlieſighs in hare plaatſen gehouden worden, op datſe niet onder een en zouden komen te verwerren; dit en is niet te toonen, ten ſy de ſlaghaderen tot hare eynden toe vervult zyn geworden, met een rood-waſſighe ſtoffe; want dat gedaan ſijnde, ſoo bevint men alles wat ſlaghaderlijk of aderlyk is, van een roode couleur, en 't geen overigh is, 't ſelve is te houden voor 't vlieſighe.

N°. IX. Een Vlesje met voght, waar in twee voorwerpen bewaart werden; het eerſte ſijn twee ooghſchellen van een menſch, welkers ſlaghaderkens vervult zyn, en ſoo komen ons deſelve root voor.

Het andere voorwerp zyn ook twee ooghſchellen van een menſch, welkers ſlaghaderkens niet en zyn vervult. In deſe kan men zien de traanſtippen, als mede in hare randen de mondekens der ſeer wel bekende canaaltjens, met een taye en harde voght in deſe voorwerpen vervult.

N°. X. Een Vles onthoudende twee menſchen oogen, over dwers doorgeſneden, in welkers holte het netwyſe vlies klaar gezien kan wer-

culenter luſtrari poteſt Tunica retiformis, medulloſâ ſubſtantiâ obſita; huic proximè adjacet Ruyſchiana, pigmento nigro obducta.

N°. XI. Phiala, in qua duo objecta viſuntur, quorum alterum, à capillo dependens, oculus eſt infantis, tranſverſim ſectus.

Not. 1. In Portione reticulari è fundo oculi emergente, notandum, Vaſcula ſang: tota eſſe repleta ad extremitates uſque, & hoc facto, dicta reticularis ſeu retiformis videtur conſtitutio ex vaſculis ſanguineis, quæ, per membranoſum quid, ſuo loco detinentur: medulloſum autem in hoc objecto vix perceptibile, in aliis autem ſatis evidens.

2. Arteriolæ Ruyſchianæ Tunicæ hic ſunt repletæ, & quam diverſæ ſint reptatu ab arteriis Choroideæ, hic cerni quoque poteſt.

3. Ligamentum Ciliare neutiquam muſculorum munere fungi, ſed vero ejus proceſſus, ſatis evidens quoque eſt in hoc objecto; Vide quoque Tab. 1. Fig. 4. 5. & 7. Theſ. 2.

4. Ruyſchianam Tunicam per-

den met een merghaghtighe ſtoffe beſet; dicht by deſe ziet men het Ruyſchen vlies, beſet met een ſwarte ſtoffe.

No. XI. Een Vlesje, waar in twee voorwerpen gevonden werden, waar van't eene is een dwers doorgeſnede ooghe van een Kint, hangende aan een hayrtje.

Aanmerkt ten eerſten, dat hier een gedeelte van 't netwyſe vlies, uit de grond van 't oogh voort komt, waar ontrent te obſerveren ſtaat, dat alle de bloetvatjens tot den eynde toe opgevult zyn, en dat gedaan ſijnde, ſoo komt ons het netwyſe vlies voor, als een geſtel van bloetvatjens dewelke door iets vlieſighs in hare plaatſen werden gehouden. Het merghaghtigh weſen is in dit voorwerp naaulyks te bemerken, maar in andere klaarblijkelijk genoegh.

Ten tweden. De ſlaghaderkens van't Ruyſchen vlies ſijn hier opgevult, en hoe ſeer verſcheyden deſelve zyn, van die van 't netwyſe vlies, ten opſighte van haaren cours, ſulks kan hier mede geſien werden.

Ten derden. In dit voorwerp blykt het ook genoegſaam dat den hayr-wyſen band, geenſints 't werk van een ſpiertje uytvoert, maar wel desſelfs aanhanghſel. Ziet de eerſte Plaat van dit 2. Cab. fig. 4. 5. en 7.

Ten vierden. Soo is hier ook klaar

pertingere ad finem ligamenti Ciliaris, oppidò quam bene hic cerni poteſt.

Alterum objectum in fundo Phialæ poſitum, poſterior oculi pars eſt, cujus arteriæ ita planè ſunt repletæ, ut tandem extravaſatio ſit facta, & hoc facile fit, ſi minus caute peragatur negotium illud.

N°. XII. Portio arteriæ ſplenicæ vitulinæ repletæ, cujus extremitates faſciculatim ſunt diſpoſitæ.

N°. XIII. Portio ſubſtantiæ corticalis cerebri humani, in qua luculenter demonſtrari poteſt, dictam ſubſtantiam nil eſſe, niſi congeriem extremitatum vaſculorum ſanguineorum. Eum in finem ceraceâ rubrâ replevi dictas extremitates, & liquori limpido indidi, ut à ſe invicem nonnihil recederent, niſi autem hoc ita fit, impoſſibile eſt, veritatem hujus rei expiſcari. Vid. cætera ſuper hac re Reſp. in Epiſt. Probl. 12, ubi figuras addidi.

N°. XIV. Hominis utraque Tonſilla, cum interſita uvula. Quam celluloſæ ſint tonſillæ, quot & quantæ aperturæ, fauces

klaar te zien, dat het Ruyſchenvlies, ſigh uytſtrekt tot het eynde van den hayrwyſen band.

Het 2de voorwerp in de gront van dit ſelfde Glas geplaaſt, is het aghterſte van 't Ooghe, wiens ſlaghaderkens ſoodanigh geheel en al opgevult zijn, dat ten laaſten daar door een tegens natuurlijke uytſpattingh voorgevallen is, en kan ſulks light gebeuren in die handelingh, wanneer men niet omſightigh genoegh is.

N°. XII. Een gedeelte van de milts ſlaghader uyt een Kalf, deſe opgevult zijnde, bevintmen, des ſelfs uyteynden bundelwijs geſtelt te zijn.

N°. XIII. Een ſtukje van de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene van een Menſch, waar in klaarlijk blykt, dat deſelve niet anders en is, als een ſamenſtel van bloetvaatjens. Ten dien eynde ſoo heb ick de geſeyde uyteynden met een root waſſighe ſtoffe vervult, en daar na in deſe heldere vogt gehangen, en ſonder dat ſoo is 't onmoogelijk, de waarheyt van die zaak na te vorſſen. Ziet verders over deſe zaake myn Antwoord op de 12 voorgeſtelde Brief, alwaar 't ſelve met figuren afgebeelt is.

N°. XIV. Beyde de amandelen van een Menſch, met des ſelfs tuſſchenſtaande lelleken. Hier kan men zien hoe celluleus, of hoe rijk van kleene holletjens deſe onſe aman-

ces ſpectantes, idque ſæpe in ſtatu ſano, hic videri poteſt.

Notandum interim haſce aperturas evidentius in conſpectum venire, in tonſillarum tumefactione, id quod Chirurgis, in Anatomia minus verſatis, ſæpiſſimè impoſuit, exiſtimantibus cum viderent haſce aperturas, tonſillas eſſe exulceratas, cum contra dictæ aperturæ naturales ſint, eo tempore tantum magis hiantes.

mandelen zijn;als mede hoe veel,en hoe groot der ſelve openingen zijn, dewelke na de keel open ſtaan, en dat dikmaal in een fris en geſont Menſch. Ondertuſſchen ſtaat aan te merken, dat deſe openingen klaarder te zien zijn, wanneer de amandelen geſwollen zijn, en zulks heeft de Chirurgyns, die in de konſte van Ontledinghe niet al te wel geoeffent zijn, ſeer dikwils bedrogen, dewelke als zy deſe openinge in de amandelen zagen, ſoo waanden ſy deſelve verſworen te zijn, daar ter contrarie deſe openingen natuurlijk zijn, alleen maar dan ter tyd meer gapende.

N°. XV. Sclerotica humana reflexa, è cujus medio portio reticularis emergit.

N°. XV. Het omgekeerde harde vlies van een menſche Oog, uyt wiens midden een gedeelte van 't netwyſe vlies voortkomt.

N°. XVI. Oculi humani utraque palpebra, in quibus foramina aut oſcula in limbis exiſtentia, ut & puncta lachrymalia luſtrari poſſunt.

N°. XVI. Beyde de ooghſchellen van een Menſch, waar in de gaatjens of mondekens, dewelke in de randen ſitten, als mede de traanſtippen geſien kunnen werden.

LOCULAMENTUM, *ſub dicto Theſauro ſecundo, continet Arcas aliquot quadrangulares ex ligno Cedrino confectas, quarum*

ARCA PRIMA

ſequentia continet.

De LAA *onder dit tweede Cabinet onthoud in ſigh verſcheyde vierkante Cedere Dooſen, waar van de Eerſte geopend zynde, ons vertoont word.*

N°. I. Portio cutis infantis, cujus arteriis repletis, rubedinem induit cutis.

N°. I. Een ſtuk van 't vel van een Kint, wiens ſlaghaderkens met een root-waſſighe ſtoffe vervult zijnde, 't vel root voor komt.

Not. Vaſculorum dictorum extremitates reptatum habere diver-

Aanmerkt dat de uyteynden van de geſeyde vaten in haren loop een ande-

diverſum à ſubjectis, jamjam indigitandis.

No.II. Præterea continetur in dicta arca, portio exterioris Tunicæ uteri vitulini, in qua viſuntur arteriæ, ceraceâ materiâ rubrâ repletæ, quarum reptatus & numerus longe differunt, à cutaneis.

No. III. Portio Membranæ Chorii fœtus Vitulini, cujus arteriarum extremitates, materiâ ceraceâ flavâ tam rite repletæ, ut intuentium oculos alliciant.

No. IV. Portio ejuſdem membranæ, ramis majoribus inſtructa.

n ARCA Cedrina ſecunda reperiuntur ſequentia.

No. I. Superior pars cranii fœtus humani integumentis omnibus ademptis, ut inconſpectum veniret fontanella membranacea.

Not. I. Dictam fontanellam ſcatere arteriolis repletis, quæ neutiquam conſpici poſſunt, niſi præmiſſa repletione.

2, Fœtus humani oſſa cranii conjungi membranarum ope, non

andere cours houden, als wel die, dewelke wy aanſtonds ſullen aanwyſen.

Daar benevens ſoo wort 'er in de ſelve Doos gevonden

No. II. Een ſtuk van 't buytenſte vlies des Lyfmoeders van een Kalf, wiens ſlaghaders met een root waſſighe ſtoffe opgevult zijn, en is der ſelver cours en getal verſcheyden van die, dewelke door 't vel lopen.

No. III. Een ſtuk van 't vlies Chorion uyt een Kalf, wiens ſlagaders uyteynden ſoo curieus opgevult zijn met een geel-waſſighe ſtoffe, dat de Oogen der gene, die dit voorwerp komen te ſien, daar op verlokt werden.

No. IV. Een ſtuk van 't ſelve vlies, met grooter takken van ſlaghaders voorſien.

In de twede Cedere DOOS werden deſe volgende zaken gevonden.

No. I. Het bovenſte deel van de herſſen-panne, van alle bekleetſelen ontbloot, om de vlieſighe fontanel te zien in een jongh gebore Kind.

Aanmerkt ten eerſten, dat deſe fontanelle vervult is van opgevulde ſlaghaderkens, dewelke geenſints kunnen werden geſien, ten zy datter een opvullinghe voor af gaat.

Ten tweden. Soo kan men hier ook zien, dat de beenderkens van 't hooft

non autem per ſuturas, hic quoque cerni poteſt.

3. Dictas membranas eſſe pericranium & duram matrem, hic conſtat.

4. In infante vivo, dicta conjunctio in ſuperiore parte non eſt per mutuum contactum oſſium, aut per ſuturas, ſed ad diſtantiam quandam, prout hic videre eſt.

5. Hæc autem diſtantia eſt vel major, vel minor: ſemper tamen aliqua reperitur, id quod autores omnes non obſervarunt in ſuis figuris; eo magis, quia dicta diſtantia, in vulgari ſceletopœia fœtuum, non invenitur: cum enim oſſa fœtus exſiccantur, naturalis diſtantia non conſervatur, niſi goſſypii ope, quo totum caput oſſeum eo uſque replendum, ut nullo modo oſſa ad ſe invicem accedere poſſint in exſiccatione.

6. Os frontis geminum eſſe in fœtu humano, hic videri poteſt.

No. II. Superior pars cranii infantis, in qua ſupradicta diſtan-

't hooft in een jong gebore Kint niet door naden, maar door toedoen van vlieſen te ſamen zijn gevoeght.

Ten derden. Soo blykt het hier dat deſe geſeyde vlieſen niet anders zijn als een gedeelte van 't harde herſſen-vlies, en van 't harſſenpans vlies.

Ten vierden. In een levendigh Kint, en werden de beenderkens van de herſſenpanne, boven op 't hooft, niet te ſamen geſtelt door onderlingh aanraken, nogh ook door naden, maar deſelve ſtaan wat van den anderen.

Ten vyfden. Soo ſtaat ons te conſidereren, dat deſe diſtantie in d'eene groter, in d'andere kleender is, eghter worter altoos eenighe gevonden, 't geen by alle autheuren niet en werd geobſerveert in haare figuren; te meer nadien deſe diſtantie ook niet en werd gevonden, als men het geraamte van een jongh gebore Kintje, op de gemeene manier, komt te maken: Want als men de beenderkens komt te drogen, ſoo verlieſt men de natuurlyke diſtantie, 't en zy dat men 't geheele hoofje met Catoen ſoodanig komt op te vullen, dat de beenderkens in 't drogen geenſints tot elkander kunnen getrokken werden.

Ten ſesden. Hier ziet men ook dat het voorhooftsbeen in een jong gebore Kindje uyt twee ſtukken is beſtaande.

No. II. Het bovenſte gedeelte van de herſſenpanne van een kleyn Kint-

ſtantia omninò abolita; fontanella membranacea verò, quæ ſemper ad tempus adhuc reperiatur, hic videri poteſt.

Kintje, waar in de voorgemelde diſtantie vernietight is; maar de vlieſighe fontanelle, dewelke altoos na eenighen tyt nogh gevonden werd, kan 'er geſien werden.

Not. 1. Fontanella dicta non præciſe clauditur anni ſpatio, verum citius, tardius, ſecundum corporis diſpoſitionem, & prout oſſificatio magis vel minus eſt vegeta.

Aanmerkt ten eerſten. De geſeyde fontanelle en werd niet precys op 't jaar geſloten, maar ſomtyts vroeger of later na de geſteltemiſſe van 't lighaam, als mede na dat de beenmakinghe min of meer vigoreus is.

2. Dicta pars cranii pericranio eſt amicta, cujus arteriolæ ſunt repletæ ceraceâ materiâ rubrâ.

Ten tweden. Dit geſeyde gedeelte van 't bekkeneel is nog met desſelfs pannevlies omvanghen, wiens ſlaghaderkens opgevult zijn met een rootwaſſighe ſtoffe.

3. Eadem materia quoque repletus eſt ſinus falſiformis ſ. longitudinalis.

Ten derden. De ſeyſenwyſe groev is met deſelve ſtoffe ook opgevult.

N°. III. Pars cranii ſuperior fœtus ſeptimeſtris inſtructa cute.

N°. III. Het bovenſte gedeelte van de herſſenpanne van een Kintje van ontrent 7 maanden draghts, 't ſelve is nogh bekleet met het vel.

Not. 1. Cutis auferri poteſt ab oſſe, quia ſeorſum eſt exſiccata: & ſic datur occaſio interiorem cutis ſuperficiem luſtrandi, cum ſuis vaſis ſang: utpote repletis.

Aanmerkt ten eerſten. Dit vel kan men van 't been afnemen, om dat het apart is gedrooght: en alſoo werter gelegentheyt gegeven, om de binnenſte oppervlakte te beſchouwen met des ſelfs opgevulde bloetvaten.

2. Cutem humanam tot ſcatere vaſis ſang:, ut iis omnibus repletis, tota cutis rubicundiſſima ſit, hic patet.

Ten tweden. Soo blijkt het hier dat het vel ſoo vol van bloetvaten is, dat deſelve al te ſamen opgevult zijnde, het geheele vel ſigh ſeer root vertoont.

3. Dicta cutis ſcatet quoque capillis nigris, quantumvis fœtus ſit ſeptimeſtris.

Ten derden. 't Geſeyde vel is ſeer dight met ſwart hayr beſet, hoewel het maar van een ſevenmaandigh Kintje is.

N°. K 3 N°.

No. IV. Superior pars cutis capitis infantis obeſi, in qua videre licet, non ſolum in ſincipite obeſiorum hominum, pinguedinem copioſam reperiri, verum etiam in fronte, contra nonnullorum opinionem. Cutis dicta admodum quoque piloſa.

In ARCA TERTIA Cedrina reperitur Tunica Chorion dicta, è vitulo.

Not. Arterias ceraceâ replevi materia, eaque non tantum rami majores, & minores ſunt oppleti, verum etiam ramuſculi tam exigui & ſubtiles, ut, averſâ luce viſi, maculæ tantum eſſe videantur: microſcopiô autem adhibitô, diſtinctè, reperiuntur arteriolarum extremitates eſſe, quarum reptatus diverſus, ab eo, qui obſervatur in Tunicis uterinis.

ARCULA QUARTA

Continet humorem cryſtallinum, oculi Ovini, membranula aranea amictum, per quam viſuntur diſperſæ arteriolæ plurimæ. De hujuſce membranulæ exiſtentia Anatomici alii aliter ſentiunt; quidam illam dari

No. IV. Het bovenſte gedeelte van 't vel van een vet Kints hoofje, waarin men kan zien, dat niet alleen ontrent het opper maar ook 't voorhooft veel vet gevonden word, in vette Luyden, 't welk tegen 't gevoelen van ſommighe is. 't Geſeyde vel is ook byſonderlijck met hayr beſet.

In de derde DOOS werd gevonden het vlies Chorion, uyt een Kalf.

Aanmerkt. Dat ick niet alleen de groote en kleyne takken met een rootwaſſighe ſtoffe opgevult hebbe, maar ook ſelfs die gene, dewelke ſoo kleen en ſubtyl zijn, dat als menſe van 't light afgewent, komt te beſchouwen, ſy haar als kleyne vlakjens vertonen. Edogh met een vergroot glas daar by komende, ſoo bevind men middagh klaar, dat het de uyteynden der ſlaghaderkens zijn; dewelke in cours, verſcheyden zijn van die, dewelke in de vlieſen van de Lyfmoeder gevonden werden.

Het vierde DOOSJE

Onthoud in ſigh de cryſtalline voghtigheyt, uyt het Oogh van een Schaap, omvangen met het ſpinnewebbe vlies (*tunica Aranea*) door 't welke ſeer veele ſlaghaderkens loopen. Over het weſen van dit vlies en zyn de ontleders niet eens; eenighe verſaken het ſelve, andere ſijn twyfelmoedigh;

ri negant; nonnulli ambigunt, alii eandem admittunt; ipſe quoque diu anceps hæſi, quid de hoc negotio ſtatuerem, verum cum repleviſſem arterias oculi ovini ceraceâ materiâ, aperiebam oculum, membranaſque perſcrutabar, & ſic videbam per membranulam araneam plurimas arteriolas diſperſas: hoc obſervato, indidi humorem cryſtall: cum ſua membranula phialæ, liquore limpido repletæ. Die inſequente cum novum hoc inventum iterum videre mihi animus eſſet, nil minus, quam art: videre poteram.

Ratio autem hæc erat: Repleveram, ut dixi, Arterias oculares ceraceâ materiâ, quæ ad humorem cryſtalinum uſque quidem erat propulſa, verum enimvero ibi quoque ſubſtiterat, nec ulterius in arteriolas membranæ araneæ, cryſtallinum inveſtientis, penetrare potuerat, ſanguis autem ſimul cum ceracea materia ulterius atque ulterius propulſus, ita repleverat dictas arteriolas Tunicæ araneæ, ut ceraceæ materiæ omnis locus fuerit denegatus arteriolas replendi: Cum autem totum illud liquori indidiſſem, ſanguis non ſolum

digh; eenighe admitteren 't ſelve, ſelfs ben ick langh twyfelaghtigh geweeſt, wat ick van dien handel zoude geloven; maar als ick de ſlaghaderen van een ſchaaps ooghe met een waſſighe ſtoffe opgevult hadde, ſoo opende ick het oogh, en de vlieſen doorſoekende, ſagh ick ſeer veel rode ſlagaderkens door het ſpinnewebbe vlies verſpreyt te zyn.

Dit ſiende, dede ick deſe cryſtallinie voghtigheyt met deſſelfs omvangend vliesje in een Vlesje met heldere voght; als ick nu 's anderen daaghs deſe nieuwe uytvindinghe wilde beſien, ſoo en konde ick niets minders als rode ſlaghaderkens beſchouwen. Hier van was dit de reden: Ick had, gelijk geſeght is, des ooghs ſlaghaderkens vervult met een waſſighe ſtoffe, dewelke wel voortgedreven was tot aan de cryſtalline voghtigheyt, edogh was deſelve daar blyven ſtaan, niet kunnende verder penetreren tot in de ſlaghaderkens van 't ſpinnewebs-wyſe vlies, 't welk de cryſtalline voghtigheyt omvanght, alſoo 't bloet, te gelyk met de waſſighe ſtoffe voortgedreven zijnde, de geſeyde ſlaghaderkens van 't ſpinneweb wyſe vlies ſoodanigh had vervult, datter geen occaſie overigh wierd gelaten voor de waſſighe ſtoffe, om in de bloetvatjens te kunnen komen.

Als ick nu dit alles in een Vlesje met voght gedaan had, ſoo en is het

lum evanuit, verum etiam per conſequens arteriolæ ſubtiliſſimæ oculorum meorum aciem effugerunt. Poſtquam mihi ſecunda vice accideret, ut talis repletio in oculos caderet, cautior factus ſculptorem ſtatim adii, & æri incidi curavi, Vid. Tab. 1. Theſ. 2. Fig. 8. Notandum autem me dictum humorem cum ſua membranula arteriolis à ſanguine rubro repletis, conſervare in dicta Arcula quarta, idque extra liquorem. In exſiccatione dicti objecti humor rugas quidem contraxit, verum hoc præcaveri non potuit. Figur: hujus membranulæ æri olim incidi curavi ſine vaſculis ſang:, quandoquidem eo tempore nondum detegere potui, ob inſtrumentorum ruditatem.

het bloet niet alleen haaſtigh verdwenen, maar ook by gevolgh raakten die ſeer ſubtile ſlaghaderkens wel haaſt uyt myn geſighte; Als nu voor de twede reyſen quam te gebeuren, dat my ſoodanigh een opvullinghe voorquam, ſoo waſt, dat ick met meerder voorſightigheyt hier mede handelende, my aanſtonts na den plaatſnyder begaf en liet hem dit in aller yl in koper ſnyden. Ziet de eerſte plaat van dit 2. Cab. Fig. 8. Hier ſtaat aan te merken, dat ick de geſeyde vogtigheit met desſelfs vlieskēn, en met bloet vervulde ſlagaderkens in 't geſeyde vierde Doosken nog beware. In 't droogen van dit voorwerp, is deſe cryſtalline vogt wel wat rimpeligh geworden, edogh ſulks en kan men niet voorkomen, eertyts heb ick de figure van dit vlies in koper laten ſnyden, ſonder bloetvaten, om dat ick die doenmaals nogh niet konde ontdekken, wegens de rouheyt myner inſtrumenten.

ARCULA Cedrina quinta

Inſtructa vaginâ è corio infantis confecta, in qua conſervantur culter & furca, quorum manubria ſunt confecta ex oſſe Tibiæ humanæ, in quo nulla cavitas à me fuit reperta, id quod rariſſime, ſi unquam, contigit.

Het vyfde Ceder DOOSJE

Onthoud in ſigh een ſche gemaakt van 't vel van een Kint, waar in een mesken en vorkjen ſteken, welkers handvaatjens gemaakt zyn van 't ſcheen been van een menſch, waar in gants geen holte bevonden wierd, 't welk ſoo ongemeen is, dat het mogelijk noyt voor heen voorgevallen, en voor een ſeer raar ſaak te houden is.

Not.

Aan-

Not. 1. Dicta manubria ſunt albiſſima, parte ferro proxima, aurato cingulo obducta.

2. Corium infantis rubicundum apparet, præ copia arteriolarum repletarum, quæ in præparatione corii, ceraceam materiam rub: haud amiſerunt, id quod viſu jucundum.

In ARCULA Sexta, ex ligno juglandis confecta, reperitur portio arteriæ ſplenicæ vitulinæ excarnis, uti vulgò loquuntur, id eſt, deſtituta omnibus ſuis extremitatibus ſuccoſis.

Not. 1. Dicta arteria repleta eſt ceraceâ materiâ flavâ, & omnibus ramulis minoribus inſtructa; extremitates quoque ſubtiliſſimæ ſunt, & conſervatæ ad ſuccoſitatem uſque.

2. Quam difficile ſit omnes ramulos proprio ſuo loco detinere, & ramulum ſupra ramulum conſervare, & ita exſiccare, ut extremitates ſimul conſerventur, norunt illi, qui ſeſe huic negotio applicant.

ARCULA ſeptima, ex ligno indico confecta, continens inteſtinula fœtus ovini immaturi, ceraceâ materiâ alba

Aanmerkt ten eerſten, dat deſe handvatjens ſeer wit zijn, en digt aan 't ſtaal met een verguld bantjen ſijn omvangen.

Ten tweden. Het vel van 't kint vertoont ſigh root, wegens de menighte der opgevulde ſlagaderkens, dewelke in 't bereyden van 't vel, hare rode waſſighe ſtoffe geenſints verloren hebben, 't geen vermakelijk is om zien.

In het ſeſde Notebome DOOSJE werd gevonden een gedeelte van de ſlagader van de milt van een Kalf, dewelke ontvleeſt is, ſo men gemeenlijk ſpreekt, dat is, van alle desſelfs ſappige uyteynden berooft.

Aanm. ten eerſten. Deſe ſlaghader is vervult met een geel-waſſighe ſtoffe, heeft alle desſelfs kleyne takjens behouden, ſijnde deſe hare uyteynden ſeer fijn, en hebben hare uyteynden bewaart tot het ſappigh weſen toe.

Ten tweden. Hoe moeylijk het is alle deſe takjens op hare natuurlijke plaatſen te behouden, en het eene takje boven het andere te bewaren, en ſoo te drogen, dat te gelijk alle deſe takjens behouden blyven, weten die gene, dewelke haar met deſen handel bemoejen.

Het ſevende DOOSJE van Indiaans hout toegeruſt, onthoud in ſigh het gedarmte van een kleyn en onvoldrage Schaapje, dewelke met

ba repleta, nitidiſſime præparata, & conſervata.

Not. Dicta inteſtinula, meſenterio cohærentia, proprium retinuerunt locum; Arteriæ per meſenterium diſperſæ ceraceâ materiâ flavâ ſunt infarctæ, & ut gratiam majorem conciliarent viſui, impoſui dicta inteſtinula ſerico nigro villoſo.

In ARCULA octavâ reſervantur calculi equini per alvum excreti. Vid. Tab. II. Theſ. 2. Fig. 4. 5. 6.

Quantumvis inter medicos reperiantur, qui aſſentire nolint calculos per alvum excerni, veritati tamen conſentaneum eſſe, nullus dubito; quandoquidem expertus ſum mulierem Judaicam, inter cætera mala, ſc: fluore uterino, colica ſtomachi &c. laborantem, poſt uſum hauſti purgantis, ab Expertiſſimo Viro Do. Rocamora, qui curationi præfuit, præſcripti, calculum per alvum rejeciſſe ingentem, quem mihi demonſtraverunt patientis maritus, & conſanguinei.

Clar. Dominus Nicolaus Venette, in tractatu ſuo de calculo, nunquam ſatis laudan-

met een witwaſſighe ſtoffe opgevult zijnde, ſeer curieus toebereyd en geconſerveert zijn.

Staat aan te merken dat deſe darmtjes aan haar darmſcheyl nogh vaſt zittende, haare natuurlijke plaatſen behouden hebben. De ſlaghaderkens door 't darmſcheyl loopende, zijn met een geel-waſſighe ſtoffe opgevult, en om dit aan 't oog aangenamer voor te ſtellen, ſoo zijn deſelve op ſwart Fluweel geleyt.

In het achſte DOOSJE werden ſteenen gevonden en bewaart, dewelke een Paert door den afgang geloſt heeft, ſiet de II. Plaat van dit 2. Cab. fig. 4. 5. en 6.

Hoewel datter onder de Geneesheeren gevonden werden, de welke niet en kunnen geloven, dat men Steenen door de ſtoelgangh kan komen te loſſen; ſoo iſt eghter, dat ſulks waar ende waaraghtigh zijnde, van my ook is ondervonden, dat een ſeekere Jodinne, onder andere ongemakken, als onmatighe vloet, colyk in de maagh &c. gequelt zijnde, van den welervaren Heer Doctor Rocamora, een purgatie is voorgeſchreven, waar door ſy in den afgangh een ſeer groote ſteen quyt is geworden, die my van de man des patients, als mede van hare vrienden is getoont.

Den Heer Profeſſor Nicolaus Venette, heeft een Tractaat, geſchreven over de gevallen van de ſteen

dando, varia quoque proponit exempla calculorum, per alvum rejectorum. Præterea variæ exſtant Hiſtoriæ apud Cöiterum, Scaligerum & alios Autores, ſtatuentes calculos per alvum eſſe rejectos.

Hic autem B. L. Tibi oſtendo calculos equinos, per dictam viam exoneratos, quos mihi liberaliter inpertivit D. M. G. Blok, Med. Doct. expertiſſ. & in perſcrutandis naturæ latebris maximè induſtrius, addita hiſtoriola inſequente.

Hujuſmodi Calculi No. xxxvj, *diverſæ magnitudinis, inter ſex ſeptimanarum ſpatium, per ſeceſſum ejecit equus in ſtabulo Imperatoris, quod Viennæ eſt, Anno* 1698. *Equus de cætero, bene habuit, quantum ex functionibus ejusque appetitu dijudicare potuerunt illi, qui ejus curam habuerunt. Hoſce duos Calculos ſtabuli præfectus dono dedit Nob. Do. Wildebrand, tunc temporis R. M. Sueciæ à Secretis apud Curiam Cæſaream, nunc eidem Majeſtati à Secretis, apud P. P. Ordinis Fœderati Belgii, Hagæ Comitis. Prædictus Dom. Hildebrand refert à quodam Medico Viennenſi expertam fuiſſe virtutem ejus Bezoardicam, in majori tamen doſi.*

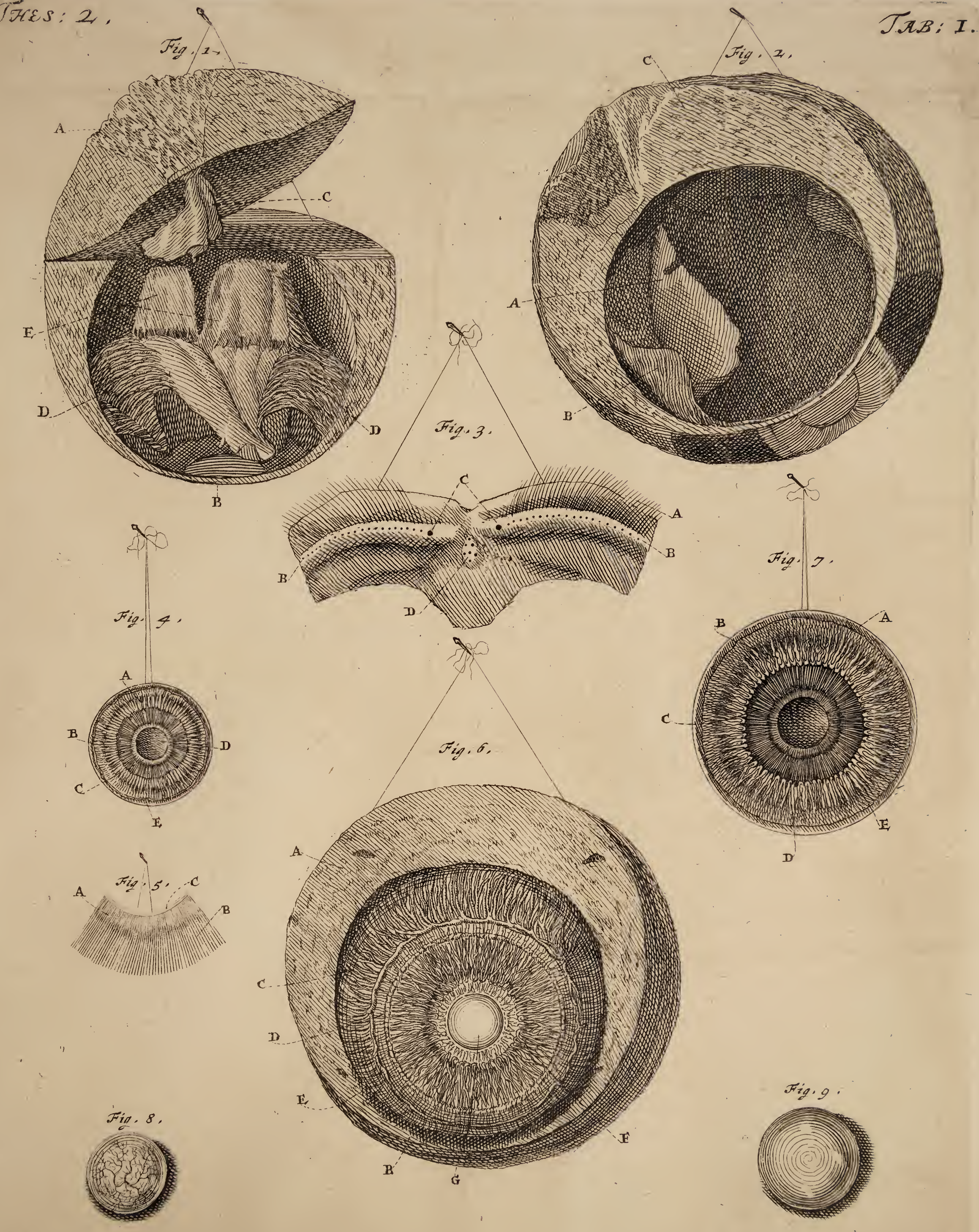
ſteen, 't welk noyt genoegh kan werden gepreſen. Hy verhaalt verſcheyde exempelen van 't loſſe van ſteenen door de ſtoelgangh. Ook ſoo vint men by Coiterus, Scaliger, en andere Autheuren meer ſoodanige voorvallen.

Hier iſt waardighe Leſer, dat ick U E. kom te vertoonen, ſteenen, dewelke een Paert door de geſeyde wegen geloſt heeft, en ſijn deſelve my mildelijk ter hand geſteld, door de Heer M. G. Blok, Med. Doct., en ſeer curieus onderſoeker van de geheymen der nature, waar by hy dit verhaal my ook toegeſonden heeft.

In 't Jaar 1698. *is een Paert, ſtaande te Weenen op de ſtal des Keyſers, quyt geworden door de ſtoelgang* xxxvj. *ſteenen, en dat binnen de tyd van* 6 *weken. Het Paert, voor ſoo veel ſy konden gewaar worden, die het ſelve oppaſten, uyt desſelfs werkingen en appetyt, was geſont en wel geſtelt. Deſe twee ſteenen heeft den opſiender van de ſtal gegeven aen den Ed: Heer Hildebrand, in die tyd Secretaris van ſijn Kon: Majeſtyt van Sweden, aan 't Hof van ſijn Keyſ. Maj. en nu Secretaris van den ſelve, by haar Ho: Mo: de Heeren Staten van Holland en Weſt-Vrieſland in den Hage. Den geſeyden Ed: Heer Hildebrand wiſt my te ſeggen, dat hy verſtaan heeft, dat een Doct. tot Weenen, bevonden heeft, deſe ſteenen in kraghten over een te komen met die van de Bezoar, wanneer menſe in een grooter quantiteyt komt te gebruyken.*

Conſideratione dignum eſſe cenſeo, quod fracto à me calculo majore, in ejus medio invenerim granum avenæ, quemadmodum in lapide Bezoardico fruſtum ligneum, vel ſimile quid invenire ſolemus.

'tIs conſiderabel myns dunkens, dat ick de grootſte ſteen gebroken hebbende, in desſelfs binnenſte en midden, een haver grayntje heb vinden zitten, gelijk als men gewoon is te vinden in 't binnenſte van de Bezoar ſteen een ſtukjen hout, of iets diergelijken.

C: Hüijberts. ad. vivúm. Sculpſit.

TABULÆ PRIMÆ Explicatio.

FIGURA I. Oculum Balænæ denotat, qui ita diſſectus, ut Tunicæ Scleroticæ haud ſolum, verum etiam Ruyſchianæ & Choroideæ conſtitutionem, conſpicere poſſimus.

A. Scleroticæ craſſities prope nervum opticum.

B. Ejuſdem tenuitas à latere pupillæ.

C. Retinæ portio.

D. D. Portiones duæ choroideæ, facie exteriore viſæ, reflexæ, & à Ruyſchiana avulſæ; per hanc autem faciem denſa ſeries vaſorum ſang: eſt diſſeminata.

E. Choroideæ portiones duæ, à Ruyſchiana ita avulſæ, ut parte inferiore cum illa adhuc cohæreant, unde ea facie videntur, quæ connata fuerat Ruyſchianæ. Notandum interim, per hanc dictam faciem, vaſa ſupracitata minus eſſe viſibilia, quam per faciem exteriorem lit. D. D. indigitatam.

* Denotat Ruyſchianam tunicam, quæ in Balænæ oculo pa-

Uytlegging van de EERSTE PLAAT.

DE I. FIGUUR, betekent het oogh van een Walvis, 't welk ſoodanigh is toebereyt en geſneden, datmen niet alleen 't geſtel van het harde vlies, maar ook dat van 't Ruyſchen en aderighe te gelyk zien kan.

A. Wyſt aan de dikte van 't harde vlies, dight by de geſight zenuwe.

B. desſelfs dunte, aan de zijde van den oogh-appel.

C. Een ſtuk van 't Net wyſe vlies.

D. D. Twee ſtukken van het aderighe vlies, ſoo als het ſigh van buyten vertoont; deſelve ſyn omgewend, en van 't Ruyſchen vlies afgeſcheurt; en loopen door de buytenſte oppervlakte ſeer veel by een gevoeghde bloetvaten.

E. Twee gedeeltens van 't aderighe vlies, ſoodanig van 't Ruyſchen afgeſcheurt, datſe van onderen daar nogh aan vaſt zitten, waar door ſy nu hier van die zijde geſien werden, dewelke met het Ruyſchen vlies vereenight was, voor desſelfs afſcheuringhe. Ondertuſſchen ſoo ſtaat hier aan te merken, dat men de bovengemelde bloetvaten van deſe zijde niet ſoo wel zien kan, als van de andere of buytenſte, getekent met let. D. D.

Het * wyſt ons aan het Ruyſchen vlies, 't welk in 't ooghe

 van

papyri craſſioris obtinet craſſitiem.

FIG. II. Balænæ oculum repræſentat ſecundum longitudinem biſectum.

A. Retina.

B. Choroidea, cui facie interiore Ruyſchiana connata.

C. Sclerotica.

FIG. III. Geminæ palpebræ potiores portiones exhibet ex homine.

A. Cilia.

B.B. Oſcula ductuum, per quos humor quidam excernitur.

C. Puncta lachrymalia.

D. Glandulam lachrymalem, in qua varia foramina, ſeu oſcula hiantia cernuntur.

FIG. IV. Corneam humanam, facie poſteriore viſam, repræſentat, in qua videnda ſeſe exhibent corneæ margo, ligamentum ciliare, proceſſus ciliaris, circulus iridis minor, & pupilla.

A. Ligamentum ciliare.

B. Proceſſus ciliaris muſculoſus.

C. Circulus minor proceſſus ligamenti ciliaris, in quem deſinunt tendines proceſſus ciliaris. Dictus circulus minor proceſſus ciliaris, facie ante-

van een Walvis de dikte heeft van een dik papier.

De II. FIGUUR, wyſt ons aan het oogh van een Walvis, en dat na de lenghte doorgeſneden.

A. Het Net wyſe vlies.

B. Het aderighe vlies, aan wiens binnenſte zijde het Ruyſchen nogh vaſt zit.

C. Het harde vlies.

De III. FIGUUR, wyſt ons aan 't meeſte gedeelte van de twee opperſte ooghſchellen van een menſch.

A. De hayrtjens der ooghſchellen.

B.B. Die mondekens der canaaltjens, waar door een ſekere voght komt te paſſeren.

C. De traanſtippen.

D. Het traan kliertjen, waar in verſcheyde gapende mondekens, of gaatjens geſien worden.

De IV. FIGUUR, verbeelt ons de aghterſte zijde van het hoorn-vlies, uyt een menſche, waar in ons te voren komt de rand van 't hoorn-vlies, den hayr wyſe band, als mede desſelfs aanhanghſel, den kleene circul van den regenboogh, en oogh-appel.

A. De hayr-wyſe band.

B. Het ſpierighe aanhanghſel van den hayr-wyſe band.

C. De klenen circul van den aanhangh des hayr-wyſe bands, waar in dat de peeskens van 't geſeyde uytſteekſel komen te eyndigen. Deſe geſeyde klenen circul van het uytſteekſel van den

anteriore viſus, nuncupatur à me *Circulus minor Iridis;* Iris enim eſt facies exterior, proceſſus lig. ciliaris, facies interior.

D. Pupilla.
E. Corneæ margo.

FIG. V. Exhibetur proceſſus ciliaris muſculoſus cum ejuſdem tendinoſis fibris &c. Notandum interim, hanc figuram eſſe factam, ope microſcopii, unde naturali magnitudine multis numeris auctior facta.

A. Tendinoſa ſubſtantia proceſſus ciliaris.
B. Muſculoſa ejuſdem ſubſtantia.
C. Circuli minoris fibræ circulares. pupillæ conſtrictioni deſtinatæ, quas ſculptor hic juſtò diſtinctius repræſentavit, nam in objecto ipſo non ita luculenter viſuntur.

FIG. VI. Oſtendit oculum Balænæ tranſverſim biſectum.

A. Sclerotica, cujus craſſities admiranda.
B. Sclerotica, cujus craſſities hic quidem videtur diminuta, ſed Choroidea ita propullulat extra Scleroticam, ut

den hayr-wyſe band van voren geſien zynde, word van my geheten, den klenen circul van den regenboogh, want 't geen van buyten regenboogh word geheten, is van binnen de aanhangh van den hayr-wyſe band genoemt.

D. Den oogh-appel.
E. Den rand van 't hoorn-vlies.

In de V. FIGUUR, word vertoont het ſpierigh aanhangſel van den hayr-wyſe band, met desſelfs peſige fiberkens, &c. aanmerkt ondertuſſchen dat deſe figuur gemaakt is door toedoen van een vergroot glas, waar door dat deſelve hier veel grooter vertoont werd, als wel natuurlijker wyſe is.

A. De peſighe ſubſtantie van den hayr-wyſen band.
B. Het ſpierig weſen van den hayr-wyſen band.
C. De circulaire fibren, of rontom loopende draden, van den klenen circul, dienende om d'oogh-appel te vernauwen, dewelke den plaatſnyder hier wat te perfect heeft verbeelt, want in 't voorwerp ſelfs en ſynſe ſoo wel niet te zien.

De VI. FIGUUR, vertoont een dwers doorgeſnede oogh van een Walvis.

A. Het harde vlies, 't welk wonderlijk dik is.
B. Het harde vlies, wiens dikte hier ter plaatſe wel ſchynt vermindert te zyn, maar het aderighe vlies puylt hier ſoodanigh buy-

ut ejus vera craſſities videri haud poſſit.

C. Choroidea.

D. Vaſa ſang: per choroideam diſperſa.

E. Arteria, Choroideam integram ambiens, è qua rami emergunt innumeri, ſurſum repentes.

F. Iridis circulus minor, major autem * notatur.

G. Pupilla.

FIG. VII. Cornea vitulina adumbratur, facie poſteriore viſa. In ea omnia majora apparent, quam quidem in homine.

A. Corneæ margo.

B. Ligamentum ciliare.

C. Proceſſus ciliaris.

D. Circulus minor proceſſus ciliaris, per quem denſa ſerie, & recto quidem tramite, decurrunt tendines proceſſus ciliaris.

E. Pupilla.

FIG. VIII. Demonſtratur humor cryſtallinus vitulinus, cum ejuſdem membranula ambiente, aranea dicta, per quam plurimæ ſunt diſſeminatæ repletæ arteriolæ.

FIG. IX. Humor cryſtallinus

buyten het harde vlies uyt, datmen desſelfs ware dikte niet wel zien kan.

C. Het aderighe vlies.

D. De bloetvaten, door het aderighe vlies verſpreyt.

E. Een ſlaghader loopende rontom het aderighe vlies, uyt deſelve loopen ontelbare takjens, opwaarts.

F. De kleene circul van den regenboogh, en werd den groote getekent met een *.

G. Den oogh-appel.

De VII. FIGUUR, vertoont het hoorn-vlies van een kalfs oogh, ſoo als het van aghteren ons voorkomt. In het ſelve komt ons alles grooter te vooren als wel in een menſch.

A. De rand van 't harde vlies.

B. De hayr-wyſen band.

C. Het aanhangſel van den hayr-wyſen band.

D. Den klenen circul van het aanhanghſel van den hayr-wyſe band, door dewelke ſeer dik en dight komen te loopen alle de peeskens van 't geſeyde aanhangſel, en dat reght uyt.

E. Den oogh-appel.

In de VIII. FIGUUR, werd verbeelt de cryſtalline voghtigheyt uyt het oogh van een kalf, met des ſelfs omvangend vliesken, 't welk het ſpinnewebbe vlies geheten is, waar door ſeer veele opgevulde ſlaghaderkens loopen.

De IX. FIGUUR, vertoont de

C: Huijberts. ad. vivum Sculpſit.

linus è Balæna ſeſe videndum exhibet. Hujus, ut & oculi exilitas admiranda, ſi ad corporis molem conferantur.

de cryſtalline voght uyt een Walvis; 't Is te verwonderen, dat deſe cryſtalline voght, als mede het geheele oogh, ſoo byſonder kleen zijn, na proportie van de groote van 't lighaam van deſe vis.

TABULÆ SECUNDÆ Explanatio.

FIG. I. Veſicæ humanæ inverſæ portionem maximam exhibet; hujus ſuperficies interior jam exterior facta, innumeris excreſcentiis membranoſis, & ramoſis prædita eſt, ob calculi, quo laboraverat patiens, attritionem.

A. Veſicæ craſſities prodigioſa, id quod calculoſis ſatis familiare.

B. B. Excreſcentiæ ramoſæ & membranoſæ.

C. Veſicæ fundus, nullis excreſcentiis ditatus, utpote à calculo non læſus.

D. Superficies Veſicæ exterior, quæ ab inverſione interior facta.

FIG. II. Demonſtratur mulieris, utero gerentis, portio Veſicæ, cujus fibræ undique

Uytlegginghe van de TWEDE PLAAT.

DE I. FIGUUR vertoont het grootſte gedeelte van een omgekeerde blaas van een menſche, deſe hare inwendighe oppervlakte, vertoont ſigh hier nu uytwendigh, en is deſelve beſet met een ontelbaar getal van vlieſighe en takkighe uytwaſſen, en dat van wegen het vryven des ſteens, waar mede den lyder beladen was geweeſt.

A. De ongemene dikte van de blaas, 't geene gemeen is aan die geene, dewelke met de ſteen gequelt zyn.

B. B. Vlieſighe en takkighe uytgroeyſels.

C. De grond van de blaas, met geen uytgroeyſels beſet, nadien deſe plaatze van de ſteen niet en is beledight.

D. De buytenſte oppervlakte van de blaas, die hier nu door het omkeren, de binnenſte is geworden.

In de II. FIGUUR werd getoont een ſtuk van de blaas van een ſwanger gaande Vrouw, waar van

que obſitæ ſunt arenulis minutiſſimis.

FIG. III. Portionem hepatis Hydropici indigitat.

A. Superficies, ob cellulosam conſtitutionem admodum inæqualis facta.

B. Cellulæ, aut veſiculæ, limoſam ſubſtantiam continentes; ſuntque adeò numeroſæ, ut hepar, totum quantum, ex hiſce conſtet.

FIG. IV. Exhibetur calculus equinus minor per alvum rejectus.

FIG. V. Demonſtrat portionem calculi majoris per alvum ejuſdem equi rejectam, quæ ſerræ ope partim, partim quoque vi in duas partes fracta: in ejus medio foveola reperitur, quam granum avenæ, in inteſtino hærens, formavit, dum calculoſâ ſubſtantiâ obduceretur avena.

A. Lamellæ calculoſæ variæ, ex quibus conſtituitur portio calculi exterior.

B. Subſtantia calculi interior, in qua laminæ minus viſibiles.

C.

van de fiberen of draden alſints met ſeer kleene ſteentjens beſet zyn.

De III. FIGUUR wyſt ons aan een ſtuk des levers van een waterſughtigh menſche.

A. De oppervlakte, dewelke byſter ongelijk is, wegens de celluleuſe geſteltheyt.

B. Cellekens, of blaaskens, een taye ſubſtantie in haar onthoudende; en ſijn deſe ſoo menighvuldigh, dat de gantſche lever, daar uyt is beſtaande.

In de IV. FIGUUR werd vertoont een ſteen, dewelke een paert geloſt heeft door 't fondament.

De V. FIGUUR wyſt ons aan een ſtuk van een groote ſteen, die 't ſelve paert door het fondament quyt is geworden: en is deſe ten deele door een ſaagh, ten deele door brekinghe in twee deele geſcheyden. In 't midden van deſelve wierd een kleyn kuyltje gevonden, 't welk een graantje haver, in 't gedarmte vaſt geſeten zynde, geformeert heeft, terwyl 't ſelve alſints omvangen wierd van de ſteenighe ſubſtantie.

A. Verſcheyde ſteenighe ſchellen, waar uyt dit ſtuk ſteens uytwendigh is beſtaande.

B. De binnenſte ſubſtantie des ſteens, in dewelke deſe ſteen min ſchelaghtigh word bevonden.

C.

TAB. III.

C. Huÿberts, ad vivum Sculpſit.

C. Foveola ab avena producta.

FIG. VI. Alteram partem dicti calculi exhibet, in qua granum avenæ, poſt diſruptionem, remanſit.

A. Portio à ſerra læſa.

B. Portio vi fracta.

C. Granum avenæ in calculi medio hærens.

Not. Interim Nob. Domin. Blok hanc partem ſecum ſumpſiſſe, ita ut una tantum pars in hoc meo Theſauro reperiatur.

C. Het kuyltje, van het graantje haver voortgebracht.

De VI. FIGUUR wyſt ons aan het andere deel des ſteens, waar in het haver graantje na het breken des ſteens is blyven zitten.

A. Het gedeelte des ſteens, 't welk door de ſaagh is geſcheyden.

B. Dat gedeelte, 't welk door gewelt gebroken is.

C. Het haver graentje, zittende in 't midden van de ſteen.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat den Ed: Heer Blok, dit gedeelte na ſigh heeft genomen; ſoo datter maar een ſtuk in myn Cabinet gevonden word.

TABULA III

HYdrocephalum exhibet, ſex aut ſeptem menſium cujus caput prodigioſæ magnitudinis eſt.

Inter manus & caput Placentæ portionem poſui, ut caput liquori innatans, in Phialæ medio detineretur; eſtque dicta portio placentæ ruditer delineata, quia mihi animus non erat placentæ veram conſtitutionem hoc loco exhibere; hanc autem reperiet B. L. Tab. VI. Fig. 2. hujus Theſ. ſecundi.

De DERDE PLAAT

VErbeelt een waterhoofdigh Kint, van ſes of ſeven maanden, wiens hooft byſter groot is.

Ick heb een ſtuk des moerkoeks gelegt tuſſchen 't hooft en handen, ten eynde 't hooftje, in de vogtigheyt leggende, in 't midden van 't glas gedwongen wierd te blyven leggen, en is dit ſtuk moerkoeks rou afgebeelt, om dat myn voornemen niet en was, desſelfs ware geſteltheyt hier te vertonen, maar ſal den beminden leeſer 't ſelve vinden in de VI. Plaat, Fig. 2. van dit twede Cabinet.

TABULA IV.

Quinque Figuras demonſtrat cujuſdam ſubſtantiæ heterogeneæ, membris copioſis multorum fœtuum, trium præter propter menſium, onuſtæ, & in lucem editæ, paulò poſt fœtum Hydrocephalum ſupradictum, idque ex eadem muliere.

FIG. I. Portio ſubſtantiæ heterogeneæ membris dictis onuſta, exhibetur.

- A. Os femoris durum, carne & perioſtio denudatum.
- B. Digitus ſingularis vel pedis, vel manus, id quod non bene diſcerni poteſt.
- C. Patella cartilaginea, circa genu alterius oſſis femoris ſita.
- D. Genu cartilagineum.
- E. Pes.
- F. Manus, cujus digiti imperfecti, & male conformati.
- G. Pes alter.
- H. Manus perfecta.
- I. Duo digiti minus perfecti.

FIG. II. Majorem molem ſupradictæ ſubſtantiæ, membris variis ditatam, oſtendit; nec

De VIERDE PLAAT.

VErtoont vyf figuuren van een byſondere en vreemde ſubſtantie, vervult met veele ledematen van veele Kinderkens, ontrent 3 maanden gedragen zynde; en zyn deſe zaken ten voorſchyn gekomen, even na de geboorte van het voorgemelde waterhoofdig kintje van deſelve vrou.

De I. FIGUUR wyſt aan een gedeelte van een byſondere en vreemde ſubſtantie, met de geſeyde Ledematen vervult.

- A. Het dybeen, 't welk hard en ontbloot is, van vlees en benevlies.
- B. Een eenighe vinger of toon, 't welk niet wel te onderſcheyden is.
- C. Een kraakbeenighe knieſchyf, geplaaſt ontrent de knie van een twede dybeen.
- D. Nogh een kraakbeenighe knie.
- E. Een voet.
- F. Een hand, wiens vingeren onvolmaakt of wanſchapen zyn.
- G. Een twede voetje.
- H. Een welgemaakte hand.
- I. Twee vingeren, die niet ſoo wel geſchapen zyn.

De II. FIGUUR vertoont een grooter gedeelte van de bovengemelde ſubſtantie, met verſcheyde

C: Huijberts, ad vivúm Scúlpſit.

nec non fœtum ejuſdem ætatis, Thorace & capite ſubſtantiæ ſupradictæ ita intricatis, & connatis, ut neque caput, neque Thorax conſpici poſſint.

A. Duo crura, male conformata & tortuoſa, quibus aſſociatur

B. Brachium incurvatum, cum annexa manu.

C. Pes è ſuperiore parte hujus ſubſtantiæ emergens, neque ullum commercium cum prædictis habens.

D. Corpora ſubrotunda, membranacea, cartilaginea, celluloſa.

E. Fibræ, aut vaſcula ſanguinea; id quod diſcernere nequeo, utpote non repleta materia ceracea.

F. Membrana magna, limoſâ materiâ referta.

G. Abdomini analogum quid, è cujus medio, parte inferiore, propendet peni ſimile quid.

FIG. III. Minorem portionem ſubſtantiæ prædictæ exhibet, è qua emergit,

A. Femur unius fœtus trium fere menſium.

B. Oſſa Tibiæ & ſuræ alterius fœtus; quæ carne & perioſtio

ſcheyde Ledematen ook voorſien zynde; als mede een Schepſeltje van die ſelve ouderdom, wiens hooftje en borſt ſoodanigh verwart, en begroeyt zyn, in die ſtoffe, dat menſe niet zien en kan:

A. Twee beenen krom en wanſchapen, waar nevens nogh een

B. krom armtje gevonden word.

C. Een voetje voortkomende uyt het bovenſte gedeelte van deſe ſelfſtandigheyt, en heeft 't ſelve geen gemeenſchap met het voorgaande.

D. Vlieſighe, en ook kraakbenighe rondaghtige deeltjens.

E. Fiberkens, of wel bloetvatjens, 't welk niet wel te onderſcheyden is; nadienſe niet opgevult en zyn.

F. Een groot vlies met een taye ſlymerighe ſtoffe vervult.

G. Iets, 't geen een buykje verbeelt, uyt wiens midden een verheve deeltje uytpuylt als ware het een roedeken.

De III. FIGUUR verbeelt een kleynder portie van deſelve ſubſtantie, waar uyt dat deſe volgende zaaken komen uyt te kyken,

A. De dye van een Kintje van ontrent 3 maanden draghts.

B. Het ſcheen-en dybeen, van een ander Kintje, dewelke van

M 3 vlees

ſtio denudata, ſitum tranſverſum occupant.

C. Pes extremus ejuſdem fœtus, ut videtur, paululum tamen à dictis oſſibus ſuræ & tibiæ ſeparatus eſt. Sub dicto pede extremo apparet adhuc digitus ſingularis, quem notavi eâdem literâ C. peculiari tamen lineâ.

D. Duo pedes ſine tibiis aut femoribus, emergentes è regione dictorum artuum.

E. Tibia.

F. Pes extremus.

FIG. IV. Explicatio, qua exhibetur portio ejuſdem ſubſtantiæ, ſine ullo membro viſibili.

A. Particulæ partim celluloſæ, partim cartilagineæ.

B. Partes membranoſæ.

C. Vaſculoſæ particulæ.

FIG. V. Luſtratur quoque portio ſupradictæ ſubſtantiæ, è cujus infima parte prodit integrum crus.

A. Os tibiæ carne privatum.

B. Particulæ vaſculoſæ.

C. Celluloſæ particulæ membranaceæ.

D. Pes extremus,

E. Os femoris.

vlees en beenvlies ontbloot ſijnde, over dwersgeplaaſt zyn.

C. Het voetje van 't ſelve Kintje, ſoo het ſchynt, want het is een weynigh van de geſeyde beenderen afſtaande. Hier doet ſigh nogh een eenſame vinger op, den welke ick aangeweſen hebbe met deſelve letter C. edogh met een byſonder linie.

D. Twee voeten ſonder ſcheenen of dyen, voortkomende uyt een geheel andere, en tegens over ſtaande plaatſe.

E. Een ſcheentje.

F. Een voetje.

De uytlegginghe van de IV FIGUUR, waar in ons vertoont werd een gedeelte van de bovengemelde ſelfſtandigheyt, ſonder dat men daar eenighe ledematen in zien kan.

A. Celluleuſe en ten deele kraakbeenighe partyen.

B. Vlieſighe deeltjens.

C. Vatighe deeltjens.

In de V. FIGUUR, werd ook geſien een portie van de bovengemelde ſubſtantie, uyt wiens onderſte gedeelte voortkomt een geheel been.

A. Een vleesloos ſcheenbeentje.

B. Vatige deeltjens.

C. Vlieſighe en celluleuſe deeltjens.

D. Het voetje.

E. Het dybeentje.

C. Huÿberts. ad vivum. ſchulpſit.

TABULA V.

FIG. I. Infantis ſtomachus, cum annexis Gula & omento, demonſtratur.

A. Gula, cum ejus fibris muſculoſis longitudinalibus.

B. Arteriæ per ſuperiorem ſtomachi partem decurrentes.

C. Arteriæ per inferiorem partem diſtributæ, quarum rami majores ceu ſubitò detruncari videntur, cum contra aliæ interiora petant, aliæ verò per omentum diſtribuantur.

D. Stomachi exitus, ſeu Pylorus.

E. Omentum myriadibus vaſculorum ſang: nullis autem foraminibus, præditum.

F. Os ſuperius, ſeu introitus ſtomachi.

FIG. II. Hominis provectioris ætatis portio ſtomachi inverſi exhibetur,

A. Plicæ interiores nonnihil prominentes extra ſuperficiem interiorem ſtomachi.

B. Pori innumeri.

FIG. III. Repræſentat portionem ſtomachi humani inverſi,

De VYFDE PLAAT.

IN de I. FIGUUR werd vertoont de maagh van een Kint, met desſelfs ſlokdarm, en het Net.

A. De ſlok-darm, met desſelfs ſpierighe draden, dewelke na de langhte loopen.

B. Slaghaderen, loopende door het bovenſte van de maagh.

C. Slaghaderen, door het onderſte gedeelte verſpreyt, welkers groote takken ſchielijk ſchynen afgeſneden te worden, daar ter contrarie ſommighe der ſelve, ten dele binnewaarts loopen, andere werden ook verſpreyt door het Net.

D. Des maaghs uytgangh.

E. Het Net, met duyſende van bloetvatjens, en gantſch geen gaatjens beſet.

F. De krop, of ingangh des maaghs.

In de II. FIGUUR werd ons verbeelt een ſtuk van een omgekeerde maagh, van een bedaaght menſche.

A. De inwendighe rimpelen, en vouwen van de maagh, die een weynigh uytſteken, buyten de inwendighe ſuperficie.

B. Ontelbaare openinghtjens of gaatjens, die men *pori* noemt.

De III. FIGUUR verbeelt een ſtuk van een omgekeerde menſche

verſi, ſupra pylorum abſciſſam.

A. Locus, ubi plicæ non apparent, ſed exiguorum monticulorum rotund: inſtar, intima ſuperficies propullulat.

B. Interſtitia celluloſa, ſeu nova apparentia, de qua mentionem feci Fol. 30.

C. Pylorus.

FIG. IV. Portionem ſtomachi denotat; in qua dicta interſtitia celluloſa exhibentur naturali magnitudine longe majores, utpote microſcopii ope ita ſculptæ.

Not. Dicta interſtitia, in ea parte ſtomachi ruminantium reperiri, quæ belgice dicitur de **Kraagh** / eaſque quadrangulares & admodum capaces eſſe, vel lippis & tonſoribus notum. In homine verò, minutiſſimæ ſunt, & formâ diverſâ.

ſche maagh, boven den uytgangh afgeſneden.

A. Die plaats, alwaar geen rimpelen of vouwen, maar wel eenighe ronde verheventheden, bergswys, haar opdoen.

B. Celluleuſe tuſſchen ſcheytſelen, of nieuwe verſchynſelen, waar van mentie gemaakt word Fol. 30.

C. Des maaghs uytgangh.

De IV FIGUUR vertoont ons een ſtukje van de maagh, waar in de geſeyde celluleuſe tuſſchen ſchytſelen werden aangeweſen, en dat door een vergroot glas, waar door alles hier grooter voorkomt, als wel natuurlijker wyſe.

Hier moet men aanmerken, dat deſe geſeyde tuſſchenſchytſelen ook gevonden worden in dat gedeelte van de maagh der herkauwende dieren, 't welk in onſe tale geheeten is de *Kraagh*, en dat deſelve aldaar ſeer groot, en vierkantigh zyn, 't welk een yder meer als wel bekent is. In een menſch ſynſe daar en tegen ſeer kleen, en van verſcheyde forme en gedaante.

TABULÆ VI Explicatio.

FIG. I. Portio venæ portæ hepatis vitulini.

FIG. II. Portio venæ & arteriæ placentæ urerinæ muliebris.

FIG.

Uytlegginghe van de SESDE PLAAT.

De I. FIGUUR wyſt aan een ſtuk van de poort ader van een Kalf.

De II. FIGUUR een ſtuk van de ader en ſlaghader van een moerkoek uyt een Vrouw.

De

THES: 2. TAB. VI.

C: Huijberts. ad vivum Sculpſit.

FIG. III. Venæ cavæ, per hepar diſperſæ, Ramulus.

FIG. IV. Ramus Venæ portæ humanæ.

FIG. V. Ramus Arteriæ ſplenicæ vitulinæ.

FIG. VI. Portio tunicæ intimæ uteri ovini gravidi, per quam myriades vaſorum novorum lumbricalium viſuntur diſtributa, ſuntque tranſparentia, ſuccumque præparantia, pro fœtus, in utero hoſpitantis, alimento.

FIG. VII. Vaſorum ſanguineorum maxima parte renis ſubſtantiam conſtituentium curſus vermicularis, exhibetur.

Not. Interim hic nil niſi dictorum vaſorum curſum repræſentari; in poſterum ſingulorum ramuſculorum extremum diſtinctius exhibere animus eſt, ſingulas enim extremitates, ceu glomum repræſentant; in hepate verò, ut & liene, penicillum.

FIG. VIII. Portio tunicæ chorii vitulini monſtratur, cujus vaſcula ſang: ſunt repleta, ad ultimas extremitates uſque.

De III. FIG. Een takje van de hol ader des levers uyt een menſch.

De IV. FIG. Een tak van de Poort ader uyt een menſch.

De V. FIG. Een tak van de ſlaghader des Milt, uyt een Kalf.

De VI. FIG. Een gedeelte van het binnenſte vlies van een bevrught Schaap, waar door duyſende van op nieuws uyt gevonden wormwyſe vaatjens verſpreyt zyn; en zyn deſe doorſchynend, en die ſappighe ſtoffe toebereydende, dewelke dienſtigh is om de vrught te voeden, ſoo langh deſelve in de lyfmoeder haar verblyft heeft.

In de VII. FIG. Werd ons voorgeſtelt de worm-wyſe cours, van de bloetvaten, dewelke, voor 't grootſte gedeelte, de ſubſtantie der nieren uytmaken.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat hier niets voorgehouden word, als alleen die geleyde cours der bloetvaten; en is myn voornemen in 't toekomende de uyteynden van yder takjen te verbeelden, want yders uyteynde doet ſigh op als een kleyn kluwentje; die van de lever en milt daar en tegen als kleyne penceeltjens.

In de VIII. FIG. werd verbeelt een ſtuk van het vlies Chorion uyt een Kalf, wiens bloetvaatjens tot het eynde toe vervult zyn.

Not. B. L. hic quidem adſpicit ramulos minutiſſimos, ſed verò in objecto ipſo, averſa luce viſo, dictæ extremitates variis locis mentiuntur maculas.

Præterea conſideratione dignum eſſe cenſeo horum vaſculorum extremum neutiquam habere reptatum convenientem cum vaſculis hepaticis, lienalibus, renalibus, aut placentæ uterinæ,

Den B. Leeſer aanſchouwt hier wel ſeer kleyne en fijne takjens, edogh in 't voorwerp ſijn deſelve ſeer veel fijnder, ja 't voorwerp ſelfs van 't light af geſien zijnde, ſoo vertoonen haar deſe uyteynden, op verſcheyde plaatſen als vlakken.

Hier en boven ſoo is 't conſiderabel dat het uyterſte deſer vaten in opſighte van cours, gantſch geen overeenkomſt en heeft met die van de nieren, lever, milt, of moerkoek.

FINIS.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS TERTIUS.

Cum Figuris æneis.

HET DERDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1703.

VIRO NOBILISSIMO ET CLARISSIMO;

OS: PITTON TOURNEFORTIO,

BOTANICORUM HUJUS SECULI
FACILE PRINCIPI,

E REGIA SCIENTIARUM ACADEMIA,

DOCTORI FACULTATIS MEDICÆ

PARISIENSIS,

ET

BOTANICES IN HORTO REGIO
PROFESSORI,

AMICO VETERI,

TERTIUM HUNC THESAURUM

L. M. Q. D.

FREDERICUS RUYSCHIUS

THESAURUS ANATOMICUS TERTIUS.

Ex Ligno Indico variegato confectus, ſequentia in ſeſe continet.

PRimò, in fundi medio occurrit Pedamentum ex Ligno juglandis confectum, cui impoſita rupes artificialis, ex calculis humanis compoſita, cujus fundamentum rupes naturalis, cui innituntur omnis generis calculi humani, & tanto quidem numero, ut tota rupes naturalis viſum aufugiat.

Dicta Rupes magnitudine ſuperat rupem in Theſauro primo figurâ primâ deſcriptam & expreſſam. Vide hancce ſecundam Rupem Tab. I. Theſ. 3. quam hac inſcriptione exornavit magni nominis Poëta Clariſſimus Petrus Francius.

QUID SUMUS, AUT QUIDNAM NOSTRI POST FUNERA RESTAT?
ADSPICE: NIL ALIUD, NUDA NISI OSSA, VIDES.
CALCULUS, ET VASTUS LAPIDUM, QUEM CERNIS, ACERVUS,
QUAM SIT VITA HOMINUM PLENA DOLORE, DOCET.

Theſ. III.

Het Derde ANATOMISCH CABINET.

Gemaakt van gevlamt Indiaanſch Hout, waar in deſe navolgende zaken onthouden werden.

VOor eerſt komt ons in 't midden van de grond een Nooteboome Pedeſtal te vooren, waar op een na de konſt gemaakte Rotsſteen geſet is, dewelke toegeſtelt is uyt allerhande Steenen, die in 's Menſchen lighaam gegroeyt zyn, en is het fondament hier van een natuurlijke Steenrots, waar op alle deſe Steenen van Menſchen zijn vaſt gemaakt, dewelke zoo veel in getale zijn, dat men de natuurlijke Steenrots geenſints meer ſien en kan.

Deſe geſeyde Steenrots, van dit derde Cabinet, overtreft in groote die geene, dewelke in de beſchryvinge van het eerſte Cabinet afgebeelt ſtaat. Ziet de Figure van deſe tweede Steenrots Cab. 3. Fig. 1. dewelke den groote Poëet en Profeſſor Petrus Francius met eenige Vaerſen in 't Latyn verciert heeft, en hier vertaalt zynde, aldus luiden:

WAT ZYN WE TOCH! WAT BLYFT 'ER OVER NA ONZ DOODT!
ACH! ZIET HET, 'T IS MAAR BEEN, GY ZIET HET DOR EN BLOOT:
BLAASSTEENEN, ZIET GY HIER, BY ROTSEN EN BY HOOPEN:
MEN LEERT HOE 'T LEVEN WORT DOOR STORM VAN SMERT BELOOPEN:

EXHIBET HOC TABULIS, HOC VERBIS EXPLICAT, URBIS
RUISCHIUS AMSTELIÆ LAUS, MEDICUMQUE DECUS.

In hujus faſtigio ſceleton fœtus immaturi quatuor circiter menſium cum dimidio reperitur, cujus genua inflexa ſunt, capiteque ſurſum converſo, quaſi cœlum adſpicere vellet, manu continet oſſiculum carie exeſum, & ex oſſe femoris expulſum, & ſic hominum miſerias exprimere videtur, eâ inſcriptione:

AH FATA, AH ASPERA FATA!

Sub genibus hujus ſceleti videre licet ingens calculi humani fruſtum, cavitate notabili præditum, in qua continuit alterum calculum, ceu nucleum craſſum: Eſtque dictum fruſtum calami ſcriptorii craſſitie. Vid. Lit. A.

Interim Not. alios calculos humanos ex lamellis tenuibus, alios contra ex lamellis craſſioribus eſſe compoſitos, ſicuti ex aliis, hanc rupem conſtituentibus, patet.

Hinc conſtat Lithotomos nonnunquam male accuſari, cum in operatione, quamvis rite peracta, calculi franguntur, id quod in eorum manu non

DIT TOONT ONS RUISCH, IN ZYN VERSTANDIG TAFEREEL,
'T JUWEEL DER ARTSEN, DAT DEN AMSTEL VIEL TEN DEEL.

In het opperſte van deſe Steenrots vindmen 't geraamte van een onvoldrage Kintje van ontrent vier en een halve Maand dragts, wiens knietjens geboogen ſijnde, het hoofdje opwaarts gewent is, als wilde het den Hemel beſchouwen, hebbende in ſijn handje een ſtuksken van 't dybeen, 't welk door ſcherpe humeuren bedorven en uytgegeten zijnde, van de nature uytgedreven is, waar door het den ellendige ſtaat van de menſchen ſchynt uyt te willen drukken, met dit opſchrift

AGH NOODLOT, AGH BITTER NOODLOT!

Onder de Knietjens van dit geraamte vindmen een groot ſtuk van een ſteen, 't welk in ſigh heeft een merkelijke holte, waar in onthouden is geweeſt een andere ſteen, als een dicke pit, en is dit ſtuk in dikte over eenkomende met die van een Schryf pen. Ziet Letter A.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat zommighe Steenen der Menſchen te ſamen worden geſtelt uyt dunne, andere uyt dicke ſchillen, of ſchelfers, gelijk zulks blykt uyt de Steenen, die tot deſe Steenrots gebruykt zyn.

Hier uyt blykt het klaar, dat de Steen-ſnyders zomtyts te onregt beſchuldigt werden, wanneer zy in haar werkingh (al is 't dat ſy het behoorlijk behandelt hebben) beſchuldigt werden, wanneer de Stee-

non eſt; ſi enim calculi ex tenuibus lamellis ſunt coagmentati, facillime rumpuntur in extractione.

A latere dicti Sceleti adſtat Sceleton trium præter propter menſium, una manu gerens tenuiſſimum Ramulum Arterioſum, ceraceâ materiâ rubrâ ad extremum uſque repletum; altera autem tenet fictitiam feſtucam tenerrimam, confectam ex fibris Veſicæ urinariæ cujuſdam mulieris, quæ fibræ tot undique à natura ſunt obſitæ calculoſis arenulis, ut nil fere, niſi Arenulæ calculoſæ conſpici poſſint.

Not. interim, quod Veſica urinaria, è qua deſumptæ ſunt dictæ fibræ, feſtucam tenerrimam conſtituentes, tota quanta, conflata fuerit, ex ejuſmodi fibris calculoſis, ita ut integra Veſica, à nobis prima fronte viſa, quaſi lapidea, aut potius ex arenulis calculoſis conſtituta, mihi videretur.

Hujus Veſicæ fruſtum ſatis magnum in liquore Balſamico conſervo, ut naturalem conſervaret conſtitutionem.

Dictum Sceleton exiguum ſe-

Steenen in 't uythalen komen te breken, 't geen nogtans haar niet altoos is te wyten, want zoo de Steenen uyt dunne ſchelfers beſtaan, zoo breken ſy ligtelijk in het uythalen.

Aan de zyde van het bovengemelde geraamte, ſtaat nogh een ander geraamte van een onvoldrage Kintje van omtrent drie Maanden dragts, 't ſelve heeft in ſijn een handje een ſeer dun tackje van een ſlag-ader, met een rood waſchighe ſtoffe, tot de eynde toe opgevult; in deſſelfs ander handje, heeft het een ſtokje, gemaakt uyt draden van de water-blaas van een Vrouw, welke draden van de natuur met zoo veel ſandighe ſteentjes beſet zijn, dat men naulijks yets anders dan ſandige ſteentjes zien kan.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat de Blaas, waar uyt deſe geſeyde draaden genomen, en tot een ſeer dun ſtokske zijn gemaakt, geheel en al te ſamen geſtelt was uyt zodanige draaden, die alſints met ſandighe ſteentjens beſet waren; zoo dat ons deſe geheele Blaas in de eerſte opſlagh van 't oogh, als ſteenigh of liever, als uyt ſandighe ſteentjens ſcheen te ſamen geſtelt te zijn.

Van deſe Blaas bewaare ick een groot ſtuk in myne Balſamike vogtigheyd, op dat ſy haare natuurelijke geſteltenis zoude behouden.

Dit geſeyde kleen geraamte ſchynt met het ſtoksken te willen aan-

feſtucâ ſuâ capitis conſtitutionem demonſtrare videtur, ea enim ſinciput tangens, eorum Anatomicorum errorem detegere videtur, qui exiſtimant ſinciput, ut & cætera capitis oſſa, eâ ætate, eſſe cartilaginea, cum contra membranacea ſint.

Præterea, in hoc parvo Sceleto luculenter videri poteſt, quibus in locis, oſſea ſubſtantia primò viſui ſeſe offerat in capite; de his plura in ſequentibus.

Ante dictum Sceleton poſiti ſunt tres calculi humani, figura, colore & ſubſtantia inter ſe differentes. Vid. Lit.B.C.D.

Sub dictis in conſpectum venit calculus humanus ingens, Lit. E. notatus, ſuperficie æquali & ſplendens, colore & forma tam accurate Lapidem Bezoardicum Orientalem imitans, ut difficile foret viſu ea diſcernere.

Sub eo cernere licet duos calculos ſummopere inter ſe diſcrepantes, ut Lit. F. & G. notant; horum alter à Lithotomo extractus, ſuperficie eſt granuloſa; alter verò æquali & quaſi polita, in qua inſtrumenti,

aanwyſen de geſtalte van ſijn hoofdje, want hier mede de opperhoofds beenderkens aanrakende, ſchynt het te willen aanwyſen de dwalinghe der Ontleeders, dewelke ſuſtineeren, dat de opperhoofds, en andere beenderkens van 't hoofd, in die tyd kraakbeenigh zijn, daar ſe in tegendeel vlieſigh zijn.

Daar en boven kan men in dit kleene geraamte ook klaar zien, waar dat de beenagtigheyd ſigh eerſt aan 't hoofdje komt op te doen; hier van breeder in het toekomende.

Voor dit geraamte zijn drie Menſchen Steenen geplaaſt, in opſigte van figure, couleur en ſubſtantie van den anderen onderſcheyden. Ziet Letter B. C. D.

Onder deſe komt ons in 't geſigt een groote Steen uyt een Menſch, met de Let. E. getekent: zijnde deſelve glad en blinckend, ook van couleur en gedaante zoo nau over een komende met een Bezoar-ſteen, dat men ſe daar van qualijk zoude konnen onderſcheyden.

Hier onder vind men nogh twee Steenen, dewelke ſeer veel van den anderen verſchillen, gelyk ſulks de Letter F. en G. aanwyſen. Hier van is de eene granuleus of graynigh, en van een Steen-ſnyder afgehaald, maar de tweede is effen en glad, als ware deſelve gepolyſt; hier ſietmen nogh de kneepe van 't in-

menti, quo extractus eſt, veſtigium comparet.

Pedamentum ſupradictum hujus rupis ornatur quoque, pone Sceleton ſupremum, Splene vitulino nitide præparato, cujus Arteria ceraceâ materiâ rubrâ eſt repleta, & loco Venæ, Sulci luculenter conſpici poſſunt. Quanta autem ſit differentia inter Splenem humanum & vitulinum, expreſſi in Reſponſ. Epiſt. Anatom. Problem. 4. ad Doctiſſ. Campdomercum.

Circa Rupis baſin cernere licet calculum humanum ingentem & pullum, loco Lit. H. puncto notatum; ſuntque tales calculi peſſimi; obſervavi enim, quod inter illos pullos calculos, plurimi, (ſi non omnes) cortices exteriores habeant fragiles; imò ſucceſſivè quoque fruſtulatim cum Urina ejiciuntur frequenter ejuſmodi calculorum ſquammæ exteriores, nucleo remanente: cum autem à Lithotomo extrahuntur, raró ægri vitant Libitinam.

Memini me olim obſervaſſe in quodam Juvene, qui ſæpe per vias urinarias cortices nigros ejiciebat, imitantes corti-

ces

't inſtrument, waar mede deſelve is uytgehaalt.

Deſe bovengemelde Pedeſtal, waar op de Steen-rots ſtaat, is ook verciert met de Milt van een Kalf, dewelke ſeer cierlijk en net is toebereyt, en deſſelfs ſlag-ader met een roodwaſchachtighe ſtoffe opgevult, en kan men in deſe ſeer klaar zien de groeven, die in plaats van tacken des Aders, in deſelve gevonden werden. Hoe groot een onderſcheyt datter is tuſſchen de Milt van een Menſch, en die van een Kalf, heb ik aangeweſen in myne vierde Briefswyſe Antwoord, aan den geleerde Heer Campdomerc.

Omtrent de grond van de geſeyde Pedeſtal ziet men een groote en ſwarte Steen, dewelke in plaats van met de Letter H, met een ſtip aangeweſen werd; en zijn deſe Steenen de ſlimſte, want ik heb ondervonden, dat onder deſe ſwarte Steenen, ſeer veele, (zoo niet alle) met breekſame ſchorſſen van buyten beſet zijn, die in 't wateren ſtukswyſe te vooren komen, het binnenſte of de pit nablyvende, en deſe Steenen van een Steen-ſnyder afgehaalt zijnde, zoo komender de Patienten ſelden van op.

My gedenkt nogh, dat ik eertyds geobſerveert heb, dat een Jonghman dikwils ſwarte ſchorſſe in 't wateren quyt raakte, dewelke de ſchorſſe van ſwarte

ces fabarum nigrarum, erantque jamjam per urinam ejecti, molles, & proinde ſine magno incommodo aut dolore ſimul cum urina reddebat, brevi autem lapideam & fragilem ſubſtantiam adipiſcebantur.

I. Calculus ingens ex lamellis tenuibus compoſitus.

Ad Rupis baſin calculus reperitur Lit. K. notatus, prodigioſæ magnitudinis & formæ admirandæ, poſt mortem à filio meo veſicâ exſectus, componiturque ex ſenis calculis rotundis, cortice nigricante præditis, quorum unusquiſque magnitudine Nucem Moſchatam ſuperat; ſupra hanc compoſitionem, ſeptimum quoque reperit calculum, qui cum cæteris haud coälitus, aſt ſuperimpoſitus erat, eadem cum cæteris magnitudine.

L. Calculus magnus Moriformis.

E Regione hujus Sceleti reperitur & tertium Sceleton fœtus humani quatuor præter propter menſium, manu gerens inteſtinula fœtus Ovini minimi, ſuntque repleta ceraceâ materiâ ſubnigrâ, meconium repræſentante, meſenterio cohærentia, arterioliſque re-

boonen geleken: en waren deſe uytgewatert zijnde, ſagt, en by gevolg loſte hyſe zonder groot ongemak of pyne, maar een wynig tyds daar na, zoo namen ſy een ſteenige hardigheyd aan.

I. Een groote Steen uyt dunne ſchelſers te ſamen geſtelt.

Voor op de grond van 't Pedeſtal, vindmen een ſeer groote, en wonderbaare Steen, getekent met de Letter K dewelke myn Zoon na de dood uyt de Blaas geſneden heeft, en is deſelve te ſamen geſtelt uyt ſes ronde Steenen, yder omvangen van een ronde en ſwarte ſchorſſe, waar van yder de groote van een N. Muſchaat komt te over treffen, en boven deſe ſes te ſamen geſtelde Steenen, heeft hy doenmaals ook nog een ſevende gevonden van deſelve grootte, leggende los boven op de ſes te ſamen vaſt ſittende Steenen.

L. Een groote Steen, een Moer-beſie van gedaante gelykende.

Tegen over het laaſte aangeroerde kleene geraamte, vind men nogh een derde geraamte van een onvoldrage Kintje, van ontrent vier Maanden dragts, 't ſelve heeft in ſijn handje, een party darmtjens van een onvoldrage Vrugtje uyt een Schaap, dewelke met een ſwart-waſchagtige ſtoffe opgevult zijn, repreſenteerende

repletis inſtructa : altero autem brachio continet Vaſa Teſticulorum humanorum Pampiniformia, ceraceâ materiâ rubrâ repleta, hujus Inſcriptio talis eſt

PRIMA, QUÆ VITAM DEDIT, HORA CARPSIT.

Conſiderandum circa omnia Sceleta, hanc & cæteras Rupes ornantia, quod nulla eorum fulcro ferreo, ligneo, aut æneo innituntur, uti facere ſolent Anatomici, aſt propriis pedibus innituntur.

M. M. Calculi duo combinati, ſupra quos reperitur calculus mediocris magnitudinis Lit. N. notatus.

O. Calculus magnus, maximi Mori fructum imitans.

P. ——Aſpera ſuperficie.

Ante rupis pedem quartum decumbit Sceleton, trium circiter menſium cum dimidio, cujus manu continet *Hemerobium* Hoefnagelii, quæ *Ephemeris* vocatur Dortmanno, diciturque mane eſſe infans, ju-

rende de ſwarte darms vuyligheyd, die men in de Kinderkens vind, zoo lang ſy in 's Moeders lighaam gehuysveſt worden: deſe darmtjens zijn nogh vaſt aan haar Darmſcheel, en de Slagaderkens met een wasaghtige ſtoffe opgevult; het omhelſt ook met ſijn ander handje de præpareerende zaadvaten van een Mansperſoon, dewelke met een roodwaſſighe ſtoffe vervult zijn: Het devys van dit geraamte is.

'T EERSTE UUR, DAT MY 'T LEVEN GAF, 'T SELVE HEEFT MY HET WEDER BENOMEN.

Conſidereert ondertuſſchen B. Leezer, dat alle deſe kleene Geraamtens, die op deſe en andere Steen-rotſen ſtaan, geen ſteunſel hebben van dit, of dat yſertje, houtje, of koperdraatje, gelijk de Ontleeders gewoon zijn te doen, maar deſelve ſtaan op haar eygen beenen.

M. M. Twee te ſamen gevoegden Steenen, en boven deſelve nogh een van middelmatige groote, getekent met de Letter N.

O. Een groote Steen gelykende een ſeer groote Moer-beſie.

P. Een andere rouw van oppervlakte.

Voor op het Pedeſtal leyt een kleen geraamte, zijnde het vierde in ordre, en is het ſelve van ontrent drie en een halve maand dragts, in wiens handje onthouden werd een bloedloos Diertje, het welk men *Ephemeris* en in onſe tale *Haft* noemt, waar van getuygt word

juvenis meridie, veſperi ſenio confici & mori. Itaque ut vitæ noſtræ brevitas exprimeretur, ejuſmodi inſectum manu continet dictum Sceleton, cum hac inſcriptione.

QUASI HERBA SOLSTITIALIS PAULISPER FUI, REPENTE EXORTUS SUM, REPENTE OCCIDI.

Not. oſſicula hujus Sceleti nitidiſſima eſſe, naturali geſticulatione haud neglecta.

Q. Q. Duo ex iſtis calculis angularibus, de quibus facta mentio in Theſ. 1. Tab. 1. Lit. D. D.

R. R. Duo calculi ſuperficie aſperata, quorum unus ad dicti Sceleti pedes, collocatus, alter vero capitis vertici præpoſitus.

Cæteri omnes aut per vias urinarias excreti, aut poſt mortem Veſica aut renibus exſecti ſunt.

Præterea hic conſpicere licet Teſticuli humani Tunicam Vaginalem, peculiari pedamento innitentem, ſupra pedamentum Rupem dictam ſuſtinens, eſtque dicta Tunica quaſi flatu diſtenta, nec non muſculo Cremaſtere, vaſiſque ſanguineis repletis prædita.

Ulti-

word, dat het 's morgens geconſidereert moet worden als een Jong geboore Kindje, 's middags als een Jongeling, en 's avonds als een uitgeleeft en ſtervend Menſch: weshalve om de kortheyd des levens af te beelden, zoo heeft het geſeyde kleen geraamte dit bloedeloose Diertje in de hand, met dit opſchrift:

GELYCK EEN BLOEME DES VELDS BEN ICK SCHIELYK OPGEGAAN, EN WEDEROM WEGH-GERUCKT.

Aanmerkt dat de Beenderkens van dit geraamte ſeer wit zyn, en dat het geraamte natuurlyke geſte heeft in 't leggen en aangrypen.

Q. Q. Twee van die Hoekige Steenen, waar van gewagh gemaakt is in de beſchryving van 't I. Cabinet Tab. I. Lett. D. D.

R. R. Twee rouwe Steenen, waar van de eene aan de voetjens van 't laaſt geſeyde geraamte is geplaaſt, de tweede tegens het hoofd van het ſelvighe.

De reſt van de Steenen zijn alle door de Waterwegen geloſt, of na de dood uyt de Blaas of Nieren gehaalt.

Daar en boven komt ons hier op deſe Pedeſtal te vooren, het Scheevlies van een der Teſticulen van een Mans perſoon, 't welk geſtelt is op een kleen rond particulier pedeſtalletje, ſtaande mede op de groote Pedeſtal, en is dit Scheevlies als met wind vervult, en ook met deſſelfs optrekkend Spiertje, en opgevulde Bloedvaatjens voorſien.

Voor

Ultimò à latere dictæ tunicæ Vaginalis occurrit quintum Sceleton fœtus humani trium circiter menſium cum dimidio, gerens calculum parvum, è pulmone humano tuſſi ejectum & a capillo dependentem, cum inſcriptione,

O, QUAM DURA PREMIT MISEROS CONDITIO VITÆ!

Hiſce omnibus calculis interpoſiti ſunt Rami arterioſi, foliis nudatæ arboris ramos repræſentantes; qui loco ſanguinis, ceracea materia rubicundiſſima artificioſe ſunt repleti, & calculos inter ſe continent, rupemque firmiorem reddunt. Quam ſubtiles ſint dictorum ramorum extremitates, ex figura annexa liquet.

A latere dextro dictæ rupis ſequentia viſuntur.

N°. I. Phiala in liquore limpidiſſimo continens brachium & manum fœtus humani jamjam nati.

Not. 1. Hoc objectum quantumvis à multis annis conſervatum, adhuc vivere videtur, utpote naturali colore rubicundo præditum.

2. Manus, ut & digiti, ita ſunt diſpoſiti, ut naturalem actionem repræſentent, qualem formamus, quando indice di-

Voor 't laaſte komt ons hier nogh te vooren het vyfde, geraamte van een onvoldrage Kintje, van ontrent drie en een halve maant, van wiens hantje afhanght aan een haartje, een kleen Steentje, 't welk door 't hoeſten uyt de Longh geloſt is, met dit opſchrift.

ACH, HOE ELENDIG IS DEN STAAT, DER MENSCHEN IN DIT LEVEN!

Tuſſchen alle deſe Steenen ſtaan tacken van Slag-aderen, repreſenteerende bladerlooſe tacken van Boomen, dewelke in plaats van bloed, met een Rood-waſſige ſtoffe konſtigh opgevult zyn, waar door niet alleen de ſteenen, maar ook de Rots ſelfs, vaſtigheyd bekomen. Hoe ſubtyl de uyteynden van de geſeyde Slag-aderen zyn, blykt uyt deſe bygevoegde Figuur.

Op deſelve planck, waar op de Steen-rots is geplaaſt, komt ons aan deſſelfs regter zyde voor.

N°. I. Een vleſje, in ſigh onthoudende, in een ſeer heldere vogt, het armtje en handtje van een jongh geboore kindje.

Aanmerkt ten eerſten: Hoewel dit voorwerp lange Jaaren alzoo bewaart is geworden, zoo ſchynt het nogtans nu nogh te leven, door dien het met ſyn natuurlyke roode couleur begaaſt is.

Ten tweeden: De diſpoſitie van de Hand en Vingeren, is zoodanigh, datſe ſoo een natuurlyke actie verbeeld, gelyk men gewoon is

digito hoc vel illud deſignamus; Indice itaque extenſo, indigitat lamellas Cerebelli humani, cujus ſubſtantia medullaris veluti arboris Ramos repræſentat.

3. Ornamenti gratia, ut & averſationem omnem arcendi cauſa, brachium ornatur manica, ex linteo raro confecta, ornamentoque fimbriaceo inſtructa.

N°. II. Fauces, Lingua, ut & portio Maxillæ inferioris infantis nitidiſſimè præparata & conſervata; præbent enim omnia ſpeciem viventium.

Not. 1. Ubi Arteriarum ſublingualium trunci repant, & qua via incedant in ſiniſtro latere, oppido quam bene videre licet, ſuntque eum in finem ceracea m. rub. repleti.

2. Epiglottidis naturalis conſtitutio; ut & ejus rima, quæ aditus eſt ad Aſperam Arteriam, hic accurate poteſt conſpici.

3. Ad Linguæ radicem apparet rugoſa quædam diſpoſitio longitudinalis, ut & non ſolùm ſeries majorum papillarum, quæ rotundæ, planæ, & foramine circuloque præditæ ſunt,

is te doen, alsmen met de voorſte Vinger, dit of dat wil aanwyſen.

De voorſte uytgeſtoke vinger, wyſt ons aan eenige moten van het agter breyn van de herſene van een menſche, in wiens merghagtighe ſubſtantie als verbeelt ſtaan eenighe tacken van boomen.

Ten derden: Om alle afkeer te weeren, en tot cieraad, is dit Armtje omvangen van een gaaſe mouwtje met Franje.

N°. II. De Keel, Tongh, en een gedeelte van de onderſte Kaack, van een kleen Kind, zoo curieus toebereyt en geconſerveert, dat alles nogh ſchynt te leven.

Aanmerkt ten eerſten: Dat men zeer bequamelyk zien kan in de linker zyde, waar dat de Stronken van de Ondertonghighe ſlag-aderen loopen, en wat cours ſy komen te houden, nadien ſy tot dien eynde met een Rood-waſſige ſtoffe vervult zyn.

Ten tweeden: Oock kanmen hier klaarlyk zien de natuurlyke geſtalte van 't Strotte-hooft, alsmede deſſelfs ſplete, dewelke de toegangh is tot de Longh-pyp.

Ten derden: Zoo doet ſigh aan de grond van de Tongh niet alleen op een ſekere ruyge geſtalte, die na de langhte des Tonghs is lopende; als mede de rye groote tongs Tepeltjens, dewelke rond, plat, en met een gaatje en rond circultje be-

ſunt, verùm etiam cæteræ papillæ, quæ tamen in hoc objecto non tàm diſtincte apparent, quam in linguis Theſ. 1.

N°. III. Phiala continens Venam Portæ Hepatis vitulini, cujus ſuccoſæ extremitates, non autem prætenſæ glandulæ (quæ revera haud extant) ſunt ablatæ, & ſic myriades extremitatum occurrunt ramuſculorum.

Not. 1. Dicta vena oppleta eſt ceraceâ materiâ flavâ.

2. Variis in locis reliqui in dictis extremitatibus ſuccoſam ſubſtantiam, quæ non minus eadem ceraceâ materiâ eſt imbuta, & ſic luculenter videre licet ſubſtantiam hepaticam nullo modo eſſe glanduloſam: imò exiſtimo, extremitates illas ſuccoſas Venæ Portæ illud præſtare, quod Glandulis attribuere Veteres. Vide plura de hac re. Theſ. II. fol. 27.

N°. IV. Infantis caput, cujus ſuperiore Cranii parte ablata, Cerebrum in conſpectum venit: hujus corticali ſeu vaſculari parte ablata, medullaris ſeſe videndam exhibet.

Not.

begaaft zyn, maar ook de andere Tepeltjens, hoewel die in dit voorwerp niet zoo diſtinct gezien konnen werden, als wel in die Tonghen, dewelke in 't tweede Cabinet gevonden werden.

N°. III. Een glaasje, en daar in de Poort-ader van de Lever van een Kalf, wiens ſappighe uyteynden, en niet die gepretendeerde klierkens (dewelke in der daat niet gevonden werden,) weghgenomen zyn; en zoo toebereyd ſynde, kanmen duyſende van kleene uyteynden der Adertjens zien.

Aanmerkt ten eerſten: Deſe geſeyde Poort-ader is vervult met een Geel-waſſige ſtoffe.

Ten tweeden: Zoo heb ik op verſcheyde plaatzen de geſeyde ſappige ſubſtantie aan de uyteynden laaten ſitten, dewelke niet min met de geſeyde Geel-waſſige ſtoffe doordrongen is, ende zoo doende, ziet men zonne klaar dat het weſen van de Lever geenſints klierigh van ſubſtantie is: Ja ik ſuſtineere, dat die ſappighe uyteynden van de Poort-ader, 't ſelve werk doen, 't geen onſe voorzaaten de klieren toegeſchreeven hebben. Ziet verders hier over na het 2. Cabinet fol. 27.

No. IV. Het hooft van een kindeje, wiens opperſte gedeelde van de Herſſen-panne afgenome zynde, de Herſſens te voorſchyn komen: Deſe haare ſchorſſighe ſubſtantie, uyt bloetvaatjens beſtaande, weghgenomen zynde, zoo ver-

Not. 1. Oculis clauſis, dormientis caput repræſentat, colore viventis præditum.

2. Ore aliquantulum aperto, labiiſque nonnihil à ſe invicem deductis; extremitas cuſpidis Linguæ in conſpectum venit, quæ, à tenuiſſimis & mucronatis papillis lingualibus, luculenter villoſa apparet.

3. Latere ſiniſtro Prolabium ſuperius ab involucro deſtitutum, villoſum quoque apparet, quæ villoſitas, mihi nil, niſi agmen papillarum Prolabiorum; de hiſce plura in ſequenti.

4. Duum generum pori in Labiorum cute, Gena & Naſo viſuntur; nullæ autem in prolabiis, utpote cute neutiquam præditis; & ſic Labiorum à Prolabiis facilior eſt diſcretio.

5. Vaſa ſanguinea Cerebri, in poſtica parte capitis, muneroſiſſime conſpiciuntur.

No. V. Pueri Penis cum an-

vertoont ſigh de Merg-agtige ſelfſtandigheyd.

Aanmerkt ten eerſten, dat het door de natuurlyke couleur, en geſlote ooghjens, een ſlapend hooftje komt te verbeelden.

Ten tweeden: Zoo komt het uyterſte van het Tonghetje te voorſchyn, door dien het Montje een weynigh open ſtaat, en de Lipjens wat van den anderen geweken zyn, en komt ons dit uyterſte van de Tongh als donſigh ruygh te vooren, wegens de puntighe Tepeltjens, die haar hier duydelyk vertonen.

Ten derden: Het uyterſte van de boven-lip, van ſyn bekleetzel of dekzel ontbloot zynde, komt ons ook ruygh te vooren, voornamentlyk in de linker zyde: En is deſe ruygigheyd niet anders, als ſeer veel by eenſtaande Tepeltjens; edogh hier van zullen wy wydlopigher ſpreken in 't toekomende.

Ten vierden: In 't Vel van de Lippen, Wangh, en de Neus, zien wy hier twee-derley ſweetgatjens; maar gants geen in 't uyterſte of roode deel der Lippen, aangeſien deſelve met geen Vel overtogen zyn; en alzoo kan men de Lip, en voorlip, van den anderen te lichter onderſcheyden.

Ten vyfden: In 't agterſte van 't Hooftje komen ons hier veel opgevulde ſlag-aderkens te vooren, zynde die geene, dewelke door de herſſenen haar hadde verſpreyt.

No. V. De Roede van een Jonghs-

annexo ſcroto, naturali colore præditus.

Not. 1. Urethra non per inferiorem, ſed per ſuperiorem Penis partem repit, contra naturæ leges: imò ad calculi extractionem ejuſmodi objectum foret ineptum,

2. Non ſolum corpora nervoſa, ſeu nerveo-ſpongioſa majora, Penis maximam partem conſtituentia, ut & corpus nervoſum minus, rubicundiſſimo colore ſunt perfuſa à materiâ ceraceâ rubrâ, quâ repleta ſunt, verum etiam muſculi laterales, Penem conſtringentes, idque à vaſorum ſanguineorum repletione. Vid. Tab. 2. Fig. 1. hujus Theſ. III.

N°. VI. Fœtus Æthiopiſſæ ſex circiter menſium, dextra gerens ramulum Aſperæ Arteriæ à ſubſtantia veſiculari, aut pulmonali tam dextre ſeparatum, ut extremitates luculenter appareant; enimverò quanta differentia inter hoc objectum, & figuras ab aliis in lucem editas! Vide Tab. 2. hujus Theſ. III.

N°. VII. Placentula, quæ poſt Embryonem excluſum, aut in colliquationem redactum,

Jonghsken met deſſelfs ſackje, natuurlyk rood van couleur.

Aanmerkt ten eerſten: De Water-canaal loopt hier niet natuurlyker wyſe langhs de onderſte, maar langs de bovenſte zyde van de Roede, 't welk tegens de loop van de natuur is: En zoude in zoodaanig een voorwerp het Steenſnyden niet wel te doen zyn.

Ten tweeden: Niet alleen dat de twee Spongieus-zenuagtighe lighamen, dewelke het grootſte gedeelte van de Roede uytmaken, als mede het kleene zenuagtig lighaam rood van couleur zyn, wegens de Rood-waſſige ſtoffe, daarſe mede opgevult zyn, maar ook zelfs de zydelyke ſpieren, die de Roede perſſen, zyn ook hier van zeer rood geworden. Ziet de 2de Plaat Fig. 1. van dit derde Cabinet.

N°. VI. Een Americaanſch Negrinnetie van ontrent 6 maanden dragts, houdende in deſſelfs regtet handje een takje van de Longhe-pyp, dewelke van ſyn blaaskens-wyſe ſubſtantie, van de Longhe zoo curieus geſcheyden is, dat deſſelfs uyteynden klaar konnen gezien werden, maar wat een onderſcheyd tuſſchen dit voorwerp, en der Figuuren van anderen afgebeelt, en in 't ligt gegeven! Ziet de 2. plaat van dit derde Cabinet.

N°. VII. Een Moerkoekje, 't welk na het uytſchieten, of wel na het ſmelten, of verteren van 't een-

ctum, aliquot menſes in utero fuit detenta, unde ab uteri inſequente contractione & coarctatione (ut ad ſtatum priſtinum rediret) valdè induruit, & uteri formam adepta eſt.

Not. 1. Ejuſmodi Placentulæ multoties ad manus meas pervenêre, Uterum ipſum repræſentantes. Undiquaque enim clauſæ, & non ſolùm duræ, verùm etiam, nil minus quam placentulæ formam præ ſe ferebant. Hanc à me apertam hic reſervavi, ut facies non ſolum externa, verum etiam interna in conſpectum veniat.

2. Ejuſmodi placentulæ vulgò degenerant, & Molæ nomen adipiſcuntur, à minus verſatis, cum contra ita dictæ Molæ nil ſunt, niſi placentulæ ſupradictæ, aut ſarcomata uterina, à tenui pediculo dependentia, quæ utero excluduntur. Vide ſuper hac re obſervationes meas Anatomico-Chirurg. fol. 74.

3. Phialam, in qua hoc objectum

eerſte beginzel van het ſchepſelken, eenighe weeken in de Lyfmoeder nagebleven is, waar door, wegens het incrimpen en vernauwen van de Baarmoeder, (om weder te komen tot deſſelfs voorighe ſtand) zeer verhard is geworden, en ook de forme van de Baar-moeder ſelfs eenigſints aangenomen heeft.

Aanmerkt ten eerſten: Zoodanighe Moerkoekjens zyn my menigmaal voorgekomen, dewelke de Baarmoeder ſelfs verbeelden, want ſy alsdan rondſom als beſloten zyn, zonder eenighe openingh gewaar te werden, en waren deſe niet alleen hard, maar ook zoo verbeelden ſy niets minder te zyn, als Moerkoekjens.

Dit nu van my opgeſnede zynde, bewaare ik hier, om niet alleen de buytenſte maar ook de binnenſte ſuperficie te konnen zien.

Ten tweeden: Zoodanighe Moerkoekjens, op die wyſe ontaard zynde, werden gemeenlyk ZUYGERS genaamt, van die geene, dewelke weynigh ervarentheyd hebben, daar noghtans in tegendeel deſelve niet anders zyn, als zoodanighe geſeyde Moerkoekjens, of ook wel andere vleeſighe geſwellen, dewelke aan een dunne hals of ſteel afhangende, te eeniger tyd uyt de Lyfmoeder uytgedreven werden. Ziet hier over na myn Anat: Chirurgicale aantekeningen fol. 74.

Ten derden: Het glaasje waar in

jectum in liquore ſervo, obturavi, loco Veſicæ, Placentulâ inverſa, & repleta cereaceâ materiâ rubrâ; hujus ramuli propullulantes Muſcum arborum rubedine perfuſum, exacte repræſentant.

N°. VIII. Phiala, Placentulam humanam, in hydatides mutatam, continens.

Not. 1. Placenta conſtituitur ex meris vaſis ſanguiferis, Membrana Chorio cohærentibus; Hæc vaſa aliquando omnia, non raro quoque ex parte degenerant in hydatides, id quod in hepate humano quoque obſervavi. Vid. Theſ. 2. Tab. 2. Fig. 1. 11.

N°. IX. Phiala, in qua portio Cerebri hydrocephali, 8 circiter annos nati.

Not 1. Hoc malum contraxit (ſi bene memini) à prima nativitate.

2. Hæc Cerebri portio in aliud eſſe videtur converſa, nil enim minus, quam Cerebrum naturale repræſentat, videtur po-

in dit voorwerp gelegen is, heb ik, in plaats van 't ſelve met een ſtuk van een blaas toe te binden, met een gedeelte van een omgekeerde Moerkoek toegedaan, dewelke met een rood-waſſige ſtoffe is opgevult, en ſteken deſſelfs takjens boven uyt, verbeeldende takjens van rood Moſch.

N°. VIII. Een vlesje met vogt, in ſigh onthoudende een Moerkoekje van een Menſch, 't welk t'eenemaal in Water-blaaskens is verandert.

Aanmerkt dat de Moerkoek uyt loutere bloetvaten haar beſtaan heeft, dewelke door toedoen van 't vlies *Chorion* aan een verbonden ſyn. Deſe bloetvaten veranderen zomtyds ten deele, zomtyds geheel en al in Water-blaaskens, de vrughtjens voor afgeſtorven zynde. Dit heb ik ook ondervonden van de Lever van een menſche, dewelke tenemaal in blaaskens was verandert, ziet het tweede Cabinet. Tab. 2. Fig. III.

N°. IX. Een vlesje, waar in te zien is, een gedeelte van de herſſene van een Water-ſugthoofdighe Jonghe van ontrent 8 Jaaren oud.

Aanmerkt ten eerſten: Dat hy met deſe quale, (zoo ik wel onthouden heb), ter wereld gekomen is.

Ten tweeden: Dat dit gedeelte van de Herſſene, als in een ander weſen verandert is; aangeſien het niets minders komt te verbeelden, als natuurlyke herſſene, want het ſchynt

potius ſubſtantia hæterogenea, ſimillima illi, quam repreſentavi Theſ. II. Tab. IV. Fig. 1. 2. 3. 4. 5.

ſchynt eer een vreemde ſelfſtandigheyd, zeer gelyk zynde, die geene, dewelke beſchreven en afgetekent ſtaat in het tweede Cabinet. Tab. IV. Fig. 1. 2. 3. 4. en 5.

* N°. X. Phiala continens duas portiones Penis Virilis, quarum una taleola tranſverſim, altera ſecundum longitudinem ſecta.

Not. Haſce portiones nitidiſſime, & ita eſſe præpatatas, ut vera conſtitutio ſpongioſa luculenter appareat; nec non ſeptum & meatus urinarius.

N°. XI. Phiala in qua conſervatur Ovum Gallinaceum, portionem inteſtini Coli, Cæci, ut & ejus progreſſum vermiformem exactè repræſentans, vid. Tab. 3. Fig. IV. Theſ. III.

No. XII. Portio inteſtini Ilei fœtus immaturi, cujus vaſa ſanguinea exinanita, inteſtini autem cavitas ceracea materia alba repleta eſt.

NB. Hujus lateri adſtant portiones inteſtini infantis, ceracea materia rubra adimpletæ & aſteriſcis notatæ.

No. XIII. Epidermis totius manus infantis tam artificiosè à ſubjectis corpore reticulari, & cute ſeparata, ut illibata compareat, & chirothecam repræſentet: conſervatur autem, colore albicante in liquore tranſparente.

Not. 1. Unguiculi omnes Epidermi annectuntur, ſicuti in cor-

No. XI. Een vlesje met een Hoender Ey, ſeer aardigh verbeeldende een gedeelte van de Colyk-darm, als mede den Blinde-darm, met deſſelfs wormwyſe aanhangſel. Ziet in dit derde Cabinet. Tab. 3. Fig. 4.

No. XII. Een gedeelte van een Heup of boghtige darm van een onvoldrage vrugt, wiens bloedvatjens ledigh, maar de holte van 't gedarmte met een wit-waſſige ſtoffe vervult is.

NB. Hier nevens doet ſigh ook op een gedeelte van 't gedarmte van een kind, 't welk met een roodwaſſige ſtoffe is vervult.

No. XIII. Een vles met voghtigheyd, waar in bewaard werd het Opper-velleken van de geheele hand van een kleen kind; het ſelve is zoo konſtigh, van 't ondergelege Netwyſe lighaam, als mede van 't Vel, afgeſcheyden, dat het als ongeſchonde geheel en al een wit handſchoentje verbeeld.

Aanmerkt ten eerſten: Alle de Nageltjens zyn hier aan het Opper-

corpore vivo, quamvis à Papillis cutaneis, è quibus ortum ducunt, exactiſſime ſint ſeparati.

2. Epidermem (quæ mihi, nil niſi expanſio extremitatum papillarum cutanearum, quemadmodum etiam ungues), in duas & plures lamellas ſeparabilem eſſe Anatomici unanimiter quidem autumant; enimverò nuſquam, niſi in vola manus & planta pedis illud demonſtrare valent. Hic autem in dorſo manus idem vobis exhibeo, id quod à nemine hactenus demonſtratum mihi videre contigit; imò id non, niſi ſumma cum ſubtilitate & dexteritate, fieri poteſt.

Dixi in vola manus & in planta pedis Epidermem ſæpius ſeparari poſſe ab Anatomicis in duas & plures lamellas (ſicuti aliquoties publice demonſtravi) hujus vero rei nullam novi cauſam aliam, quam, quod Epidermis prodiens ex papillarum cutanearum extremitate,) ſuo tempore recedat à corpore reticulari, aut ſimul cum ea, a cute vera, tanquam vieta & emerita, ſuccreſcente nova Epiderme: cum autem nova ſuccreverit, & emerita

 non

per-velleken nogh vaſt zittende, gelyk als in 't leven, hoewelſe van 't Tepel-agtighe lighaam van 't Vel, waar uyt ſy voortkomen, zeer behendigh afgeſcheyden zyn.

Ten tweeden: De Ontleeders zeggen wel eenparigh, dat het Opper-velleke,)'t welk zoo wel als de Nagels, herkomſtigh is van de Vel-tepeltjens) in twee en meer ſchelfers kan geſchilt, en verdeeld werden: Edogh zulkx konnen ſy nergens aanwyzen als onder aan de Voeten, en binnen in de palmen der handen.

Hier nu zoo zietmen op de rugh van dit voorwerp 't ſelve in twee geſcheyde te zyn, 't geen my noyt heeft mogen gebeuren van andere geſien te hebben; en kan ook zulkx niet als met de grootſte behendigheyd gedaan werden.

Ick heb geſegt, dat het Opper-velleke binnen in de hand, en onder aan de voet, door andere Ontleeders in twee kan geſchilt of verdeeld werden (gelyk ik ook ſelfs dikmaals public getoont hebbe) en zyn myne gedagten hier over niet anders, als dat dit Opper velleke zigh op ſyne tyd afſcheyd van het Vel, 't zy alleen, of te gelyck met het Netwyſe lighaam, als hebbende uytgedient, terwyl datter een ander van nieuws of daar onder is komen te groeyen, wanneer dan een nieuw Opper-velleke aangegroeyt is, eer dat het uytgediende en oude niet geheel en al komt te ſcheyden, maar ſigh nogh

 vaſt

non receſſerit, duplicem, triplicem, imo quadruplicem offendimus Epidermem in vola manus & planta pedis.

Simile quid mihi videre videor, in corticibus nonnullorum fruticum, qui corticem exteriorem ſuo tempore abjicere ſolent, novo ſuccreſcente, ubi autem exterior à ſuccreſcente non recedit juſto tempore, duplicatura conficitur corticis exterioris, qui tanquam emeritus, rimas facit & lacerus fit.

3. Epidermem Ungium quidem radices obducere, & tegere, in confeſſo eſt; Verum, quomodo res ſeſe habeat circa capillos & pilos, de eo altum video ſilentium apud Anatomicos: Idem tamen obſervo in hiſce, ac illis, idque circa capillorum exortum ad ſpatium aliquot linearum Mathematicarum: Quia autem iſthæc epidermis non eſt inverſa, nuſquam hic apparet, aſt in ſequentibus exhibere conabor, adjectis figuris.

4. Conſideratione quoque dignum cenſeo, quod hic unguiculi facilius ſeparati ſint à corporibus papillaribus, è quibus ortum ducunt, quam ab Epiderme, cui adhuc, omnes cohæ-

vaſt houd aan het nieuwe, zoo ontmoeten wy een, twee, drie, ja vier-voudigh Opper-velleke, onder de voeten en binnen in de handen.

Yets diergelyks ſchynt my voor te komen in ſchorſſe eenigher Heeſters, dewelke ook gewoon zyn haar buytenſte ſchorſſe te vernieuwen, door dien een ander onder haar aangroeyt, en de buytenſte of ſtooten, wanneer dan ook de buytenſte op ſyn tyd niet geheel of en wykt, ſoo komt daar dan ook een verdubbelingh, van de uyterſte ſchorſſe, dewelke met ſcheuren haar komt te vertoonen.

Ten derden: Het word by een yder wel voor waarheyd aangenomen, dat het Opper-velleke de wortels der Nagelen komt te decken: Maar of zulkx ook niet wel plaats heeft ontrent de wortels, en 't uytſpruyten van 't Hayr, zulke roeren ſy niet eens aan; noghtans zoo bevinde ik, 't ſelve zoo wel in 't eene, als in 't andere, en dat eenige Mathematiſche linien hoogh: Edog terwyl dit Opper-huydeke niet omgekeert is, zoo kan men het hier niet zien, maar myn voornemen is, zulks in toekomende aan te wyſen, nevens de Figuuren.

Ten vierden: Het is ook aanmerkens waardig, dat in dit voorwerp de Nageltjens der vingeren ligter geſcheyden zyn van de Tepel-wyſe lighamen, waar uyt ſy voorgekomen zyn, als wel van 't Opper-velleke, waar aan ſy nogh alle

cohærent. Hujus rei rationem eſſe puto, quod extremitates Papillarum, (quæ ſimul Ungues & Epidermem conſtituunt) admodum molles ſunt; Epidermis autem tenacior, duriorque ab aëre externo.

5. Epidermem firmiter cohærere unguibus, non ſolum in hoc objecto denato, & conſervato, verum etiam in corpore vivo luculenter deprehendimus; ſuccreſcentibus autem unguibus, Epidermis ungium radices in ſui exremo relinquit, utpote, cui excreſcentia ulterius denegata à natura; ſi autem ſuo tempore Epidermem haud relinquit, cultelli cuſpide ſolvenda Epidermis, alias rimas agit, unde dolores excitantur, Vide Tab. 3. Fig. 2. Theſ. III.

N°. XIV. Brachium Infantis naturali colore rubicundo præditum, ſine ulla ruga: Hujus manus continet Vermem Guinenſem, qui hominum pedes ſummopere infeſtat, in illa regione, hujus longitudo, ut & gracilitas, conſiderabiles, conſervavitque naturalem craſſitiem & colorem dictus ver-

alle vaſt zyn zitten blyven: Hier van meene ik de oorſake te zyn, dat de uyteynden van deſe Tepeltjens (dewelke te gelyk de Nagels, en het Opper-velleke voortbrengen) zeer ſagt en week zyn; het Opper-velleke in tegendeel tayer en harder, en dat van wegens de uyterlyke lugt.

Ten vyfde: Dat het Opper-velleke ſeer vaſt gehegt is aan de Nagelen, en dat niet alleen in dit afgeſtorven en bewaard voorwerp, maar ook in een levendigh lighaam, ſulkx bevinden wy klaarblykelyk; maar de Nagelen uytgroeyende, zoo verlaat het Opper-velleke de Nagelen aan deſſelfs uyterſte, nadien het Opper-velleke het verdere uytgroeyen verhindert werd: Ja, indien het de Nagelen in tyds niet verlaat, moet men met de punct van een mesje het Opper-velleke van de Nagels losmaken, anders zoo komender kleene ſcheurtjens in 't Opper-velleke, 't welk groote pyne veroorſaakt. Ziet Tab. 3. Fig. 2. van dit derde Cabinet.

N°. XIV. Den Arm van een kintje, dewelke met natuurlyke roode couleur begaaft is, en dat zonder eenighe rimpels.

Deſe Hand onthoud in zigh een worm van Guinea, die de menſche aldaar ter plaatze in de beenen zittende, ſeer veel ongemack aandoet; deſe ſyne lengte, alsmede ſyne dunte, zyn zeer conſiderabel,

vermis, utque manus Vermem contineret.

Digiti tam naturaliter ſunt contracti, ut in viva conſtitutione accuratius quid nemo continere poſſit.

Dictum Brachium ornatum quoque manicâ ex linteo raro confectâ, cui annectitur ornamentum fimbriaceum & hoc, ad arcendam averſationem, & brachii Vulnus tegendum.

bel, hoewel hy ſyne natuurlyke dickte behouden heeft.

De Vingeren zyn zoo natuurlyk geboogen, dat niemand in 't leven, yets bequamer zoude konnen tuſſchen de vingeren aangrypen.

Dit geſeyde Armtje is verciert en bekleet met een mouwtje, uyt fyn Lynwaat toebereyd, waar aan eenigh Frange werk gehegt is, om de wonde des Arms te bedecken, en alle afkeer wegh te nemen.

* N°. XV. Puellæ partes Generationis omnes.

Not. 1. Non ſolum Vulvæ Labia, Nymphæ & Clitoris in hoc objecto comparent, verum etiam membrana Hymen, quæ, utrum detur, nec ne, ſub judice lis olim fuit, hoc autem tempore in Anatomia magis verſatis nihil notius eſſe poteſt, quemadmodum in hoc ipſo objecto diſtincte quoque repræſentatur.

2. Hic quoque in conſpectum venit Anus, rugis contractus.

N°. XVI. Phiala in liquore limpido continens infantis caput, rubicundo colore perfuſum, cujus oculi ſunt clauſi, ut dormientis caput repræſentaret.

Not. 1. In Collo, ubi detruncatum caput, in conſpectum veniunt Aſperæ Arteriæ, & pone eam, Gulæ, nec non carotidum, & vertebralium Arteriarum abſciſſiones.

2. Corpus primæ Vertebræ tranſverſim ſectæ rubicundiſſimum hic comparet, cujus ratio eſt, quod vaſcula ſangui-flua

N°. XVI. Een vles in zigh onthoudende een heldere vogtigheyd, en daar in het Hoofd van een kintje, wiens ooghjens zyn geſloten; op dat het zoude verbeelden het Hoofd van een ſlapend kind.

Aanmerkt ten eerſten: In den Hals, alwaar het Hoofd is afgeſneden, ziet men de afgeſnedene Longhe-pyp, en agter deſe, de afgeſnedene Slok-darm, en ſlaap Slagh-aderen, en der Wervelbeenderen Slagh-aderen.

Ten tweeden: Het lighaam van de eerſte Wervel-been, over dwers doorgeſneden vertoond ſigh hier zeer rood; waar van de re-

flua circumſita materiâ ceraceâ rubrâ ſunt repleta, (ſicut ſanguine in vivis) ex quorum extremitate dicta ceracea materia eſt effuſa, quemadmodum fieri videmus in ſtatu naturali in corpore vivo, tantum ſucci rubicundi effundi ex extremitatibus arterioſis, in partes alendas, quantum ad ſui nutritionem neceſſe eſt, qui ſuccus rubicundus, in arteriolarum extremo ex ſanguine arterioſo elaboratur.

3. Videri hic quoque poſſunt Medulla Spinalis abſciſſa, ut & ejus involucrum extimum & craſſiſſimum.

4. Phiala nonnihil inverſa, conſpicienda ſeſe exhibent Cerebellum, Glandula pinealis, & ita dicti Teſtes, Nates, nec non Anus.

5. Lamella una atque altera Cerebelli hic repræſentantur, ut vera ejus conſtitutio appareat, ſuntque ex alio capite deſumptæ.

N°. XVII. Supra dictam Phialam videre licet Pueri Cor, cum Pulmone, exſiccatum & ligni inſtar induratum.

Not. 1. Omnia Cordis & Pulmonis vaſa ſunt repleta ceracea materia rubra.

2.

reden is; de omleggende Slag-aderen zyn met rood-waſſighe ſtoffe opgevult (gelyk in 't leven met bloed) uyt welkers uyteynden de geſeyde roode ſtoffe uytgevloeyt is, gelyk men ziet in een levendigh en wel geſteld menſch, zoo veel roode ſtoffe uyt der Slag-aderen uyteynden uytgeſtort te werden in de deelen, als tot der ſelver voedingh noodigh is, welk rood ſap, in de uyteynden der Slag-aderen bewerkt werd uyt het Slag-aderlyke bloed.

Ten derden: Zoo kan men hier ook zien het afgeſnedene Rugh-mergh, als mede deſſelfs buytenſte en dikſte bekleedzel.

Ten vierde: Zoo men het glas wat omdrayt, zoo vertoonen haar het Aghter-breyn, het Pyn-kliertje, en alzoo genaamde Ballekens, Billen en Fondament.

Ten vyfde: Zoo doen haar hier op twee mooten van het aghter-breyn, om de waare geſtalteniſſe daar van te konnen zien, zyn deſe uyt een ander Hoofd genomen.

N°. XVII. Boven op het geſeyde glas, vindmen het Harte van een Jonghe met de Longhe daar aan, alles ſteen-hard gemaakt zynde.

Aanmerkt ten eerſten: Alle de vaten van het Hart, en de Longhe zyn met een rood-waſſighe ſtoffe gevult.

Ten

2. Cor & Pulmonis Lobi naturalem obtinent ſitum. Arteria pulmonalis è dextro cordis ſinu erumpens luculenter in conſpectum venit, ut & Arteriæ magnæ truncus cum ſuis tribus ramis ſurſum decurrentibus.

3. Nervus recurrens hic quoque ſeſe videndum exhibet, ut & ſequentia, ſc: Truncus aſcendens Venæ Cavæ, utraque auricula, Vaſa coronaria, Loborum pulmonis diviſio in utroque latere Gula, Aſpera Arteria. &c.

N°. XVIII. Cor induratnm cum annexo Pulmone Infantis pedamento innitens.

In hoc objecto, præter ea, quæ in jamjam deſcripto viſuntur, cernere licet truncum Venæ Cavæ deſcendentem, ut & truncum aſcendentem Arteriæ magnæ, & hoc in proprio ſitu inter loborum majorum diviſionem.

N°. XIX. Phiala in liquore continens Cutem plantæ pedis, cum corpore reticulari Malpichii, ut & Epiderme, quæ partim à ſe invicem ſunt ſeparata, & à cute dependentia, partim adhuc cuti connexa, ut eò accu-

Ten tweeden: Het Hart en Lobbens van de Longh hebben haare natuurlyke plaatze behouden, ook zoo komt ons der Longhe Slag-ader, ſpruytende uyt des Harts reghter holte, zeer klaar te voorſchyn, als mede ook de ſtronk van de groote Slagh-ader, met deſſelfs drie na boven lopende tacken.

Ten derde: Zoo laat zigh hier ook zien de wederkeerende Zenuwe, en daar nevens deſe volgende zaaken, namentlyk de opgaande ſtronk van de Holl-ader, beyde de Ooren van 't Harte, de Croon-vaten, de verdeelingh der Lobbens van de Longh en dat wederzyts, de Slok-darm, Longh-pyp. &c.

N°. XVIII. Een hard gemaakt Herte met de Longh van een kind, geplaaſt op een Pedeſtal.

In dit voorwerp, kanmen beſpeuren boven 't geen men geſien heeft in 't aanſtonds aangeroerde, de Nederdalende ſtronk van de Hol-ader, als mede die van de Nederdalende groote Slag-ader, en alles in haare natuurlyke plaatze, tuſſchen de groote verdeelingh van de Longh.

N°. XIX. Een vlesje met vogtigheyd waar in te zien is, het Vel van de Voet, en daar nevens ook het Netwyſe Lighaam van Malpichius, met het Oppervelleke; en zyn deſe zaaken ten deelen nogh aan den anderen vaſt, ten deelen ook van een geſepareert, en

curatius hæc omnia conſpici poſſint.

Not. 1. In Epidermis portione magna dependente videnda ſeſe exhibent facie interiore, extremitates papillarum cutanearum â potiore parte papillarum avulſæ & propullulantes.

2. Cute à latere viſa, in conſpectum veniunt Papillarum cutanearum dictæ extremitates.

3. Quamvis Cutis ſit rubicundiſſima in hoc objecto, propter vaſorum repletionem, corpus reticulare, ut & epidermis nulla rubedine ſunt tincta, id quod ſatis indicare videtur Epidermem & Corpus reticulare vaſis ſanguiferis viſibilibus eſſe deſtituta, ita ut hallucinati ſint auctores illi, qui dictis objectis vaſa ſanguifera attribuunt.

4. Dictam Phialam (loco veſicæ) coöperui portione cutis capitis pueri, quæ innumeris ſcatet vaſis ſanguiferis.

N°. XX. Fœtus humanus ſex circiter menſium.

Not. 1. Nitidiſſime eſt conſervatus in liquore, ſine rugis, colore albicante, dextra continet portionem piæ Matris infantis, quæ

en van 't Vel afhangende, op datmen alles te bequamer ſoude konnen zien.

Aanmerkt ten eerſten: In een groot deel van 't afhangende Oppervelleke kanmen aan deſſelfs binnenſte Oppervlakte nogh zien de uyteynden van de Vel-tepeltjens, die van 't voornaamſte deel der Tepeltjens afgeweken zyn, en hier eenigſints uytpuylen.

Ten tweeden: Het Vel van ter zyde geſien zynde, zoo komen ons in 't geſigte de geſeyde uyteynden der Tepeltjens.

Ten derden: Hoewel het Vel in dit voorwerp zeer rood is, wegens haar opgevulde bloedvaten; zoo is 't egter, dat het Netwyſe lighaam, als mede het Opper-velleke van zigtbaare bloetvatjens zyn ontblood, zoo dat die Autheuren geabuzeert zyn, dewelke aan deſe geſeyde voorwerpen bloedvaten toeſchryven.

Ten vierden: Dit glas is gedekt (in plaats van een ſtuk van een blaas) met het Vel van een Hoofd van een kind, waar door heen loopen zeer veel bloetvatjens.

N°. XX. Een onvoldraghe kindje, van ontrend ſes maanden dragts.

Aanmerkt ten eerſten: Het ſelve is zeer curieus bewaard, in een vogtigheyd zonder eenighe de minſte rimpel, blank van couleur, houdende in deſſelfs regter handje een

quæ millenis Arteriolis eſt ditata. Vide de hac re ulterius deſcript. Theſ. I. Pag. 53.

2. In dorſo gerit portionem magnam Membranæ Amnios fœtus ovini, præ copia Vaſorum ſanguiferorum, præſertim Arteriolarum, rubicundiſſimam.

Inſcriptio talis eſt:

NAVITA, QUO PACTO SÆVIS PROJECTUS AB UNDIS, SIC EGO NUDUS HUMI JACUI PUER INDIGUS OMNI AUXILIO VITÆ CUM PRIMUM IN LUMINIS ORAS NIXIBUS EX ALVO MATRIS NATURA PROFUDIT.

N°. XXI. Fœtus Ovini immaturi Aſpera Arteria, materiâ ceraceâ flavâ repleta, & inverſa, inſiſtens pedamento, arboremque parvam ſuis ramulis, artificioſe à Veſiculari ſubſtantia ſeparatis, repræſentans.

een gedeelte van het dunne Herſen vlies, door het welke duyſende van Slag-aderkens loopen, en is dit vliesje uyt een ander kindje genomen. Ziet hier op verders na het eerſte Cabinet Fol. 53.

Ten tweeden: Op deſſelfs ſchouder hangt een groot deel van 't vlies *Amnios* uyt een Schaap, 't welk om de veelheyd der bloedvaten, inſonderheyd van Slag-aderen, zeer rood is.

Het devys op dit kindje is.

GELYCK EEN SCHIPPER VAN DE WOESTE BAAREN GESLINGERT; ALSOO MEDE, ZOO DRA ICK JONGHSKEN UYT MYN 'S MOEDERS LIGHAAM WAS GEBOOREN, WIERD ICK, TER NEDER GELEGT ALLE HULPE VAN NOODEN HEBBENDE.

N°. XXI. De Longhe-pyp van een onvoldrage Schaapje, met een geel-waſſighe ſtoffe vervuld; en omgekeerd zynde, ſtaat het op een voetje of Pedeſtalletje. Het ſelve verbeeld zeer aardigh een boomtje, nadien alle Blaas-wyſe vlieskens zeer konſtigh daar afgedaan zyn.

ASSER SECUNDUS.

N°. XXIII. Phiala in liquore limpido continens Pueri colem cum coliis ſuis, tam naturaliter condita, & conſervata, ut jamjam à corpore videantur abſciſſa,

Not. 1. Duo corpora nervoſa majora non ſolum, verum etiam corpus nervoſum minus

DE TWEEDE PLANCK.

N°. XXII. Een vlesje met een heldere vogt, waar in te zien zyn, de Teel-deelen van een Jongske, dewelke zoo natuurlyk zyn gebalſemt en geconſerveert, datze nu eerſt vers uyt het lighaam ſchynen gehaald te zyn.

Aanmerkt ten eerſten: Niet alleen zyn van my de groote Spongieuſe lighaamen met een roodwaſ-

minus Urethram infra ambiens, ceracea materia à me ſunt repleta.

2. Muſculi laterales Penem, ubi neceſſitas urget, conſtringentes, eadem rubedine, à dicta materia, ſunt perfuſi.

3. Meatus urinarius, qui inter duo corpora nervoſa parte inferiore repit in corpore bene conſtituto, hic contra ſitum habet in Penis dorſo, per quem iter facit, id quod nunquam antea obſervavi. Vide Fig. 1. Tab. 3. Theſ. 3.

N°. XXIII. Phiala in liquore limpidiſſimo continens partem faciei pueri vividiſſimo colore præditam, cujus fronte ablata, locus ſuppletur Arteriis Cerebri, ceracea materia rubra (loco ſanguinis) repletis, & tanto quidem numero, ut exiguam ſylvam repræſentare videantur.

Not. 1. Naſi, ut & Labiorum Epidermem abſtuli, ut pori majores & minores luculenter ſeſe exhiberent conſpectui.

2. Prolabia ſeſe invicem attingunt ore ſc: clauſo. Circa Theſ. III. quæ

waſſighe ſtoffe vervult, maar ook ſelfs het kleene Spongieuſe lighaam, 't welk van onderen de Water-canaal omringt.

Ten tweeden: De op zy ſtaande Spieren, dewelke de Roede, als 't nodig is, perſſen, zyn van deſelve ſtoffe gevult en rood geworden.

Ten derden: De Water-canaal, die in een wel-geſtelt menſch onder de Roede tuſſchen de twee groote ſpongieuſe lighaamen loopt, heeft hier in dit lighaam een onnatuurlyke ſituatie, want deſelve loopt langhs den rug van de Roede, 't welk ik noyt voorheen gezien heb. Ziet Tab. 3 Fig. 1. van 't derde Cabinet.

No. XXIII. Een vles met zeer heldere voght, waar in gezien word een deel van 't aangeſigt van een kindje, 't welk zeer levendigh van couleur is: Het voorhoofd wegh genomen zynde, werd deſſelfs plaats vervult met de Slagaderen van de Herſſene, dewelke, in plaats van bloed, met een rood-waſſighe ſtoffe zyn vervult, en zyn deſe zoo menighvuldigh, dat het een kleen krepel Boſſchaſitje komt te verbeelden.

Aanmerkt ten eerſten: Het Opper-velleke van de Neus en Lippen heb ik wegh genomen, ten eynde de groote, en ook de kleene ſweetgatjens klaar konden geſien werden.

Ten tweeden: De Voorlippen, of het roode en opperſte der Lip-

 pen

quæ conſiderandum, cujus ſint ſubſtantiæ,

Altum enim ſilentium hic apud auctores, & nemo hactenus illud nobis revelavit. Cum autem per aliquot tempus occupatus fuiſſem in explorandis partibus faciei, nova noſtra methodo, abſtuleram integumentum prolabiorum, nullam ſub eo cutem inveniens, id quod mihi anſam dabat penitus rem indagandi.

Primo mihi incidebat; nulla ſubeſt huic integumento cutis, ergo Epidermis dici nequit, quamvis Analogiam ſummam & connexionem cum illa habeat. Quid ergo? ſubſtantia prolabiorum primò ulterius inveſtiganda erat, & ſic prolabia ab integumento, ut dixi, denudata, liquori immergebam, ut in poſterum accurate examinarem; quid fit? cum paulo poſt prolabia adſpicerem mihi videbar videre ſericum villoſum rubicundum, (tale enim mihi videbatur) tandem re penitus examinata, comperi prolabia conſtituta eſſe

pen, raken malkanderen, aangeſien het mondje geſlooten is, ontrent deſe Voorlippen ſtaat aan te merken, uyt wat voor een ſtoffe deſelve beſtaan, aangeſien de Autheuren daar ontrent niet luyt roepen, ja tot nogh toe, niemand het ſelve aan den dagh gebragt heeft.

Nadien ik dan voor eenighe tyd beſigh was in 't onderſoeken van de deelen des Aangeſigts, en dat door onſe op nieuws uytgevonde manier van doen, zoo had ik het bekleedzel van de Voorlippen wegh genomen, gants geen Vel onder het ſelve vindende, 't geen my tot een dieper onderſoek aanleydingh gaf.

Eerſtelyk, ſchoot my te binnen, hoe! vinde ik hier geen continuatie van 't Vel, zoo kan ik ook dit bekleetzel geen *Epidermis* of Opper-velleke heeten, hoewel het daar mede continueel is, en een over een komſte daar mede heeft. wat was hier nu anders te doen, als het ondergelegene eerſt te onderſoeken, en zoo quam my te binnen, deſe Voorlippen van haar bekleetzel ontblood zynde, in myne heldere vogt te leggen, om na heen naukeurigh de zaak te beſchouwen, wat gebeurter? Als ik een weynigh tyds daar naa deſe Voorlippen beſag, zoo quamen ſy my voor als rood Fluweel, en deſe zaak nader van my onderſogt zynde, zoo bevonde ik de Voorlippen te beſtaan uyt loutere Tepel-

eſſe ex meris papillis, non cutaneis, (cutis enim hic revera deeſt) ſed papillis nervoſis; itaque integumentum illud ſupradictum potius Epithelida dixero, vel integumentum papillare prolabiorum, quod revera nil eſt, niſi effloreſcentia ſeu expanſio extremitatum dictarum papillarum; id quod Epidermidi quoque proprium. Hinc illi dolores atroces in prolabiorum fiſſuris ita dictis, ut & excoriatione (ut vulgo loquimur) ſed potius receſſione integumenti papillaris, dicendum foret.

Hinc difficilis curatio, ſi prolabia afficiantur ulcere, aut incraſſatione, &c.

Dixi prolabia mihi viſa fuiſſe inſtar ſerici villoſi rubicundi; repleveram enim prolabiorum Arterias ceracea materia rubra, iiſque repletis, dictæ papillæ rubedinem quoque induerunt, quemadmodum in corpore vivo & vegeto, à ſanguinis affuſione.

3. Quod prolabia in meis Theſauris nobis occurrant inſtar ſerici villoſi rubri, ſecus quam

peltjens, niet uyt Vel-tepeltjens, aangeſien hier geen Vel te vinden is; maar uyt Zenuwagtighe Tepeltjens; zo dat het bekleetzel der Voorlippen de naame toekomt van Tepel-bekleetzel van de Voorlippen; welk bekleetzel niet anders is, dan een uytſpanzel der Zenuw-tepeltjes, 't geen ook eygen is aan het Opper-velleke. Hier van komen ons ook die groote pynen der Voorlippen, als ſy ontblood zyn van haar voorland of het geſeyde bekleetzel, of als dit bekleetzel is geſpouwen, 't geen men, hoewel oneygentlyk, gekloofde lippen, en ook ontvellingh noemt, beeter maghmen zulks heeten, ſcheuren en ook ontblootingh der Voorlippen.

Hier van daan komt het ook, dat men zoo beſwaarlyk tot geneſingh komt, wanneer deſe Voorlippen komen te verſweeren, of datze komen te verdicken.

Ick hebbe hier vooren geſegt, dat deſe Voorlippen my voorquamen als rood Fluweel, door dien ik der ſelver Slagh-aderkens met een rood-waſſighe ſtoffe vervult hadde, en deſe gevult zynde, zoo nemen ook deſe Tepeltjens een rood-agtigheyd aan, gelyk ſy ook doen in een levendigh en fris menſch door den toevoer van bloed.

Ten derden: Dat ons deſe Voorlippen als rood Fluweel voorkomen, in myne Cabinetten, 't geen

quam in corpore vivo, & perfectè ſano, in cauſa eſt integumenti defectus; eo enim ablato & liquori immerſo, diſſolvitur papillarum nexus, & ſic ſeſe erigunt papillæ, quæ in vivo corpore ab dicto integumento coërcentur & deprimuntur, aut inclinantur, quemadmodum arundo, gramina, &c. ab aëre ventoſo.

Siquis hoc in corpore vivo inveſtigare velit, eligat tempus æſtivum, & quidem in objecto ſano & juvenili, adhibito Microſcopio; tempore autem hyemali inconſpectum ſeſe non dant, & hoc etiam locum habere in papillis cutaneis pollicis, unicuique notum: ne ullum autem dubium ſupereſſet in hoc invento, non in uno, ſed in multis objectis, à me conſervatis, hoc demonſtro.

Scias interim velim L. B., prolabia hujus objecti tanta rubedine non eſſe prædita ac illa, quæ in ſequenti quarto, & cæteris Theſauris inveniuntur.

N°. XXIV. Phiala, continens portionem Arteriæ pulmonalis, materia ceracea flava repletam; ſuntque ramuli tam numeroſi, ut fere incredibile

geen men in een levendigh menſch, die wel geſtelt is, niet en bemerkt, daar van is de reden, het niet wegnemen en afſcheyden van 't bekleetzel der Voorlippen, want dit weghgenomen, en 't voorwerp in een vogt gelegt zynde, zoo wyken de Tepeltjens van een, en zoo is 't dan, datſe 't hoofd opſteken, en over end komen te ſtaan, daarze in tegendeel in een levendigh menſch door dit bekleetzel als in den band gehouden, en op zy nedergedrukt werden, gelyk men ziet het gras, en ook het riet, 't geen van de wind na eene zyde werd geperſt, en dit heeft ook plaats in de Vel-tepeltjens van den Duym, gelyk dat meer als wel bekend is: Op datter eghter gants geen twyfel over zoude blyven, wegens deſe uytvindingh: Zoo is 't dat ik zulks niet in een, maar in veele voorwerpen vertoon.

Weet ondertuſſchen B. Lezer dat deſe Voorlippen van dit voorwerp niet ſoo rood zyn, als wel die geene, dewelke in 't vierde en vogende Cabinetten werden gevonden.

N°. XXIV. Een vlesje met vogt, waar in te zien is een gedeelte van des Longhs Slag-ader met een geel-waſſighe ſtoffe opgevult; en zyn deſe haare takxkens zoo zeer veel in getaale, dat het voor die geene, die het geſien hebben byna

bile fuerit omnibus, qui hoc objectum viderunt.

Not. 1. Hic ramus Arteriæ, tali artificio & manu tam ſuſpenſa, liberatus ab omnibus veſiculis pulmonalibus, nec non ab Arteria Aſpera & Vena Pulmonali, ut ſine oſtentatione dicere auſim, nullum omnino ramum, pauciſſimos autem ramuſculos tantum eſſe abruptos. Hanc ramulorum numeroſitatem nuſquam in auctorum guris expreſſam inveni.

2. Non ſolum rami illibati, & ad unum omnes ſunt conſervati, verum etiam extremitates ultimæ, quæ veſiculis ſunt continuæ. Hiſce & ſimilibus viſis, ſatis mirari nemo poteſt, hominem per plurimos annos pancratice poſſe vivere, ſine noxa, minimo enim ramuſculo, minima cellula, obſtructis aut læſis à ſanitatis perfectione recedimus, ita ut cum *Apoſtolo Paulo* exclamare cogamur: *O profunditas divitiarum!* &c.

Nº. XXV. Placentæ uterinæ portio magna, eadem ſupra dicta materia flava repleta, & in liquore conſervata.

Not. 1. Ne minima quidem Glan-

byna ongelooflyk ſcheen te weſen, want het verbeeld een kleen Boſſchaſitje.

Aanmerkt ten eerſten: Deſe Longh Slag-aders tak is door zoodanigh een konſte, en met zoo een ſaghte en opgehevene hand toebereyt, en van ſyne tegen overſtaande Longs aders, en Longhs-pyps-takjens afgeſcheyden, dat ik, zonder roem, magh zeggen, datter van deſe tack, geen tackjens en ook zeer weynighe uyteynden zyn afgebroken.

Deſe veelheyd van takjens hebben ons de Autheuren nergens in haare Figuuren aangeweſen.

Ten tweeden: De tacken zyn niet alleen ongeſchonden, en tot een toe behouden gebleven, maar ook der ſelver uyterſte uyteynden, dewelke anders met des Longs-blaaskens zyn vereenigt. Deſe en diergelyke dingen beſchouwende, zoo kan zigh niemand genoegh verwonderen, dat een menſch langhe Jaaren in geſontheyd leven kan, zonder eenighe mangel, aangeſien het minſte takje of blaasje verſtopt of ontſtelt zynde, zoo wyken wy van onſe volmaakte geſondheyd af: Zoo dat wy met den *Apoſtol Paulus* gedwongen zyn uyt te roepen, *O diepte des rijkdoms &c!*

Nº. XXV. Een ſtuk van de Moerkoek, op de ſelve wyſe met een geel-waſſighe ſtoffe opgevult, en in een vogt geconſerveert.

Aanmerkt ten eerſten: Niet het

Glandula, aut aliquid glanduloſi reperitur in placenta uterina, ita ut hallucinati ſint omnes, qui hoc ſtatuunt in ſuis ſcriptis. Tota placenta conſtituitur ex vaſis ſanguifluis, quibus connectuntur membrana Chorion Amnios, & Funiculus umbilicalis, quibus adde Membranoſum noviter à me inventum, quod interiori ſuperficiei placentæ connectitur, quæ affixa eſt utero: de hiſce in ſequenti plura, ubi pervenero ad illas placentas, quibus adhuc connexa eſt dicta membrana.

2. Quanta ſit differentia inter vaſa ſanguinea pulmonalia, jamjam indigitata, & ea, quæ placentam uterinam conſtituunt, hic oculis luſtrari poteſt: Eſtque hæc diſcretio magna, non ſolum ratione reptatus extremitatum, verum etiam conſtitutionis.

3. Analogiam habent hæ extremitates cum iis, quæ corticalem Cerebri ſubſtantiam conſtituunt. Vid. Theſ. II. Tab. VI,

N°. XXVI. Phiala in liquore conſervans portionem Mammæ muliebris morboſæ, tumefactæ & ſpongioſæ, in cujus me-

het alderminſte Kliertje, nogh ook yets klieragtigs werdter gevonden in de Moerkoek, zoo datze alle geabuſeert zyn, die ſulkx in haare Schriften voorgeven.

De geheele Moerkoek beſtaat uyt bloedvatjens, waar aan het vlies *Chorion*, *Amnios*, en de Navelſtreng vaſt ſitten: voegt hier by, dat vlieſig weſen, 't welk van my nieulykx is uytgevonden, 't welk vaſt ſit aan de inwendighe Oppervlakte van de Moerkoek, die met de Lyfmoeder vereenigt is: Waar van in 't toekomende breder zal gehandelt werden, als ik zal gekomen zyn tot de beſchryvingh van die Moerkoeken, waar aan dit vlieſigſie weſen nogh vaſt zit.

Ten tweeden: Hier kanmen ook zien, hoe groot een onderſcheyt datter is, tuſſchen de Slagaderen van de Longh, aanſtonts aangeweſen, en die geene, dewelke de Moerkoek maken: en is deſe onderſcheyd vry groot, niet alleen ten opſigte van haar cours ontrent de uyteynden, maar ook wegens haar geſtalte.

Ten derden: Deſe haare uyteynden hebben eenighe overeenkomſte met die, dewelke de Schorſighe ſubſtantie der Herſſene maken. Ziet het tweede Cabinet, Tab. VI.

N°. XXVI. Een vles, waar in bewaard wert een ſtuk van een Vrouwe Borſt, dewelke qualyk was geſtelt, nam: ſpongieus in 't aanraken, en geſwollen, in wiens midden ik eeni-

medio obſervabam mollitiem quandam, qua, poſt extirpationem, liquori immerſâ, tam numeroſa vaſcula à vinculo diſſoluta ſeſe videnda exhibebant, ut tota fere illa portio videretur vaſculoſa. Hæc & alia anſam mihi dedere Mammarum conſtitutionem ulterius inveſtigandi, & quid obſervarim, in ſequentibus Theſaurorum deſcriptionibus palam facere conabor.

eenighe ongemeene ſagtigheyd vernam, en na het affetten, in een voght gelegt zynde, deeden haar zoo veele vatjens op, dewelke ontdaan waren van 't geen haar anders by een houd, dat byna het geheele ſtuk uyt vatjens ſcheen te beſtaan.

Deſe, en andere zaaken hebben my aanleydingh gegeven om de geſtelteniſſe der Borſten naukeuriger te onderzoeken, en wat ik daar ontrent al heb geobſerveert, is myn voornemen in de beſchryvinghe der volgende Cabinetten te openbaaren.

N°. XXVII. Pueri Thymus, nitidiſſime præparatus, & conſervatus; hujus vaſcula ſanguinea ceraceâ materiâ rubrâ ſunt repleta, unde Thymus rubedine perfuſus.

N°. XXVII. De Sweſerick van een kind, zeer net toebereyt en bewaart; deſe ſyne bloetvatjens zyn met een rood-waſſige ſtoffe opgevult, waar door dat de ſelve ons rood voorkomt.

N°. XXVIII. Pulmonis humani portio, cujus Arteriæ ceracea materia flava repletæ, & partim à veſiculari ſubſtantia ſeparatæ, ita ut denudatæ viſui exhibeantur. Quam difficile autem ſit illud negotium peragere, norunt illi, qui manus huic operi unquam admoverunt.

N°. XXVIII. Een kleen gedeelte van een menſche Longh, wiens Slag-aderen met een geel-waſſige ſtoffe opgevult, en ten deele van haar Blaas-wyſe ſtoffe afgeſcheyden zynde, ontdaan, en naakt ons voorkomen: Edogh hoe moeyelyk het is te doen, weten zy beſt, die oyt de handen hier aangeſlagen hebben.

N°. XXIX. Phiala in liquore continens Cerebellum humanum ita induratum, ut caſei recentioris inſtar ſecari poſſit.

N°. XXIX. Een vlesje met voght, waar in te zien is, het aghterbreyn van een menſch, ſoodanigh van my verhart, datmen het als een verſſe kaas ſnyden kan.

Not. Aan-

Not. 1. Naturalem conſervavit colorem, & in omni dimenſione ſeſe videndum hic exhibet, ſine rugis.

2. Arteriæ innumeræ, ceraceâ materiâ oppletæ, per Piam matrem reptant, & hoc gratiam viſui conciliat.

3. Tunica ſecunda Cerebelli, ſc: Arachnoidea, luculenter hic in conſpectum venit, motâ enim phialâ undulatim ſeſe viſui offert.

4. Principium ſpinalis medullæ, huic cerebello appenſum, & membranis ſuis nondum deſtitutum; ita ut occaſio hic ſuppetat videndi utramque Arteriam vertebralem, nec non ubi coeuntes, arteriam cervicalem conſtituunt.

5. Hic videri quoque poteſt, quam numeroſi ſint ramuli arterioſi, qui ex Arteria cervicali prodeuntes, per ſubſtantiam corporis annularis diſſeminantur.

N°. XXX. Phiala liquore repleta, infantis Mammam continens.

Nat. 1. Vivido, & admodum naturali colore, imbuta, conſpiciendos ſeſe exhibent pori cutanei, ordine conſiti.

2,

Aanmerkt ten eerſten: Dat het ſyn natuurlyke couleur, langhte, dikte en breete behouden heeft, ſonder eenighe rimpels.

Ten tweeden: Ontallyke Slaghaderen, met een waſſighe ſtoffe opgevult, ziet men hier door het dunne Herſſen-vlies lopen, en zulkx is ſeer aangenaam voor de oogen des ſienders.

Ten derden: Het 2 Herſſenvlies van 't aghterbreyn, namentlyk het hunne webben gelykende vlies, komt hier klaar te voorſchyn en dat golfswys als men het vlesje beweegt.

Ten vierden: Het begin van 't rughmergh, is hier nogh vaſt zittende aan 't aghterbreyn, en van vlieskens nogh omvangen; ſoo dat hier gelegentheyt is om te zien beyde de Wervels-ſlaghaderen, als mede waerſe te ſamen komende, de nek Slag-ader voortbrengt.

Ten vyfde ſietmen hier, ſoo ſeer veele takxkens der Slagh-aderen, dewelke uyt de nek Slagader voortkomen, en hoeſe door het ronde lighaam verſpreyden.

N°. XXX. Een vlesje vervult met vogt, onthoudende in ſigh het borſtje van een kleen kintje.

Aanmerkt ten eerſten: Het ſelve is met een zeer natuurlyke couleur begaeft, en ſietmen door deſelve veele ſweetgatjens gerangeert.

Ten

2. Papillæ cutaneæ, in ambitu papillæ mammæ, ut & in ipſa papilla denſo agmine oculos incurrunt.

Nº. XXXI. Phiala liquore repleta, cui innatat cerebellum humanum nitide præparatum atque conſervatum; ſuntque arteriæ repletæ.

Nº. XXXII. Portio magna Inteſtini jejuni, ita inverſa, ut ſuperficies interior hic facta ſit exterior, & ſic glandulæ ſpuriæ in conſpectum veniunt, quæ in dicta ſuperficie propullulant magnitudine capitis aciculæ; præterea vera conſtitutio jugorum rotundorum, quæ Valvulæ conniventes dicuntur, hic accurate conſpici poſſunt.

Notandum interim, dicta juga in objecto recenti, aut liquore convenienti, viſui eſſe exponenda, non autem in Inteſtinis inflatis, & exſiccatis, uti facere ſolent, & ego olim cum illis, Anatomici; mutant enim naturalem eſſentiam poſt inflationem, exſiccationemque.

Nº. XXXIII. Portio Cerebri humani, liquori immerſa, cujus Arteriolæ ſunt repletæ, unde ſubſtantia corticalis rubedinem induit, & ſic medullari & albicanti inſidet, ceu Theſ. III. muſ-

Ten tweeden: De Vel-tepeltjens komen ons veelvoudigh voor in den omtrek van de Tepel, als mede in de Tepel ſelfs.

Nº. XXXI. Een vlesje met voght vervult, waar in te ſien is het aghter breyn van een menſch, ſeer net geprepareert, en geconſerveert; en ſyn deſſelfs Slagh-aderen vervult.

Nº. XXXII. Een groot ſtuk van een nughteren darm, ſoodanigh omgekeert, dat deſſelfs oppervlakte hier binnewaarts is gewent; en alſoo komen ons de baſtaart kliertjens in 't geſighte, dewelke hier uytpuylen, in groote van ſpeldehoofden. Daar en boven doen haar hier de ronde latwyſe verheventheden op, dewelke Ooghuykende klapvlieſen geheten worden.

Aanmerkt ondertuſſen, datmen deſe geſeyde latwyſe verheventheden beter zien kan in een vars lighaam of in een bequaame voght, als in opgeblaſe en gedroogde darmen, gelyk wy voorheen met de andere Ontleders plegen te doen; want ſy verliezen in 't droogen haar natuurlyke geſteltenisſe.

Nº. XXXIII. Een gedeelte van de Herſſene van een menſch, 't welk in een vogtigheyd is gelegen, en zyn deſſelfs Slag-aderkens opgevult, waar door de Schorſſighe ſubſtantie rood geworden is, en alſoo op de witte en merghagtighe

muſcus ruber, qui ex ſolo emergit albo.

Not. 1. Corticalem ſubſtantiam neutiquam glanduloſam, ſed vaſculoſam eſſe, hoc præſertim apparet in illa portiuncula, qua in fundo phiala viſui apparet, ubi arteriolarum extrema in ſuccoſam ſubſtantiam ſeu pulpam degenerare, conſpicere licet. Hæc ſuccoſa arteriolarum portio extima, neutiquam cavitatem ſuam relinquit, nam in repletione noſtra, rubedinem æque induit, ac fieri videmus, ſupra dictam in ſuccoſitatem.

2. Arteriolæ ſubtiliſſimæ repletæ, quæ hic extra corticalem ſubſtantiam prominent, maxima parte, propagines ſunt, Arteriarum catotidum per Piam matrem diſſeminatarum, quarum extremitates deſcendentes, tandem in ſubſtantiam ſuccoſam degenerant, quæ corticalis dicitur ſubſtantia, quemadmodum in Liene & nonnullis aliis viſceribus. Vide Reſp. Epiſt. Probl. I V & XII.

3. In ſupradicta portiuncula cernere quoque licet varias extremitates ſuccoſas à ſe invicem liquoris ope ſejunctas; & hoc

ghe ſubſtantie zittende, doet het ſigh op, als waare het een rood moſch, 't welk uyt een witte aarde voortkomt.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de Schorſſighe ſelfſtandigheyd geenſints klieragtigh, maar uyt bloetvatjens te ſamen geſtelt is; en zulkx blykt voornamentlyk in dat deeltje, 't welk in de grond van 't vlesje gevonden werd, alwaar de uyteynden der Slagh-aderkens in een merghagtighe en weeke ſubſtantie werden geſien te veranderen. Dit ſappighe gedeelte der uyteynden van de Slag-aderkens, en verlieſen haare holligheyd niet, want in 't opvullen werden ſy alzoo wel rood als boven dit ſapaghtighe gedeelte.

Ten tweeden: Die ſubtile Slagaderkens, dewelke hier buyten de Scorſſige ſubſtantie uytſteken, zyn voor het grootſte gedeelte tackjens van de Slaap-ſlagh-aderen, dewelke door het dunne Herſſenevlies loopen, welkers uyteynden nederwaarts ſacken, ten laatſte in een weeke en ſappighe ſubſtantie veranderen, diemen de Schorſſe der Herſſene noemt, gelyk zulkx ook plaats heeft in de Mild, en eenighe andere ingewanden. Ziet hier over na het antwoord op de IV. en XII. voorgeſtelde brieven.

Ten derden: In dit geſeyde deeltje kan men ook verſcheyde ſappige uyteynden zien, dewelke door toe doen van de vogt, daarſe in leggen, van een geweken zyn, en

hoc omnem dubitandi anſam auferet iis, qui invento noſtro calculum huc uſque apponere denegarunt.

N$_{o}$. XXXIV. Portio cutis Plantæ pedis, propter vaſorum ſanguineorum repletionem, rubicundiſſima.

Not. 1. Omnes arteriolarum extremitates ultimæ, tam artificioſe ſunt repletæ, ut nullus fere ramuſculus intactus reperiatur; corpus autem reticulare Malpichii, ut & Epidermis naturalem reſervarunt colorem, unde ſatis conſtat, erraſſe eos, qui autumant & ſcribunt, per dicta integumenta vaſa ſanguinea diſſeminari.

2. Corpus reticulare, ut & Epidermis, maximam partem à cute ſunt ſeparata, ut in cute denudata, Papillæ cutaneæ in conſpectum prodirent, ſuntque innumerabiles, & nonnihil extra cutem propullulantes; hinc dolores intolerabiles, ubi Cutis plantæ pedis denudata eſt ſuis involucris dictis.

3. Corpus reticulare, cuticulæ cohærens, reflexum hic reperitur, ut corpus reticulare con-

en zulkx kan alle twyfelmoedigheyd der geenen wegnemen, die tot nogh toe, deſe onſe uytvindingen niet hebben willen avojëren.

N°. XXXIV. Een ſtuk Vels van de Voet, 't welk zeer rood is, wegens de opgevulde Bloedvaten.

Aanmerkt ten eerſten: Alle de uyteynden der Slagh-aderkens zyn zoo konſtigh opgevult, dat men naulykx een takje bevind misgedeelt te zyn; maar het Netwyſe lighaam van Malpichius, alsmede het Opper-velleke hebben haare couleur behouden, zonder roodigheyd aan te doen, waar uyt genoegzaam af te nemen is, dat die Autheuren geabuſeert zyn, dewelke aan het Netwyſe lighaam of ook aan 't Opper-velleke Bloedvatjens hebben toegeſchreven.

Ten tweeden: Het Netwyſe lighaam, als mede het Opper-velleke, zyn voor 't grootſte gedeelte van 't Vel afgeſcheyden, op dat in het ontblootе Vel de Vel-tepeltjens te voorſchyn zoude komen, en zyn deſe buyten het Vel een wynighsken uytpuylende, ontelbaar veele. Hier van daan komen ons die onlydelyke pynen voort, wanneer het Vel van de ballen der Voeten ontbloot is van deſe geſeyde dekſels.

Ten derden: Zoo zietmen hier ook, dat het Netwyſe lighaam met het Opper-velleke nog vereenigt,

conſpici poſſet, eſtque coloris dilute flavi, Epidermis contra albicat.

No. XXXV. Fœtus Ovini immaturi Ren biſſectus, in quo corpus papillare ſecundum longitudinem renis protrahitur, ſecus ac in homine: mirari interim ſubit nonnullos, haud infimi ſubſellii Anatomicos, ejuſmodi renes Ovinos diſſecuiſſe, eoſque delineatos nobis obtruſiſſe, quaſi humani fuiſſent renes, ad quos icones erant ſculpti, id quod mihi & aliis olim impoſuit.

No. XXXVI. Fœtus humani Os temporum, Membrana tympani illibati inſtructum, cui Malleus & Incus annectuntur.

Not. 1. Malleus & Incus perioſtio inveſtiuntur, per quod cerni poteſt Arteriolarum reptatus; ſuntque Arteriolæ materia ceracea rubra repletæ, ſine qua, non facile viderentur.

2. Membrana Tympani gaudet reptatu vaſorum ſanguineo-

nigt, en omgekeert is, op dat het Netwyſe lighaam konde gezien werden; en is dit Netwyſe lighaam hier geelagtigh van couleur, het Opper-vellecke in tegendeel witagtigh.

No. XXXV. De Nier van een onvoldrage Schaapie, midden door geſnede, waar in men ziet dat het Tepel-wyſe lighaam na de lengte van de Nier loopt, 't geen in een Menſch geen plaats en heeft.

Ondertuſſchen is het te verwonderen, dat zommighe, die niet onder de geringſte der Anatomiſten te ſtellen zyn, zoodanighe Nieren der Schapen ontleedende, deſelve hebben laten in Figuuren verbeelden, als warenſe na Menſchen Nieren gemaakt, 't welk my, en anderen eertyds heeft bedrogen.

No. XXXVI. Het Tyd, of Slaapbeen van een jongh geboore kindje, waar aan het ongeſchonde Trommel-vliesje nogh vaſt zit, en zitten het Hamertje en Aanbeeltje natuurlyker wyſe daar nogh aan.

Aanmerkt ten eerſten: Door het vliesje, 't welk het geſeyde Hamertje en Aanbeeltje bekleet, kan men de cours der Slag-aderkens bequamelyk zien; en zyn deſe Slagh-aderkens met een rood-waſſighe ſtoffe vervult, zonder 't welke ſy niet light te voorſchyn zoude komen.

Ten tweeden: Het Trommel-vliesje is van gelyke voorſien van Slagh-

neorum eodem modo repletorum.

3. Membranam Tympani duplici conſtare lamella, hic videre licet parte ſuperiore, ubi una lamella ex parte ſeparata.

4. Uterque Mallei muſculus, qui Malleo adhuc ſunt connexi, hic cerni poſſunt.

5. Unus ex Mallei muſculis rubicundus apparet, propter vaſculorum repletionem, tendo autem ejus albicat.

N°. XXXVII. Infantis Os petroſum, cum annexo oſſe ſquammoſo.

Not. 1. Membranam Tympani duplicem eſſe, hic quoque conſtat, partim enim una lamella eſt ablata, relicta ſecunda; ubi autem Os petroſum, à ſquammoſo ſeparetur, hic videre eſt.

2. Membranam Tympani gaudere vaſculis ſanguineis, peculiari curſu reptantibus, hic & in modo citato objecto, conſpici poteſt: hunc curſum vaſculorum delineavi. Tab. IX. Fig. IX. Epiſt. Problem. VIII.

N°.

Slagh-aderkens, die op de ſelve wyſe zyn vervult.

Ten derden: Dat het Trommel-vliesje van twee op den andere leggende vliesjens, of moten is beſtaande, kanmen hier zien aan 't bovenſte, alwaar eene ten deele is geſcheyden.

Ten vierden: Zoo zietmen hier ook beyde de Spierkens van 't Hamertje, dewelke nogh aan het Hamertje vaſt zitten.

Ten vyfde: Een van de Spierkens van 't Hamertje is rood, wegens het opvullen van ſyne Slagh-aderkens, en is deſſelfs peeze witaghtigh.

N°. XXXVII. Het ſteen en Schub-wyſe been, aan den andere nogh vaſt ſittende, uyt een kleen Kinds hoofdje.

Aanmerkt ten eerſten: Dat het Trommel-vliesje uyt twee vlieskens te ſamen is geſtelt, ſulkx blykt ook in dit voorwerp; want het eene is ten deele weghgenomen, en het tweede geheel gelaaten, ook zietmen hier waar het Tydbeen van het Steenbeen afgeſcheyden word.

Ten tweeden: Zoo kanmen hier ook zien, dat het Trommel-vliesje van Bloed-vatjens voorſien is, dewelke op een ſonderlinghe wyſe loopen, gelyk ook in 't voorwerp waar van aanſtonds gehandelt is, en is deſe cours van vatjens door het geſeyde vlies lopende van my afgetekent. Tab. 9. Fig. 9. in 't antwoord van de VIII. voorgeſtelde Brief.

N°.

N°. XXXVIII. Placentæ uterinæ portio, in qua nil glanduloſi apparet, quamvis hoc ſtatuatur ab Anatomicis: tota enim quanta, vaſculoſa eſt, uti hic apparet. Conſiderandum interim aliquam analogiam reperiri inter hæc vaſcula, Placentam conſtituentia, & ea, quæ Cerebri corticalem ſubſtantiam conficiunt, quamvis extremitates minus pulpoſæ aut ſuccoſæ in Placenta exiſtant.

N°. XXXIX. Infantis ſtomachus inverſus, ut rugæ naturales, ut & tunica Villoſa conſpici poſſint.

N°. XL. Fœtus humani recens nati Pia Mater, telæ araneæ tenuitate, vaſa autem arterioſa innumera, unde licet conjicere dictas arterias, alium in uſum etiam eſſe deſtinatas, quam ſolummodò ad nutritionem dictæ membranulæ adeo teneræ; imo exiſtimo illud membranoſum præſertim inſervire, ut vaſa ſanguinea loco naturali contineant, ne dimoveantur; Arteriæ autem, ut in ſui extremo corticalem Cerebri ſubſtantiam conſtituant. Dicta vaſa ſunt repleta ceracea mate-

No. XXXVIII. Een ſtuk van de Moerkoek, waar in niets klierighs te vinden is, hoewel zulkx van de ontleeders voor vaſt geſteld word; maar de geheele Moerkoek beſtaat uyt Bloedvatjens, gelyk ſulkx hier blykt.

Ondertuſſchen zoo ſtaat aan te merken, datter eenighe overeenkomſt is tuſſchen deſe Bloedvaten, en die geene, dewelke het ſchorſſighe weſen van de Herſſene maken, hoewel egter de uyteynden deſer bloedvaten, die de Moerkoek maken, zoo ſagt en ſappigh niet zyn, als de andere.

N°. XXXIX. Een Maaghje van een jongh Kindje, 't welk omgekeert is, op dat men de natuurlyke rimpels, en ook de binnenſte en ruyge rok of vlies zoude komen te zien.

N°. XL. Het dunne Herſſenvlies van een jongh geboore kindje, 't welk zoo dun is als een Spinne-webbe, de Slag-aders in tegendeel ontelbaar; waar uyt met regt geoordeelt magh werden, dat de geſeyde Slagh-aders niet alleen gedeſtineert zyn om voedzel aan dit zoo ſyn vliesje toe te brengen, maar inſonderheyd ook om alle de bloedvatjens by een te houden, op datſe niet zoude van een komen te wyken: De Slagh-aders dienen inſonderheyd om met haar uyteynden de ſchorſſige ſelfſtandigheyd der Herſſene te maken; en zyn deſe geſeyde vaten met een roodwaſſi-

materia rubra ad extremitates uſque.

N°. XLI. Ren humanus biſſectus, ut interiora pateant, liquori immerſus.

Not. 1. Cum replerem Arteriam renalem ceraceâ rubrâ, ſimul quoque replebantur ductus Urinoſi Bellini, & hoc mihi anſam dedit dubitandi de Glandularum exiſtentia in Renibus humanis: in brutis quidem non raro obſervo corpuſcula rotunda, Glandulas miliares æmulantia, verum illa pauca ſunt, & nondum mihi perſuaſum habeo, ea corpuſcula veras eſſe glandulas, ad urinæ ſecretionem deſtinatas, quandoquidem in corpore humano ea non ſatis aperte reperio, ſed contra, vaſculorum ſanguineorum extrema tam mirifice ſunt contorta & circumvoluta ut Fig. 3. Tab. VI. Theſ. 3. demonſtratur.

Has autem circumvolutiones vaſculoſas, ſiquis pro glandulis habere velit. Reſp. hoc minus caute fieri, quandoquidem Glandulæ authoribus audiunt corpora vel corpuſcula per ſe ſubſiſtentia, membranæ peculiari obducta, ad quæ vaſa

waſſighe ſtoffe opgevult, en dat tot haar uyterſte toe.

N°. XLI. Een doorgeſnedene menſche Nier, om het inwendighe te konnen zien, leggende in een vogt.

Aanmerkt ten eerſten: Wanneer ik des Niers Slagh-ader opvulde met een rood-waſſighe ſtoffe, zoo liepen ook te gelyk de Piscanaaltjens van de H^r. Bellinus vol, en zulkx gaf my een oorſake van twyfelen, wegens het weſen der alzoo genoemde Nier-klierkens, die men in s'menſchen Nieren voor geeft te zyn, in beeſten vind ik meenigmaal ronde lighaamtjens, dewelke een gelykeniſſe hebben met de Geerſt-klierkens, edogh deſe zyn gants weynigh, en ik kan my niet wel inbeelden, dat deſe lighaamtjens waare kliertjens zyn, gedeſtineert tot het ſcheyden der piſſe, aangeſien ik deſelve zoo perfect niet kan zien in de Nieren van de Menſchen, maar in tegendeel bevind ik de uyteynden der Slagh-aderen ſeer wonderlyk gekromt en geſlingert gelyk te zien is in dit derde Cabinet Fig. 3. Tab. IV.

Indien ymand deſe geſeyde geſlingerde uyteynden der Slagh-aders voor klieren houden wil, zoo zegge ik zulk onbetamelyk te zyn, nadien de Autheuren met een klier niet anders verſtaan, als een byzonder lighaam of lighaamtje, 't welk op zigh ſelfs beſtaat, en 't geen met een particulier vliesje omvangen

ſa ſanguinea alluunt. Si autem præter ſupra dicta vaſcula circumvoluta, alia quædam corpuſcula rotunda quoque reperiantur in renibus humanis, quod non plane nego, quamvis non ſatis diſtincte inveniam; forſan in alium uſum erunt deſtinata.

genis, en tot welk lighaam of lighaamtje ſeekere bloedvatjens zyn gedeſtineert, die daar in loopen. Indien egter benevens deſe bovengemelde omgeſlingerde bloedvatjens, nogh eenighe andere in s'menſchen lighaam zoude mogen gevonden werden, die van een ander natuur zyn, 't welk ik geheel en al niet wil negeeren, hoewel ikſe niet duydelyk kan zien, zoo zynſe mogelyk tot eenigh ander gebruyk geſchapen.

Dixi ſupra, cum replerem Arteriam renalem hujus Renis, ſimul quoque repletos fuiſſe Ductus Urinoſos Bellini: Noli autem exiſtimare mihi hoc ſolummodo contigiſſe in hoc rene, aſt in omnibus Renibus obſervari, dicta vaſcula ſimul repleri, ita ut credibile non ſit, hoc ita fore, ſi ad urinæ ſecretionem, primo glandulas minutiſſimas alluere deberet ſanguis, ut in hac repletione noſtra ceracea materia.

Ik heb hier vooren geſegt, dat wanneer ik des Niers Slagh ader opvulde, dat doen ook te gelyk de Pis-canaaltjens van de Heer Bellinus vol liepen: Denkt ondertuſſchen niet dat my zulkx naderhand noyt meer gebeurt is, want zoo menigmaal als ik het nu doe, zoo gebeurt het my altoos; en 't is niet gelooflyk dat ſulkx altoos zoude gebeuren, indien het bloet eenige pretenſe klieren eerſt moſt aandoen, om de Pis van 't bloed te ſcheyden, ook dat in deſe opvulling de waschagtige ſtoffe eerſt eenige kliertjens moſten aandoen, en daar door heen paſſeeren, eer datſe tot de Pis-canaaltjens quamen.

Præterea hic vobis conſpiciendos offero Renes, in quibus continuationem arteriolarum cum ductibus Bellini videre licet, & hoc certe irrefragabile argumentum eſſe mihi videtur.

Daarenboven zoo ſtel ik den waardighe Lezer hier voor eenighe Nieren, in dewelke men met de ooghen zien kan, de continuiteyt van de uyteynden der Slagaderen met de Pis-canaaltjens van Bellinus, en dunkt my ſulkx een onwederſprekelyk bewys te zyn.

Quo- Hoe,

Quomodo jam ſanguis venoſus refluat, ubinam Venæ laticem ſuum refluum ſortiantur, an hoc per Anaſtomoſes inviſibiles, antequam in ramuſculos exeant Arteriolæ, & in ductus Bellinos degenerant, an omnes extremitates Arterioſæ in ductus Bellinos mutentur, an ſecus? obſervare nequeo. Oculi mei non adeo Lyncei, ut hunc nodum ſolvere queam.

Hoc tantum exiſtimo, haud fruſtra eſſe, quod vaſa ſanguinea tam mirifice hic ſint contorta & circumvoluta, ut nuſquam reperire ſit in toto corpore, ut hic Fig. 2 & 3. Tab. IV. Theſ. 3. exhibetur, & domi meæ, cœlo ſereno demonſtro, & ſic puto totum illud negotium, quod Glandulis renalibus adſcribitur, perfici & dependere à reptatu & conſtitutione peculiari extremitatum vaſculorum.

Conſideret quoque B. Lector in Teſticulis humanis, nullas reperiri glandulas, totumque opus à vaſorum conſtitutione dependere, idemque obſervari in noviter à me inventis vaſculis Uterinis, ſuccum, fœtui alendum aptum, conficientibus,

Hoe, en op wat wyſe nu het aderlyke bloed te rugge keert, waar de aders haar wederkerend bloed ontfangen; of dit nu geſchied door eenighe onzienlyke mondekens, die met die Slagh-aderkens vereenigt zyn, al eer de Slagh-aderkens haar met de Pis-canaaltjens komen te vereenigen; of alle de uyteynden der Slag-aderen in de Pis-canaaltjens van Bellinus veranderen of niet? kan ik niet zien. En dewyl myn geſigt zoo znel niet is, zoo kan ik die knoop niet ontdoen.

Dit alleen geloof ik, dat de bloedvaten der Nieren niet te vergeefs zoo wonderbaarlyk zyn omwonden en geſlingert, dat men zulkx nergens meer in 't lighaam vind, gelyk hier te zien is in dit derde Cabin. Tab. IV. Fig. 2 en 3. en 't object by my bewaard werd, om by den heldere dagh te vertoonen: En alſoo meen ik, dat dat geheele werk, 't geen de pretenſe Nier-kliertjens is toegeſchreven, ſulkx alleen afhangt van de cours en byzondere conſtitutie der uyteynden van de vatjens.

Conſidereert ook, dat in de Zaad-ballekens geen kliertjens gevonden werden, en dat haare werkzaamheyd ook alleen beſtaat in de hoedanigheyd der vatjens, 't welk ook te zien is in de vatjens van de Lyfmoeder van my onlangs ontdekt, dewelke een ſeeker voedend ſap toebereyden voor de vrugt, waar van ik heb begonnen te hande-

bus, de quibus agere cœpi in Theſ. 2. ne dicam de chymericis Glandulis Lienalibus, Hepaticis, &c. quarum exiſtentiam nuſquam reperire licet.

Conſiderandum præterea, quamvis hic in Fig. 2. Tab. IV. Theſ. 3. circumvolutiones vaſculorum ſanguineorum, in Renis dorſo repreſententur, illas quoque denſiſſimo agmine eſſe conſitas parte interiore, imo ad Papillas ipſas, & hoc ſculptor exprimere non potuit, ſine obſcuratione ductuum, qui in hac figura exhibentur; illud autem diſtincte repræſentabo, ubi devenero ad Theſ. 4. in quo Renes humani biſſecti, conditi, & exſiccati reſervantur; in quibus luculentiſſime hoc apparet, & hoc eſt, quod ſæpius dixi, præparata eſſe conficienda non ſolum liquida, verum etiam ſicca, pro ratione objecti demonſtrandi.

N°. XLII. Phiala continens Fœtum humanum, quatuor circiter menſium, decumbentem, loco pulvinaris, ſupra Placentam Uterinam, eſtque ſexus maſculini & coloris naturalis.

Inſcriptio talis eſt:

O, MIHI NUNC, OSSIBUS MOLLITER QUIESCENTIBUS!

N°.

delen in de beſchryvingh van myn tweede Cabinet.

Ick laate ſtaan die ingebeelde kliertjens van de Milt Lever, &c. die ook nergens te vinden zyn.

Nogh ſtaat ons aan te merken, dat hoewel in deſe Fig. 2. VI. Tab. van dit derde Cabinet de omwindinghe der bloedvatjens alleen maar afgebeeld ſtaan langhs de rugh deſes Niers, zoo is 't eghter, datze even zoo digt en ontelbaar zyn in 't binnenſte der Nieren, ja tot digt aan de Tepeltjens toe, en heeft de plaatſnyder ſulkx niet konnen verbeelden zonder die Canaaltjens te verduyſteren, dewelke hier verbeeld ſtaan; en meene ik ſulkx klaar te vertoonen in 't volgende vierde Cabinet, in 't welk bewaart werden opgeſpouwen en hard gebalſemde Nieren van Menſchen, in dewelke zulkx klaar blykt: En dit is 't geen ik meermaal geſegt heb, dat men deelen des Lighaams niet alleen in 't nat, maar ook zommighe droogh gemaakt zynde, moet beſchouwen, en andere voorhouden, na dat de voorwerpen zyn.

N°. XLII. Een vlesje met vogt, en daar in een onvoldrage kindje van ontrent 4 Maanden dragts, leggende ſaghtjens op het Moerkoekje in plaats van een Oorkuſſentje.

Het ſelve is van de mannelyke ſexe, en heeft deſſelfs natuurlyke couleur behouden met dit devys.

O WAT BEN ICK GELUCKIG, TERWYL MYNE BEENDEREN, NU ZOO ZAGHTJENS LEGGEN TE RUSTEN!

N°.

N°. XLIII. Ren biſſectus humanus, ut interiora pateant.

Not. Multis in locis luculentiora apparent varia, quam ſtatui in ſuperiore Rene.

N°. XLIV. Phiala continens portionem magnam inteſtini Jejuni humani, ita inverſam, ut ſuperficies interior jam facta ſit exterior; & ſic ſeſe videndas exhibent Glandulæ inteſtinorum ſpuriæ & miliares, nec non juga rotunda, quæ aliis Valvulæ conniventes dicuntur.

N°. XLV. Cerebellum humanum cum annexis inverſum, unde principium ſpinalis medullæ in parte ſuperiore ſeſe videndum exhibet.

Not. 1. Hoc Cerebellum liquori innatans ad viſum naturalem conſervavit conſtitutionem, nec in ulla dimenſione receſſit ab ea, ne colore quidem naturali amiſſo.

2. Arteriæ omnes hic conſervatæ & repletæ ſunt ceracea materia rubra.

3. Plexus Choroideus, illæſo Cerebello, extra ſuperficiem ex parte prominens, hic in conſpectum venit, & hoc in omni Cerebello demonſtrare valeo, eſtque coloris dilute ru-

N°. XLIII. Een menſche Nier, opgeſpouwe, om het inwendighe te konnen zien.

Aanmerkt ten eerſten: Dat veele zaaken in deſe Nier ons klaarder voorkomen, als wel in de bovengemelde.

N°. XLIV. Een groot ſtuk van de Nughteren darm van een Menſch, 't welk zoodanig omgekeert is, dat de binnenſte Oppervlakte, hier nu is geworden de buytenſte, en zoo komen ons in 't geſigte de ronde Latwyſe verhevendheden, die by andere de naam dragen van Ooghluykende Klapvlieſen.

N°. XLV. Het Agterbreyn van een Menſch met haare aanhangh, het onderſtebovenwaarts gewent, waar door het begin van het rugghe mergh boven op dit voorwerp geſien word.

Aanmerkt ten eerſten: Dit Agterbreyn leyt in een vogt, en heeft op 't geſigt ſyne natuurlyke geſtalte behouden, ja van zyne lengte, dickte, breete, nogh couleur yet wat verlooren.

Ten tweeden: Alle de Slagaderen ſyn hier bewaart en opgevult met een rood-waſſighe ſtoffe.

Ten derden: De *Plexus Choroideus* of Aderlyke vlegtinghe, kan men hier voor een gedeelte ſien, ſonder eenighe de minſte quetſing van 't Agterbreyn, en kan ik ſulkx in alle andere Aghterbreyne aanwyſen: En is deſe vlegting ligt rood

rubicundi, utpote cum Arteriarum extremitate, corpus continuum. Vide ſuper hac re Epiſt. Reſp. meam de Cerebro.

4. Dictus plexus quatenus extra hemiſphærium Cerebelli propullulat, tegitur & obducitur hic membrana Arachnoïdea, non autem Pia Matre, an hoc in omni objecto?

5. Tunicam ſeu Membranam Arachnoïdeam luculenter hic videre eſt, ut & quo pacto Arteriæ per ſuperficiem Cerebelli diſtribuantur.

6. Arteriæ Cervicalis exortus ex Arteriis Vertebralibus, oppido quam bene hic conſpicitur.

N°. XLVI. Phiala in liquore conſervans Mamillam infantis, nitidiſſime conſervatam, in cujus papilla, cutaneæ papillæ luculenter videri poſſunt.

rood van couleur, van wegen ſyn vereeningh met de uyteynden eeniger Slag-aderkens. Ziet hier over na myn antwoord op den voorgeſtelde brief van de Herſſene.

Ten vierden: Deſe geleyde vlegting (voor ſoo veel ſy buyten het agterbreyn uytpuylt) is hier alleen bekleet, en omvangen van het vliesje *Arachnoïdea*, en niet van 't dunne Herſſenvlies, of dit in alle voorwerpen zoo is?

Ten vyfden: Het ſpinnewebswyſe vliesje of (*Arachnoïdea*) is hier zeer klaar te zien, alsmede hoe, en op wat wyſe, de Slagaderen over de Oppervlackte van 't Agterbreyn loopen.

Ten zesde: Zoo kanmen hier ook zeer wel zien, het voortkomen van de Neck Slag-ader, uyt de twee Wervelbeens Slag-aders.

N°. XLVI. Een vlesje met vogt, waar in geconſerveert werd het Borsje van een jongh Kindje, in wiens Tepeltje, de Vel-tepeltjens klaar konnen geſien werden.

ASSER TERTIUS.

N°. XLVII. Phiala ſicca continens portionem inteſtini Ilei fœtus immaturi; ſuntque Arteriolæ Meſentericæ opplétæ ceraceâ materiâ flavâ.

N°. XLVIII. Phiala continens in liquore Tunicam corneam humanam pellucidam.

N°.

DE DERDE PLANCK.

N°. XLVII. Een droogh vlesje met een gedeelte van de bogtighedarm van een onvoldrage vrugtje en ſyn deſſelfs Slag-aderkens vervult met een geel-waſſighe ſtoffe.

N°. XLVIII. Een vlesje met vogt, waar in ſigh onthoud het doorſigtighe Hoorn-vlies van een Menſche Oogh.

N°.

N°. XLIX. Phiala, in qua Teſticulus fœtus immaturi, per cujus ſuperficiem Arteriolæ viſuntur diſperſæ, ut & per Paraſtatam; ſuntque materiâ ceraceâ rubrâ repletæ.

N°. L. Phiala liquore referta, in quo natat Teſticulus fœtus immaturi, cujus vaſa præparantia nitide ſunt repleta ceraceâ materiâ, ut & vaſa per Teſticulum & Paraſtatam diſperſa.

No. LI. Plexus Choroideus fœtus humani rubicundiſſimus propter continuationem & repletionem Arteriarum ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. LII. Ren humanus Atrophia arefactus & magnitudine ita diminutus, ut nil minus videatur, quam Ren hominis adulti.

Not. Translucida ſubſtantia lateri annexa, eſt Pelvis cum portione ureteris.

N°. LIII. Phiala in liquore continens tunicam Corneam humanam, cum adſito humore vitreo & cryſtallino.

Not. Humores dicti Limpiditatem naturalem amiſerunt à liquore, cui innatant.

N°. LIV. Phiala eodem modo

N. XLIX. Een vlesje, waar in een Balletje, van een onvoldrage vrugtje bewaard word, langs wiens Oppervlakte, als mede over de byſtaanders, men veel Slagaderkens ziet lopen, dewelke met een rood-waſſighe ſtoffe vervult zyn.

No. L. Een vlesje met Liqueur, waar in gevonde werd een Balletje van een onvoldrage Kindje, wiens præparerende vaatjens zeer curieus toebereyt en opgevult zyn met een waſſighe ſtoffe, alsmede die geene, dewelke langs het Balletje en over de Byſtaander loopen.

N°. LI. Het Netwyſe vlegtſel van een Kind, 't welk zeer rood is, wegens het opvullen der Slagaderkens met een rood-waſſighe ſtoffe.

N°. LII. De Nier van een Menſch door een Teeringh als uytgedroogt, en in groote zoo zeer vermindert, datſe niets minder als de Nier van een bedaagt menſche komt te verbeelden.

Aanmerkt: Dat het doorſigtighe, 't welk aan de zyde werd geſien, het becken en Pisleyder is.

N°. LIII. Een vlesje met vogt, waar in het Hoorn-vlies van een Menſch te ſien is, alsmede, de Glaſe en Cryſtalline humeuren.

Aanmerkt: Dat deſe Humeuren haar doorſigtigheyd verlooren hebben, van wegen deſe vogt, daarſe in gelegen zyn.

N°. LIV. Een vlesje, 't welk op

do continens Renis Papillam humanam compoſitam. Vid. Tab. IV. Fig. 6. Theſ. 3.

N°. LV. Portiuncula Epidermidis digiti, cui unguiculus cohæret, ſuperficies autem interior ſtriis longitudinalibus pectinatim diſpoſitis ſtipata.

N°. LVI. Phiala liquore limpido repleta, cui innatat Epidermis manus fœtus immaturi quatuor circiter menſium, chirotheculam repreſentans.

Not. Omnes Unguiculi adhuc adhærent.

N°. LVII. Phiala in liquore conſervans duo objecta Ocularia; quorum primum ſumma rubedine perfuſum, ob vaſorum ſanguineorum repletionem, eſtque poſtica pars Scleroticæ, Choroideæ & Ruyſchianæ, huic annectitur præterea Palpebra ſuperior, cujus ſuperficies admodum quoque rubra, præ copia vaſculorum repletorum: ſic etiam muſculi Oculares, proprio ſuo loco hic viſuntur, qui non minus rubicundi apparent.

Secundum objectum eſt Oculus Infantis tranſverſim biſſectus

op deſelve wyſe in ſigh onthoud een t'ſamengeſtelde Tepel van een Nier. Ziet de IV. Tafel. Fig. 6. van dit derde Cabinet.

N°. LV. Een ſtukje van 't Opper-huydeke van een Vingher, waar aan de Nagel nogh vaſt ſit, en is deſſelfs inwendighe Oppervlackte vervult van na de lengte lopende ſtralen, kamswys.

N°. LVI. Een vlesje met heldere vogt waar in te zien is het Opper-velleke van een handje van een onvoldrage vrugtje van ontrent 4 Maanden dragts, 't welk een kleen Handſchoentje komt te verbeelden.

Aanmerkt: Dat alle de Nageltjens daar nogh aan vaſt zitten.

N°. LVII. Een vlesje met Liqueur, waar in twee voorwerpen geſien werden, 't eene is ſeer rood, wegens de opgevulde bloetvatjens, en het ſelve is het agterſte van de *Sclerotica*, *Choroidea* en *Ruyſchiana*; ook is hier de opperſte oogſchel nog aan vaſt, wiens Oppervlackte, ook zeer rood is, van wegen de geſeyde opvulling der bloetvaten: alzoo mede vertoonen haar hier de Oogh-ſpieren in haare natuurlyke plaats, en zyn die niet minder van rodigheyd voorzien.

Het tweede voorwerp is het Oog van een kleen kindje, midden door

ctus & inverſus, unde ſuperficies interior jam facta eſt exterior.

Not. 1. In dextra portione videri poteſt Tunica Ruyſchiana, è cujus medio propullulant reliquiæ Tunicæ Retinæ. In ſiniſtra autem, portio Ruyſchianæ non ſolum, verum etiam ligamentum ciliare cum ſuo proceſſu ciliari conſpicitur.

2. Arteriolas per Ruyſchianam diſperſas, ramuſculos ſuos impertire Ligamento ciliari, ut & ejus proceſſu; hic cerni poteſt.

3. Circumferentia nivea extra Ruyſchianam, Tunica Sclerotica eſt.

N°. LVIII. Portio placentæ uterinæ, in qua nihil glandulosi demonſtrari poteſt, utpote tota vaſculoſa. Dicta portio ceraceâ materia repleta eſt.

N°. LIX. Phiala continens Veſicam Gliris exſiccatam, in qua duo conſpiciuntur calculi minores, qui affectus forſan familiaris Gliribus, quandoquidem aliquoties mihi illud videre contigit.

N°. LX. Phiala liquore referta, in qua à ſeta dependet una ex Colli Vertebris, in cujus foramine proprio & maximo

doorgeſneden, en omgekeert, zoo dat de inwendighe Oppervlackte, hier nu is de buytenſte.

Aanmerkt ten eerſten: In het reghter gedeelte kanmen het Ruyſche vlies zien, uyt wiens midden de overblyfzels van het Netwyſe vlies uytpuylen: In het linker deel, kan men niet alleen het Ruyſchenvlies zien, maar ook de hayrwyſe band, met deſſelfs aanhangſel.

Ten tweeden: De Slag-aderkens door het Ruyſchenvlies verſpreyt, kanmen zien dat takxkens mede deelen aan de hayrwyſe band en deſſelfs aanhangſel.

Ten derden: Deſe witte omtreck, dewelke hier buyten het Ruyſchenvlies uitſteekt, is de *Tunica Sclerotica* of het harde vlies.

N°. LVIII. Een ſtuk van de Naageboorte, waar in niets klierighs kan werden getoont, want de ſubſtantie van de Moerkoek geheel en al uyt vaatjens is beſtaande. Dit gedeelte is met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult.

N°. LIX. Een vlesje waar in bewaard werd een drooge Waterblaas van een Rot, waar in twee kleene ſteentjens van my gevonden, en daar nogh in gelegen zyn: En is dit quaad mogelyk familiaar in de Rotten, alſoo my zulkx meermaals is voorgekomen.

N°. LX. Een vlesje met vogt, waar in aan een Hayrtje afhangt, een van de hals Wervel-beenen, in wiens grootſte en eygen gat of ope-

mo hæret Spinalis medullæ portio, cujus ſubſtantia interior ſeu corticalis, rubicunda apparet, propter vaſorum ſanguineorum, corticalem ſubſtantiam conſtituentium, repletionem ceraceâ materiâ rubrâ: Exterior autem medullaris albicat.

Præterea hic quoque in utroque latere conſpiciuntur Arteriæ Vertebrales abſciſſæ, quæ in foraminibus tranſverſorum proceſſuum vertebralium hærent.

N°. LXI. Lamella aut portio longitudinalis Naſi pueri, ut ſeptum & interiora pateant.

Not. 1. Puerorum ſeptum Naſi eſſe in totum cartilagineum.

2. Præter involucrum extimum & craſſum gaudere ſeptum peculiari membranulâ æque ac Oſſa, quâ immediate obducitur & perichondrium dicitur.

3. In poſteriore & inferiore parte dicti ſepti, quini ſexve viſuntur ſulci obliqui, de quorum uſu altum ſilentium apud autores, attamen fruſtaneos eſſe

openingh een gedeelte van 't Rughs mergh zit, wiens inwendighe ſubſtantie ſigh rood vertoond, wegens het opvullen der Slag-aderen, dewelke de ſchorſſige ſubſtantie van 't Rugge-mergh voortbrengen, en is de buytenſte of Mergagtighe ſubſtantie wit gebleven.

Daarenboven zietmen hier aan beyde de zyde de afgeſneden Wervel-Slag-aderen, zittende in de gaten van de dwerſſe uytſteken van de wervels.

N°. LXI. Een ſtuk van de Neus, na de lengte doorgeſneden, op dat men des Neus Tuſſchen-ſcheytzel en andere inwendighe deelen van 't ſelve in 't geſigte zoude krygen, en is het ſelve van een kindje genomen.

Aanmerkt ten eerſten: Dat dit Tuſſchen-ſcheytzel in de kinderen t'eenemaal kraakbeenig is.

Ten tweeden: Benevens het buytenſte en dikſte dekzel van 't Tuſſchen-ſcheytzel, zoo heeft het even zoo wel als de beenderen, nog daarenboven een vliesje, waar door het immiddels omvangen werd, en kraakbeenig vlies geheten werd.

Ten derden: In 't aghterſte en onderſte van 't geſeyde Tuſſchen-ſcheytzel werden 5 ook wel 6 ſchuynſe groeven gevonden, van welkers gebruyk de Autheuren moet

eſſe haud exiſtimandum Vid. Tab. IV. Theſ. 3. Fig. 5. Lit. G.

4. In uno dente, ſecundum longitudinem diſſecto apparet triplex ſubſtantia, extima ſc:, media, & intima.

5. In anteriore & inferiore parte ſepti juxta palatum, in utroque latere foramen apparet, ſeu oſculum cujuſdam ductus, de cujus uſu & exiſtentia nil apud Authores legi: inſervire muco excernendo exiſtimo. Vid. Tab. IV. Fig. 5. Theſ. 3. Lit. E.

N°. LXII. Phiala liquore repleta, in quo continetur portio Inteſtini fœtus ovini.

Not. 1. Dicta portio curioſe repleta eſt ceracea materia ſubnigra, ut repræſentaret inteſtinum recens nati, mœconio refertum.

2. Vaſa ſanguinea per Meſenterium & inteſtina diſtributa, ſunt nitide repleta.

N°. LXIII. Pilorum aut capillorum, in Omento cada-

gants geen gewagh maken, egter moet men niet menen, datſe te vergeefs geordoneert zyn. Ziet de IV. Plaat. Fig. 5. Let. G. van dit derde Cabinet.

Ten vierden: in een der tanden, in dit voorwerp, na de lengte doorgeſnede zynde, kanmen driederhande ſubſtantie zien, namentlyk een, die de buytenſte is, en twee, die daar aan volgen.

Ten vyfden: In 't voorſte van 't Tuſſchen-ſcheytzel ontrent het verhemelte doet ſigh wederzyts een gatje of mondje op, van een ſeker canaaltje, van wiens weſen en gebruyk ik tot nogh toe niets in de Autheuren heb gevonden, mogelyk dient deſe wegh, nevens de bekende om eenighe ſnotterighe vogt in de Neus af te voeren. Ziet de IV. Plaat. Fig. V. Lett. E.

N°. LXII. Een vlesje met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van een der darmen van een Schaapie, 't welk pas gebooren is.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit darmtje curieus toebereyt en opgevult is, met ſwartagtige ſtoffe, op dat het verbeelde zoude, hoe de darmen van een jong geboore ſchepſelke altoos opgevult zyn, met een ſwarte en taye ſtoffe, die men *Mœconium* noemt.

Ten tweeden: Zoo zyn de Slagaderkens, die door de darmen, en Darmſcheyl loopen, curieus opgevult.

N°. LXIII. Een hand vol Hayr, 't welk ik gevonden heb in 't Net

veris hydropicæ, a me repertorum manipulus.

Not. 1. Quos hic repræſento capillos, olim deſcripſi & delineavi, nomine Tumoris piloſi in Obſerv. meis Anatomico-Chir. fol. 23. Tumore autem piloſo jam diſſoluto & extricato, hic pilos delineari curavi, ut pilorum longitudo diſtinctius videri poſſet. Vid. Tab. III. Fig. III. Theſ. 3.

2. Omentum dicti cadaveris erat tanquam carnoſum, in quo dictus tumor piloſus repertus eſt, & digiti craſſitiem obtinebat.

3. Tumor erat pugni majoris magnitudine & Atheromatis naturæ, eo enim aperto, primo pultacea materia viſui ſeſe offerebat, eâque ablatâ, glomus piloſus, ceu ex capillis intricatis & firmiter cohærentibus, conflatus, nobis occurrebat.

5. Capilli digiti, imo ſpithamæ longitudinem ſuperant, conveniuntque in totum cum capillis capitis, excepto, quod radicibus mihi videantur deſtituti. Vid. in Obſervat. figuram hujus glomi non extricati, & in hoc Theſ. 3. Tab. III. Fig. 3. glomum extricatum.

N°.

van 't lyk van een waterſugtighe vrouw.

Aanmerkt ten eerſten. Dit Hayr, 't welk ik hier aanwys, is het ſelve, 't welk ik voor heen beſchreven en afgebeelt heb in myne Anatomiſche en Chirurgicale aanmerkingen Fol. 23. op de naam van Hayrigh geſwel. Nu is 't dat ik dit Hayr wat ontdaan heb, en 't ſelve heb laten afbeelden, om de lenghte van 't Hayr te bequamer te konnen zien. Ziet de III. Plaat. de 3. Fig. van 't derde Cabinet.

Ten tweeden: Het Net van 't geſeyde lyk van deſe waterſugtighe vrouw, had een vleeſighe gedaante aangenomen en was een vinger dik.

Ten derden: Het geſwel was een vuyſt groot en Atheromateus, want geopend zynde, deed ſigh eerſt op een papagtighe ſtoffe, en die wegh genomen zynde, vertoonde ſigh het Hayr, 't welk als in een klouwe, digt in een zat.

Ten vierden. Dit hayr is een vinger, en ook wel een ſpanne en meer lang, t'eenemaal overeenkomende met het Hayr des Hoofds, uytgenomen, dat het ſchynd met geen wortelkens begaaft te zyn: Ziet in myne obſervatien hoe het geſtelt was eer het was uytgehaalt, en in dit derde Cabinet. Taf. III. Fig. III. hoe het zigh, ontwart zynde, nu opdoet.

No.

N°. LXIV. Fœtus hum: recens nati crus, cujus pinguedine in totum deficiente, aurâ replevi omnes cellulas adipoſas, crureque exſiccato, celluloſam ſubſtantiam, ſub cute ſitam, lamellatim conſcidi, ut cellulæ accurate conſpici poſſint.

N°. LXV. Cerebrum Ovinum, methodo Williſiana ita liberatum à fibroſo & membranoſo nexu, ut plurimæ in conſpectum veniant particulæ.

Clariſſimus Williſius de illa præparatione, ita loquitur.

Ut Cerebri, ita proprie dicti, Anatome rite celebretur, haud vulgari ſectionis modo procedendum eſſe, exiſtimo; verum ubi totius ἐγκέφαλȣ *calvaria exempti compagis coram oculis ſiſtitur, imprimis poſterior Cerebri limbus, ubi Cerebello ac Medullæ oblongatæ connectitur, ac membranis undique diſciſſis, aut avulſis, à cohæſione cum partibus ſubjectis (quantum fieri poteſt) liberetur; tunc facile conſtabit, quod Cerebri ſubſtantia corporibus iſtis, haud quaquam unitur, verum per ſe, niſi quod membranarum nexu ſuperficie tenus conjungitur, ab iis omninò libera ac independens fuerit: Quin etiam hæc Cerebri puppis à vicinis partibus eo*

N°. LXIV. Het been van een jong geboore Kindje, waar aan gants geen vet te vinden is, en zoo verders heb ik alle de Vet-cellekens opgeblaſen, en het been gedroogt zynde, zoo zietmen het hier in moten doorgeſneden, waar door het celluleuſe wezen, onder het vel geplaats zynde, zeer curieus aangeweſen werd.

N°. LXV. De Herſſene van een Schaap, op de manier van de Hr. Willis, zoodanigh van de omſittende fiberkens en vlieskens ontdaan, datmen ſeer veel van de innerlyke deeltjens zien kan.

Den ſeer vermaarde Willis, ſpreekt van dit toebereytzel aldus.

Om de ontledingh van de Herſſene na behooren te doen, zoo meen ik, datmen ſulkx niet moet doen na de gemeene wyſe, maar als men de geheele t'ſamenſtel van de Herſſene uyt het Hoofd genomen heeft, zoo moetmen voor eerſt, het agterſte van de Herſſene, daar het met het agterbreyn, en begin van 't Rugh-mergh vereenigt is, alſints afſcheyden van de vlieskens, en zoo veel doenelyk is afknippen en los maken; alsdan zal het ligt te zien zyn, dat de ſubſtantie van de Herſſene met de geſeyde lighaamen geenſints vereenight is, maar geheel en al independent van deſelve, uytgenomen datſe onderlingh ſuperficieel vaſt gehouden werden door de vlieskens; ja ſoomen dit bovenſte der Herſſene, de geſeyde vlieskens weggenomen zynde, voorwaarts op ſlaat, of na vooren komt te wen-

eo ritu diviſa, ſi anterius reclinetur, Medullæ oblongatæ crura prorſus nuda, ac à Cerebro & Cerebello (niſi in quibus locis hæc illi appenduntur) omnino diſtincte apparebunt. Porro cum Cerebri limbus à cohæſione ſolutus elevatur, tres ventriculi, ita vulgò dicti, in unum inane ſpatium (ſeu vacuitatem meram è complicatione Cerebri reſultantem) evadent, &c.

wenden: Zoo zalmen de (alzoo genaamde) beenen geheel en al bloot zien, ook datſe van 't Agterbreyn en Voorbreyn diſtincktelyk onderſcheyden zyn. Verders zoo zalmen, door het geſeyde losmaken en opligten van 't bovenſte der Herſſene, zien, dat de 3 voorſte groeven, uyt de vouwen van de Herſſene voortkomende, als een ledighe plaatze, in eenſullen lôpen, &c.

Hanc demonſtrandi methodum laudabilem eſſe cum Williſio exiſtimo, ſic enim, uti hoc in Cerebro apparet, ſine Cerebri ſectione comparent, parte ſuperiore Teſtes, Nates, Glandula pinealis, Ventriculi anteriores, Crura Medullæ oblongatæ, Proceſſus vermiformis, Cerebellum, Plexus choroideus, Thalami nervorum opticorum, &c.

Deſe Methode van toonen, oordeele ik nevens de Heer Willis pryſelyk te zyn, want zoo doende vertoonen haar, gelyk hier in deſe Herſſene, de Teſticulen, Billen, Pyn-klierke, de voorſte groeven, de Beenen van 't langagtighe mergh, het Wormwyſe uytſteekſel, het Agter-breyn, het Netwyſe vlegtzel, de ſlaapkamers van de geſigt Zenuwen &c.

Notandum præterea, hoc Cerebrum lapidis inſtar eſſe induratum ſine rugis, colore tamen haud reſervato.

Aanmerkt daarenboven; dat deſe Herſſene ſteen hard is gemaakt, zonder gerimpelt te zyn, alleen is de couleur niet wel gereſerveert geworden.

N°. LXVI. Phiala continens in liquore portionem Inteſtini Coli, cujus vaſa ſanguinea ſunt repleta, quemadmodum etiam ea, quæ per Meſocolon ſunt diſſeminata.

N°. LXVI. Een vlesje met voght, waar in te zien is, een ſtuk van de Colyk-darm, wiens bloetvaten vervult zyn, gelyk ook die geene, dewelke door het Darm-ſcheyl van de Colyk-darm loopen.

Not. Interim, dictam portionem

Aanmerkt ondertuſſchen, dat dit

tionem tam nitide eſſe præparatam & conſervatam, ut videatur jamjam corpori exempta.

N°. LXVII. Phiala, in qua occurrit Sceleton Aviculæ minimæ Indiæ Occidentalis, Ourussia, dictæ.

N°. LXVIII. Phiala continens in liquore portionem Piæ Matris, cujus vaſcula ſanguinea repleta ad extremum uſque.

Not. 1. Vaſcula dicta tanto eſſe numero, ut totum objectum ex meris vaſculis videatur fere conflatum; membranoſum autem perpaucum & admodum tenue.

2. In ſtatu morboſo membranoſum Piæ Matris non raro quoque incraſſatum reperi.

3. Si objectum dictum oculis luſtretur, ſine præcedenti vaſculorum repletione, multò craſſius eſſe nobis videtur; cujus ratio eſt, quod vaſcula minima ſemper inanita nobis occurrunt, & ſic concurrere videntur ad Piæ Matris craſſitiem.

N°. LXIX. Placentæ muliebris portio, ceracea materia repleta, idque ad extremitates omnes uſque, unde tota illa

dit gedeelte van de geſeyde Darm, zoo curieus toebereyt en geconſerveert is, datmen zoude ſeggen, 't ſelve nu vers uyt het lighaam gehaalt te zyn.

N°. LXVII. Een vlesje, waar in ons voorkomt het geraamte van een zeer kleen Weſt-indiſchs Vogeltje 't welk *Colubritie* is geheten.

N°. LXVIII. Een vlesje met vogt, waar in geconſerveerd werd, een gedeelte van 't dunne Herſſenvlies, wiens bloetvatjens tot de eynde toe opgevult zyn.

Aanmerkt ten eerſten, dat deſe vaaten zoo veelvoudigh zyn, dat het geheele voorwerp byna alleen uyt bloetvatjens ſchynt te beſtaan; en is het vlieſighe zeer wynigh en zeer dun.

Ten tweeden, dat ik dit vlieſighe weſen door ziekte zomtyts zeer verdikt heb gevonden.

Ten derden. Zoo dit voorwerp geſien word, zonder voorgaande opvullingh der bloetvatjens, zoo komt het ons veel dicker te vooren, als het wel in der daad is; de reden hier van is, dat ons deſe geſeyde kleene bloetvatjens altoos bloedeloos voorkomen, en alſoo ſchynen zy het vlieske te verdicken.

N°. LXIX. Een ſtuk van een Moerkoek van een vrouw, met een waſſighe ſtoffe vervult, en dat tot alle deſer vatjens uyteynde toe, waar

illa portio rubicundiſſima.

Not. 1. Placentam, nullis gaudere Glandulis, imò totam Placentam ex meris Vaſis ſanguiferis conſtare, luculenter hic apparet.

2. Quali reptatu extremitates vaſorum hic repant, & quam diverſus ille ſit ab aliis vaſculorum ſanguineorum extremis, hic oppidò quam benè conſpici poteſt.

3. Ultimæ extremitates tam ſubtiles ſunt, ut tomenti inſtar nobis occurrant.

4. Si hæc & ſimilia domi meæ inſpicere dignetur B. Lector, facile calculum adjiciet aſſertioni meæ, ſc: haud fruſtaneam eſſe tantam diſcretionem extremitatum vaſorum ſanguineorum, imò totum illud negotium, quod adſcripſêre Authores Glandulis Placentæ, illud prorſus chymæricum eſſe, utpote ab illis neutiquam viſis, aut demonſtratis.

Hiſce & ſimilibus diſcuſſis, quis negabit in confeſſo eſſe, perutile orbi literato fuiſſe extremitatum vaſorum ſanguineorum inveſtigationem tot annis, tanto labore, & tot impenſis

waar door dit geheele weezen ons zeer rood voorkomt.

Aanmerkt ten eerſten, dat de Moerkoek gants geen kliertjens heeft, ja dat de geheele Moerkoek uyt bloetvatjens is beſtaande, 't welk hier zeer klaar kan gezien werden.

Ten tweeden, zoo kanmen hier ook zeer diſtinct zien, op wat wyſe de uyteynden deſer vaten loopen, en hoe veelſe verſchillen van die van andere bloetvaten.

Ten derden. De uyterſte uyteynden deſer vaten komen ons zoo ſubtiel voor, als waar het eenigh dons.

Ten vierden; zoo den Beminde Lezer deſe en andere vaten ten myne huyſe belieft te zien, zoo zal hy ligtelyk met my in een gevoelen komen, dat het niet vergeefs is, dat de uyteynden der bloetvaten, d'een van d'andere zoo zeer veel komen te verſchillen, en dat het maar verdigtzelen zyn van de Autheuren, die altoos voorgegeven hebben, dat de kliertjens van de Moerkoek een byſondere werking deeden, daarſe integendeel noyt zoodanighe kliertjens hadde gezien of getoont.

Deſe en geene knopen aldus losgemaakt zynde, zoo magh ik met regt vragen wie nogh weygeren zal toe te ſtaan, dat het onderſoek van de uyteynden der vaten, zeer dienſtig is geweeſt voor de geleerde werelt, waar toe ik zoo groot een

penſis à me inſtitutam. Rejiciant itaque laborem meum cavillatores illi, qui nil niſi quod ipſi faciunt, rectum putare ſolent; ego interim haud deſinam in uſum publicum perſiſtere in eodem labore.

N°. LXX. Phiala in liquore continens Os Petroſum, cum annexo meatu auditorio.

Not. 1. Meatus dictus apertus eſt, ut naturalis ſitus & conſtitutio Membranæ Tympani videri queant.

2. Membranæ Tympani ſitus obliquus in meatus auditorii extremo, ut & Vaſcula ſanguinea per dictam Membranam diſperſa, hic luculenter videri poſſunt.

N°. LXXI. Principium Spinalis Medullæ, cum annexa portione Cerebelli.

Not. 1, objectum ovinum eſſe, & in eo conſpici tertium ut & quartum Ventriculum, Glandulam Pinealem, Teſtes, Nates, duo Crura Medullæ oblongatæ, ut & Proceſſum vermiformem.

2. Hanc præparationem & balſamationem ante triginta annos à me factam, longe differre

een arbeyt, en zoo groote onkoſten heb aangelegt, en dat zoo veel Jaaren: Laat de ſpotters, die dogh niet anders pryſen als 't geen uyt haar eygen koker voortkomt, hier mede railleëren, ik zal daarom niet nalaten te doen, 't geen ik vaſt vertrouw, tot nut van 't gemeen te zyn.

N°. LXX. Een vlesje met vogt, in ſigh onthoudende het Steenbeen met de Gehoor-canaal.

Aanmerkt ten eerſten. De geſeyde canaal heb ik geopent, op datmen de natuurlyke geſteldheyd, en de plaats van 't Trommelvliesje zoude konnen zien.

Ten tweeden: Dat het Trommel vliesje ſeer ſchuyns in 't uyteynde van de geſeyde canaal gelegen, en het Trommel-vliesje met veele bloedvatjens voorſien is, kanmen hier zeer klaar zien.

N°. LXXI. Het begin van 't Rugh-merg met een gedeelte van 't Aghter-breyn.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit voorwerp genomen is uyt een Schaap, en datmen daar in zien kan de derde en vierde Ventricul of holligheyd, het Pyn-kliertje, de Teſticulen en de alſoo genaamde Billen, de Tweebeenen van 't Lankwerpigh mergh, alsmede het Wormwyſe uytſteekſel.

Ten tweeden, dat dit voorwerp en deſe manier van balſemen en prepareeren, over de 30 Jaaren

ferre ab ea, quam nunc in uſu habeo. Inſtar Lapidis quidem durum eſt hoc objectum, verum à naturali conſtitutione & colore diverſum.

N°. LXXII. Phiala continens portionem Arteriæ ſplenicæ, ceracea materia rubra repletam, in qua luculenter conſpiciuntur extremitates faſciculoſæ, penicillo detrito ſimiles. Glandulas autem hic quærere, otium & operam eſſet perdere.

Not. Variis locis dictæ extremitates anguloſæ, imò rotundæ quidem apparent, id quod ſtudio factum, ut repræſentarent Glandulas fictitias, ſi autem acus cuſpide à ſe invicem deducuntur luculenter abuſus apparet.

N°. LXXIII. Portio Arteriæ Splenicæ Vitul: ceracea materia alba repleta, in qua haud minus diſtincte viſuntur extremitates faſciculoſæ.

N°. LXXIV. Portio Inteſtini recti hominis, in qua non ſolum Glandulæ ſpuriæ, verum etiam myriades pororum (ſi ita loqui liceat) conſpiciuntur.

Not.

ren oud zynde, veel verſchilt van die geene, dewelke ik nu in het gebruyk heb, want hier door de voorwerpen wel ſteen hard en onverganklyk worden; edogh ſy veranderen veel van couleur en geſtelteniſſe.

N°. LXXII. Een vlesje met een gedeelte des Milts-ſlagh-ader met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult, waar in duydelyk geſien werden de Bundel-wyſe uyteynden, die haar als verſleeten penceeltjens opdoen. Hier eenighe kliertjens te ſoeken, zoude niet anders als moeyte te ver geefs gedaan zyn, alſoo die daar niet te vinden zyn.

Aanmerkt: Dat op verſcheyde plaatzen wel eenighe kantighe, ja ook wel ronde ſtukskens aan vaſt zitten, die ik met voorbedaghte raad daar aan gelaten heb, op datſe in eenige verbeelteniſſe, van kliertjens, ons zouden voorkomen; maar alsmen die met de punt van een naald aanraakt en van een doet, zoo doet zigh het abuys op.

No. LXXIII. Een gedeelte van de Milt-ader uyt een Kalf, met een witwaſſige ſtoffe opgevult, waar in de Bundel-wyſe uyteynden niet min klaar konnen geſien werden.

N°. LXXIV. Een ſtuk van de Regte-Darm uyt een menſch, waar in niet alleen de baſtaart kliertjens, maar ook duyſende van ſweetgatjens (ſoo menſe alſoo noemen magh) geſien worden.

Aan-

Not. Poros tam denſe eſſe conſitos, ut ne quidem cuſpis acus interponi poſſit.

Aanmerkt: Dat deſe ſweetgatjens, zoo digt by een ſtaan, dat men naulykx de punt van een naald daar tuſſchen in zoude konnen zetten.

N°. LXXV. Phiala continens in liquore Pulmonem fœtus ovini, cujus lobulorum ſubdiviſiones innumeras non ſolum, verum etiam ſubtiliſſimas extremitates vaſorum ſanguineorum, conſpicere licet.

N°. LXXV. Een vlesje met vogt, waar in de Longh van een kleen Schaapie onthouden werd, wiens ontelbaare verdelinghe van deſſelfs lobbekens niet alleen, maar ook de alderſubtielſte uyteynden der bloetvatjens te zien zyn.

N°. LXXVI. Phiala liquore referta, in qua continetur Os petroſum fœtus recens nati, in quo diſtincte apparet Membranam Tympani in fœtu obductam eſſe peculiari integumento, Membranæ analogo, dico analogo, quia nullis vaſculis ſanguineis gaudet; Membrana autem Tympani innumeris ſuperbit arteriolis, uti in hoc & aliis objectis videre eſt.

N°. LXXVI. Een vlesje met heldere vogt, en daar in het Steenbeen van 't gehoor van een jongh geboore kindje, waar in duydelyk te zien is, dat het Trommel-vlieske in haar met een particulier bekleetſel bedekt is, 't welk een vlies gelyk is, ik ſeg, gelyk is, om dat ik 'er geen bloetvatjens door heen ſie loopen, maar het Trommel-vliesje is met ſeer veel bloetvatjens voorſien, gelyk in dit en andere voorwerpen te zien is.

Not. 1. Dictum integumentum in aliquibus craſſum, in hoc vero objecto Membranæ tenuioris inſtar tenue eſt.

Aanmerkt ten eerſten: Dat dit bekleetzel in zommighe objecten dik is, maar in dit zoo dun, als een dun vliesje.

2. Perpendendum jam cujus ſit propago dictum integumentum, quomodo poſt nativitatem Membranam Tympani denuo relinquat, & cujus ſit uſus?

Ten tweeden: Zoo ſtaat te conſidereeren, van waar het afkomſtigh is, hoe het na de geboorte het Trommel-vliesje wederkomt te verlaten, en van wat gebruyk het is.

Quod primum attinet, ſc: Theſ. III. cu-

Aangaande het eerſten: Namentlyk van waar het afkomſtig is. Na-

cujus ſit propago, cum fœtui hærenti in utero materno meatus auditorii pars oſſeain totum deficiat, Membrana Tympani ſuperficiei capitis magis appropinquat, & ſic puto Epidermen ibi loci tam fertilem eſſe, ut tegat quoque Membranam Tympani, & quod per conſequens hoc integumentum nil ſit, quam epidermis.

Secundum quod attinet, ſc: quomodo poſt nativitatem denuo relinquat Membranam Tympani. Exiſtimo, quod, ſuccreſcente meatu auditorio oſſeo, ut & cartilagineo, recedat, quia Epidermis extenſilis non eſt.

Uſum jam quod attinet, non eſt cur dubitemus, quin deſtinatum ſit, ut Membranam Tympani, quæ ea ætate tenerrima, defendat ab injuria, quæ illi facile afferri poſſet, ab humore, cui innatat, dum hæret in utero materno, qui humor aliquando acrior fit, & ſæpe fœtore imbuitur, unde noxam contraxiſſet Tympani Membrana; adde quod poſt nativitatem, ad tempus dictam Membranam Tympani defendat ab aëris injuriis.

Dixe-

Nadien het beenig deel van 't gehoorgat of canaal inde kinderen, in 's moeders lighaam leggende, gants en gaar nog ontbreekt, zoo is het Trommelvliesje nader aan de oppervlakte van 't hooft, en dan zoo meen ik, dat het Opper-velleke ook ſelfs het Trommel-vliesje komt te bedecken, en dat by gevolg 't geſeyde bekleetzel niet anders is, als Opper-vel.

Wat het tweeden belangt: Hoe het na de geboorte het Trommelvliesje weder komt te verlaten. Ick vertrouw dat in 't groeyen van de beenighe en kraakbeenighe gehoor canaal, dit bekleetzel komt af te wyken, om dat het Opper-velleke niet mede kan geven, nogh ſigh uytrecken.

Wat het derden, Namentlyk het gebruyk van dit geſeyde bekleetzel aangaat, 't is buyten twyfel, dat het ſelve dienſtigh zy, om het Trommel-vliesje, 't welk in die tyd zeer dun is, beſchermt van onheyl, 't geen door 't water, waar in het kind in s'moeders lyve is gelegen, ſomtyts ontaard word door ſcherpe vogt, en ook wel door ſtank, en hier door zoo zoude het Trommel-vliesje van ſyn natuurlyke geſtalteniſſe hebben konnen afwyken. Voeght hier by, dat dit bekleetzel, zoo lang het nogh na de geboorte by blyft, het Trommel-vliesje ook beſchermt van de koude lugt.

Imaud

Dixerit forſan aliquis, ſi ſupra dictum integumentum propago ſit Epidermidis, unde fit, quod (uti ſtatui) aliquando craſſiſſima nobis occurrat, cum Epidermis naturalis admodum ſit tenuis. Reſp. In confeſſo quidem eſt, Epidermem natura ſua admodum eſſe tenuem; ſed dictum noſtrum integumentum in ſtatu naturali quoque minus craſſum exiſtit: In ſtatu autem morboſo incraſſatur & præſertim quidem à ſuccreſſente nova Epiderme, quemadmodum fieri obſervamus in vola manus & planta pedis.

Imand zoude my hier mogen tegenwerpen, en ſeggen, indien dit geſeyde bekleetzel afkomſtigh is van 't Opper-velleke, waar komt het dan van daan, dat het ons (gelyk ik geſegt heb) zomtyts zoo dick voorkomt, nadien het Opper-velleke van natuure zeer dun is. Het Antw: hier op, is, dat het wel kennelyk is, dat het Opper-velleke van ſyn natuur zeer dun is, edogh dit geſeyde bekleetzel is ook niet zoo dick in een welgeſtelde ſtaat, maar qualyk geſtelt zynde, zoo komt 't te verdicken, inſonderheyd van wegen een nieuw weder ondergroeyingh van een ander Opper-velleke, gelyk men ziet te gebeuren in de palm van de Hand, en bal des Voets.

N°. LXXVII. Portio Æſophagi humani, liquori limpido innatans, in qua diſtinctiſſime videri poſſunt fibræ carneæ tam longitudinales ſeu externæ, quam circulares, ſeu internæ.

N°. LXXVII. Een gedeelte van de ſlokdarm van een menſch, hangende in een heldere vogt, waar in zoo wel de uytwendige en na de lengte lopende, als de inwendighe en ronde Fibren geſien konnen werden.

N°. LXXVIII. Phiala ſicca, continens Inteſtini Ilei humani, ſecundum longitudinem diſſecti, portionem.

Not. Vaſa ſanguinea tanto numero per dictam portionem ſunt diſperſa, ut tota rubicundiſſima appareat, ſuntque vaſa ad extremitates uſque repleta ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. LXXVIII. Een vlesje ſonder vogt, en daar in een gedeelte van de Bogtighe-darm 't welk na de lengte opgeſneden is.

Aanmerkt: Dat de bloedvaten zoo veelvoudigh hier door zyn verſpreyd, dat het onderwerp dieswegen geheel en al zeer rood is geworden, en zyn deſe vaten tot de eynden toe met een rood-waſſighe ſtoffe vervult.

*N°. LXXIX. Phiala ſicca continens Lamellam Penis virilis.

Not. 1. Hujus præparatio talis eſt. Repleveram aura Penis Membranam celluloſam, ſub cute ſitam, (quæ continuatio Membranæ Dartos Scroti) corpora autem Nerveo-ſpongioſa non inflaveram, & ſic Penem exſiccabam: exſiccatum Penem in lamellas dividebam, cujus lamellam hic repræſento.

2. Hæc lamella deprehenditur plane celluloſa, quamvis nulla pinguedo in pene, & hæc celluloſitas (ſi ita loqui mihi liceat) per totum corpus ſub cute reperiri poteſt: Verum ubique fere, excepto pene, cellulæ dictæ obſitæ ſunt pinguedine, unde inviſibiles occurrunt, diciturque Membrana adipoſa, aut pinguedo ſub cute ſita.

3. In publicis diſſectionibus & demonſtrationibus Profeſſores cum Malpichio quidem loquuntur de cellulis adipoſis, cellulas autem demonſtrare negligunt: ſtudioſis interim curioſis & has cellulas videre deſiderantibus, nulla dabatur eas videndi occaſio. Hac autem præparatione facta, facilis eſt earum demonſtratio. Imo ſub cute ejuſmodi cellulæ ubique demonſtrari poſſunt, modò ſarcinâ ſuâ deſtituantnr cellulæ, & flatu repleantur.

N°. LXXX. Phiala in liquore continens Polypum Naſi à Chirurgo me præſente extractum.

Not In fundo Phialæ reperitur portio Cartilaginea. quæ ſimul cum polypo ſequebatur, illud tamen laudabile non eſt, ſatius eſt Polypum extrahere cum portione integumenti interioris.

N°.

N°. LXXX. Een vlesje met voght inſigh onthoudende, een geſwelleke, 't welk men na ſyne gelykeniſſe Polypus heet; het is in myn byzyn van een Chirurgyn uyt de neus van een menſch uytgetrocken.

Aanmerkt: Dat in de grond van 't glaasje gevonden werd een ſtukxke kraakbeen, 't welk in 't uyttrecken gevolgt is, beter was 't geweeſt, indien alleen een gedeelte van 't binnenſte bekleetzel van 't kraakbeen gevolgt was.

N°.

N°. LXXXI. Phiala liquore referta, in qua conſpiciuntur luculentiſſime Epidermis humana, ut & corpus reticulare Malpichii.

Not. Epidermis foris candidior apparet, corpus reticulare autem, interius colore dilute flavo, comparet.

N°. LXXXII. Crus dextrum cum extremo pede ejúſdem fœtus, cujus mentio facta antea: Præparatio celluloſa eadem eſt cum illa.

N°. LXXXI. Een vlesje met vogt, waar in zeer klaar konnen geſien werden het Opper-velleke van een menſch, met deſſelfs Netwyſe lighaam door Malpichius eerſt ontdekt.

Aanmerkt: Dat het Opper-velleke ſigh van buyten wit opdoet, maar het Netwyſe lighaam van binnen ligt geel.

N°. LXXXII. De regter dye en 't voetje van 't ſelve kind, waar van gewag gemaakt is. Deſe celluleuſe preparatie is deſelve met de voergaende.

In dicto Theſauro, varia adhuc ſunt Loculamenta ex ligno Cedrino confecta, in quibus ſequentia reperiuntur.

In dit Cabinet werden nogh verſcheyde Ceder-houte laaden gevonden, waar in deſe navolgende zaaken te zien zyn.

IN LOCULAMENTO I. reſervatur.

N°. I. Arteria ſplenica vitulina ſicca, ceraceâ materiâ rubra repleta, cujus extremitates ſunt numeroſiſſimæ, ſummoque cum labore in præparatione conſervatæ.

N°. II. Portio Inteſtini Coli infantis ceraceâ materia rubrâ repleta.

Not. 1. Meſocolon cum ſuis arteriis repletis nitide conſervatum.

2. Quomodo arteriæ meſente-

DE EERSTE LAADE onthout in ſigh.

N°. I. Des Milts Slag-ader uyt een Kalf met een rood-waſſighe ſtoffe gevult en gedroogt, en zyn deſſelfs uyteynden byna ontelbaar en met groote vlyt in de toebereydinge geconſerveert.

N°. II. Een ſtuck van de Colyk-darm uyt een Kind, deſelve is met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult.

Aanmerkt ten eerſten: Dat deſſelfs dicke Darm-ſcheyl of *Meſocolon* met deſſelfs opgevulde Slag-aderkens, behendig geconſerveert zyn.

Ten tweeden: Op wat wyſe de on-

tericæ inferiores ramos impertiant Colo inteſtino, hic diſtinćte videre licet.

N°. III. Pueri magna portio Coli cum portione ilei, integro Cæco, cum annexo proceſſu vermiformi.

Not. 1. Quo pacto ſeſe habeant valvulæ Coli aut ſi mavis Cæci, in inteſtino inflato & exſiccato, & quomodo vaſa ſanguinea per dictas valvulas diſſeminentur, hic luculenter videri poteſt.

2. Uſus valvularum Coli accuratius concipi poteſt in inflato & exſiccato, quam in recenti inteſtino.

3. Coli cellulæ minus conſiderabiles in tenera ætate, quam in adulto.

N°. IV. Coli inteſtini portio magna cum annexo meſocolo è puero deſumpta, & ceracea materia rubra repleta, vaſis ſanguineis non minus infarctis.

Not. Cæci inteſtini extremitatem ſucceſſive anguſtari, & tandem in proceſſum vermiformem degenerare, diſtinctiſſime hic videre licet.

N°. V. Furca & Culter, quorum manubria ſunt confecta ex oſſe Tibiæ humanæ, in quo nulla

onderſte Scheyl-ſlag-aderen tacken verleenen aan de Colyk-darm, ſulkx kanmen hier klaar zien.

N°. III. Een groot ſtuk van de Colyk-darm uyt een Jonghe, met een gedeelte van de Boghtige-darm, de geheele Blinde-darm, en deſſelfs Wormwyſe aanhangzel.

Aanmerkt ten eerſten: Hoedanig de klap-vlieſen van de blinden, of ſo men liever wil van den Colyk-darm, geſtelt zyn, als mede op wat wyſe de bloetvaten door deſe geſeide Klapvlieſen haar verſpryden, ſulks kanmen hier klaar zien, in deſe opgeblaaſe en gedroogde darm.

Ten tweeden: Het gebruyk van deſe Klapvlieſen is veel beter te vatten uyt een opgeblaſe en gedroogde darm, als wel in een verſſe.

Ten derden: De Cellekens van de Colykdarm en ſyn zoo duydelyk niet in kinderen, als wel in een bedaaghde.

N°. IV. Een groot ſtuk van de Colykdarm met deſſelfs ſcheyl, en dat uyt een kind, het ſelve is met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult, en ook niet minder deſſelfs bloetvaten.

Aanmerkt: Dat de blinde darm ſucceſſief vernaut en ten laatſte in het Wormwyſe uytſteekſel komt te veranderen, kanmen hier zeer fray zien.

N°. V. Een Mes met een Vork, welkers handvatſels gemaakt zyn uyt het ſcheenbeen van een menſch waar

nulla cavitas (quæ, in oſſibus perfecte ſanis, deſtinata, ut medullam reciperet) à me fuit reperta, & hoc ſemel tantum mihi videre contigit. Ex dicto oſſe tibiæ confecta quoque ſunt manubria cultelli & furcæ, de quibus mentionem feci in Theſauri 2 deſcriptione.

Not. 1. Vagina, loco corii Piſcis Carchariæ, obducta eſt corio infantis, vaſculis ſanguineis tanta copia ditato, ut vagina ſumma rubedine ſit perfuſa.

2. Cum e cute dicti infantis corium ipſemet facerem, ſummam cautelam debui adhibere, ut vaſcula ceraceam materiam retinerent.

IN LOCULAMENTO 2. continentur.

Nº. I. Infantis pars Cranii ſuperior, fontanellâ illæſâ.

Not. Oſſa ſincipitis in hoc objecto non multum à ſe invicem diſtant.

Nº. II. Infantis ſuperior Cranii pars, in qua oſſa ſincipitis calami ſcriptorii vulgaris latitudine à ſe invicem dehiſcunt, ſicuti etiam Os frontis & occipitis à dictis oſſibus ſincipitis: Hæc

waar in geen holte wierd gevonden, die men anders altoos daar in vind, wanneer het been geſont en wel geſtelt is, ſulkx is my maar eenmaal voorgekomen. Uyt dit ſelfde ſcheenbeen zyn ook toebereyt de handvatſels van dat Mes en Vork, dewelke in 't tweede Cabinet gevonden worden.

Aanmerkt ten eerſten, Dat in plaats van Haye vel, deſe haar koker gemaakt is van leer uyt een kinds vel toebereyt, en is het ſelve ſeer rood, wegens de opgevulde bloetvatjens.

Ten tweeden: Als ik het vel van 't kind tot Leer bereyde, zoo heb ik het ſelve zeer omſigtigh moeten hanteren, op dat de opgevulde bloetvatjens de rood-waſſighe ſtoffe moghte behouden.

IN DE TWEEDE LAADE werden onthouden.

Nº. I. Het bovenſte van het Herſſen-pannetje, wiens Fontanel vlies ongeſchonden is.

Aanmerkt: In dit voorwerp, dat de Opper-hoofds beenderen niet ver van de andere ſtaan.

Nº. II Het bovenſte van het Herſſen-panneke, in 't welke de Opper-hoofds beenderen de wyte van een ſchryfpen van den anderen ſtaan te gapen, 't welk hier ook plaats heeft in de twee Voorhoofds-been-

Hæc autem dehiſcentia melius apparet in Craniis exſiccatis, quam in objecto recenti; difficillime autem iſthæc diſtantia conſervari poteſt in Craniis tenellorum infantum: nam in exſiccatione vulgari illa amittitur. Hanc diſtantiam partum faciliorem reddere, non eſt dubium.

N°. III. Fœtus humani portio ſuperior Cranii, in qua oſſa dicta minus dehiſcunt.

N°. IV. ——, in qua dehiſcunt calami ſcriptorii tenuioris latitudine.

Not. In hiſce & aliis, fontanellam adhuc eſſe extenſam & planam ſine rugis, uti in vivis.

N°. V. ——, cujus oſſa arctiſſime cohærent.

Not. 1. Fontanella admodum exigua, per quam innumera vaſcula ſanguinea ſunt diſperſa.

2. Pericranium præ copia vaſorum repletorum rubicundum.

N°. VI. ——, cujus Pericranium, eandem ob cauſam rubicundum.

N°. VII. ——, in hoc objecto remanſit dura mater firmiter objecto cohærens.

Not.

beenderkens, dewelke immers alſoo ver van der Opperhoofds-beenderkens afſtaan; en deſe afſtand kanmen beter zien in de gedroogde, als wel verſſe Hooftjens van ſeer jonge kinderkens. Dat deſe afſtand voordeligh is aan de baring, daar aan is niet te twyfelen.

N°. III. Het opperſte deel van 't Herſſen-panneke van een jong geboore kindje, waar in de geſeyde beenderkens niet ver van den andere ſtaan.

N°. IV. ——, waar in deſe beenderkens van den andere ſtaan, de breete van een dunne ſchryfpen.

Aanmerkt: Dat in deſe en andere het Fontanel vliesje ſonder rimpels en uytgeſtreckt ſtaat, gelyk als in een levendig kind.

N°. V. —— waar in de geſeyde beenderen zeer digt by een ſtaan.

Aanmerkt ten eerſten: Dat in dit voorwerp het Fontanel vliesje byſonder kleen is, waar door men ſeer veel bloetvatjens ſiet paſſeeren.

Ten tweeden: Dat het pannevlies root is, wegens de opgevulde Slag-aderkens.

N°. VI. —— waar in het Panne-vlieske, om die ſelve oorſaak ſigh root komt te vertoonen.

N°. VII. —— in dit voorwerp is het harde Herſſenvlies gebleven, aan het voorwerp nogh vaſt ſittende.

Aan-

C. Huÿberts.   ad. vivum Sculpsit

Not. Hic ſinus Falciformis, aëre repletus, diſtincte oculos incurrit, vaſculis ſanguineis ditatus.

N°. VIII. ——. Hoc objectum obducitur propria cute, cujus arteriæ ceraceâ materia ſunt repletæ, ut earum reptatus & numerus videri poſſint.

N°. IX. Infantis ſuperior portio cutis capitis.

Not. 1. Arteriæ ceraceâ materiâ rubrâ ſunt repletæ, quæ tanta copia ſunt, ut tota cutis ſit facta rubicundiſſima.

2. Cutis formam naturalem retinuit, fornicis inſtar.

N°. X. —— cutis, multa pinguedine obſita, arteriis non minus repletis.

N°. XI. Cutis capitis fornicata capillata rubicundiſſima, cujus pars anterior valde prominet.

N°. XII. Cutis capitis fornicata & piloſiſſima.

Cætera verò loculamenta humana oſſa continent albiſſima, præſertim fœtuum humanorum.

Thеſ. III. Ex-

Aanmerkt: Dat de Zeyſen-wyſe groef met lugt vervult zynde, heel perfect ons hier voorkomt, met deſſelfs opgevulde bloet-vatiens.

N°. VIII. —— dit voorwerp is nogh met het natuurlyke vel bedekt, wiens Slag-aderen met een waſſighe ſtoffe opgevult zyn, op dat men de cours en 't getal der ſelve zoude konne zien.

N°. IX. Het opperſte gedeelte van 't vel van 't Hoofdje van een kleen Kindje.

Aanmerkt: ten eerſten dat de Slag-aders met een rood-waſſige Stoffe opgevult zyn, en ſijn deſe zoo veel in getal, dat 't geheele vel daar van ſeer root is geworden.

Ten tweden: Het vel heeft ſijn natuurlyke Verwulfts wyſe forme gehouden.

N°. X. —— in dit voorwerp is het vel met veel vet beſet, en zyn de Slag-aderen mede opgevult.

N°. XI. Een ſeer rood verwulfts wys vel van 't hoofd van een Kind, alſints nogh met hayr beſet, en is deſſelfs voorſte gedeelte ver uytſtekende.

N°. XII. Nog een ander 't welk ook ſeer hayr-ryk is.

De reſt van de laaden zyn vervult met allerhande zeer witte beenderen, inſonderheyd van kinderen.

Uyt-

EXPLICATIO FIGURARUM.

TAbulæ Primæ facta eſt explicatio fol. 2, 3 & ſequentibus. Tabulæ ſecundæ explanatio, facta fol. 13.

TABULÆ TERTIÆ Expoſitio.

Fig. I. Penis cum Scroto pueri adumbratur.

A. Penis portio interna.

B. Meatus Urinarius per penis dorſum, contra naturæ leges, decurrens.

C. C. Duo corpora nervoſa ſive nerveo-ſpongioſa majora.

D. D. Muſculi Penem conſtringentes ab origine abſciſſi.

E. Corpus ſpongioſum ſeu nerveo-ſpongioſum minus, urethram, contra naturam, parte ſuperiore ambiens.

F. Septum Penis.

G. Arteriarum portiones per dorſum decurrentes.

H. Scrotum.

I. Penis portio extra corpus pendens.

K. Pinguedo, qua ſcatet por-

UYTLEGGINGE der FIGUREN,

WAar van die van de eerſte Plaat te vinden is, Fol. 2. 3. en volgende; ende die van de twede Fol. 13.

Uytlegginge van de III. PLAAT.

Fig. I. Verbeeld de Roede en ſakxken van een jonghxken.

A. Het inwendige deel van de Roede.

B. Het Water canaaltje lopende, onnatuerlyker wyſe, langhs den rugh van de Roede.

C. C. De 2 groote ſponcieuſe, of Zenuaghtigh-ſponcieuſe lighamen.

D. D. De ſpieren, dewelke de roede perſſen, van haar begin afgeſneden.

E. Het kleene ſponcieuſe, of Zenuaghtigh-ſponcieuſe lighaam, 't welk onnatuurlyk om het bovenſte van de Water-canaal loopt.

F. Het tuſſenſcheytſel van de Roede.

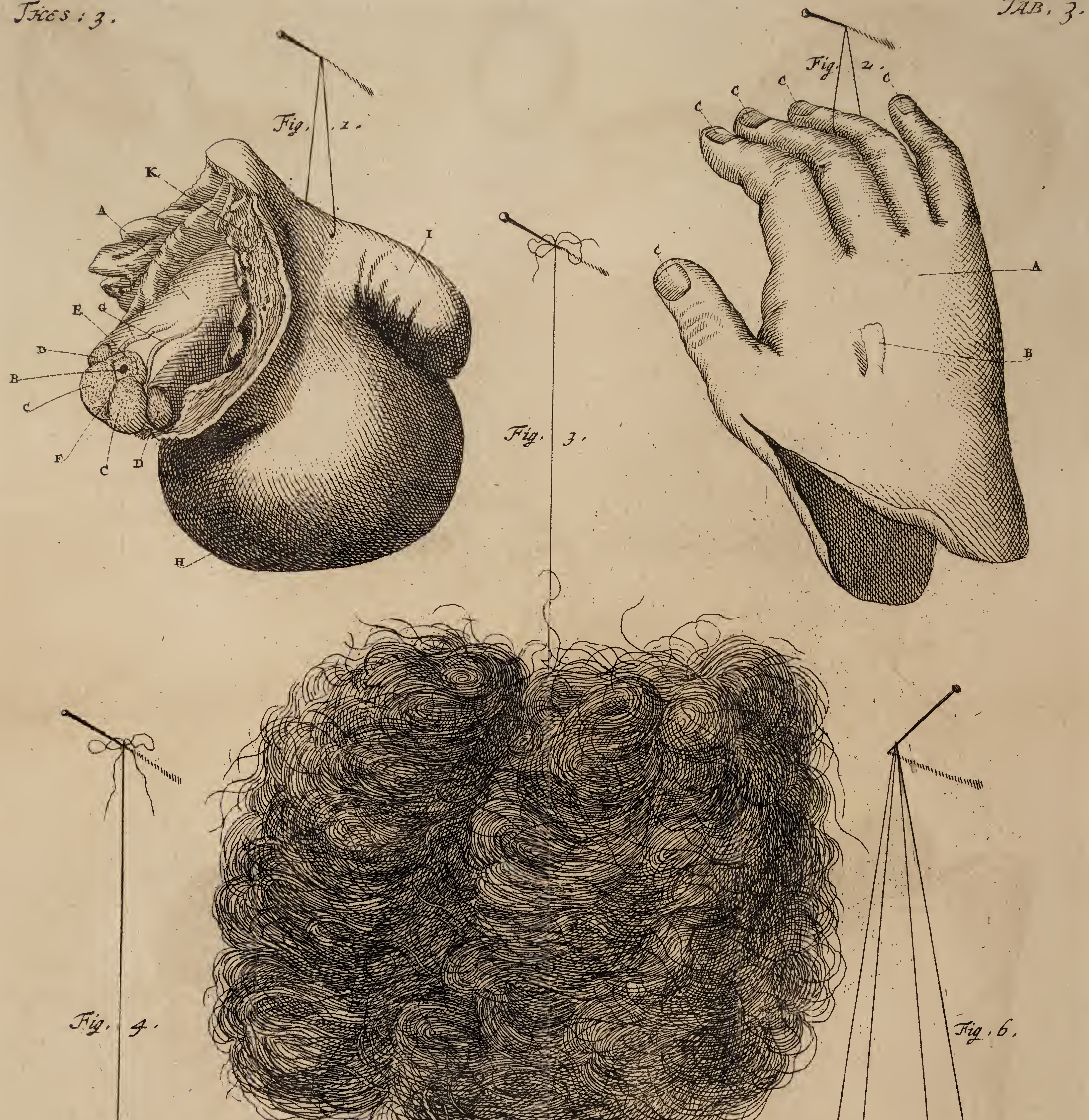
G. Een gedeelte der Slagh aderen, langhs de rugh van de Roede lopende.

H. Het ſakxken.

I. Het gedeelte van de Roede, 't welk buyten het lighaam afhanght.

K. Het vel, waar van het boven-

Fig. 3.
TAB. 2.
C. Huyberts ad vivum Sculp.

C Huÿberts. ad. vivúm. ſculpſit,

portio ſcroti ſuperior.

Fig. II. Denotat Epidermem manus pueri, ita à ſubjecto corpore reticulari & cute ſeparatam, ut illibata nobis occurrat, inſtar Chirothecæ albæ.

A. Dorſum epidermis.

B. Portio exigua duplicaturæ Epidermidis in dorſo hic ſeparata.

C. C. C. C. C. Unguiculi, Epidermidi adhuc cohærentes, qui in ſeparatione à cute quidem, non autem ab Epiderme receſſêre.

Fig. III. Demonſtratur faſciculus ſeu glomus pilorum in omenti humani Atheromate repertus.

Fig. IV. Exhibet ovum gallinaceum cortice vulgari, duro, & albo obſitum, perfecte repreſentans inteſtinum cœcum cum annexo proceſſu vermiformi.

Fig. V. Oſtendit Ovum Gallinaceum parvum in ovo gallinaceo repertum.

Fig. VI. Adumbratur Ovum gallinaceum Pueri Penem, cum ſcroto repreſentans, ne præputio quidem excepto.

TA-

venſte van 't ſackjen rykelyk voorſien is.

Fig. II. Verbeelt het Oppervelleken van de hand, van een jonghsken, ſonder quetſinghe geheel en al afgeſcheyden van 't ondergelege netwyſe lighaam, en Vel, verbeeldende een wit handſchoentjen.

A. Den rugh van 't Opper-velleken.

B. Een kleen gedeelte van de verdubbelingh, 't welk hier afgeſcheyden is, op den rug.

C. C. C. C. C. De Nageltjens, dewelke hier, aan 't Opper-velleken nogh vaſt zitten; deſe zyn in 't afſcheyden van 't Opper-velleken alleen van 't vel, en niet van 't Opper-velleken afgeweken.

Fig. III. Vertoont ons een bundel Hayr, 't welk in een geſwel (Atheroma geheten) gevonden is, en dat in 't Net van een waterſughtighe Vrouw.

Fig. IV. Wyſt ons aan een hoender Ey, 't welk van een ordinaire harde en witte ſchorſſe is omvangen; 't ſelve verbeelt ſeer aardigh de blinden darm, en deſſelfs wormwyſe aanhanghſel.

Inde V. Fig. Werd afgebeelt een kleen hoender eytje, 't welk gevonden is in een groot hoender ey.

Fig. VI. Wyſt ons aan een hoender Ey, verbeeldende de Roede en ſackjen van een jonghen, waar aan ook ſelfs het voorhuytjen niet en ſchynt te ontbreken.

 Uyt-

TABULÆ QUARTÆ expoſitio.

FIG. I. Exhibet infantis faciem, fronte ablata.

A. Arteriarum faſciculus adumbrans & tegens vulnus, à me factum in ablatione frontis, ut averſationem adimerem, ſuntque arteriæ, quæ per cerebrum erant diſperſæ, & hic repletæ ceracea m: rub.

B. Prolabia, ab integumento ſeu Epithelide, privata, ut Papillæ nervoſæ, Prolabia conſtituentes, ſeſe erigerent & in conſpectum venirent.

FIG. II. Renem humanum, facie exteriore viſum, denotat.

A. Renis ſuperficies, per quam innumera vaſa ſanguinea diſſeminantur vermiformia.

B. Arteria renalis abſciſſa.

C. Vena Renalis abſciſſa.

D. Portio pelvis ureteris extra corpus renis propullulans, per quam plurimæ arteriolæ ſunt diſſeminatæ.

FIG. III. Exhibet Renem humanum biſſectum, ut interiora pateant.

A.

Uytlegginge van de IV. PLAAT.

FIG. I. Vertoont het aangeſight van een kleen kint, het voorhooft weghgenomen zynde.

A. Een hoop van Slagh-aderen, bedekkende de wonde, die ick te wege braght in 't weghnemen van 't voorhooft, om alſoo alle afkeer weghte nemen in 't beſien van dit voorwerp: Deſe Slagh-aderen ſyn deſelve, die door de Herſſene verſpreyd en van my opgevult waren, met een rood-waſſighe ſtoffe.

B. De Voor-lippen, van haar dekxſel of bekleetſel ontdaan, om alſoo de Zenu-tepeltjens, waar uyt de Voorlippen haar beſtaan hebben, te kunnen zien.

FIG. II. Een menſche Nier, ſoo als ons die van buyten voorkomt.

A. Deſſelfs Opper-vlakte, waar door ontallyke bloetvaten verſpreyt zyn, in de gedaante van wormtjens.

B. De afgeſnede Nier-ſlagh-ader.

C. De afgeſnede Nier-ader.

D. Een gedeelte van des Niers becken, buyten de Nier uytpuylende, en van veele Slagh-aderen voorſien.

FIG. III. Een doorgeſnede menſche Nier, om 't inwendige te beſien.

A.

THES: 3.

TAB: 4.

C. Huijberts.

ad vivum sculp.

A. Indigitat arteriolarum plurimarum extrema, ſerpentino ductu in ductus Bellinos degenerare, & continua eſſe cum [redacted]. illis

Not. Interim, ut antea monui, talem vermiformem reptatum arteriolarum non ſolum in ſuperficie renis obſervari, ſed in interiore renis ſubſtantia numeroſiſſime quoque reperiri, ſicuti in Theſ. IV. repræſentare decrevi; in hac autem figura præcipue ſtudui continuationes arteriolarum cum ductibus Bellini exhibere; circa haſce continuationes conſiderandum quoque (id quod in deſcriptione Fol. 40. omiſi) has arterias, antequam in ductus Bellinos degenerant, ceu poroſas hic apparere, ſicuti Tab. IV. Fig. 3. demonſtratur, de his plura in Theſ. IV. deſcriptione.

B. Exigua portio ſuperficiei, externæ.

C. C. Papillæ renales plurimis foraminibus aut oſculis pertuſæ, pro urinæ tranſitu.

D. Ureter.

E. E. Pelvis aperta.

Fig. IV. Adumbratur tenuis nervi fibra, in innumeras fibrillas ſubdiviſa, ſuntque tales

A. Wyſt ons aan, dat ſeer veele uyteynden van de Slagh-aderen wormswys komen te veranderen en te ontaarden in de Piscanaaltjens van d'Heer Bellinus, waar mede ſy vereenight zyn.

Aanmerkt ondertuſſen, gelyk boven aangeweſen is, dat ſoodanig een wormwyſe loop der Slag-aderen, niet alleen te vinden is in de Opper-vlakte der Nieren, maar ook ſelfs overvloedigh veel gevonden werden in 't binnenſte der ſelve; en is het voornemen ſulkx in 't IV. Cabinet te verbeelden, maar in deſe Fig. heb ick meeſt voorgehad de vereeniginge de ſlag-aderen met de Pis-canaaltjens van Bellinus te verbeelden, waar ontrent nogh te conſidereren ſtaat, 't welk in de beſchryvinghe hier voor Fol. 40. uytgelaten is, dat deſe Slagh-aderen, eer ſy komen in Pis-canaaltjens te veranderen, als poreus haar opdoen, gelyk hier Tab. IV. Fig. 3. te zien is; en nogh nader afgebeeldt ſtaat te worden in 't vierde Cabinet met nader beſchryvinghe.

B. Een kleen gedeelte van de buytenſte Opper-vlakte.

C. C. De Tepeltjens met veele gaatjens of mondekens voorſien, tot doorganck van 't water.

D. De Pisleyder.

E. E. Het geopende Becken.

Fig. IV. Vertoont een dun draatje van een Zenue, 't welke in ontelbare ſeer fyne draatjens

les ſubdiviſiones tam tenues atque teneræ, ut telam aranearum adæquent.

Fig. V. Portio Naſi, ſecundum longitudinem diſſecta, cernitur ex infante.

A. Portio oſſis Frontis.

B. Criſta Galli cartilaginea, ob teneram ætatem.

C. Naſi portio.

D. D. Setæ, canalibus naſalibus, inditæ.

E. Unus ex Canalibus naſalibus.

F. Vaſcula ſanguinea per integumentum craſſum ſepti Naſi diſtributa, ſuntque præſertim Arteriolæ.

G. Sulci obliqui.

H. Unus ex dentibus inciſoriis.

I. Perichondrium, ſeptum Naſi cartilagineum immediate cingens.

Fig. VI. Exhibetur papilla Renalis ramoſa, ex tribus papillis compoſita.

FINIS.

verdeelt is, en ſyn deſelve ſoo ſyn als ragh.

Fig. V. Een gedeelte van de Neus, na de lenghte opgeſneden, en dat van een kint.

A. Een gedeelte van 't voorhooftsbeen.

B. De hanekam, die, wegens de jonkte, t'eenemaal kraakbeenig is.

C. Een deel van de Neus.

D. D. Borſteltjens, die geſtoken ſyn in de Canaaltjens van de Neus.

E. Een van de geſeyde Neus Canaaltjens.

F. Bloetvatjens door het dikke bekleetſel van des Neus tuſſenſcheytſel verſpreyd, en ſyn deſe voornamelyk Slagh-aderkens.

G. Schuynſſe groeven.

H. Een der ſnytanden.

I. Het immediate bekleetſel van 'tkraakbeenig tuſſenſcheytſel van de Neus.

Fig. VI. Vertoont een Niertepel, dewelke getakt, en uyt 3 Tepeltjens te ſamen is geſtelt.

EYNDE.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS QUARTUS.

Cum Figuris æneis.

HET VIERDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,
Apud JOANNEM WOLTERS, 1704.

THESAURUS ANATOMICUS QUARTUS

Ex ligno Juglandis confectus, in quo ſequentia ſunt repoſita.

ASSER PRIMUS & infimus.

N°. 1. PHiala in liquore continens Os ſquammoſum infantis, in quo videre eſt Oſſiculum orbiculare, cui undique annectitur membrana Tympani.

Not. 1. Dictam membranam eſſe geminam, id quod in ſummitate liquet, ubi portionem unius lamellæ, Vaſculis ſanguineis refertæ, ſeparavi, & abſtuli; altera autem lamella, quæ illibata remanſit, nullis, in hoc objecto, gaudet vaſculis ſang:, ita ut pellucida hic nobis occurrat.

2°. Hanc Tympani membranam nuſquam eſſe liberam ab Oſſiculo orbiculari.

3°. Proceſſum Mammillarem

Het VIERDE ANATOMISCH CABINET

Uyt Noteboome Hout toebereyd, waar in deſe navolgende zaaken gevonden werden.

De eerſte en onderſte PLANK.

N°. 1. EEn vlesje met vogt, waar in onthouden werd het ſchub-wyſe been van een klein Kind; aan 't zelve is het Trommel-vliesje, alzints in de ronte met het gezeyde been vereenigt.

Aanmerkt ten Eerſten, Dat het geſeyde vliesje dubbelt is, gelyk zulks blykt aan de bovenſte kant, alwaar ik een ſtukje van 't eene vliesje, 't welk met bloetvatjens vervult is, afgeſcheyden heb, en het tweede, is ongeſchonden en heel gebleven, waar door men in dit voorwerp gants geen bloetvatjens ziet loopen, weshalven het zich hier doorzigtig vertoond.

Ten tweeden, Ziet men hier het Trommel-vliesje nergens van 't alzoo genoemde rond beentje afgeſcheide, maar alzints daar aan vereenigt te zyn.

Ten derde, Zoo conſteert het ook

rem in totum adhuc deficere, ea ætate, hic conſtat; ita ut dictus proceſſus vera dicenda ſit Apophyſis.

N°. II. Infantis portio faciei, cujus Prolabia, Epitheliâ ablatâ, villoſa apparent Vid. fig. à me editam in Theſauri deſcript. 3. fol. 68.

Not. 1°. Hoc objectum in liquore conſervatum eſſe, ut villoſitas dicta appareat.

2° Hanc portionem naturalem habere colorem, nulliſque rugis eſſe obſitam, ita ut vitâ non videatur privata.

N°. III. Pueri caput, in liquore conſervatum; cujus cranii pars ſuperior eſt ablata, ut omnium Nervorum tranſitus per cranii partem inferiorem videri poſſit, quem in finem cerebrum exemptum.

Not. 1°. Nervorum par primum ſ. Olfactorium maxima parte ſupra os cribroſum eſt relictum, & ſic diſtincte apparent eorum productiones, quæ

ook hier, dat het Tepel-wyze uytſteekzel, in die tyd, geheel en al nog komt te ontbreeke; zoo dat dit geſeyde uytſteekzel gehouden moet werden voor een waarachtig uytgroeyzel van 't been.

N°. II. Een gedeelte van 't Aangeſigte van een kleen Kind, wiens Voorlippen, van haar bekleetzel ontbloot zynde, ons als Fluweel voorkomen. Ziet de Figuur van de Voorlippen in myn beſchryving van 't derde Cabinet afgebeeld, Fol. 68.

Aanmerkt ten Eerſten, Dat dit voorwerp in een vogt bewaard werd, om dat men anders de Fluweelheid niet zien kan.

Ten tweede, dat dit deel des Aangeſigts een natuurlyke en levendige couleur wederom gekregen heeft, en met geen rimpels bezet is: Zoo dat het niet ſchynt van 't leven berooft te zyn.

N°. III. Het hoofd van een Kind in een liqueur geconſerveert: wiens bovenſte gedeelte van 't Bekkeneel weggenomen zynde, men aller Zenuwen doorgang zien kan, dewelke door het onderſte van de Herſenpanne ten Hoofde uytloopen, waar toe de Herſene uytgenomen is.

Aanmerkt ten Eerſten, Dat het Eerſte paar of Reukzenuwen, voor 't grootſte gedeelte op 't Seef-been is blyven leggen, en alzoo komen ons niet duyſter voor der ſelver ſcheuten of verdeelingen, zoo als die

quæ per foramina oſſis cribroſi tendunt ad membranam narium, ejuſque papillas.

2°. Nervos Opticos, ubi in Cranio adhuc continentur, integumento haud eſſe deſtitutos, hic videre licet.

3°. In conſpectum venit Infundibulum, pone dictorum nervorum conjunctionem; nec non utraque Arteria Carotis, ceracea materia referta, & ſub iis tertium par nervorum, ſecundum Williſii computationem, cujus opinionem ſequar in recenſendis nervorum paribus, cranium perforantibus.

Sub dictum tertium par, quartum occurrit Patheticum, filorum tenuium inſtar dependens,

Ut & quintum, nec non ſextum par lateraliter ſitum, Septimum par, ſ. Auditorium, ut & ſequens octavum par ſ. Vagum.

Cæteri nervi, propter principii medullæ oblongatæ reliquias (quæ hic in foramine maximo oſſis occipitis adhærent) videri non poſſunt.

4°. Prolabia, ab Epithelia ſ. integumento decorticata; in

die door het Seef-been paſſerende haar komen te verſpreyden, door het vlies dat de Neus van binnen is bekledende, als mede tot deſſelfs Zenuwagtige tepelkens.

Ten tweede, zoo blykt hier ook dat de Geſigt-Zenuwen, ook zelfs van een vlieſjebekleed zyn, daar zy nog binnen in de Herſen-pan gelegen zyn.

Ten derden, Zoo ziet men hier ook den Tregter en dat even agter der geſeydeGeſigt-Zenuwen haare vereeniginge, als mede beyde de Slaap-Slag-aderen met een rood-waſſige ſtoffe vervult: En ook onder de zelve het derde Paar Zenuwen na de ſtellinge van Williſius, wiens ſtellinge ik volgen zal in 't op tellen der Zenuwen,die door de Herſſen panne paſſeeren.

Onder dit geſeyde derde Paar doet zich hier ook op, het vierde Paar Zenuwen, 't welk als fyne draaden nederwaarts af hangt.

Hier nevens ziet men ook zydelings over de andere ſtaan het vyfde en ſeſde paar,als mede het ſevende paar, 't welk tot het werktuyg van 't gehoor gaat, en het aghſte of dwalend paar.

De reſterende Zenuwen konnen hier niet geſien werden, wegens het beginſel van 't Ruggemergh, waar mede het groote gat van 't agterhoofds been hier nogh beſet is.

Ten vierde, De Voor-lippen, van haar bekleetzel ontbloot zynde

in conſpectum venit eorum villoſitas papillaris, de qua in Theſ. III. egi.

5°. Facies rubicunda, vivæ ſpeciem referens.

N°. IV. Phiala continens portionem inteſtini Ilei, ita diſſectam, & præparatam, ut omnes quatuor tunicæ in conſpectum veniant.

Not. Tunicam Villoſam ſ. quartam ubique adhuc eſſe connexam Tunicæ Nerveæ, ita ut facies poſterior Nervea, anterior Villoſa ſit; ab his dependent Tunica Carnea, quæ fibris rotundis, & Tunica communis, quæ fibris longitudinalibus, gaudent.

Conſiderandum præterea, quam luculenter, & diſtinctè hic cerni poſſunt omnes quatuor inteſtinorum Tunicæ, quæ tali modo præparatæ, liquori innatant: imò hæc demonſtrandi methodus in publicis Theatris, olim fuit inuſitata; quam cum primò in uſum revocarem, plures vituperabant, dicentes, hoc inſolitum & abſurdum eſſe: jam

de, zoo komt ons hier in 't geſigte der zelver tepelwyſe ruygte, waar van breder is gehandelt in de beſchryving van 't derde Cabinet.

Ten vyfde, Het Aangeſight verbeeldende, wegens deſſelfs roode couleur, 't Aangeſight van een levend Kind.

N°. IV. Een vlesje in zig onthoudende een ſtukje van de bogtige-darm, 't welk zoodanig is geſneden en geprepareert, dat men alle vier de vlieſen bequaam zien kan.

Aanmerkt ten Eerſten, Dat het vierde of Fluweel-ruyge vlies, nog alzints vaſt zit aan het zenuwagtige vlies, zoo dat men het object van voren beſchouwende, het ruyge, en van agtere het Zenuwagtig vlies zien kan. Van deſe geſeyde vlieſen hangen af de twee reſterende, namentlyk het Vleſige-vlies, wiens vleſige draden na de ronte loopen; en het gemeene vlies, voorſien met draaden, die na de lengte loopen.

Verders is hier aan te merken, hoe klaar en diſtinct alle de vier vlieſen geſien konnen werden, als men de ſelve zoo toebereyt zynde, in de liqueur komt te hangen: En is deſe manier van doen op publike Schou-tooneelen voor deze gants ongebruykelyk geweeſt. Soo dat, als ik dit eerſt te berde bragt, waarender veele, die met veragtinge zeyden, zulks noyt gebruykelyk, ja onbetamelyk te zyn, maar nu

jam autem comperio vituperatores eandem incedere viam, videntes impoſſibile eſſe, ut innumeræ corporis particulæ in conſpectum producantur, niſi liquori innatent.

N°. V. Piæ matris portio, quæ Cerebrum immediate inveſtit cum proceſſibus ſuis, qui ſerpentino reptatu ſeſe inſinuant inter circumvolutiones Cerebri.

Not. hanc portionem liquori innatare, & niſi hæc ita fiat, impoſſibile eſt tam luculenter veram conſtitutionem Piæ matris demonſtrare: ſuntque Arteriæ nitide repletæ ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. VI. Pia mater Cerebelli cum ſuis proceſſibus falciformibus, qui diſtincte apparent, liquori quoque innatantes. Rubet hoc objectum præ copia vaſorum ſanguineorum repletorum.

Not. præterea ſupra dorſum ſ. faciem exteriorem fluctuare tunicam Arachnoideam, idque parte inferiore.

nu zie ik, dat die zelve Veragters van dat doen, 't zelve ook beginnen in 't werk te ſtellen, ziende dat het onmogelyk is, zeer veele kleene deeltjens te vertoonen, en in 't geſight te krygen, ten zy men de objecten in een vogt komt te hangen.

N°. V. Een gedeelte van 't dunne Herſſen-vlies, 't welk de Herſſene immediatelyk omvangt en bekleed, en dat met deſſelfs aanhangſels, dewelke haar Slangh-wyſe krommende, haar komen te zetten tuſſchen de omwindinghen der Herſſene.

Aanmerkt, Dat dit deel in een voght hangt, en ten zy ſulx geſchiet, zoo is 't onmogelyk, dat men deſſelfs waare geſtel kan vertoonen; en zyn deſſelfs Slag-aderen zeer net en konſtig vervult met een rood-waſſighe ſtoffe.

N°. VI. Het dunne Herſſen-vlies, 't welk het Agter-breyn immediatelyk bekleet, met deſſelfs half-maans-wyſe af hangzels. Deſe komen ons mede zeer klaar voor in een voght: Het zelve voorwerp is rood wegens de veelheyt der opgevulde Slagh-aderen.

Aanmerkt daar en boven, dat op de rugh, off buytenſte oppervlakte van dit vlies, hier en daar, voornamentlyk van ondere ook nogh leyt en dryft een gedeelte van het derde Herſſen-vlies (*Tunica Arachnoïdea.*)

Per hanc tunicam hic nulla repunt vaſa ſanguinea, quamvis Pia mater illis ſuperbiat.

Door dit derde vlies, ziet men geen Bloet-vatjens verſpreyt te zyn, hoewel het dunne Herſſen-vlies daar van zeer rykelyk voorſien is.

N°. VII Phiala in liquore continens Lienem humanum, cujus Arteria in totum, Vena autem ex parte repleta, materia ceracea, unde variis in locis particulæ cinereæ apparent, ſc: ob defectum repletionis Venæ. Membrana Lienem ſuccingens ex parte relicta eſt.

N°. VII. Een vles met vogt, en daar in de Milt van een menſch, wiens Slag-ader geheel en al, en deſſelfs Ader ten deele vervult is met een Roodwaſſighe ſtoffe, waar door op verſcheyde plaatzen deſe ſtoffe zigh aſch-verwigh vertoond, namentlyk van wegens de gebrekkelykheyd van de vervullingh des Aders, en is het vlies, dat de Milt bekleet voor een gedeelte daar nogh aan vaſt blyven zitten.

Not. 1°. Lienes tam hominum, quam brutorum, nullas habere glandulas, ſicuti hic videre eſt.

Aanmerkt ten eerſten, Dat zoo wel der menſchen, als der dieren Milten, gants geen klieren in haar onthouden, gelyk hier te zien is.

2°. In Lienis humani conſtitutione, quæ in totum vaſculoſa, conſiderandum; Vaſa Lienem humanum conſtituentia, in extremitate longe eſſe tenaciora, quam in brutis. Ita ut, extremitates ſuccoſæ vaſorum non adeò molles, minime in aqua ſimplici, diſſolvi poſſint, quemadmodum in variis brutis.

Ten tweeden, Zoo ſtaat ons te letten, dat in 't geſtel van de Milt der menſchen, (het welk t'eenemaal van vaten is toebereyt) der zelver vaten uyteynden veel tayer zyn, als in de viervoetige dieren: zoo dat haare ſappighe uyteynden niet zoo ſagt zynde, geenzints in ſimpel water konnen werden gediſſolveert, gelyk wel in ſommighe dieren.

3°. Texturam fibroſam, quæ in Liene vitulino reperitur, neutiquam exſtare in Liene humano, hic cerni poteſt: de præ-

Ten derden, Zoo zoekt men hier te vergeefs, dat dradigh geweef, 't welk in een Kalfs Milt te zien is, en moet men 't zelve ook oordeelen van de gepretendeerde en

prætenſis cellulis Lienalibus idem judicandum. Vide ulterius de hac re Reſp. Epiſt. IV.

en geimagineerde cellekens, die niet te vinden zyn in de Milt van een menſch. Ziet hier over na het antwoord, 't welk ik gegeven heb op de vierde voorgeſtelde brief.

* N°. VIII. Teſticulus humanus biſectus cum annexis vaſis ſpermaticis repletis, ut & tunica vaginali.

Not. 1°. Quam numeroſæ ſint Arteriolæ, per Teſticulum & jam dictam Tunicam, diſſeminatæ, hic videre licet.

2°. Vaſa ſpermatica per Teſticulos repentia, trunculis ſuis per interſtitia vaſculorum ſeminalium decurrunt, ſoboleſque lateraliter impertiunt vaſculis ſeminalibus, cum quibus, (ut ſuſpicor) uniuntur, imò opinor ultimas arteriolarum extremitates degenerare, aut mutari in vaſcula ſeminalia dicta.

3°. In Teſticuli medio varia oſcula hiantia conſpicere licet, quæ mihi ſunt portæ, per quas ſemen, in Teſticulis elaboratum, defertur ad Paraſtatas.

* N°. IX. Puellæ partes generationis, in liquore conſervatæ.

Not. 1°. Vagina ſecundum longitudinem eſt aperta, ut interiora pateant.

2°. Spina ſuperior demonſtrat, imo replet, exitum meatus urinarii.

3°. Clitoris & Nymphæ ſupra dictum exitum conſpiciuntur.

4°. Spina inferior intruſa eſt in Os uteri internum, ex cujus ſuperficie propullulant innumeræ papillæ nervoſæ, unde pars illa adeo ſenſilis,

5. Dictæ Papillæ non minus numeroſæ per vaginæ rugas ſunt diſſeminatæ. Parte infima Uterum ipſum, & Phialâ inverſâ Veſicam conſpicere licet,

6°. A latere parte inferiore occurrunt quoque Ovaria, quæ valde exilia, ut & ductus ovarii cum ſuis fimbriis.

N°. X. Phiala in liquore continens ovis aſperam Arteriam ceraceâ materiâ repletam.

Hic conſiderandum quam diſtinctè extremitates aſperæ Ar-

N°. X. De Longhe-pyp van een Schaap met een Rood-waſſighe ſtoffe opgevult, hangende in een vles met voght, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, hoe byzonder cu-

Arteriæ, videri poſſint in liquore.

N°. XI. Phiala liquore referta, continens Venam Portæ, ex vitulo deſumptam, quæ tam artificioſe eſt repleta, ut ne ultimæ quidem extremitates vacuæ ſint relictæ, & hic conſervatæ.

Not. 1°. Quod variis locis extremitates ſuccoſæ Venæ Portæ hic ſunt ſeperatæ variæ autem relictæ.

2°. Ramuli Venæ Portæ adeò numeroſi, & in extremitate ita tenues ſunt, ut nemo hoc facile crederet, cui nunquam hocce objectum videre contigit, nulli enim ſunt ablati.

3°. In quantum autem differant Fig. ab Authoribus in Tabulis ſuis expreſſæ, ab hoc ſubjecto, unicuique videre hic licet.

N°. XII. Phiala in liquore continens Bracihum Infantis, colore vivido præditum, in cujus manu continetur Teſticulus humanus diſſolutus, repræſentans faſciculum filorum intricatorum.

N°. XIII. Infantis Caput in liquore conſervatum, cujus pars cranii ſuperior eſt ablata, Cerebrumque exemptum, relictis arteriis per Piam matrem &

curieus de uyteynden gezien konnen werden, als men't voorwerp in een vogt komt te leggen.

N°. XI. Een vles met vogt, in zigh onthoudende de Poort-ader des Levers, uyt een Kalf, zoo curieus opgevult, dat deſſelfs uyterſte uyteynden niet ydel zyn gebleven, en hier ook nogh te zien zyn.

Aanmerkt ten eerſten, Dat op zommighe plaatzen de Sappighe uyteynden van deſe Poort-ader geſcheyden, en op andere plaatzen gebleven zyn.

Ten tweeden, De tackjens hier van zyn zoo menigvuldigh, en zoo dun aan haare uyteynden, dat niemand zulkx zoude konnen gelooven, indien hy dit niet had geſien, aangeſien geen van de zelve wegh geraakt zyn in de behandelingh.

Ten derden, Hoe veel de Figuuren, die de Autheuren in haare ſchriften afgebeeld hebben, verſchillen van de waare geſchapentheyd, ſulkx kan men hier nu zien.

N°. XII. Een Armtje van een kind, levendigh van couleur, hangende in een vogt, in wiens handje gehouden werd een Teſticul, zoodanig ontwonden, dat het komt te verbeelden een bundel verwart gaare.

N°. XIII. Het Hoofdje van een kleen kind, in een vles met vogt geconſerveert, wiens opperſte gedeelte van de Herſſen-panne weggenomen is, ook is 'er de Herſſene uytgenomen, maar alle de Slagade-

& Cerebrum diſperſis.

Not. 1o. Facies admodum venuſta & formoſa, naturali colore imbuta.

2°. Arteriæ ad ultimas extremitates ſunt repletæ & conſervatæ; ſuntque tam numeroſæ, ut nemo ſine admiratione illas perluſtrare queat.

3°. Ultimæ extremitates dictarum arteriarum, non ſolum capillorum inſtar tenues ſunt; verum etiam tomenti tenuitatem obtinent, imo dubitandum non eſt, quin illud tomentoſum, arteriis ſit continuum, & cavum, quoniam eadem rubedine eſt perfuſum, & repletum, in hoc objecto.

N°. XIV. Phiala continens hominis Inteſtini Ilei portionem, in qua, naturali colore perfuſa, ſeſe videndam exhibet ſuſceptio, id eſt, portio Inteſtini, quæ in ſubſequentem portionem ſeſe inſinuat, unde inteſtinum, eo loco, plane obſtructum, affectum producit, qui minus recte *Volvulus* dicitur, & non ſine tatione, *Miſerere mei*, audit, propterea quod homines, qui in hoc malum

aderen, dewelke door de herſſene, en door het dunne herſſen-vlies lopen, zyn hier in de holte des hoofds gebleven.

Aanmerkt ten eerſten. Dat het Aangeſichte zeer ſchoon, wel beſneden, en levendig van couleur is.

Ten tweeden. Niemand en zal zonder verwondering konnen aanſchouwen, hoe byzonder veel en fyn, de geſeyde Slag-aderen, met een roodwaſſige ſtoffe tot het uyterſte toe opgevult, haar in die deelen onthouden.

Ten derden, de uyterſte uyteynden der geſeyde Slag-aderen, zyn niet alleen zoo fyn als hayr des hoofds, maar zelfs als dons, welke donſigheyd ook ſekerlyk hol en continueel is met de Slag-aderen, nadienſe hier zelfs rood en opgevult is.

N°. XIV. Een vlesje met vogt, en daar in een ſtuk van de bogtige darm van een menſch, levendig van couleur, waar in zeer duydelyk te zien is, een inſchietingh van 't gedarmte, dat is, het eene gedeelte van de darm is opgetrocken en geſchoten in 't volgende gedeelte van 't gedarmte, waar door die darm t'eenemaal op die plaatſe is verſtopt geworden, en werd dit ongemak, t'onreght een krinkel of draying van 't Gedarmte geheeten, maar beter is de benamingh van *ontfermt u mijnder*;

lum aan-

lum inciderunt, intolerabili quidem dolore cruciantur, & in mortis periculo verſantur, aſt verò inteſtina neutiquam contorquentur, ſed portio una inteſtini inſinuat ſeſe in alteram inteſtini portionem.

Notandum interim dictam portionem ſuſceptam, repletam eſſe vermibus circulariter poſitis.

N°. XV. Oculus Gallinæ in liquore contentus, in quo membrana nictitans cum ſuo muſculo Trochleari videri poteſt.

N°. XVI. Placentula humana, quæ, ſuo Embryone liquefacto & abolito, ita ab utero compreſſa eſt, ut nil minus quàm placentulam repræſentans, pyri formam acquiſiverit.

N°. XVII. Ren fœtus immaturi, nonnihil diſſolutus.

ASSER SECUNDUS.

N°. XVIII. GAllinæ Caput oſſeum, oſſea corona in ſummitate præditum, in cujus medio peculiaris ampla cavitas reperitur, quæ communi-

aangeſien de menſchen in deſe quale vervallende, met een onlydelyke pyne aangetaſt werden, ja in gevaar des levens geraken: eghter zoo iſſer geen exempel van, dat 't gedarmte als dan omgedraayt werd, maar wel dat het eene in 't andere komt te ſchieten.

Aanmerkt daar benevens, dat dit ingeſchote ſtuk darms vol van wormen zit, hoepels-wyſe na de rondte omgedraayt.

No. XV. Het Oogh van een Hoen, leggende in de vogt, waar in te zien zyn het oogh-blickende-vlies met deſſelfs katrol-ſpiertje.

N°. XVI. Een kleen nageboorte, 't welk een Vrouw afgegaan is, en waar in het byſter kleen en teer ſchepzelke is komen te vergaan, voor datſe de nageboorte is quyt geworden, waar op dan de Nageboorte van de Lyfmoeder zoodanigh is geperſt geworden, dat het niet minder, als een Nageboorte gelykt, maar de forme van een Peer aangenomen heeft.

No. XVII. De Nier van een onvoldrage ſchepzelke, eenigzints ontdaan en los gemaakt.

De TWEEDE PLANK.

N°. XVIII. HEt Doodshoofdje van een Henne, op wiens bovenſte een ronde, en beenighe verheventheyd gevonden werd, kroons-wyſe, van binnen

municat cum cavitate capitis naturali.

N°. XIX. Phiala in liquore continens fœtum humanum immaturum, IV circiter menſium, decumbentem ſub portione membranæ Chorii fœtus ovini, per quam innumera vaſa ſanguinea, repleta ceracea materia, ſunt diſſeminata, eſtque ſexus maſculini, hujus inſcriptio eſt:

PRIMA, QUÆ VITAM DEDIT, HORA CARPSIT.

N°. XX. Infantis Os petroſum, in quo ſtapes ſitum naturalem occupat.

Not. 1°. Hoc oſſiculum quod ſtapes dicitur, membranula, ſeu perioſtio, eſſe obductum, per quam vaſcula ſanguinea hic viſuntur diſperſa.

2°. Dictum oſſiculum loco ſuo continetur peculiari ligamento, id quod hic luculenter apparet.

N°. XXI, Thymus humanus nitide in liquore conſervatus, cujus bifurcationem hic videre licet.

N°. XXII. Oſſis Petroſi humani Cochlea & Canales Oſſei, artificioſiſſime præparata, & in liquore conſervata.

N°.

nen hol, en met de holligheyd van 't hoofd correſponderende.

N°. XIX. Een onvoldraghe Kindje van omtrent vier maanden draghts, 't zelve is gelegen in een voght, en over het zelve is geſtrekt een ſtuk van 't vlies Chorion van een Schaap, 't welk met ontelbaare opgevulde bloet-vaatjens voorſien is. Het zelve is van de mannelyke Sexe, en deſſelfs Opſchrift is.

'T SELVE UUR GAF, EN BENAM MY WEDER 'T LEVEN.

N°. XX. Het ſteen-been van een jongh Kind, waar in het ſtegel-reepje ſyn natuurlijke plaatze beſit.

Aanmerkt ten eerſten, Dat dit ſtegel-reepje met een been-vliesje omvangen is, waar door heen men ziet loopen menighte van opgevulde Slag-aderkens.

Ten tweeden. Dat dit Beentje in ſijn natuurlyke plaatze gehouden werd, door een byzonder bandje, kan men hier klaarlijk zien.

N°. XXI. De Sweſerik van een Menſch zeer curieus in een vogt bewaart, wiens natuurlijke ſplytingh in twee deelen, men hier bequaam zien kan.

N°. XXII. Het Slakke-huyske uyt 't Steen-been van een Menſch met de beenighe canalen, dewelke zeer konſtigh zyn geprepareert, en in een voght geconſerveert.

N.

N°. XXIII. Phiala in liquore conſervans viri adulti Mammam cum Papilla.

Not. 1°. Quam exigua illa ſit, ubi omnis pinguedo eſt adempta, hic videre eſt.

2°. Ductus lactiferi poſt pinguedinis ademptionem, ita ſunt contracti, incraſſati & in ſe convoluti, ut ipſa Papilla, Mammæ molem non raro ſuperet, id quod hic videre licet.

Noli quoque credere Lector Benevole, Mammas vetulæ macilentæ aliter eſſe conſtitutas, nam ſi ductus lactiferi maximam Mammæ molem conſtituentes pinguedine deſtituantur, eodem modo in ſe contrahuntur, ſicuti hic videmus in Mamma virili. Hi ductus lactiferi tempore graviditatis & lactationis in magnam molem ſeſe extendunt, In Veſica urinaria hominis ſani ſæpiſſimè obſervamus, fibras ita contrahi, ut Veſica urinaria, poſt redditam urinam, nucis juglandis molem haud ſuperet, hæc autem ab urinæ affluxu in tantam denuò ſeſe extendit capacitatem & magnitudinem, ut urina reddita matulam fere repleat, ita ut adeò mirum non ſit, ductus lactiferos ita contrahi, cum otioſi ſint.

N°. XXIII. Een vlesje met voght, waar in te zien is de Borſt van een bejaard Man, met deſſelfs Tepel.

Aanmerkt ten eerſten. Hoe zeer kleen dezelve is, wanneer al het vet weg gedaan is.

Ten tweeden, de Melk-canaalen, zyn, na 't wegh doen van 't vet, zoo zeer ingetrocken, dat de Tepel, des Borſts groote dikwils komt te overtreffen, gelyk hier te zien is.

Wilt ondertuſſchen Waardige Lezer niet denken, dat het met de Borſt van magere oude Vrouwen anders is gelegen : want het vet verteert zynde, zoo zyn de Melk-canaalen, die 't grootſte gedeelte van de Borſt uitmaken, ook zeer in een getrocken, gelykmen hier ziet in de Borſt van een Man.

Deſe Melk-canaalen, zetten haar byſter uyt ten tyde van ſwanger gaan, en als de Vrouwen zuygende Kinderen hebben. Men obſerveert dikwils dat de Waterblaas van een geſont Menſch, na 't ontlaſten van 't water de groote van een Ocker-noot niet komt te over treffen (wegens het inkrimpen der fibren) en dat deſe wederom door den toevloet van 't water, zigh zoodanigh komt uyt te zetten, dat by na een waterpot, 't zelve geloſt zynde, kan vervullen : zoo dat het zoo wonderlyk niet is, dat de Melk-canaalen buyten de tyd van Melk-makingh, zoo zeer komen in te trecken.

No.

N°. XXIV. Phiala in liquore continens hominis Membranam Tympani, cui cohæret & annectitur malleolus.

Not. Per dictam membranam multa corpuſcula rotunda ſunt diſſeminata, quæ Glandulas mentiuntur, & mihi nil ſunt niſi vaſcula ſanguinea obſtructa, quemadmodum fieri videmus in aliis corporis partibus.

N°. XXV. Oſſiculum Incus cum annexo Oſſiculo quarto & rotundo; illa ſunt conſervata in liquore, ut diſtinctius appareat, dictum quartum oſſiculum, peculiare eſſe oſſiculum, inter ſtapedem & incudem ſitum, quibus oſſiculis membranularum ope connectitur.

In Oſſibus exſiccatis hæc & innumera alia non poſſunt luculenter demonſtrari, & hæc eſt ratio, quod tanto labore & ſumptu, ſuſceperim à multis annis objecta millena in liquore conſervare.

N°. XXVI. Auricula hominis adulti, in liquore reſervata, vitæ ſpeciem referens.

N°. XXVII. Phiala continens inteſtinula fœtus immaturi; horum vaſcula per inteſtina diſperſa, variis locis ſunt repleta

N°. XXIV. Een vlesje met voght, in zigh onthoudende het Trommel-vliesje van een Menſch, waar aan het hamertje nog vaſt zit.

Aanmerkt: dat door dit geſeyde vliesje veel ronde lighaamtjens zyn verſpreyt, dewelke kleene kliertjens verbeelden te zyn, maar ik houde deſelve voor verſtopte bloet vaatjens, gelyk men zulks in andere deelen des lighaams ook veeltyds ziet.

N°. XXV. Het Aanbeeltje, met het aangehegte vierde en ronde beentje van 't gehoor, deſe zyn in een vogt bewaart, ten eynde men bequamelijk zoude konnen zien, dat het geſeide vierde beentje, een byzonder beentje is, zittende tuſſchen het Aanbeeltje en het Stegel-reepje, waar aan het door vliesjens is gehegt.

Deſe en ontelbaare andere zaaken konnen zoo diſtinct niet geſien worden, in gedroogde beenderkens: en dit is de reden dat ik met zoo veel moeyte en onkoſten, duyſende van voorwerpen in een vogt kom te bewaren.

N°. XXVI. Het Oor van een bejaart Menſch, 't welk in een vogt bewaart zynde, nu nogh ſchynt te leven.

N°. XXVII. Een vlesje waar in te zien zyn het gedarmte van een onvoldrage Vrugtje, deſe haare bloet-vatjens, door 't gedarmte loopende, zyn op verſchey-

pleta ad ultimas uſque extremitates.

N. XXVIII. Fœtus nuper nati Os ſquammoſum, cum annexis Membrana Tympani & involucro extimo, de quo in præcedentibus Theſaur. mentionem feci.

Not. 1°. Involucrum extimum à Tympani Membrana hic eſſe ſeparatum, excepto uno loco, ubi adhuc cohæret.

2°. Ab hoc involucro, ope capilli, dependet totum objectum.

N°. XXIX. Placentula ſuperſtes per aliquot tempus in utero, poſt Embryonis excluſionem vel liquefactionem, unde temporis ſucceſſu ita eſt compreſſa & indurata, ut *molæ* ſpeciem referat; ſicuti & olim pro *mola* habita fuit, aſt perperam.

N°. XXX. Fœtus recens nati Veſica urinaria, in liquore conſervata, & aperta. Hujus facies interior, hic facta eſt exterior, ut interiora pateant: parte ſuperiore, munita eſt ſpina, quæ indigitare videtur foramen, quod in fundo Veſicæ fœtuum, ut plurimum, ſi non ſem-

de plaatze zoodanigh vervult, dat ſelfs de uyterſte uyteynde niet ledig zijn gebleven.

N°. XXVIII. Het ſchub-wyſe been van een jongh geboore Kindje, met deſſelfs Trommel-vliesje, en buytenſte bekleetzel, waar van mentie gemaakt heb in de voorvoorgaande beſchryvinge myner Cabinetten.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het geſeyde buytenſte bekleetſel, by na geheel van my afgeſcheyden is, van 't Trommel-vliesje, alleen is 't op eene plaats nog daar aan vereenight gebleven.

Ten tweeden, dat dit voorwerp, aan een hayrtje, in dit vlesje afhangt.

N°. XXIX. Een nagebleve moerkoekje, 't welk eenighe tyd in de Lyf-moeder is blyven zitten, na dat het Schepzeltje geſmolten of vergaan was, waar door het moerkoekje zoo is geperſt, gedrukt en verhard, dat het een alzoo genoemde Zuyger gelyk ſchynt te zyn, en heeft men voor deſe dit ook t'onregt een Suyger geheeten.

N°. XXX. De Blaas van een jongh geboore Kindje, welke opgeſnede zynde in een voght bewaard werd: deſe haare inwendighe oppervlakte is hier nu omgekeert zynde, de uytwendighe geworden: zoo dat wy nu hier het inwendighe geſtel bequamelyk konnen zien. Het bovenſte doorntje wyſt ons een gat aan, 't welk het

ſemper, reperitur, & urachi oſculum cœcum dici poſſet.

Dico foramen cœcum, quia Veſica inflata aërem non admittit ad peculiarem, ita dictam, membranam Urinariam, nunquam revera in homine demonſtratam, quantumvis in variis figuris ad nauſeam uſque expreſſam. Multoties experimentum feci in fœtu humano, nunquam autem admiſit aërem ultra digiti minimi tranſverſi altitudinem.

No. XXXI. Portio Pinnæ Balenæ, in qua Papillæ cutaneæ luculenter viſuntur.

N°. XXXII. Ovum Gallinaceum fructum Dactyli magnitudine & forma referens.

N°. XXXIII. Pueri inteſtini Jejuni portio, cujus ſuperficies interior, hic facta eſt exterior, ut Juga, Tunica Villoſa, & ita dictæ Glandulæ conſpicerentur.

Not. Hic corpora quædam ro-

het mondeke is van de Urachus, of Piſvat, 't welk in de grond van de Blaas veeler Kinderen zit, zoo langh zy in 's Moeders lighaam gehuysveſt werden.

Dit canaaltje zou men met regt mogen noemen het blinde canaaltje van de Blaas, ik zegge het blinde canaaltje, om dat deſe Waterblaas opgeblaſen zynde, de wind niet door laat tot het alzoo genaamt Water-vlies, het welke in der daad van niemand oyt is aangeweſen in 's Menſchen lighaam, hoewel men het zelve tot walgens toe in verſcheyde Figuren afgebeeld ziet. Ik heb deſe zaak menigmaal onderſogt, maar noyt in jong geboore Kinderen bevonden, dat de wind door de Blaas heen gaat tot zo een pretenſe vlieske; want de wind gingh niet verder als een pink breet hoogh.

N°. XXXI. Een ſtuk van de Vinne van een Walviſch, waar in de Vel-tepeltjes klaar te zien zyn.

N°. XXXII. Een Hoender Ey, verbeelende in groote en gedaante de vrught van een Dadel.

N°. XXXIII. Een ſtuk van een Kinds nughteren Darm, wiens buytenſte oppervlakte door omkeeringhe hier nu is geworden de binnenſte, ten eynde men in dezelve zoude mogen zien alle de latwyze verheventheden, als mede het fluweele Vlies, en de alzoo genoemde Darms-klierkens.

Aanmerkt hier eenighe ronde lig-

rotunda extra ſuperficiem propullulare, capitis aciculæ magnitudine; ſuntque ita dictæ Glandulæ inteſtinorum ſolitariæ.

lighaamtjes uyt de oppervlakte uyt te puylen, van groote, kleene ſpelde hoofdjens gelykende, en dit zyn de alzoo genoemde eenzaame Darms-kliertjens.

N°. XXXIV. Gemina Vena Umbilicalis fœtus Balænæ, quæ mihi allatus eſt ex Groenlandia Anno 1702.

Not. Dictam Venam geminam eſſe non ſolum extra abdominis cavum, id quod in corpore fœtus vitulini familiare, ſed intra cavum abdominis, antequam autem hepar appropinquaret illas una s eſſe, inveni.

N°. XXXIV. Een dubbelde Navel-ader van een jongh Walvisje, 't welk my uyt Groenland is gebraght 1702.

Aanmerkt dat deſe Navel-ader niet alleen dubbelt was buyten den buyk van 't Walvisje, 't welk in Kalveren gemeen is, maar ook was ſy dubbelt binnen in de buyk; edogh eer datſe tot in de Lever gingh, vereenigde ſy haar onderlingh.

N°. XXXV. Phiala in liquore conſervans, utrumque Renem fœtus immaturi quorum ſuperficies admodum inæqualis, unde ex multis glanduloſis corpuſculis videantur conſtituti, & hoc in omni fœtu familiare eſt

N°. XXXV. Een vlesje met voght, waar in beyde de Nieren van een onvoldraghe Vrught bewaart werden, en is der zelver oppervlakte zeer oneffen, zoo datſe als van klene klieren te zamen geſtelt ſchynen te zyn, en zulkx is gemeen aan zoo tedere ſchepzelkens.

N°. XXXVI. Phiala, in qua reſervatur utraque Oculi Palpebra. In iis luculenter conſpicienda ſeſe exhibent, utrumque foramen Lachrymale nec non oſcula, in Palpebrarum limbis hiantia, per quæ humor promanat, de quo jam nihil dicere conſultum duxi.

Not.

N°. XXXVI. Een vlesje met beyde de Oogh-ſchellen van een kind, in dewelke men klaar zien kan beyde de Traan-ſtippen, alsmede de gapende mondekens der Canaaltjens, waar door eenighe vogt paſſeert, waar van ik tegenwoordig voorgenomen heb, niets te zeggen.

Aan-

Not. Præterea per Palpebræ ſuperficiem internam plurima Papilloſa corpuſcula propullulare, quæ non tam diſtincte in conſpectum veniſſent, niſi vaſa ſanguinea ceracea materia fuiſſent repleta.

Dicta corpuſcula ſenſum exquiſitiſſimum ſuperficiei interiori palpebrarum exhibent.

N°. XXXVII. Tunica villoſa Inteſtini jejuni hominis, à Nervea in totum ſeparata, & liquori innatans.

Iſthæc autem hic nobis occurrit rubicunda, propter vaſorum repletionem ceraceâ materiâ rubicundâ, unde rubedinem quoque induit: In ſtatu autem naturali cinerei eſt coloris dicta tunica, niſi in corpore vivo inteſtina inflammatione infeſtentur, tunc etiam dicta tunica rubicundiſſima apparet, à nimia ſanguinis ſtagnantis copia; & ſic cogitandum quoque de noſtro objecto: repleveram enim vaſa meſaraica ad extremum uſque, ceraceâ materiâ rubrâ, unde integra inteſtina ſummâ rubedine erant perfuſa, & per conſequens Tunica villoſa.

N°. XXXVIII. Phiala in liquore conſervans Coſtam fœtus, à liquore acidiore ita

Aanmerkt daarenboven, dat door de binnenſte oppervlakte zeer veel tepelagtige lighaamtjens uytkomen te puylen, dewelke ik niet zoude gezien hebbe, ten waare de Bloed-vatjens met een roodwaſſighe ſtoffe vervult waren geweeſt.

Deſe gezeyde lichaamtjens maken de binnenſte oppervlakte, der Ooghſchelle zeer gevoeligh.

N°. XXXVII. Het Ruyge off Fluweele vlies van de Nughtere darm, gantz en gaar van 't Zenuwagtighe vlies afgeſcheyden, en in een vleſſie met voght gehangen, en komt ons het zelve voor rood van couleur, wegens het opvullen der bloedvatjens met een roodwaſſighe ſtoffe; maar in een natuurlyke ſtaat is dit vlies graauw couleurigh, ten waare het gedarmte in 't leven met ontſtekinghe aangedaan wierd, als dan zoo vertoond zigh dit vlies ook zeer rood, wegens de veelheyd van 't bloed, 't geen daar dan in zyn cours verhindert werd, en zoo mede moet men de zaake conſidereeren in dit ons voorwerp: want ik had de bloetvaten van 't darm-ſcheyl tot het uyterſte toe vervult met de geſeyde ſtoffe, waar door het geſeyde gedarmte zeer rood wierd, en by gevolg ook dit geſeyde ruyge vlies.

N°. XXXVIII. Een vleſſie met vogt waar in te zien is een Ribbetje van een onvoldrage kindje, 't welk in een Zuuragtighe voght,

mollificatam, ut nodum fecerim in illa.

N°. XXXIX. Fœtus humani Auricula, in qua meatus auditorii cartilagineæ interruptiones luculenter conſpiciuntur.

N°. XL. Phiala in liquore reſervans Embryonem humanum, cujus Placentula prodigioſæ magnitudinis, Embryo contra tam exiguus, ut Cucurbitæ ſemine longe minor ſit.

Not. 1°. Funiculus umbilicalis duas circiter unicas longus, circa abdomen tam craſſus, ut Embryonis craſſitiem fere adæquet.

2°. Manus, pedeſque, inſtar indigeſtæ moleculæ, capitis aciculæ minoris magnitudinem et formam repræſentant.

3°. Caput, magnitudine cætera fere adæquat.

4°. Nemo facile dixerit, cujus ætatis Embryones ſint, cum nobis traduntur, nonnulli enim magnitudine lentè, alii citius procedunt, & ex matre illud vix quis expiſcari poſſit. Inquirendum hoc eſſet ex iis, quæ, diſtincte punctum temporis, quo conceperint, norunt

zoo zagt en buygzaam is geworden, dat ik 'er een knoop in gelegt hebbe.

N°. XXXIX. Het Oortje van een kind, waar in de verdeeltheeden van 't kraakbenigh deel des gehoor-gats, klaar aangewezen werden.

N°. XL. Een vleſſie met vogt, in zigh onthoudende een zeer kleen Schepzelke van een menſch, wiens na-geboorte ongelooflyk groot is, het Schepzelke daarentegen is veel kleender dan het zaad van een Cauwoerde.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het Navel-ſtrenghetje ontrent twee duym breed langh, en ontrent het buykje by na zoo dik is als het Schepzelke zelfs.

Ten tweeden, De Hantjens en Voetjens als rouwe en onvolmaakte klomptjens, verbeelden in groote, en forme, kleene ſpelde hoofdjens.

Ten derden, Het Hoofdje is byna in groote al de reſt van 't Schepzeltje gelyk.

Ten vierden, Niemand iſſer, die met zekerheyd zeggen kan, van wat ouderdom deze zoo zeer kleene Schepzelkens zyn, als zy ons ter hand werden geſteld, aangeſien zommighe zeer langhſaam, andere zeer ras in groote toenemen, en beſwaarlyk is dit altoos uyt der moeders mond met zekerheyd te vernemen: zulkx moſt men hooren uyt de mond van zoodanighe vrouwen, dewelke diſtinctelyk altoos

runt, & hoc perſcrutari honeſtas non permittit.

Inſcriptio talis eſt,
QUANTULA SUNT HOMINUM CORPUSCULA!

ASSER TERTIUS.

Nº. XLI Phiala, in quo continetur portio Venæ Pulmonalis repletæ, cujus extremitates longe plures, & aliter diſpoſitæ ſunt, quam alii in figuris ſuis demonſtrant.

Not. Quod ultimæ extremitates ſuccoſæ, ubi loci mollitiem acquirunt vaſa, hic videri poſſint.

Nº. XLII. Fœtus humanus, quatuor præter propter menſium, albiſſimus, ultra triginta annos, ni fallor, à me in liquore conſervatus, adhucdum ſitum talem ſervans, quo utplurimum in utero materno ſiti ſunt fœtus, & quamvis primâ fronte viſus maſculini videatur ſexus, tamen ſequioris eſt, id quod in omnibus fœtibus humanis, ſexus fœmin: ea ætate, reperitur.

Hujus inſcriptio eſt:
QUA VIVAMUS, VIVERE DESINIMUS.

N.

altoos weten de punt des tyds van haar ontfangen, en zulkx al te naukeurigh te onderzoeken lyd, de eerbaarheyt niet.

Deſſelfs opſchrift is.
HOE GERING IS 'S MENSCHEN BEGIN!

DE DERDE PLANCK.

Nº. XLI. En gedeelte van des Longhs-ader opgevult, wiens fyne takkjens duyſent maal meer in getal, en ook anders geſtelt zyn, als andere die in haare figuuren affgebeelt hebben.

Aanmerkt, Dat hier de uyterſte ſappighe uyteynden (daarſe haar ſagtigheit aanemen) hier konnen gezien werden.

Nº. XLII. Een onvoldraghe kindje van ontrent vier maanden dragts, 't welk zeer wit, en van my meer als 30 Jaaren langh (na myn onthoud) in een voght bewaart is; 't zelve heeft nogh fyne natuurlyke ſituatie off poſtuur, 't welk de Schepzelkens meeſt in s'moeders lyf hebben, en hoewel men dit in de eerſte opſlagh van 't oogh voor een knegtje zoude aanſien, zoo is 't noghtans een meyske, en heeft zulkx plaats in alle meyskens van die ouderdom:

Deſſelfs opſchrift is.
VAN DIE TYD AF DAT WY 'T LEVEN ONTFANGEN; ZOO ZETTEN WY ONS WEDER TOT HET STERVEN.

N.

No. XLIII. Fœtus humani Lingua cum faucibus.

Not. 1°. Hic luculenter conſpici poſſunt viæ ad ſtomachum, ut & ad Pulmonem, & quo ritu, in cibi et potus deglutitione, Epiglottis introitum ad Pulmonem claudat, ne pulmonem intrent.

2°. Dictæ partes tam rubicundi coloris ſunt, ac ſi jamjam è corpore vivo exciſæ eſſent.

N°.XLIV. Cor & Pulmo fœtus humani, in liquore conſervata, & naturali colore perfuſa;

Not. 1°. Hic oppidò quam bene luſtrari poſſunt rami Arterioſi per Pericardium diſtributi, maximâ parte oriundi ab Arteria Mediaſtina.

2°. Quo modo dictæ Arteriolæ ulterius diſſeminentur per portionem Diaphragmatis, quæ hic ſuperſtes eſt, in hoc objecto, videri quoque poteſt.

N°. XLV. Phiala in liquore retinens fœtum humanum, ſex circiter menſium, dextra ferens ramulum *Murucujæ* Piſonis, & in dorſo gerens Placentam uterinam

N. XLIII. De Tongh van een jongh geboore kindje nogh aan het agterwerkje vaſtzittende.

Aanmerkt ten eerſten, Datmen hier evident de wegen zien kan, waar door ſpys en drank na de Maagh, en de lugt in en uyt de Longh gaat, alsmede op wat wyſe in 't doorſwelgen van ſpys en drank het klapje van de ſtrot geſloten werd, op dat het voetzel niet na de Longh zoude gaan.

Ten tweeden, Deſe geſeyde partyen zyn zoo rood, als off deſelve eerſt vers uyt het lighaam waren geſneden.

N°. XLIV. Het Herte en Longh van een jongh geboore kindje, leggende in een vogt, levendigh rood van couleur.

Aanmerkt ten eerſten, Dat men hier zeer wel zien kan de Slagaderkens, die door het Herte-ſakxke verſpreyt zyn, dewelke meeſt haare oorſpronk hebben van de Slag-aderen des middel-ſchots.

Ten tweeden, Zoo kan men hier ook zien, hoe deſe ſlag-aderkens haar verders komen te verſpreyden door een gedeelte van 't middelrift, 't welk hier nogh aan vaſt gebleven is.

N°. XLV. Een vles met vogt, waar in bewaart werd een kindje van omtrent ſès Maanden dragts, houdende in ſyn regter handje een takje van dat Paſſie-bloems gewas, 't welk de Hr. Piſo beſchryft met de naam van *Murucuja*, ook draagt het

rinam; Caput autem loco capitii tegitur membranâ Chorii porci, in qua nonnulla acetabula viſuntur, capitis aciculæ magnitudine.

het op zyne ſchouderen het Moer-koekje.

Het hoofdje is bedekt met het vliesje Chorion van een varken, waar in eenighe holle en nappjes-wyſe lighaamtjens gezien konnen werden, dewelke *Acetabula* geheten werden, dezelve zyn niet grooter als ſpelde hoofdjens.

Hujus inſcriptio eſt:
CHARONTIS UNDA SCILICET OMNIBUS, QUICUNQUE TERRÆ MUNERE VESCIMUR, ENAVIGANDA, SIVE REGES, SIVE INOPES ERIMUS COLONI.

Deſſelfs opſchrift is.
ALLE INWOONDERS DES AARDRYKX, HET ZY ARM. OF RYCK, KONNEN CHARONS BOOT NIET ONTGAAN.

N°. XLVI. Phiala ſicca, in qua videre licet inteſtinula tenuia fœtus vitulini, proprio meſenterio cohærentia, & inflata: ſuntque vaſcula Arterioſa artificioſe repleta ceraceâ materiâ flavâ.

N°. XLVI. Een droogh glas met het dunne gedarmte van een zeer kleen kalfje, 't welk aan haar eyge darm-ſcheyl nogh vaſt-zittende, opgeblaſen, en haar ſlag-aderkens zeer konſtigh vervult zyn met een roodwaſſighe ſtoffe.

N°. XLVII. Oculus humanus in liquore conſervatus, hujus autem muſculi ſeparati ſunt, vaſaque Arterioſa repleta.

N°. XLVII. Een menſche Oog, leggende in een vogt, wiens ſpiertjens geſepareert, en de Slag-aderkens opgevult zyn.

N°. XLVIII. Phiala ſicca, & in ea Ovulum gallinæ, ex Ovo gallinaceo, exemptum.

N°. XLVIII. Een droogh glaasje waar in te zien is een zeer kleen Eytje van een hoen, 't welk uyt een grooter hoender ey gehaalt is.

N°. XLIX. Tumba parva, ex ligno iuglandis confecta, cui incumbit fœtus humanus, ſeptem circiter menſium, abhinc annis circiter quadraginta Balſamo conditus, & lapidis inſtar.

N°. XLIX. Een kleene Tombe van Noteboome hout, waar op gelegen is een kindje van omtrent ſeven Maanden dragts, van nu ontrent over de veertigh Jaaren ſteen hard gebalzemt, op dat het eeuwe langh

ſtar induratus, ut multa per ſecula conſervari poſſit.

Not. 1°. Hanc balſamandi methodum ante quadraginta annos eſſe inventam, antea enim neminem noveram qui tali methodo corpora conſervabat. Poſtea vero nobiliorem inveni methodum, qua corpora humana (ut domi non ſolum, verum etiam publice aliquoties viſui expoſui) viventis ſpeciem referunt. Hoc autem corpuſculum lapidis inſtar quidem induratum, aſt rugis in totum non eſt deſtitutum, neque viventem repræſentat fœtum.

2°. Veſte nocturna indutum hoc corpuſculum, tegitur præterea membrana Amnios fœtus vitulini, cujus Arteriæ ſunt repletæ, & hoc, loco alicujus integumenti ſericei fimbriati.

Inſcriptio talis eſt.

AB UTERO AD TUMULUM.

Huic fœtui adſtant duo ſceleta fœtuum humanorum, ſuntque gemellorum ſceleta, ſeptem circiter menſium.

Horum unum capiti corporis balſamati adſtans, ſiniſtra gerit loco ſtrophioli portionem Omenti, quaſi lachrymans oculi orbitæ admovet,

Eâ

langh konde bewaart werden.

Aanmerkt ten eerſten, Dat deſe manier van balzemen voor veertigh Jaaren uytgevonden is, want voor die tyd was my niemand bekend, die deſe methode gebruykte, edogh naderhand heb ik een veel deftiger manier en wyſe uytgevonden, waar door ik de lighaamen van de menſche ſoodanigh kom te balſemen, datſe na veele Jaaren nogh ſchynen te leven, gelyk ik ſulks niet alleen t'myne huyſe, maar zelfs ook eenige reyze publikelyk getoont heb.

Dit lighaamtje is wel ſteen hard geworden, maar 't zelve is niet t'eenemaal zonder rimpels, ook vertoont 't geen levendig Schepzelke.

Ten tweeden, Dat het met een nagt gewaadje bekleet is, en overdekt met een vliesje Amnios geheten en dat uyt een Schaapje, door het zelve loopen byſter veel roode opgevulde Slag-aderkens, en dat in plaats van eenig geborduurt zyde overſpreizeltje, deſſefs opſchrift is.

VAN 'S MOEDERS LYVE, TEN GRAVE.

Agter dit lighaamtje ſtaan twee geraamtens van kinderen mede van ontrent ſevenMaanden dragts, zynde tweelingen.

Hier van ſtaat het eerſte aan 't hoofden-ent van 't gebalſemt kindje, dragende in deſſelfs linker hand een ſtuk van 't net, in plaats van een neusdoek, die het na de Ooghraden wendende een ſchreyend voorwerp komt te verbeelden.

Met

Ea inſcriptione:
NEQUE ULLA EST, AUT MAGNO, AUT PARVO, LETHI FUGA.

Met dit opſchrift.
ALLE WEGEN VAN DE DOOD TE ONTVLUGTEN, ZYN GESLOOTEN, ZOO WEL VOOR DE RYCKEN ALS ARMEN.

Alterum autem, ad pedes ſitum, ſiniſtrâ portionem inteſtini pueri gerit, dextrâ verò Ramum Arterioſum repletum, & artificioſe è Liene exemptum,

Het tweede geraamte, aan de voeten geplaaſt zynde, draagt in deſſelfs linker hand een ſtuk van 't gedarmte eenes kinds, en in zyn regter hand een Slag-ader uyt de Milt met een roodwaſſighe ſtoffe opgevult,

Cum hac inſcriptione:
POST FUNERA PROSUM!

Met dit opſchrift.
NA DE DOOD BEN IK NOCH VOORDEELICH!

N°. L. Phiala ſicca continens Plicam Polonicam veram.

N°. L. Een drooge vles waar in een opreghte Meerevleght van een menſch bewaart werd.

N°. LI. Phiala ſicca, in qua continentur plurimi calculi in Veſica urinaria vaccæ reperti.

Notatu dignum cenſeo, veſicæ dictæ tunicam interiorem lapideam eſſe factam; cujus fig. Vid. Tab. II. Fig. I. Theſ. IV.

N°. LI. Een vles met zeer veel ſteenen, gevonden in een waterblaas van een Koe; het is aanmerkens waardigh dat het binnenſte vlies van deſe water-blaas ſteenigh was geworden, wiens figuur te ſien is Tab. 11. Fig. 1. van dit IV. Cabinet.

N°. LII. Fœtus humanus immaturus, coloris nivei, 6 circiter menſium, in liquore conſervatus, dextrâ continens ramum Ciceris Rubri, brachio autem ſiniſtro retinet portionem membranæ Amnios.

N°. LII. Een vles met een ſneeu-wit kindje van ontrent 6 Maande dragts leggende in een voght, 't welk in zyn regter handje heeft een takje van de roode Cicers, en met deſſelfs linker armtje omvat het een ſtuk van 't vlies Amnios.

N°. LIII. Uterus humanus, cum omnibus annexis, ſcilicet Ovariis, Ovi-ductibus, ſuisque fimbriis, &c.

N°. LIII. De Lyf-moeder van een vrouw, met al 't geen daar aan vaſt is, namentlyk de Eyerſtokken, Eyerweeghen, en der zelver lof off Sazelwerkjen.

Not. Aan-

Not. Os uteri naturaliter conſtitutum, in ambitu gaudet plurimis lacunis minutiſſimis.

N°. LIV. Phiala liquore repleta, in quo ſerpens rarus Africanus, ore continens Embryonem humanum magnitudine digiti articulum vix attingentem,

Inſcriptio eſt:

AH FATA, AH ASPERA FATA!

Not. Manus & Pedes hic luſtrari poſſunt, ſuntque inſtar corpuſculorum rotundorum capitis aciculæ formâ & mag. nulli autem digiti adhuc diſcerni poſſunt. Quis igitur non admiretur Anatomicos reperiri, qui Embryones multò minores pingi curarunt in ſuis libris, brachiis, pedibus & digitis inſtructos, talique ſitu incurvato poſitos, ac ſi tres quatuorve menſes attigiſſent fœtus; cum contra ea ætate ſemper obtineant ſitum longitudinalem, nullo modo incurvatum. O dementiam & audaciam! ſic enim ſtudioſi imbuuntur erroribus, imò decipiuntur.

Multoties me rogarunt homines, quare tantis ſumptibus, &

Aanmerkt, Dat deſſelfs mond natuurlyker wyſe geſteld is, en in deſſelfs omtreck zeer veele kleene, niet doorgaande, maar blinde kuyltjens gevonden werden.

N°. LIV. Een vles met een raare Africaanſche Slangh, in wiens bek onthouden werd een menſche Schepzelke, 't welk zoo kleen is, dat het naulykx de groote van een lid van een vingher halen kan.

Deſſelfs opſchrift is.

ACH NOOTLOT, ACH DROEVIG NOOTLOT!

Aanmerkt, Dat de armtjens en beentjes haar vertoonen als kleene ronde lighaamtjens of kleene ſpelde-hoofdjens, maar vinghers en toonen kan men nogh niet zien. Wie moet ſigh dan niet verwonderen, datter ontleeders werden gevonden, dewelke veel kleender Schepzelkens hebben doen verbeelden in haare boeken met handen en voeten, vinghers en toonen, leggende in zoodanig een poſtuur als offſe drie à vier Maanden out waaren, daar ſy in tegendeel in die tyd na de lenghte uytgeſtrekt zyn, en haar nogh niet krommen. O dwaasheyd en ſtoutheyd, waar door de Studenten qualyk onderweſen, ja bedroghen werden!

Menighmaal werd my gevraaght, waarom ik met zoo veel onkoſten en moeyten zoo veel kamers met zaaken heb toegeſteld, waar

& tanto labore conſervem tot conclavia, Anatomicis rebus inſtructa, quibus ſemper refero, ne quis diceret figuras me publice editas male eſſe confectas, nam ſi quis de ea re dubitet, dabitur ſemper occaſio domi meæ expiſcandi, an cum natura conveniant nec ne, & ſi omnes ita feciſſent aut ita facere coacti fuiſſent, non obtruſiſſent nobis tot figuras fictitias, aut ex aliis auctoribus deſumptas.

N°. LV. Caput Fœtus ovini ſine ore nati, uteroque exciſi.

Not. 1°. Oculi extra ſitum naturalem poſiti, caputque deforme; naſo que inſtructum, ſine ullo oris veſtigio. Vid. Theſ. IV. Tab. II. Fig. 4. Omnia autem membra bene erant conformata, itaque hallucinantur illi, qui dicunt fœtum non per funiculum umbilicalem nutriri; id quod luculenter apparet falſum eſſe An autem ſolummodo per Venam umbilicalem, an vero humor in Amnio contentus ſimuquoque alimentarius, ſit nec ne, res nondum ſatis explorata. de, hiſce plura in poſterum.

N°. LVI. Fœtus recens nati

Theſ. IV.

waar op ik haar tot antwoord geeve, zulkx gedaan te hebben, op dat niemand zoude denken, veel min zeggen, dat myn uytgegeve figuuren qualyk en niet na de voorwerpen zelfs zyn gemaakt, want nu ymand hier in twyfelmoedigh zynde, werd hem niet gewygert, te komen zien, off het overeenkomſtig is met de zaake zelfs off niet: En indien alle Ontleeders zo gedaan hadden, off gedwongen waren geweeſt zoo te doen, alsdan zoude ſy ons zoo veel verkeerde figuuren niet opgedrongen, nogh ook uyt andere autheuren genomen hebben.

N°. LV. Een onvoldraaghe Schaaps hoofdje zonder mont, geſneden uyt de Lyfmoeder van een Schaap.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de ooghen niet ſtaan, op haare gewoone plaatze, en het gantſche Hoofd qualyk geformeert is, zonder het minſte bewys van een mont dogh waren de pooten, en 't verdere wel geſteld: Zoo datze geabuzeert zyn, die daar ſuſtineeren dat de vrught door de Navelſtrengh niet gevoed werd, 't welk zeer klaar blykt abuys te zyn, maar of het ook maar alleen door de ſtrengh geſchiet, dan off die vogt in 't vlies Amnios beſlooten, zulkx ook magtigh is te doen, dit is nogh niet al te wel bekent, hier van breeder in 't toekomende.

N°. LVI. Een zydelyk gedeelte

van

ti lateralis portio Pectoris, cujus Arteriolæ Intercoſtales exteriores, à me nuper detectæ, in conſpectum veniunt; nec non ramuli, ex dictis Arteriolis oriundi, qui perpendiculariter, ut & oblique, per Perioſtium Coſtarum diſſeminantur; ramuli autem per muſculos intercoſtales diſtributi, curſum fibrarum muſculorum inſequuntur.

N°. LVII. Phiala ſicca, in qua Os Æthmoides integrum conſervatur.

N°. LVIII. Portio Piæ matris, cujus Arteriolæ ſunt repletæ.

Not. Nil fere difficilius, quam Piam matrem à Corticali ſubſtantia ſeparatam, in planum extendere & ſic exſiccare, quemadmodum à me hic factum eſſe conſtat.

ASSER QUARTUS.

N°. LIX. PHiala in liquore continens Teſticulum humanum diſſolutum.

Luculenter hic apparet ſubſtantiam ejus nil eſſe, niſi vaſculorum faſciculos varios, coloris cyanei.

N°.

van de Borſt van een jong geboore kindje, wiens uytwendighe tuſſchen-ribbighe Slag-aders, onlangs van my uytgevonden, geſien werden, alsmede de takkjens die daar uyt voortkomen, dewelke reght en ook ſchuyns nederwaarts loopen door het beene vlies van de Ribbens; maar de takjens, dewelke door de tuſſchen-ribbige Spieren loopen, nemen een en de ſelve loop met de draden der geſeide Spieren.

N°. LVII. Een droog vleſje, waar in 't Os Æthmoides bewaard werd.

N°. LVIII. Een gedeelte van 't dunne Herſſen-vlies, wiens Slag-aderkens vervult zyn.

Hier ſtaat aan te merken dat naulyks yets moeijelyker is te doen, dan dit geſeyde vliesje van de ſchorſighe ſubſtantie van de Herſſene geſcheyden zynde uyt te ſpreyden en zoo te drogen, gelyk men ziet hier van my gedaan te zyn.

DE VIERDE PLANK.

N°. LIX. EEn vleſje met vogt, waar in te zien is, een uytgerafelde of ontdane Teſticul.

Hier blykt het klaar, dat deſſelfs weſen niet anders is, als een bundelke van witte vaatjens.

N.

N°. LX. Vituli parvi Hepar excarne, ut vulgo loquimur, aſt perperam.

Not. 1o. Præter membranam ambientem nihil abſtuli, tamen omnia vaſa, Hepar conſtituentia, in conſpectum hic veniunt, ceraceâ materiâ flavâ repleta. Vid ulterius de hac re in Theſaur. II. deſcriptione.

2°. Ductus membranoſus repletus hic etiam ſeſe videndum exhibet.

No. LX. Een geexcarneert Levertje, (zoomen zulkx t'onregt noemt) van een kleen Kalfje.

Aanmerkt ten eerſten, Dat ik van dit Levertje niets heb weg gedaan als alleen het vliesje, dat de Lever omvangt: noghtans zoo koomen ons alle de vaten, die de ſelfs-ſtandigheyd van de Lever uitmaken, hier in 't geſighte, en zyn deſelve met een Geel-waſſighe ſtoffe opgevult. Ziet hier over na de beſchryving van het tweede Cabinet.

Ten tweeden, Zoo komt ons hier ook in 't geſigte den Ductus Venoſus off Aderighe Canaal, mede opgevult zynde.

N°. LXI. Phiala liquore referta, in qua continetur portio membranæ Chorii ex ſue, utero gerente deſumpta, quæ facie exteriore, villoſa, inſtar Tunicæ villoſæ inteſtinorum.

Not. Acetabula pauca per eam, diſperſa, admodum eſſe exilia, & ne caput quidem aciculæ eas ſuperare.

N°. LXI. Een vlesje met vogt waar in bewaard werd een ſtuk van 't vlies Chorion, en dat uyt een bevrugt Varken, 't zelve vliesje is aan de buytenſte zyde ruygagtigh, gelyk het ruyghe off Fluweel vlies van ons gedarmte.

Hier ſtaat te noteeren, dat derſelve holle lighaamtjens off buskens (*acetabula*) weynigh door het geſeyde vlies verſpreyt, ook niet grooter zyn als ſpeldehoofden.

*N°. LXII. Puellæ partes generationis, in quibus Labia, Nymphæ, Clitoris, Caput Clitoridis, Membrana Hymen, ductus Urinarius diſtincte videri poſſunt, ſuntque hæc omnia coloris naturalis.

N°. LXIII. Phiala, & in ea, Portio Spinæ dorſi fœtus humani, per medium, ſecundum longitudinem diſſecta, ut interiora pateant.

Not.

N°. LXIII. Een vleſſie met vogt, waar in te zien is een gedeelte van de Rugghe-graat van een jong geboore kindje, 't welk is na de lengte opgeſpouwen, op datmen het inwendighe geſtel zien konde.

Not. 1°, Corpora Vertebrarum rubedine eſſe perfuſa, ab alluente ceracea materia rubra, quâ Arteriæ, per Spinam diſſeminatæ, erant repletæ.

2o. Videri hic poſſunt cavitates notabiles (quas nondum ab aliis hactenus vidi demonſtratas) ſitæ in interſtitiis corporum vertebrarum; ſuntque in corpore vivo, ut & recens denato, limpido & tenaciori humore repletæ, quemadmodum in cæteris juncturis.

3o. Corpora vertebrarum, præter exteriora & ſatis nota ligamenta, gaudent quoque ligamentis internis breviſſimis ſibi invicem adſtantibus numeroſis. Hæc autem circulariter ſita, longitudine culmi craſſitiem non æquant, & ſi cultello transverſim, inter juncturas, incidantur & ſeparentur vertebræ, dicta ligamenta (quæ mihi interna dicuntur) nobis occurrunt, inſtar Cepæ, transverſim inciſæ, & lamellatim diſpoſitæ.

4o. In eadem phiala videre licet vertebram lumb: ejuſdem fœtus humani à ſeta dependentem, in qua dicta ligamenta videri poſſunt.

N.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de lighaamen der Wervel-beenderen rood zyn geworden van de aangebragte Rood-waſſighe ſtoffe, waar mede de Slagh-aderen van de Ruggegraat vervult wierden.

Ten tweeden, Zoo kanmen hier zien conſiderable hollligheeden (die ik van niemand tot nogh toe heb zien vertoonen nogh afbeelden) deſe zitten tuſſchen de tuſſchen-ſcheytzelen der lighaamen van de wervelbeenderen in, en zyn ook deſe in levendighe, en pas geſtorvene lichamen met een lymighe en heldere vogt vervult, gelyk als inde andere junctuuren te zien is.

Ten derden, De Lighaamen der Wervel-beenderen, zyn niet alleen voorſien van de uytwendige en genoeg bekende banden, maar hebben nogh daarenboven zeer korte en inwendighe banden, dewelke onderlingh zeer digt by een ſtaan, en zeer veele in getal zyn: Deſe na de ronte lopende zyn geen Stroo-halm langh, en indien men de Wervel-beenderen in haare junctuuren over dwers doorſnyt en van malkanderen ſepareert, zoo is 't dat deſe banden (die ik de inwendighe banden noeme) ons voorkomen, als ajuyn over dwers doorgeſneden, en dat ſchub-wys.

Ten vierden, Kan men in dit vleſſie mede zien een wervelbeen van de Lendene van 't ſelve kindje, aan een hayrtje hangende, waar in de geſeyde banden te zien zyn.

No.

N°. LXIV. Fœtus humanus, ſequioris ſexus, ſex circiter menſium, coloris nivei, à plurimis annis ita in liquòre conſervatus, ut nil præter animam amiſiſſe videatur. Hic ſuo ſitu, dormientis ſpeciem præbet,

Ea inſcriptione:

NEC MORS, NEC VITA RELICTÆ.

N°. LXV. Phiala in liquore continens Teſticulum humanum.

Not. 1°. Tunicam albugineam ſeu propriam, haud eſſe ablatam,

2°. Arteriam ſpermaticam in utroque latere in duos ramos dividi, quorum unus ad Teſtem, alter verò ad Paraſtatam excurrit,

3°. Dictas Arterias, non, uti in canibus in circinnos, pampinos vitis imitantes, contorqueri.

4°. Vas Ejaculatorium colore ſuo albicante facile diſcerni hic poſſe à vaſis ſanguineis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis.

5°. Tunicam vaginalem à latere hic eſſe apertam, ut dicta vaſa conſpici poſſint.

N°. LXVI. Phiala in liquore retinens Teſticulum humanum diſſolutum.

N°. LXIV. Een onvoldraghe meyske van ontrent ſes maanden dragts, wit van couleur, en veele Jaaren by my in een vogt zoodadanigh bewaart zynde, dat het niet als de ziel ſchynt verlooren te hebben.

Dit heeft een poſtuur van een ſlapend kindje,

Met dit opſchrift:

NOCH LEVEN NOCH DOOD ZYN HIER NA GEBLEVEN.

N°. LXV. Een vleſſie met vogt, waar in bewaard werd een Teſticul.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het Witte en eyge vlies hier niet is afgedaan.

Ten tweeden, Dat de Zaadſlag-ader wedertyds in twee tacken zigh komt te verdeelen, waar van de eene na de Teſticul, d'andere na de byſtaander gaat.

Ten derden, Dat deſe Slagaders niet zoo ſlanghs off klauwiertjens-wyſe komen te lopen, of gedraayt te werden, gelyk in de honden.

Ten vierden, Dat het uytſchietend vat, door zyn witte couleur ligt te onderſcheyden is van de bloetvaten, die met een Roodwaſſighe ſtoffe opgevult zyn.

Ten vyfden, Dat het Scheevlies van ter zyde opgeſneden is, om de geſeyde vaten te konnen zien.

N°. LXVI. Een vles met vogt, en daar in een gediſſolveerde Teſticul.

N°. LXVII. Pueri Inteſtinum rectum cum podice, ita inverſum, ut ſuperficies interior, jam facta ſit exterior.

In eo nobis occurrunt innumeræ, ita dictæ, Glandulæ, quæ inſtar fovearum hic ſeſe videndas exhibent. In podice extremo plurimas quoque lacunulas videre licet.

N°. LXVIII. Talpæ ſceleton, nitide præparatum, ceu ſcandens arteriam ceraceâ materiâ repletam.

N°. LXIX. Portio maxillæ humanæ, in qua videre eſt, quod inter proceſſum condili-formem, & ejus locum inſertionis membrana dura intercedat; forſan, ne maſticando ſonitum ederet junctura, id quod auditui nocuiſſet.

Not. dictum objectum in liquore dependet à ſeta, quæ affixa eſt dictæ membranæ, quæ adeò craſſa, ut ferè videatur cartilaginea.

N°. LXX. Veſica vaccina inverſa.

Not. 1°. Membranam interiorem valde eſſe incraſſatam, variiſque locis lapideſcentem factam, imò & quaſi in monticulos plurimos exaltatam, quorum plurimi

N°. LXVII. De Endeldarm van een kind met deſſelfs fondament, 't zelve is zoodanig omgekeert, dat het binnenſt hier is geworden het buytenſte.

In dit object ontmoeten ons ontelbaar veel alzoo genoemde kliertjens, die haar opdoen als kleene kuyltjens, ook ziet men hier aan 't fondament, zeer veele niet doorgaande hollekens.

N°. LXVIII. Het geraamte van een Mol, 't welk zeer net en ſchoon voorkomt met een poſtuur, als wilde het op een gevulde Slag-ader opkruypen.

N°. LXIX. Een ſtukje van de onderſte kaak van een menſch, waar in te ſien is, dat tuſſchen het kneukel-wyſe uytſteek, en de plaats daar het ſigh inzet, een hard vlies tuſſchen beyde komt, mogelyk om geen geluyd te geven, als men in 't kauwen van de ſpys is, 't geen het gehoor hinderlyk zoude geweeſt zyn.

Aanmerkt, Dat dit voorwerp in een vogt aan een hayrtje hangt, 't welk vaſt gehegt is aan 't geſeyde vlieske, 't welk zoo dik is, dat het byna Craak-beenigh bevonden werd te zyn.

N°. LXX. Een omgekeerde blaas van een Koe.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het binnenſte vlies zeer verdikt is, en op verſcheide plaatſen verſteenigt, en met verheventheden bezet geworden, welke verheventheden in ſteen verandert zynde, metter tyd

pluɾimi in lapideam ſubſtantiam ſunt mutati, pluresque ab origine, temporis ſucceſſu, ſeparati, in cavitatem veſicæ prociderunt, uti videre licet in Phiala ſupra citata, & No. LI. notata.

2°. Quamvis autem hoc objectum à me ſit deſumptum è corpore vaccino, dubitandum tamen non eſt, quin idem aliquando contingat in corpore humano, unde Lithotomi forſan aliquando fuerunt decepti; cum cathetere introducto, calculum ſeſe ſenſiſſe autumaverunt, factaque inciſione, nullum calculum invenerunt.

No. LXXI. Gliris ſceleton nitidiſſimum, in cujus Veſica urinaria calculum reperi.

Not. Ore detinet, & quaſi devorat portionem inteſtini jejuni hominis, per quam innumera vaſa ceracea materia rubra referta ſunt diſſeminata, id quod feci propterea quod carnem humanam non fuerit averſatus dictus glis, cum enim ante plures annos inſtitutiones Anatomicas haberem, ſeparaveram pridie muſculos brachii, in ſequente die demonſtrandos, cum autem publice exhiberem præparatos muſculos;

tyd zyn afgevallen in de holte van de Blaas, gelyk deſe te zien zyn in 't bovengemelde vlesje, getekent No. LI.

Ten tweeden, Hoewel dit voorwerp van my is gevonden in een Koe, zoo iſſer eghter niet aan te twyfelen, off zulk een ongeval komt ook zomtyds den menſche over, waar door mogelyk de Steenſnyders ſomtyts geabuſeert ſyn geworden, wanneer zy haar conductor gebragt hebbende in de Blaas, gezegt hebben de lyders een ſteen in de blaas te hebben, en de ſnee gemaakt zynde, geen ſteen hebben konnen krygen.

No. LXXI. Een curieus geraamte van een Rat, in wiens Blaas ik een ſteentje ontdekt heb.

Aanmerkt, Dat dit object in zyn muyl een ſtuk van een menſche darm heeft, verbeelende het zelve op te eeten, welk ſtuk des darms konſtig opgevult is met een roodwaſſige ſtoffe. Dit heb ik hem in de muyl gegeven, om dat deſe Rat zig niet ontzien hadde menſche vleeſch te eeten: Want als ik over eenighe Jaaren publyke Anatomiſche inſtructie gaf, zoo hadde ik de Spieren van de arm geprepareert, om den volgende dagh te vertoonen, en als ik het kleed van 't lighaam dede weghnemen, om de Spieren te vertoonen, zoo had deze

los, dictus Glis devoraverat non ſolum illos, verum etiam partem faciei.

Hoc viſo, operam dare juſſi capiendi furem; quod ex voto ſucceſſit, & ſic publice aperiebam furem, idque ſupra corpus, quod ita devaſtaverat, in cujus Veſica hunc calculum detexi, dependetque hic à capillo in phiala ipſa, ſceleton continente.

N°. LXXII. Phiala in liquore retinens unum ex Acetabulis ſeu Placentulis vaccinis, repletum ceraceâ materiâ rubrâ ad ultimas extremitates ſuccoſas uſque, ubi notandum,

1°. Nullas hiſce corporibus ineſſe Glandulas, aut quid Glandularum ſimile.

2°. Totum hoc corpus conſtare ex meris vaſis ſanguifluis, quorum extremitates exeunt in formam penicillorum, qui Belgicè nominantur **Trek-penceelen** / in eo tamen ab iſtis penicillis differunt, quod dicti *Pincilli* conſtant ex innumeris pilis, hi contra ex ſingulari trunculo admodum ramoſo.

N°. LXXIII. Fœtus hepar ex

deſe Rat niet alleen deſe geprepareerde Spieren verſcheurt en opgegeten, maar ook zelfs een groot ſtuk van de wangh gebeten.

Dit ziende, gaf ik laſt om deſe dief, was 't mogelyk, op te vangen, 't welk ons ook wel gelukte, en alzoo kreegh ik gelegentheyd om hem ook publyck te openen, en dat op het lighaam, 't welk hy zoo lelyk mishandelt hadde, en vond in deſſelfs Blaas een kleen ſteentje, het welk hier in 't zelve glas, daar zyn geraamte in bewaart werd, aan een hayrtje ophangt.

No. LXXII. Een van de napjens off buskens, (*Acetabulum ſeu Placentula*) van de nageboorte van een Koe, met een Rood-waſſighe ſtoffe vervult, en dat tot de uyterſte ſappighe uyteynden toe, waar omtrent te conſidereeren ſtaat.

Ten eerſten, Dat in deſe lighaamen gants geen klieren te vinden zyn, nogh ook iets, dat na klieren gelykt.

Ten tweeden, Dat der zelve beſtaan alleen is uyt loutere bloedvaten, welkers uyteynden haar by na laten aanzien, als offſe trekpenceelen waren, met dat onderſcheit noghtans, dat de waare trek-penceelen haar beſtaan hebben uyt ontelbaare kleene hayrtjens, deze integendeel uyt een ſingulier en enkelt tackje, 't welk zeer rameus is, off op zy veele zeer kleene takjens van zigh geeft.

N°. LXXIII. Een vles met voght,

carne, ut vulgo loquimur, cui adſitæ ſunt duæ portiones membranæ Hepatis hominis adulti, quæ digitum annularem craſſitie adæquant Hoc ortum duxiſſe credo a præcedente inflammatione.

N°. LXXIV. Phiala continens in liquore pueri portionem Inteſtini recti, in qua videre eſt Tunicam carneam ſeparatam eſſe à nervea.

Not. 1°. Perpaucas arterias eſſe diſtributas per carneam Tunicam, myriades autem per Nerveam; de hiſce plura antea dixi.

2°. Hic diſtincte videre licet, ita dictas glandulas inteſtinorum, nil eſſe niſi faſciculos vaſculoſos, præſertim ſi lumen candelæ pone objectum teneatur.

3°. Facie anteriore, per Nerveam Tunicam illibatam, innumeræ ita dictæ Glandulæ apparent tumefactæ, & in ſui medio ſinuoſæ.

N°. LXXV Chamæ pſittaci minimi ex Guinea, vulgo *Peroquet* dicti, ſceleton.

N°. LXXVI. Portio Inteſtini

voght, en daar in een kleen ontvleeſt Levertje, zoo men gewoon is te ſpreeken, waar nevens gelegen zyn twee ſtucken van 't vlies van de Lever van een bedaagt menſch, dewelke zoo dik zyn, als een pink: Dit vertrouw ik veroorſaakt te ſyn door een voorgaande ontſtekinge.

N°. LXXIV. Een vleſſie waar in te zien is, een ſtuk van de Endel-darm van een Jonghelingh: hier in ziet men, dat het vleſighe vlies geſcheyden is van 't Zenuw-agtighe vlies.

Aanmerkt ten eerſten, Datter zeer weinighe Slag-aderen door het vleeſighe vlies loopen, maar duyzende door het Zenuw-agtige vlies, hier van heb ik voor heen breeder geſprooken.

Ten tweeden, Zoo kan men hier bequaamelyk zien, dat de alzoo genoemde darms-kliertjens niet anders zyn als bundelkens der uyteynden van bloet-vaten, en blykt zulkx veel klaarder als het ligt van de kaars tot hulp genomen werd, en 't zelve agter het ſubject houd.

Ten derden, Zoo komt ons hier het Zenuw-agtig vlies van vooren in 't geſigt. 't welk ongeſchonde is, en vervult van alſoo genoemde kliertjes, welke bol, en in 't midden als met een kuiltje uitgeholt zyn.

N°. LXXV. Het geraamte van een zeer kleen Papegaytje van Guinea, 't welk men Peroquitje noemt.

N°. LXXVI. Een ſtuk van de

ſtini nugh-

ſtini jejuni è corpore humano deſumpta, & liquori immerſa.

Not. 1°. Tunica Carnea dependens à Nervea ſeparata fundum phialæ tangit.

2°. Tunica Villoſa à Nervea ex parte quoque eſt ſeparata & dependens: Hoc facto jugorum (s. valvularum conniventium) veſtigia tantum relicta ſunt. Vid. ulterius de hac re reſp. meam ad Epiſt. problem: undecimam.

nughtere-darm van een menſch, 't welk in een vogt gelegt is.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het vleeſighe vlies van 't Zenuw-agtige afgenomen, nederwaarts hangt, en aan de grond van de vles raakt.

Ten tweeden, Zoo is ook het ruyge-vlies ten deele afgeſcheyde van 't Zenuw-agtighe, en hangt alzoo ook nederwaarts: Dit aldus geſcheyde zynde, zoo zyn alleen maar de voetſtappen off bewyſen van de latwyſe verheventheden, die men Ooghluykende klap-vlieſen noemt, gebleven. Ziet hier verders op na myn antwoord op de elfde voorgeſtelde Brief.

ASSER QUINTUS.

N°. LXXVII. PHiala ſicca, continens Calculum, qui ante exſiccationem mollis erat, nec calculi duritiem obtinebat; mollis enim erat & limo-calculoſa, jam verò per exſiccationem lapideam acquiſivit duritiem.

N°. LXXVIII. Portio corticalis cerebri humani ſubſtantia, in cujus parte infima, diſtincte videre eſt, Cerebri ſubſtantiam Corticalem nil eſſe, niſi vaſorum ſanguineorum extrema.

Not. 1°. In parte ſuperiore non

DE VYFDE PLANCK.

N°. LXXVII. EEn droogh glas, waar in te zien is een Steen, dewelke, uyt de blaas komende, geenzints de hardigheyd van een Steen had, maar ſagt, en ſlym-ſteenigh was, maar nu gedroogt zynde, zoo heeft deſelve een Steen-hardigheyd aangenomen.

N°. LXXVIII. Een ſtukje van de ſchorſige zelfſtandigheyd van de Herſſene van een menſch, in wiens onderſte gedeelte klaar te zien is, dat de ſchorſighe ſubſtantie niet anders is, als alleen uyteynden der bloet-vatjens.

Aanmerkt ten eerſten, Dat ſulks bo-

non tam diſtincte hoc videri poteſt, quoniam Cerebri Arteriolæ ibi non ſatis bene ſunt repletæ: Imò hactenus mihi impoſſibile fuit integram Corticalem Cerebri ſubſtantiam ita replere, ut nulla pars relinquatur intacta,

2°. In Objecti medio hic relicta quoque portio ſubs: medullaris Cerebri, quæ albicat, cum corticalis rubedine dilutiore ſit perfuſa.

N°. LXXIX. Phiala in liquore continens, pueri Inteſtinum rectum ita inverſum, ut ſuperficies interior hic nobis occurrat exterior. In eo hic cernere licet juga nonnulla, quæ in dicto inteſtino raro reperiuntur in pueris. Hæc autem non ſolum transverſim, verum etiam ſecundum inteſtini longitudinem excurrunt, id quod admodum familiare in tenuibus inteſtinis vitulorum.

Obſervari hic quoque poſſunt ita dictæ Glandulæ, ut & myriades pororum, qui Pori tam denſe ſunt ſtipati, ut ne quidem cuſpis acus inter illos inſeri poſſit.

N°. LXXX. Phiala ſicca, in qua reſervatur hernia gutturis ve-

boven aan zoo wel niet kan geſien werden, om dat daar ter plaatze de bloet-vatjens, zoo wel niet vervult zyn geworden: Ja het is my tot nogh toe onmogelyk geweeſt de geheele ſchorſighe ſubſtantie der herſſene zoo te vervullen, datter niet hier off daar eenig deel ongeraakt zoude blyven.

In 't midden van dit voorwerp is ook een gedeelte van de Merg-agtighe ſubſtantie aan blyven zitten, en is het zelve wit van couleur, de ſchorſſighe ſubſtantie in tegendeel ligt rood.

N°. LXXIX. Een omgekeerde Endel-darm van een Jonghe, waar door de binnenſte oppervlakte nu is geworden de buytenſte. Hier in kan men zien, eenighe latwyſe uytſteekzels, dewelke zelden in de reghten darm gevonden werden in kinderen, en loopen deſe niet alleen over dwers, maar ook na de lengte van die darm, 't welk zeer gemeen is, in 't dunne gedarmte van kalveren.

Ook kan men hier zien, de alzoo genoemde Darms-klieren, als mede duyzende van kleene Sweet-gatjens, zoo digt by een ſtaande, dat men geen naalde tuſſchen dezelve zoude konnen ſteeken.

N°. LXXX. Een droog vleſſie, waar in te zien is een oprechte

vera, idque ex anate.

N°. LXXXI. Phiala ſicca, in qua reſervatur pueri portio Duræ matris, cujus Arteriæ ad extremitates uſque ſunt repletæ. Id autem magis liquet, ſi objectum ad candelæ aut ſolis lucem, luſtretur.

Hæc repletio adeò difficilis mihi olim fuit, ut vix invenire potuerim methodum hoc præſtandi; Extremitates enim ſunt ceu tomentoſæ, & tamen hic repletæ.

N°. LXXXII. Infantis Pes extremus, in liquore conſervatus, in quo varii tendines ſunt denudati, & primo quidem Pollicis Tenſor, qui ad tria pollicis internodia vadit, ut pollicem recte extendat.

2°. Hic quoque videre licet Tendinem Muſculi pedem abducentis, qui ſub malleoli extr. per ſinum, eum in finem exſculptum, & ligamento transverſo involutum, oblique decurrit per plantam pedis, inſeriturque in os pedis, quod pollici proſtat.

3°. Occurrunt hic quoque quatuor tendines albicantes, muſc. dig. ext. membranæ ope con-

Hernia gutturis off Strots-breuke, en dat uyt een End-vogel.

N°. LXXXI. Een droogh vleſſie, waar in bewaard werd een gedeelte van 't harde Herſſen-vlies, wiens Slag-aderen tot het uyterſte toe opgevult zyn, 't welk men beſt zien kan, als men het voorwerp tegens de kaars komt aan te zien.

Deze manier van vullen was my eertyds zoo moeyelyk, dat ik naulykx eenighe manier off wyſe heb weten uyt te vinden, waar door men zulkx moſt doen, want de uyterſte uyteynden zyn als dons en noghtans vervult.

N°. LXXXII. De Voet van een kleen kind, leggende in een vogt, veele van deſſelfs peezen zyn geſepareert, en ontbloot, en wel voor eerſt die van de ſpander off uytſteker des groote toons, dewelke tot de 3 leeden des toons loopen, om alzoo de groote toon regt uyt te ſteken, off op te halen.

Ten tweeden, Zoo ziet men hier ook de peeſe van de Afleyder des voets, dewelke onder de buytenſte Enkel door een ſleuff loopt, die tot dien eynde aldaar gevonden werd, en verders van de dwerſſe band omvangen zynde, zoo loopt ze ſchuyns onder de bal des voets, en plant hem in dat beentje van de voor-voet, 't welk aan de groote toon vaſt zit.

Ten derden, Zoo ontmoeten ons hier ook de vier witte peezen des uitſt: der toonen, t'zamen gevoegt

conjuncti, quæ membrana hic accurate in conſpectum venit cum ſuis arteriolis repletis: Hæc omnia, ne loco ſuo dimoveantur, ligamento transverſo, nec non peculiari quodem ligamento detinentur, ſicut hic prope cutis abſciſſæ marginem videri poteſt.

voegt zynde door een vlies, 't welk hier zeer bequaam gezien kan werden, waar door ook zeer veele opgevulde Slag-aderkens paſſeeren. Op dat dit alles op zyn plaats zoude blyven, zoo werden deſe zaaken niet alleen door de dwerſſe band by een gehouden, maar ook nog door een byzondere band, gelyk zulks te zien is even voor de rand van 't afgeſnede vel.

4°. Tendo Muſculi pedem adducentis, hic etiam eſt denudatus.

Ten vierden, De pees des Spiers, die de voet aanleyd, is hier ook ontbloot.

5°. Conjunctiones tendinum Muſculorum Suralium, prope Os calcis, ſunt quoque denudatæ nec non.

Ten vyfden, Kan men hier ook ſien de t'ſamenkomſte off vereeninghe der kuytſpieren, by het hielbeen, alwaar zy mede ontbloot zyn.

6°. hic luſtrari poteſt Vagina, in qua latent Tendines muſculorum, qui pedem flectunt, & extrorſum movent.

Ten zesden, Zoo kan men hier ook zien de kooker, waar in verborgen werden de peeſen der Spieren, die de voet buygen, en ook uytwaarts trecken.

N°. LXXXIII. Phiala in liquore conſervans tres muſculos Fallopianos, ex uno ſubjecto, id quod nunquam antea obſervavi: aliquando quidem unus deficit, & non admodum rarum, ſi ab utroque deſtituatur homo, tres autem ſemel tantum offendi.

N°. LXXXIII. Een vles met vogt, waar in te ſien zyn drie Fallopiaanſe Spieren, uyt een lighaam, 't welk ik voorheen nooyt geobſerveert heb, zomtyds gebeurt het wel, dat men der maar een vind, ook is 't zoo heel raar niet, datſe beyde gader ontbreken, maar drie hebb ik 'er maar eens gevonden.

N°. LXXXIV. Phiala liquore referta, in qua reſervantur Pueri Ren uterque, horum alter à ſeta dependens, Rene ſuccenturiato adhuc inſtructus eſt.

N°. LXXXIV. Een vleſſie met twee Nieren van een Jonghe, waar van d'eene van een paarde hayrtje afhangende, de by-nier nogh op ſig heeft zitten.

Not. 1. Renem ſuccenturiatum inſtar cupulæ Glandis, Reni incumbere, hic palam eſt. Alter verò biſectus fundo accumbit phialæ, in quo videre licet papillas renales naturali colore imbutas; harum una ſpinula demonſtratur.

N°. LXXXV. Portio Vermis lati, & articulati, liquori innatans ex homine.

N°. LXXXVI. Portio Vermis lati & articulati, aſt alius ſpeciei, ex homine tamen.

N°. LXXXVII. Phiala, liquore referta, in qua conſervatur Hepar fœtus humani, ſubſtantiâ vaſculoſâ adeo durum, ut non admiſerit vaſor: diſſolutionem vel excarnationem, uti vulgo loquimur; in eo obſervari poteſt, Arteriam Cyſticam plurimos ramuſculos largiri Hepati, qui e fundo veſicæ felleæ emergentes, olim pro radicibus Veſicæ felleæ fuerunt habitæ, per quas crediderunt fel deponi in veſiculæ fundum. Tales autem aliquoties dari radices circa collum & meatum Cyſticum, ſatis mihi notum, aſt non è veſiculæ fundo.

N.

Aanmerkt. Dat de by-nier op de Nier zit even aleens als het ſchaaltje op de Eykelen. De tweede Nier is doorgeſneden, en legt op de grond van de vles, waar in men zien kan de Nier-tepeltjens, die haar natuurlyke couleur weder gekregen hebben; een derſelve werd door een doorntje aangeweſen.

N°. LXXXV. Een ſtuk van een Lind off breede-worm, dewelke na haare natuurlyke geſtalte vol ledekens is, en dat uyt een menſch.

N°. LXXXVI. Een ſtuk van een Lind-off breede-worm uyt een menſch, dewelke een andere gedaante heeft, zoo dat het voor een andere ſoort te houden is.

N°. LXXXVII. Een Levertje van een Jongh geboore kindje, 't welk in de vogt bewaart werd, 't ſelve is ſo vaſt van vatige ſubſtantie, dat men het niet heeft konnen ontdoen, off excarneeren, zoo men gewoon is te zeggen. In 't zelve kan men aanmerken, dat de Slag-ader van de Gal-blaas ſeer veel takxkens aan de Lever mededeelt; en deſe uyt de grond van de Gal-blaas komende, wierden eertyds aangeſien voor worteltjens van de Gal-blaas, waar door men waande de Gal te konnen afvloejen tot in de grond van de Gal-blaas: datter egter ſomtyds zoodanige worteltjens in de hals en Gal-canaal zyn gevonden, is my genoegzaam kenbaar, maar niet uyt de grond herkomende.

N.

N°. LXXXVIII. Phiala in liquore continens Papillam mulieris, ex cujus ſuperficie variæ propullulant Papillæ cutaneæ, quæ ab integumento externo papillari denudatæ, dolores excitant atroces. Vide ſuper hac re plura in deſcriptione Theſauri I. ubi figuræ ſunt additæ.

N°. LXXXIX. Os uteri int: mulieris in liquore conſervatum, ab una parte apertum, ut conſpiciendam ſeſe daret Interior conſtitutio Cervicis interni uteri, quæ variis lacunis ut & ſulcis prædita eſt.

N°. XC. Phiala continens portionem craſſiſſimam Peritonæi hydropici, quæ ſtipatur hydatidibus.

N°. XCI. Placentæ uterinæ portio, cujus Arteriæ tam artificioſe ſunt repletæ, ut ne ultimæ quidem extremitates materiâ ceraceâ ſunt deſtitutæ, & ſic patet Placentæ conſtitutionem nil eſſe, niſi vaſorum ſanguineorum congeriem, per quam nullæ omnino Glandulæ ſunt diſſeminatæ, uti voluere authores.

Decreveram in hocce Theſ. IV. figuram integram placentæ uterinæ inſerere, cum omnibus ſuis

N°. LXXXVIII. Een vles met vogt, waar in te zien is de Tepel van een vrouwe Borſt, uyt wiens oppervlakte verſcheyde Vel-tepeltjens uytſteken, dewelke van haar uytwendigh bekleetzel ontblood zynde ſwaare pynen veroorſaaken. Ziet verders hier op na de beſchryving van 't I. Cabinet, alwaar ook de figuuren afgebeelt ſtaan.

N°. LXXXIX. De inwend: mond van een Baarmoeder van een vrouw in een vogt geconſerveert, en van de eene zyde geopent, ten eynde men het geſtel van den inwendige hals zoude konnen zien, en is deſelve met veele veuren en holletjens begaaft.

N°. XC. Een glaasje waar in te zien is een ſtuk van de Pens-ſak van een Man, die door waterzugt is komen te ſterven, 't zelve is gants en gaar vervult met waterblaaskens.

N°. XCI. Een vles met vogt, waar in bewaard werd een ſtuk van de nageboorte van een vrouw, dewelke met een waſſighe ſtoffe opgevult is, en dat tot het uyterſte toe, waar door het blykt, datter geen kliertjens in de moerkoek te vinden zyn, gelyk de Autheuren gemeent hebben.

Ik had voorgenomen in dit vierde Cabinet in te voegen de figuur van een geheele Moer-koek met deſ-

ſuis membranis, quas inter, involucrum aut membrana eſt, quæ eam inveſtit placentæ faciem, quæ utero annectitur, ſed verò ſculptor me per tres menſes detinuit; ita ut V. Theſ. inſerere mihi animus ſit.

N°. XCII. Phiala continens Stomachum humanum, cujus aliqua portio rubicundiſſima, propter arteriarum repletionem.

Not. 1o. Arteriæ in dicta portione rubicundiſſima, ita ſunt repletæ, ut Tunica villoſa ipſa ſumma rubedine ſit perfuſa. Hinc conjicere licet, Arterias in corpore vivo, latice ſuo valde irrigare dictam tunicam villoſam, quemadmodum hic factum à repletione ceraceæ materiæ.

2°. In duodeno hic multæ, ita dictæ, Glandulæ, comparent, inſtar fovearum: in alio objecto à me conſervato apparent tanquam corpuſcula retunda propullulantia ex ſuperficie interna duodeni, quæ videntur conſtitui ex multis extremitatibus vaſorum ſanguineorum: hoc locum etiam habere in cæteris inteſtinis expertus ſum, ſc: quod aliquando ita dictæ Glandulæ compareant propullulantes, aliquando fovearum inſtar excavatæ.

3°.

deſſelfs vlieſen, waar onder een vlies off bekleetſel is, 't welk die ſyde des Moerkoekx bekleet, die tegens de Lyf-moeder aanzit, maar de plaatſnyder heeft my drie maanden opgehouden, zoo dat ik gedwongen ben geworden, om dit in 't vyfde Cabinet in te voegen.

N°. XCII. Een omgekeerde Maagh van een menſch, zoo dat ons hier alleen de binnenſte oppervlakte voorkomt.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de helft van de Maagh zeer rood is, wegens deſſelfs Slag-aderes opvulling, waar door het ruyge vlies hoogh root is geworden; Hier uyt kan men giſſen, dat de Slag-aders in een levendig menſche, met haar inhoudende vogt, dit ruyge vlies ſterk bevogtigen, gelyk hier geſien wort in de opvullinge met root waſch.

Ten tweeden, Zoo vertoonen haar hier veele, alzoo genaamde kliertjens, en dat gelyk als kleene kuyltjens: in een ander voorwerp 't welk ik beware, komen zy ons voor als ronde uytpuylende lighaamtjens, voortkomende uyt de inwendighe oppervlakte van den endeldarm, en ſchynen zy een zamenſtel van uyteynden der bloetvaten te zyn; Dat dit ook plaats heeft in de andere darmen, heb ik meermaals ondervonden: namentlyk dat deſe kliertjens ſomtyds haar vertonen uytpuylenderwyſe, en ſomtyds ook als kleene kuyltjens uytgeholt.

Ten

3°. Pylori vera conſtitutio, ſeſe hic videndam quoque exhibet, quandoquidem Stomachus inverſus eſt.

N°. XCIII. Trunculus ramoſus Polypi, tuſſi ex pectore ejectus, cujus figura exſtat in reſponſione mea, in epiſtolam problem: VI. Tab. VII. Interim hic obſervandum, hocce objectum tantam habere affinitatem cum ramo aliquo Venoſo, aut arterioſo pulmonis, ut difficilis ſit diſcretio, & mirum non ſit, nonnullos authores ejuſmodi objecta habuiſſe, deſcripſiſſe, imò delineaſſe pro vaſis ſanguineis, quæ referebant tuſſi eſſe ejecta.

N°. XCIV. Phiala in liquore conſervans Infantis Pancreas cum annexo ſplene.

Not. 1°. Pancreatis & Lienis vaſa ita eſſe repleta, & Hinc pancras adeò rubicundum factum, ut nullum ſuperſit dubium, quin non ſolum Lienis, verum etiam Pancreatis conſtitutio nil ſit, niſi vaſorum manipulus.

2°. Hic videre quoque eſt, quomodo vaſa ſanguinea Lienem & Pancreas adeant.

Ten derden, Komt ons ook hier voor de waare geſchapenheit van de poortjer, om dat de maagh omgekeert is.

N°. XCIII. Een ſtronkje met deſſelfs tackjens van een Polypus, 't welk hoeſtende uyt de Longhe-pyp gekomen is, wiens figuur te vinden is in myn antwoord op den ſesde voorgeſtelde brief. Plaat. VII.

Ondertuſſchen ſtaat hier aan te merken, dat dit voorwerp zoo groot een gelykeniſſe heeft met een tak van een ader off Slagh-ader van de Longh, dat het niet te verwonderen is, dat zommighe autheuren diergelyke zaaken gehouden, ja beſchreven, en afgebeeld hebben voor bloet-vaten, die zy voorgaven, de lyders al hoeſtende, uyt haar Longhe, uytgeworpen te hebben.

N°. XCIV. Het Maaghe-kuſſen van een kind, waar aan de Milt ook vaſt zit.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de bloetvaten zodanig zyn opgevult, ende het Maage-kuſſen daar door zoo root is geworden, datter geen twyfel is aan te ſlaan, het Maaghe-kuſſen, zoo wel als de Milt, uyt loutere vaten te beſtaan.

Ten tweeden, Zoo kan men hier ook ſien, op wat wyze de bloetvaten de Milt en Maagh-kuſſen aandoen.

N°. XCV. Phiala in liquore continens anteriorem Penis virilis portionem.

Not. 1° Per glandis ſuperficiem innumeræ papillæ nervoſæ diſſeminari, hic conſtat, præſertim inter Præputium & Glandem: ſuntque hæ Papillæ quæ voluptatem in coitu adferunt, dolorem autem intolerabilem ſcortatoribus, ubi ulceribus infeſtantur dictæ Papillæ: Sunt enim hæ Papillæ, quæ ſæpe in ſcortatoribus, ubi in Gonorrhæam incidunt in coitu cum ſordida meretrice, veneni naturam primo aſſumunt & corpori nervoſo communicant.

Hinc etiam ſæpiſſime ulcere infeſtantur dictæ Papillæ, quæ ulcera, belgico idiomate, vocantur *Chankers*.

Haud equidem nego, dictam malignitatem in coitu etiam per Poros poſſe intrare ex meretricis vagina, in Penem virilem, & ſic ulterius ad alias partes; aſt verò dictas Papillas ſæpiſſime affici, experientia docet.

2°. Quia hæ Papillæ in conſpectum non producuntur niſi in æſtro percitis & Pene rigido, ea de cauſa hactenus viſum fugiſſe, credibile eſt, neminem enim authorum legi, qui haſce deſcripſit, aut delineavit, ea propter modeſte delineari curabo brevi. Quid præterea circa has partes obſervaverim, poſtea manifeſtare animus eſt.

N°. XCVI. Cor humanum balſamo conditum & exſiccatum, decumbens ſuper ſericum villoſum in arcula ex ligno Indico pretioſo confecta, ſuntque vaſa ſanguinea totius Cordis ita repleta materiâ ceraceâ rubrâ, ut eorum extremitates, non ſolum capillares nobis obveniant, ſed ad tomenti tenuitatem accedentes, & tamen materia iſta rubra repletæ: & ſi quis microſcopium adhibeat cœ-

N°. XCVI. Een gebalſemt Herte van een menſche, 't welk gedrooght zynde, op Fluweel, in een kisje van Indiaans hout bewaart word, en zyn alle deſſelfs bloetvaten zoodanigh met een Root-waſſighe ſtoffe vervult, dat ons niet alleen de hayrwyſe off capillare takjens, maar ook zelfs deſe haare uyterſte uyteynden, als dons in 't geſighte komen, en eghter met deſelve roode ſtoffe opgevult: en indien iemand by helder weer, een vergroot glas komt te gebruyken, zoo zal hy deze roodwaſſige ſtoffe

cœlo ſereno, videre facile poterit materiam ceraceam ex illo tomentoſo inſtar fumi aut nubecularum diſpergi per Cordis ſubſtantiam; ſimilique modo exiſtimo ſanguinem Arterioſum, illud, quod nutritioni aptum eſt, ex arteriis per Cordis ſubſtantiam diſſeminari; ſanguis enim ineptus eſſet nutritioni, quandiu in clauſtris continetur.

ſtoffe uyt deze donſigheyt als een wolkjen bemerken uytgevloeyt te zyn door de ſubſtantie van 't Herte; Op dezelve wyze vertrouw ik, dat het geene in 't Slagaderlyke bloet tot voedzel van 't Herte dient, door het Herte verſpreyd werd; want het in zyne vaten beſloten blyvende, en kan geen voetzel toebrengen aan eenighe deelen.

Not. 1°. Utramque Auriculam, nec non utrumque Ventriculum eſſe repleta, & ſic utriusque Auriculæ conſtitutionem veram, hic videre licet, quæ non parum variat ab ea, qua per figuras olim expreſſerunt authores; per haſce auriculas vaſa ſanguinea innumera ſunt diſperſa, quemadmodum videre eſt. Tab. III. Fig. I. & II. Theſaur. IV.

Aanmerkt ten eerſten, Dat beide de ooren, als mede beyde de holligheden van 't Herte vervult zyn, en alzoo kan men haarer beyder geſtalteniſſe bequaamlyk zien, dewelke niet weynigh en verſchilt van die, dewelke de autheuren met figuuren afgebeelt hebben; door deze oorkens loopen ontelbaar veel bloetvatjens, gelyk te ſien is in de Plaat. III. Fig. I. en II. van dit IV. Cabinet.

2°. Trunco deſcendenti venæ cavæ exigua portio Diaphragmatis cohæret, ut videri poſſit, quam brevis ſit illa portio trunci deſcendentis venæ cavæ, inter Cor & diaphragma in homine, in vitulis & ovibus verò longior, quia in illis Cor longius diſtat à Diaphragmate, unde etiam Cor brutorum pyramidem repræſentat plane rotundam, in homine contra; facies

Ten tweeden, Aan de nederdalende ſtronk van de holader zit nogh een kleen ſtukje van 't middelrift vaſt, op dat men zoude kunnen zien, hoe zeer kort de partye van de nederdalende ſtronk is, tuſſen het Herte ende het middelrift in een menſche, maar in de viervoetighe dieren als Schapen, Kalveren is deſe partye veel langer, om dat het Herte verder van 't middelrift aff ſtaat: Hier van daankomt het ook, dat het Herte

cies enim ejus, diaphragma reſpiciens, plana eſt, altera vero gibboſa.

Notand: interim Corda humana in cadaverum apertione nobis non ſemper tali facie occurrere, præſertim in cadaveribus hominum à morbo extabefactorum, in quibus Cor flaccidum, ſed in corpore vigoroſo, ſanguine referto, ſemper talem obſervat figuram, idque ab incubatione Cordis ſuper Diaphragma.

Dixi ſupra Cor talem habere figuram vel formam in corpore vigoroſo, jam autem hic habemus Cor, cujus uterque Ventriculus, ut & utraque auricula ceraceâ materiâ ſunt repleta, id quod in corpore vegeto à ſanguine fit, ea tamen diſtinctione, quod in homine vivo ventriculi cordis, ut & auriculæ non ſimul repleantur, nam in repletione auricularum, inaniuntur ventriculi.

3°. Hoc in Corde occurrit quoque Arteria magna, ex cujus trunco aſcendente, vel potius arcuata incurvatione, ſupra Cor emergunt tres rami, furſum ſpectantes, caput peten-

van de geſeyde dieren ſigh rond en pyramid-wys vertoont, maar in een menſche niet alzoo, want die zyde van 't Herte, dewelke op het middelrift leyd, is in een menſche plat, en de andere bultigh.

Aanmerkt ondertuſſchen dat ons de Herten der affgeſtorve menſchen niet altoos zoo voorkomen, inzonderheit, als zy door ziekte uytgemergelt zyn, waar door zy ſlap en ſlenterigh zyn geworden, maar in vigoreuſe lighamen, zullen zy ons altoos zoo voorkomen, 't Herte met bloet vervult zynde, en dat deze zyde plat is, komt van het leggen van 't Herte op het middelſchot.

Ik heb hier vooren gezeght, dat het Herte zoo een forme heeft in een vigoreus lighaam, nu zo komt ons hier een Hert voor, wiens beyde holligheden, als mede beyde de ooren vervult zyn, 't welk in een levendigh menſche door bloet geſchiet, eghter met dat onderſcheyt, dat in levendighe de oorkens en holligheden nooyt te gelyk met bloet vervult worden, maar als de ooren vol loopen, zoo zyn de holligheden leedigh.

Ten derden, Zoo komen in dit Herte voor de ſtronk van de groote Slagh-ader, uyt wiens opgaande ſtronk, off liever bogtige omkromminge, boven het Herte 3 takken voortkomen, dewelke op-

tentes, imò brachiis, Collo, & faciei quoque proſpicientes. Præterea hic adſunt Trunci Arteriæ & Venæ pulmonalis.

opwaarts na 't hooft loopende, ondertuſſen ook de armen, hals, en aangeſigte van hare takken mededeelen. Ook zyn hier nogh aan 't Herte vaſt gebleeven de ſtronken van de Longhs-ader en Slaghader.

4°. Cordis cuſpis in duos mucrones exit, quorum interſtitium in homine obeſo repletur pinguedine.

Ten vierden, Het uiterſte van 't Herte verdeelt ſigh hier in 2 punten, welkers tuſſenſcheytzel gemeenlyk met vet vervult werd.

5°. Corda meo modo balſamata, per æva conſervari poſſunt ſine corruptione, idque colore vivido & odore gratiſſimo: ea propter in condiendis cadaveribus neque Corda, Cerebra aut inteſtina aufero, id quod ſatius eſt, quam viſcera ſeorſum ſepelire, uti facere aſſolent.

Ten vyfden, De Harten op myn manier gebalſemt zynde, konnen honderde van Jaaren bewaart werden, en dat levendig van couleur en zeer aangenaam van reuk, zonder de minſte bederving; weshalven ik niet noodigh heb het Herte, Herſſene, nogh ook andere ingewanden uyt de lighaamen te nemen, wanneer ik deſelve kom te balſemen, en is deze methode by gevolg veel beter, als die van andere, dewelke genootzaakt zyn de ingewanden uyt te nemen, en apart te doen begraven.

Magnatibus in Anglia mos eſt, ut ex uxorum denatarum capillis artificioſe contextis, conficiantur annuli, idque in perpetuam memoriam, potius vero Cor ita balſamatum in pyxide aurea aut argentea conſervarent & ſic ars mea vigeret.

De groote lieden in Engeland zyn gewoon tot een gedagteniſſe van haar overleedene Vrouwen, uyt een vlok des hayrs en ringh te laten maken, welke hayren zeer konſtig door een gevlogten zyn: maar veel conſiderabelder zoude het zyn, indienſe de Harten zelfs van haar beminde aldus gebalſemt zynde, in een goude off zilvere bus bewaarde, tot een eeuwighe gedaghteniſſe, waar door onze konſte zoude komen te floreeren.

N°. XCVII. Penis virilis portio inflata, exſiccata & in lamellas diſſecta, ut corpora nerveo-ſpongioſa majora, ut & corpus nerveo-ſpong: minus, nec non meatus urinarius in conſpectum venirent.

N°. XCVIII. Fœtus ovini Stomachus inflatus, exſiccatus, ut quatuor partes Stomachi inter ſe valde diſcrepantes egregie videri poſſint.

Not: Quia in quatuor partes dividi poteſt Stomachus ovinus,& cibus ex prima, in ſecundam,& ſic porro propellitur:ea propter dicit Clar: Bartholinus, ut & alii, oves boveſque quatuor habere ventriculos.

In dicto Theſauro varia adhuc ſunt loculamenta, in quibus animalcula, ex India orientali allata, repoſita ſunt, de quibus jam nil dicam, quoniam mihi animus eſt, ſeparatum catalogum animalium conficere.

Præter dicta loculamenta minora, reperitur in infima hujus Theſauri parte, loculamentum maximum, in quibus repoſitæ ſunt minores arculæ, ex Ligno Indico confectæ, in quibus conſervantur varia Anatomica.

A. A. Mullei ex Corio humano confecti.

B.

N°. XCVIII. De Maagh van een kleen en onvoldrage ſchaapje; 't zelve is opgeblaſen en gedrooght, op dat men de 4 deelen des Maaghs, die van malkanderen veel verſchillen, bequaam zoude kunnen zien.

Aanmerkt, Om dat men de Maagh van een ſchaap in 4 deelen kan verdeelen, en dat de ſpys van de eerſte in het 2. en zoo verders voortgeſtooten werd, daarom zo zegt d'Hr. Prof: Bartholinus en andere, dat de Oſſen en Schapen 4 maghen hebben.

In dit Cabinet zyn ook veele laatjens, waar in veele Indiaanſche diertjens gevonden werden, waar van ik nu niet zeggen zal, nadien myn menigh is, een aparte catalogus te maken van alle de diertjens, die ik bezitte.

Onder alle deze Laaden iſſer nogh een zeer groote laade, waar in geplaaſt zyn, verſcheyde Anatomiſche zaken, meeſt alle in Ceder off Noteboome casjens.

A. A. Een paar Muylen uyt menſche leer toebereyt.

B.

B. Thorax ex corio humano confectus, in cujus dorſo ſtiggmatum veſtigia viſuntur ſuperſtitia.

Arcula 1ª. Continet varios Uteros humanos lapidis inſtar duros.

Not. Quod horum cavitas ſolida materia eſt repleta, ut naturalem conſervaret formam, ſine rugis, horum primus Litt. C. notatus, uterus eſt muliebris, quem deſcripſi in obſervat. meis Anatomico-Chirurgicis. Obſerv. LXXXV, ſuperſcriptione. *Vero ſimilis eruptio Menſtruorum per Tubam Fallopianam in Pelvim.*

Not. 1°, Hunc Uterum eſſe mulieris menſtruatæ, in cujus uteri cavitate inventus eſt cruor coagulatus, quô Tuba S. Oviductus unius lateris etiam erat obſeſſus, nec non Ovarium ipſum, in cujus ſuperficie coagulatus ſanguis ſatis copioſe adhærebat. Cum dictus Uterus, cum annexis, ad meas pervenirent manus, operæ pretium eſſe duxi, illum balſamo con-

B. Een Coldertje van Menſche leer gemaakt, op wiens rughe de voet-ſtappen off reliquien der brand-merken ſtaan.

In 't Eerſte kisje werden verſcheyde Lyf-moeders gevonden van Vrouwen, dewelke ſteen hard gebalſemt zyn, en zyn der zelve holligheden met eenighe vaſte ſtoffe vervult, op datze haar natuurlyke figuure zoude behouden, en dat zonder eenighe rimpels.

De Eerſte dezer is met Lett. C. getekent, en is die zelfde Lyfmoeder, die ik in myne Anatom: en Chirurgicaale obſervatien beſchreven heb, obſerv. LXXXV. met dit opſchrift. *Waarſchynelyke uytberſtingh der Maand-ſtonden in 't bekken door de Eyer-wegen off Trompetten.*

Aanmerkt ten eerſten, Dat dit de Lyf-moeder is van een Vrouw, die haar veranderingh op die tyd hadde, en wierd in de Lyf-moeders holte eenig geklontert bloed gevonden, waar mede ook zelfs de eene Eyer-wegs holte vervult was, daar benevens vond men op de Eyer-ſtok van de zelve zyde een deel geronne bloed. Wanneer nu deze Lyf-moeder met haar aanhangzels my ter hand geſteld wierden, zoo dogt het my, dat het de moeyte waardig was,

condire & ſic conſervare, id quod feci.

2°. Sanguinem coagulatum in uteri cavitate, ut & in ovarii ſuperficie conſervavi, ſicuti in hunc uſque diem hic videre licet.

3°. Ovorum veſtigia hic quoque videri poſſunt in Ovariis, ut & Ligamenta lata, nec non Ligamenta teretia, Os uteri internum, &c.

Secundus autem Uterus Litt. D. notatus, Uterus eſt muliebris, tribus Ligamentis teretibus preditus, id quod ſemel tantum me vidiſſe memini.

Huic Utero Ovaria, Oviductus cum ſuis fimbriis annexa ſunt.

Tertium objectum Litt. E. notatum, Ovarium eſt muliebre, cum ſuo Ligamento lato, per quod innumeræ arteriæ repletæ repunt.

Arcula II. & in ea,

N°. I. Ren humanus, propter vaſorum ſanguineorum repletionem rubicundiſſimus, & biſectus, ut interiora pateant.

Not.

was, dezelve te balſemen, en zoo dan verders te bewaaren, 't geen ik ook gedaan hebbe.

Ten tweeden, Dat ik het geklonterde bloed, dat in de holte des Lyf-moeders zat, als mede het geen op de Eyer-ſtokken was komen te druppen, en daar eenigzints aan vaſt zat, 'tegelyk met de reſt, zoo heb toebereyt, dat men het op deze tyd hier nog zien kan.

Ten derden, Ook kan men hier de bewyſen van de Eyeren in de Eyer-ſtocken nog ſien, als mede de breede, en ook de rond-en langhe banden, ende de inwendige mond des Lyfs-moeders &c.

Aan de tweede Lyf-moeder getekent Lett. D. werd een derde rond-en langhe band gevonden, 't welk ik niet weet meer als eens gezien te hebben.

Aan deze Lyf-moeder zyn de Eyer-ſtokken, Eyer-weghen, met haar zaaſelinghe off loffwerk nog vaſt

Het derde voorwerp in dit kisje, getekent Lett. E. is de Eyerſtok van de Lyf-moeder van een Vrouw, met deſtelfs breede band, waar door ontallyke vervulde Slag-aderen loopen.

Het tweede Kisje,

N°. I. Een Nier van een menſch dezelve is zeer rood, wegens het opvullen der Slag-aderen met een Rood-waſſighe ſtoffe, deze is doorgeſneden, op dat men het binnenſte geſtel zoude konne zien.

Aan-

Not. 1°. Quod dictus Ren lapidis duritiem acquiſiverit poſt exſiccationem. Hæc autem exſiccatio tam neceſſaria eſt, poſt vaſorum repletionem, ut nemo, niſi hoc fiat, tam clare conſpiciendam præbere valeat, veram Renum conſtitutionem. Hunc Renem in Theſauro III. deſcripſi; ubi figuram ejus adjeci, fide data, me in hoc IV. Theſauro nonnulla adhuc additurum, ſed promiſſis ſtare non potui præ inopia objectorum hum:

Obſervandum præterea, ſi quis hic velit vermicularem vaſorum reptatum mirabilem videre, quod debeat objectum Ol: caphuræ, vel ſpicæ, oblinire; Ol: Caphuræ tamen præfero, idque non ſine ratione; præterea eligendus eſt dies ſerenus, nec non radii ſolares.

N°. II. Dimidia pars Renis humani eodem modo præparata.

Arcula III. Ex ligno juglandis confecta, in qua continetur ramus Arteriæ ſplenicæ, cerâ materiâ repletus & tam artificioſe expanſus, & exſiccatus, ut ſine oſtentatione dicere auſim, me neminem adhuc offendiſſe, qui ſimile quid ſeſe vidiſſe, dicere auſus fuerit; ex-

Aanmerkt ten eerſten, Dat deſe Nier ſteen-hard geworden is, na deſſelfs opdrogingh. Deze opdrogingh is zoo nootzakelyk, na het opvullen der vaten; dat niemand het waare geſtel der zelve aanwyſen kan, ten zy men zulkx doet. Deze Nier heb ik beſchreeven in 't derde Cabinet, en heb de Fig: daar ook by gedaan, met die beloften, dat ik in deſe vierde Cabinets beſchryvingh, nogh yets byzonders daar by zoude doen, maar de ſchaarsheyd der voorwerpen, van menſchen Nieren hebben myn voornemen geſtremt.

Aanmerkt ondertuſſen, Zoo ymand in dit voorwerp die wonderlyke worms-wyſe cours der bloet-vaten zien wil, dat het noodigh is, het voorwerp off met Campher off Spyk-oly eerſt te beſtryken; de Campher-oly aghte ik om reden, beſt te zyn; daarenboven moet men een heldere dagh verkiezen, ja een Sonne-ſchyn.

No. II. De helft van een menſche Nier, op deſelve wyze toebereyt.

Het derde Kasje is van Nooteboome hout toebereyd, waar in onthouden werd een tak van des Milts-ſlag-ader, met een waſſige ſtoffe opgevult, en zoo konſtig uytgeſpannen en gedroogt, dat ik zonder roem derff zeggen, dat my niemand heeft derven zeggen, zulkx ooyt meer geſien te hebben: want de uyterſte uyteynden zyn zoo

extremæ enim extremitates capillorum inſtar tenues ſunt, & tamen ceraceâ materiâ repletæ, expanſæ, & exſiccatæ, ramuliſque à ramo majori haud ſejunctis, ſuntque ramuli ramulis impoſiti; ut autem diſtincte extremitates oculos incurrerent, fundus arculæ tegitur ſerico villoſo nigro.

zoo fyn als hayr, en noghtans gevult, uytgeſpannen en gedroogt, hoewel die fyne tackjens aan haare ſtronk zyn gelaten, en boven malkanderen ſtaan; op dat men het nu met een goede diſtinctie zoude konnen zien, zoo legt het op een ſtuk zwart fluweel.

Ultimò conſiderandum hunc ramum, Pedamento ex ligno juglandis nitide confecto, inſidere.

Aanmerkt ten laatſte, Dat deſe tak op een curieus voetje ſtaat, van noteboome hout gemaakt.

In Arcula IV. ex ligno Indico confecta, conſervatur Epidermis Pollicis pedis ſiniſtri, & digiti inſequentis.

In 't vierde Kasje, uyt Indiaanſch hout toebereyd, werd bewaard het opper-velleke van de groote linker, en de volgende toon.

Conſiderandum hæc objecta ita eſſe præparata & exſiccata, ut videantur digiti hominis viventis; albicat Epidermis, nullæ viſuntur rugæ, & Ungues cohærent Epidermidi, tanquam in corpore vivo.

Aanmerkt hier, dat deſe voorwerpen zoodanigh toebereyt en gedroogt zyn, datſe geheele toonen van een levendig menſch komen te verbeelden, want ſy zyn wit, men ziet 'er geen rimpels in, ook zittender de Nagels nogh aan vaſt, gelyk in een levendig menſche.

Arcula V. ex ligno Cedrino fabricata, continet Lienes Vitulinos aliquot, quorum 1. Litt. A. notatus excarnis, uti perperam loquimur, inflatus & ante quadraginta annos, exſiccatus, poſtea ablatâ membranâ ambiente, diſtincte luſtrari poſſunt perforationes, quæ

Het vyfde Kasje van Ceder-hout gemaakt, onthoud in zigh eenige Kalfs Milten, waar van de eerſte Lett. A. ontvleeſt, (zoo men gemeenelyk ſpreekt, hoewel oneygentlyk) opgeblaſen, en opgedroogt is, nu al over de 40 Jaaren geleden, en 't vlies wegh geſneeden zynde, zoo kan men zeer diſtinctelyk ſien alle die doorboorin-gen

quæ in Vena ſplenica viſuntur. Hoc tamen incaſſum, quis in Liene humano quæreret.

Not. 1o. Quam vis Vena foraminibus ſit referta, tamen expanſa & oblongo-rotunda nobis occurrit, id quod jucundum viſu. Noli tamen credere Lect. Benev. dictam venam, per totum Lienem ita eſſe conſtitutam; contrarium enim nobis olim demonſtravit Exercitatiſſimus D: Higmorus: vix enim digiti longitudinem ſic excurrit, poſtea vero, nullis ramis productis, evaneſcit, & loco ramorum Venæ Splenicæ, ſulci formantur ramoſi, (ſi ita loqui liceat) per totum Lienem vitulinum.

2°. Fibræ transverſales hic quoque occurrunt, ſitum naturalem obſervantes.

Lien ſecundus Litt. B. indigitatur, per cujus partem gibboſam, innumera vaſa lymphatica repunt inflata. Cum enim Lienem exſiccarem, flatu illum replebam, hoc facto, vaſa lymphatica eodem flatu replebantur.

Tertius & Quartus Litt. C. C. notati. Horum Arteriæ ceraceâ materiâ ſunt repletæ.

gen van de Milt-ader, egter zoude men zulkx te vergeefs zoeken in de Milt van een menſch.

Aanmerkt ten eerſten, Hoewel de ader vol van gaatjens is, egter is dezelve rond en lang gebleven, 't welk aardigh is te zien. Wilt eghter, waarde Leezer, niet gelooven, dat deſe Ader, door de gantſche Milt zig zo verſpreyt, en aldus geſtelt is, het contrarie heeft ons voor heen den welgeoeffende Hr. Higmorus al bekent gemaakt: Zy loopt nauwlykx een vinger langh alzoo doorboort, en na heen zoo verdwyntze geheelyk, geen tacken altoos van haar gevende, maar in plaats van tacken deſes Milts, zoo wordender groeven gemaakt, die haar tackwys komen te verdeelen, en dat door de geheele Milt.

Ten tweeden, Hier komen ons ook te vooren de dwerſſe draaden, en dat in haare natuurlyke plaatze.

Over de tweede Milt Lett. B. getekent, loopen ontallyke opgeblaaſen water-vaten. Want als ik de Milt met wind vervulde zoo wierden te gelyk de water-vaten vervult.

De derde en vierde Milt, zyn met de Lett. C. C. getekent, en haar Slag-aders met een Roodwaſſighe ſtoffe vervult.

EXPLICATIO TABULARUM

TABULA PRIMA.

Fig. I. EXhibet Renis humani dimidiam partem, ita diſſectam, ut reptatus vaſorum, præſertim ſanguineorum, luculentius, quam in præcedenti Theſauro Tab. IV. Fig. III. videri poſſit; ubi magis inhærebam, ut conjunctiones arteriolarum cum ductibus Bellini exhiberem, in hac autem figura diſtinctiſſime vaſorum ſanguineorum curſum vermicularem per interiorem Renis partem, exprimere volui.

A. Facies Renis exterior, per quam vaſa ſanguinea reptatum obſervant vermicularem, pro ut luculenter quoque expreſſi in Theſauro præcedente.

B. Facies Renis interior, ubi vaſa ſanguinea, non minus curſum vermicularem obſervant, quam in facie exteriore.

Not. 1°. Tam ſubtiliter dictus vaſorum reptatus, in hac figura, eſt expreſſus, ut ni oculi ſint muniti, vix videri poſſit.

2, Nulla hic foramina, de quibus in præcedenti Theſauro men-

UYTLEGGINGH VAN DE PLAATEN.

DE EERSTE PLAAT.

Fig. I. VErtoond de helft van een menſche Nier, zodanig doorgeſneden, dat men de cours der vaten, en inſonderheyd, die der Slag-aderen, veel klaarder zien kan als wel in de IV. Plaat, van de derde Fig. van 't III. Cabinet, waar in ik meeſt geſet was, om de vereeninghe der Slag-aderen met de Pis-canaaltjens van de Hr. Bellinus, te vertoonen: Maar, in deze figuur heb ik getragt zeer diſtinct die worm-wyſe cours der bloet-vaten aan te wyzen, zoo als die door het binnenſte wezen der Nieren loopen.

A. Het buytenſte wezen des Niers, alwaar men de bloet-vaten worms-wys ziet loopen, gelyk ik zulkx ook klaar aangeweſen heb in 't voorgaande Cabinet.

B. Het binnenſte weſen des Niers, alwaar de bloed-vaten, al immers zoo wel die worms-wyze cours houden, als langs de buytenſte oppervlakte.

Aanmerkt ten eerſten, Dat deſe geſeyde cours der bloet-vaten, in deze figuur; zoo ſubtiel uytgevoert is, dat men dezelve zonder vergroot-glaſen qualyk kan opvolgen.

Ten tweeden, Dat men hier geen gatjens vint, waar van in 't III.

TAB: I. THES: IV.

Fig. 1.

Fig. 2.

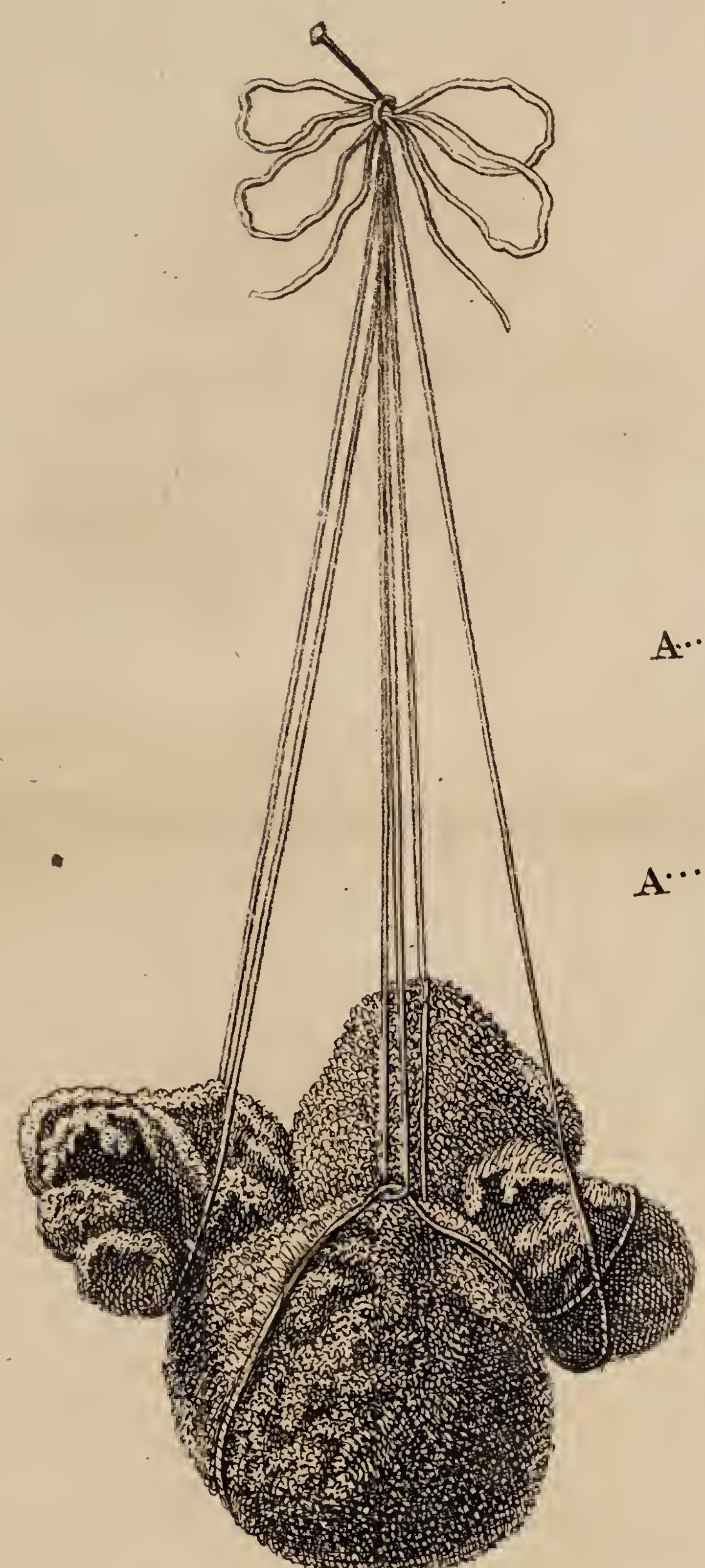

Fig. 3.

A. de Blois ad vivum fecit.

C. Huijborts. ad vivum sculpsit

mentionem feci, comparent, quia in Renis exſiccatione perierunt,

C. Papillæ Renales.

D. Pelvis Renis.

E. Cavitas pelvis, in quam papillæ urinam ſtillando exprimunt.

Fig. II Teſticulus humanus diſſolutus, qui nil niſi faſciculus vaſculorum tenuiſſimorum.

Fig. III. Plica Polonica vera.

Fig. IV. Caput fœtus ovini deforme, & ore deſtitutum, vel ſine ore formatum.

TABULA II.

Exhibet veſicam urinariam bovinam ita inverſam, ut facies ejus interior, hic facta ſit exterior, tuberibus referta.

Fig. I. A. A. Tubera dicta lapidefacta.

B. Tubera mollia.

Fig. II. Demonſtrat IV. calculos, qui in dictæ veſicæ cavitatem prociderant.

Fig. III. Calculos aliquot indigitat, qui partim digitis meis, partim ſponte, ab interna tunica veſicæ prociderunt.

TA-

III. Cabinet geſprooken is, om datſe in 't opdroogen dezes Niers, verdweenen zyn.

C. Niers Tepeltjens.

D. Het Becken des Niers.

E. De holte van 't Bekken, waar in deze Tepeltjens de piſſe uytperſſen.

De II. Figuur. Een Teſticul van een menſch, dewelke t'eenemaal als uytgerafelt is, zynde niet anders als een bundelke van zeer fyne vatjens.

De III. Figuur. Wyſt ons aan een waare Meerevleght.

De IV. Figuur. Vertoond het Hoofd van een onvoldrage Schaapie, 't welk monſtreus is, en geen mond heeft bekomen in de formatie.

DE TWEEDE PLAAT.

Vertoont ons een blaas van een Koe, alzoo omgekeert, dat ons hier de binnenſte oppervlakte te voorſchyn komt, vol van knobbels.

De I. Figuur. A. A. De geſeide knobbels die tot ſteen geworden zyn.

B. Zaghte knobbels.

De II. Figuur. Wyſt ons aan eenighe ſteenen dewelke ten deele door myn vinghers, ten deele van ſelfs geſcheyden zyn van de inwendighe oppervlakte des blaaſes.

TABULA TERTIA. Exhibet Cor humanum ceraceâ materiâ rubrâ in totum repletum, ut verus reptatus vaſorum, vera Cordis, & Auricularum figura videri poſſint.

FIG. I. A. Cor facie planâ viſum, qua diaphragma incumbit.

B. Truncus venæ Coronariæ cum ſuis ramis.

C. C. C. C. Rami Arteriæ Coronalis, cujus extremitates, ceu tomentum, ſubtiles, tamen ceraceâ materiâ repletæ.

D. Portio Auriculæ dextræ, (tali enim ſitu integra auricula oculos non incurrit) per quam vaſcula ſanguinea innumera ſunt diſperſa.

E. Portio diaphragmatis ſuperſtes.

F. Truncus venæ cavæ deſcendens, diaphragma perforans.

G. Sacculus membranoſus, qui Venæ Pulmonalis quaſi baſis eſt, & cum ipſa auricula ſiniſtra, communem cavitatem conſtituit.

H. Truncus Arteriæ magnæ, ex cujus dorſo tres prodeunt rami, ſurſum aſcendentes.

Not. Interim dictos ramos nobis

DE III. PLAAT. Verbeelt het Hart van een menſch, 't welk met een Rood-waſſighe ſtoffe geheel en al opgevult is, ten eynde men de cours der vaten, als mede de waare figuur van 't Hart, en der Ooren zoude konnen zien.

De I. FIGUUR. A. Het Hart, zoo als het zigh vertoond aan desſelfs platte zyde, dewelke tegen het Middel-rift aan gelegen heeft.

B. De ſtronk van de Croonader met deſſelfs takken.

C. C. C. C. De tacken des Croons-ſlag-ader, wiens uyterſte uyteynden, zoo fyn zyn als dons, en egter met een Rood-waſſighe ſtoffe vervult.

D. Een gedeelte van 't Regter Oor, waar door heen ontallyke Slag-aders loopen, 't geheele Oor en kan men niet ſien, 't Hart aldus voorgeſtelt.

E. Een ſtuk van 't nagebleeve Middel-rift.

F. De nederdalende ſtronk des Hol-aders, dewelke het Middelrift komt te doorbooren.

G. De vlieſighe Sak, die als de grond is van 't linker Oortje, en met 't zelve een gemeene holte uytmaakt.

H. De ſtronk van de groote Slag-ader, uyt wiens rugghe drie tacken voortkomen, dewelke opwaarts gaan.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat deze

nobis tali modo occurrere (Corde ita poſito) ut facies plana oculos incurrat.

I. I. I. Tres rami Arteriæ magnæ ſurſum aſcendentes.

K. Truncus aſcendens venæ Cavæ.

L. Portio Auriculæ ſiniſtræ.

M. M. Rami Venæ pulmonalis.

N. Unus ex ramis Arteriæ pulmonalis: cæteri rami hic in conſpectum haud veniunt, corde ita propoſito.

Fig. II. A. Idem Cor humanum facie gibboſa, & ſitu naturali viſum.

B. Rami Venæ Coronariæ.

C. Rami Arteriæ Coronariæ.

D. Auricula dextra.

E. Rami venoſi, prodeuntes ex Auricula dextra.

F. Auricula ſiniſtra.

G, Truncus arteriæ magnæ.

H. Truncus arteriæ pulmonalis.

I. Truncus aſcendens Venæ cavæ.

FINIS.

deze geſeyde takken ons zoo voorkomen, wegens dat men hier de platte zyde ziet, het Hart alzoo gelegt zynde.

I. I. I. De drie takken van de groote Slagh-ader opwaarts loopende.

K. De opgaande ſtronk van de Hol-ader.

L. Een gedeelte van 't linker Oor.

M. M. De takken van des Longhs-ader.

N. Een van de takken van de Longhs-ſlag-ader, de reſt ziet men hier niet, het Harte aldus geplaaſt zynde.

De II. Figuur. A. Het zelve menſche Hart, zoo als het ons voorkomt met zyn bultige zyde, gelyk het natuurlyker-wyſe in 't lighaam is gelegen.

B. De takken des Croons-aders.

C. De tacken van de Croon-ſlag-ader.

D. Het regter Oor.

E. Aderighe takken voortkomende uyt het regter Oor.

F. Het linker Oor.

G. De ſtronk van de groote Slag-ader.

H. De ſtronk van de Longhs-ſlag-ader.

I. De opgaande ſtronk van de Hol-ader.

EYNDE.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS QUINTUS

Cum Figuris æneis.

HET VYFDE ANATOMISCH CABINET,

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1705.

THESAURUS ANATOMICUS QUINTUS

Quinos continens aſſeres: quorum primo impoſita ſunt ſequentia.

ASSER PRIMUS.

N°. 1. PHiala in liquore continens Infantis Caput, cujus pars Cranii ſuperior eſt ablata, ut Cerebri portio videri poſſet.

Not. 1. Dictam Portionem Cerebri in Capitis cavo relictam, Pia matre obductam eſſe, hic licet cernere: per eam plurima vaſa ſanguinea repleta repunt, nec non innumeræ particulæ rotundæ, & albicantes, per eam ſunt diſperſæ, quæ mihi ſunt pinguedo; aliis autem perperam dicuntur Piæ matris Glandulæ.

2°. In utroque latere, ſupra dictam Cerebri portionem, plexus Choroideus ſeſe videndum exhibet, eſtque coloris albicantis, quia ceraceâ materiâ non eſt repletus.

Het VYFDE ANATOMISCH CABINET.

In ſigh onthoudende vyf Planken, waar op deſe navolgende zaken geplaatſt zyn.

Op de Eerſte PLANK.

No. I. EEn Vles met voght, waar in te zien is, 't Hoofd van een Kind, waar van het bovenſte des Pans afgenomen is, om alſo een gedeelte van de herſſene te konnen zien.

Aanmerkt ten eerſten. Dat het geſeyde deel der herſſene nog bedekt is met het dunne herſſenvlies, waar door heen ſeer veele opgevulde ſlagh-aderkens paſſeeren; ook ziet men in 't ſelve vlies ontelbaar veel ronde witte lighaamtjes, die ik oordeel niet anders te zyn als vet, hoewel andere dezelve voor klierkens hebben gehouden.

Ten tweeden, Boven het geſeyde ſtuk van de Herſſene, doet zigh wederzyts op de Aderwyſe vleghtingh, en is deſelve wit van couleur, om dat de bloedvaten niet opgevult zyn.

3°. Sub Cute, in orbem diſſecta, pinguedo apparet, eâdem formâ & colore, ſicuti in ſupradicta Pia matre.

N°. II. Phiala in liquore conſervans brachium pueri recens nati, coloris vividi, cujus manus continet portionem Epidermidis humanæ: in ea portione, quæ digito annulari proximè adjacet, luculenter viſuntur productiones Epidermidis, quæ inveſtiunt pilos è cute erumpentes, idque ad altitudinem aliquot linearum.

Hæ autem productiones hic jam comparent in ſuperficie interiore Epidermidis, quia in Epidermidis ſeparatione invertuntur, ſicuti videmus fieri in chirotheca, cùm eam extrahentes parte ſuperiore arripimus, ſic enim chirothecæ productiones, digitos tegentes, ſimili modo invertuntur.

N°. III. Brachium pueri ejuſdem notæ, in liquore conſervatum: in hujus manu continetur Corpus reticulare teſtudinis.

Not. In hoc animali foramina

Ten derden, Zoo ziet men, even onder het in 't ront afgeſnede vel, het vet, in deſelve couleur en gedaante, gelyk in 't boven gemelde dunne Herſſen-vlies.

No. II. Een vles met voght, waar in te zien is het Armtje van een eerſt-geboore Kindje, 't welk levendigh van couleur is, in wiens Handje onthouden werd, een ſtuk van 't Opper-velleke van een Menſch; in dat gedeelte, 't welk naaſt aan de pinck is, kan men bequamelyk zien alle de uytſteekſelkens van 't Opper-velleke, waar van de Hayrtjens omvanghen werden, ter plaatſe, daar zy uyt 't vel voortkomen, en dat eenighe linie hoogh, en deſe uytſteekſelkens van 't Opper-velleke komen ons hier omgekeert voor, dat is, ſy werden hier gezien aan de inwendighe Opper-vlakte, en dat wegens haare overſtroopinghe, anders komen zy uyt de Opper-vlakte voort.

Het zelve ziet men in 't uyttrekken van de Handſchoenen, wanneer men deſelve uyttrekkende van boven aangryp, als dan zoo is 't, dat ook haare uytſteekſels, die de vingeren decken, als overſtroopt en omgekeert werden.

No. III. Een Kinds Armtje op de ſelve wyſe geconſerveert, deſſelfs hand onthoud in ſig het netwyſe lighaam van een Schiltpad.

Aanmerkt, Dat de gaatjens

mina van

mina corporis reticularis eſſe admodum capacia, iiſque luſtratis, facilius in ſubjecto humano in conſpectum producuntur.

N°. IV. Brachium pueri, vitæ ſpeciem referens, in cujus manu continetur portio Linguæ vitulinæ, ita diſſectæ, ut ſequentia luculenter videre liceat, &

1° quidem, quomodo papillæ nervoſæ Corpus reticulare linguæ tranſeuntes, in linguæ area deſinant.

2°. Videndas ſeſe exhibent in hoc objecto innumeræ papillæ nervoſæ, ab integumentis denudatæ, idque in ſuperficie hujus objecti.

3°. Dictas papillas nervoſas in ſuis extremitatibus craſſiores fieri, videri hicpot eſt. & veroſimile quoque eſt, integumenta linguæ productiones & expanſiones dictarum papillarum eſſe.

N°. V. Fœtus humanus, jamjam nati, manus, in liquore continens portionem Epidermidis humanæ, ut & corporis reticularis Malpighii.

Not. 1°. Cuticulam hic eſſe coloris cineracei, corpus reticu-

van 't Net-wyſe lighaam zeer ruym zyn, en die geſien zynde, kan men ſe in een menſch ook veel eerder in 't geſigt krygen.

N°. IV. Een Armtje van een Kindje, levendig van couleur, in wiens Handje onthouden werd een ſtuk van de Tongh van een Kalf, 't welk zoodanig is bereyd, dat men deſe navolgende zaaken klaar zien kan.

Aanmerkt ten eerſten, Op wat wyſe de Zenuw-tepeltjens, door het Net-wyſe lighaam des tonghs paſſerende, in 't vlakke des tongs komen te eyndigen.

Ten tweeden, ſoo vertoonen haar deſe Zenuw-tepeltjens naakt, en van haar dekzel t'enemaal ontbloot, langs de Opper-vlakte deſes voorwerps.

Ten derden, Kan men hier zien, dat deſe geſeyde Zenuw-tepeltjens aan 't eynde komen te verdikken, en 't is ook waarſchynelyk, dat de bekleedzels van de tongh, uytſpanzels zyn van de geſeyde tepeltjens.

N°. V. Een Handje van een jongh geboore Kindje, mede hangende in een vogt, en vattende tuſſchen de vingertjens een ſtuk van 't Opper-velleke, en ook het Net-wyſe lighaam van den menſch, door de Heer Malpighius eerſt uytgevonden.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het Opper-velleke asgrauw, en het Net-

ticulare contra coloris ſubflavi.

2°. Papillas in corpore ret: microſcopii ope videri poſſe, ſc: portiones, quæ abruptæ, in corpore retic. relictæ ſunt.

3°. Papillas extra Epidermidem non nihil hic propullulare, idque propter diutinam macerationem in liquore.

N°. VI. Brachium infantis, viventis ſpeciem referens, & manu tenens Duram matrem hominis, per quam plurimæ Arteriæ, ceracea materia repletæ, ſunt diſſeminatæ. Quam dura, craſſa, tenax & veluti tendinoſa ſit dicta membrana, hic videre eſt.

N°. VII. Infantis Brachium, viventis inſtar rubicundum, & nullis rugis contractum; inter digitos manus continetur ramus floris paſſionis, fructu præditus, in quo fructu quamvis mollis ſit, nulla ruga; imo in extrema ejus parte floris clavi conſervati.

N°. VIII. Fœtus recens nati portio ſtomachi, a cujus fun-

Net-wyſe lighaam geelagtigh van couleur is.

Ten tweeden, Dat de Tepeltjens, door toedoen van een vergrootglas, ſigtbaar zyn; namentlyk dat gedeelte der zelve, 't welk in 't Net-wyſe lighaam is blyven ſitten, als men het van 't vel quam te ſcheyden.

Ten derden, Dat deſe Tepeltjens hier ook wat komen uyt te puylen, buyten de Opper-vlakte van dit Opper-velleke, en dat wegens het lang weyken in de vogt.

N°. VI. Een Armtje van een jong Kindje, mede levendigh van couleur, in wiens handje gevonden werd het harde of dikke Herſſen-vlies van een menſch, waar door men de opgevulde Slagaderen menighvuldigh ziet loopen: ook ſtaat hier aan te merken, de ongemeene dikte, tayheyd, hardigheyd en peesagtigheyd van 't geſeyde vlies.

N°. VII. Een Armtje van een Kindje levendig rood van couleur, waar aan niet de minſte onnatuurlyke rimpel gevonden werd: tuſſchen deſſelfs vingertjens hout het een tak van de paſſie-blom met deſſelfs vrugt vaſt, in welke vrugt mede niet een rimpel te zien is, hoewelſe ſagt in 't aantaſten is: ook vind men aan deſſelfs uyterſte de nageltjens des bloems nogh vaſt ſitten.

N°. VIII. Een ſtuk van de Maagh van een jongh gebooren Kind,

ſundo magna Omenti portio dependet , quæ in præparatione illibata , nulla contraxit foramina , quantumvis nonnulli exiſtiment Omenta in naturali ſtatu eſſe foraminulenta, id quod à vero alienum; ſi autem ſuſpenſa manu non tractetur, faciliime omentum foramina contrahit.

Not. Præterea ſtomachi portionem rubicundiſſimam eſſe propter Arteriarum repletionem, & præſertim quidem tunicam villoſam & Nerveam.

Nº. IX. Placenta Uterina humana integra, rubicundiſſima, propter vaſorum ſanguineorum, Placentam conſtituentium, repletionem.

Not. in Variis locis ſupereſſe integumentum , quo ſuperficies Placentæ , Uterum reſpiciens, integitur : ut autem hoc magis viſui conſtaret, liquori innatat placenta. De hac re plura referam, cum pervenerim ad Aſſerem tertium hujus Theſauri.

Nº. X. Phiala in liquore continens Vaſa arterioſa Cerebri humani, ceraceâ materiâ flavâ referta.

Kind, aan wiens onderſte een groot gedeelte van 't Net vaſt is, 't welk in de toebereydinghe gants en gaaf is gebleven , zoo datter niet een eenigh gaatje in te vinden is, en ſy by gevolg geabuſeert zyn, dewelke ſuſtineren, dat het Net natuurlyker-wyſe vol gaatjens zoude zyn. Het is wel waar, dat het ons vol met gaatjens voorkomt , als men het onſagt handelt.

Aanmerkt daarenboven , Dat dit gedeelte des Maaghs zeer rood is, inſonderheyd het Fluweele en Zenuw-agtigh vlies, wegens het opvullen der Slag-aderen.

Nº. IX. Een geheele Moerkoek van een menſch , welke zeer rood is, wegens het opvullen van alle de Bloet-vaten, welkers tſamenſtel de Moerkoek maakt.

Aanmerkt, Dat op verſcheyde plaatzen dit bekleetzel kan geſien werden, welk de binnenſte oppervlakte van de Moerkoek (die aan de Baarmoeder gehegt is) komt te bekleden, en op dat zulk bequamer zoude geſien werden, zoo hangt deſe Moerkoek in een groote vles met vogtigheyd; van deſe zaak zal wyders geſproken werden, als ik tot de derde Plank van dit 5 de Cabinet zal gekomen zyn.

Nº. X. Een vles met vogt, waar in bewaard werden de Bloet-vaten der Herſſens van een menſch, opgevult met een Geelwaſſighe ſubſtantie.

N°. XI. Phiala, in qua continetur Pia mater, cujus vaſa arterioſa ad extremum uſque ſunt repleta.

Not. Extremitates ultimas tomenti inſtar eſſe tenues, & tamen ceraceâ materiâ repletas.

N°. XII. Arteria ſplenica vitulina in liquore conſervata, & repleta materiâ ceraceâ rubrâ, cujus extremitates præbent ſpeciem penicillorum, ex parte detritorum.

N°. XIII. Phiala in liquore conſervans hominis Piam matrem integram, & quidem fere illibatam; hujus Arteriæ ad extremum uſque mirum in modum ſunt repletæ, ita ut tomentum rubrum repræſentent vaſculorum extrema.

Not. præterea 1°. Piam matrem in hoc, ut & aliquando etiam in aliis objectis humanis, pinguedine variis locis eſſe ditatam.

2°. Proceſſus Piæ matris, qui ſeſe inſinuant, inter interſtitia circumvolutionum Cerebri, hic oppido quam bene poſſe conſpici.

N°. XIV. Portio inteſtini jejuni hominis, ita inverſa, ut ſuperficies interior hic facta ſit

N°. XI. Een vles in ſigh onthoudende het dunne Herſſen-vlies, wiens Bloet-vaten tot het alderuyterſte toe opgevult zyn.

Aanmerkt, Dat derſelver uyteynden zoo dun zyn, datſe haar als dons vertoonen, egter is deſe donſighe fynheyd met een waſſighe ſtoffe vervult.

N°. XII. Des Milts-ſlag-ader uyt een Kalf in een vogt geconſerveert, en met een Rood-waſſighe ſtoffe opgevult, wiens uyterſte takxkens haar als half verſleete penceelen vertoonen.

N°. XIII. Een glas met vogt conſerveerende daar in het geheele dunne Herſſen-vlies van een menſch, 't welk by na ongeſchonden van de Herſſene afgenomen is, deſe haare Slag-aderen zyn wonderbaarlyk vervult, zoo dat haar uyterſte uyteynden eenigh dons vertoonen.

Aanmerkt ten eerſten, Dat in dit dunne Herſſen-vlies, hier en daar vet gevonden werd, 't welk meermalen komt te gebeuren.

Ten tweeden, Dat men de uytſteekſels van het dunne Herſſen-vlies, die haar tuſſchen de omwindingen der Herſſene invoegen, hier zeer bequamelyk zien kan.

N°. XIV. Een gedeelte van de Nughtere darm uyt een menſch, zoodanig omgekeert, dat de binnenſte Opper-vlakte nu hier de

buy-

ſit exterior, & ſic juga (valvulæ conniventes Kerkringio dicta) ut & ita dictæ Glandulæ luculenter conſpici poſſint: hæ autem Glandulæ ſolitariæ & miliares dictæ, extra ſuperficiem propullulant, cum contra in Inteſtino recto, ut & in iis, quæ dicuntur in agmen conſitæ, inſtar fovearum ſeſe videndas ut plurimum exhibeant.

No. XV. Fœtus humanus quinque fere menſium, liquori innatans, quem aggreditur Serpens Africanus exiguus, admodum elegans & rarus; unde, quaſi pavefactus, caput poſteriora verſus reflectit, ictumque fugere videtur.

Hujus Inſcriptio talis eſt:

MUNDUS LACHRYMARUM VALLIS.

No. XVI. Brachium Infantis vitæ ſpeciem referens, cujus manus continet Cerebri portionem, cujus parte corticali ablata, ſulci & circumvolutiones ſubſt: medullaris egregie conſpiciuntur. In Phialæ fundo vaſa Arterioſa per Piam

buytenſte geworden is, en alzoo is 't dat men de latwyſe verhevenheden (dewelke de Hr. Kerkring oogluykende klap vlieſen heeft gelieven te noemen,) als mede de zoogenaamde klierkens klaar konnen geſien werden.

Deſe eenſaame en geerſt-gelykende kliertjens puylen uyt, als kleene geerſtkens, daar men in tegendeel die geene, dewelke veel by een ſtaande, en als by een gekoppelt zyn, meeſt holwys, en ingedooken vind, 't welk ook plaatze heeft in die van de Endeldarm.

No. XV. Een Kindje van omtrent vyf maanden dragts, leggende in een vogt, 't welk als van een zeer raar en moy AfricaanſchSlangetje aangetaſt werd, waar door het deſſelfs hoofdje, als agterwaarts door vreſe ſchynt te buygen, om dien vyand quantſuys te willen wyken, met dit devys.

DE WERELD IS EEN TRAANEN DAL.

No. XVI. Een Armtje van een kleen Kindje levendig van couleur, in wiens handje te zien is een gedeelte van deHerſſene eenes Kinds, waar van de ſchorſighe ſtoffe afgenomen zynde, de groeven, en de omwindighen van 't medullaare weſen byzonder curieus geſien kan werden, als mede op de grond van de vles deSlagaderen, die door het dunne Herſ-

ſen-

Piam matrem diſperſa, copioſe videri poſſunt.

N°. XVII. Phiala in liquore continens Ramos Venæ Cavæ, per Hepar diſperſos, aut potius Hepar ex parte conſtituentes; ſuntque eorum ramuſculi longe pauciores non ſolum, verum etiam aliter conſtituti ac ramuſculi Venæ Portæ, ſicuti hoc diſtincte videri poteſt in præmiſſis & ſequentibus Jecinoribus, ubi Vena Portæ & Vena Cava ſibi invicem adhuc cohærent.

N°. XVIII. Pueri Inteſtina infarcta, ceracea materia rubra, horum vaſa ſanguinea quoque ſunt repleta.

N°. XIX. Hominis Veſicula fellea aperta, in qua viſuntur duo calculi nucis Moſchatæ magnitudine.

Not. 1°. Hoſce calculos forma non convenire cum iis, quæ ſæpe reperiuntur in veſicula fellea: Hi enim ſunt inſtar nucis Moſchatæ rotundi, colore nigricantes, illi autem anguloſi parvi, & ſinuoſi, ſuperficie æquali & quaſi politi & colore ſubflavo.

2°. In interiore ſuperficie dictæ Veſiculæ reperiuntur innumeræ foveæ minutæ, ceu Glandulæ Inteſtini recti, quæ etiam

ſen-vlies loopen met een Rood-waſſighe ſtoffe opgevult zynde.

N°. XVII. Een vles met vogt waarin te zien zyn eenighe tacken van de Hol-ader des Levers, die opgevult zyn, welkers tackjens niet alleen veel minder in getal ſyn, als wel die van de Poort-ader, maar ook ſelfs heel anders van conſtitutie, 't welk klaar te zien is in de voorgaande en navolgende Levers, daar de Hol en Poort-ader nogh aan den anderen vaſt zitten.

N°. XVIII. Het gedarmte van een Jongeling, 't welk opgevult is met een Rood-waſſighe ſtoffe, deſe haar Bloet-vaten zyn ook opgevult.

N°. XIX. Een opgeſneede Galblaas van een menſch, waar in te zien zyn twee ſteenen, zoo groot als Noote-muſchaaten.

Aanmerkt ten eerſten, Dat deſe ſteenen van fatſoen niet overeenkomen met die geene, dewelke dikwils in de Gal-blaas zitten, want deſe zyn, ront, ſwart, en als een Noote-Moſchaat groot: de andere in tegendeel hoekig, wat uytgeholt, of met kuyltjens begaaſt, kleen, effen, glat, geelagtig en als gepolyſt.

Ten tweeden, In de binnenſte Opper-vlakte vint men zeer veele kleene kuyltjens, repreſenteerende ingetrokke kliertjens, gelyk

etiam fovearum inſtar ſæpe ſeſe videndas exhibent.

N°. XX. Fœtus humani novem circiter menſium Caput, cujus parte Cranii ſuperiore, ut & Cerebro ablatis, videndas ſeſe exhibent Nervi olfactorii cum ſuis productionibus per Os Cribriforme ad Naſi tunicam, ejuſque papillas, iter facientibus.

Not. Præterea Cerebellum proprium adhuc occupare locum.

lykmen in de Endeldarm veeltyds vind.

N°. XX. Het Hoofdje van een Kindje van ontrent negen Maanden, wiens opperſte van de panne, als mede de Herſſens weggenomen zynde, beſcheydentlyk konnen gezien worden de reuk-zenuwen met haar ſcheuten en doorgangen door het Seef-been, die haar dan verders gewoon zyn te verſpreyden door het vlies van de Neus, en deſſelfs tepeltjens.

Aanmerkt ook dat het agterbreyn, nogh in ſijn natuurlyke plaatze is blyven ſitten.

ASSER SECUNDUS.

N°. XXI. PHiala ſicca, in qua conſervatur portio membranæ Chorii vaccini, per quam diſſeminantur rudimenta plurima placentularum minutiſſimarum; in iis oppido quam bene videri poteſt Placentulas nil eſſe, niſi vaſorum ſanguineorum compages, absque ullis glandulis.

Conſiderandum, dictas Placentulas nonnullis Authoribus antiquis dici Acetabula: cum autem alii reperiuntur, qui per Acetabula intelligant ſinus quosdam in uterinis protuberantiis Vaccarum, dum utero gerunt; ſatius fore exiſtimavi

De tweede PLANK.

N°. XXI. EEn Vlesje, waar in droogh bewaard werd een ſtuk van 't Vlies Chorion uyt een Koe, waar door haar verſpreyen zeer veel kleene beginſelen van Moer-koekjens: in deſe is beſcheydentlyk te zien, dat de Moer-koekjens niet anders zyn, als een t'ſamenſtel van bloetvaatjens ſonder eenige tuſſenkomende kliertjens.

Hier ſtaat nog te conſidereeren dat deſe geſeyde Moer-koekjens by zommige Autheuren geheeten ſijn Matjens, *Acetabula*, maar dewyl andere hier mede alleen betekenen ſekere kleene hol-letjens, die men in de uytgeſette en verheevene deelen van de Baarmoeder der Koeyen vint, terwylſe bevrugt zyn: zoo dunkt het my beter

ſtimavi nomine Placentularum uti, quæ denominatio omnibus magis nota.

N°. XXII. Phiala in liquore conſervans portionem Cerebri infantis, cujus corticalis ſubſtantia eſt ablata, & ſic longe diſtinctius ſulci & circumvolutiones conſpici poſſunt.

N°. XXIII. Hominis adulti Auricula, in liquore conſervata, quæ vitæ ſpeciem refert: in ea videre licet innumeros poros cutaneos hiantes.

N°. XXIV. Phiala liquore referta, in qua conſervatur portio Piæ matris Cerebellum inveſtientis, è fœtu humano.

Not. 1°. Quod Proceſſus, qui ſeſe inſinuant inter Cerebelli lamellas, luculenter, variis locis, hic videre liceat.

2°. Dictam membranam admodum eſſe tenuem & vaſculoſam, ita ut maximâ parte conſtituatur ex vaſis ſauguiferis, quæ, ne loco ſuo dimoveantur, continentur membranacea ſubſtantia, telæ Aranearum craſſitiem, in ea ætate, vix excedente. Rem ita eſſe conſtabit, ſi quis vaſa ſanguinea,

beter te zyn, de benaminghe van Moer-koekjens te behouden, aangezien zulkx een yder kennelyker is.

N°. XXII. Een Vlesje met Vogt, waar in gevonden werd een ſtuk van de Herſſene van een Kind, wiens ſchorſſige ſelfſtandigheyt geweert zynde, d'omwindinghen, en haar byſtaande groeven veel beter konnen geſien worden.

N°. XXIII. Het Oor van een bedaagt menſch, 't welk van een levendigh Oor niet kan onderſcheyden werden, en ziet men in 't zelve ontallyke gapende Sweetgatjens.

N°. XXIV. Een Vlesje met Vogt, en daar in een ſtuk van 't dunne Herſſen-Vlies van 't agterbreyn, uyt een jongh geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſten dat men hier duydelyk zien kan de uytſteekſels of aanhangzels, van 't geſeyde Vlies, dewelke haar ſetten tuſſchen de mooten van 't agterbreyn.

Ten tweeden. Dat dit Vlies byſter dun is, en ſeer ryk van bloetvatiens, dewelke, op dat ſe niet uyt haare plaatſe door deſe of geene oorzaaken zoude komen te wyken, zoo iſt, datſe door deſe vlieſighe ſubſtantie, die in die tyd niet dikker is, als een ſpinnewebbe, gehouden werden. Dat dit alzoo is, zal klaar blyken, wanneer men de bloedvaten of alleen

guinea aut ſolummodo Arterias hujus Membranæ repleverit ceraceâ materiâ tinctâ, idque ad ultimas extremitates uſque; tum enim id, quod membranoſum eſt, albicante colore nobis occurrit.

Si quis autem de craſſitie piæ matris vellet judicare, quatenus ſeſe videndam exhibet ſine repletione vaſorum, facile falleretur; tunc enim craſſior apparebit, propter vaſa ſanguinea, quæ poſt mortem, utplurimum maxima parte, inanita ſunt, & ſic ad craſſitiem Piæ matris multum conferre videntur.

N°. XXV. Acetabulum oſſis innominati fœtus immaturi, ſub cujus medio ligamentum nerveo-cartilagineum in conſpectum venit, in liquore.

Not. 1°. Dicti ligamenti baſin ad robur articuli, admodum eſſe latam, & expanſam, acetabuloque affixam, donec pervenerit ad marginis partem inferiorem, ubi ab acetabulo recedens inſeritur in caput oſſis femoris.

2°. Dictum ligamentum rubedine eſſe perfuſum, propter arteriolarum repletionem.

N°.

leen de Slag-aderen van dit Vlies met een geverſde waſſighe ſtoffe komt te vervullen, tot de uyterſte uyteynden, als wanneer dan het vlieſighe ons wit voor komt.

Maar zoo ymand zoude willen oordeelen van de dikte van 't dunne Herſſen-vlies, zoo als het ons voorkomt, zonder dat de bloetvaten opgevult zyn, zoo zoude men ligt bedrogen werden, aangeſien het ons dicker voorkomt, wegens de bloetvaten, dewelke na de dood meeſt altoos voor het grootſte gedeelte ledigh zyn, waar door ſe het geſeyde Vlies ſchynen te verdikken,

N°. XXV. De Panne van het Naam-looſe-been, van een onvoldrage Schepſeltje, onder wiens midden men zien kan de zenuw-kraakbenige band voort te komen en legt dit in een glaasje met vogt.

Aanmerkt ten eerſte, dat deſe band vry breed en uytgeſtrekt is aan deſſelfs voortkomen of grond, en dat tot verſterking van het junctuur. Ook is dezelve zoo ver met de panne vereenigt, tot onder aan de rand van de panne, alwaar 't de panne verlatende, ſigh komt te planten in 't hooft van het Dyebeen.

Ten tweeden, dat deſe band ons hier rood van couleur voorkomt, wegens het opvullen der Slagh-aderkens.

N°.

N°. XXVI. Inteſtinula fœtus immaturi, ceraceâ materiâ nigrâ referta; & ſic apparent tanquam in corpore vivo, ubi Meconio nigro ſunt repleta.

Not. Arterias dictorum inteſtinorum egregie eſſe repletas.

N°. XXVII. Phiala in liquore continens unam ex Placentulis Ovinis, ceraceâ materiâ flavâ repletam.

Hoc objectum tam nitide hic nobis occurrit, ut nemo ſine admiratione illud adſpicere poſſit. Arteriolarum enim repletio, ramuſculorum diviſio, & extremitatum ſuccoſitas viſum allicere debent.

N°. XXVIII. Ren fœtus ovini, cujus Arteriæ non ſunt repletæ, ita ut omnia admodum confuſa nobis occurrant: cum autem arteriæ ſunt repletæ, veram conſtitutionem cernere licet, ſicuti hoc apparet in objectis præcedentibus.

N°. XXIX. Phiala liquore referta, in qua conſervatur portio Pulmonis ſerpentis.

N°. XXX. Portio Venæ Cavæ per Hepar diſperſæ, aut potius, quæ Hepatis partem gibbo-

N°. XXVI. Het gedarmte van een onvoldrage Vrughje, met een ſwartwaſſige ſtoffe opgevult, op datſe ons zoude voorkomen, gelykſe opgevult zyn in levendighe voorwerpen met een ſwarte ſtoffe, die men *Meconium* heet.

Aanmerkt deſe haare Slagaderkens ſeer curieus opgevult te zyn.

N°. XXVII. Een Vleſje met vogt, onthoudende een van de Moer-koekjens uyt een Schaap, 't welk met een geel-waſſighe ſtoffe is opgevult.

Dit voorwerp komt ons ſo curieus voor, dat niemand 't zelve als met verwondering kan aanſchouwen; want het vervullen der Slag-aderkens, de verdeelingh der Takjens, en de ſappigheyd der uyteynden, moeten ons geſigt aanlokken, ja, vervoeren.

N°. XXVIII. De Nier van een onvoldrage Vrughje van een Schaapje, wiens Slag-aderkens niet opgevult zyn, zoo dat ons alles als verwart voorkomt, maar als deſe haare Slag-aderkens vervult zyn, zoo kan men deſſelfs waare weſen beſchouwen, gelyk zulks blykt in de voorgaande voorwerpen.

N°. XXIX. Een Vleſje met vogt, waar in te zien is, de Long van een Slangh.

N°. XXX. Een ſtuk van de Hol-ader des Levers, of liever die des Levers bultighe gedeelte maakt: hoe veel, en waar in de Hol-

gibboſam conſtituit. Hæc autem Vena quantum differat à Vena Portæ, per fig. expreſſi in præcedente Theſ. 2.

N°. XXXI. Phiala ſicca & in ea calculi, in Veſica biliaria humana reperti; quamvis autem hi ceu politi, flavi & ſplendentes, imo anguloſi ſint, non raro tamen reperi eos rotundos, ſuperficie inæquales, Nucis Moſchatæ magnitudine, & nigros; uti ſupra innui N°. XIX.

N°. XXXII. Phiala ſicca, in qua reſervantur Calculi ex eodem loco ad inteſtina propulſi, & per anum excreti.

Circa hoſce calculos obſervari poteſt, eos adeò eſſe leves, ut in aquam poſiti, aquæ innatent.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conſervans Oculum Gallinæ, ita præparatum, ut Muſculus nictitans cum ſuo tendine videri poſſint: hujus tendo ſub alio Muſculo, tanquam per trochleam, repit.

N°. XXXIV. Pueri vera inteſtini ſuſceptio, quæ poſt cruciatus varios, mortis fuit cauſa.

Not. Phiala, dictum objectum

Hol-ader der Levers verſchillende is van de Poort-ader is in 't II. Cabinet met Fig: verbeelt.

N°. XXXI. Een droogh vleſſie, waar in bewaard werden eenighe Steenen, die in de Galblaas van een menſch gevonden zyn, en hoewel deeſe geel-agtigh hoekigh en blinkend zyn, zoo heb ikſe ſomtyts ſwart, rond, en ongelyk van oppervlakte, ja rou in 't aantaſten gevonden, in groote een Noote-muſchaat gelyk zynde, hoedanig te zien zyn in dit ſelfde Cabinet.

N°. XXXII. Een droogh vleſſie, waar in gevonden werden eenighe Steenen, die uyt die ſelve plaatſe tot in de holte van 't gedarmte zyn gedreven, en zoo verders door de ſtoelgangh geloſt.

Omtrent deſe ſteenen bemerkt men zoo groote lightigheyd, datſe in 't water geworpen zynde, komen te dryven.

N°. XXXIII. Een glaasje met vogt, waar in te zien is; 't Oogh van een Hoen, 't welk zoodanig toebereyt is, dat men de Ooghblickende Spier met deſſelfs peeſe bequamelyk zien kan, deſe ſyne peeſe loopt onder een andere Spier door, gelyk als door een catrol.

N°. XXXIV. Een waare inſchietinghe van 't gedarmte, der welke na zeer heevighe pynen, de oorſaak des doods in een Jonghe geweeſt is.

Aanmerkt, Dat dit glaasje in plaats

ctum continens, obturata eſt, loco Veſicæ, cute humana, tam artificioſe præparata, ut vaſa ſanguinea repleta, cutim ſumma rubedine imbuant.

N°. XXXV. Phiala ſicca, continens portionem Venæ jugularis, ex caballo.

Not. parte ſuperiore, ubi ramulum promit, duas reperiri valvulas ſanguinis regreſſum præpedientes.

N°. XXXVI. Thymus infantis rubicundiſſimus præ copia vaſorum ſanguineorum, ceraceâ materiâ repletorum.

N°. XXXVII. Phiala in liquore conſervans Os petroſum Infantis, in cujus capſa, quæ hic aperta, conſpicere licet oſſiculum ſtapedem in ſuo ſitu naturali, membranula tenuiſſima obductum, per quam plurima vaſcula arterioſa repunt.

Not. Præterea, membranulam, dictam capſam cingentem, rubicundiſſimam eſſe, propter Arteriolarum repletionem.

N°. XXXVIII. Hepatis tertium Ligamentum tenuiſſimum, robuſtum tamen, cujus ope Hepatis limbus connectitur diaphragmati, idque in ſiniſtro

plaats van een ſtuk van een blaas, gedekt is met een ſtukje van menſche vel, wiens bloetvatjens zoo konſtig zyn opgevult, dat het vel gants rood is geworden.

N°. XXXV. Een droog glas, waar in gevonden werd een ſtuk van de Hals-ader van een Paard.

Aanmerkt, Dat aan het bovenſte van dit voorwerp, alwaar een takje komt uyt te ſpruyten, twee klapvliesen gevonden werden, die de verkeerde loop des bloets tegenſtaan.

N°. XXXVI. De Sweſerik van een Kind, die ons rood voorkomt, wegens het opvullen der Slag-aderen.

N°. XXXVII. Een vlesje met voght, waar in bewaart werd het Steen-been van een kleen Kind, in wiens buſſe off trommeltje, 't welk hier geopent is, te ſien is het Stegel-reepje in ſyn natuurlyke plaatſe, omvangen ſynde van een ſeer dun vliesje, waar door heen veele bloetvatjens loopen.

Aanmerkt daarenboven, Dat het vliesje 't welk de Buſſe off Trommel bekleed zeer rood is, wegens het opvullen der Slag-adertjens.

N°. XXXVIII. Een vlesje met vogt, in ſigh onthoudende de derde Band des Levers, die wel zeer dun, maar egter ſterk is, door wiens toedoen de rand des levers in de linker zyde ontrent de punt

ſiniſtro latere, circa cartilaginem enſiformem, hoc LigamentoHepar continetur, ne nimis fluctuet in dextrum latus.

Not. 1°. Huic Ligamento cohærent portio Hepatis, ut & Diaphragmatis, idque in liquore.

2°. Plurimis vaſculis ſanguineis ditatum dictum Ligamentum.

N°. XXXIX. Phiala ſicca, continens Penem pueri, cujus membrana celluloſa flatu repleta, de qua materia videri poteſt. Reſponſ. ad Epiſt. Problem. XV. ubi per figuras hanc membranam delineandam curavi.

N°. XL. Phiala, in cujus fundo videre licet Pulmonem Embryonis recentem, & bene conſtitutum.

Not. In fundo Phialæ, liquore repletæ, dico reperiri Pulmonem: nunquam enim liquori ſupernatabit Pulmo bene conſtitutus, ſi fœtus, in Utero materno moriatur, ante ſuum exitum; ita ut, vel ex ignorantiâ, vel ex malevolentia contrarium ſuſtinuerint, qui mihi olim adverſabantur, tanta cum aſtutia; id quod illis condono.

punt van 't borſtbeen gehegt is aan het Middel-rift, hier door is 't, dat de Lever in ſyn plaats gehouden werd, en niet te veel na de regter zyde kan verplaatſen.

Aanmerkt ook, Dat aan deſe derde Band nogh vaſt ſitten een ſtukkje van 't Middel-rift, en ook van de Lever: ook is deſe Band met veel opgevulde Slag-adertjens voorſien.

N°. XXXIX. Een droogh glaasje, waar in gevonden werd de roede van een Kind, wiens celluleuſe vlies met wind vervult is. Over deſe materie kan men naſien myn antwoord op de XV. voorgeſtelde Brief. alwaar ik dit vlies afgebeelt heb.

N°. XL. Een glaasje met vogt, op wiens grond geſien werd de Longh van een ſeer kleen en onvoldraage Kindje, dewelke fris en vers was.

Aanmerkt dat ik ſegh, dat dit Longhetje op de grond van 't glaasje gelegen is: aangeſien de Longhe fris en wel geſtelt zynde, noyt dryft in eenighe voght, ik ſpreeke van Kindertjens, die in 's Moeders lyve ſterven, en nogh niet geademt hebben: zoo dat ſy, die my voorheen contrarieerden en ſtoutelyk tegenſpraken, zulkx off door onwetentheyd, of door quaadaardigheyd hebben gedaan, 't geen ik haar van harte vergeve.

N°. XLI. Phiala in liquore conſervans portionem membranæ Chorii fœtus humani, quam in duas partes, maxime inter ſe deſcrepantes, ſeparavi, harum altera tenuiſſima & pellucida fœtum reſpiciens, Pſeudo-Alantois à me vocabitur nomine in poſterum, propterea quod vera Alantois in homine non reperiatur; altera autem, quæ opaca, craſſior, non extenſilis, & utramque faciem Placentæ obducens, Chorii nomen retinere poterit, (illa enim inſervit fulciendis vaſis ſang:) modò illam portionem, quæ recedit à Placenta, & per quam rariſſime vaſa ſanguinea viſuntur diſperſa in homine, mihi liceat nominare membranam Placentæ villoſam: uſum enim peculiarem, obtinere exſtimo; ſcilicet, quod ſit ceu Tunica Villoſa inteſtinorum tenuium, in quam Chylus ſeſe inſinuat, ut eò facilius radices vaſorum lacteorum chylum recipere poſſent; ſic quoque ſuccus nutritius in extremitatibus Arteriarum Uteri confectus, & in dictam Tunicam villoſam ſeſe inſinuans, ab Venarum Placentæ extremitatibus ſuſcipitur, & ad fœtum

N°. XLI. Een vles met vogt, waar in een ſtuk van 't vlies Chorion, van een Jong geboore Kindje te ſien is, 't welk ik in twee vlieſen, van den andere zeer verſchillende, heb geſcheyden; hier van is 't een, 't welk kindwaarts geplaaſt is, ſeer dun, en als doorſightigh zynde, van my voortaan geheeten *Pſeudo-alantois*, waar mede ik te kennen geven wil, datter een alſoo genoemde Alantois in den menſch niet te vinden is: maar het ander dat niet doorſigtigh, dikker, ſeer broos, en beyde de oppervlaktens van de Moer-koek bekleet, kan men de naam van Chorion wel laaten behouden, want de bloedvaten worden daar door by een gehouden en onderſteunt, alleen zoude ik goetvinden, dat men dan dat gedeelte, 't welk van de Moer-koeks oppervlakte afwykt, en waar door men ſelden eenighe bloetvatjens ſiet paſſeeren, de naam van *Noppig vlies des Moerkoekx* noemden, aangeſien ik oordeele, dat het een byſonder gebruyk heeft: namentlyk, 't voedende ſap uyt de uyteynden van de Slag-aderen te ontfangen, en door ſyn noppen 't zelve in te trekken en te behouden, tot dat de uyteynden der aderen 't zelve nevens het aderlyke bloet na haar nemen, en door de Navelader tot de vrugt voeren, even gelyk men ziet te gebeuren in 't Fluweele vlies der dunne darmen, waar in ſigh de Ghyl ſet, tot datſe

tum per funiculum umbilicalem deducitur.

Dixi fœtus ſuccum nutritium in extremis Arteriolis uterinis confici, id quod auctores olim Glandulis Uterinis, nunquam viſui exhibitis, adſcripſêre; tale quid nemo unquam demonſtrare poterit; jam autem dubitandum non eſt, dictæ extremitates Arteriolarum Uterinarum in ſui extremo aliam ſubire mutationem, ut aptæ natæ ſint ad ſucci nutritii confectionem, ex ſanguine arterioſo. In ovibus, dictæ extremitates Arteriolarum Uterinarum in vaſa vermicularia, nullis intercedentibus Glandulis, mutantur, quemadmodum depingi curavi in Theſauri II. deſcriptione; utrum hoc etiam locum habeat in corpore humano, nondum ſatis exploratum habeo: ſed ad viam, unde digreſſus ſum.

Dicta portio Tunicæ Chorii, quæ mihi Villoſa aut ſuccoſa, uteri cavitatem non ſolum, verum etiam Placentæ uterinæ faciem, quæ uterum reſpicit, obducit, id quod abſurdum, & tanquam chimæra plurimis quidem videbitur, at-

ſe van de worteltjens van de Melk-aderen opgenomen en verſtuert werd.

Ik ſegge, dat het voedende ſap, waar door de Vrugt gevoet werd, in de uyteynden der Slag-aderen des' lyfmoeder toebereyt werd, welk gebruik de Auteuren eertyds toeſchreven aan eenighe alſoo genoemde, en noyt getoonde Kliertjens van de Lyfmoeder.

Daar is nu niet meer aan te twyfelen, of de uyteynden der Slag-aderen van de Lyfmoeder nemen eenige veranderingh aan, waar door ſy bequaam werden tot het bereyden van 't voetſel uyt het Slag-aderlyke bloed. In de Schapen veranderen haar deſe uyteynden der Slag-aderen van de Lyfmoeder in wormwyſe vaatjens, zonder eenighe tuſſchenkomende Kliertjens, gelyk ik deſe afgebeelt hebbe in de beſchryvinghe van 't II. Cabinet: of zulks ook plaatſe heeft in de Lyfmoeder van een Vrouw, dat heb ik tot nogh toe niet genoegſaam onderſogt.

Om dan weder te komen tot de wegh, waar van ik wel zoude afdwalen, zoo zegh ik, dat dat gedeelte, 't welk ik het Sappighe of Noppighe Vlies noeme, niet alleen dat deel van de holte des Lyfmoeders komt te bekleeden, dat buyten de koek, en genoegſaam bekent is, maar ook ſelfs de

tamen veritati conſentaneum eſſe reperient, qui debito modo per Arteriam umbilicalem Placentam ad extremum uſque ceraceâ materiâ rubrâ repleverint: nam hoc facto, tota Placenta, (quæ nil aliud niſi vaſa ſanguinea,) ſumma rubedine perfunditur, & ſic in conſpectum venit dicta Tunica Villoſa aut ſuccoſa, cinereo colore prædita, quam ſi accurate perſcrutatus fueris, Lect. Benevole, reperies illam eſſe continuam, cum Tunica Villoſa, mihi dicta. Vid. Tab. 1. Fig. 1. Theſ. V.

Dixerit forſan aliquis, ſi illa portio chorii, quæ mihi ſuccoſa ſeu Villoſa, continuet cum ea portione per quam Vaſa ſang: repunt, quare diverſo nomine inſigniri velim? Reſp. hoc à ratione non eſſe alienum, quoniam diverſum uſum obtinere mihi videntur; illa enim portio, per quam myriades vaſorum ſang: ſunt diſperſæ, vaſa continet, ne loco dimoveantur: Altera vero, quæ mihi ſuccoſa, rariſſime vaſis ſang: ſuperbit, vil-

oppervlakte des Moer-koeks, die na de Lyf-moeder ziet of tegens de Lyf-moeder aanſit.

Dit ſal wel beuſelagtig en voor ongelooflyk van ſommighe opgenomen werden, egter zullen ſy het alſoo inder daad en waarheyt bevinden, dewelke op een bequame wyſe de Moerkoeks Slag-ader tot de uyteynden toe met een rood-waſſighe ſtoffe zullen komen te vervullen, want zoo doende, zal de geheele Moer-koek, (die anders niet is, als alleen bloet-vaten en vlieſen,) een rode couleur aannemen, en dit geſeyde Vlies blyft ſijn asverwighe couleur behouden. Dat ook dit Vlies continueel is met het andere ſappige gedeelte, zal men dan ook klaarlyk konnen zien. Ziet de 1. Plaat. Fig. 1. van dit V. Cabinet.

Ymand zal mogelyk vragen, indien dat gedeelte van het Vlies Chorion, 't welk ik vlockig of Sappigh heb geheeten, continueel is met dat deel, waar door alle die Bloed-vaten lopen, en Chorion heet, wat reden iſſer om deſe twee deelen met verſcheyde benaminghen te noemen? Ik antwoorde, zulkx niet zonder reden te zyn, om dat, zoo ik meen, ſy verſcheyde zyn in haar gebruyk; want dat gedeelte, waar door zoo groot een menigte van Bloed-vaten lopen, dat houd deſe Bloet-vaten by een, op datſe niet zouden van een komen te wyken; maar door het ander deel, van

villoſior quoque, & minus tenax. Inteſtinum jejunum continuat quoque cum duodeno & Ileo, attamen in totum haud conveniunt inter ſe, & ea de cauſa diverſis inſigniuntur quoque nominibus. Meſenterium membrana eſt, quæ continuat cum Meſocolo, diverſa tamen habent nomina, quia portio illa connectit tenuia, hæc autem craſſa inteſtina.

N°. XLII. Phiala in liquore conſervans Teſticulum humanum diſſolutum.

N°. XLIII. Phiala ſicca continens inteſtinula fœtus immaturi, ceraceâ materia referta.

ASSER TERTIUS.

N°. XLIV. PHiala in liquore conſervans portionem ſubſtantiæ corticalis Cerebri humani diſſolutam, quam à capillo dependentem nil eſſe, niſi vaſcula ſanguinea, ex hoc ſubjecto luculenter apparet: ſuntque dicta vaſcula ſanguinea cor-

van my het Sappighe of Noppige Vlies geheeten, ziet men zeer raar eenige Bloetvaatjens paſſeeren, ook is het ſelvige ruwer, en niet zoo ſtevigh: Den nughteren darm is ook wel continueel met den twaalfvingerighe, en boghtige Darm, maar ſy komen niet over een in alles, en daarom zoo heeft menſe ook byzondere namen gegeven. Het Darm-ſcheyl is een Vlies, 't welk continueel is met het *Meſocolon*, maar noghtans heeft het verſcheyde namen, om dat aan het eerſte gedeelte het dunne gedarmte, vaſt is, aan 't andere in tegendeel het grove.

N°. XLII. Een Vleſje met voght, waar in bewaart werd een uytgerafelde Teſticul van een menſch.

N°. XLIII. Een droogh Glas, en daar in het Gedarmte van een onvoldrage Vrughtje, 't zelve is met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult.

De derde PLANK.

N°. XLIV. EEn Vleſje met voght, waar in te zien is een kleen ſtukje van de ſchorſſighe ſubſtantie van de Herſſene van een menſch, 't welk ontdaan zynde en aan een hayrtje hangende, klaar doet zien, dat de geſeyde ſchorſſighe ſtoffe niet anders is, als een 't ſamenſtel van Bloet-vaatjens, en wel inſonder-

heyt

corticalem Cerebri ſubſtantiam conſtituentia tam ſubtilia, ut prima fronte viſa, nobis occurrant, tanquam tomentum rubicundum, propter vaſorum repletionem ceraceâ materiâ rubrâ.

Nº. XLV. Phiala in liquore continens Cerebri humani portionem, cujus cortex non diſſolutus præ copia vaſculorum ſanguineorum repletorum, rubicundus apparet, medullaris verò albicat.

Not. 1º. In medullari ſubſtantia plurima puncta reperiri rubicunda, quæ nil, niſi vaſcula ſanguinea repleta, & tranſverſim ſciſſa.

2º. Quamvis ſubſtantia medullaris, Corticalem mole ſuperet, variis tamen locis in Cerebri peripheria, corticalem ſubſtantiam medullarem ſuperare mole ſua, hic conſtat.

Nº. XLVI. Phiala in liquore conſervans portionem ſubſtantiæ Cerebri, cujus ſubſtantia Corticalis, in totum non repleta ceraceâ materiâ rubrâ, minus diſtinctè repræſentat, qualis ſit vera ejus conſtitutio.

Nº.

heyt van Slag aderkens: en zyn deſe Bloet-vaatjens, de ſchorſſige ſubſtantie makende, zoo ſubtiel, dat deſelve met het eerſte opſlagh der ooghen geſien zynde, eenighe roſſe dons verbeelden, wegens der zelve roode opvullingh met een rood-waſſighe ſtoffe.

Nº. XLV. Een Vles met vogt in zigh onthoudende een ſtuk van de herſſene uyt een menſch, wiens ſchorſſighe ſubſtantie niet ontdaan zynde, zigh rood opdoet wegens het opvullen der Bloetvaten, de merghagtighe of medullaire ſubſtantie is in tegendeel witagtigh.

Aanmerkt ten eerſten. Dat 'er in de merghagtighe ſelfſtandigheyt veele roode ſtippen gezien werden, die niet anders zyn, als vervulde en doorgeſnede Bloetvaatjens.

Ten tweede, hoewel de merghagtighe ſelfſtandigheyt de ſchorſſighe in veelheyd overtreft, zoo iſt eghter, dat op verſcheyde plaatzen, in den omtrek der Herſſene, de ſchorſſighe dicker is, als de merghagtighe, gelyk men zulkx hier ook zien kan.

Nº. XLVI. Een Vles met vogt conſerverende een ſtukje van de Herſſene, wiens ſchorſſighe of uytwendighe zelfſtandigheyt in 't geheel niet is vervult met een rood-waſſighe ſtoffe, weshalven men niet te reght zien kan, wat van deſſelfs hoedanigheyt is.

Nº.

No. XLVII. Portio Placentæ Uterinæ muliebris, ceraceâ materiâ flavâ repleta, cujus facies (ut ſupra dictum) Uterum reſpiciens, vel quæ Utero connectitur, membranâ ſuccoſâ ſeu villoſâ adhuc eſt obducta.

N°. XLVIII. Fœtus humani Cerebellum cum annexa protuberantia annulari, biſecta, & liquori immerſa.

Not. 1°. Ut interiora diſtinctius nobis occurrant, à ſeta dependet in liquore dictum objectum.

2°. Corticalis ſubſtantia in totum rubicunda, propter repletionem ſupra memoratam, Medullaris contra albicat.

3°. Hoc objectum tam diſtincte, & luculenter demonſtrat Corticalem ſubſtantiam eſſe Vaſculoſam, ut hiſce viſis, nemo de rei veritate diutius anceps hærere poſſit.

N°. XLIX. Portio Cerebri humani, in quo Nervorum Opticorum coalitio, ut & eorum proventus ex Thalamis diſtincte videri poſſunt.

Not. Præterea Cerebelli proceſſum, vermiformem dictum, ſubſt: non eſſe diſtinctum à reliqua

N°. XLVII. Een ſtuk van een Moerkoek van een Vrouw, 't welk met een geel-waſſighe ſtoffe is vervult, en is deſſelfs oppervlakte, die zigh met de Lyfmoeder vereenight (gelyk hier voren is geſegt) met een Sappigh of Vlokkig dekzel nogh bekleet.

N°. XLVIII. Het Aghterbreyn van een jongh geboore Kindje, met deſſelfs ronde verheventheyt, deſelve is in twee geſpouwen, en werd hier in een voght geconſerveert,

Aanmerkt ten eerſten. Dat dit voorwerp aan een hayrtje in een witte en heldere voght hangt, ten eynde het inwendighe geſtel te beter zoude te voorſchyn komen.

Ten tweeden. De geheele ſchorſſige ſtoffe is rood, wegens het opvullen, gelyk hier vooren gemelt is, het merghagtighe weſen is in tegendeel wit.

Ten derden. Dat de ſchorſſige ſubſtantie uyt Bloed-vaten beſtaat, wyſt dit voorwerp ons zoo evident aan, dat niemand het zelve gezien hebbende, aan de waarheyt zal konnen twyfelen.

N°. XLIX. Een ſtuk van de Herſſene uyt een menſch, waar in de vereeninge der geſigtzenuwen, als mede haar voortkomen uyt der ſelver Slaap-kamers, bequaam gezien konnen werden.

Aanmerkt daarenboven, dat het wormwyſe uytſteekſel van 't Agter-breyn, in weſen niet is verſcheyden van de reſt van 't Agter-

liqua Cerebelli ſubſtantia, hic videre eſt.

N°. L. Hepar vitulinum excarne, uti vulgò (aſt minus caute) loquimur.

Not. Dictum objectum in liquore conſervatur, ut luculentius ramorum divaricationes in conſpectum venirent.

N°. LI. Phiala liquore repleta, in qua conſervatur fœtus humanus, quinque præter propter menſium cum dimidio, dextrâ ferens portionem Piæ Matris, quæ ſcatet Arteriolis repletis, ejus inſcriptio talis eſt,

VITA QUID EST? FUMUS FUGIENS, ET BULLA CADUCA.

Not. Hunc fœtum ſitum habere talem, qualem obtinet in Utero materno.

N°. LII. Portio Cerebri, cum integro Cerebello.

Not. 1°. Reptatus Arteriolarum per Cerebelli ſuperficiem, hic luculenter videri poteſt, quia repletæ ſunt dictæ Arteriæ.

2°. Arteriæ Cervicalis unionem cum Arteriis Vertebralibus, earumque ramificatione, diſtincte hic videre licet, nec non

ter-breyn, maar is met het ſelvighe over een komende.

N°. L. Een ontvleesde Lever van een Kalf, gelyk men gemeenlyk, edogh te onregt ſpreekt.

Aanmerkt, dat het ſelve in een voght hangt, op dat men de verdelinghe der tacken en tackjens te beter zoude konnen zien.

N°. LI. Een Vles met voght, waar in te zien is een Kind van ontrent vyf en een halve maand dragts, 't zelve houd in ſijn reghter handje, een ſtuk van 't dunne Herſſen-vlies, 't welk vervult is van roode opgevulde Slag-aderkens, met dit devys.

WAT IS 'T LEVEN? EEN VOORBY GAANDE ROOK, EN VERDWYNENDE BOBBEL.

Aanmerkt, dat dit Kind zoo is gelegen in deſe Vles, gelyk het gemeenlyk in 's Moeders lyve leyt.

N°. LII. Een ſtuk van de Herſſene, met het geheele Aghterbreyn.

Aanmerkt ten eerſten, dat de cours of loop der Slagh-aderen, langhs de oppervlakte van 't Aghter-breyn, hier zeer bequaam kan geſien worden, om dat de Slag-aders opgevult zyn.

Ten tweeden, zoo kan men hier ook in 't geſighte krygen de vereeninghe der Nek-ſlagh-aders met de twee Wervel-ſlagh-aders, als

non portionem Tunicæ Arachnoideæ, præſertim ſupra proceſſum vermiformem, ubi fluctuans apparet, Phialâ nonnihil motâ.

als mede der ſelver verdeelinghe in tackjens, en voornamentlyk ook een gedeelte van 't derde Herſſen-vlies, het Spinne-webwyſe vliesje, *Tunica Arachnoidea* geheten zynde, 't welk leyt en drilt off fluctueert in 't glas, als men het zelve wat komt te bewegen.

3°. Proceſſus vermiformis cum duobus proceſſibus Cerebelli, ad ejus latera ſiti, longe diſtinctius hic videri poſſunt, quam in objecto recenti.

Ten derden, Het Worm-wyſe uytſteekſel, met de twee op zy ſtaande uytſteeken van 't Achterbreyn konnen hier ook veel klaarder gezien werden, als wel in een vers afgeſtorven lighaam.

4°. Quid ſit de ſubdiviſione ſubſtantiæ Corticalis Cerebelli, in millenas particulas quadrangulares, de quibus egi, & quas depingi curavi in Reſponſ. Epiſt. Problem. XII. ad Clariſſ: Virum Etmullerum, hic quoque videre licet.

Ten vierden, Watter ſy van de ſmaldeelinghe of ſubdiviſie van de ſchorſſighe ſelfſtandigheyd des Agter-breyns, in duyſende van vierkante deeltjens, waar van ik niet alleen gehandelt heb, maar die ook heb laten afbeelden in 't antwoord op de XII. voorgeſtelde Brief aan de Hr. Etmuller, zulkx kan men hier ook zien.

5°. Loco veſicæ, dicta Phiala obturata eſt Membranâ, myriadibus Arteriolarum repletarum ſuperbiente, id quod obſervavi quoque in omnibus fere Phialis. de quibus egi, & in poſterum agere decrevi, & hoc non ſolum ut viſui gratiam conciliarem, verum etiam, ut diverſitas vaſorum ſang: reptatus videri poſſit.

Ten vyfden, Dit glas is gedekt, in plaats van een blaas, met een ſtuk van een vlies, waar door heen duyſende van bloetvatjens komen te paſſeren, en heb ik zulkx ook gedaan ontrent meeſt alle de glaſen, waar van voor heen is geſprooken, en die nogh ſtaan beſchreven te werden; de reeden die ik hier toe had, was niet alleen tot cieraad van 't oogh, maar ook om de verſcheydentheyd van de cours der bloetvaten te konnen zien.

N°. LIII. Phiala in liquore con-

N° LIII. Een vlesje met vogt, en

conſervans oſſium Tarſi humani portionem, hæc oſſa in unum coälita, & in aliam ſubſtantiam mutata, nil minus, quam oſſa illius loci repræſentant, idque ex muliere, cujus pes extremus Spina Ventoſa fuerat obſeſſus.

N°. LIV. Inteſtinula fœtus immaturi tenuia, nitidiſſime repleta & conſervata, per quæ diſtribuuntur vaſa ſanguinea, ceraceâ materiâ flavâ repleta.

N°. LV. Phiala, & in ea fœtus humanus trium circiter menſium cum dimidio, cujus caput decumbit, loco pulvinaris, ſuper Placentulam, tali Inſcriptione

LIBER AB OMNI MALO,
IN PACE QUIESCO.

N°. LVI. In medio hujus Aſſeris reperitur Pedamentum magnum, cui inſidet rupes naturalis, inſtructa non ſolum Calculis humanis, membraniſque, per quas repunt vaſa ſanguinea repleta, verum etiam Renibus humanis, Ureteribus, &c. ita ut rupes naturalis immediate haud videri poſſit.

Præterea dicta rupes obſeſſa eſt ramis vaſorum ſanguineorum,

en daar in een gedeelte van de beentjens des voor-voets van een vrouw, wiens voet met een wind-doorn *Spina Ventoſa* was beſet, en ſyn deſſelfs beenderen van de voor voet als in een geſmolten, en in een ander weſen verandert, verbeeldende niet minders, als beentjes van die plaatze.

N°. LIV. Het dunne gedarmte van een onvoldraghe vrughtje, dewelke zeer curieus vervult en bewaart zyn geworden, en zyn derſelver bloetvatjens met een Geel-Waſſighe ſtoffe opgevult.

N°. LV. Een glas, en daar in een Kindje van drie en een halve Maand dragts, wiens Hoofdje gelegen is op een Moer-koekje in plaatſe van een oorkuſſentje, met dit devys,

VAN ALLE ONHEYLEN BEVRYD, RUST IK HIER IN VREEDE.

N°. LVI. In 't midden van deſe plank ſtaat een groote pedeſtal, en daar op een natuurlyke Steen-rots, voorſien niet alleen van ſteenen, die uyt 's menſchen lighaam zyn gekomen, maar vindmen op de zelve ook menſche Nieren, water-peſen en vlieſen, waar door heen vervulde bloetvaten paſſeeren; zoo dat deſe natuurlyke Rots inmiddels niet kan geſien werden.

Daarenboven is deſe Rots over al beſet met bloetvaten, dewelke op-

tum, qui repleti ceraceâ materiâ rubrâ, repræſentare videntur Corallia rubra.

In faſtigio hujus rupis ſeſe videndum exhibet, ſceleton fœtus humani, ſex circiter menſium, tali ſitu, & corporis incurvatione, ut capite antrorſum adacto, quaſi alloqui velle videatur ſceleton fœtus humani ejuſdem ætatis (ſunt enim gemellorum ſceleta) quod in fundo pedamenti pedibus inſiſtit, tali inſcriptione.

DECIPIMUR VOTIS, ET TEMPORE FALLIMUR, ET MORS DERIDET CURAS, ANXIA VITA NIHIL.

Not. Secundum ſceleton pedes figit in fundo Pedamenti, talique ſitu corpus contorquet, ut capite ſurſum adacto, quaſi auſcultare & alterum ſceleton aſpicere velle videatur cum inſcriptione.

ET VIX DUM CÆPI VIVERE, VITA FUGIT.

Dictum ſceleton pedes figens ſupra Pedamentum, ſiniſtra continet partes generationis infantis, quas more antiquo à 40 annis præparaveram; ante vulvæ introitum videri poteſt membrana hymen.

Theſ. V. Ante

opgevult zyn met een rood-waſſighe ſtoffe, repreſenteerende roode Coraal tacken.

In 't opperſte van deſe Rots doet zigh op, het geraamte van een Kindje van ontrent ſes maanden dragts, en dat met ſulk een poſtuur, buyginghe des Lighaams, en na vooren wendinghe van 't Hoofdje, als of het geſprek wilde houden met het geraamte van een ander van deſelve ouderdom, (want het zyn geraamtjens van tweelingen) ſtaande op de grond van de geſeyde pedeſtal, en aan de voet van de Rots, met dit opſchrift.

WENSCH EN TYD BEDRIEGEN ONS, DE DOOD BELAGHT ONSE SORGE; EN ALSOO IS 'T LEEVEN NIETS.

Het tweede geraamte, ſtaat aan de voet van de Rots, desſelfs Hoofdje is na boven gewent, als wilde het't eerſte aanſchouwen en toeluyſteren, en heeft dit tot devys.

'T LEVEN IS VAN MY GEVLODEN, ZOO DRA HET MY WAS TOEGEBRAGHT.

Het onderſte geraamte heeft in ſyn linker Handje een præparatie. die ik over 40 Jaaren præpareerde, op de wyſe als men doe gewoon was, &c.

Ante pedem dictæ rupis, reperitur quoque ſceleton fœtus humani trium circiter menſium cum dimidio, dextra gerens ramos Arterioſos è pulmone, repletos, & artificioſiſſime exſiccatos, quorum extremitates valde tenues & capillares ſunt, hujus inſcriptio eſt

NIL VOLENTIBUS ARDUUM.

Nº. LVII. Phiala in liquore conſervans Placentam uterinam. cujus Fig. I. Tab. I. continetur.

Not. 1º. Hanc Placentam, ea ſuperficie, qua connectitur Utero, illibatam eſſe, unde non in multos globulos à ſe invicem ſeparatos ſit ſubdiviſa, ſicuti illa nobis utplurimum occurrit, ob rudiorem extractionem, ſed integra, ita ut tunica villoſa, ſeu ſuccoſa, de qua ſupra egi, hic fere illæſa nobis ſeſe videndam exhibeat.

Dicta ſuperficies ſemper, & quidem in ſtatu naturali, ſulcoſa nobis occurrit, illi verò ſulci operiuntur dictâ membranâ villoſâ, niſi Placenta à rudiori manu in varias particulas disjungatur.

2º.

Nogh ſtaat 'er op de voet des Rots het geraamte van een Kindje van ontrent drie en een halve maand dragts, in wiens reghter handje onthouden werden eenighe tacken van ſlag-aderkens, dewelke konſtig opgevult en gedroogt zyn: deſe haare uyteynden zyn zeer fyn, en curieus uyt de Longh gehaalt. Deſſelfs devys is.

NIETS ISSER SWAAR, VOOR HEM DIE WIL.

Nº. LVII. Een vles met vogt, waar in te zien is, een voldraghe Moerkoek van een Vrouw, waar van de Figuur te zien is in de I. Plaat I. Figuur.

Aanmerkt ten eerſten, Dat die oppervlakte, welke zigh met de Lyfmoeder vereenight, gants ongeſchonden is, weshalve deſe oppervlakte niet in veele knobbelagtighe verdeeltheeden is geſcheyden, gelykſe ons meeſt voorkomt, wegens het ruwe aantaſten: maar deſelve is gaaf en geheel gebleven, zoo dat men het donſighe, of veſelagtighe vlies, waar van hier vooren is geſprooken, by na gants en gaar hier zien kan: door deſe oppervlakte loopt in een welgeſtelde Moer-koek, altoos wel yets groevigs, edogh het zelve werd door het geſeyde vlieſigh weſen bedekt, ten ſy dat door 't rouw handelen de Moerkoek, als in veele deelen, verdeelt komt te werden.

Ten

20. Dictam Tunicam villoſam continuari cum ea parte Chorii craſſiore, quæ Placentam obducit, ea facie, quæ fœtum reſpicit; hæc oppidò quam bene hic cernere licet, & ſic conſtabit ut antea dixi, Chorii partem craſſiorem, quæ mihi ſuccoſa & villoſa, utramque ſuperficiem Placentæ obducere.

Longe itaque à veritate recedit, quod dixerint olim Anatomici, ſc. vaſa ſanguinea Placentæ, inoſculari vaſis ſanguineis Uterinis.

Quid præterea ſit conſiderandum circa hanc materiam, ſupra innui, & in gratiam eorum, qui me olim ſæpius rogarunt, quid ſentirem de ita dicta Tunica Alantoide, nonnihil hic addere animus mihi eſt. Quid ſtatuendum ſit de Alantoide brutorum & de ejus contento humore, hactenus mihi ſatisfacere non potui, multo minus quid dicendum de ita dicta Alantoide humana, quandoquidem nunquam illam invenerim, & objectorum inopia, temporis penuria, imo impenſæ incredibiles, quas intra 40 annos feci, & adhuc facio, me detinuerunt hactenus: hoc ſaltem in medium proferam, quid obſervarim temporis ſucceſſu.

Ten tweeden, Zoo kan men nu hier klaar zien, dat het donſighe vlies, continueel en vereenight blyft, met dat dicke deel van 't vlies *Chorion*, 't welk die Moer-koekx vlakte bekleet, dewelke na het kind ziet, en waar door heen alle de bloetvaten loopen, en by een gehouden werden: Zoo dat gelyk hier te vooren is geſegt, het dikſte deel van 't vlies *Chorion*, beyde de oppervlacktens van de Moer-koek komt te bekleeden.

Hoe verre iſt dan van de waarheit, 't geen de ontleeders eertyds waanden, namentlyk dat de bloetvaten van de Moer-koek haar immiddels met die van de Lyfmoeder vereenighden.

Wat verders hier ontrent te conſidereren valt, heb ik hier vooren verhandelt; nu, tot voldoeningh van die my voormaals hebben voorgeworpen, wat ik van 't alſoo genaamde vlies *Alantois* en deſſelfs vogt inde beeſten hield, zo bekenne ik gaarne, dat ik my daar ontrent nogh niet kan voldoen, veel min wat te houden is van 't beſtaan van 't vlies *Alantois* en deſſelfs vogt in een menſch: nadien ik dit noyt gevonden hebbe, en door de ſchaarsheyd der voorwerpen, kortheyd des tyds, en byſtre onkoſten, die in veertigh Jaar van my gedaan zyn, ben ik te rugh gehouden: 't geen ik egter daar ontrent geobſerveert heb zal ik hier in 't kort verhaalen.

Nunquam Urachum humanum inveni ita pervium, ut flatum aut liquorem ex Veſicæ cavitate adigere potuerim in peculiarem; ita dictam, Alantoidem; Urachus quidem apertus eſt, ad digiti transverſi præter propter longitudinem, ſed non ulterius.

Noyt is my een eenigh pis-vat, *Urachus*, in een menſch voorgekomen, 't welk ik bevond toegangh te hebben tot een alzoo genaamde *Alantois* of pis-vlies, 't ſy door blaaſen of inſpuytingh van vogten. Het pisvat word wel aan de grond van de blaas gevonden eenighe openingh te hebben, ontrent een vingher breed hoogh, maar dan komt de wind te ſtuyten: en verders is die niet te brengen.

Tunica Chorium, ut ſupra dictum, in duas lamellas ſeparabilis, quas inter in ſtatu (ut puto præternaturali) aliquando quidem inveni pauxillum liquoris; ſed hoc ubique in corpore non raro contingit, ſcilicet liquores colligi inter membranarum duplicaturas, & hoc impoſuiſſe Anatomicis exiſtimo, qui Alantoidis exiſtenſtentiam ſtatuerunt in corpore humano, id quod nunquam me ſtatuiſſe memini.

Het vlies *Chorion*, gelyk hier boven geſegt hebbe, kan men in twee deelen ſcheyden, tuſſchen dewelke zomtyds eenighe vogtigheyd gevonden werd, maar dat is, zoo ik meen, tegens de loop van de natuur; daarenboven zoo ziet men 't geheele lighaam door, dat meeſt alle de vlieſen verdubbelt zynde, wel eenighe vogtigheyd plaatze geven, om daar voor eenighe tyd te huysveſten, maar zulkx is al mede onnatuurlyk, en deſe verdubbeling van de *Chorion* en verſamelingh van vogtigheyd tuſſchen deſſelfs verdubbelingh, geloof ik oorſaak geweeſt te zyn van haare erreur of dwaling ontrent dat alzoo genoemde vlies *Alantois* in de menſchen.

3°. In dicta Phiala reperitur quoque fruſtum Placentæ, à dicta Tunica Villoſa ſeu ſuccoſa ſeparatum, ut vaſorum conſtitutio accurate videri poſſet.

Ten derden, In dit glas werd ook een ſtuk van een Moer-koek gevonden, wiens donſigh of ſappigh vlies afgeſcheyden is, op dat men der bloetvaten geſtel bequamelyk konde zien.

4°. Ten

4°. Funiculi umbilicalis vaſa ſang:, ceraceâ materiâ repleta hic luculenter conſpiciuntur.

N°. LVIII. Infantis Pes, naturali rubedine perfuſus, & in liquore conſervatus.

Not. 1°. Omnes Muſculi Tibiam flectentes, & in poſtica parte femoris ſiti, hic nitide ſunt ſeparati, ſc: Sartorius, Gracilis, Semi-nervoſus, Semi-membranoſus, & Biceps, quos inter ſub Genu Nervi, Os ſacrum tranſeuntes, & per femur decurrentes luculenter videri poſſunt, nec non eorum ramificationes, ſub genu, quarum exterior gracilior, per Muſculos, Fibulæ inſtratos, decurrit, alter verò, & craſſior, inter Tibiam & fibulam decurrens, ramum largitur, qui inter duo capita Muſculi Gaſterocnemii externi decurrit ad calcaneum.

2°. Parte anteriore conſpiciendas quoque ſeſe exhibent portiones Muſculorum tibiam extendentium ſc: Muſculi latitendinis, Recti, vaſti interni, & Vaſti externi. Suntque omnes hi Muſculi naturali rubedine perfuſi.

Ten vierden, Des ſtrengs bloetvaten opgevult zynde, kunnen hier bequaam gezien werden.

N°. LVIII. Het been van een kleen Kind, 't welk natuurlyker wyſe rood van couleur voorkomt, leggende in een vogt.

Aanmerkt ten eerſten, Alle de ſpieren, die het ſcheen-been buygen, en op 't agterſte van 't dye-been geplaaſt zyn, kan men hier zeer bequaamelyk zien, namentlyk de ſnyders-ſpier, de ſchraale-ſpier, de half zenuw-agtighe, de half-vlieſighe en twee hoofdighe ſpieren. Tuſſen deſe ſpieren kan men de zenuwen zien, dewelke door het Heyligh-been lopende haar door de dye verſpreyden, als mede der zelver twee tacken of ſcheuten onder 't vouwen van de knie, waar van de buytenſte en ſchraalſte door die ſpieren loopt, dewelke op 't kuyt-been leggen; de tweede en dikkere tack, loopende tuſſchen het ſcheen-en kuyt-been, geeft een tak van ſigh, dewelke tuſſen de twee hoofden van de buytenſte kuyt-ſpier nederwaarts afloopt na de hiel.

Ten tweeden, Van vooren doen zigh op een gedeelte van de ſpieren die het ſcheen-been uytſteken, namentlyk de breed-peeſighe, de reghte, de vaſte-uytwendighe, de vaſte-inwendighe, en zyn alle deſe ſpieren natuurlykerwyſe rood van couleur.

N°. LIX. Phiala in liquore conſervans Cor fœtus humani & Pulmonem.

Not 1°. Pulmonis veſiculæ ceraceâ materiâ ſunt repletæ, unde totus Pulmo rubicundus, & naturali expanſione præditus eſt.

2°. Inter duos Pulmonis lobos majores, Cor in conſpectum venit, naturali colore præditum ſitumque naturalem retinens.

3°. Arteria Pulmonalis, Arteria magna cum tribus ſuis ramis abſciſſis, ſurſum ſpectantibus, nec non ductus Arterioſus, & Cordis auriculæ luculenter hic videri poſſunt, tanquam in corpore vivo.

N°. LX. Phiala liquore repleta, in qua offertur ſutura tendinis muſculorum ſuralium.

N°. LXI. Phiala in liquore continens hominis os petroſum, in quo diſtincte videri poſſunt tres canales oſſei, Cochlea, cum ſua lamina ſpirali, tenuiſſima membranula ſuccincta.

N°. LXII. Arteria ſplenica vitulina, ceraceâ materiâ flavâ repleta, & in liquore conſervata, ut extremitates ſuccoſæ, pe-

N°. LIX. Een vles in zigh onthoudende het Hart en Longh van een Jong geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſten, Dat alle de blaaskens van de Longh met een waſſighe ſtoffe opgevult zyn, waar door de geheele Longh rood en natuurlykerwyſe uytgeſpanne voor komt.

Ten tweeden, Tuſſen de twee groote lobbens van de Longh, ziet men het Hart, natuurlyk van couleur, en van plaatze geenzints verandert zynde.

Ten derden, Des Longhs ſlag-ader, de groote ſlag-ader met deſſelfs drie groote afgeſnede en opwaarts lopende tacken, als mede de ſlag-aderlyke wegh, en oorkens des Herte kan men alle hier zoo perfect zien, als of men het in een levendig menſch ſagh.

N°. LX. Een vles met vogt, in 't welk te zien is, een nayingh van de peeſe van de kuyt-ſpieren.

N°. LXI. Een vlesje met voght, waar in te zien is het ſteen-been van een menſch, met deſſelfs drie beenighe Canaalen, het ſlacke-huysje, met deſſelfs rond-lopend plaatje (*Lamina Spiralis*) bekleet met een uytnemend dun vliesje.

N°. LXII. Des Milts ſlag-ader uyt een Kalf met een geel-waſſighe ſtoffe opgevult, leggende in een vogt, op dat men de ſappighe uyteynden konde zien, dewelke half-

penicillorum detritorum modo conſtitutæ, videri queant.

N°. LXIII. Phiala ſicca, continens, tria corpuſcula à capillo dependentia, ab aliis habita pro calculis, quæ mihi ſunt oſſicula, reperta in glandula pineali, quæ mihi dono dedit Excell. Vir, Collega & Dominus Quina, practicus apud Amſtelodamenſes feliciſſimus, qui hæc objecta in Glandula pineali cujuſdam fœminæ invenit.

N°. LXIV. Phiala, liquore repleta, & in ea fœtus humanus trium circiter menſium, nitide conſervatus, cujus inſcriptio talis eſt,

NAVITA, QUO PACTO SÆVIS PROJECTUS AB UNDIS, SIC EGO NUDUS HUMI JACUI PUER INDIGUS OMNI AUXILIO VITÆ, CUM PRIMUM IN LUMINIS ORAS NIXIBUS EX ALVO MATRIS NATURA PROFUDIT.

N°. LXV. Phiala liquore repleta, in qua occurrit portio Cerebelli, ut & Medulla oblongata.

Not. 1°. Proceſſus vermiformis hic luculenter videri poteſt, ut & duæ portiones Cerebelli à lateribus proceſſus Vermi-

half-verſleete penceeltjens komen te verbeelden.

N°. LXIII. Een droogh glaasje, waar in aan een hayrtje hangen drie Lighaamtjens, dewelke van Andere voor ſteentjens zyn aangeſien, edogh ik houde de zelve voor beentjens, de welke den wel-geoeffende Hr. Dr. Quina gevonden heeft in 't Pyn-appels kliertje *Glandula Pinealis* van een Vrouw.

N°. LXIV. Een Kindje van ontrent drie maanden dragts, 't welk in een voght zeer curieus bewaard werd, met dit devys.

Gelyk een Schipper word in Zee
Geſolt, geſlingert door de baaren:
Zoo lag ik naakt onmagtig meê
Ter aarde, omringt van veel gevaaren.
Terwyl ik geene hulpe vond
Toen 's levens licht my eerſt beſtraalde,
En ik, na myn geboorte ſtond
Uit 's Moeders lyf, hier adem haalde.

N°. LXV. Een vlesje met voght, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't agterbreyn, als mede het verlenghde rug-mergh.

Aanmerkt ten eerſten, Dat het worm-wyſe uytſteekſel hier klaar geſien kan werden, als mede de twee uytſteekſels van 't aghterbreyn, dewelke byzyde het worm-wy-

Vermiformis ſiti, & magnam analogiam cum dicto vermiformi proceſſu habentes.

2°. In medulla oblongata corpora Pyramidalia & Olivaria viſui ſeſe exhibent, idque non ſolum parte inferiore, quæ ab Anatomico Excellentiſſimo Vieuſſen ſunt inventæ, deſcriptæ & depictæ, verum etiam parte ſuperiore, quas ego deſcripſi, & depingi curavi in Reſponſ. Epiſt. Problem. XII. Tab. XIV. Fig. 5.

No. LXVI. Portio Cerebelli hum: cum Medullæ oblongatæ portione.

Not. 1°. Medulla oblongata circa principium ſpinalis medullæ, ubi corpora olivaria & Pyramidalia reperiuntur, tractus medullares ſunt duplicis ordinis, ſcil: 1°. Circulares & ſub iis longitudinales, quas ego detexi, & depingi curavi in Reſponſ. Epiſt. Probl. ſupra citata.

2°. Fiſſura antica & poſtica principii ſpinalis medullæ hic etiam exactiſſime conſpiciuntur, ut & proceſſus duo, à Cerebello ad protuberantiam annularem tendentes.

No.

wyſe uytſteekzel geplaaſt zynde, een groote overeenkomſt hebben met het geſeyde worm-wyſe uytſteekſel.

Ten tweeden. In 't verlengde Rugh-mergh kan men hier de olyv-wyſe, ook de pyramied-wyſe lighaamen bequamelyk zien, en dat niet alleen van onderen, die beſchreven ſijn van den deftige Ontleeder Vieuſſens, maar ook ſelfs van boven; deſe zyn uytgevonden, beſchreven en afgebeeld van my, in myn antwoord op de XII. Voorgeſtelde Brief. Tab. XIV. Fig. V.

No. LXVI. Een ſtuk van 't agterbreyn, als mede van 't verlenghde mergh uyt een menſch.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de merg-agtighe draaden van 't verlengde rugh-mergh tweederhande zyn; namentlyk, eerſt komen ons voor zoodanige, dewelke na de ronte loopende van my uytgevonden zyn, en onder deſe, die na de lenghte gaan, dewelke ik heb doen afbeelden in 't bovengemelde antwoord.

Ten tweeden, Zoo kan men hier ook zeer diſtinct zien de twe ſpleeten, die daar gevonden werden in 't begin van 't rug-mergh, waar van de eene aan de voorſte, de andere aan de aghterſte zyde geplaaſt zyn. Ook ziet men hier de twee uytſteken, dewelke van 't agterbreyn na de ronde verhevent heyd lopen.

No.

N°. LVII. Fœtus Hepar excarne, uti vulgo, aſt minus caute, loquimur.

N°. LXVII. Een ontvleeſt Levertje, gelyk men gemeenlyk (hoewel abuſivelyk) ſpreekt.

ASSER QUARTUS.

De Vierde PLANK.

N°. LXVIII. PLexus Choroideus infantis, in quo nullæ Glandulæ, ab authoribus ita decantatæ, comparent, huic in Phialæ fundo connectitur Glandula Pinealis.

N°. LXVIII. DE Aderighe vlegting van een Kind, waar in gants geen klieren, zoo roemrughtigh van de Autheuren voorgeſtelt, te zien zyn, aan 't zelve is nogh vaſt gehegt het Pyn-appels kliertje, leggende op de grond van 't Vlesje.

Not. 1°. Hunc plexum Piæ matri quoque eſſe connexum, per quam Piam matrem plurima quoque vaſcula ſanguinea ſunt diſſeminata.

2°. Huncce plexum nil eſſe, niſi Arteriolas, ad viſum ſuccoſas, à naturali conſtitutione Arterioſa nonnihil recedentes, mirumque in modum contortas, ſerpentinoque modo reptantes, Glandulaſque repræſentantes. Vid Reſp. in Epiſt. Probl. XII. Tab. XV. Fig. 3.

Aanmerkt, Dat deſe geſeyde vlegtingh niet anders is als Slagaderkens, op 't geſight ſapagtigh, en wat van de Slag-aderlyke geſtalteniſſe afwykende.

Ten tweede, Deſelve zyn wonderlyk geſlingert, en zoo Slangswyſe kruypende, datſe eenigher maate in 't eerſte opſlag der ooghen kleene kliertjens repræſenteeren. Ziet hier over na het antwoord op de XII. voorgeſtelde Brief Tafel. XV. Fig. 3.

N°. LXIX. Phiala liquore repleta, in qua videre licet portionem Oſſis ſacri ex infante, quam ſecundum longitudinem ſecui, huic parte ſuperiore, relicta lamella ultimæ vertebræ lumborum;

N°. LXIX. Een vleſje met voght, waar in te zien is een na de lenghte doorgeſnede ſtuk van 't Groote of Heyligh-been; aan deſſelfs bovenſte is ook nogh aan vaſt gebleven een doorgeſnede ſtuk van de laaſte Wervel-beendere van de Lendene: als mede aan

ut & parte inferiore integrum os caudæ.

Not. hoc objectum ita ſecundum longitudinem eſſe diſſectum, ut videri poſſit differentia, quæ reperitur inter interſtitia corporum vertebrarum Spinæ dorſi, & interſtitia corporum vertebrarum oſſis ſacri.

In interſtitiis corporum vertebrarum Spinæ dorſi, cavitas reperitur exigua, & in illa humor, ut in aliis juncturis; dicta cavitas hic apparet inter ultimam lumborum vertebram, & primam oſſis ſacri vertebram.

Contrà, inter primum & ſecundum corpus vertebræ oſſis ſacri, vix ac ne vix quidem veſtigium cavitatis reperitur, inter ſequentes autem nulla omninò videri poteſt cavitas, neque ejuſmodi cavitates iſthic loci neceſſariæ erant, quandoquidem corpora vertebrarum inter ſe per Synchondroſin ſunt conjuncta, & ab omni motu deſtituta: Spinæ autem dorſi conceditur motus, & per conſequens indigebant corpora vertebrarum interſtitiis, cavita-

't onderſte het gehele, na de lenghte doorgeſnede, Staart-beentje.

Aanmerkt, Dat dit voorwerp zoodanigh na de lenghte doorgeſneden is, op dat men het onderſcheyd zoude konnen zien, die daar is tuſſchen de tuſſchen-ſcheydzels der lighaamen der Wervel-beendere van de ruggegraat, en die van 't Groote of alzoo genoemde Heyligh-been.

Tuſſchen de tuſſchen-ſcheydzels der Wervel-beenderen van de Rugge-graat werd een kleene holligheid gevonden, en daar in een voght, gelyk als in de andere junctuuren des lighaams: Deſe holligheyd is hier nogh te zien tuſſchen het lighaam van de laaſte Wervel-been van de lendenen, en tuſſchen dat van het eerſte Wervel-been van 't Heyligh-been.

In tegendeel zoo ziet men tuſſchen het lighaam van de eerſte en tweede Wervel-beenderen van 't Heyligh-been naulykx eenighe holte, en tuſſchen de reſt gantſch geene, en zulkx is ook niet nodigh, nadien de Wervel-beenderen van 't Heylig-been onderlingh door Kraak-been aan den andere gehegt zynde, gants onbeweeghelyk zyn: In tegendeel, dewyl datter evidente beweeginghe in de Rugge-graat is, zoo waſſer die holte en vogtigheyd immers zoo dienſtigh, als in de andere junctuuren.

vita- Op

vitatibus, & dicto humore, in omnibus juncturis reperiundo.

In fundo hujus Phialæ Teſticulus humanus nonnihil diſſolutus reperitur. Vid. Theſaur. V. Tab. III. Fig. 2.

Op de grond van deſe vles is ook te zien, een ten deele ontdaane Teſticul van een Mansperſoon. Siet 't V. Cab. Taf. III. Fig. 2.

N°. LXX. Phiala in liquore continens Pudendum Infantis, cujus labia naturalem conſtitutionem ſine rugis retinuerunt.

Not. Horum labiorum alterum rubedine eſt perfuſum, propter vaſorum ſanguineorum repletionem, pæterea Epidermide ablata, duum generum Pori ſeſe conſpiciendos exhibent. Nymphæ vero nulla cute obducuntur, ea propter talibus poris cutaneis deſtituuntur.

N°. LXXI. Lactes fœtus balænæ, cujus dimidia pars rubicunda, propter vaſorum ſanguineorum repletionem.

N°. LXXI. De Hom van een Jongh Walvisje, wiens halve zyde rood-agtigh is, wegens het opvullen der bloetvaten.

N°. LXXII. Arteria ſplenica vitulina ceraceâ materiâ referta, cujus extremitates ſuccoſæ, variis locis relictæ, videri hic poſſunt, diverſis autem locis abſtuli eas, & ſic penicillorum detritorum inſtar nobis occurrunt.

N°. LXXII. De Slag-ader uyt een Kalfs Milt, met een waſſighe ſtoffe opgevult, wiens ſappighe uyteynden op verſcheyde plaatzen overgebleven zyn, andere daarentegen wegh genomen zynde verbeelden de uyteynden van verſleeten Penceeltjens.

N°. LXXIII. Pia mater, cum ſuis proceſſibus inter anfractus Cerebri ſeſe inſinuantibus, idque in liquore.

Not. 1°. Vaſa arterioſa ad extremitatem uſque eſſe repleta, unde totum objectum rubicundiſſimum.

N°. LXXIII. Een vlesje met voght, waar in onthouden werd het dunne Herſſen-vlies, met deſſelfs aanhanghzels, dewelke haar komen te zetten tuſſchen de omwindighen der Herſſene.

Aanmerkt ten eerſten, Dat deſſelfs Slag-aderen ten uyterſte eyneen toe opgevult zyn, waar door het geheele voorwerp rood is geworden.

20. Per Piæ matris ſubſtantiam variis locis pinguedinem eſſe diſperſam.

N°. LXXIV. Æthiopiſſæ fœtus, ſeptem præter propter menſium, cujus capitis pars ſuperior non ſolum, verum etiam frons ad Palpebras uſque, undique capillis nigris ſtipatur, habetque ſitum talem, qualis ſæpius obſervatur in fœtu uterum maternum occupante.

N°. LXXV. Ante dictum objectum conſpiciendum ſeſe exhibet Corbiculus Indicus, in quo continetur pueri Cor cum Pulmone.

Not. Cordis vaſa, Ventriculi, ut & Auriculæ repletæ ſunt materiâ ceraceâ rubrâ, ſitumque naturalem retinuit Cor: Pulmonis veſiculæ etiam ſunt repletæ ceraceâ materiâ albâ; & ſic dictæ partes conſtitutæ ſunt, ac ſi ſuperſtites eſſent in corpore vivo.

N°. LXXVI. Phiala in liquore continens Placentam Uterinam cum ſuo funiculo umbilicali, quæ ſunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ. Tunicâ villoſâ aut ſuccoſâ maxima parte ablatâ, luculenter videri poteſt, totius Placentæ ſubſtan-

Ten tweeden, Dat dit dunne Herſſen-vlies op verſcheide plaatze met vet is voorſien.

N°. LXXIV. Een vles met voght, waar in te zien is een Kindje van een Americaanſche Negerinne van omtrent ſeven Maanden dragts, wiens opperhoofdje niet alleen vervult is met ſwarte hayrtjens, maar ook ſelfs het voorhoofdje tot op de Wyn-brauwen: 't ſelve is gelegen in zoo een poſtuur, gelyk de Kinderen menighmaal in 's Moeders lyve zyn gelegen.

N°. LXXV. Voor het geſeyde Kindje vind men een Indiaanſch korfje, waar in gelegen is het Hart van een Jonghe, met deſſelfs Longe.

Aanmerkt, Dat de bloetvaten, als mede beyde de Ooren van 't Hart met een Rood-waſſighe ſtoffe vervult zyn, en heeft het Hart zyn natuurlyke plaatze behouden: ook zyn de blaaskens van de Longh met een Wit-waſſighe ſtoffe vervult, en dus doende komen ons deſe zaaken voor, als in een levendigh menſch.

N°. LXXVI. Een vles met voght, en daar in een Moer-koek van een Vrouw met deſſelfs Navel-ſtrengh, waar van alle de bloet-vaten vervult zyn met een Rood-waſſighe ſtoffe, en is deſſelfs ſappighe of ruyge vlies wegh genomen, op dat men klaar konde zien de geheele Moer-koek niet

ſtantiam, nil eſſe niſi vaſa ſanguinea, nullis interjectis, ita decantatis, Glandulis.

N°. LXXVII. Phiala repleta liquore, in quo videre licet portionem magnam Piæ matris, cujus vaſa ſanguinea optime ſunt repleta.

N°. LXXVIII. Hominis inferior Cerebri pars, cum integro Cerebello, parte inferiore viſa.

Not. 1°. Inter duas Cerebelli portiones conſpiciuntur duæ Cerebelli prominentiæ, & inter illas proceſſus vermiformis.

2°. Duo corpora Olivaria, ut & Pyramidalia inferiora, à Domino Vieuſſens delineata & deſcripta, luculenter hic videri poſſunt, ut & nervi olfactorii, Viſorii. &c.

3°. Hujus Cerebri vaſa non ſunt repleta, ita ut totum hoc objectum colore albo præditum ſit.

N°. LXXIX. Phiala continens portionem Cerebri, ſc: fornicem cum ejus ita dictis duobus brachiis. Cavitates laterales ſunt Ventriculorum anteriorum partes ſuperiores Cerebri. In poſtico aut oppoſito latere in eadem Phiala occurrit

niet anders te zyn als een t'ſamenſtel van bloetvaten, waar tuſſchen gants geen kliertjens te vinden zyn.

N°. LXXVII. Een vlesje met voght, onthoudende een groot ſtuk van 't dunne Herſſen-vlies, wiens bloet-vaten byzonder moy opgevult zyn.

N°. LXXVIII. Een gedeelte van 't onderſte der Herſſene van een menſch, met het geheele agter-breyn, zoo als het ons van onderen voorkomt.

Aanmerkt ten eerſten, Dat tuſſchen de twee deelen van 't Agter-breyn, ook twee byſondere uytſteekzels gevonden werden, en tuſſchen deſe wederom het worm-wyſe uytſteekzel.

Ten tweeden, de twee Olyfs- en Piramiedswyſe lighaamtjens, dewelke van de Heer Vieuſſens beſchreven en afgebeelt zyn, kan men hier bequamelyk zien, als mede de Reuk en Geſight-zenuwen. &c.

Ten derden, De bloetvaten van deſe Herſſene zyn niet vervult, en daarom komt ons dit voorwerp voor, wit van couleur.

N°. LXXIX. Een glaasje met vogt, en daar in een ſtuk van de Herſſene, namentlyk het verwerfzel met deſſelfs twee alzoo genoemde armen. De twee op zy ſtaande holligheden of groeven, zyn het opperſte der twee voorſte Herſſen-groeven: In 't agterſte van dit glas komt ons nog

currit portio Cerebri, ut & Piæ matris infantis, cujus vaſa ſanguinea repleta ſunt ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. LXXX. Phiala in liquore conſervans Papillam Mammæ balænæ, per medium ſectam.

Hoc objecto parte anteriore viſo, occurrit ſpina, demonſtrans ductum lactiferum ſulcatum non ſolum, verum etiam fimbriatum.

Phialâ inverſâ conſpicienda ſeſe exhibent ſequentia.

Spina lævi lateris indigitare videtur Papillæ integumentum; dextri lateris ſpina demonſtrat Papillas nervoſas, quæ à ſe invicem diſſolutæ faſciculos piloſos præ ſe ferunt. Vid. hac de re Theſaur. I. Tab. 4. Fig. 1.

N°. LXXXI. Phiala ſicca, in qua continetur albiſſimum Muris ſceleton, unico pede inſiſtens, cæteris à terra remotis, peculiari modo ſaltare videtur; inter pedes poſteriores fructus Spinoſiſſimus Opuntiæ reperitur.

N°. LXXXII. Phiala in liquore continens inteſtinula fœtus balænæ.

N°.

voor een ander deel van de Herſſene, en ook van 't dunne Herſſenvlies uyt een Kind, wiens bloetvatjens vervult zyn met een roodwaſſighe ſtoffe.

N°. LXXX. Een vlesje met voght, in zigh onthoudende een over langs doorgeſnede Tepel van de borſt van een Walvis.

Als men dit voorwerp van vooren ziet, zoo ziet men in dit voorwerp een doorntje ſteken, 't welk ons aanwyſt de Melk-canaal, dewelke niet alleen geveurt, maar ook zelfs geſaſelt is.

Als men het zelve glas omkeert, zoo doen zigh op, voor eerſt een ingeſtoke doorn, en dat aan de linker zyde van 't voorwerp, aanwyſende het uyterlyke bekleetzel des Tepels, het doorntje aan de reghter zyde, wyſt ons aan de Zenuw-agtighe Tepeltjens, dewelke ontdaan zynde, repreſenteerenſe hayrige bundelkens. Ziet hier over verders na het I. Cabinet Tab. IV. Fig. I.

N°. LXXXI. Een droogh vlesje waar in bewaart werd een zeer wit geraamte van een Muys, dewelke op een van de agterſte pooten ſtaande, ſchynt te danſen; tuſſchen deſſelfs agterſte pooten werd gevonden een vrugt van een grote ſtekelige Indiaanſe Vyge, die byſter vol van doorntjens beſet is.

N°. LXXXII. Een vlesje met voght waar in te zien zyn, de darmtjens van een Jong Walvisje.

N°.

N°. LXXXIII. Phiala liquore repleta, in qua fœtus Venæ Portæ videri poteſt, cujus extremitates mirum in modum ſunt repletæ & conſervatæ.

N°. LXXXIV. Portio Cerebri humani, cujus cortex rubicundus, propter repletionem vaſor: dictam ſubſtantiam conſtituentium: hujus figura delineata eſt in Reſponſ. Epiſt. Problem. XII. Tabula XIV. Fig. 2.

ASSER QUINTUS.

N°. LXXXV. HOminis auricula Cordis dextra, cujus ſuperficies interior hic à me facta eſt exterior, ut columnæ carneæ diſtinctius conſpicerentur.

Not. interim dictas columnas variis locis auriculæ eſſe connatas, & diverſis locis ab illa in ſui medio eſſe disjunctas, id quod ſetæ, quæ hic ſub columnis tranſeunt, ceu indicare videntur.

N°. LXXXVI. Phiala in liquore ſervans lamellam Cerebri humani, cujus cortex à repletione rubicundus, medullaris verò albicans.

Not.

N°. LXXXIII. Een vlesje met voght waar in te zien is de Poort-ader uyt een onvoldrage vrughtje, en zyn deſſelfs uyteynden wonderlyk vervult en bewaart.

N°. LXXXIV. Een ſtuk der Herſſene uyt een Menſch, wiens ſchorſighe ſelfſtandigheyd rood van couleur is, wegens het opvullen der bloet-vaten, dewelke de ſchorſſighe ſubſtantie zelfs zyn. Deſe Figuur vind men afgebeelt in 't antwoord op de XII. voorgeſtelde Brief Tab. XIV. Fig. II.

De vyfde PLANK.

N°. LXXXV. HEt reghter Oor van een menſche Hart, wiens binnenſte oppervlakte buytenwaarts van my is gewent, op dat men de vleeſighe ſtutſels beter konde zien.

Aanmerkt ondertuſſchen, Dat deſe ſtutzels niet alleen op verſcheyde plaatzen aan 't Oor vaſt zitten, maar ook datſe op verſcheyde plaatzen in haar midden daar van zyn geſcheyden, 't welk deſe doorgeſtooke borſteltjens aanwyſen.

N°. LXXXVI. Een vlesje met voght, waar in te zien is een ſtuk of moote van de Herſſene van een Menſch, wiens ſchorſſighe ſelfſtandigheid wegens het opvullen der bloet-vatjens rood voorkomt.

Aan-

Not. In parte medullari media obſervatur hic quoque corticalis ſubſtantia.

No. LXXXVII. Phiala ſicca, & in ea rami arterioſi, ceraceâ materiâ repleti. In fundo Phialæ ſceleton Muris quoque reperitur, mira geſticulatione poſitum.

No. LXXXVIII. Phiala, in cujus liquore videre eſt portionem inteſtini coli humani, cum annexo cœco, & proceſſu vermiformi.

Not. Hoc objectum vitæ ſpeciem præ ſe ferre.

No LXXXIX. Hominis naſus in liquore conſervatus, cum ſuis interruptionibus cartilagineis, non quinque, uti voluere authores, ſed pluribus ſc: octo Vide Reſp. Epiſt. Problem. VIII. Tab. IX. Fig. 5.

No. XC. Teſticulus humanus, cujus Tunicam Vaginalem aperui, ut vaſa præparantia in conſpectum venirent.

Not. Per Dictæ Tunicæ dorſum innumera vaſa ſanguinea repleta diſpergi; musculus autem ſuſpenſorius per ſuperficiem decurrens, colore albicante hic etiam in conſpectum venit, quia vaſa ſang: inania ſunt.

Aanmerkt, Dat men in 't merg-agtighe weſen hier ook een ſchorſig weſen vind.

No. LXXXVII. Een droogh vlesje in zigh onthouden Slag-aderlyke tacken, die met een Rood-waſſighe ſtoffe zyn opgevult, op de grond van dit vlesje vind men een wit geraamte van een Muys, in een ſeltzaame poſtuur geſtelt zynde.

No. LXXXVIII. Een vlesje in wiens voght bewaart werd een ſtuk van de Colyk-darm van een menſch, met deſſelfs blinde-darm en worm-wyſe uytſteekzel, en verbeelt dit voorwerp nogh levendig te zyn.

No. LXXXIX. De Neus van een menſch in een vogt bewaart, waar in te zien zyn deſſelfs kraak-beenighe verdeeltheden, die niet vyf in getal zyn, gelyk de Autheuren ſchryven, maar agt. Ziet het antwoord op de VIII. Voorgeſtelde brief. Tab. IX. Fig. V.

No. XC. Een Zaad-bal van een Menſch, wiens ſchee-Vlies geopend zynde, de bereydende Vaten geſien konnen werden, dewelke opgevult zyn.

Aanmerkt ook, dat door het buytenſte van 't geſeyde Vlies zeer veel Bloet-Vaten loopen, ook ziet men hier het ophangend Spiertje, 't welk witagtig hier nu voor komt, om dat deſſelfs vaatjens niet opgevult zyn.

No. XCI.

N°. XCI. Phiala in liquore reſervans duos Lienes fœtuum humanorum, quorum vaſa, Lienem conſtituentia, ſunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ, hiſce connectuntur Pancreata rubicundiſſima propter eandem rationem.

N°. XCII. Hominis dimidia pars Naſi, viventis ſpeciem referens, in cujus ala veſtigium variolæ remanſit, ſtellæ figuram præ ſe ferens.

Not. 1_o. In cute, ab Epidermide liberata, videri poſſe duo pororum genera, majora ſc: ut & minora. Prolabium integumento obductum, & ſic villoſitas (de qua in Theſaur. IV. egi) non apparet.

2°. Ductus lachrymalis continet portionem pennæ anſerinæ, ut ſic demonſtrem, ubinam loci ſit ejus terminus in naſi cavitate.

N°. XCIII. Phiala in liquore continens Fœtus inteſtinula, quorum vaſa ſanguinea ſunt repleta.

N°. XCIV. Portio cutis frontis fœtus humani, cum palpebra, vitæ ſpeciem referens.

N°. XCI. Een vles met voght, en daar in twee Miltjens van Jongh geboore Kindertjens, welkers bloet-vaten, die de Milt maken, opgevult zyn met een Rood-waſſighe ſtoffe; Aan deſe Milten zitten de Maagh-kuſſekens nogh vaſt, die om deſelve reede zeer rood couleurigh zyn.

N°. XCII. De helft van een menſche Neus, zeer levendig van couleur, in wiens vleugel het teken van een kinder pockje is gebleven, het welk een Sterretje komt te verbeelden.

Aanmerkt ten eerſten, Dat men in 't vel, ontbloot zynde van 't opper-velleke, tweederhande ſweet-gatjens zien kan, namentlyk groote en kleene. Des Voorlips ruyghe geſteltheyd kan men hier nu niet zien, om dat deſſelfs bekleetzel niet weg genomen is. Ziet hier over na het IV. Cabinet.

Ten tweeden, Zoo werd hier geſien, dat in de traan-canaal een pennetje is geſtooke, om het uyteynde deſes canaals te konnen zien in de holte van de Neus.

N°. XCIII. Een vlesje met voght, in ſigh onthoudende het gedarmte van een jongh geboore Kindje, en zyn deſe haare bloetvatjens opgevult.

N°. XCIV. Een ſtuk van 't vel van 't Voorhoofd van een jongh geboore Kindje, met deſſelfs opperſte Oogh-ſchel, levendigh van couleur.

Not. in Limbo palpebræ oſcula viſuntur, per quæ humor excernitur, quo palpebræ oblinuntur.

Aanmerkt, dat aan de uyterſte omtrek hier geſien werden alle die mondekens, waar door een voght paſſeert, die het uyterſte der Oogh-ſchellen komt te beſtryken.

N°. XCV. Infantis facies vivido colore prædita, cui circumpoſita ſunt vaſa ſanguinea Piæ matris.

N°. XCV. Het aangeſigt van een jongh geboore Kindje, zeer levendigh van couleur, rondom 't zelve zyn gelegen de opgevulde Slag-aderen van 't dunne Herſſen-vlies.

N°. XCVI. Phiala ſicca, in qua reſervatur portio Corii, in filamenta diſſoluta.

N°. XCVI. Een droogh vlesje, en daar in een ſtuk van 't vel tot leer bereid, en in draden uytgerafelt.

N°. XCVII. Phiala liquore repleta, continens portionem Arteriæ pulmonalis, ceracea materia artificioſe repletam.

N°. XCVII. Een vlesje met voght, waar in geſien werd een ſtuk van des Longhs Slag-ader zeer konſtigh opgevult met een waſſighe ſtoffe.

N°. XCVIII. Cerebellum Infantis eodem modo conſervatum.

N°. XCVIII. Het Agter-breyn van een kleen Kindje, op dezelve wyſe geconſerveert.

N°. XCIX. Oculus humanus cum ſuis palpebris; qui, ut rotunditatem conſervaret, repletus eſt.

N°. XCIX. Een menſche Oog met deſſelfs Oogh-ſchellen; op dat het Oog zyn rondigheyd zoude behouden, is 't zelve opgevult.

N°. C. Phiala ſicca, & in ea Scrotum humanum inflatum, exſiccatum, ut, eo aperto, videri poſſit ſeptum, ut & celluloſitas (ſi ita loqui liceat) Tunicæ Dartos. Vide ejus figuram in Reſp. Epiſt. Problem. I. Fig. I. Tab. I.

N°. C. Een droogh glaasje, en daar in het Kloot-ſakxke van een menſch, 't zelve is opgeblaſen, en opgeſnede, op dat men bequamelyk zoude konnen zien deſſelfs tuſſchen ſcheydzel, als mede de celluleuſe geſteltheyd van 't vlies *Dartos*. Ziet deſſelfs Figuur in 't antwoord op de I. voorgeſtelde Brief. Fig. I. Tab. I.

N°. CI. Pueri portio inteſtini

N°. CI. Een ſtuk van een omge-

ſtini Coli inverſi, ut in conſpectum venirent rugæ, ita dictæ Glandulæ, Tunica Villoſa, nec non Pori, qui luculenter in conſpectum veniunt, & cribrum repræſentare videntur.

N°. CII. Phiala ſicca continens portionem Coli inteſtini, cum annexo Cœco, proceſſu vermiformi, & portione Ilei.

Not. Valvula (aut ſi mavis Valvulæ) Coli accurate hic videri poteſt, idque ex puero.

N°. CIII. Pars Renis dimidia, ſecundum longitudinem diviſa, ut interiora videri poſſint, de quibus in præcedent: Theſaur. egi.

N°. CIV. Veſica humana aperta, ut ſuperficies interior, quæ valde inæqualis, videri poſſit.

Not. hæc inæqualitas haud ſolùm, verùm etiam craſſities conſideratione dignæ ſunt; craſſitie enim digito non cedit, idque à calculo, qui in dicta Veſica eſt repertus.

N°. CV. Phiala ſicca, in qua, duo ſceleta Murium, nitidiſſime præparata, reſervantur, horum alterum pede ſiniſtro continet Anguillæ caudam,

gekeerde Kronkel darm uyt een Kind, om de rimpels, de alzoo genoemde klieren, het Fluweele vlies, en ſweetgatjens, die een zeef verbeelden, bequamelyk te konnen zien.

N°. CII. Een droog glas met een ſtuk van de Colyk-darm, met deſſelfs Blinde-darm, worm-wyſe uytſteekzel, en een gedeelte van de Bogtighe darm.

Aanmerkt, Dat het Klap-vlies of Klap-vlieſen van de Colyk-darm, hier bequaam konnen geſien werden, en is het genomen uyt een Jonghe.

N°. CIII. De helft van een Nier, na de lengte doorgeſnede, op dat men deſſelfs inwendighe geſteltheyd zoude konnen zien; hier van is gehandelt in de voorgaande Cabinets beſchryvingh.

N°. CIV. Een geopende Blaas uyt een menſch, waar in te zien is deſſelfs ongelyke binnenſte oppervlakte een vinger dik te zyn, veroorzaakt door een ſteen, die men in de Blaas gevonden heeft.

N°. CV. Een droogh vlesje, waar in geſien werden de geraamtens van twee Muyſen, die zeer curieus toebereyt zyn, een van de zelve hout in ſyn linker poot de ſtaart van een Aal, de welk e zoo

 toe-

dam, ita præparatam, ut non ſolùm oſſicula, verùm etiam pinnarum conjunctiones inter ſe nitidiſſime conſpiciantur.

No. CVI. Stomachus fœtus humani cum annexo Inteſtino duodeno, in liquore conſervatus, cujus Arteriæ, ad extremitatem uſque, ſunt repletæ.

N°. CVII. Membrana Chorion, cum ſuis acetabulis, ſeu placentulis, aciculæ caput magnitudine non ſuperantibus, idque ex ſue. Horum vaſcula ſanguinea perfectiſſime ſunt repleta.

toebereyt is, dat men niet alleen de graaten, maar ook de onderlinghe vereeninghe der vinnen zeer curieus zien kan.

N°. CVI. Het Maaghje van een jong geboore Kindje, met deſſelfs twaalf vingerighe darm, in een vogt: en ſyn deſſelfs Slagaderkens tot de uyterſte uyteynden vervult.

N°. CVII. Het vlies *Chorion* met deſſelfs Moer-koekjens, een ſpelde hoofd in groote niet overtreffende, uyt een Sogh of Varken, en zyn deſſelfs bloetvatjens zeer volmaakt opgevult.

LOCULAMENTUM magnum ſub dicto THESAURO QUINTO

Continet quaſdam Arculas in quarum

Prima, ex ligno Cedrino confecta, reperitur Infantis Caput oſſeum nitidiſſimum, in duas partes diviſum, in quarum partium ſuperiore, facie interiore, conſpiciendum ſeſe exhibet dura Mater cum ſuis Arteriis artificioſiſſime repletis.

Not. 1°. Sinum falciformem remanſiſſe apertum, ut conſtitutio ejus diſtincte videri poſſit.

DE GROTE LAADE onder dit vyfde CABINET

Onthout in zig verſcheyde cedere vierkante kiſtjens of dooſen.

In de I. deſer, werd gevonden een Doods-hoofdje van een jongh Kind, 't welk ons zeer fray voorkomt, en is 't ſelve in twee deelen verdeelt. In de holte van 't bovenſte deel, ziet men het harde Herſſen-vlies, met deſſelfs bloet-vaten die zeer konſtigh opgevult zyn.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de Seyſen-wyſe groeve opengebleven is, zoo dat deſſelfs weſen zeer diſtinct geſien kan werden.

Ten

2°. Fontanellam eſſe tenſam & naturaliter conſtitutam, ſine ulla ruga.

In altera & inferiore hujus Oſſis parte, conſpicienda ſunt.

1°. Palati involucrum, vaſis ſanguineis repletis, refertum, unde palatum rubro colore nobis occurrit.

2°. Utraque membrana Tympani, præ copia vaſorum ſanguineorum repletorum, rubicundiſſima.

3°. Os occipitis, in ea ætate, ex quatuor oſſibus conſtare, conſpicere licet.

4°. Maxilla inferior, quæ membranæ & cartilaginis ope, ex duobus oſſibus conſtituitur in hoc objecto, oſſiculum ſupernumerarium habet, dictæ conjunctioni interpoſitum.

In ARCULA Cedrina II reperiuntur Veſiculæ ſeminales caballinæ, quæ, geminas veſiculas felleas humanas mentientes, nullis cellulis gaudent.

In ARCULA Cedrina III. ſequentia reperiuntur, &

1°. Quidem, Tunica intima vaccina, Litt. A. notata, cum ſuis protuberantiis, quæ in vaccis, uterum gerentibus, reperiuntur, & à nonnullis cotyl:

Ten tweeden, Dat het vliesje, 't welk *Fontanella* heet, natuurlyker wyſe geſpannen ſtaat, zonder eenighe rimpels.

In het ander, of onderſte deel van dit Doods-hoofdje, kan men deſe navolgende zaaken zien.

Ten eerſten, Het bekleetzel van 't verhemelte is rood, wegens haar opgevulde bloetvatjens.

Ten tweede, dat beyde de Trommel-vlieskens, zeer rood zyn, wegens haar opgevulde Slag-aderkens.

Ten derde, Het Agterhoofsbeen, in die tyd te beſtaan uyt vier beenderkens, kan men hier ook ſien.

Ten vierden, Zoo ziet men hier dat 't onderſte Kaakebeen, 't welk uyt 2. ſtukken beſtaat, door een vlieſigh en Kraak-beenig toedoen gemeenelyk vereenigt zynde, hier nog een overtollig beentje beſit, 't welk tuſſchen de geſeyde vereening werd gevonden.

In het II. Cedere KASJE, werden gevonden de Saad-blaaskens uyt een Hengſt, dewelke zeer aardigh twee Gal-blaaskens uyt een menſch verbeelden, dewylſe gants geen cellekens hebben.

In het III. werden gevonden voor eerſt het binnenſte vlies van de Lyf-moeder van een Koe, getekent met de Lett. A. In deſe ziet men, die uytpuylentheden, dewelke altoos gevonden werden in ſwangergaande Koeyen, deſe werden van zommighe *Cotyledones* ge-

tyledones dicuntur, ab aliis verò, ſed minus recte, dicuntur Placentularum pars altera.

Placenta enim, quam Placenta, in duas dirimi haud poteſt partes, cum Placenta proprie pars fœtus ſit, non uteri; atque illa uteri pars protuberans, nil niſi efflorefcentia Uterina, quæ tempore graviditatis eo loco, ubi connectitur placentulis, in tumorem attollitur, multiſque cavitatibus ſeu foveis profundiſſimis ditatur, in quas ſeſe inſinuant vaſa ſanguinea, placentulas conſtituentia.

Quamvis autem in mulieribus non dentur tot protuberantes partes uterinæ, dum uterum gerunt; tamen eo loco, ubi placenta ſeſe utero applicat, uteri tunicam interiorem nonnihil, ſeſe in tumorem quoque attollere, experior.

Not. præterea, hanc tunicam innumeris vaſis ſanguineis ſuperbire, præſertim circa dictas protuberantias.

Tunica extima uteri vaccæ, Litt. B. notata, gaudet vaſis ſanguineis multum diſcrepantibus ab iis, de quibus ſupra dictum eſt.

AR-

geheeten, van andere ook. hoewel t'onregt, het tweede deel van de Moer-koekjens.

De Moer-koek als Moer-koek kan in geen twee deelen verdeelt werden, om dat ſee eygentlyk een deel is van de vrugt, en niet des Lyf-moeders; maar dat uytpuylend deel van de Lyf-moeder, en is niet anders als een uytbottingh of uytſettingh des Lyf-moeders, geduurende het ſwanger gaan, die haar op die plaatze laaten vinden, daar de Moer-koekjens met haar vereenigt werden: en hebben deſe *Cotyledones* of uytbottinghe des Lyf-moeders veele zeer diepe holletjens, waar in haar komen te zetten de penceel-wyſe bloet-vaten die de Moer-koekjens eygentlyk conſtitueeren; en hoewel men in de Vrouwen die veelheyd van zoodanighe uytpuylentheden des Lyf-moeders niet vind, geduurende het ſwanger gaan, zoo is't evenwel dat ik bevonden heb, dat ter plaatze daar de Moerkoek zigh vaſt maakt aan de Lyf-moeder, dat daar ook een uytpuylentheyd gevonden werd in de Lyf-moeder.

Aanmerkt ook dat dit binnenſte vlies des Lyf-moeders zeer ryk is van bloetvaten, inſonderheyd ontrent die plaatze daar de Moerkoekjens haar laten vinden. Het buytenſte vlies des Lyf-moeders van een Koe getekent Lett. B. heeft ook veel bloet-vatjens, maar deſe verſchillen veel van de geſeyde.

Het

ARCULA Cedrina IV. continet Omentum, omni pinguedine deſtitutum, ſericum repræſentans.

Het IV. KISJE of vierkante Doos onthoud in zigh, het Net van al het vet ontbloot, repræſenteerende een ſtuk zyde Floers.

ARCULA Cedrina V, in qua reperiuntur duo Renes humani indurati, prodigioſæ magnitudinis, ſuntque eorum vaſa ceraceâ materiâ rubrâ repleta.

In het V. werden gevonden twee hart gebalſemde menſche Nieren, dewelke monſtreus groot zyn, en zyn derſelve bloet-vaten met een Rood-waſſighe ſtoffe vervult.

Not. 1°. Quod rariſſime (ſi unquam) contingit, Venas renales hic prodire ex Vena Cava, paulum ſupra diviſionem in duos ramos Iliacos.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de Nier-aderen zeer ongewoon hier voortkomen, uyt de Hol-ader een wynigh hooger als ter plaatze, daar de Hol-ader haar in twee Heup-tacken komt te verdeelen.

2°. Ureteres ceraceâ materiâ albâ ſunt repleti, & ſic naruralem curſum tortuoſum reſervarunt, ſuntqne juſto ampliores.

Ten tweeden, Zoo zyn de twee Pis-leyders ongewoonelyk ruym, en met een Wit-waſſighe ſtoffe opgevult, en hebben in 't opvullen haare gints en weder lopende cours hier behouden.

3°. Uterque Ren, gaudet duabus Arteriis Renalibus, quarum una ex ſuperiore, altera ex Renis inferiore parte prodit.

Ten derden, Yder Nier, heeft twee Niers-ſlag-aderen, waar van de eene uyt 't bovenſte, d'andere uyt 't onderſte der Nieren voortkomen.

4°. Ex Arteriæ magnæ trunco deſcendenti hic prodeunt arteria Cœliaca, & ſub ea, meſenterica ſuperior; ab iis, ut dixi, Renales etiam prodeunt, item arteria meſenterica inferior, arteriæ Lumbares, Iliacæ, &c. Vena ſpermatica ſiniſtra, ut & dextra ex venis renalibus hic prodeunt.

Ten vierden, Zoo ziet men hier, dat de nederdalende ſtronk van de groote Slag-ader, van zig geeft de Maaghs-ſlag-ader, en onder deſe ook de opperſte darm-ſcheyls ſlag-ader, ook de onderſte darm-ſcheyls ſlag-ader, der Lendene ſlag-aderen, ook ziet men hier beyde de Zaat aderen uyt die der Nieren voort te komen.

AR- In

ARCULA Cedrina VI. continet pueri Diaphragma, cum ſuis tendinibus numeroſis, Aortæ portione, & Pericardio, ita præparato, ut luculenter videri poſſit unio diaphragmatis cum Pericardio.

In het VI. vierkante KISJE, vind men het Middel-rift, en desſelfs ſcheuten uyt een Jonghe, waar aan nogh vaſt ſitten een deel van de groote Slag-ader, en Harte ſakxke: 't zelve is zoo toebereyt, dat men zeer bequaam de vereeniging van 't Harte ſakxke met het Middel-rift zien kan.

In ARCULA Cedrina VII. continetur Infantis Thorax apertus, ut vertebrarum corpora, coſtarumque curſus rite videri poſſint.

In het VII. werd bewaard de Borſt van een kleen Kind, geopent zynde, om te bequamer de lighaamen der Wervel-beenderen te konnen zien, als mede de cours der Ribbens.

Not. 1°. Arterias intercoſtales non ſolum prodire ex arteriæ magnæ trunco deſcendente, verum etiam ex arteriis Mammariis, luculenter hic videri poteſt, utpote ceraceâ materiâ rubrâ refertis.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de tuſſchen-ribbighe Slag-aderen niet alleen uyt de nederdaalende ſtronk van de groote Slag-ader voort komen, maar ook zelfs uyt de Mam-tacken, en zulkx kan men hier te bequamer zien, om dat deſe vaten opgevult zyn met een Rood-waſſighe ſtoffe.

2°. Coſtas ſuperiores ſurſum, inferiores deorſum ſpectare, hic videre licet.

Ten tweeden, Dat de opperſte Ribbens na boven, en de onderſte na beneden loopen, kan men van gelyke hier zien, als mede.

3°. Quomodo arteriæ Oſſis ſacri in utroque latere repunt, ortumque ducunt, ex ramis Iliacis hic cerni poteſt.

Ten derden, Hoe de Slagaderen van 't groote of Heyligbeen wederzyts loopen.

In ARCULA Cedrina VIII reperiuntur duo Renes repleti & indurati, cum annexa portione Venæ Cavæ, utraque Vena Spermatica ſiniſtra, prodeunte ex Vena renali, & Vena ſpermatica dextra, ex trunco Ve-

In de VIII. Doos of KISJE, vind men nogh twee Nieren uyt een menſch, dewelke vervult en hart gebalſemt zyn met een ſtuk van de Hol-ader, en beyde de Nier-aderen daar aan, daar benevens zyn der nogh aan vaſt de linker Zaad-ader, voortkomende uyt

C. Huijberts. ad vivum ſculpſit.

Venæ Cavæ emergente, nec non uterque Ren, cum ſuis pelvibus, ut & Vena ſiniſtra Capſulæ renalis hic in conſpectum quoque veniunt.

Supra dictum Loculamentum magnum, quinque minora reperiuntur in dicto Theſ. V. ſuntque inſtructa conchyliis, aliiſque rebus, ex utraque India ad nos delatis, de quibus in ſequentibus.

FIGURARUM Explicatio THESAURI QUINTI.

TABULA I.

FIGURA I. Secundinæ humanæ figuram oſtendit.

A. Placentæ uterinæ facies, quæ uterum reſpicit & involucro villoſo obducta eſt.

B. Chorii portio villoſa, à Placenta dependens.

C. Chorii portio tenuior, à craſſiore & tenuiore portione ſeparata, & pro Alantoide (minus tamen caute) habita.

D. Placentæ portio diſſoluta, luculenter oſtendens, ejus con-

uyt de ſtronk des hol-aders; ook zynder de twee pis-leyders met haar beckens, en de twee by-nieren noch aan vereenigt, dit alles kan hier gevoegelyk gezien werden.

Boven de geſeyde groote Laade werdender nogh vyf wat kleender gevonden, dezelve zyn voorſien van Hoorntjens, Schulpen, en andere zaaken, die ons zoo uyt Ooſt- als Weſt-Indie zyn toegeſonden, waar van ik hier na ſoude kunnen handelen.

VERKLARING der Figuuren van 't VYFDE CABINET.

De I. PLAAT.

Fig. I. Wyſt ons aan de na-geboorte van een Menſch.

A. De oppervlakte des Moerkoekx, dewelke tegen de Lyf-moeder aanſit, en met een ruyg-agtigh bekleetzel beſet is.

B. Het ruyg-agtighe gedeelte van 't Vlies *Chorion*, 't welk van de Moer-koek af-hangt.

C. Het dunſte gedeelte van 't geſeyde vlies *Chorion*, afgeſchyde van 't dikke en ruyge-gedeelte, 't welk te onregt voor het vlies *Alantois* werd gehouden.

D. Een gedeelte van de Moerkoek, 't welk ontdaan is van 't geſeyde ruyg-agtigh bekleetzel klaar-

conſtitutionem mere vaſculoſam eſſe, nullis intercedentibus, ita decantatis, Glandulis.

E. Funiculus umbilicalis.

F. Chorii portio villoſior, illam Placentæ partem obducens, quæ Uterum reſpicit, & cum eo connectitur.

G. Tunicæ Amnii portio.

FIG. II. Exhibet Iconiſmum ſecundinæ uterinæ Embryonis, præter propter bimeſtris, quæ poſt annihilationem aut liquefactionem Embryonis, aliquanto temporis ſpatio in utero remanſit, unde ab utero, temporis ſucceſſu, magis magiſque compreſſa, induruit, & ſic nil minus quam ſecundinam repræſentat.

A. Placentulæ facies externa.

B. Apertura à me forcipe facta, ut cavitas in conſpectum deveniret.

C. Portio ſanguinis coagulati, quæ in uteri collo hæſit, & pedunculum repræſentat.

Not. Interim Embryone eo tempore in nihilum redacto, aut

klaarlyk aanwyſende, dat deſſelfs weſen niets anders is, als een t'ſamenſtel van bloet-vaten, ſonder het tuſſen komen van eenige de minſte, zoo zeer beroemde kliertjens.

E. De Navel-ſtrengh.

F. Dat gedeelte van 't ruygevlies, 't welk die opper-vlakte bekleet, die na de Lyf-moeder ziet, en daar mede vereenigt is.

F. Een gedeelte van het vlies *Amnios*.

De II. FIG: Wyſt ons aan het afbeeltzel van de nageboorte van een onvoldrage, en ontrent twee maandigh Schepſeltje, 't welk na 't vergaan of ſmelten van 't Schepſeltje, nogh in de Lyfmoeder is blyven ſitten, alwaar het metter tyd door 't inkrimpen van de Lyf-moeder meer en meer is komen geperſt en verhard te werden; en hier door is 't, dat het niet minder als een nageboorte komt te verbeelden.

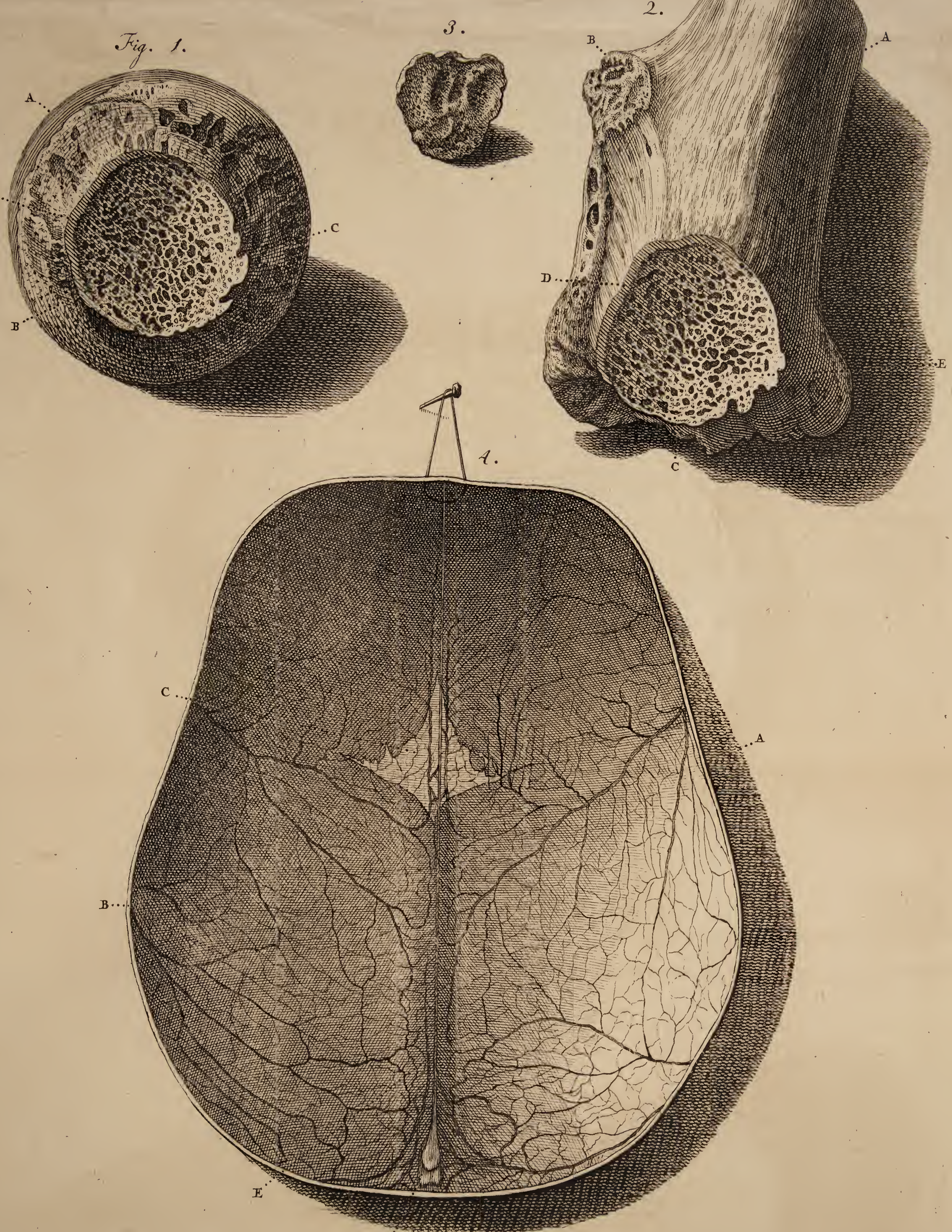
A. Des Moer-koekjes uyterlyke weſen.

B. Een opening van my door de ſchaar gemaakt, om in de holligheyd te konnen zien.

C. Een gedeelte van 't geronnè bloed 't welk in de inwendige hals van de Lyf-moeder heeft geſeten, en ſigh hier als een ſteeltje opdoet.

Aanmerkt ondertuſſen, dat het Schepſelke van die ouderdom ver-

THES: V. *TAB: II.*

A. de Blois, ad vir. delin. et sculp.

aut reſoluto, placentulam ut & membranas ejus ſæpe multo ſanguine obducti, unde ſecundina juſto major eſſe videtur, pro ratione Embryonis.

vernietigt of geſmolten zynde, het Moer-koekje en vlieſen met veel bloed gemeenlyk beſet zyn, waar door de nageboorte ſeer veel grooter en dikker ſchynt te weeſen, als zy inderdaad is.

TABULA II.

FIG. I. Exhibetur Caput oſſis femoris ſerra diviſum.

A. Pars glabra, exterior, cartilagine incruſtata.

B. Pars interior oſſeo-ſpongioſa.

C. Pars exterior ſinuoſa, nulla cartilagine obducta.

D. Lamella oſſea, quæ admodum tenuis, & ab una parte vix apparens.

FIG. II. Monſtratur juvenis portio oſſis femoris ſuperior, duabus apophyſibus (mihi Apophyſibus ſpuriis) ſeu trochanteribus, deſtituta.

A. Dicti oſſis portio ſuperior, ſerra diviſa.

B. Pars eminens minor, à qua, coctione, receſſit, trochanter minor.

C. Cervix oſſis femoris, à qua caput dicti oſſis ſerra eſt divi-

Verklaaring vande II. PLAAT.

De I. FIG: Stelt ons voor ooghen het afgeſaagt Hooft van een Dye-been.

A. Het gladde, en uyterlyke deel, 't welk met kraakbeen bekorſt is.

B. Het inwendige Sponcieus-beenighe gedeelte.

C. Het buytenſte en groevige deel, met geen kraakbeen omvangen.

D. De uyterlyke vaſtbeenighe ſchille des beens, dewelke zeer gering zynde, aan de eene zyde naulykx te zien is.

De II. FIG: Wyſt ons aan het bovenſte gedeelte van 't Dyebeen van een Jongh, dogh volwaſſen Perſoon, 't welk van de twee *Trochanteres* of alzo genaamde uytwaſſen (die ik Baſtaart uytwaſſen noem) ontbloot is.

A. Het opperſte afgeſaagde gedeelte van 't geſeyde been.

B. Het kleenſte uytſteekzel, waar van, door 't koken de kleene *Trochanter* afgeweken is.

C. De hals van 't Dye-been, waar van het Hooft is afgeſaagt, om-

diviſum, ut interius oſſeo-ſpongioſa ſubſtantia ejus, ut & lamellæ tenuitas optime appareant.

D. Lamella oſſea, quæ ab uno latere perquam tenuis & fracturis anſam præbet eo loci.

E. Oſſeo-ſpongioſitas cervicis oſſis femoris.

FIG. III. Exhibetur Trochanter minor, qui coctione receſſit à verâ oſſis parte.

FIG. IV. Repræſentat partem ſuperiorem Cranii infantis, in cujus cavitate relicta eſt dura mater, cum ſuis Arteriis, ceracea materia rubra repletis.

A. Portio ſuperficiei exterioris Cranii.

B. Arteriarum curſus per duram matrem.

C. Earum curſus à latere, proceſſus falciformis ſub Fontanella.

D. Sinus proceſſus falciformis.

E. Falx.

om alzoo het inwendige Sponcieus-beenigh weſen, als mede de dunheyd vande vaſtbeenige en uytwendige ſchille te konnen zien.

D. De geſeyde beenighe ſchille, die aan de eene zyde byſter dun is, en oorſake geeft tot het ligt breken des beens op die plaatſe.

E. De Sponcieuſe beenigheyd van den hals van dit been.

De III. FIG. Verbeelt de kleene *Trochanter* die door het koken is komen af te wyken van 't waare deel des Dyebeens.

De IV. FIG: Wyſt aan het bovenſte gedeelte van de Herſſen-panne van een kleen Kind, in wiens holte nogh vaſt ſit het harde Herſſen-vlies, met deſſelfs ſlagaderen, die met een rootwaſſighe ſtoffe opgevult zyn.

A. Een gedeelte van de buytenſte oppervlakte vandeHerſſenpanne.

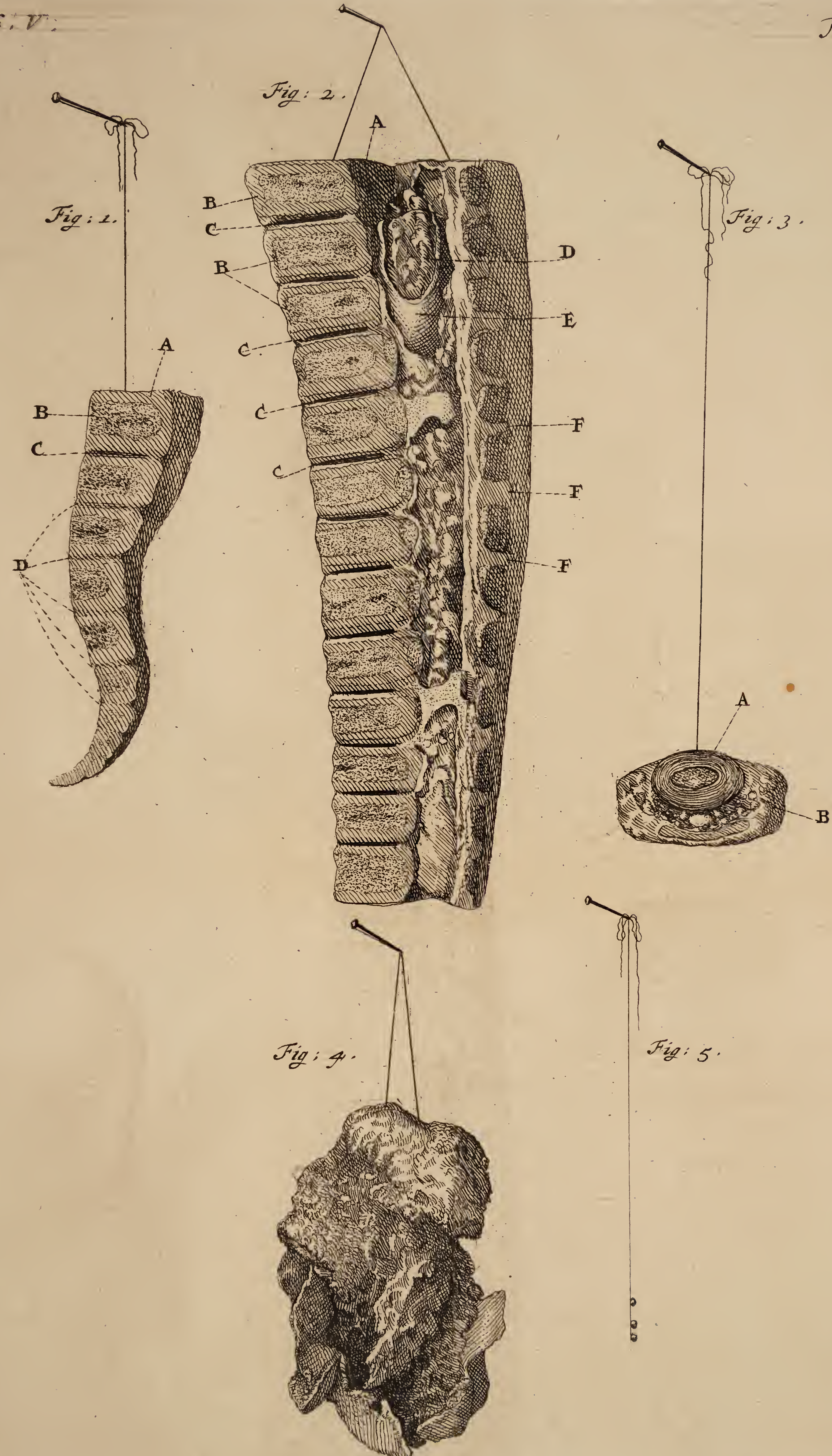
B. De Cours deſer Slagaderen door het harde Herſſenvlies.

C. Derſelver cours langs de zyde van 't Zeyſen-wyſe uytſteekzel onder de ***Fontanella***.

D. De Groeve van de Zeyſenwyſe uytſteek.

E. De Zeyſen.

TA- In

C. Huijberts. ad vivum. sculp.

TABULA III.

Exhibet IV. Figuras, quarum

FIG. I. Indigitatur infantis Oſſis Sacri, Caudæ & ultimæ vertebræ, portio, ſuntque in duas partes diviſa & lateraliter hic viſa.

A. Portio corporis vertebræ infimæ Lumborum.

B. Pars interior oſſeo-ſpongioſa.

C. Cavitas inter corpus ultimæ vertebræ Lumborum & primæ Oſſis ſacri.

D. Spatia inter corpora vertebrarum oſſis Sacri, cavitates mentientia & ſucceſſive magis magiſque diminuentia.

FIG. II. Lit. A. demonſtrat portionem Spinæ dorſi in duas partes ſecundum longitudinem diviſam, & à latere viſam, idque ex infante.

Litt. B. B. Corporum vertebrarum interior ſubſtantia oſſeo-ſpongioſa.

C. C.

In de III. PLAAT,

Werden vier Figuren gevonden, waar van de

I. FIG: Ons vertoont een gedeelte van 't Staart, en Heylig been, als mede een deel van 't lighaam van het laaſte Wervelbeen vande Lendenen, en werd dit alles in twee deelen na de lengte verdeelt zynde, op zyde gezien.

A. Een gedeelte van 't lighaam van het laaſte wervelbeen van de Lendene.

B. Het uytwendigh en Sponcieus-beenige gedeelte.

C. De holte tuſſchen het lighaam, van de laaſte Wervel-been der Lendenen, en eerſte van 't Heiligh-been.

D. De ſpatie tuſſen de Lighamen der Wervel-beenderen van 't Heylig-been, dewelke ook wel eenigſints holligheden verbeelden, egter geen holligheden zyn, en ziet men ook datſe van boven af ſucceſſivelyk minder en minder daar na gelyken.

De II. Fig. Letter A. vertoont een gedeelte van de Rugge-graat van een jong Kint, 't welk in twee deelen na de lenghte geſcheyden is, en zydelings kan geſien werden.

Lett. B. B. De inwendige ſponcieus-beenige ſubſtantie der Wervel-beenderen.

C. C

C. C. Cavitates inter corpora vertebrarum ſitæ.

D. Spinalis Medullæ portio.

E. Ejuſdem integumentum, continuans cum dura matre.

F. F. Proceſſus ſpinoſi cartilaginei.

FIG. III. Lit. A. Deſignat corpus vertebræ ejuſdem ſpinæ, ſeorſum viſum.

B. Ligamenta, inter gemina vertebrarum corpora ſita, & lamellatim diſpoſita.

FIG. IV. Repreſentatur portio degenerationis oſſium Tarſi in ſubſtantiam oſſe molliorem idque propter ſpinam ventoſam, unde totus Tarſus ſine ulla oſſium diviſione unum corpus repræſentat.

FIG. V. Exhibentur tria oſſicula, ſeu Calculi in glandula Pineali humana reperti. Hæc oſſicula à capillo dependent.

C. C. De holligheden, die men tuſſchen de lighamen der Wervel-beenderen vint.

D. Een gedeelte van 't ruggemergh.

E. Deſſelfs bekleetzel, 't welk met het harde Herſſen-vlies een continueel lighaam is.

F. F. De Kraakbeenige, en Doornagtige uitſteken.

De III. FIG. Lett. A. Vertoond ons het Lighaam van een Wervel-been des Rugge-graats, apart.

B. De Mootwyſe Banden tuſſchen de lighaamen der Wervel-beenderen geplaaſt.

In de IV. FIG. Werd verbeeld een gedeelte van een ontaarde Voorvoet, wiens ſubſtantie, veel ſagter als been is geworden, door een voorgaande Wint-doorn (*Spina Ventoſa*). Alle deſe Kooten zyn tot een Lighaam geworden, en als in een geſmolten.

De V. FIG. Vertoont ons drie beentjens of ſteentjens in het Pynappels-kliertje (*Glandula Pinealis*) van een Menſch gevonden; deſe hanghen aan een hayrtje.

FINIS.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS SEXTUS

Cum Figuris æneis.

HET SESDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIK RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Botan:

Met kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1705.

L. B.

VI. THeſaurô jam ad finem perductô, in quo, ut & in cæteris præcedentibus, & ſequentibus plurima reperiuntur, quæ planè ſunt nova, & notatu digna, mihi animus eſt, Collegium privatum domi meæ in illos inſtituere, idque per totum anni decurſum, ſine temporis interruptione, ab hora duodecima ad primam, vel ſemiſecundam uſque. In hoc Collegio exhibiturus ſum omnes totius corporis partes, ut & particulas minutiſſimas, quæ maxima parte hærent in Phialis, liquore limpidiſſimo repletis, in quibus illa longe diſtinctius, & luculentius demonſtrantur, quam extra liquorem. Cum autem nonnulla contra diſtinctius videri poſſint, poſt illorum exſiccationem, hæc omnia in capſis conſervata, viſui quoque exhibebo, brevemque ſermonem de omnibus iſtis præparatis habebo. Cum autem plurima inter illa reperiantur, quæ extra ſitum naturalem ſunt poſita, in uno cadavere partium ſitum demonſtrabo; & cum nonnulli encheireſin diſſecandi deſiderent, in eorum uſum ſemel atque iterum partes

Beminde Leeſer.

DEwyl nu het Seſde Cabinet in't light is gekomen, waar in, als mede in voorgaande, en volgende ſeer veele zaken werden gevonden, dewelke waarlyk als nieuwigheden te houden, en aanmerkens waardig zyn: Zo is myn voornemen private Collegien te, mynen Huyſe daar over te houden, en dat 't gehele Jaar door, ſonder ophouden, van twaalf tot een of half twee uuren. In dit Collegie ſal ik alle partyen, ja ook alle de kleenſte deeltjens van 's menſchen Lighaam aanwyſen, en ſijn deſe voor 't grootſte gedeelte, in een ſeer heldere voght gehangen, waar door veele zaken klaarder kunnen werden gezien, als buyten de Voght, gedrooght en hard gemaakt zynde. Dewyl eghter eenige zaken bequamer geſien kunnen werden, na datſe verhart en droogh gemaakt zyn; zoo zal ik die, in Dooſen en Kasjens bewaart werdende, ook aanwyſeu, over alles een kleen diſcours voerende. Nadien nu onder alle deſe toebereytſelen veele buyten haar plaatſe zyn genomeu; ſoo zal ik daar toe een Lighaam nemen, om deſelve in haar natuurlyke plaatſe aan te wyſen; ook is myn meeninge een reys of twee wat

corporis diſſecabo. Hiſce peractis, ad incudem revocabo, idq; in uſum eorum, quibus tempus diutius commorandi ſuppetit, demonſtrationes quadrupedum, Piſcium, Conchyliorum, Papilionum, Avium, Marinorum, &c. quæ omnia, præſertim ex utraque India ad nos delata, tanta ſunt numero, ut circiter mille & quingentas phialas conſervem, exceptis iis quæ in forma ſicca in thecis reſervantur: ita ut multum temporis requiratur, ſi quis cum attentione ſingula perluſtrare velit, idque per horam ſingulis diebus: quæ autem corpus humanum ſpectant, & in XVI Theſauris ſunt repoſita, illa abſolvere conabor intra IV. vel V hebdomadas.

te Anatomiſeren in 't lighaam zelfs, voor die geene, dewelke begeerigh zyn, de handelingh daar van te zien. Dit alles verrigt zynde, ſoo is de meninghe over te te gaan, (voor die gene die nog tyt overigh hebben, en haar verblyf nogh wat kunnen verlengen,) tot het vertoonen van de viervoetige Dieren, Viſſen, Hoorens, Schelpen, Capellen, Vogels, en veele Zeezaken, die al te ſamen voor 't meerendeel, uyt Ooſt en Weſt-Indien overgebraght zyn, en zyn deſe ſoo groot in getale, dat ik van die zaken, ontrent de 1500 *Vleſſen vergadert hebbe, uytgenomen die gedrooght zynde in Dooſen en Kasjens werden bewaart: ſoo dat'er al vry veel tyds vereyſt werd voor die geene, dewelke alles met een naukeurigh oogh willen beſien, en zal ik daar toe nemen alle dag een uur, en dat van* 12 *tot een of half twee uuren. Die zaken nu, die het's menſchen lighaam betreffen, en in* 16 *Cabinetten opgeſlooten zyn, deſe meene ik te ſullen werden geabſolveert in vier of vyf weken.*

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ Profeſſoris

PRODROMUS

THESAURI ANATOMICI SEXTI,

IN quo demonſtratur neutiquam CL. Dm. Vieuſſens, ſed me, primum inventorem eſſe variarum novitatum in corpore Humano, quas ſibi vindicat Cl: Vieuſſens in ſuo tractatu, nuper admodum edito, nomine *Novi ſyſtematis Vaſorum ſanguineorum in corpore humano.*

Cum abhinc annos circiter quatuordecim præter vulgarem præparandi, diſſecandi, & demonſtrandi, methodum invenerim aliam, quâ corporum humanorum partes, ut & particulæ minutiſſimæ in conſpectum producantur, & ſine qua ut hæc omnia demonſtrentur impoſſibile eſſe reor.

A°. 1696. Epiſtolas Anatomico Problematicas, ad me à variis Doctis Viris miſſas, cum reſponſionibus, Figuris adornatis, publici juris facere incepi.

In illis plurima nova inveniuntur, quandoquidem, eô tempore inveneram methodum, quâ corpora humana poſt mortem, oculis objiciuntur, tanquàm in vitam revocata eſſent, ſicuti omnes teſtantur, qui illa quotidie in ædibus videndi causâ conveniunt, quos inter quòque fuit è Societate Jeſu, Reverend. Dns. G. Papin, ex India Orientali tunc temporis redux, qui cadavera illa ſic à me præparata condecorabat variis verſiculis, inter quos ſequens quoque erat;

Mortuus, arte Tua, Ruyſchi, vivit, docet, infans,
Elinguis loquitur, mors timet ipſa ſibi.

Præterea uſitatum non erat in illo tempore, ut Profeſſores Anat: cum exhiberent demonſtrationes Anatomicas, adducerent præparata, in liquore ſuſpenſa, & ſic tunc temporis viſui exhiberent, uti ego facere incipiebam; exiſtimabam enim Anatomicas demonſtrationes, quæ inſtituuntur in corporibus jamjam denatis, minus eſſe utiles, ſi non talibus præparatis, in liquore ſuſpenſis, jungerentur; ſic aliquoties diſſectiones publice inſtitui in corporibus juvenum à multis annis denatorum, uti liquet ex programmatibus in lucem editis, inter quæ, hoc ſequens quoque fuit.

PROGRAMMA

L. S.

QUandoquidem ſingulis annis, ſemel aut bis, Anatomicas demonſtrationes publicas facere ſoleo; jamque integro anno, ne unum quidem ſubjectum humanum recens obtinere potui; mihi in animo eſt, prima die Martis, Menſis Auguſti, 1703, *Anatomiam publicam auſpicari in* Theatro Anatomico; *idque in cadaveribus illorum trium Juvenum, qui abhinc annos ferè decem, vitam cum morte commutarunt, annoque* 1695, *Menſe Julio, ut & Anno* 1696. *Menſe Octobri publicè à me demonſtrati fuerunt.*

Hæc autem cadavera naturalem formam hominis vivi, arte noſtra, recuperarunt, & quod plus eſt, temporis ſucceſſu formoſiora ſunt reddita, quemadmodum dicto tempore patebit.

Horum primum dormientem repræſentat Juvenem, facie venuſta, malis & prolabiis rubicundis, cute glabra, ſine rugis, & nullo prorſus pigmento, aut colore tincta, quemadmodum anno 1696 *viſum fuit, cum rogatus à Viro quodam Nobiliſſimo, coram omnibus ſpectatoribus, qui demonſtrationes iſtas ſuâ præſentiâ condecorábant, faciem hujus fricarem ſale, aquâ, arenâ, ſapone, & linteo, ad excoriationem fere uſque.*

Hujus Cerebrum, Stomachus, Inteſtina, Hepar, Lien, Renes,

Cor

Cor, Pulmo, cæteraque Viſcera, huc uſque tam nitide ſunt conſervata, ut videantur partes multorum viventium ſuperare.

Hoc cadaver, uti ſoleo, veſtibus indutum, viſui exponere mihi eſt animus, abſque ulla inciſione aut laceratione, & ſic illibatum conſervare decrevi.

Alterum autem Cadaver contra à me ſupradictis annis publice eſt diſſectum, Muſculis ſeparatis.

Tertium autem ita diſſecui, ut ſingulas partes ſeorſim demonſtrare, & iis qui non adſtabant proximi, exhibere potuerim.

Circa dicta cadavera conſiderandum, quod omnia multo diſtinctius & accuratius in illis demonſtrabuntur, atque videbuntur, quam quidem fieri poteſt in recens denato; quandoquidem notiſſimum eſt, quicquid externe in corpore humano vivo oculis gratiam conciliat, illud morte adimi, & à ſtatu naturali recedere. Non minus etiam verum eſt, partes internas, poſt mortem, à naturali conſtitutione multum recedere, imo particulas minutiſſimas viſum noſtrum aufugere.

Hac autem arte noſtra reſtituitur denatis id, quod moriendo amiſerunt, ſc: naturalis conſtitutio, quam tam pulchre denuò recuperant, ut iterum vivere ac dormire videantur: Omnia quoque membra, quæ in mortuis rigida facta ſunt, in hiſce tam mobilia exiſtunt, quam in homine vivo.

Præterea corpora denata brevi odorem ſpirant ingratum, hæc autem ſunt odoris grati.

In hac tractatione Anatomica non eſt animus tali, ut conſuevi, methodo, procedere; hæc enim conſideranda tanquam ſpicilegium præcedentium demonſtrationum, in qua varia, ab aliis neglecta, & nonnulla nova exhibiturus ſum.

Primò, à corporis integumentis univerſalibus incipere decrevi, atque ea occaſione oſtendere Prolabiorum integumentum, quod neque pro Epidermide, neque pro Cute, habendum, quandoquidem nulla cutis ibi reperitur. Dicto integumento exhibito, pergam ad veræ prolabiorum conſtitutionis demonſtrationem, quam ante tres annos detexi & in tertio Theſauro deſcripſi, ac Fig: expreſſi, inde autem nobis conſtabit, quare tanti cruciatus excitentur, Prolabiis male conſtitutis, aut integumento proprio deſtitutis.

2o. *Hiſce peractis, ad incudem revocabo demonſtrationem Mammarum; quoniam autem dictorum noſtrorum cadaverum juvenilium Mammæ nimis exiles ſunt, ad integram Mammarum conſtitutionem oſtendendam, afferam majoris dilucidationis gratia, Mammas virorum, mulierum, dum viverent utero gerentium, Nutricum, Infantum recens natorum, nec non portionem Mammæ Balænæ & Vaccæ.*

3°. *Exponam quanta ſit diſcrepantia inter has, & illas vaſorum ſanguineorum extremitates, non ſolum ratione reptatus, verum etiam ſubſtantiæ, quam rem cæteri auctores neglexerunt.*

4°. *Explicabo conjunctiones extremitatum arteriarum renalium, cum ductibus urinariis, in Theſ. III. figuris expreſſas.*

5°. *Oſtendam fruſtraneam impendere operam, qui foramina in Omento humano, bene conſtituto, quærunt.*

6o. *Demonſtrare decrevi mirabilem reptatum vaſorum ſanguineorum Renalium, maximam partem Renis conſtituentium, quemadmodum in Theſauro III. figuris declaravi.*

7°. *Hepatis atque Lienis ſubſtantiam ex meris vaſis ſanguiferis, non autem ex Glandulis eſſe conflatam, indigitabo.*

8°. *Demonſtrabo, nullam ex tunicis aut membranis inteſtinorum tot gaudere Vaſis ſanguifluis, quam quidem tunica nervea, quæ innumeris ſcatet Venis atque Arteriis, idque ob glandulas inteſtinales, ita dictas, quæ revera originem ſuam ducunt ex dictorum Vaſorum extremis.*

9°. *Qua ratione, aut modo, omnes Inteſtinorum Membranæ, quæ quatuor ſunt numero, tanta dexteriate oculis exhiberi queant, ut ſingularum conſtitutio diſtincte videri poſſit.*

10°. *Demonſtrabitur ad oculum, Venam portæ longe plures habere ramos & ramuſculos, quam quidem Vena Cava quatenus Vena Cava per Hepar ſeſe ſpargit, aut potius Hepar conſtituit, id quod conſideratione dignum eſſe, nemo facile negabit.*

11o. *Quomodo exactiſſime demonſtrari poſſint communicationes cavitatum Oſſium Malarium cum cavitate Narium: Canales, qui à Palato oris ad aures tendunt, ut & communicatio Cavitatis, quæ eſt ſub ſella equina, cum cavitate Naſi.*

12°. *Haſce demonſtrationes cum aliquibus operationibus Chirurgicis commiſcere decrevi, inter cæteras, fracturam Tibiæ reſtauraturus, & deligaturus ſum, eâque occaſione nonnulla circa oſſa Tibiæ exhibiturus ſum, quæ inter raro contingentia referenda ſunt, ſc: Os Tibiæ, cujus lamella interior tanquam fiſtula, propter prægreſſam cariem, à natura eſt expulſa, longitudine ſeſqui digiti, cujus rei, uti mihi relatum, Clar: D. du Verne quoque exemplum detexit.*

Os Tibiæ omni cavitate deſtitutum.

Os Tibiæ & fibula flexibilia inſtar virgulæ, &c. &c.

Quomodo utraque oſſis Tibiæ tabula optime demonſtrari poſſit.

Ultimò Methodum, quâ optime queant oſtendi Vaſa ſanguinea, quæ per tenuiſſimam membranulam in cavitate oſſis tibiæ & femoris decurrunt, oſtendam.

Ab his demonſtrationibus, bis ſingulis hebdomadis inſtituendis, ſc: diebus Martis & Veneris, horà tertia pomeridianâ initium facere decrevi, prima die Martis menſis Auguſti, 1703, in Theatro Anatomico publico, idque ſermone Belgico, aut Latino, pro re nata, ad quas videndas omnes Anatomiæ amantes invitant

F. RUYSCHIUS,
Profeſſor, ut &
Præſides Collegii Chirurgici.

Poſt hac præparata mea publicare incepi per modum deſcriptionis Theſaurorum Anatomicorum, plurimis figuris ad vivum adjectis, ſuntque dicti Theſauri XVI. numero, quorum V. in lucem jam prodierunt; cum autem multum temporis ad illud opus perficiendum requiratur, & interim ſingulis fere diebus plures me conveniant, hinc illis occaſio datur hoc & illud rogandi, videndi, annotandi, & ad alios per literas tranſſcribendi, unde nec mirum nonnullos inventa mea pro ſuis in lucem edere; neque id contigit illis ſolum, quæ nondum à me erant publicata, verum etiam illis, quæ ab aliquot annis â me jam fuerant deſcripta,

 de-

depicta, & in lucem edita, ut video factum à Cl. D°. Raymundò Vieuſſens, Monſpelienſi Medico, nec non â D°. Hovio, Med. Doctore apud Enchuſanos.

Horum primus, haud ita pridem tractatum conſcripſit, cui titulus eſt NOVUM SYSTEMA VASORUM SANGUINEORUM IN CORPORE HUMANO, in quo video illum ſibi vindicare varia nova à me inventa, ab aliquot annis deſcripta, & cum figuris in lucem edita.

Inter omnia mea nova, quæ intra 40 annos inveni, eminet inventio ſequens, ſc:, Corticalem Cerebri ſubſtantiam non eſſe glanduloſam, uti perperam deſcripſerunt, depinxerunt, imò pro certo habuerunt Anatomici, ſed plane vaſculoſam.

Cum A°. 1698 hunc præparandi modum inveneram, Cl: Michael Erneſtus Etmullerus, Vir non minus doctus, quam in perſcrutatione Anatomica curioſus, me ſæpius conveniebat, curioſa Anatomica videndi cauſâ, inter quæ nullum exſtabat objectum, quod magis mirabatur, quam Corticem Cerebri vaſculoſo-tomentoſum, (jure merito ita nominandus cortex cerebri, cum nil ſit, niſi vaſcula tomenti inſtar tenuia) imò tanquam attonitus corticem Cerebri aſpiciens me incitabat ad publicandum inventum tanti momenti; ſcripſit itaque ad me A°. 1699. Epiſtolam Anatomico-Problematicam, quæ cum cæteris venalis proſtat apud Johannem Wolters, Bibliopolam Amſtelodamenſem, ſimul cum reſponſione, additis figuris, ad vivum ſculptis.

Poſtquam dictus Cl. Etmullerus in illa Epiſtola recenſuerat, quicquid autores ſcripſerant de cortice Cerebri glanduloſo, & oſtenderat omnes in eo convenire, ne quidem Cl. Dom. Vieuſſens excepto, hiſce verbis me admonuit: *Te itaque Cl. Vir, rogo, atque contendo, ut veram illam Corticis Cerebri texturam patefacere, faciem ejus exhibere, uſumque determinare non dedigneris.* Cl. Virum Vieuſſens hæc mea ſcripta, ut ait, non legiſſe, vel à nemine intellexiſſe me hoc eo tempore publicaſſe, non ſolum miror, verum illud multo magis, quod poſt meam detectionem, Cl. Vir iis, quæ antea ſcripſerat, rejectis, mea

vestigia

veſtigia jam inſequatur, cum contendiſſet corticem eſſe glanduloſum, uti liquet ex ejus Neurologia Cap. X. ubi ita loquitur, *Cerebrum binis à ſe invicem diſcrepantibus ſubſtantiis cinerea nempe & alba conſtat; cinerea autem ſeu in ſtatu naturali, ſeu poſtquam in Aqua vel Oleo excocta fuit, ſpectetur alba, multo mollior exiſtit, eamque dum microſcopii interpoſitu accurate inſpiciatur, innumeris è globulis ſimul coagmentatis, ovalem figuram quadantenus æmulantibus conſtructam eſſe percipitur; ita ut ipſa conglobatis è glandulis conflatum corpus apprime referat.*

Glandularum autem illarum aliæ alias comprimunt, unde obtuſi oboriuntur anguli, ut ab Expertiſſimo Malpighio obſervatum eſt, quorum alii ab aliis intermediis, fere æqualibus, diſtinguuntur, quod ea probatur experientia, qua corticali Cerebri excocti ſubſtantiæ Pia meninge denudatæ atratus Spiritus vini affunditur, qui in ſpatiola externis prædicta corticalis ſubſtantiæ Glandulis interpoſita, ita inducitur, ut poſtquam goſſypio leviter abſterſus ſit, innumeræ illius particulæ ſupradicta ſpatiola occupantes & circumſcriptas Glandulas exhibentes, vel ſine microſcopio, facile detegantur, quod ſic non contingeret, ſi corticalis Cerebri ſubſtantia, particulis figuræ, ab ovali aut oblonge-rotundâ, diverſæ conſtaret.

Vide L.B. illud quod ACCURATE inſpiciebatur, ut ait, & reperiebatur olim, poſt decoctionem in Oleo; id quod APPRIME referebat corpus glanduloſum, & quod FACILE microſcopio detegebatur, ſc: ſubſtantiam corticalem Cerebri eſſe glanduloſam; poſt meam detectionem, Cl. Viro jam dicitur vaſculoſum, & ſic ACCURATA inſpectio, & FACILIS detectio harum rerum tam facile invertuntur jam à Clariſſ. Viro Vieuſſens, Cerebrô eodem modô in oleo per quinque horas decocto, FACILIUS autem nobis erit, hiſce omnibus bene perpenſis, dijudicare, præparationes per decoctiones in Oleo inutiles, imò plane eſſe rejiciendas, & hoc eſt quod ad ipſum Cl. Vieuſſens ſcripſi, ſc: ejuſmodi inveſtigationes tanquam inutiles, plane eſſe removendas, & quod ego Cerebrum ſoleam retinere in ſtatu ceu vivo, ſolummodo arterias corticalis Cerebri ſubſtantiæ artificioſè replendo, loco ſanguinis,

mate-

materiâ ceraceâ rubrâ, donec puto arteriolarum extremitates ultimas eſſe repletas, hoc factô, particulam Cerebri abſcindo, à capillo in liquore ſuſpendo, & ſic exhibeo, corticem Cerebri ex meris vaſculis & præſertim arteriolis tomentoſis, non autem ex ita dictis glandulis, eſſe conſtitutum.

Hoc autem non ſolum dico, ſed ad oculum demonſtro, non ſolum ope microſcopiorum, verum etiam oculis inermibus; præterea innumera ejuſmodi Cerebri objecta domi reſervo, demonſtro.

Cum ego huncce tractatum viderem, ſcripſi (ut dixi) ad illum Epiſtolam, in qua demonſtrabam non illum, ſed me inventorem eſſe eorum, quæ pro inventis ſuis vult haberi, & illud quoque liquere ex actis Lipſienſibus, & meis ſcriptis; in reſponſione ſeſe excuſat, dicens, ſe neſciviſſe me illa à multis annis detexiſſe, neque Acta lipſienſia legiſſe; itaque denuo illi reſcripſi, ne recuſaret manum dare veritati, ſc: me primum eſſe inventorum, non ſolum ſupradicti corticis, verum etiam immediatæ connexionis Arteriarum Renalium cum ductibus urinoſis, ſicuti hoc patet ex Theſ. I. deſcriptione A°.1701. typis impreſſa, ubi fol. 33. hæc verba reperiuntur, *ſunt mihi Renes quorum vaſcula urinaria omnia, poſt repletionem Arteriarum Renalium, infarcta ſunt; dehiſce plura alibi, ubi Renis veram & miram conſtitutionem (Deo volente) delineaturus ſum.*

In Theſauro III. impreſſo A°. 1703. fol. 40. ſequentia habentur, *Præterea hic vobis conſpiciendos offero Renes, in quibus continuationem Arteriolarum cum ductibus Bellini videre licet, & hoc infragabile argumentum eſſe mihi videtur.*

Præterea hocce inventum publice demonſtravi, uti liquet ex ſupra citato Programmate A°. 1703.

Hiſce adjungendum magnum iſtud inventum meum, circa Integumentum Placentæ uterinæ, Uterum reſpiciens, ut & vaſa vermicularia interioris Tunicæ uterinæ, quæ omnia ſibi quoque vindicavit in dicto tractatu Cl: Vieuſſens.

Quid magis mirandum L. B. quam quod mihi ſcribat ſeſe mea ſcripta, à multis annis publicata, & per figuras illuſtrata, non

ſolùm

ſolùm non vidiſſe, verum etiam à nemine intellixiſſe, me illa oſtendiſſe, vel publicaſſe.

An non vidit Cl: Vieuſſens mea ſcripta, neque acta Lipſienſia adeò nota, in quibus ſatis ſuperque mea inventa ſunt expreſſa? Vidit forſan Cl: Vir. Phyſiologiam medicam, nunquam ſatis laudandam Clariſſ. Profeſſoris J. Goth: Bergeri A°. 1701. impreſſam, & per orbem diſperſam: Cl. ille Profeſſor inter alia, à me inventa, hæc quoque recenſet folio mihi 118. *Quod ſi organorum ſecernentium aliorum, quæ hodie pro Glandulis habentur, conſtructionem, propius intueamur, eam aliam omninò ac vulgò opinamur, deprahendemus. Inter hæc corticem Cerebri ex acinis glanduloſis cum Malpichio, plerique contextum putant, quem tamen accuratior docet inſpectio, totum ex vaſculis conſtare ſanguineis, per Meningem tenuem tanquam falcimentum, numero innumerabili, ita pariter diſſeminatis, ut ultra recurvos venularum tubulos prolatæ, arteriarum extremæ propagines ſuccoſæ apparaent, quemque ſecretum continent, Lymphæ ſuccum in fibras medullares convehant, unde muſci ſeu tomenti inſtar illa cerebri corticoſa portio apparet, atque à parte altera medullari ſine notabili læſione auferri poteſt. Qui coctione Cerebri in oleo & ſimuli liquore apparent grumuli, & Bidloo, exhibentur, hoc artis effecta eſſe, falſoque pro glandulis haberi, & res ipſa loquitur, & diligenter oſtendit Ruyſchius.* Hæc ſunt verba Cl. Profeſſoris Bergeri, qui talia non tam plane profeſſus fuiſſet, niſi à plurimis annis in ædibus meis hoc vidiſſet, & oculatus fuiſſet eorum teſtis. Videbimus figuras dicti corticis in oleo per quinque horas cocti, ſi illas exhibiturus ſit Vir Clar: Vieuſſens, uti ego feci, ſine cerebri decoctione (potius deſtructione) id autem difficile erit Clar: Viro, niſi meas in auxilium vocaverit figuras. Cerebrum ovinum &c. in oleo unusquisque coquere poteſt, verum nemo corticem eſſe vaſculoſo-tomentoſum reperiet, idque tali experimento, quod plane inutile eſſe reor, imò ipſemet coxi cerebrum in oleo per quinque horas, & hoc facto, ita induruit, ut fricando digitis in pulverem redigerem; ita ut jure meritò dicere auſim, neminem unquam vidiſſe veram

corticis ſtructuram tomentoſo-vaſculoſam, poſt decoctionem in oleo per 5 horas, uti liquet ex hiſce figuris, quos confici curavi, ut differentiam utriuſque præparationis luſtrari poſſit. Cùm autem jam VI. Theſaurus ſub prelo ſudet, in quo multa notatu digna occurrunt, quæ unicuique etiam demonſtravi, conſultum duxi, nonnulla hic recenſêre, quæ continentur in dicto VI. Theſauro ſc:

TAB. I. Reperitur ſceleton Embryonis digiti annularis magnitudine, à cujus dextra dependet à capillis tria Ova muliebria non fœcundata.

Secundum ſceleton paulò eſt majus, à cujus dextra ope capilli dependet Ovum fæcundatum, non apertum.

Tertia figura, à capillo dependens, continet Ovum muliebre fœcundatum apertum, in quo nil, niſi paululum liquoris, inveni.

TAB. II. Exhibet V figuras, quarum I. Continet ſceleton fœtus humani trium præter propter menſium, à cujus ſiniſtra capilli beneficio dependet Embryonis humani rudimentum magnitudine pediculi, ſeu ſeminis Lactucæ, à dextra dependens habet Embryonis humani rudimentum, magnitudine ſeminis Aniſi.

Fig II. Repræſentat Embryonem magnitudine grani hordei mundati.

III. Repræſentatur Embryo paulo major, ut &

IV. Aliquanto majorem Embryonem indigitat.

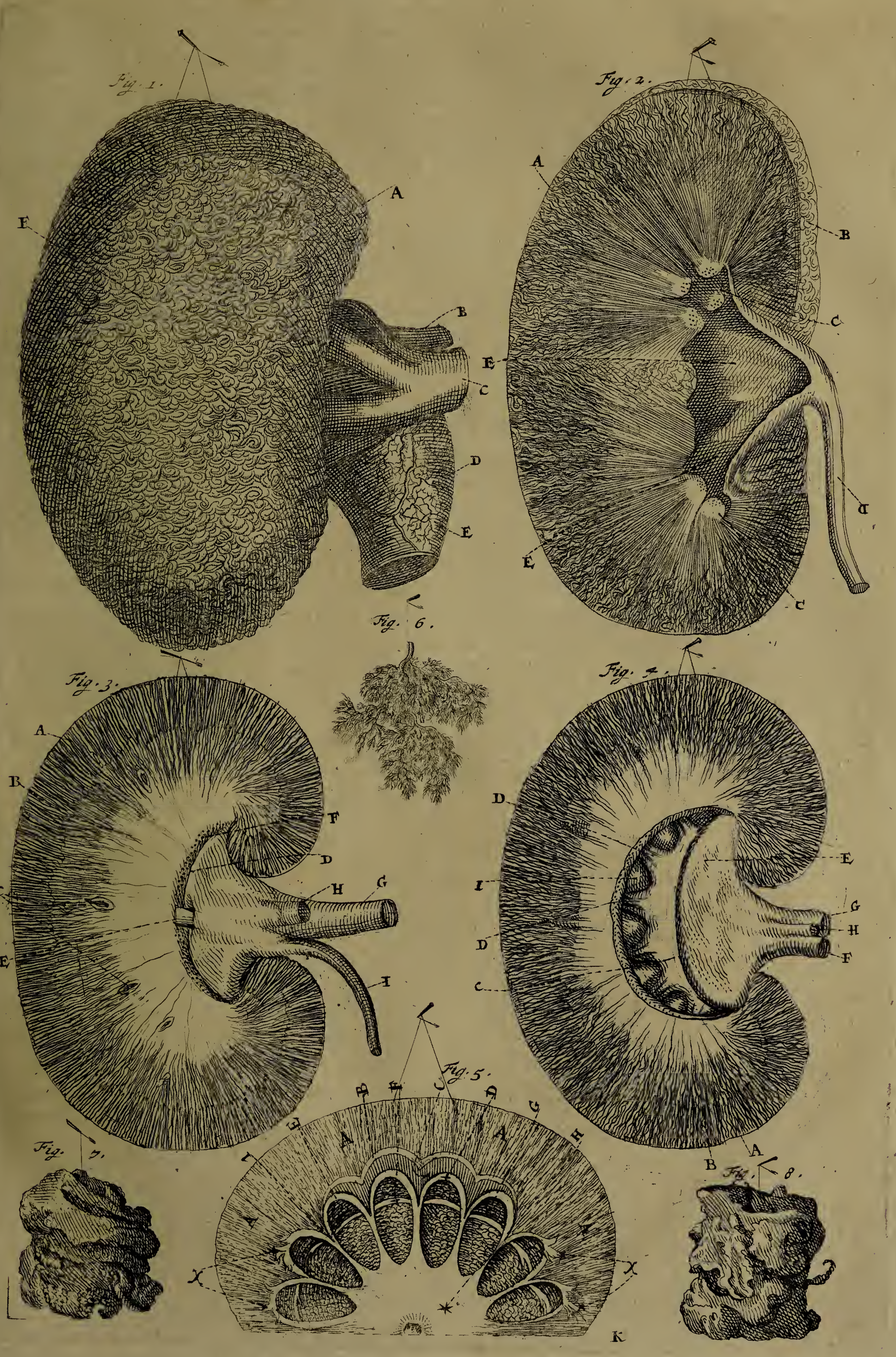
V. Denuò majorem, & ſic ulterius repræſentantur majores atque majores; ſuntque omnia ſculpta ad objecta in ædibus meis conſervata, atque conſervanda.

Viſui quoque exponuntur in dicto VI Theſauro, Figuræ Uterorum mulierum, in quibus varia notatu digna, repræſentantur.

Horum unus eſt, è corpore cujusdam mulieris, poſt mortem à me exciſus, quæ in adulterio deprehenſa à marito, paulo poſt coitum, occiſa erat, in cujus Uteri cavo, ut & Tubis Fallopianis repertum eſt ſemen virile, & tanta quidem copia, ut Utraque Tuba eodem adhuc ſemine referta ſit.

In Alterius mulieris Ovario, Ovum fæcundatum videre licet &c.

Præ-

This plate & following leaf should follow leaf B2.

This is leaf B4, & is misplaced.

FIG. IV. *Exhibet Renem vervecinum, biſectum, cujus margo corporis papillaris & ſemicircularis à me reflexus eſt, ut vaſa ſanguinea nonnihil in conſpectum venirent: nonnihil dico, quandoquidem mihi neutiquam in animo eſt vaſorum ſanguineorum reptatum hic repræſentare, illud enim in ſequentibus Theſauris facere decrevi.*

A. Arteriolæ degenerantes in ductus urinarios; ubi Not. ſc. illas ante dictam degenerationem quandam mutationem ſubire, aut ceu in aliud eſſe mutari; & qua in re illud conſiſtat, accuratius in poſterum perſcrutandum; hoc ſaltem verum eſt, replendo Arterias, repleri quoque ductus urinarios, ita ut continua ſint corpora.

B. Ductus Urinarii.

C. Margo pelvis biſecti.

D. D. Margo corporis papillaris & ſemilunaris, innumeris oſculis pertuſus pro urinæ exitu.

E. Pelvis ſuperficies exterior undique adipe obſita.

F. Ureter abſciſſus.

G. Vena Renalis abſciſſa.

H. Arteria Renalis abſciſſa.

I. Portiones interioris ſubſtantiæ Renis, quæ ceu Papillæ quidem nobis hic occurrunt, ſed neutiquam pro Papillis habendæ ſunt; omnes enim continuæ ſunt, vaſa autem ſanguinea hiſce portionibus interſita, videntur dictam interiorem partem Renis in varias particulas ſeparare, ſuntque dicta vaſa multo ſevo obſita, unde illa prima fronte viſa, admodum craſſa nobis obveniunt, cum contra re penitius perſpecta, longe tenuiora ſint, ſicuti hoc quoque liquet ex hac Figura.

FIG. V. *Denotat copiam figuræ Renis vervecini quam Clar. D. Vieuſſens, in ſuo tractatu* de novo ſyſtemate vaſorum ſanguineorum in corpore humano *inſeruit.*

A. A. A. A. Extima ſeu glanduloſa Renis vervecini ſubſtantia.

B. Arcus arterioſi minimi paulo ſupra majores arcus conſtituti.

C. Arteriæ Venas comites habentes, quæ è ſuperna & poſtica arcuum arterioſorum majorum facie naſcuntur, & extimæ Renis ſubſtantiæ convexam illius partem occupanti, efformandæ impenduntur.

D. Arcus arterioſi majores.

E. Ea vaſculoſorum plexuum Renalium pars, quæ arcubus majoribus & minoribus arterioſis circumſcribitur.

F. Arcus arterioſi minores.

G. Hæc vaſculoſorum plexuum Renalium pars, quæ à margine pelvis ad minores uſque arterioſos arcus protenditur.

H.

H. Cavitas pelvis.

I. Membranaceæ fiſtulæ è margine pelvis elongato conflatæ, ſeu membranacea arcuum arterioſorum fulcimenta, quorum parietes tenuiſſimi evadunt, dum in arcus arterioſos & venoſos abeunt.

K. Oſtium ureteris.

X.X. Propagines arterioſæ, ex arcubus arterioſis majoribus emergentes.

FIG. VI. *Adumbratur, humani portio corticalis Cerebri ſubſtantiæ, quæ plane ex vaſculis ſanguineis, & maxima quidem parte arteriolis, tomenti inſtar tenuibus, conflatur. Hæc autem præparatio facta ſolâ arteriarum Cerebri repletione artificioſâ, ceraceâ materiâ rubrâ.*

FIG, VII. *Oſtenditur portio Corticalis Cerebri vervecini, per quinque horas in oleo Olivarum decocta, in qua nihil quidem vaſculoſi videri poteſt, utpote per decoctionem ceu in aliud eſſe mutatum; ita enim induruit, ut digitis in pulverem redigi poſſit, & per conſequens ad expiſcandam veram conſtitutionem inepta facta ſit.*

FIG. VIII. *Portionem Corticis Cerebri humani demonſtrat, quæ eodem modo decocta, æque inepta facta eſt demonſtrationi ſupradictæ.*

ERRATA

Prodromi Theſauri Sexti.

Pag. 2. l. 3. pro et. leg. ut. Pag. 3. lin. 7. diſſectnm leg. diſſectum. lin. 18. naturalis conſtitutio l. naturalem conſtitutionem. P. 4. l. 26. dexteriate. l. dexteritate. P. 9. l. 9. qnæ. leg. quæ. lin. 17. apparaent. leg. appareant. lin. 21. ſimuli. l. ſimili. l. 22. glandnlis. l. glandulis.

Præterea notatu dignum occurrit in dicto Theſauro VI. ſc: quod cordis ultimæ Arteriolarum extremitates, ceraceæ materiæ exitum præbuerint inſtar nubeculæ, ſine ulla extravaſatione præternaturali (ſicuti jam publice aliquoties monſtravi, & per figuras in ſequentibus Theſauris oſtendam, repræſentaturus ea, quæ domi meæ à Curioſis harum rerum videri adhuc poſſunt.) ut ita loquar, alias globulorum formâ oculis exhiberetur; idem fieri exiſtimo, in corpore vivo, ſc: tantum liquoris ex dictis Arteriolarum extremis roris inſtar effundi, quantum neceſſe eſt ad ſui nutritionem. Præterea plurima recenſentur in dicto Theſauro jam ſub prelo ſudante, in quo nil refero, niſi quod in ædibus meis, idque magnis ſumptibus, reſervo, ut omnem dubitandi anſam non ſolum removerem, verum etiam Collegia Anatomica de illis omni tempore, uti facere ſoleo, haberem, hyeme non ſolum, verum etiam æſtate, ut & diebus canicularibus; omnia enim ita præparata ſunt, ut minutiſſima in corpore humano, ſine microſcopiis videri queant, modò cælum ſerenum nobis faveat.

Ut Interim L. B. videre poſſit, quid ſit de vera Renis ſtructura, conſultum duxi in hoc Prodromo fig: aliquot Renum tam humanorum, quam vervecinorum repræſentare.

Cum enim viderem Renis vervecini figuram, quam in ſuo tractatu, de *novo ſyſtemate vaſorum ſanguineorum in corpore humano*, inſeri juſſit Cl. Vieuſſens, & nonnulla inſolita in dicta figura animadverterem, conſultum duxi, mea methodo Renem vervecinum exhibere, ut differentia inter utriuſque præparationem, & figuræ exhibitionem, videri hic poſſit.

Fig. I & II. Repræſentant eaſdem figuras Renum humanorum, de quibus mentionem feceram Theſauro I. A°. 1701, & pub: juris expoſueram A°. 1703 & 1704 in Theſauro III. & IV. ubi eædem viſuntur Figuræ.

Cæteræ figuræ repræſentant Renes vervecinos, ſine ulla deſtructione per macerationem in aqua ſimplici ad putrefactionem uſque, aut decoctionem, ſed ſola vaſorum repletione præparatos.

EXPLICATIO
FIGURARUM TABULÆ
PRODROMI THESAURI SEXTI.

FIG. PRIMA, *Exhibetur Ren Humanus, facie exteriore viſus ante hac Tab. IV. Theſaur. III. Anni* 1703. *à me in lucem editus.*

A. Renis ſuperficies, per quam innumera vaſa ſanguinea diſſeminantur vermiformia, ſuntque microſcopio viſa.
B. Arteria Renalis abſciſſa.
C. Vena Renalis abſciſſa.
D. Portio Pelvis extra corpus Renis contra naturæ leges, propullulans, per quam plurimæ Arteriolæ ſunt diſſeminatæ.
E. Vaſa ſang.

FIG. II. *Exhibet Renem biſectum, ut interiora pateant, convenitque cum Fig. III. Tab. IV. Theſaur. III. Anni* 1703.

A. Indigitat Arteriolarum plurimarum extrema, ſerpentino ductu in ductus Bellinos degenerantia.
B. Exigua portio ſuperficiei externæ.
C. C. Papillæ Renales, plurimis foraminulis, aut oſculis pertuſæ, pro Urinæ tranſitu.
D. Ureter.
E. E. Pelvis aperta.

FIG. III. *Denotat Renem vervecinum, per dorſum diſſectum, ut interiora in conſpectum producantur.*

A. Arteriolæ, ductus urinoſos producentes, vel in illos degenerantes.
B. Corpus papillare, ubi notandum, in vervece unicum tantum reperiri corpus papillare ſemicirculare, uti hic demonſtratur, cum contra in homine plurimæ reperiantur papillæ.
C. Arteriolæ abſciſſæ.
D. Margo pelvis adipe obſitus.
E. Fruſtum pennæ anſerinæ quod inſerui in principium ureteris.
F. Corporis papillaris margo, innumeris foraminibus, ſeu oſculis præditus.
G. Vena Renalis,
H. Arteria Renalis.
I. Ureteris portio.

VOORLOPER

Van het Seſde

ANATOMISCH CABINET,

Van den Profeſſor

FREDRIK RUYSCH,

WAar in aangeweſen word, dat geenſints den Profeſſor Vieuſſens, maar ik, de eerſte uitvinder van verſcheyde nieuwigheden ben, die hy in ſyn tractaat, 't welk den naam draaght van een *Nieuwe ſtellingh der bloetvaten in s' menſchen lighaam*, heeft laten invloeyen. Na dat ik van nu ontrent over 14 Jaaren uytgevonden hebbe een nieuwe manier van ontleden, prepareren, en vertoonen, waar door de partyen, ja de allerkleenſte deeltjens van 's menſchen lighaam zeer klaar voor ons geſight gebragt werden, en zonder dewelke ik meene, dat zulks te doen, ommogelyk is.

In 't Jaar 1696 heb ik begonnen met het uytgeven van eenighe brieven, die my vraags-wyſe wierden voorgeſtelt met hare antwoorden, en daar toe dienende Figuuren; in deſelve werden zeer veele nieuwe, en van my uytgevonde zaken verhandelt, nadien ik doenmaals een methode uytgevonden had, waar door de lighaamen der menſchen na haar dood, als weder levendig ons voor ooghen komen, gelyk van een yder werd getuygt, die my dies wegen dagelyks komen beſoeken, en 't zelve komen te zien: onder dewelke ook is geweeſt den Eerwaardige Heer Papin, doenmaals uyt Ooſt-Indien gekomen zynde, dewelke op deſe myne lighaamen verſchyde Latynſe vaarſen maakte, onder dewelke dit in 't Neerduyts overgeſet, ook gevonden werd,

Hoogleeraar Ruyſch, uw konſt, doet 't doode Kind
Herleven, en ons nutte Leering geven,
Ook zonder tong. Het ſpook dat all' verſlind.
Begind dus voor ſigh ſelven ook te beeven.

Daar en boven was het doenmaals geenſints gebruykelyk, dat de Profeſſoren, de Anatomie celebrerende, eenighe geprepareerde zaaken in een voghtigheyd hangende, medebragten, om die dan daar nevens te vertoonen, gelyk ik doenmaals begon te doen: want ik meende, dat de Anatomiſche vertooningen, dewelke geſchieden in vers afgeſtorvene menſchen, niet zoo bequaam waren, alsmen die niet doet verſellen met geprepareerde zaken, in een vogt opgehangen zynde: en alzoo heb ik eenighe reyſen, ontleedkundighe vertooninghen gedaan in de lighaamen van Jongelinghen lange Jaaren na haar dood, gelyk zulks blykt uit de gedrukte bekentmakinghen, waar onder ook deſe volgende is geweeſt.

BEKENTMAKINGH.

Beminde Leſer. &c.

NAdien myn gewoonte is, alle Jaaren een of twee publyke ontledinghen te doen, en nu een geheel Jaar geen gelegentheyd heb konnen krygen, om 't zelve in een vers afgeſtorve menſche te verrigten; zoo is myn voornemen, den eerſte Dingsdagh van de Maand Auguſtus, een aanvangh te neemen met een publyke ontledingh, op het Theatrum Anatomicum, en dat in deſelve lyken der drie Jongelinghen, dewelke nu ontrent 10 *Jaaren geleden, geſtorven, en in het Jaar* 1695. *in July, en* 1696. *in October, publyk vertoont zyn.*

Deſe geſeyde Lighaamen hebben haare natuurlyke geſtalteniſſe, door onſe konſt, weder gekregen, die ſy hadden, wanneer ſy nogh leefden, en wat meer is, dezelve zyn van tyd tot tyd nogh meer en meer opgeheldert, gelyk zulkx als dan zal konnen geſien werden.

De Eerſte deſer verbeelt een ſlapende Jongelingh, ſchoon en welgemaakt van tronie, met roode wanghen en lippen, effen van vel, zonder rimpels, en dat alles zonder met eenigh blanketzel off verwe beſmeert te zyn, gelyk zulks gebleeken is in 't Jaar 1696, *als wanneer ik op 't verſoek van zeker Heer, deſe zyn tronie met Zand, Zout, Zeep, water en een doek, byna tot ontvellingh toe, ſterk vreef, in 't byzyn van alle die geenen, dewelke de geſeyde Anatomie met haar præſentie vereerden.*

Deſſelfs Herſſene, Maagh, Darmen, Lever, Milt, Nieren, Hart, Longh en andere ingewanden zyn nogh zoo fris en wel geſtelt, datze in 't aanſien die van veele levendighe menſchen komen te overtreffen.

Dit Lighaam is myn voornemen na gewoonte aangekleet te vertoonen, zonder 't zelve te ontleden, en zoo ongeſchonden te bewaren.

Het

Het tweede in tegendeel, is van my inde geſeyde Jaaren publyk ontleet, deſſelfs Spieren geſcheyden, en zoo vertoont.

Het derde heb ik zoodanigh ontleed, dat ik yder deel apart konde vertoonen, ten eynde dat die geene, dewelke wat verre affſtonden, yder deel wat nader toegereykt koſt worden.

Ontrent deſe gezeyde lighaamen ſtaat te conſidereeren, dat alles in haar veel klaarder, diſtincter, en netter zal werden vertoont en geſien, als wel mogelyk is te doen in een vers affgeſtorve menſche: nadien het meer als kennelyk is, dat alles wat in een menſch uyterlyk aangenaam is voor 't oogh, door 't ſterven wegh genomen werd, en van weſen komt te veranderen: alſoo mede is 't, dat de inwendighe partyen van haar natuurlyke geſtalte ook veel komen te verlieſen, ja de allerſubtielſte deeltjens haar voor onſe ooghen komen te verbergen.

Nu door deſe van ons uytgevonde konſt, werd aan de afgeſtorvene Lighaamen haar natuurlyk wezen zoodanigh wedergegeven, dat menſe van een levendigh en ſlapend menſch niet kan onderſcheyden, zynde alle de Leedemaaten, die in afgeſtorvene ſtyf en onbewegelyk zyn, in deſe zoo beweegelyk, als in een levendig menſche.

Daarenboven zoo geven de dooden wel haaſt een onaangenaame reuk van haar; deſe in tegendeel zyn aangenaam van reuk.

In deſe Anatomiſche verhandelingh is myn voornemen niet alles in die ordre te verrigten, gelyk men gewoon is te doen, maar zal deſelve houden als een naleſingh van myne voorgaande Anatomiſche demonſtratien, en in deſelve veele zaaken die van andere genegligeert ſyn, als mede eenighe nieuwigheden, aanwyſen.

Ten Eerſte, heb ik voor van de algemeene dekſels of bekleetzels van 't lighaam te beginnen, en by die gelegentheyd ook te vertoonen het bekleetzel van de Voorlippen, 't welk nogh voor Oppervelleke, nogh voor Vel, gehouden kan werden, nadien daar ter plaatze geen vel te vinden is. Dit aangeweſen zynde, is het voornemen de waare ſelfſtandigheyd der Voorlippen ſelfs te vertoonen, dewelke ik voor drie Jaaren uytgevonden, en in de beſchryving van myn derde Cabinet met Fig: afgebeelt hebbe, en zal ons dit ontdecken, wat de oorzaake is, dat qualyk geſtelde, of van haar bekleetzel beroofde Voorlippen, zoo veel pyns komen te verwecken.

Ten tweede, Zoo meen ik de borſten te vertoonen, en nadien die van deſe onſe Jongelinghen te kleen zyn, om alles 't geen in de Borſten te zien is, aan te wyſen, zoo is 't voornemen tot meerder verklaringhe, verſcheyde Borſten van afgeſtorve Mannen, Vrouwen, zoo van ſwanger gaande, als van ſooghs zynde, ook van Iongh geboore kinderen, en een ſtuk van een Walvis Borſt, als mede een van een Koeje Borſt mede te brengen.

Ten derde, Zal van my aangeweſen werden het onderſcheyd deſer en geener

ner bloetvaten uyteynden, niet alleen ten opſigte van haaren loop, maar ook wegens haare ſelfſtandigheyd, waar aan de Ontleders niet gedagt hebben.

Ten vierde, De Vereeninghe der uyteynden der Slagh-aderen van de Nieren met der ſelver Pis-canaaltjens, mede in 't derde Cabinet afgebeelt.

Ten vyfde, Dat men te vergeefs eenighe gaten in een welgeſtelt Net van een menſch komt te ſoeken.

Ten zesde, is myn voornemen te vertoonen die ſeldſaame en Worm-wyſe cours der bloetvaten, die het grootſte gedeelte van de Nieren uytmaken, gelyk in 't derde Cabinet ook afgebeelt is, als mede

Ten zevende, Dat des Levers en Milts ſelfsſtandigheyt uyt loutere bloetvaten, en geen klieren haar beſtaan heeft.

Ten aghſte, Datter geen van de Vlieſen der Darmen meer voorſien is van Bloet-vaten als wel het Zenuagtighe vlies, 't welk daar van als doorzaeyt is, en dat van wegen de alzoo genoemde Darm-kliertjens, dewelke haar beſtaan in dit vlies, uit der bloetvatjens uyteynden, krygen.

Ten negende, De Manier en wyſe, hoe men alle de vier vlieſen der Darmen op 't bequaamſt voor ooghen ſtellen kan, om yders weſen diſtinctelyk te zien.

Ten tiende, dat de Poort-ader zeer veel meer tacken en tackjens heeft, als de Hol-ader, voor zoo veel als de Hol-ader zigh door de Lever verſpreyt, of liever voor zoo veelſe de Lever helpt maaken, en dat zulkx aanmerkens waardigh is, zal niemand meene ik, tegen ſpreken.

Ten elfde, Op wat wyze men de gemeenſchap van de holte van het derde paar Beenderen van de opperſte kaak, met dat van de Neus wederzyts beſt kan aanwyſen, alsmede de gemeenſchap van die Canalen, dewelke van 't verhemelte des Monds, na het werktuyg van 't gehoor loopen: ook de communicatie van de holte, die men onder de Paarde-zaal vind, met de holligheyt van de Neus.

Ten twaalfde, Zoo is myn voornemen deſe demonſtratien te vermengen met eenighe Chirurgicaale operatien; onder andere zullen wy een gebrooke been herſtellen, verbinden, en by die occaſie eenighe ſelszaamheden ontrent het ſcheenbeen vertoonen, als daar zyn,

Een Scheenbeen, wiens binnenſte tafel in de gedaante van een holle pyp, na een voorgaande caries geheel en al van de natuur uyt geworpen is, de groote van anderhalve vingher langh, waar van, zoo my berigt is, de Hr. Proff: du Verne ook een exempel voorgekomen is.

Een ſcheenbeen daar gants geen holte in te zien is.

Een dat men buygen kan als een ryske &c. &c.

Hoe men beyde de tafels van 't ſcheenbeen op 't klaarſte vertoonen kan.

De manier en wyſe om de bloetvatjens die door het vlieske loopen, 't welk binnen in 't ſcheen en dyebeen gevonden werd, beſt kan aanwyzen.

Met

Met deſe demonſtratien ben ik van meeningh een aanvangh te nemen, gelyk hier voor geſegt is, de Eerſte Dingsdagh van de maand Auguſtus 1703. *ten* 3 *uuren, op 't Theatrum Anatomicum, en zulks tweemaal des weeks vervolgen, namentlyk Dingsdaghs en Vrydaghs, en dat in de Nederlandſche en ook Latynſche Tale, na vereys van zaken. Waar toe alle Liefhebbers van de geſeyde Konſt werden genodight van*

FREDERICUS RUYSCH,
Profeſſor, en van de
Overluyden van 't Chirurgyns Gild.

HIer na zoo heb ik myne gepreparеerde en geconſerveerde ſtucken openbaar beginnen te maken, by manier van beſchryvinghe der Anatomiſche Cabinetten, waar in de ſelve bewaard worden, en hebbe daar ook zeer veele Figuuren ingevoegt, dewelwe na 't leven zyn gemaakt; nu deſe Cabinetten off kaſſen zyn XVI in 't getale, waar van datter al Vyf uyt gegeven zyn, en nadien datter veel tyds vereyſt werd, om dit werk tot perfectie te brengen, en ondertuſſchen dagelyks veele menſchen deſe zaaken komen zien, waar door haar gelegentheyd gegeven werd om 't een of 't ander ziende, te vragen, aan te tekenen, en anderen over te ſchryven, 't geen ſy zien en hooren.

Hier door is 't niet te verwonderen, dat zommighe myne uytvindighen voor de haare komen te debiteeren, en is zulks my niet alleen gebeurt wegens zaken, die ik nogh niet had beſchreven, maar ook zelfs van die geene, de welke al voor eenighe Jaaren van my zyn beſchreven, met Figuuren afgebeelt, en met den druk bekent gemaakt, gelyk nu weder zie gedaan te zyn van de Heeren Reymond Vieuſſens, Medicyn mr. tot Mompelliers, en Dr. Hovius tot Enkhuyſen.

De Eerſte deſer heeft onlangs een tractaatje in 't light gebragt, wiens titul is een *Nieuwe ſtelling der bloetvaten van 's menſchen lighaam*, in 't zelve zie ik, dat hy zich toeſchryft, de uytvindingh van verſcheyde zaken, die van my eerſt uytgevonden, ook voor eenige Jaaren beſchreven, en met Figuuren afgebeelt zynde, wereltkundigh zyn gemaakt.

Onder alle nieuwigheden die ik in 40 Jaaren uytgevonden, en in't light gebragt heb, en iſſer geen van meerder belang, als dat vande ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene, dewelke te onregt gehouden werd voor een waare t'ſamenſtel van kliertjens, gelyk ſy die daar voor niet alleen hielden, maar hebbenſe ook als kliertjens afgebeeld, daar deſelve van my uytgevonden is te beſtaan uyt loutere bloedvaatjens.

 Wan-

Wanneer ik in 't Jaar 1698, de manier uytgevonden had, waar door zulks klaar bleek, zoo is de Heer Michiel Erneſtus Etmullerus, die niet minder geleert, als curieus is, in 't onderzoeken van Anatomiſche zaaken, my dikmaals komen beſoeken, om myne toebereytzelen te zien, onder de welke geen een was, waar over hy meer ſigh verwonderde, als wel over deſe dons-Slagh-aderen van Slag-ader-donſige vaten van de ſchorſſe der herſſene, met regt alſo genaamt, nadien ſy zo fyn zyn als dons, waar uyt de geſeyde ſchorſe is beſtaande, ja den geſeyde Heer, dit (als verbaaſt) ziende, raade my dit wereld-kundigh te maken, als zynde een zaak van groot belangh, weshalven hy my een voorſtellender-wyſe Brief ſchreef, in 't Jaar 1699, diemen nevens het antwoord nogh te koop vind, en met Figuuren verrykt, by Sr. Johannes Wolters, Boekverkooper op 't Water.

Na dat den geſeyde Heer Etmullerus, in den Brief verhaalt had, watter geſeyt was van andere wegens het alſoo gewaande klierigh weezen van de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene, en getoond had, datſe geſamentlyk daar in over een quamen, ſelfs de Heer Vieuſſens niet uytgeſondert, die van 't zelve gevoelen was, zoo vermaande hy my, met deſe woorden; *Weshalve zoo verſoeke ik, dat ghy deſe waare geſtelteniſſe van de ſchorſſe der Herſſene wilt bekent maken, deſſelfs weſen af beelden, en ſijn gebruyk aanwyſen.*

Ik ben niet alleen verwondert, dat de Heer Vieuſſens deſe myne geſchriften, zoo hy ſeyt, niet geleſen, ook noyt van iemand zulks verſtaan heeft, dat ik in die tyd zulks al wereldkundig gemaakt had, maar ik verwonder my veel meer, dat hy na myne uytgegeve ontdekkingh, ſijne eerſte ſtellingh van een klierigh weſen verwerpende, myne voetſtappen van agter na gaat, gelyk zulks blykt uyt ſijn Beſchryvingh van de Zenuwen in 't X. Capittel, alwaar hy dusdanigh ſchryft,

De Herſſene beſtaat uyt twee verſcheyde ſelfsſtandigheden, namentlyk grauwe en witte. De grauwe ſubſtantie 't ſy men deſelve in ſyn natuurlyke ſtaat beſchouwt, of na dat menſe in water of in Olie gekookt heeft, zoo is die egter ſagter als wel de Witte, en als menſe accuraet met vergroot glaſen ziet, zoo bevint men deſelve uyt ontallyke aaneengevoegde bollekens te beſtaan, dewelke eenigſints ovaal van Figuur zyn: zo dat deſelve zeer wel komt te verbeelden een lighaam dat van geconglomereerde kliertjens ſijn beſtaan heeft. Nu deſe kliertjens perſſen den een den ander, waar door ſy ſtompe hoeken krygen, gelyk van de wel geoeffende Hr.

Mal-

Malpighius aangemerkt is, waar van d'eene van d'anderen onderſcheyden is, door byna gelyke tuſſchen ſcheydinghen, en werd dit door deſe ervarentheid beveſtigt, namentlyk, wanneer men ſwart gemaakte Brandewyn komt te gieten op de ſchorſighe ſubſtantie der herſſene, diemen gekookt en van 't dunne herſſen vlies heeft ontbloot, welke ſwart gemaakte Brandewyn zigh dan zodanigh komt te voegen in die tuſſchenſcheytzelen der kliertjens, dat na een ſaghte afvaging met wat Boom-wol, ontallyke deeltjens, de geſeyde tuſſchen ſcheydſelen bezittende, en de geſeyde kliertjens vertonende, zonder vergrootglazen ligtelyk konnen ontdekt en geſien werden, 't welk ons zoo niet zoude voorkomen, indien de ſchorſſighe ſubſtantie van zodanige deeltjens beſtond, dewelke niet over een quamen met een ovale of lang en ronde Figuuren.

Ziet Beminde Leſer, 't geen eertyds ACCURAAT geſien wierd, zoo hy zelfs zeyt, na het kooken der herſſene in Oly, 't geen eertyts SEER WEL een klierigh weſen vertoonde, en 't geen LIGTELYK door vergrootglaſen wierd ontdekt, namentlyk, de ſchorſſige ſubſtantie der herſſene een klierig weſen te zyn, dat word nu, na myne uytvinding, van de Hr. Vieuſſens gehouden voor vaatjens: en alſo iſt, dat de ACCURATE beſchouwing en de LIGTE Ontdecking deſer zaaken, zoo light een keer komen te nemen by de geſeyde Heer Vieuſſens, na dat hy nu al weer op deſelve wyſe de Herſſene vyf uuren in de Oly komt te koken; maar het zal ons veel LIGHTER zyn, deſe zaaken wel overwogen zynde, te oordeelen, dat de bereydingen, die door het kooken in Oly geſchieden, gants en gaar onnut, ja t'eenemaal verwerpelyk zyn: en dat is, 't geen ik aan de Hr. Vieuſſens ſelfs ook heb geſchreven, namentlyk dat zodanigh præpareeren, als onnut te verwerpen is, en dat ik de Herſſene als in ſtaat van leven behoude, alleen maar de ſlagaderen van de ſchorſſighe ſubſtantie konſtigh opvullende, met een roodwaſſighe ſtoffe in plaats van bloed, tot dat ik vertrouw de uyterſte uyteynden vervult te zyn, na dit doen, ſoo ſny ik een ſtuk van de Herſſene, en hangh het zelve aan een hayrtje des hoofds in een ſeer heldere vogt, en zoo vertoon ik de geſeyde ſchorſſe of ſchorſſighe ſubſtantie, alleen te beſtaan uyt loutere bloedvaatjens, en wel inſonderheyt uyt donſighe ſlag-aderkens, en geenſints uyt ingebeelde kliertjens.

Nu dit zegge ik niet alleen, maar ik doe zulks zien, en dat niet alleen

alleen door vergrootglaſen, maar ook zonder deſelve: tot meerder verſeekering zoo bewaare, en vertoon ik ontallyke veel van zoodanighe ſtukken 't mynen huyſe.

Zoo dra my deſſelfs Tractaat ter hand geſteld wierd, zoo heb ik hem, gelyk geſegt is, een brief laten toekomen, in de welke ik hem toonde, dat niet hy, maar ik de uitvinder ben, van die zaaken, die hy voor de ſyne uytgeeft, en dat zulks ook blykt uyt myn ſchriften, als meden uyt de Leypſigher verhandelinghen (*Acta Lipſienſia*).

In deſſelfs antwoord verontſchuldight hy hem, zeggende, dat hy niet heeft geweeten, dat ik die zaken al over veele Jaaren heb uitgevonden, ook dat hy de Leypſiger verhandelingen niet heeft geleſen: derhalven zoo heb ik hem wederom voor de tweedemaal een brief laten toekomen, en verſogt, niet te willen weygeren my te houden voor de eerſte uitvinder, en dat niet alleen wegens de geſeyde Schorſe der herſſene, maar ook zelfs rakende de immediate vereeniging van de ſlag-aders der Nieren, met die vande Pis-canaaltjens, gelyk zulks blykt; uyt de beſchryvingh van myn eerſte Cabinet in 't Jaar 1701 gedrukt, alwaar Folio 33, dit volgende gevonden werd; *Ik heb ook nieren welker Pis-canaaltjens allegader gevult zyn geworden na het vervullen van de Niers-ſlag-aderen: waar van hier na verders zal werden gehandelt, wanneer ik (zoo God wil) het waare en wonderlyk geſtel der nieren zal komen af te beelden.*

In de beſchryving van myn III. Cabinet, uytgegeven in 't Jaar 1703. folio 40. daar vintmen deſe woorden. *Hier en boven zoo vertoon ik u lieden de Nieren, in dewelke te zien is de continuatie der Slag-aderen met de Pis-canaaltjens van de Heer Bellinus beſchreven en afgebeelt, en zulks meene ik een onwederleggelyk argument te zyn, &c.*

Daar en boven zoo heb ik dit uytgevondene publyk vertoond in 't Jaar 1703. gelyk het blykt uyt de bovengemelde Bekentmaking.

Hier by komt nogh die groote, van my uytgevondene, ontdekking, wegens het bekleetzel des Moer-koekx ſuperficie, die na de Lyf-moeder ziet, of met de Lyf-moeder vereenight is: Als mede myne uytvindingh van de worm-wyſe vaatjens van de Baar-moeder, van alle welke zaaken zigh de Heer Vieuſſens ook als de eerſte uytvinder wil maaken, in ſijn geſeyde Tractaat.

Waar over kan ſigh ymand meerder verwonderen, waardighe Leſer, als dat hy my tot antwoord geeft, dat hy myne Schriften, die over veele Jaaren zyn uytgegeven, en met Figuuren verſelt, niet alleen

alleen noyt heeft gezien, maar ook van niemand heeft verſtaan, dat ik die zaake vertoont of uytgegeve hebbe, zoo hy dan die niet geſien heeft, nogh ook de Leypſigher verhandelinghen (*Acta Lipſienſia*) zoo hy zeyt, niet geleſen heeft, in dewelke deſe en anderen van myne uytgevondene zaaken overvloedig aangetekent ſtaan, zoo zal de Hr. Vieuſſens de noyt genoegh gepreſen *Phiſiologia Medica* van de Hr. Profeſſor J: Goth. Bergerus in 't Jaar 1701 uytgegeven, apparent wel geſien, en doorleſen hebben, dewelke onder anderen van myne uitvindinghen deſe woorden ter nederſtelt op 't 118 blad. *Indien wy de geſteltheyd der anderen werktuygen, die verordineert zyn tot eenighe afſcheydingh wat nauwer komen te beſien, zoo zullen wy die geheel anders bevinden te zyn, als men wel meenden; Onder deſe is te conſidereren de Schorſighe ſubſtantie der herſſene, die men waant te weſen, gelyk Malpighius voorgehouden heeft, een t'ſamenſtel van klierighe kerntyes of beſikens, maar een naukeuriger onderzoeking leert ons deſelve geheel en al uyt ontelbaare bloetvatjens te beſtaan, dewelke door het dunne herſſen-vlies, die deſelve tot een ſteunſel komt te verſtrecken, zoodanig verſpreyt werden, dat de uyteynden der ſlag-aderkens eyndelyk voorby de uyteynden der Aderen gekomen zynde, ſappigh werden, en de afgeſcheyde voght aan de mergagtighe draden (Fibræ medullares) overbrenghen, en deſe bloedvaatjens, waar uyt de Schorſighe ſubſtantie beſtaat, zyn zoo fyn als dons, en konnen ook zonder merkelyke quetſingh van de mergagtighe ſubſtantie geſcheyden werden. Nu dat die grummeltjens, dewelke haer opdoen door het kooken der herſſenen in oly, of andere voght, en van Bidloo voorgeſtelt werden, niet anders als uytwerkzels vande konſt, en te onregt voor kliertjens gedebiteert werden, ſpreekt van 't ſelfs, ook zoo word zulks naarſtig van Ruyſch aangeweſen.* Dit zyn de woorden van den Profeſſor Bergerus dewelke zulks niet zoo volkomentlyk zoude hebben voorgeſteld, indien hy zulks van over veele jaaren t' mynen huyſe niet hadde geſien.

Wy zullen de Figuuren van de geſeyde Schorſſe zien, na vyf uuren kokens in oly, indien de Hr. Vieuſſens deſelve ons zal konnen voorſtellen, gelyk ik gedaan hebbe, zonder de minſte koking (liever deſtructie of vernieting) edogh zulkx zal hem ſwaar vallen te doen, ten zy hy tot hulpe komt te gebruyken myne uytgegevene Figuuren.

Een yder kan de herſſene van een Schaap, of van een andervoorwerp in oly koken, edogh niemand zal bevinden, door dat toedoen, deſe ſchorſſe uyt dons fyne vaatjens te beſtaan, aangezien ik oordeele deſe manier van doen daar toe gants en gaar onnut te zyn: ja ik heb ſelfs de herſſene vyf uuren lang in oly laten koken, en

 dat

dat gedaan zynde, bevond ik deſelve zoo verhard te zyn, dat ik die tot pulver tuſſchen de vingeren kon vryven: zoo dat ik met regt derf zeggen, noyt ymand het waare dons-fyn-vatigh geſtel van de ſchorſſe der herſſene geſien te hebben, na een vyf uurigh gekook in oly, gelyk zulkx ook blykt, uyt deſe bygevoegde Figuuren, die ik heb laten af beelden, om de differentien te zien tuſſchen deſe beyde preparatien. Nadien nu het ſesde Cabinet onder de pers is, waar in veele aanmerkens waardige zaken ter neder werde geſtelt, die ik menighmaal een yder heb laten zien: zoo ben ik te raaden geworden eenighe der ſelver hier te verhalen. Op de eerſte Plaat werd gevonden een Geraamte van een Kindje, 't welk zoo groot is, als een kleene vinger, van wiens reghter handje aan hayrtjens drie onbevrugte eyerkens van Vrouwen afhangen.

Daar en boven zoo werd op deſelve Plaat gevonden een geraamte, een wynigh grooter als het voorgaande, het ſelve heeft in 't linker handje een hayrtje waar aan vaſt gehegt is een bevrugt menſche Eytje, 't welk van my niet en is opgeſneden.

Nog een derde geraamte van een ſchepzelke, 't welk een weinigh grooter is, als het aanſtonds geſeide, 't zelve draagt ook aan een hayrtje een bevrugt Eytje, 't welk opgeſneden is, waar in ik niets lighamelyks heb gevonden.

Op de II Plaat werden vyf Figuuren gevonden, waar van de eerſte aanwyſt, 't geraamte van een ſchepſelke van ontrent drie maanden dragts, wiens linker handje, aan een hayrtje heeft hangen het beginzel van een menſche ſchepſelke de groote van een luys of latuw zaadje, van deſſelfs reghter handje hangt af aan een hayrtje, 't beginzel van een menſchen ſchepſelke, zoo groot als een anys-zaadje.

De II Figuur verbeeld een menſche Schepzelke, zoo groot als een gepelt garſte koorntje.

De III. Fig: veerbeeld een menſche Schepzelke een wynig grooter als 't laaſt gezeyden.

De IV. al weder wat grooter.

De V. weder wat grooter, en zoo werd 'er in deſelve vervolgens grooter en grooter aangeweſen: en zyn deſe alle afgebeeld na de voorwerpen, zoo als tot mynent bewaert worden.

Ook zoo werden in de beſchryvingh van 't VI Cabinet verbeelt de Lyfmoeders van vrouwen, waar in verſcheyde notable zaken aangeweſen werden: Onder deſe iſſer een uyt een vrouw, na haar dood van my uytgeſneden, dewelke in overſpel van haar man betrapt, doorſtoken is geworden, in wiens baarmoeders holte als mede in haar eyerwegen, de natuur des overſpeelders nogh zit, en

voor-

voornamentlyk in de Eyerweegen, die daar van nogh opgevult zyn.

Inde Eyerſtok van de baar-moeder van een andere vrouw, kanmen nogh een bevrugt Ey zien zitten, &c.

Daar en boven is 't aanmerkens waardigh, dat in dit VI Cabinet geſien kan werden, dat de uyterſte uyteynden der opgevulde ſlag-aderen van 't harte, haare rootwaſſige ſtoffe op veele plaatzen uytgang hebben gekregen, buyten haare vaatjens, en dat in de gedaante van een wolkje, zonder eenighe de minſte tegennatuurlyke uytſpattingh, gelyk ik zulks eenighe reyſen heb getoont, en van meeningh ook ben na heen in Fig: af te beelden, ſoo als die 't mynen huyſe geſien kunnen werden; en in deſe geſeyde opvullinghe en iſſer geen tegennatuurlyke uytſpattinghe geſchiet, anders ſoude het niet wolks-wys, maar als kleene ronde bollekens voorkomen.

Hier uit ſoo vertrouw ick, dat het in een levendigh menſche ook by na alſoo toegaat, namentlyk, datter ſoo veel vogtigheyt door de uyterſte uyteynden der ſlaghaderen, in de gedaante van een damp of rook uytgevoerd werd, als nodig is tot voedinghe van 't herte.

Nogh werdender in dit ſesde Cabinet, onder de pers zynde, veele zaaken verhandelt en beſchreven, dewelke 't mynen huyſe met groote onkoſten werden bewaart, niet alleen, ten eynde alle twyfelingen weghgenomen zouden werden, maar ook om over deſelve dagelykſe collegien te kunnen houden, en dat niet alleen des Winters, maar ook des Somers, ja ſelfs in de Hondsdagen: want alles is ſoodanigh toebereyt, dat de kleenſte deeltjens van 's menſchen lighaam, by helder weer geſien kunnen werden.

Op dat ondertuſſen den Eerw. Leſer zien moghte wat datter zy vande ware ſtructuur der Nieren, ſoo ben ick te rade geworden in deſe Voorloper van 't ſesde Cabinet eenighe Figuuren daar van alhier te verbeelden, want als ick ſagh de Figuuren van een Schape nier, afgebeelt door d'Heer Vieuſſens, in ſyn tractaat, wegens ſyne *nieuwe ſtellinghe der bloedvaten in den menſch*, zoo vond ik daar eenige ongewoone zaken, derhalven heeft het my mede goet gedaght, een Schape nier te verbeelden, ſoo als ons die voorkomt, op myne manier geprepareert zynde, om alſoo het onderſcheyt deſer twee toebereydſelen te vertonen.

De eerſte en II Fig. wyſen ons eerſt aan deſelve Figuuren van menſche Nieren, van dewelke ick gewagh gemaakt hebbe in het eerſte Cabinet van 't Jaar 1701. en derſelver Figuuren heb laten verbeelden in 't III, en IV Cabinet 1703. en 1704. De reſt verbeel-

beelden ons de Nieren van Schapen, en dat ſonder de minſte deſtructie of vernietinghe vande ſelve, door te weyken in water, tot datſe beginnen te bederven, ook ſonder deſelve te koken, maar alleen door het opvullen der bloetvaten, toebereyt zynde.

Verklaaring der Figuuren.

De I. Fig. wyſt ons aan een Nier, ſoo als ons die van buyten voorkomt, voorheen op de IV plaat van 't III Cabinet 1703 afgebeelt, en uytgegeven.

A. Des Niers oppervlakte, door dewelke ontallyke bloetvaten wormswys loopen, ſoo als ons die met vergrootglaſen voorkomen.

B. De afgeſnede Nier-ſlaghader.

C. De afgeſnede Nier-ader.

D. Een gedeelte van 't bekken des niers, 't welk buyten de Nier uytpuylende, voorſien is van veele ſlagaderkens.

De II Fig. verbeeld een doorgeſneede menſche Nier, op datmen 't inwendighe geſtel zoude kunnen zien, en komt deſelve overeen met de III Fig. vande IV Plaat van 't III Cabinet, uytgegeven int Jaar 1703.

A. De uyteinden der ſlagaderen van de Nier, dewelke ſlangs-wys loopen, eerſe haar in de piscanaaltjens van Bellinus inenten.

B. Een kleen gedeelte vande oppervlakte des Niers.

C. De Nier tepeltjens, op veele plaatzen met kleene gaatjens als doorboort, tot doorgang van de pis.

D. De Pisleyder.

E. Het geopende Bekken.

De III Fig. verbeelt een ſchape Nier, dewelke ook langhs den Rugh of bultigh gedeelte doorgeſneden is, om het inwendighe te kunnen zien.

A. De ſlaghaderen, die de piscanaaltjens voortbrengen, of in de ſelve veranderen.

B. Het tepelaghtighe lighaam, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, dat inde Nieren der ſchaapen, maar een eenigh tepelaghtigh lighaam gevonden werd, 't welk ſigh halfmaanigh op doet, gelyk hier aangeweſen werd; in de menſchen in tegendeel vintmen veele tepelwyſe lighaamtjens.

C. De afgeſnede ſlaghaderkens.

D. De rand van 't bekken, met veel vets beſet.

E. De holte van 't bekken, waar in van my een ſtukje van een penneke is geſtoken.

F De

F. De rand van 't tepelagtighe lighaam, waar in veel gatjens of mondekens der piscanaaltjens zitten.

G. De Nier-ader.

H. De Nier-ſlaghader.

I. Een gedeelte vande Pisleyder.

De IV. Fig. vertoont ons een ſchape Nier langs den rugh doorgeſneden, wiens rand van 't tepelachtig, en halfmanig lighaam van my omgeſlagen is, op dat de bloetvaten eenigher maten te voorſchyn ſouden komen, ick ſegge eenighermaten, om dat ick hier niet voorgenomen hebbe de gantſche cours der ſelver te verbeelden, nadien zulkx in de volgende Cabinetten aangeweſen zal werden.

A. De ſlaghaderkens, in piscanaaltjens veranderende, alwaar aan te merken ſtaat, dat de geſeyde arterikens eer ſy in piſcanaaltjens komen te veranderen, zelfs ook nogh eenighe veranderinghe aannemen, en zulks moet ick na heen nog wat naukeuriger onderzoeken, eer ick zeggen kan, waar in het beſtaat: dit is altoos zeker, als ik de ſlagaderen vande Nieren kome te vervullen, dat dan ook te gelyk de piscanaaltjens vol lopen, ſo dat dit twee continuele lighamen zyn.

B. De pis-canaaltjens.

C. Den doorgeſnede rand van 't bekken.

D, D. De rand van 't tepelagtighe en halfmanighe lighaam, 't welk met veele gatjens als doorboort is, tot paſſagie van de piſſe.

E. De buytenſte oppervlakte van 't bekken, alſints met ongel of roet beſet.

F. De afgeſnede pisleyder.

G. De afgeſnede Nierader.

H. De afgeſnede Nier-ſlagader.

I. De inwendighe ſubſtantie vande Nier, dewelke ons hier wel voorkomt in de gedaante van Nier tepeltjens, maar deſelve en moeten daar voor niet gehouden werden, aangeſien de Nieren van een Schaap niet meer als een eenigh halfmaning tepelagtigh lighaam hebben, gelyk hier vooren geſeght is; maer de bloetvaten door het lighaam der nieren lopende, ſchynen aldaar tepels te formeren en zyn ook deſe vaten met veel roets beſet, waar door ſy in de eerſte opſlag van 't oogh ons veel dikker voorkomen, als ſy wel in der daad zyn, 't welk in deſe Figuur ook uytgedrukt word.

De V. Fig. verbeelt de copie van de Fig., dewelke den Heer Vieuſſens in ſyn tractaat van de *nieuwe ſtellinghe der bloetvaten in 's menſchen lighaam* heeft laten invoegen.

A. A. A. A. De uytwendige of klierige ſubſtantie des Niers uyt een ſchaap.

B. De kleenſte ſlaghaderlyke boogen, geplaaſt een weynigh boven de groote boghen.

C. De ſlagaderen verſelt met hare aderen, dewelke uyt de bovenſte, en agterſte zyden van de groote ſlaghaderlyke booghen voortkomende, het bultige gedeelte des Niers komen te maken.

D. De groote ſlaghaderlyke boogen.

E. Dat gedeelte van de vatighe vlegtinge des Niers, dewelke van de groote en kleene ſlagh-aderlyke booghen omſchreven werd.

F. De kleene ſlagaderlyke booghen.

G. Dat gedeelte vande vatige vlegting der Nieren, 't welk vanden rand van 't bekken uytgeſtrekt is, tot de kleene ſlagaderlyke boogen.

H. De holte van 't bekken.

I. De vlieſighe buyskens, voortkomende uyt de verlengde rand vant bekken, of de vlieſighe ſtutzels van de ſlagaderlyke boogen, welkers wanden of zyden ſeer fyn uytgeſtrekt worden, daarſe haar tot ſlagaderlyke en aderlyke boogen ſetten.

K. Het mondeke vande pisleyder.

X. X. Slagaderlyke ſcheuten of takken, voortkomende uyt de groote ſlagaderlyke boogen.

In de VI Fig. wort ons aangeweſen een ſtuk van de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene van een Menſch, dewelke t'eenemaal uyt bloetvatjens, en inſonderheyt uyt ſlagaderkens is beſtaande, dewelke ſoo fyn ſyn, als dons. Deſe toebereydinghe is alleen gemaakt door het konſtigh opvullen vande ſlaghaders der herſſene, en dat met een roodwaſſighe ſtoffe.

In de VII Fig. werd ons verbeelt een ſtuk van de herſſene van een Schaap, vyf uuren lang in oly gekookt zynde: in 't ſelve kanmen niet het minſte bloetvatje ſien, aangeſien door zulk koken de herſſene als in een ander weſen koomen te veranderen: ja door het kooken is het ſelve ſoo verhard geworden, datmen het met de vingeren tot een poeder kan vryven; bygevolgh is ſoo een toebereydinghe gants en gaar onnut, om het ware geſtel deſſelfs na te vorſſen.

De VIII Fig. verbeelt ons een ſtuk vande herſſene van een menſche, 't welk op deſelve wyſe gekookt zynde, even ſoo onbequaam is geworden tot het onderzoek van 't boven verhaalde.

ERRATA.

Prodromi Sexti.

B. L. ſic corrigat.

P. 3. l. 11. l. videbuntur. p. 9. l. 15. l. fulcimentum. p. 10. l. 9. l. dependent. p. 11. l. 30. l. juri.

THESAURI SEXTI.

P. 3. l. 23. l. humectantes. L. 31. l. uvulam. p. 4. l. 35. l. conſervata. p. 8 l. 24. hoc Theſ. VI. lege Theſauro VII. p. 9. l. 12, l. Tab. V. p. 10. l. 10. l. veſiculæ. L. ult. l. occœcentur. p. 14. l. 1: l. nonnullæ. p. 17. l. 25. l. hæſi. p. 19. l. 22. l. repræſentantes. p. 31. l. 16. l. delineent. p. 37. l. 28. l. colore. p. 47. l. 21. l. unà. p. 48. l. 11. l. talem. p. 49. l. 27. l. corticalem. p. 55. l. 23. l. arripio. p. 57. l. 4. l. innumeros. l. 9. l. 20. p. 62. l: 15. l. impoſſibile. p. 64. l. 26. internæ. p. 65. l. 1. l. internæ. L. 27. l. Vena. L. 29. l. ſitus. p. 68. l. 15. l. No. XCVI. p. 69. l. 23. l. occurrant. p. 77. l. 30. l. ſuccenturiatus. p. 78. l. 32. l. ſis. p. 79. l. 1. l. videretur. p. 81. l. 24. l. fig. VII. & VIII. p. 86. l. 17. l. in qua VII. p. 88. l. 32. l. teretia. p. 89. l. 22. l. prolapſus. p. 90. l. 13. l. VIII figuras. p. 92. l. 4. l. apponet. L. 7. l. ut & L. 10. l. reperiantur. L. 28. l. videre.

DRUKFOUTEN.

Van 't VI Cabinet in 't Duyts.

Pag. 8. lin. 26. leeſt in 't VII. Cabinet.
p. 9. l. 15. l. 5de. Plaat.
p. 12. l. 32. l. ſchoon.
p. 14. l. 20. l. ſleutelbeentje.
p. 20. l. 36. l. hondje verbeelt.
p. 25. l. 5. l. uytgeſtrekt. L. 32. l. met een die dunne.
p. 58. l. 1. l. No. LXXVIII.
p. 59. l. 4. *dele* opperſte en.
p. 69. l. 22. l. andere. L. 34. l. klaarder.
p. 71. l. 37. l. aangeweſen.
p. 77. l. 12. l. deſe. L. 23. l. Wervel-been.
p. 78. l. 36. l. groote.
p. 79. l. 17. l. ſijne.
p. 80. l. 18. l. ſchubwyſe been.
p. 81. l. 27. l. ſevende en aghſte.
p. 81. l. 29. ſlag-aderen. L. 29. l. ſlaap-ſlag-ader.
p. 83. l. 8. l. linkerhandje.
p. 84. l. 18. l. menſch-werdinghe.
p. 86. l. 20. l. VII. Fig.

THESAURUS ANATOMICUS SEXTUS.

Super cujus ASSERE primo, ſequentia ſunt repoſita.

N°. I. PArtes generationi inſervientes ex puella, ſuntque tam nitide conſervatæ, ut vitæ ſpeciem præ ſe ferant, ſc: naturali colore non ſolum ſunt imbutæ, verum etiam ſine rugis præternaturalibus conſervatæ, idque in liquore limpidiſſimo.

Het SESDE ANATOMISCH CABINET,

Op wiens eerſte PLANK, deſe navolgende zaaken geplaatſt zyn.

N°. I. DE partyen tot de Generatie gedeſtineert, uyt een kleyn Dochterke, die zoo kurieus zyn geconſerveert, datze nogh ſchynen te leven, want alles heeft ſijn natuurlyke couleur niet alleen, maar ook zoo vintmen daar gants geen onnatuurlyke rimpels in, werdende deſelve geconſerveert in een zeer heldere voght. *

Not. 1°. Vulvæ labia, Mons veneris, Nymphæ &c. partes circumſitæ, neutiquam à ſtatu naturali recedunt. Clitoris autem hic in conſpectum non venit, propter Nympharum nutationem.

2°. Membrana Hymen, maxima parte, tantum viſui occurrit, idque propter excreſcentiam quandam præternaturalem ex Vaginæ principio erumpentem.

3°. Anus, qui à natura rugoſus, ſub pudendo ſeſe videndum exhibet, tanquam in ſtatu vivo & ſano.

4°. Phiala nonnihil inverſa, videnda ſeſe exhibent Veſica urinaria, & ſub ea, Uterus cum annexis Ovariis, Tubis fallopianis, Ligamentis teretibus, ut & latis, præterea Clitoris, quatenus ſub cute latitat, hic conſpici quoque poteſt.

5°. Quamvis Clitoridis crura ſint abſciſſa, tamen conſideratione dignum eſſe cenſeo, ſc. quod ab arteriarum repletione Clitoridis corpus ſimul quoque ſit repletum, ſicuti fieri vide-

mus in repletione *Arteriæ* pudendæ, ubi corpora nerveo-ſpongioſa ſemper quoque replentur eâdem ceraceâ materiâ, qua Arteriæ replentur.

6. Uterus, uti & cæteræ partes utero connatæ, rubedine ſunt imbutæ, propter arteriarum repletionem.

N°. II. Crus Infantis, cujus tibia ut & pes naturali colore ſunt prædita.

Not. 1°. Cutis tibiæ, facie exteriore ſecundum longitudinem eſt aperta, ut muſculi ſub cute, eo loco ſiti, in conſpectum venirent, ſc. flexor externus, aliis ſemifibulæus, ut & abducens pedem, nec non curſus tendinum dictorum muſculorum ſub malleolo externo.

2°. Arteriam, per Pedis dorſum decurrentem, ceracea materia replevi, ut reptatus ejus clare videri poſſit: hujus ramificationes potiores, per digitorum latera decurrunt, non autem per digitorum dorſum, tendines autem extenſorum contra per dorſum, non autem à latere reptant, hæc omnia in liquore conſervantur, ut naturalem conſtitutionem conſervent.

N°. III. Phiala in liquore continens Pueri Palatum, partem Naſi, ut & Labium ſuperius, naturali colore perfuſa, & ita con-

N°. II. Een beentje van een Kind, wiens couleur ons zeer levendig voorkomt.

Aanmerkt ten eerſten. Dat het Vel aan 't buytenſte des Scheens na de lenghte geopent is, ten eynde de Spieren, die daar onder het Vel leggen gezien konden werden, namentlyk den uytwendigen buyger, den afleyder des Voets, als mede den loop der peſen deſer geſeyde Spieren onder den uytwendighe enkel.

Ten tweden, Die Slaghader, dewelke langs den rugh of opperſte des Voets loopt, is van my met een roodwaſſighe ſtoffe vervult, op dat men deſſelfs cours bequamelyk zoude konnen zien; en lopen deſe haare voornaamſte Takjens langs de zyde der Toonen, en niet langs het bovenſte der zelve; de Peſen der uytſtekers daar en tegen nemen haare cours over de rugh der Toonen, en niet langs haar zyden. Dit alles werd in een heldere vogt bewaart, op dat het ſijne natuurlyke geſtalte zoude conſerveeren.

N°. III. Een glas met voght, waar in onthouden werden, het verhemelte van een Jonge, een gedeelte van de Neus, en deſſelfs bovenſte

conſervata, ut varia diſtinctius videri poſſint, quam in corpore vivo.

Not. 1º. Apertura gemina canaliculorum breviſſimorum, quæ pone dentes inciſorios reperitur hic in conſpectum venit, per quas aperturas narium mucus in Os derivatur; per has filum tenue trajeci, ut primo intuitu ſtatim oculos incurrerent. Conſiderandum autem non ſemper geminam reperiri aperturam, in oris cavum hiantem, aliquando enim ſingularis occurrit, in aliis quoque vix viſibiles eſſe comperio.

2º. Glandulæ naſales, luculenter hic videri poſſunt, utpote rubedine perfuſæ, propter arteriolarum repletionem, ſuntque nil niſi faſciculi extremitatum arteriolarum, nares humectantes, quæ ita dictæ glandulæ in homine vivo ut & jamjam denato, viſum fugiunt, in hoc autem objecto luculenter conſpiciuntur arte noſtra.

3º. Dictæ Glandulæ hic quoque viſuntur diſperſæ per Palati involucrum, ante Vulvam, nec non per Labium ſuperius.

Nº. IV. Phiala in qua conſervatur Lienis humani portio, cujus

venſte Lip, al het welke zoo natuurlyk van couleur en zoo wel bewaart is, dat men verſcheyde zaken beter zien kan, als in een levendig menſch.

Aanmerkt ten eerſte. Dat men hier zien kan, twee openinghen van zeer korte canaaltjens, die men even agter de ſny-tanden vint, waar door de ſnot uyt de Neus tot in de mond komt; door dezelve heb ik een draat garen doen paſſeeren, op dat men die aanſtonds in 't geſigt zoude krygen; maar ſtaat te letten dat men hier in alle menſchen geen twee openingen vint, want in zommighe is deſelve eenſaam, ook kan men deſe niet ontdecken in veele doode Lighamen door haare byzondere enghte.

Ten tweden. De klieren van de Neus, kan men hier duydelyk zien, door dienſe ons rood voor komen, wegens het vervullen der ſlag-aderkens; en zyn deze kliertjens niet anders, als fyne bundelkens der uyteynden van de ſlagh-aderkens, dewelke de Neus bevoghtigen, en zyn deze alzo genaamde kliertjens hier duydelyk te zien, 't welk men in een levendig, als mede in een pas geſtorve menſch ſonder deſe onſe konſt te vergeefs zou zoeken.

Ten derden. Ook kan men deſe geſeyde kliertjens verſpreyd zien door het bekleetzel van 't verhemelte, even voor de lelle des Keels, als mede door de bovenſte Lip.

Nº. IV. Een vles met vogt, en daar in een ſtuk van een menſche

cujus involucrum, quod in ſanitate perfectiore tenuiſſimum, hic tam craſſum exiſtit, ut cultri dorſum fere adæquet, idque forſan à prægreſſa inflammatione.

N°. V. Uterus mulieris, quæ ut puto, à paucis diebus, aut horis (id quod tam præciſe ſcire nequeo) conceperat, Uterus enim eodem modo eſt conſtitutus, ſicuti poſt coitum prolificum ſemper inveni, ſc: mole juſto major, ſubſtantia multo craſſior, facies interior villoſa, id quod primis à conceptione diebus fieri ſolet; præterea unum ex ovis, quod ego exiſtimo fœcundatum, mutationem magnam ſubiit, ſc: magnitudine non ſolum cætera ova antecellit, verum etiam poſt ejus apertionem ovi contentum coagulatum reperio, ſicuti hic adhuc videri poteſt; contra, cætera ova ab inciſione transverſali læſa, hic viſuntur inanita, propter contenti effluxum à læſione cauſatum. Dicti ovi fœcundati, & coagulati contentum, colore cinereo, continens colore niveo nobis occurrit, id quod luculenter in conſpectum venit, quoniam omnia in liquore ſunt conſervata; & ſi omnes Anatomici ita

Milt, wiens vlies of bekleetſel, in een wel geſtelt menſche byſter dun zynde, hier de dikte van den rugh van een mes halen kan, en dat mogelyk door een voorgaande ontſteeking.

N°. V. De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke wynigh dagen of uuren ('t geen niet zoo perfect te zeggen is) voor haar dood bevrugt was geworden, en is deſe Lyfmoeder even zoo geſtelt, gelyk ik die gewoon ben te zien, kort na de bevrugting; namentlyk wat vergroot, deſſelfs ſubſtantie veel verdikt, de binnenſte oppervlakte fluweligh of donſigh en ſagt, 't welk in de eerſte dagen ordinaris zoo bevonden werd, gelyk geſegt hebbe: daarenboven zoo heeft 'er een van de Eyertjens, des Eyerſtoks, 't welk ik vaſt ſtel bevrugt te zyn, een groote veranderingh aangenomen, als zynde niet alleen veel grooter geworden, als een van de andere byſtaande Eyertjens, maar ook zoo vinde ik, na het openen van dit bevrughte Eytje het binnenſte als gecoaguleert en geſtremt te zyn, 't welk men hier nogh zien kan, het tegendeel ziet-men in de andere byleggende Eyertjens, die mede over dwers geopent zynde, gants ledigh zyn, wegens het uytvloeyen van haar vogt, door het openen. Dit bevrughte en opgeſnede Eytje komt ons hier van binnen as-grauw voor, het buytenſte in tegendeel wit van couleur

ita feciſſent, nec impenſa, labores, & alia, illos deterruiſſent, majorem noſtri corporis notitiam habuiſſemus, nec tam frequenter diſputaſſent de particularum minimarum exiſtentia, ſine ulla ſenſibili demonſtratione.

Cum ſcriptores Anatomicos olim rogare ſolerem, ut mihi hæc & alia demonſtrare vellent, quæ per figuras exprimi curaverant; brevis eorum erat reſponſio, ſc: tunc temporis mihi hoc ita occurrebat, jam autem nulla mihi datur demonſtrandi occaſio; & ſic diſcedere coactus fui: Ne autem mihi tale quid regerere cogar, omnia, quæ per figuras cum orbe literato communico, maximo ſumptu conſervo, & tali quidem artificio, ut per ſecula manere queant in eodem ſtatu, ſine ulla mutatione.

Quicunqne hanc noſtram artem præparandi, & conſervandi tam in liquore, quam extra liquorem, ſicuti ego à quadraginta annis ſuſcepi, olim vidit, facile concipiet, ejuſmodi præparata incorruptibilia eſſe, modo illi hæc ita conſervent, uti ego facio. Verum

couleur, en kanmen zulkszee rperfect zien, alzoo het alles in een zeer heldere voght gelegen is.

Indien alle Ontleders zoo gedaan hadden, en de onkoſten, moeyte, en andere zaken haar niet hadden te rugh gehouden, zoo zouden wy veel verder gekomen zyn in de kenniſſe van 's menſchen Lichaam: ook zoude men de Jeught niet opgehouden hebben, met het diſputeeren over het zyn en niet zyn dezer en geener kleyne deeltjens, die ſy noyt togh konde vertoonen.

Wanneer ik voor deſen de Ontleders quam vragen, ofte ſy dit of dat my geliefde te vertonen, 't geen ſy door Figuren hadden afgebeeld; zoo kreeg ik wel haaſt een kort antwoord, namentlyk, zodanig is 't my doenmaals voorgekomen, en nu kan ik u zulks niet vertoonen, en daar mede moſt ik heenen gaan: Nu, op dat ik my van zo een onnoſel antwoord niet zoude bedienen, zo conſerveer ik alles, wat van my door Figuuren werd afgebeeld, en zulks niet zonder groote koſten, edog kan het zelve veele Eeuwen zo gehouden werden, en dat in de zelve ſtaat, waar in het nu is, zonder de minſte veranderingh.

Al wie voorheen geſien heeft deſe myne manier van præpareren, zoo in, als buyten de vogt, gelyk ik nu 40 Jaaren lang gedaan heb, die zal wel haaſt konnen begrypen dat deſe toebereytzels onbederfelyk zyn, indien men die bewaart, gelyk als ik gewoon ben te doen.

Verum in viam redeo, unde digreſſus ſum; in dicti Ovi fœcundati confinio ſpinulam tenuiſſimam indidi, ut ſtatim ovum fœcundatum oculos incurreret; præterea alterâ ſpinulâ aperta tenetur Uteri cavitas, ut ſuperficies rugoſa conſpici poſſit, & hæc omnia vaſculis ſanguineis repletis ſcatent.

N°. VI. Duo Atheromata inter cervicis bovinæ muſculos reperta, quorum alterum transverſim apertum aviculæ Indicæ (cui nomen *Pegaſroe*) nidum repræſentat, hujus atheromatis pars exterior, ſive continens conſtructum ex pilis veris, in orbem ita diſpoſitis, & quidem ſine manibus auxiliaribus noſtris, ut nemo hactenus ſine admiratione viderit. Contentum autem, ante immerſionem in liquore meo, pultaceæ erat naturæ, nunc autem induruit, & colorem nigricantem acquiſivit. Vid. Tab. IV. Fig. V. Theſ. VI.

Ex altero Atheromate, quod etiam apertum eſt, emergit faſciculus pilorum, denſiſſime con-

Om dan weder te komen op de wegh, waar van ik wat ben afgeweken, zoo ſtaat verders te obſerveeren, dat ik digt aan 't bevrugte Eytje een doorntje geſtooken heb, op dat men met de eerſte opſlag van 't oog, het bevrugte Eytje zoude komen te zien, daarenboven zoo werd de holte des Lyfmoeders ook open gehouden door een doorntje, op dat men deſſelfs binnenſte ruygaghtige oppervlakte zoude konnen zien, en dit voorwerp is roodaghtigh, wegens het opvullen der Slagh-aderkens.

N°. VI. Twee Pap-geſwellen *Atheromata*, dewelke tuſſchen de Spieren vanden hals van een Os gevonden zyn, waar van 't eerſte over dwers geopent zynde, zeer aardig komt te verbeelden een nesje van een Indiaans Vogeltje, 't welk van d'Hr. Piſo *Pegaſroe* en gemeenlyk Colubrietje alhier geheten werd; het buytenſte van dit Pap-geſwel is een t'ſamenſtel van waaragtig hair, 't welk in de rondte zoodanig is gelegen, zonder toedoen van menſchen handen, dat niemand het zelve tot nogh toe zonder verwonderingh heeft gezien; het binnenſte wezen was een pap-aghtige ſtoffe; dewelke nu door de vogt, waar in het is gelegen, is komen te verharden, en van couleur ſwartagtig geworden. Ziet de IV. Plaat Fig. V.

Uyt het tweede Pap-geſwel, 't welk mede geopent is, komt een bundel regt opſtaande hayr, zeer dig

conſtipatorum, ſuntque dicti pili ſeſqui unciæ longitudine. Vid. Tab. IV. Fig. VI.

N°. VII. Phiala in liquore continens membranæ affinem, ſeu pſeudo-membranam, arte confectam ex mei ipſius ſanguinis ſero, idque ſola ſanguinis conquaſſatione ramulo portulacæ affinis plantæ Africanæ fruticoſæ, donec refrigerando coagulationem adipiſceretur, ut autem membranam repræſentaret, ramulum elegi foliis minoribus præditum, quorum ope dicta materia ſeſe melius poterat extendere, in formam membranæ.

Notandum interim, per hancce pſeudo-membranam ſtamina plurima, ſeu fibras eſſe diſperſas æmulantes ea, quæ in corpore humano à natura generantur. Cum hæc & ſimilia ex ſanguine produci videamus, mirandum non eſt, ſæpiſſime pluribus impoſuiſſe excretiones uterinas ſanguineas, hanc illamve formam adeptas, cum in uteri, aut cervicis uteri cavo, imò & in vagina per aliquot horas hæſerint, & in coagulum & præſertim quidem in iis, limoſiorque factus eſt. Hinc plures quoque fue-

digt by een, te voorſchyn, en is dit hayr anderhalf duym lang. Ziet de IV. Plaat. Fig. VI. van dit VI. Cabinet.

N°. VII. Een vlesje met vogt, waar in bewaard werd een gefingeert Vlies, 't welk door de konſt gemaakt is, uyt het wey of huyagtighe gedeelte myns bloeds, en dat alleen door 't roeren en bewegen van't bloet met een takje met bladeren van 't gewas *Portulacæ affinis planta fruticoſa*, tot dat het bloet quam te ſtollen, en op dat het te beter na een vlies zoude gelyken, zoo iſt dat ik een takje, met kleyne bladerkens voorſien zynde, uytgekoſen heb, door welkers toedoen deſe ſtoffe ſigh te beter konde uytſetten tot een vliesagtigh weſen.

Ondertuſſchen ſtaat ons hier aan te merken, dat door dit onwaare vlies of vliesagtigh weſen zeer veel draaden of zaſelinghe loopen, die geene gelykende, dewelke in 's menſchen lighaam van den atuur werden voortgebragt: Als men dan ziet, dat deze en geene zaken uyt bloet, dat buyten ſijn vaten is geraakt, voortgebragt werden, zo is 't niet te verwonderen, dat veele bedrogen zyn geworden, door de vloed der Vrouwen, welkers bloed nu deſe, dan geene forme komt aan te nemen, wanneer het in de ſcheede, of ook wel in de inwendige hals des Lyfmoeders, na eenige uuren is komen te ſtollen, en

fuerunt decepti, qui nobis pro monſtris obtruſerunt varias excretiones uterinas, imò per figuras publici juris fecerunt. Ut autem dicta coagulatio, membranacea, appareat, neceſſe eſt, ut poſt coagulationem, per diem unum atque alterum aq., puræ maceretur, ſic rubedo plane diſparet.

N°. VIII. Mulieris portio Mammæ cum annexa Papilla, ab Epidermide denudatæ, ut Papillæ cutaneæ luculenter videri poſſent.

Notandum interim me in Theſaur. I°. Papillam muliebrem delineandam curaſſe, aſt verò in hac Papilla longe diſtinctius Papillæ cutaneæ in conſpectum veniunt, ita ut conſultum duxerim de integro hanc Papillam per figur. illuſtrare in hoc Theſaur. VI. Tab. I. Fig. II. Vid. cætera quæ de Papillis ſtatui in Theſ. I. F. IV. Tab. IV.

N°. IX, Portio Inteſtini Ilei humani, ita præparata, ut tunica quædam, mihi celluloſa, appareat.

Not. 1. Tunicas Inteſtinorum hactenus propoſui quatuor, ſc: 1. extima, quæ communis

en voornamentlyk in die geene, welkers huy des bloeds te dik en te taay is geworden. Ja hier door zyn ſommige zoo verre bedrogen geworden, datſe ons voor monſters wilde opdringen, zoodanighe gecoaguleerde ſtoffe. Nu, op dat ons 't geſeyde te beter vlieſigh zoude voorkomen, zoo moet men 't zelve na de ſtolling een dagh of twee in 't water leggen, op dat de rodigheyd daar uyt mogt getrokken werden.

N°. VIII. Een ſtuk van de Borſt van een Vrouw, met deſſelfs Tepel, waar van het opper-velleke is afgehaalt, op dat de Vel-Tepeltjens te bequamer konde geſien werden.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat ik wel in 't eerſte Cabinet een Tepel van de Borſt heb doen afbeelden, maar in deſe komen ons de Vel-Tepeltjens zeer veel klaarder in 't geſighte, zo dat ik te rade ben geworden, dezelve voor de twede maal in dit VI. Cabinet af te laten beelden. Plaat I. Fig. II. Wat ik verders van de Tepels heb geſchreven kan men zien in 't I. Cabinet. Plaat IV. Fig. IV.

N°. IX. Een droog vlesje, en daar in een ſtukje van de bogtighe Darm van een Menſch, waar in te zien is een zeker Vlies, 't welk van my het celluleuſe Vlies der Darmen is geheten.

Aanmerkt eerſtelyk: tot nu toe heb ik vier Vlieſen in 't Gedarmte geſtelt, namentlyk het 1ſte en

nis audit, 2. quæ carnoſa dicitur, tertia nervoſa, 4 villoſa; verumenimvero cum ſæpiſſime inter primam & ſecundam pinguedo colligatur, idque in homine obeſo, & pinguedo nuſquam niſi in tunicis celluloſis congregetur, quintam annumerare licitum eſt, ſub communi ſitam, conſultum quoque duxi hanc quintam per Figuram illuſtrare. Vid. Tab.6 Fig. 2.

2°. Dicta tunica celluloſa adeo conſiderabilis eſt, uti in hoc objecto luſtrari poteſt, ut ſub cute vix dentur plures cellulæ, in tunica celluloſa, ſub cute ſita, quæ vulgò membrana adipoſa dicitur, quia cellulæ, in homine ſano, pinguedine ſunt refertæ, & ſæpiſſime in leucophlegmatia latice aquoſo. In macilentis autem membrana dicta tenuiſſima apparet, nec in ea dictæ cellulæ in conſpectum veniunt, niſi flatu ſint expanſæ.

N°. X. Placenta Uterina integra diſſoluta, id eſt, ſola portio chorii villoſior (de qua egi in Theſaur. V.) hic eſt ablata, ut vaſorum ſanguineorum,

en buytenſte is het gemene Vlies geheten; het 2. 't Vleſighe, het 3. 't Zenuagtige, het 4. 't Flueele Vlies; edogh dewyl tuſſchen het eerſte en tweede veeltyts vet gevonden werd, inzonderheyd in Vette Perſoonen, en datter nergens vet gevonden werd, als alleen in een byzonder Vlies, zoo heeft het my goed gedagt het vyfde hier by te voeghen, als mede bequaamelyk door een Figuur af te beelden, nadien ik zulks noyt in Figuuren verbeelt heb geſien, ziet de 6 Plaat, Fig. 2.

Ten tweeden. Dit celluleuſe Vlies, is zoo conſiderabel, gelyk men hier zien kan, datter in 't celluleuſe Vlies, 't welk onder het Vel geplaaſt is, naauwlyks meer cellekens gevonden werden. Onder het Vel draagt het in vette Perſoonen, de name van vet, als wanneer alle de cellekens met vet vervult zyn; in de Waterſugtige, welkers ondervellige deelen met water beſet zyn, zitten deſe cellekens dikwils vol water, en in zeer vermagerde Perſoonen, zoo komt het ons als een zeer dun Vliesje te vooren, zonder dat men deſe cellekens dan zien kan, ten zy dezelve met wint opgeblaſen werden.

N°. X. Een geheele Moer-koek van een Vrouw, dewelke van my zoodanig is toebereyt, dat men het geheel geſtel der Bloetvaten, waar uyt de geheele Moerkoek beſtaat, zeer klaar zien kan, 't welk

rum, Placentam conſtituentium, conſtitutio luculenter videri poſſit, id quod fieri nequit, niſi vaſis ad extremum uſque repletis, Placenta liquori innatet.

't welk niet zoude konnen geſchieden, ten waren men het ruyghe gedeelte van 't Vlies *chorion* (waar van gehandelt is in de Beſchryving van 't V. Cabinet) eerſt wegname, de Bloet-vaten tot haar uyterſte toe vervulde, en dan in een heldere voght gelegt wierd.

N°. XI. Phiala in liquore continens portionem hepatis hydropici, quæ tota quanta nil, niſi meræ viſiculæ, gelatinoſa materia repletæ.

N°. XI. Een Vles met vogt, waar in te zien is, een ſtuk des Levers van een Waterſugtighe, dewelke geheel en al niet anders als een 't ſamenſtel van ronde Blaaskens of cellekens was geworden, met een gelatineuſe ſtoffe vervult zynde.

Not. 1°. Quandoquidem hepar viſcus eſt, ex meris vaſis conſtitutum, nullis intercedentibus glandulis, aut parenchymate (ſicuti hoc diſtincte videri poteſt in edibus meis), concipi vix poſſit, quomodo omnia illa vaſa majora, minora, nec non ramuſculi minutiſſimi, in veſiculas mutari queant, niſi ſtatuamus tunicam celluloſam etiam ineſſe vaſis ſanguineis, ſicuti ego demonſtrare poſſum, quibus in hydrope vaſculoſa, ut ita loquar, ab humore aquoſo, limoſo, gelatinoſo, repletis, vaſorum cavitates à compreſſione continui affluxus occœcentur.

Aanmerkt ten eerſte. Nadien de Lever een t'ſamenſtel is alleen van Vaten, zonder tuſſchenkomingh van eenighe kliertjens, of andere t'ſamen geronne ſtoffe *Parenchyma* (gelyk men zulks zeer bequaam 't mynen huyſe zien kan) zoo kan men naulyks beſeffen, hoe alle die groote en kleene vaten, ja ook ſelfs alle de aller kleenſte Takskens zoude konnen in Blaaskens veranderen, ten zy men ook een celluleus Vlies in de Bloetvaten komt te ſtellen, gelyk ik zulks ook toonen kan: Nu deſe cellekens van dit celluleuſe Vlies in een Ader-water-ſugt (op dat ik deſe nieuwe benamingh kome te gebruyken) vervult zynde met een water-agtighe of gelatineuſe vogt, zoo moet de gantſche holligheyd der Aderen door den aanpers deſer voghten toegedrukt en gefloten werden.

N. XII. Phiala ſicca, & in ea portio ſpinæ dorſi cujuſdam quadrupedis, mihi ignoti, quam ex Africanis oris mihi attulêre, & circa illam

Not. 1°. Omnes vertebras ſine ulla ligamentorum ope ſibi invicem ita connecti & cohærere, ut ſpina mobilis ſit, ſine ulla disjunctione vertebrarum.

2°. Nonnullas vertebras immobiles eſſe, propter Ancyloſin, id quod in ſpina dorſi adulti hominis admodum frequens.

N°. XIII. Phiala ſicca, in qua conſervatur ſceleton fœtus humani, decem circiter hebdomadum, cujus dextra continet coſtam fœtus humani jamjam nati, & ſpiræ inſtar tortam, idque artificio, liquor enim, in quo conſervaveram objectum, juſtò acidior factus, ita mollificaverat coſtas, ut fili, aut funiculi inſtar, torqueri potuerint. Pone ſceleti brachium ramus arterioſus reperitur, arbuſculam repræſentans, ceracea materia enim repletam exſiccavi, & ſic poſui,

N°. XII. Een droogh vleſſie, waar in te zien is, een gedeelte van de Rugge-graat van een ſeker vier-voetigh dier, 't welk my onbekent, uyt Africa geſonden is.

Aanmerkt ten eerſte. Dat byna alle deze wervel-beenderen onderlingh zoodanig zyn gekoppelt en aan een gehegt, zonder eenigh hulpmiddel van banden of peezen, dat men haar alzints kan beweegen, zonder los te gaan.

Ten tweden. Zoo is het aanmerkens waardigh datter enighe wervel-beenderen door een Beenighe vereeninghe, *Ancyloſis*, tegens de loop van de natuur aan een gegroeyt zyn, 't welk men in oude Menſchen ook dikwils ziet gebeuren.

N°. XIII. Een droog vleſſie, waar in bewaard werd het geraamte van een Kindje van ontrent tien weken dragts, in wiens regter handje vaſt werd gehouden een ribbetie van een jong geboore Kindje, 't welk geboogen is op de wyſe van een wyngaarts klauwiertje; en zulks is door konſt te wegen gebragt, door dien de vogt, waar in het voorwerp was bewaart, te zuur geworde zynde, de Ribbens zoo week had gemaakt, dat men dezelve als een ryske of touwtje konde buygen. Agter dit geraamte werd een tak van een op gevulde Slag-Ader gevonden, dewelke een Boomtje ver-

ſui, ut ſuſtentaculo ſit ſceleto dicto, cui innititur.

No. XIV. Fœtus humani, Pulmo, cor, Thoracis pars, à parte poſteriore viſa.

Not. 1o. Hæc omnia proprium retinuiſſe locum.

2o. In dicto objecto Arteria bronchialis ex Aorta vulgò prodiens, hic verò ex art: incoſt: emergens, nec non vena Azygos, cum ſuis ramulis intercoſtalibus luculenter hic in conſpectum veniunt; & cum vaſa horum omnium ſint repleta, colore rubro perfunduntur.

No. XV. Phiala in liquore continens membranæ analogum quid: ſc: mulier, quædam poſt embryonis excluſionem, aut annihilationem, placentulæ rudimentum peperit, hujus autem ſuperficiei cohærebat ſanguis coagulatus, cujus portionem abſtuli & aquæ puræ indidi, ut omnis rubedo evaneſceret; hoc facto, iſtam portionem obſervavi tantam habere analogiam cum membrana, ut operæ pretium fore mihi viſum fuerit liquori meo indere, & ſic conſervare; vix enim credibile eſt, ſanguinem extra vaſa profuſum in ta-

verbeelende het geraamte tot een ſteunſel komt te verſtrekken.

No. XIV. De Longh, Hart, en een gedeelte van de Borſt van een Kind, zoo als ons dat van agteren voorkomt.

Aanmerkt ten eerſte. Dat alle deſe partyen haar natuurlyke plaatze behouden hebben, zoo als die in 't lighaam zyn gelegen.

Ten tweden. In 't zelve voorwerp kan men de *Arteria Bronchialis*, uyt de groote Slag-Ader gemeenlyk, maar hier uit een tuſſen-ribbige ſl: voortkomende, zien, als mede de ongepaarde Ader (*Azygos*) met deſſelfs tuſſchen-ribbighe takxkens en dat geheel rood, wegens het opvullen der zelve met een rood-waſſige ſtoffe.

No. XV. Een glas met vogt waar in yets vlieſighs te zien is, namentlyk een zeker Vrousperſoon, na datze bevrugt was geworden, en het ſchepzelke by haar was vergaan, of buyten weten had geloſt, raakte na heen ook het beginzel of onvolmaakte Moerkoekje quyt, wiens oppervlakte alzints beſet was met geronne bloet, waar van ik een gedeelte af nemende, in ſchoon ſchoon water leyde, op dat alle roodigheyd daar uyt zoude trekken: Dit gedaan zynde vertoonde ſigh dat geronne bloet zoo aardigh een natuurlyk Vlies, dat my daght de moeyte waardigh te zyn, 't zelve te bewaaren: want het ſchynt niet mogelyk te weſen, dat het Bloed uyt

talem ſubſtantiam poſſe mutari.

Hinc etiam varii olim fuerunt decepti in ſuo judicio, exiſtimantes cum puerperæ enituntur ejusmodi objecta, ea eſſe reliquias membranarum placentæ.

N°. XVI. Ren humanus biſectus, in quo luculentius, quam in præcedentibus & à me deſcriptis Renibus videri poſſunt mutationes Arteriolarum in vaſa urinaria à Cl: Bellino delineata.

Cum replerem arteriam renalem, ſimul etiam replebantur, ductus urinoſi vel vaſa urinaria. Præterea in hoc objecto non ſolum diſtincte viſuntur Papillæ renales, quæ nil niſi congeries ductuum urinariorum, verum etiam reptatus extremitatum arteriolarum, quæ, antequam degenerant in ductus urinarios, reptatum circularem mutant in reptatum Serpentinum.

N°. XVII. Portio ſtomachi Lacerti ſquamoſi, diaboli Negundici vulgò dicti, ita inverſi ut ſuperficies interior jam facta ſit exterior; circa ejus Pylorum innumeræ protuberant Papillæ ingentes pyramidales,

uyt zyne vaaten geloopen zynde, in zoo een ſtoffe kan veranderen.

Hier door is 't dat veele voorheen zyn bedroogen geworden in haare meeninghe, wanneer de Kraamvrouwen zoodanighe ſtoffe quamen te loſſen, datſe zulks voor nagebleve Vlieſen van de nageboorte hebben aangeſien.

N°. XVI. Een doorgeſnede Nier van een Menſch, waar in veel duydelyker de veranderinghe der Slagh-Aderkens der Nieren in de Pis-canaaltjens, van Bellinus afgebeelt, als wel in de voorgaande, en van my beſchrevene Nieren te zien zyn.

Wanneer dat ik deſes Niers Slag-Ader opvulde, zoo iſt, dat te gelyk ook deſſelfs Pis-canaaltjens vervult wierden: daarenboven, zoo ziet men in dit voorwerp niet alleen zeer diſtinct des Niers Tepeltjens, die niet anders zyn als een t'ſamenſtel en by een komſte van alle Pis-canaaltjens, maar ook de cours der uyt eynden van de Slagh-Aderkens, dewelke eer zy in de Pis-canaaltjens komen te veranderen, haare ronde cours verwiſſelen in die der Slanghen.

N°. XVII. Een ſtuk van de Maagh van een groote geſchobde Haagdis, die men de Negundoſche Duyvel heet, dezelve heb ik omgekeert, en 't binnenſte buytewaarts gewent, en alzoo komen ons hier voor ontrent den uytgang van de Maagh groote uytpuylende

dales, non nullà autem ſunt oblongo-rotundæ.

N°. XVIII. Phiala in liquore continens Infantis caput, vitæ ſpeciem præ ſe ferens, cujus Cerebro extracto, in conſpectum veniunt Nervi.

N°. XIX. Phiala in qua continetur Crus cum Pede fœtus hum: quo conculcari videtur Crocodili fœtus, dictus Crocodilus naturali geſtu & colore præditus, morſum minatur.

N°. XX. Fœtus humani Brachium, cum Scapula & oſſe claviculari.

Not. 1°. In totum fere cutis eſt ablata, ut vaſa ſanguinea non ſolum, verum etiam Nervorum ſitus inter vaſa ſanguinea luſtrari poſſint.

2°. Caro ubique viventis inſtar rubicunda, ut & digiti manus, vitæ ſpeciem repræſentantes.

3°. Digiti Manus cutem retinuerunt, ut naturalem conſtitutionem conſervarent, & actionem, naturali ſimilem, repræſentarent, inter eos enim con-

de Tepeltjens, waar van zommige Piramiedwys, andere langwerpigh rond zyn.

N°. XVIII. Een vles met vogt, in zigh onthoudende het Hoofd van een Jongh geboore Kindje, 't welk zeer levendigh van couleur is, de Herſſene hier uytgenome zynde komen ons de Zenuwen in 't geſight.

N°. XIX. Het Beentje van een jongh geboore Kindje, wiens Voetje een kleen Crocodilletje ſchynt te trappen, welk Crocodilletje wederom door zyne geſten het Voetje ſchynt te byten, en dit alles zeer levendigh van couleur.

N°. XX. Een Armtje met desſelfs Schouder-blad, en Borſtbeentje van een jongh geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het Vel voor 't meeſte gedeelte wegh genomen is, op dat men niet alleen de Bloet-vaten, maar ook de Zenuwen, en haar natuurlyke plaatze tuſſchen de Bloed-vaten zoude komen te zien.

Ten tweden. Dat het Vlees alzints zigh als levendigh komt te vertoonen, als ook mede de vingertjens.

Ten derde. De Vingertjens hebben haar Vel behouden, om haare natuurlyke geſtelteniſſe en actie, dieſe verbeelden, te aangenamer voor 't oogh te maken, want tuſ-ſchen

continentur Inteſtinula craſſa fœtus vitulini exigui, mœconio nigro repleta, ſuntque arteriolæ per Inteſtina diſſeminatæ ceraceâ materiâ repletæ, id quod viſui gratiam conciliat.

ſchen de Vingertjens werden gehouden het groote gedarmte van een onvoldraage Kalfje, 't welk maar wynigh weeken was gedragen; door dit gedarmte, 't welk nogh vervult is van ſwarte Darms-vuyligheyd, die men (*mœconium*) noemt, loopen de opgevulde S lag-Aderkens zoo curieus door, dat het oogh hier door zeer voldaan werd.

N°. XXI. Phiala in liquore continens Uterum mulieris, quæ à marito in adulterio deprehenſa, occiſa eſt: Vocatus ad cadaveris apertionem, reperi Uterum aliquanto eſſe tumidiorem, itaque ſuſpicabar illam concepiſſe, Uterum itaque mecum aſſumpſi, ut ſuſpenſa manu omnia inveſtigarem, eoque aperto, inveni ejus ſubſtantiam eſſe craſſiorem; cavitas autem referta erat ſemine albo & bene cocto, aut ſaltem ſubſtantiâ, quæ ſemini virili ad colorem & viſum, ſimilis erat, utraque Tuba eodem liquore quoque referta erat.

N°. XXI. De Lyf-moeder van een Vrouw, dewelcke van haar Man in overſpel gevonden zynde, dood geſtoken wierd. Als ick geroepen wierd, om het Lighaam te openen, zoo bevond ik de Lyf-moeder wat meer als ordinaris verheven, waar uyt ik vermoeden kreegh, dat zy bevrugt was geworden, weshalven ik de Lyf-moeder mede nam, om dezelve naukeurigh te onderzoeken; dezelve geopent zynde, zoo heb ik bevonden, dat deſſelfs weſen of ſelfſtandigheyd wat dikker was, en dat de holte des Lyf-moeders niet alleen, maar ook beyde de Eyer-wegen of Trompetten, vervult waren met wel gekookte Manlyke natuur, of ten minſten met die ſtoffe, in 't aanſien en met de couleur overeenkomende.

Hiſce viſis ſumma cum cautela hæc omnia liquori meo quidem indidi; Utero autem aperto contentum ſemen omne in Utero continere haud potui,

Dit ziende, zoo heb ik wel met alle omſigtigheyd dit alles in myne gewoone vogtigheyd gelegt, maar de Lyf-moeder geopent zynde, en konde het geſeyde daar

tui, portio tamen, liquoris ope, in coagulum redacta, in uteri cavo, ut & in uteri ore huc uſque hæret, Tubæ autem, quæ integræ remanſerunt, adhucdum præ copia tument, cum autem tubas non nihil premerem ſemen libere effluebat.

Cum jam conſideramus mulieres affirmare ſeſe, (ſi non ſemper, ſaltem ut plurimum,) factas eſſe gravidas, aut concepiſſe, cum ſentiunt ſemen maxima parte remanſiſſe in utero, & contra in coitu improlifico ſemen exitum ſibi quærere, percipiant: Quid hinc aliud concludendum, quam quod non ſolum aura ſeminalis, verum etiam ſubſtantia ipſa ad conceptionem ſit neceſſaria. Dixerit forſan aliquis, reperiri mulieres quæ dicunt ſeſe concepiſſe, quamvis ſemen non retinuerint, Reſp: Credibile eſſe illas ſaltem tantum retinuiſſe ſeminis, quantum requirebatur ad conceptionem prolificam.

Utrum jam talia animalcula in ſemine virili contineantur, quæ ad conceptionem hoc vel illud conferant, in medio relin-

daar in niet geheel en al bewaart werden; eghter zoo iſſer een gedeelte van in blyven zitten, 't welk door toedoen van myne voght in de holte is komen te ſtremmen, als mede in de mond van de Baar-moeder.

De Eyer-wegen of Trompetten ongeſchonde zynde, zyn nogh t'eenemaal daar van opgevult, waar aan als ik maar ſagtjens quam te drukken, 't zelve daar uyt liep. Als men nu conſidereert, dat de Vrouwen ons zeggen, dat zy (indien niet altoos, ten minſten meeſtentyd,) beſwangert werdende, gevoelen de natuur des Mans meerendeels by haar te blyven; en ter contrarie, dat het haar anders weder afgaat; wat zal men hier van anders gelooven, als dat de ſtoffe van de natuur, en niet alleen deſſelfs dampen of geeſten, tot dit werk vereyſt werden; men zal my mogelyk hier tegenwerpen datter Vrouwen zyn gevonden, dewelke, zeggen bevrugt geworden te zyn, hoewelſe de natuur des Mans niet by haar behielden, zoo zy meenden, eghter zoo is't gelooflyk, en zeer apparent, dat die te minſten zoo veel by haar hebben gehouden, als vereyſt wierd tot de vrugtbaarheyd.

Offer nu ook zoodanighe diertjens in der Mannen natuur huyſveſten, dewelke dit of dat toebrengen tot de bevrughtingh, dat zal

linquo, illud enim extra ſcopum meum eſſet, quia nil deſcribere ſtatui, niſi quod in XVI meis Theſauris Anatomicis demonſtrare valeam, & quæ in Theſauris luſtrari poſſunt: Hoc tantum contendo ex dictis & in poſterum dicendis, auram ſeminalem haud ſufficere, ſed neceſſe eſſe, ſemen ipſum Uterum intrare in coitu prolifico.

Ova autem muliebria, quæ à ſemine fœcundantur, & poſt fœcundationem per ductus ovarios, ſeu Tubas deferuntur, ad uteri cavitatem in hoc objecto, non tam luculenter viſuntur, quam quidem in ſequentibus, quia nullam inſtitui præparationem. An autem in illa actione Ovum totum, an vero Ovi contentum Ovario ſolummodo exeat, anceps olim heſi, jam verò poſterius verum eſſe credo, quia in Gallinis externum Ovi integumentum, ovario adhærens, ſimul cum Vitello non extruditur, ſed in calicis forma remanet: Præterea in utero muliebri fœcundato, in principio

Theſ. VI.

zal ik hier niet aanroeren, aangeſien zulks buyten myn oogmerk zoude zyn, nadien ik in dit werk niets voorgenomen heb te beſchryven, als 't geen in myn XVI. Anatomiſche Cabinetten gevonden en getoond werd.

Dit alleen is myn vertrouwen, en dat uyt het gezeyde, en 't geen na heen volgen zal, dat de dampen of geeſten des zaads, niet genoegzaam zyn tot de bevrugtingh, maar dat de ſubſtantie ſelfs daar toe vereyſt werd, en tot de Lyf-moeder moet ingaan.

Nu de Eyerkens der Vrouwen, die door de natuur des Mans bevrugt worden, en na heen door de Eyer-wegen of Trompetten afgegevoert na des Lyf-moeders holte, en zyn in dit voorwerp zoo wel niet te zien, als wel in de volgende, om dat ik die daar toe niet heb bereyt, om dezelve te zien.

Of nu in die actie, het bevrugte Ey geheel en al uyt de Eyer-ſtok werd geperſt, dan of alleen het interieur uytgangh neemt, daar over heb ik lang in bedenken geweeſt, egter zoo geloof ik nu het laaſte, om dat in de Eyeren der Hoenders het buytenſte bekleetzel, zeer vaſt zittende aan de Eyerſtok, het doir niet volgt, maa aan de Eyer-ſtok kelkjens-wys vaſt blyft zitten: Daarenboven zoo is alles in de beginne in de Baar-moeder zoo teer, datter niets

cipio conceptionis, omnia ita tenera, ut nil reperiatur, quod corticem Ovi, redoleat, id autem, quod remanet, mihi ceu cortex eſt, circa quem obſervavi, ſc: quod ejus cavitas, poſt contenti expulſionem, admodum ſit mollis, villoſa, rubicunda, ſanguinolenta, ſicuti videre eſt in cavitate uteri poſt fœtus excluſionem, ita ut excluſio Ovi ex Ovario conſideranda ſit, tanquam primus, & Ovi partus.

Præterea difficile eſt credere in excluſione contenti Ovorum, corticem ſimul Ovario exire, quia cortex tam firmiter Ovario connectitur, ut incredibile ſit, corticem ſimul cum contento Tubam intrare: Interim per ovi contentum non ſolum liquorem, quo repleta ſunt ova, intelligo, ſed liquorem ſimul cum tenerrimis membranulis, liquorem immediate ambientibus. Fateor quidem, me hic latum campum aperire, quem tamen à limine tantum ſalutare volui, conſiderans hoſce meos Theſauros nil eſſe, niſi Catalogos; ſufficiat itaque me ea communicaſſe,

gevonden werd, 't geen na 't buytenſte en dikſte ſchelle van 't Ey gelykt, maar 't geen in de Eyer-ſtok na blyft, conſidereer ik, als het kelkje van 't Ey, waar ontrent ik bevonden heb, dat deſſelfs holte, na het afgaan van het binnenſte des Eys, byzonder rouw, ſagt, rood en bloedigh is, gelyk men ook zoodanigh dat deel des Lyf-moeders vind, waar aan de Moer-koek heeft geſeten, even na het baaren: zoo dat den uytgang van 't Ey uyt de Eyer-ſtok geconſidereert kan werden, als de eerſte en Eytjes baring.

Hier en boven zoo is 't beſwaarelyk te gelooven, dat in 't uytperſſen van het binnenſte des Eys, de buytenſte ſchorſſe ook zoude komen te volgen, en tot de Eyerwegen ingaan, nadien de zelve byſter vaſt vereenigt is met de geheele Eyer-ſtok.

Ondertuſſchen zoo ſtaat te letten, dat ik met het inwendighe des Eys niet alleen verſtaa, die vogt, waar van het Ey vervult is, maar met deſe vogt ook te gelyk die zeer tedere Vlieskens, die deſe voght immediatelyk komen te omvangen.

Nu zoo beken ik hier wel een ruym Velt te openen, waar in diep te weyden, myn meningh niet is, nadien ik conſidereere, deſe myne beſchryvingen alleen moeten gehouden werden voor Catalogen myner Cabinetten, wes-

nicaſſe, quæ obſervavi, conſervavi, & quæ demonſtrare valeo.

N°. XXII. Crus infantis, viventis ſpeciem præ ſe ferens.

Not. 1. Cute adempta Muſculi in conſpectum veniunt, ut & Nervus cruralis, qui ſub Poplite denudatus bifariam dividitur, ex ejus bifurcatione ramus oritur, qui per dorſum Muſculi Gaſterocnemy externi repens, à latere calcis, Pedem adit, & ſic ulterius ſubdiviſus, per Pedis exteriora diſſeminatur, & ut hæc omnia naturalem conſtitutionem conſervarent, liquori meo indidi.

N°. XXIII. Phiala in liquore continens infantis Brachium, colore & conſtitutione Brachium vivum repreſentans, & ne hoc objectum deſes videatur ab indice dependentem habet, & demonſtrat portionem Piæ matris humanæ, cujus arteriolis, ceraceâ materiâ rubrâ, repletis, ſumma rubedine Pia mater perfuſa eſt, & quod Not. Per dictam portionem Piæ matris diſſeminantur corpuscula innumera albicantia capitis

weshalven het genoegh is in dezelve 't een en 't ander in te voegen, 't geen ik geobſerveert hebbe, en 't geen ik vertoonen kan.

N°. XXII. Een Been van een jongh geboore Kindje, zeer levendigh van couleur.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het Vel afgehaalt zynde, de Spieren gezien werden, als mede de Zenuw van 't Dye-been, dewelke in 't vouwen van de knie ontbloot zynde, in tween verdeelt werd, en uyt deſe verdeelingh komt een tak voort, dewelke langs de rugh van de buytenſte Kuyt-ſpier na de voet loopt, en dat op de zyde van 't hielke, deſe verders in takken verdeelt zynde, verſpreyt zigh door het buytenſte des voets.

En op dat dit alles zyne natuurlyke geſtalte zoude behouden, zoo heb ik het in myne voght gehangen.

N°. XXIII. Een Vles met voght, waar in gevonden werd het Armtje van een jongh geboore Kindje, 't welk van geſtel en couleur nogh ſchynt te leven, en op dat het niet zoude ſchynen ledigh, en buyten werkzaamheyd te zyn, zoo vertoont het een gedeelte van 't dunne Herſſen-vlies, 't welk van deſſelfs voorſte vingertje afhangt, wiens Slagh-Aderkens met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult zynde, 't geheele vliesje byſter rood maken: En 't geen hier nogh aan te merken ſtaat: door dit Vliesje zyn byſter veel witte

tis aciculæ minoris magnitudine, quæ mihi pinguedo, aliis autem glandulæ, aſt perperam, nuncupantur.

Nº. XXIV. Phiala liquore repleta, in qua luſtrari poteſt Placenta uterina humana integra, cum ſuo funiculo umbilicali.

Not. 1º. Quod portio Villoſa Tunicæ chorii variis locis ſit lacerata & ablata, ut vaſorum extremitates ultimæ conſpici poſſint.

2º. Vaſa ſanguinea Placentam conſtituentia ad ultimas extremitates ſunt repleta.

Nº. XXV. Phiala in liquore conſervans corpus quoddam præternaturale, prodigioſæ magnitudinis, ex utero vaccino expulſum, undique pilis brevibus, nigris, albis, ſtipatum, & pedunculo longiſſimo præditum, quemadmodum cœlo ſuo ſculptor expreſſit. Tab. VI. Theſ. VI.

Not. 1º. Quod dictum corpus nullis gaudeat viſceribus, ſed liquorem olim continebat.

2º. Prima fronte viſum, repræſentat caniculum dormientem, qui caput & Pedes abſcondit, ut facere ſolent canes, ubi ad dormiendum ſeſe componunt.

3.

witte Lighaamtjens, zoo kleen als ſpelde hoofdjens, verſpreyt, dewelke zommige te onregt voor kliertjens, en ik voor het Vet houde.

Nº. XXIV. Een vles met vogt, waar in te zien is, een geheele Moer-koek van een Vrouw met deſſelfs Navel-ſtrengh.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het ruwe deel van 't Vlies Chorion, op verſcheyde plaatzen geſchonden en ook weggedaan is, om dat de uyteynden der Bloet-vaten van de Moer-koek zoude konnen geſien werden.

Ten tweden. De Bloed-vaten, des Moer-koeks geſtel makende, zyn tot het uyterſte toe alſints vervult.

Nº. XXV. Een heel groot onnatuurlyk lighaam, alzints met korte witte, en ook ſwarte hayren beſet, 't welk een Koe door de Teeldeelen geloſt heeft, waar aan een langhe band, als een ſteel hangt, gelyk de Plaatſnyder het zelve hier heeft afgebeelt, in de VI. Plaat van 't VI. Cab.

Aanmerkt ten eerſte. Dat dit Lighaam gants geen ingewanden heeft, maar was van binnen met water beſet.

Ten tweden. Dat het met de eerſte opſlagh van 't Oogh, een ſlapend hondje, 't welk het hoofdje, en pootjens eenigzints verbergt, gelyk de honden wel meermaals komen te doen, als ſy haar tot het ſlaapen gaan nederleggen.

Ten

3°. Pedunculus Funiculum umbilicalem egregie mentitur, an ab eo dependerit in uteri cavo, dicere nequeo, veroſimile tamen eſt.

Ten derde. Deeſe ſteel of band verbeelt de Navel-ſtreng te zyn; of nu dit voorwerp daar aan vaſt gehangen heeft in de holte des Lyfmoers, zulks kan ik niet zeggen, eghter zoo is 't waarſchynelyk.

Hiſce viſis, cogitare cœpi, utrumne tale quid ab aliis olim quoque fuerit viſum, illudque anſam dederit, ſtatuendi Molas dari in utero, idque tranſtulerint ad uteros humanos, è quibus non raro corpora expelluntur, de quibus ſupra egi; veras autem Molas, de quibus fabulantur multi, à nemine unquam fuiſſe viſas, exiſtimo, propterea quod ſæpenumero mihi attulerint corpuſcula utero excluſa, quæ mihi pro Molis obtrudere voluerunt.

Dit ziende heb ik beginnen te denken, of diergelyke voorwerpen niet wel voorheen ook andere voorgekomen moghten zyn, en zulks oorzaake gegeven hebben, van dat men heeft begonnen te ſpreken van Suygers, en zulks van de Koeyen, tot de Menſchen overgebragt te zyn, nadien de Vrouwen ookwel zomtyds onnatuurlyke zaaken komen te loſſen, waar van hier voren geſproken is; maar ware Suygers met hayr beſet, en die een byzonder leven zouden hebben, geloof ik noyt gezien te zyn, te meer alzo men my dikwils voorwerpe t'mynen huyſe gebragt heeft, die van Vrouwen waren afgegaan, en die ſy my voor Suygers wilde opdringen.

Si veræ exſtarent Molæ, ad meas proculdubio veniſſent manus, quandoquidem uberrimam habui occaſionem & à triginta ſeptem annis cum obſtetricibus converſatus fui, earumque examini, ſimul cum Inſpectoribus Collegii Medici, præfui, & quicquid illis occurrebat, hoc mihi demonſtrare haud negligebant; nunc autem

Indien datter waare Suygers waaren, zoo zoudenſe buyten twyffel my in ſeven-en-dartig Jaaren wel eens zyn voorgekomen, aangezien ik daar toe een zeer groote gelegentheyd gehad heb, wegens de geſtadighe ommegangh der Vroet-Vrouwen, welkers examen, ik nevens de Heeren *Inſpectores Collegii Medici* nu ſeven-en-dartigh Jaaren bygewoont hebbe, waar door ſy gewoon zyn my alle vreemde zaaken ter hand te ſtellen

tem ſanguinem coagulatum, animalculi formâ, tunc Sarcoma, ex Uteri cavo prognatum, ſæpiſſime quoque Placentulas uterinas induratas, mihi oſtendebant, quas etiamnum magno numero ſervo, quæ nil minus quam Placentæ formam præſeferunt, ita ut exiſtimem, veras non dari molas, quæ (uti nugantur) vivunt, multò minus volant, & ſub veſtibus mulierum, quæ aſſiſtunt parturientibus, ſeſe abſcondunt.

N°. XXVI. Infantis brachium & manus, inter cujus digitos continetur portio Pulmonis, in qua, transverſim ſecta, Veſiculæ, Pulmonis ſubſtantiam conſtituentes, patent & hiant, ſicuti fit in inſpiratione: & cum Pulmo à me inflatus non ſit, videri poſſunt Veſicularum naturalis magnitudo & capacitas.

N°. XXVII. Phiala in liquore continens Infantis Brachium & manus, rubicundiſſimo colore perfuſum, & vitæ ſpeciem tam nitide repræſentans, ut nemo (niſi à corpore abſciſſum vi-

len, om het zelve te onderſoeken, en alzoo braghten ſy my dikmaals geronnen bloet, 't welk na de gedaante van een dier eenigſints geleek, zomtyts vertoonden ſy my vleeſighe geſwellen, die uyt de binnenſte oppervlakte des Lyf-moeders waaren uytgewaſſen, en afgevallen, en niet zelden kleene nageboortens, dewelke als ontaard en verhard zyn geworden, en in groote menighte t'mynen huyſe bewaart worden; zoo dat ik vertrouw, datter geen waaragtighe Suygers gevonden werden, daar zoo veel met onwaarheyd van geſegt word, datſe leven, veel min datſe zoude konnen vliegen, en haar onder de rokken der aſſiſterende Vrouwen, komen te verbergen.

N°. XXVI. Het Armtje en Hand van een kleen Kindje, tuſſchen wiens Vingertjens gehouden werd een ſtukje van de Longh, over dwers doorgeſneden, waar in de Blaaskens, die de ſubſtantie des Longhs uytmaakt, gapen en openſtaan, gelykſe doen in het inademen, en dat zonder van my opgeblazen te zyn, zoo dat men hier haar natuerlyke groote en ruymte zien kan.

N°. XXVII. Een Vles met voght, waar in te zien is het Armtje en Handje van een jongh Kindje, 't welk zoo rood en levendigh van couleur is, dat niemand dit voorwerp voor een dood Armtje

videret) pro Brachio Infantis denati haberet.

Not. Inter digitos retinet portionem Thoracis fœtus jam jam nati, vivido colore quoque præditi, & ita præparati, ut Nervi intercoſtales, eorumque reptatus perfecte videri poſſint; ubi notandum, Nervos Intercoſtales non ſemper in coſtarum ſulcis tam præciſè ſeſe abſcondere, quin ſæpe extra eos proſiliant, ſicuti hic videri poteſt, ita ut in Paracenteſi Thoracis, aliquando lædi poſſint, ut olim factum vidi, unde ægro convulſionibus correpto, ab ulteriore perforatione deſiſtere coactus fuerit Chirurgus.

N°. XXVIII. Infantis Pes, in liquore conſervatus, & ita præparatus, ut integumentis exterioribus ablatis in conſpectum veniant Pedis, digitorumque muſculi, naturali colore rubicundo præditi.

N°. XXIX. Infantis Brachium viventis ſpeciem referens, à cujus Indice dependet à capillo portio Veſicæ hominis,

Armtje zoude aanzien, ten waare men bemerkte 't zelve van 't Lighaamtje afgeſcheyden te zyn.

Aanmerkt dat het tuſſchen de Vingertjens een ſtukje van de Borſt van een ander pas geboore Kindje houd, 't welk mede levendigh van couleur, en zoo toebereyd is, dat de tuſſchen-ribbighe Zenuwen en ook haare cours, perfect konnen gezien werden, waar omtrent te letten ſtaat, dat de tuſſchen-ribbighe Zenuwen niet altoos haar zoo juyſt verbergen in de groeven der Ribbens, dat zy daar niet wel eens buyten en bezyden dezelve zoude loopen, gelyk hier gezien kan werden, zoo datſe in 't maken van een openingh in de Borſt, (*Paracenteſis*) wel eens konnen gequeſt werden, gelyk ik voor heen wel gezien heb in 't doorbooren, waar door den lyder in ſtuypen quam te vervallen, ende den Chirurgyn genootzaakt wierd op te houden om vorders voor te gaan.

N°. XXVIII. Het Beentje van een kleen Kindje, zoodanigh toebereyt, dat de uytwendighe bekleetzels als Vel, vet &c. weghgenomen zynde, de Spieren van 't Been, en van de voet gezien konnen werden, en dat rood en levendigh van couleur.

N°. XXIX. Een Armtje van een Kindje zeer levendigh van couleur, tuſſchen wiens Vingertjens aan een hayrtje afhangt, een ſtuk van de Blaas van een Menſch, de-

nis, calculo, dum viveret, laborantis.

Not. Ab attritione continua calculi, ſuperficiem interiorem Veſicæ hic occurrere inæqualem & ramoſam, vide ſuper hac re plura Theſaur. II.

N°. XXX. Uterus muliebris, maximis, mediocribus, ut & parvis tumoribus rotundis undique obſitus.

Dicti tumores ſunt admodum ſcirrhoſi, vel potius ſcirrhi, utero non ſolum pedunculi ope, verum etiam abſque eo, connati ſunt. Hæc omnia in liquore conſervantur, ut conſtitutionem naturalem retinerent.

N°. XXXI. Phiala liquore repleta, & in ea portio magna ſpinalis Medullæ cum annexa Cauda equina, colore niveo prædita ex homine.

N°. XXXII. Uterus cujuſdam mulieris, à paucis diebus gravidæ, ſicuti hoc liquet ex Uteri, ut & unius ovi conſtitutione.]

Not. 1°. Uterus mole major, quam quidem in muliere, quæ non concepit.

2°. Uteri cavitas villoſa, & in

dewelke in zyn leven met de ſteen gequelt was.

Aanmerkt hier, dat door het geduurig vryven van de Steen, de binnenſte oppervlakte ons hier ongelyk en als getakt (om zoo te ſpreken) voorkomt, ziet hier over verders na het II. Cabinet.

N°. XXX. De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke van buyten beſet is, met zeer groote, middelmatige, en ook klyne geſwellen.

Deſe geſwellen zyn Scirrheus, ja Scirrhi ſelfs, waar van datter zommighe met, andere zonder ſteeltjens aan de Lyfmoeder vaſt ſitten; dit alles werd in een voght bewaart, op dat het zyne natuürlyke geſtalte zoude behouden.

N°. XXXI. Een Vles met voght, en daar in een groot gedeelte van 't Rugge-mergh, met deſſelfs alzoo genaamde Paardeſtaart, en dat uyt een Menſch. Dit alles is zeer wit, en wel geconſerveert.

N°. XXXII. De Lyfmoeder uyt een Vrouw, dewelke, weynigh dagen voor haar dood, bevrugt was geworden, gelyk zulks is blykende uyt het geſtel des Lyfmoeders, als mede uyt dat van een der Eyeren.

Aanmerkt ten eerſte, de Lyfmoeder is grooter uytgeſet, als wel in die geene, die niet bevrugt zyn.

Ten tweden, de holligheyt van de Baarmoeder bevond ik ongelyk

inæqualis, uti ſemper in aliis obſervavi.

3°. Uteri Os admodum amplum & villoſum.

4°. In uno ex Ovariis veſtigium Ovi videre licet, ſc: ubi Ovum eſt expulſum; calix ſeu integumentum ovi extimum, quod in ovario, ut ego exiſtimo, remanet, poſt contenti expulſionem, obſeſſum eſt materiâ quâdam rubicundâ, quam olim inveni villoſam, poſt ovi excluſionem; hic autem â liquore occurrit compacta, rubicunda, in cujus medio foramen aut cavitas exigua reperitur, quam ego habeo pro oſculo cavitatis, ex qua Ovi contentum eſt prognatum, quæ cavitas, jam denuo contracta, foraminis inſtar nobis occurrit.

5°. Pro Ovi contento, ut antea quoque dixi, habeo liquorem, qui in Ovis continetur, & membranulis, Chorio, & Amnio, obducitur, & pro calice, durior pellicula, quæ, poſt excluſionem contenti, remanet; id quod luculentius videre licet in volatilium Ovariis.

6°. In Uteri cavitate nil niſi

Theſ. VI. li-

gelyk en rouw van ſuperficie, gelyk zulks in andere meer geobſerveert heb na de bevrughting.

Ten derde. De mond des Lyfmoeders is wyt uytgeſtelt en rouw.

Ten vierde. In een van de Eyerſtokken is nogh te zien de voetſtap of 't teken daar het Eytje uit geparſt is geworden, want het kelckje of dopje, 't welk van my gehouden werd voor het buytenſte bekleetzel van 't Eytje, ziet men nogh zitten in de Eyer-ſtok, en is het zelve ook nogh bol en als beſet met een roode ſtoffe, die nu wel wat maſſief is geworden door de liqueur, daar het Jaren lang in gelegen heeft, maar van my voorheen eerſt rood en rouw bevonden wierd. In 't midden van 't gezeyde Kelckje is ook nogh te zien een openingje, 't welk van my gehouden werd voor het mondeke van de holte, waar uyt het Eytje gekomen is, welk nu zodanigh weder ingekrompen is, dat het nu als een kleen gaatje ons voor komt.

Ten 5e Voor 't inwendige des Eys houde ik, gelyk te voore geſeght is, die voght des Eys, en te gelyk met die dedunne Vlieskens *Chorion* en *Amnios*, en voor het Kelkje, dat dikke velleken of Vliesken, 't welk na blyft, als het geſeyde uytgeperſt is; en is dit klaarder te zien in de Eyerſtokken der Vogelen.

Ten ſesde. In de holte van de

D Baar-

liquidum quid inveni.

N°. XXXIII. Maxima Stomachi portio pueri, cujus ſuperficies interior, hic facta exterior, eſtque rubicundiſſimo colore ab arteriarum repletione, prædita.

Not. 1°. Rugæ naturales, quæ in ſuperficie interiore exſtant, non ſolum hic in conſpectum veniunt, verum etiam millena ceraceæ materiæ granula, quæ per extremitates Arteriolarum, exitum ſibi quærentia, ſuperficiei internæ adhærent.

Præterea, poſt repletionem Arteriarum Stomachi, cavitas ejus repleta erat dictâ materiâ ceraceâ, quæ ex Arteriolarum ultimis extremitatibus in cavitatem Stomachi guttatim depluerat, & hoc circa Inteſtina locum quoque habere expertus ſum. Hinc ego ſuſpicor in ſtatu vivo, modo ſanitate perfectiore fruamur, Stomachum noſtrum per Arteriolarum ultimas extremitates, continuò irrigari humore convenienti, quæ extremitates variis locis, faſciculatim diſpoſitæ, Glandulæ dicuntur, quemadmodum in Inteſtinis, in quibus hoc luculentius demonſtrare valeo, quam quidem in Stomacho. Vide de hiſce plura in præcedentibus Theſauris.

Baar-moeder vond ik alleen maar wat voght.

N°. XXXIII. Het grootſte gedeelte van de Maagh van een Jonghe, wiens binnenſte oppervlakte van my buytenwaarts is gewent of gekeert, en is deze zeer rood wegens het opvullen der Slag-aderen.

Aanmerkt ten eerſte, hier komen ons niet alleen in 't geſighte de natuurlyke rimpels van de Maag, maar ook zelfs duyſende van kleene Graantjens van 't roode waſch, dewelke in 't opvullen, door de uyteynden van de Slag-aderkens als uytgeparſt zynde, aan de inwendighe oppervlakte zyn blyven hangen, en was de Maagh ook zelfs hier van voor een groot gedeelte vervult geworden, 't welk ik ook dikwils bevonde hebbe in het Gedarmte. Hier uyt zoo vermoede ik, dat wy by levende lyve, zoo langh wy gezont zyn, onze Maagh en Darmen geduurigh bevogtigt werden, door een vogtigheyd, die uyt de uyteynden van de Slag-aderkens als uyt komt te zypelen, welke uyteynden der Slag-aderkens als bundels wys geconſtitueert zynde, Kliertjens geheten worden, welke van my klaarder in de Darmen als wel in de Maagh getoont konnen werden, ziet hier over breder in de voorſchrevene Cabinetten.

20. Ten

2°. Omentum, parte maxima Stomacho cohærens, telæ aranearum inſtar tenue, nullisque foraminibus pertuſum eſſe. Interim myriadibus arteriolarum rubicundiſſimarum ſuperbit, viſumque allicit.

3°. Lien Stomacho cohærens à naturali conſtitutione, figura, magnitudine, colore, nihil omnino receſſit.

4°. Duodeni portio, Stomacho connexa; præ copia vaſorum repletorum rubicunda apparet.

5°. Dicta Stomachi portio dependet à ſeta, quæ infixa eſt in Tunica Stomachi carnoſa, quâ, nonnihil ſeparatâ, Fibræ carnoſæ hic luculenter videri poſſunt.

N°. XXXIV. Crus, Tibia & Pes infantis, tam nitide conſervata, & colore vivido prædita, ut vitæ expertia non videantur.

Pes Jaculatricem, quæ ſerpentis ſpecies eſt, calcare videtur: Jaculatrix ceu calcata, os aperire videtur: hæc omnia vitæ ſpeciem præ ſe ferunt.

N°. XXXV. Infantis brachium

Ten tweden, zoo ziet men hier dat het grooſte gedeelte van 't Net aan de grond van de Maagh vaſt ſittende, zoo dun is als een Spinnewebbe, en met geen gaatjes doorboort te zyn; ondertuſſchen is het zelve met duyſende roode Slagh-aderkens als doorweven, 't welk aangenaam is te zien.

Ten derde, de Milt aan de Maagh nogh vaſt ſittende, is gants niet verandert van zyne geſtalteniſſe, want deſelve heeft haare groote, figuur en couleur, gelyk in 't leven.

Ten vierde, een ſtuk van de Twaalf-vingerige Darm, met de Maagh vereenigt zynde, is mede rood van couleur, wegens het opvullen der Slagh-aderkens.

Ten vyfde, het geſeyde ſtuk van de Maagh hangt aan een Paardshayrtje, vaſt gehegt zynde, aan het vleeſighe Vlies des Maaghs, 't welk zoodanigh is geſcheyden, dat men de draden van het vleeſighe Vlies duydelyk zien kan.

N°. XXXIV. De Dye, Been en Voet van een Jongh Kindje, alles zoo curieus geconſerveert, dat men zoude zeggen, het leven daar nogh in te zyn.

Het Voetje ſchynt te trappen op een Slangetje, 't welk de naame draagt van Rotte-vangertje, of Schiet-ſlanghetje, en ſchynt het zelve hier over, als ſtervende te gapen, en is alles levendig van couleur.

N°. XXXV. De Arm en hand van

chium & Manus, cujus digiti hominis Auriculam continent, quæ Auricula nil de naturali conſtitutione amiſit, ita ut videatur Auricula hominis viventis, quamvis à plurimis annis ita conſervarim.

N°. XXXVI. Pueri Brachium, cujus Manus continet Cor hominis, idque in liquore.

Not. 1°. Dictum Cor ſuperficie exteriore eſſe ſcabrum, imò ramoſum, (ſi ita loqui liceat) qua ſcabritie ſua connatum Pericardio, idque à prægreſſa inflammatione harum partium, unde æger intolerabili dolore fuit correptus circa pectoris anteriora, non ſine febre continua.

2°. Brachium, Manus, & Digiti vitæ ſpeciem repræſentant, ea propter viſui non ſunt ingrata.

ASSER SECUNDUS

Continet varia, quæ ad hominis generationem conferunt.

N°. XXXVII. PHiala in liquore continens tria Ova muliebria, à capillis dependentia & ceracea mate-

van een kleen Kind, wiens Vingertjens het Oor van een Menſch vaſthouden, en is alles zoo levendigh van couleur en gedaante, datter niets ſchynt aan te ontbreken, hoewel deſe zaaken veele Jaaren zoo bewaart zyn geworden.

XXXVI. Den Arm van een Kindje, wiens Handje het Hart van een bedaaght Perzoon ſchynt vaſt te houden, en dat in een vogtigheyd.

Aanmerkt ten eerſte. Dat dit Hart van buyten rouw, en als getakt is, (zoo het geoorlooft is aldus te ſpreeken) door welke rouwigheyd het vereenigt is met het Harteſakske, en dat wegens voorgaande ontſteking deſer partye, waar door den lyder met onverdraagelyke pyn wierd aangedaan, en dat niet zonder geduurige Koortze.

Ten tweden. Terwyl het Armtje, Handje, en Vingertjens nogh ſchynen te leven, zoo is 't dat hier door alle afkeer weggenomen werd.

Op de Tweede PLANK

Werden veel zaaken gevonden tot de voortteeling gedeſtineert.

N°. XXXVII. EEn droog vlesje waar in drie Eyertjes van een Vrouw, dewelke aan drie hayrtjens hangen met een

materia rubra referta. Vid.Tab. I. Fig.I.Theſaur. VI.

N°.XXXVIII.Phiala in liquore continens Ovum muliebre fœcundatum, Utero expulſum, & à me non apertum, ut demonſtrare valeam, quo ritu Ovum fœcundatum, Utero rejectum, conſtitutum ſit, cùm ab aliquot diebus in Utero hæſerit, & quod

Not. Quia illibatum & integrum eſt, ejus contentum videri non poteſt; externe autem videre licet Placentulæ rudimentum. Vide Tab.I. Fig.II. Theſaur. VI.

N°. XXXIX. Ovum muliebre fœcundatum Utero expulſum, eodem modo conſervatum & à me apertum, in cujus cavitate, oculis non ſolum nudis, verum etiam armatis, nullum adhuc Embryonis rudimentum videri poteſt, quantumvis Ovum recens, & bene eſſet conſtitutum, an in nihilum ſit redactum à mora, dicere nequeo.

N°. XL. Placentula ut & membranulæ Embryonis, in liquore conveniente conſervatæ, & ab una parte apertæ, in quarum cavitate, nullum Embryonis

een roodwaſſige ſtoffe vervult.Ziet de I.Plaat.Fig.I. van't VI. Cabinet.

N°. XXXVIII. Een Vlesje met vogt, waar in onthouden en bewaart werd een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk uyt de Baarmoeder voortgekomen, en van my ongeſchonden en geheel is gebleven, om te konnen toonen hoe een bevrugt en afgedreeve Eytje van gedaante zigh opdoet, als het zelve eenighe daghen in de Baarmoeder opgehouden is.

En nadien het geheel en ongeſchonden is gebleven, zoo kan men niet zien, hoe het van binnen geſtelt is, maar van buyten kan men het beginzel van de Na-geboorte beſchouwen. Ziet de II.Fig. van de I. Tafel van 't VI. Cabinet.

N°. XXXIX. Een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk uyt de Baarmoeder is te voorſchyn gekomen; het zelve is ook als het voorgaande in een vogt bewaart, maar voor heen van my open geſneden, in wiens holte nogh gants geen beginzel van een Schepzelke is te zien, ſchoon het vers en wel geſtelt zynde, daar toe ook ſelfs vergroot Glaſen gebruykt werden, of nu het beginzel van 't Schepzelke daar in geſmolten en vergaan is, zulks kan ik niet zeggen.

N°. XL. Het Na-geboortentje en Vlieskens van het aller eerſte beginzel van een Schepzelke, dewelke in een bequaame vogt bewaard, en van my aan een zyde geopent zyn, en heb in der zelve

nis holte

nis rudimentum inveni, ſicut hoc aliquoties obſervavi, cum mox à partu mihi non traderentur, ita ut exiſtimarem Embryonis rudimentum à reſolutione aut liquefactione in nihilum redactum eſſe, antequam mihi tradebantnr. Vide Tab. I. Fig. V. Theſaur. VI.

Not. Interim, circa dictum objectum, quod portio inferior non pertineat ad Placentulæ rudimentum, ſed illam nil eſſe, niſi cruorem coagulatum, quem vix ſine objecti læſione auferre potuiſſem.

Nº. XLI. Phiala in liquore conſervans Ovum muliebre fœcundatum & apertum, in quo nullum etiam Embryonis rudimentum inveni.

Nº. XLII. Phiala in liquore retinens Embryonis Placentulam, quæ poſt annihilationem Embryonis per aliquot dies in utero remanſit, unde non ſolum aliam induit formam, verum etiam durior facta, nil minus quam Placentulam repræſentat. Vide Tab. I. Fig. IV. Theſaur. VI.

Nº. XLIII. Phiala liquore conveniente referta, in qua videre licet Embryonis, ut & Placentulæ rudimentum, pediculi aut

holte niet met alle gevonden, gelyk my zulks meermalen voorgekomen is, wanneer men my zoodanighe voorwerpen niet aanſtonds ter hand wierden geſtelt, zoo dat ik geloof het beginzel van 't Schepzelke geſmolten of vernietigt was, voor dat het my ter hand geſtelt is geworden, ziet hier van de V. Fig. in de I. Plaat van dit VI. Cabinet.

Aanmerkt, ondertuſſchen, dat het onderſte gedeelte van dit voorwerp niet behoort tot het beginzel van 't Moer-koekje, want het is niet anders als geronne bloed, 't welk ik zonder het voorwerp te quetzen niet zoude hebben konnen removeren.

Nº. XLI. Een Vles met voght in zigh onthoudende een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk van my opgeſneden is, waar in ook van my niets gevonden is.

Nº. XLII. Een Na-geboorte, dewelke na het vernietige van 't Schepzelke, eenige tyd in de Baar-moeder van een Vrouw is blyven zitten, waar door het niet alleen een ander gedaante aangenomen heeft, maar ook ſelfs harder geworde zynde, niets minder als na een Na-geboorte gelykt. Ziet de IV. Fig. van de eerſte Plaat van 't VI. Cabinet.

Nº. XLIII. Een Vles met bequaame Vogt, waar in te zien is het eerſte beginzel van de Menſchwerdingh of Schepzelke, met het be-

aut ſeminis lactucæ magnitudine.

Not. 1°. Quod Funiculi umbilicalis rudimento adhuc cohæreat; quod rudimentum fili tenuiſſimi tenuitatem adæquat.

2°. Quod in illo tempore Embryones nobis occurrant inſtar rudis indigeſtæque molis, etiam Microſcopiis Leeuwenhoekianis, quibus quoque utimur, hic cerni poteſt: Capitis enim, multò minus oculorum aut artuum, ne veſtigium quidem videri poteſt; dicant, ſcribant, delineant itaque alii, Embryones paucorum, ut ajunt, dierum, manibus, pedibus oculiſque inſtructos, nunquam autem ab illis fuiſſe viſos, facile colligi poteſt, ex hoc & ſequentibus objectis. Ne dicam de iis, qui ſibi perſuadent ſe poſſe videre Embryones, capite & artubus inſtructos, idque in ovis mulierum.

Demonſtrent ejuſmodi Scriptores talia objecta, ad quæ illorum figuræ ſunt ſculptæ, ſicuti ego hic & alibi facio, & tunc calculum adjiciam illorum dictis factisque. Firmius & verius ratiocinatus eſt, Vir pius Jobus Cap. X. ubi Deum allo-

beginzel van de Na-geboorte, en is het Schepzelke niet grooter als een Luys, of Latuw zaadje.

Aanmerkt ten eerſte, dat het Schepzelke nogh vaſt hangt door toedoen van 't Navel-ſtrenghje aan het beginzel van de Nageboorte, welk Navel-ſtrenghje niet dikker is als een fyn of dun draadje.

Ten tweden, dat ons in die tyd de Schepzelkens voorkomen als een rouw en ongeformeert wit Klompje, hoewel menſe beſchouwt met vergroot Glaaſen van de Heer Leeuwenhoek, dewelke wy ook in ons gebruyk hebben. In die tyd kan men nogh geen Hoofd, veel min oogen of ledematen zien; laat andere ſeggen, ſchryven en in Figuuren verbeelden Schepzelkens van wynig dagen met Handjens, Voetjens, Hoofdjens &c. men kan uyt deſe myne voorwerpen wel haaſt zien, wat van haar zeggen, ſchryven en afbeeltzels aan te nemen of te verwerpen ſtaat; ik laat ſtaan, 't geen sommighe voorgeven, van datſe in de Eyeren van de Vrouwen Schepzelkens met Armen, Beenen, en Hoofdjens konnen zien.

Laat ons zoodanighe Schryvers, 't geen zy zeggen te konnen toonen, ons eens voorhouwden, gelyk ik hier en elders doe, dan zoo zullen wy haar toeſtemmen; maar veel ſekerder, en met meerder waarheyd ſpreekt den vroome Job hier van Cap: 10. alwaar hy tot den Almogende zeyt, *helt gby* *my*

alloquitur, dicens : *Nonne ſicuti Lac mulſiſti me, & ſicuti caſeum me coagulaſti?* Revera in illo tempore, cum embryones ſunt adeo exigui, comperio rudimenta noſtra maximam habere analogiam cum coagulo lactis, & illud congruere cum hoc noſtro objecto, videri hic poteſt.

3°. Mihi aliquoties tradita fuerunt ejuſmodi Embryonum rudimenta, quæ ſub manibus meis liquefiebant, & ſic in nihilum redigebantur; jam autem experior, quod ſi mox affundatur liquor meus, qui indurare objecta valet, illa ita poſſe conſervari. Vide Tab. II. Fig. 1. Theſaur. VI.

N°. XLIV. Phiala liquore repleta, continens Embryonis rudimentum, quod ſine placentula, videndum hic exhibetur, (quia parentes placentulam auferri non tolerabant) aniſi ſeminis magnitudine. Dictum Embryonis rudimentum, dependet à capillo, affixo rudimento funiculi umbilicalis, quod rudimentum funiculi admodum eſt craſſum, pro proportione rudimenti embryonis.

Not.

my niet als Melk gegoten, en als Kaas doen runnen? En voorwaar in die tyd zyn wy als Kaas geronnen, en als een kleen ſtukske zaghte witte Kaas komt het my voor, gelyk hier tot mynen Huiſe te zien is.

Ten derde, Meermaals zyn my zoodanighe voorwerpen en 't beginzel van Schepzelkens voorgekomen, dewelke onder myn handen quamen te ſmelten, en alzoo vernietigt wierden, maar nu zoo heb ik een liqueur, waar in zodanighe zaaken aanſtonds gelegt zynde, komen te verharden, en zoo kan ikſe nu voor altoos bewaaren zonder eenighe veranderingh ja ook de bedervingh. Ziet de I. Fig: Plaat II. van 't VI.Cabinet.

N°. XLIV. Het beginzel van een Schepzelke van een Menſch, in groote met een Anys-zaad over een komende, 't welk ons hier voorkomt zonder het beginzel van het Moer-koekje, waar van ik het heb moeten affnyden om de Ouders wille. Dit beginzel van het Schepzelke hangt aan een hayrtje des Hoofds, vaſt gemaakt aan deſſelfs Navel-ſtrengtje, en is het bovenſte van dit voorwerp waar aan het hayrtje vaſt gemaakt is, het begin van 't Navel-ſtrengtje 't welk na proportie van 't beginzel van 't Schepzelke zeer dik is, en het onderſte het begin van 't Schepzelke.

Men

Not. Me hoc,& præcedens objectum,in lucem edita, propriis & ſuſpenſis manibus tractaſſe, & ſecundinarum rudimenta aperuiſſe, ita ut nullum ſuperſit dubium,quin fuerint conſtituta, quemadmodum hic nobis occurrunt; & ſicuti de præcedenti objecto, ita etiam circa hoc innuo, ſc:, quod nullam formam humanam repræſentent in illo tempore; imò niſi ipſemet membranulas aperuiſſem, vix credere potuiſſem Embryones in illo tempore talem habere formam, qualem invenio, & hic per figuras exhibeo; ut autem hæc omnia in ſtatu naturali conſervarem, liquori requiſito indidi, & ſic remanſêre ſine ulla mutatione, quemadmodum in ædibus demonſtro, & per figuras hic exprimi curavi. Vid. Tab. II. Fig. I. Theſ. VI.

Men moet hier aanmerken, dat ik dit voorwerp, als mede het voorgaande zoo dra zy ter Wereld quamen met eygen handen ſubtiellyk heb gehandelt en geopend, zoo dat buyten alle bedenken, dezelve zoo waren geſtelt, gelyk dezelve ons hier in de Figuuren, en t'mynen Huyſe in weſen voorkomen, en zoo ik deze voorwerpen zelfs niet had gehandelt, zoo zoude ik naulyks hebben konnen gelooven, dat de Schepſelkens in die tyd zoodanigh van forme of gedaante waaren, gelyk dezelve zyn, en hier afgebeelt hebbe, geenzints de gedaante van een Menſch hebbende. Op dat ik nu dit alles in zyn natuurlyke geſtalte zoude conſerveeren, zoo heb ik deſe voorwerpen aanſtonds in een bequame voght geleght, waar in zy zyn gebleven zonder de minſte verandering. Ziet de Fig. I. Taf. II. van dit VI. Cabinet.

N°. XLV. Phiala liquore repleta, in qua continetur Embryo humanus hordei mundati magnitudine.

N°. XLV. Een vlesje met voght, waar in te zien is een Schepzelke van een Menſch, in groote met een gepelt Garſte Koorn over een komende.

Not. 1°. Funiculi umbilicalis rudimentum, in hoc objecto tenuiſſimum quidem, aſt in eo occurrit hydatis, magnitudine capitis aciculæ, id quod pluries videre mihi contigit.

Aanmerkt ten eerſte. Het begin van de Navel-ſtrengh is in dit voorwerp wel zeer dun, maar heeft egter een Water-geſwelletje in zigh, zoo groot als een ſpelde hoofd, 't welk ik voorheen meermaals heb gezien.

2°. Placentulæ rudimentum, quamvis prodigioſæ videatur magnitudinis, ſi ad molem embryonis conferatur, tamen conſiderandum totam illam molem, maxima parte cruorem eſſe coagulatum, tam firmiter dicto rudimento cohærentem, ut objectum prima fronte viſum, facile nobis imponere poſſet.

3°. In illo Embryone, nondum Caput, Oculi neque Artus viſibilia. Vid. Tab. II. Fig. III. Theſ. VI.

No. XLVI. Phiala liquore referta, in qua cernere licet, Embryonis humani rudimentum paulo majus & craſſius grano Hordei non mundati, cum annexa Placentula. Vide Tab. II. Fig. IV. Theſ. VI.

Not. 1°. In hoc objecto, grano Hordei non mundati magnitudine paulo majore & craſſiore, rudimenta artuum in conſpectum venire videntur, tanquam arenulæ majores, aut capitis aciculæ minimæ rotundæ.

2°. In illo tempore Capitis diſcretio ab ulteriore corpore videri poteſt.

3°. Oculi quoque jam ſeſe vi-

Ten tweden. Hoewel het beginzel van 't Moer-koekje byſter groot ſchynt te zyn, ten opſighte van 't Schepzelke, zoo ſtaat hier te conſidereren, dat alles tot het Moer-koekje niet behoort, 't geen ons hier als Moer-koekje voorkomt, want voor het grooſte gedeelte is 't niet anders als geronne bloet, 't welk zigh zoo vaſt vereenigt heeft met het Moer-koekje, dat men in de eerſte opſlagh van 't oogh, hier in ligt zoude konnen bedrogen werden.

Ten derde. In dit voorwerp kan men nogh Hoofd, Oogen nogh Ledematen zien. Ziet de II. Tafel. Fig. III. van dit VI. Cabinet.

No. XLVI. Een vlesje met voght waar in te zien is het beginzel van een Menſche Schepzelke, een wynig groter en dikker als een ongepelde Garſte Koorn, waar aan het Na-geboortetje nog vaſt zit. Ziet de IV. Fig. Taf. II. van 't VI. Cabinet.

Aanm. ten 1ſte. Dat men in dit voorwerp, wat grooter en dikker zynde als een ongepeld Garſtje, de beginzelen der Ledematen nu al begint te zien in de gedaante van groote Santjens of kleene ronde Spelde-Hoofdjens.

Ten tweden. Dat men in die tyd, gelyk hier blykt, het Hoofdje van 't Lighaamtje nu al kan onderſcheyden.

Ten derde. Ook zoo kan men de

videndos exhibent, tanquam puncta nigricantia.

4°. Funiculi umbilicalis rudimentum, unciæ fere magnitudine.

5°. Inter artuum inferiorum rudimenta genitalium, primordium propullulat; cujus autem ſit ſexus, diſcerni non poteſt, id quod nemini admirationi ſit, quandoquidem in partu trimeſtri, nemo, niſi ſumma cum attentione ſexum diſcernere poſſit & hinc ille dolus, ſc: quod rariſſime, ſi unquam, in maritorum, quamvis in rebus indagandis curioſorum, monumentis, reperies, Benevol. Lector. ſc: quod uxores eorum enixæ fuerint fœtum trimeſtrem, imò & quadrimeſtrem maſculinum, tantam enim habent analogiam partes pudendæ utriuſque ſexus in illo tempore, ut id diſcernere ſit difficile illis, qui de hac re non ſunt moniti; itaque conſultum duxi illud hic admonere.

N°. XLVII. Phiala, in cujus liquore innatat Embryo, manitudine dimidiæ unciæ, dependens à funiculo, tam craſſo, ut Embryonis craſſitiem fere ad-

de Ooghjens nu al beginnen te zien, als kleene ſwarte ſtipjens.

Ten vierde, Zoo bevint men het Navel-ſtrenghtje ontrent een duym breed langh te zyn.

Ten vyfde. Tuſſchen de beginzels van de onderſte Ledematen, beginnen haar de ſchaamte te ontdekken, en wat uyt te puylen, edogh zonder de onderſcheyt van Sexe te konnen zien, 't welk geenſints te verwonderen is, nademaal het in Schepzeltjens zelfs van drie Maanden beſwaarelyk te onderſcheyden is, ten zy men met groote opmerkingh daar op let. Hier van daan komt ook 't abuys, dat men noyt of zeer zelden in de aantekeningh der Ouders (hoewelſe in de onderſoekinghe opmerkende zyn geweeſt) vinden zal, dat haare Huysvrouwen ontydigh van Schepzelkens van drie of vier Maanden verloſt zynde, als Knegtjens te Boek ſtaan, aangeſien datter zoo groot een overeenkomſt is in die tyd tuſſchen de Knegtjens en Meyskens, dat men het beſwaarlyk kan zien, ten zy men daar van gewaarſchout was. Hierom zoo heb ik dat hier willen vermanen.

N°. XLVII. Een vlesje met voght, en daar in een Schepzelke van een halve duym groot, 't welk aan een hayrtje hangt, vaſt gemaakt aan 't Navel-ſtrenghtje, 't welk zoo dik is, dat het 't Schep-

adæquet; an à morboſa diſpoſitione? artuum ſuperiorum & inferiorum rudimenta ſunt capitis aciculæ vulgaris magnitudine, & formâ fere æquales, capitulum, reſpectu corporis, maximum. Oculi diſtincte jam ſenſus incurrunt. Placentulæ rudimentum naturaliter conſtitutum. Vid. Tab. II. Fig. V. Theſ. VI.

Nº. XLVIII. Embryo, unciæ circiter magnitudine, in liquore conſervatus, & à funiculo umbilicali dependens; circa artus, conſiderandum, ſc: quod ſuperiores, inferioribus longe perfectiores ſint, digiti enim manus luculenter videri poſſunt in utroque latere, in pedibus autem nulli adhuc digiti videri poſſunt.

Præterea in Crure ſiniſtro necdum tibia neque pes extremus propullulant, ſed tantum conſpiciendum ibi ſeſe exhibet tuberculum, id quod pro femore habendum.

In ranis admodum fa liare, ſc: quod artus anteriores ortu ſint priores, imò tanquam caudati ad tempus vivunt, donec pedes poſteriores emergant.

Notandum quoque, quod dictus

zelke in dikte niet behoeft te wyken, of dit nu is door eenige ziekte of natuurlyker wyſe, kan ik niet zeggen De beginzels der operſte en onderſte Ledematen zyn een gemeene ſpelde hoofd in groote en gedaante byna gelyk. Het hoofdje is na proportie van 't Lighaamtje zeer groot, nu kan men de Ooghjens diſtinct zien, en is ook het begin van 't Moerkòekje gaaf en wel geſtelt. Ziet de V.Fig. Taf.II. van dit VI. Cabinet.

Nº. XLVIII. Een Menſche Schepzelke, van ontrent een duym breed groot, 't welk aan een hayrtje in een vogtigheyd hangt, vaſt gemaakt zynde aan 't Navelſtrengtje, ontrent wiens Ledematen te confidereeren ſtaat, dat de opperſte veel volmaakter geworden zyn als wel de onderſte, want men de Vingertjens nu al klaar kan zien, en dat aan beyde de Handen, maar aan de Voetjens, word men nogh geen Toontjens gewaar.

Ook ſelfs zoo vertoont zigh nogh geen Scheentje nogh Voetje aan de linker zyde, alwaar zigh maar alleen een heuveltje laat zien, 't welk voor het dytje is te houden.

Het is in de Kikvorſſchen zeer gemeen, dat de voorſte Pooten eer te voorſchyn komen, als wel de agterſte, en in plaats van de agterſte Pooten, zoo komen zy als met een ſtaartje te voorſchyn.

Ook moet men hier aanmerken,

ctus Embryo mihi occurrat, tanquam ſexus fœminini, id quod plurimi non crederent, ſi ætatis provectioris Embryones haud viderint. Vid. Tab. III. Fig. II. Theſ. VI.

No. XLIX. Phiala in liquore conſervans Embryonem aliquanto provectiorem & majorem, in quo omnes artus luculenter videri poſſunt, ne digitis & pupillis quidem in oculis exceptis. Vide Tab. III. Fig. III. Theſ. VI.

Dictum objectum exiſtimarem eſſe duorum circiter menſium, dico circiter, quandoquidem impoſſibile eſt illud præciſe determinare, ſicut de hac re nonnihil fuſius diſſeram in fig. horum omnium explicationibus Embryonum, ubi omnes, tanquam ad manus, erunt.

Interim conſiderandum, non ſolum hocce objectum, verum etiam præcedentia naturalem conſervaſſe conſtitutionem, ne calore naturali quidem excepto, unde viſui admodum ſunt accepta; & quod in Embryonibus, unciæ magnitudine, reperiatur Epidermis, hic videre quoque licet.

No.

ken, dat dit Schepzelke ons verbeelt van de Vroulyke ſexe te zyn. Hoewel veele het contrarie zullen ſuſtineeren, ten zy dat dezelve beter onderrigt zyn, door het zien van zoodanighe, die nogh wat ouder zyn geworden. Ziet III. Taf. II. Fig. van dit VI. Cabinet.

No. XLIX. Een Menſche Schepzelke, 't welk van gelyke op dezelve wyſe aan een hayrtje is hangende in een vogt, eenigzins ouder en grooter zynde als het voorgaande, waar van alle de Ledematen tot de Vingers en Toonen inkluys, ja ook zelfs de Oogappeltjens haar vertonen. Ziet de III. Fig. Plaat III. Cab. VI.

Ik zoude vertrouwen dit Schepzelke ontrent van twee Maanden te zyn, ik zegge ontrent, aangezien 't niet wel mogelyk is ſulks ſo perfect te determineeren gelyk van deſe zaak wat meer zal gezegt werden in de explicatie van de Figuuren, alwaar ſe in Figuuren na den anderen volgende, by der hand zyn.

Staat ook aan te merken, dat niet alleen dit voorwerp, maar ook alle de andere haar natuurlyke geſtalte geconſerveert hebben, ja ook zelfs van couleur niet verandert zyn, 't welk zeer aangenaam voor 't geſight is, en dat ook zodanighe kleene Schepzelkens van een duym breed groot al voorzien zyn van een Oppervelleke, kan men alhier aanſchouwen.

No.

N°. L. Fœtus humanus duarum unciarum præter propter magnitudine, eodem modo conſervatus.

Not. cum mihi traderetur hoc objectum, abdomen inveni apertum, per quam aperturam exitum ſibi quæſivêre Inteſtinula, Omentum & Hepar, quæ nuda hic apparent.

N°. LI. Fœtus humanus digiti maximi magnitudine membranæ Amnio, tanquam linteo tenuiſſimo involutus; ſequioris eſſe ſexus, nemo facile concederet, niſi inſequentes fœtus, paulo majores, inſpexiſſet, idque propter Clytoridis propendentiam; quæ ea in ætate conſiderabilis eſt.

N°. LII. Fœtus humanus, in liquore, uti præcedens, conſervatus, ejuſdem fere magnitudinis, cujus repentina mors haud fuit deploranda, quia in lucem veniſſet, non ſolum labio ſuperiore, verum etiam palato fiſſo, & leporino.

Notandum interim, me neque hoc, neque alia objecta, quæ præter naturam ſunt conſtituta,

N°. L. Een Menſche Schepzelke van ontrent twee duym breed groot, op dezelve wyze geconſerveert.

Als men my dit Schepzelke braght, zoo vond ik het Buykje geborſten te zyn, zoo dat de Darmtjens, 't Levertje, en het Netje bloot gezien konnen werden.

N°. LI. Een Menſche Schepzelke ontrent zoo groot, als een onſer grooſte Vingeren, 't welk van 't Vliesje *Amnios* als van een zeer dun en doorſigtig Lywaatje is omvangen. Niemand zou dit Schepzelke houden voor Vroulyke Sexe, ten zy dat hy andere en grootere naukeurig bezien had, en dat wegens de byzondere lenghte van de *Clytoris*, dewelke in die tyd zeer langh uythangt.

N°. LII. Een Menſche Schepzelke, 't welk gelyk ook 't voorgaande in een voght bewaart werd, en is het zelve ook ten naaſten by van dezelve groote, over wiens ſchielyk overlyden, de Ouders niet behoefde eenige droefheyd te ſtellen, aangezien het zelve ter Wereld zoude gekomen zyn, niet alleen met een geſpouwen boven Lip, maar ook met een van een geweeke verhemelte en Haaſe-mond.

Staat ondertuſſchen aan te merken, dat ik dit en diergelyke voorwerpen, dewelke onnatuurlyk van ge-

ſtituta, ullis demonſtraturum, niſi hoc à me exigant, ne quis abhorreret à præparatis meis, quæ alias viſui ſunt gratiſſima: hoc enim majorem gratiam non conciliaret Theſauris meis, quam quidem inſpectio Theatrorum Anatomicorum variorum, in quibus horrenda viſui exponuntur, quæ potius ſepelienda, quam viſui exponenda.

Cum autem in ea ætate fœtus humani, tali affectu viſuntur correpti, conſiderandum, an in fœtu provectioris ætatis, cujus membra antea bene erant conſtituta, mutilari poſſint, dum in utero adhuc hærent, idque à terrore, aut aſpectu quodam horrendo? ad me quod attinet, lubenter hoc aliorum judicio relinquo, qui nil, niſi quod demonſtrare valeo in Theſauris meis, L. B. exhibere ſuſcepi, & hoc magis utile fore, exiſtimo.

N°. LIII. Fœtus humanus ejuſdem fere magnitudinis, qui non minus feliciter fatis ceſſit in

gedaante zyn, niemand kom te vertoonen, ten zy men my zulks komt te vergen, ten eynde niemand met eenighe ſchrik of afkeer myne zaaken zoude komen te beſchouwen, dewelke buyten dat byzonder aangenaam zyn voor 't Oogh, en geheel en al verſchillen van die toebereydzelen, dewelke ten toon geſteld werden, in verſcheyde Anatomiſche Schou-Plaatzen, welkers voorwerpen men liever ten graven moghte brengen, als datſe ten toon werden geſtelt.

Nadien men hier nu ziet, dat zoo kleene en teedere Schepzelkens bevonden werden, al bereyts met zoo groote ongemakken bevangen te zyn, zoo ſtaat hier aan te merken, en te overwegen of het apparent is, dat de Kinderen die van meerder groote zynde, haare Ledematen, die eerſt wel geſtelt waaren, in s'Moeders lichaam konnen komen te verminke, en vernietigt te werden door ſchrik, of aanzien van dit of dat ſpektakel? my aangaande, ik wil dit oordeel gaarn aan andere overgeven, nadien ik in dit myn doen niet anders voorgenomen heb, als dat te beſchryven, 't welk in myne Cabinetten gezien kan werden; en oordeele ik zulks profytelyker en meer dienſtigh te zullen zyn.

N°. LIII. Een Menſche Schepzelke ontrent van de zelve groote; wiens overlyden niet minder ge-

in illa ætate; præcedente enim longe infelicius vitam transegiſſet, quia Pedes, brachia, manuſque incurvata, & contracta ſunt.

N°. LIV. Phiala, ut antecedens, in liquore continens fœtum ſequioris ſexus, trium circiter menſium cum dimidio, membranæ Amnio incluſum; in quo obſervandum, Clitoridem tantæ eſſe longitudinis, ut Penem exilem inter pedes repræſentet.

N°. LV. Fœtus humanus ſexus fœminini, ejuſdem cum præcedente circiter ætatis, eodemque modo in liquore nitidiſſime conſervatus.

N°. LVI. Phiala liquore repleta, in qua continetur fœtus humanus ætate nonnihil provectior, eſtque etiam ſequioris ſexus.

N°. LVII. Fœtus humanus maſculini ſexus quatuor circiter menſium, in liquore conſervatus, cujus caput tegitur membranula Amnio fœtus vitulini, per quam innumera vaſa ſanguinea viſuntur diſſeminata; & hoc viſui admodum gratum.

N°. LVIII. Fœtus humanus ſexus maſculini quinque circiter

gelukkigh is geweeſt, als het voorgaande, aangezien deſſelfs Armen, Handen en Voeten zeer krom in een getrocken zyn, en by gevolgh een zeer elendigh leven zoude moeten hebben leyden.

N°. LIV. Een vlesje met voght, waar in onthouden werd een Meyske van ontrent drie en een halve Maand dragts, 't welk als omvangen is van 't Vliesje *Amnios*, in dit voorwerp kan men al weder zien dat de Schepzelkens in die tyd Knegtjens komen te verbeelden, om de voorverhaalde reden.

N°. LV. Een Menſche Schepzelke, mede van de Vroulyke Sexe, byna van dezelve groote en ouderdom, 't welk van gelyke geſtalte zynde, in een voght zeer cierlyk bewaard werd.

N°. LVI. Een vlesje met heldere voght, waar in geconſerveert werd een Meyske wat grooter als het voorgaande.

N°. LVII. Een Knegtje van ontrent vier Maanden dragts, wiens Hoofdje gedekt is met het Vlieske *Amnios* uyt een Kalfje, waar door heen zeer veel opgevulde bloetvaatjens loopen, 't welk zeer aangenaam is om te zien.

N°. LVIII. Een Knegtje van ontrent ſes Maanden dragts, 't welk

ter menſium, qui capite prono decumbit.

N°. LIX. Fœtus humanus ſex circiter menſium, in quo Clitoridis prominentia ita eſt imminuta, ut ſexus facile dignoſci poſſit.

A latere Capitis in conſpectum venit Placenta Uterina, cui tanquam pulvinari innititur capite; ſiniſtrâ continet inteſtinula fœtus humani immaturi, quæ nitidiſſime ſunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ.

Præterea Arteriolæ per Inteſtinula diſſeminatæ, diſtinčte luſtrari poſſunt, præſertim illæ, quæ per tunicam communem reptatu longitudinali decurrunt.

N°. LX. Fœtus humanus, ſequioris ſexus, ſeptem fere menſium, qui dormientis ſitum belle repræſentat, hujus caput coronatur coronâ ex herbis confectâ. Hæc omnia in limpidiſſimo liquore conſervantur.

N°. LXI. Fœtus humanus, inter octo & novem circiter menſes geſtatus, cujus caput non ſolum ornatur corona ex herbis, fructibuſ-

welk met het Hoofdje om laagh, en met de Voetjens om hoogh gelegen is.

N°. LIX. Een Meyske van ontrent ſes Maanden dragts, wiens ſchaam-deeltjens nu al zoodanigh zyn verwaſſen en verandert, dat men deſſelfs ſexe light onderſcheyden kan.

Aanmerkt dat aan de zyde van 't Hoofdje, deſſelfs Moer-koekje werd gevonden, waar tegens aan het Hoofdje komt te leggen, als tegen een Oor-kuſſentje. In deſſelfs linker Handje hout 't et het gedarmte van een onvoldraage vrugtje van een Menſch, 't welk opgevult zynde ons zeer cierlyk voor komt.

Daarenboven zoo kan men de Slag-Aderkens, die door dit gedarmte loopen klaar en diſtinct zien, voornamentlyk die geene, dewelke door het buytenſte vliesje, na de lenghte komen te loopen.

N°. LX. Een Meyske van ontrent ſes Maanden dragts, 't welk een ſlapend Kindje zeer aardig komt te verbeelden, het Hoofdje is met een Kroontje van Kruyden en Bloemen verciert, en dit alles in een heldere vogt.

N°. LXI. Een Kindje van ontrent tuſſchen de agt en negen Maanden dragts, wiens Hoofdje niet alleen voorſien is met een Kroontje van Kruyden en Bloemen,

ctibuſque, verum etiam tanquam Botanologus, undique obſeſſus eſt herbis, floribus, fructibuſque, præſertim Africanis, Aſiaticis, Americanis, ſc: ramulis arboris Theæ, Nucis Moſchatæ, Cardamomi minoris, Caryophyllorum, Cinnamomi, foliis ſeminalibus Opuntiæ Americanæ, nec non ramulis Piperis nigri cum fructibus racematim diſpoſitis, quos ramulos piperis mihi liberaliter dedit Nobil. Vir D. D. Petrus de Wit, Societatis Indiæ Orientalis præfectus.

Cum autem varia animalcula inter plantas ſeſe continere ſoleant, ſic etiam hic in eadem phiala, inter dictos ramulos, varia inſecta & animalcula continentur, ſc: Scorpiones, Serpentes, tam Aſiatici quam Americani, imò & Lacertæ, quarum una dicti fœtus collum corripere videtur, unde fœtus, quaſi perterritus, caput poſteriora verſus reflectere videtur.

Nº. LXII. Phiala exigua in liquore continens fruſtula varia calculi humani nigerrimi, & ſubſtantia admodum mollia, ut autem in mollitie ſua conſervarem, liquori indidi, & ſic ſemper

men, maar als een kleen liefhebbertje der gewaſſen, zoo is 't zelve alzints, als met Kruyden, Bloemen en Vrughten bezet, en inzonderheyd met Africaanſche, Americaanſche en ook Aſiatiſche gewaſſen: Als daar zyn takjens van de Thee-boom, als mede Note-muſchaat boom, Kruytnagels takjens, ook van de Kaneelboom, de eerſt op komende Bladeren van de kleene Americaanſche ſtekende Vyghen, ook takjens van de ſwarte en ronde Peper, dewelke de Edele Heer Pieter de Wit, Bewinthebber van de Ooſt-Indiſche Maatſchappye my mildelyk mede gedeelt heeft. Nadien veele diertjens haar gewoon zyn te onthouden onder de gewaſſen; alzoo mede is 't, dat onder alle deſe ook verſcheide gevonden werden, die uyt die zelve Lantſtreken tot ons over geſtuurt zyn, als Scorpioenen en Slangetjens, zoo uyt Africa als ook uyt America, Haagdiſſen, waar van datter een den hals van 't Kind ſchynt aan te grypen, waar door het Kind, als hier door verſchrikt, het Hoofd agterwaarts ſchynt te wenden of te ſlaan.

Nº. LXII. Een kleen Vlesje met voght, waar in te zien zyn verſcheyde ſtukskens van een zeer ſwarte ſteen, en dat uyt een Menſch, dezelve zyn zeer broos, en omſe in haar ſagtigheyd te bewaaren, zoo heb ik deſelve in een hel-

per demonſtrare valeo, nobis aliquoties occurrere Calculos molles; ſuntque ejuſmodi Calculi peſſimæ naturæ.

N°. LXIII. Uterus, qui revera prolapſus eſt; & ut detur occaſio videndi, quo ritu hæc pars prolapſa conſtituta ſit, liquori indidi, & ſic conſervavi. Vide Tab. IV. Fig. II.

Not. 1° Vitæ ſpeciem præ ſe ferre dictum objectum.

2°. Faciem exteriorem hujus objecti prolapſi, proprie eſſe tunicam interiorem Vaginæ, quæ ſimul cum Utero, in hoc affectu exit, Uterus verò, totus quantus ita abſconditur à dicta membrana ſimul prolapſa, ut immediate de Utero nil videri poſſit, quam ſolùm ipſius Os internum; Uterus autem non invertitur, ſed ſolummodo deſcendit extra pudendum: Contra in Uteri procidentia, qui mox à partu, totus quantus aliquando ita procidit & invertitur, ut facies uteri interior, tunc fiat exterior. In hoc caſu, ſi non ſtatim reponatur uterus, mors ut plurimum inſtat. Vide ulterius hac de re Obſerv. meas Anat. Chir.

3°.

heldere voght geleyt, om altoos te konnen toonen, dat ons zoodanighe ſteenen zomtyts voor komen; en zyn deſe ſoorte van een zeer quade natuur.

N°. LXIII. Een Lyf-moeder, dewelke waarlyk uyt geſonken of uyt het Lighaam gehangen, heeft, en om te toonen hoe het geſtelt is met zoodanigh een quaal, zoo heb ik deſelve in een vogt bewaart. Ziet de IV. Plaat Fig. II.

Aanmerkt ten eerſte, dat dit deel ons zeer levendig voorkomt.

Ten tweden, dat de oppervlakte van dit uytgeſonke voorwerp eygenlyk is het inwendige Vlies van de ſchee des Lyf-moeders; 't welk te gelyk met het weſen van de Lyf-moeder uyt komt te ſinken: Maar de geheele Lyfmoeder werd zoodanig van 't geſeyde Vlies verborgen, dat men niets inmiddels van de Baar-moeder zien kan, als alleen deſſelfs inwendighe mond, en in dit ongeval werd de Baar-Moeder niet omgekeert, maar de zelve komt alleen maar neder te ſakken ten lyve uyt. Maar in 't uytſinken van de Baar-moeder na de verloſſingh, zoo is 't dat de Baar-moeder zomtyts geheel en al om komt te keeren, en zoo ten lyve uyt komt te hangen, zoo dat deſſelfs inwendighe oppervlakte als dan uytwendigh ons voor komt. Indien men in dit ongeval de Baar-moeder niet aanſtonts in komt te brengen, zoo ſtaat de dood voor de deur. Ziet hier

3o. Hujus Uteri os internum admodum eſt inæquale à ſulcis Cervicis internæ, qui à pondere & preſſione uteri nonnihil in conſpectum veniunt.

hier verders over na myn Anat: Chirurgicale obſervatien.

Ten derde. De inwendige mond des Lyf-moeders is zeer ongelyk wegens eenige kleene groefjens van de inwendige hals, dewelke door de ſwaarte en drukking van de Lyfmoeder eenigſints te voorſchyn komen.

N°. LXIV. Phiala in liquore continens dentes fœtus humani jamjam nati, cum contento molli. In eodem liquore videri poteſt Vomer fœtus humani albiſſimus.

LXIV. Een vlesje met voght, waar in te zien zyn de tandjens van een jongh geboore Kindje met haar ſaghte inwendighe ſubſtantie, ook ziet men hier de Ploeg-yſer van een kleen Kindje, dewelke zeer wit is.

N°. LXV. Portio Placentulæ uterinæ fœtus humani, ceraceâ materiâ ita repletæ, ut ultimæ extremitates, tomenti inſtar nobis occurrant, nullis intercedentibus corpuſculis, quæ Glandulæ dicuntur.

N°. LXV. Een ſtuk van de Moer-koek van een jongh geboore Kindje, zoodanigh opgevult met een waſſighe ſtoffe, dat ons het uyterſte deſer vaten, als dons, zonder yets klierigs, voorkomt.

N°. LXVI. Phiala ſicca, in qua conſervatur portio Membranæ, perquam Arteriolæ repletæ repunt, quarum ultimæ extremitates prima fronte viſæ, macularum inſtar viſui occurrunt, propter earum ſubtilitatem.

N°. LXVI. Een droogh vlesje, waar in bewaart word een ſtukje van een Vliesje, waar door opgevulde Slag-Adertjens heen loopen, welkers uyteynden ons in de eerſte opſlag van de oogen voor komen, als kleene vlacken, wegens haar ſubtielheyd.

N°. LXVII. Phiala in liquore continens Embryonis Placentulam craſſam duram & pyriformem.

N°. LXVII. Een vlesje met voght, en daar in het Naa-geboortetje van een kleen Schepzelke, 't welk dik, harden, Peers-wys zigh komt te vertoonen.

Not. Ejuſmodi objecta pyri formam non adipiſci, quatenus ſint

Aanmerkt, dat zoodanighe voorwerpen haar peers-wyſe gedaante niet

ſint Placentulæ, ſed à ſanguine aut cruore coagulato, quâ undique obſeſſa ſunt; & ſic nil minus, quam Placentulæ formam retinent, & minus caute pro molis obtruduntur nobis ab imperitis.

niet krygen van 't Moer-koekje ſelfs, maar van 't geronne bloed, waar van datze alſints beſet werden, en aldus behouden ſy niets minder als de gedaante van een Moer-koekje, en werden deſe zaaken t'onregt ons als Zuygers voorgehouden van die, die hier in onkundigh zyn.

* N°. LXVIII. Phiala in liquore continens pudendum fœtus humani quatuor circiter menſium fœminini ſexus; illud autem prima fronte viſum, ſexus maſculini colem cum coleis ſuis, tam exacte mentitur, ut plurimis impoſuerit, & hoc in ea ætate nunquam aliter vidi.

N°. LXIX. Theſaurulus ex ligno Indico confectus, in quo continentur quinque ſceleta fœtuum humanorum, in hôc Theſauro VI. delineatorum; eſtque minimum adeò exile, ut difficillimum foret hôc minus conficere.

N°. LXIX. Een kleen Cabinetje van Indiaanſch Hout, waar in vyf geraamtjens, van zeer kleene Kinderkens, gevonden werden, dewelke in dit VI. Cabinet afgebeelt ſtaan, en is het kleenſte zoo kleen, dat men naulyks een kleender zoude konnen maken.

N°. LXX. Phiala in liquore conſervans portionem Inteſtini Coli & Ilei, è corpore puerili deſumptam.

Not. 1°. Valvulæ Inteſtini Coli, in hac præparatione nobis occurrunt, ceu circulus rotundus; ſc: cum Inteſtina non ſunt inflata aut ſtercoroſâ materiâ repleta, ſemper eo modo viſui ſeſe exhibent Valvulæ Coli; at cum à cibo aut flatu diſtenditur Colon adipiſcuntur formam duarum Valvularum (quem-

N°. LXX. Een vleſje met voght, waar in bewaard werd een ſtuk van de Colyk en boghtige Darm, uyt een kleen Kind.

Aanmerkt ten eerſte. Dat in deſe præparatie de Klap-vlieſen van den Kolijk-darm ons voor komen in de gedaante van een ronde Circul, en zoo komen ſy ons altoos te vooren, wanneer de Colyk-darm niet is opgeblaſen met wind, of opgevult met darms vuyligheyd; maar opgevult zynde, zoo doet zigh deſe Circul op in de gedaante van twee tegens de andere ſtaande Klap-vlieſen (gelyk

(quemadmodum Nob. Kerkringio demonſtraveram, cum figuram illam publici juris faceret) ut regreſſum fœcum inhiberent.

2°. Vermis prominet ſupra Coli Valvulas.

3°. Phialâ inverſâ, Proceſſus vermiformis videndum ſeſe exhibet, & hæc omnia videntur adeò recèntia, & naturali colore prædita, ut jamjam videantur è corpore eſſe exciſa.

N°. LXXI. Phiala eodem modo conſervans dimidiam partem unius protuberantiæ uteri vaccæ gravidæ, cui una ex Placentulis variis locis, adhuc cohæret; variis autem locis particulas ejuſdem Placentulæ extraxi, ut cavitates profundæ, quæ tempore graviditatis in uteri protuberantiis inveniuntur, in conſpectum venirent.

Not. Quod rami vaſorum Placentam conſtituentium, profunde ſeſe inſinuent in dictas cavitates, ut venarum ramuli ſuccum nutritium abſorbeant, qui poſt Placentularum ſeparationem copioſe effluit, ſecus ac in gravidis muleribus, in

lyk ik de Hr: Kerkringh toonde, wanneer hy een Figuur daar van zoude laten maken,) om de wederkeeringh van de vuyligheyd uyt het groote gedarmte te beletten, dat die niet weder quame tot het dunne gedarmte.

Ten tweden. Zoo ziet men hier een worm even boven de Klapvlieſen of Circul uyt te ſteken.

Ten derde. Het glas omgekeert zynde, zoo doet zigh hier ook op het Worm-wyſe uytſteekzel, en zyn deſe zaaken zoo vers, fris en natuurlyk van couleur, dat men zoude zeggen, dezelve vers uyt het Lichaam geſneden te zyn.

N°. LXXI. Een vlesje met voght, waar in van gelyke bewaard werd de helft van een der uytpuylentheden des Lyf-moeders van een bevrugte Koe, waar aan op veele plaatzen nogh vaſt zit een van de Moer-koekxkens; op andere plaatzen in tegendeel is 't Moerkoekje daar van afgetrokken, ten eynde men die byſondere diepe holletjens konde zien, die daar zitten in de geſeyde uytpuylentheden van de Lyf-moeder, wanneer het beeſt beſwangert is.

Staat hier aan te merken, dat de tackjens der bloet-vaatjens, die de gantſche Moer-koekjens maken haar komen te ſetten, in die diepe holletjens, op dat de Aderighe takjens 't voedzel daar uyt zoude komen te haalen, welk voedzel men in groote menighte ziet uytvloeyen, als men de Moer-koek-

in quibus tale quid non reperitur, & conſequenter cum tali œconomia haud convenit. Vide de hac Theſaur. V. fol. 16. & 17.

N°. LXXII. Phiala in liquore continens unam ex protuberantiis uterinis vaccæ gravidæ, à Placentula liberatam, ut profundæ lacunæ, ramulos Placentulæ recipientes, viſui diſtinctius occurrerent.

N°. LXXIII. Phiala in liquore conſervans portionem ſubſtantiæ corticalis Cerebri, illamque mere vaſculoſam eſſe luculenter hic & in præcedentibus Theſauris cerni poteſt.

Nemo hactenus, qui me, cœlo ſereno, convenit, de rei veritate dubitavit, ſed uno omnes profitentur, ſe nunquam id fuiſſe credituros, niſi vidiſſent; viſum quidem, non autem fidem illis dare poſſum, qui hanc rem in dubium vocare aut negare volunt, quia tale quid nunquam viderunt: accedant quicumque volunt, nullis denegatur inſpectio aut viſus, modo cœlo ſereno accedant, & oculos armatos, imo etiam inermes admoveant, res enim ſatis clara.

Si

koekjens daar van afſcheyt, geheel anders als in de bevrugte Vrouwen waar in men zulks niet ziet, maar hebben deſe een geheel andere Huyshoudingh, ziet hier op na het V. Cabinet Folio 16 en 17.

N°. LXXII. Een Glaasje met voght, waar in te zien is een van de geſeyde uytpuylentheden van de Lyf-Moeder van een bevrugte Koe, waar in de geſeyde hollетjens veel klaarder konnen werden geſien, tot welker eynde het Moer-koekje geheel en al daar van af gehaalt is.

N°. LXXIII. Een ſtukje van de ſchorſſighe ſubſtantie van de Herſſene van een Menſch, dewelke t'eenemaal uyt bloet-vaatjens is beſtaande, 't welk zo wel in dit ſtuk te zien is, als in die van de voorgaande Cabinetten.

Niemand heeft my tot nogh toe beſogt, die ik het zelve heb laten zien, wanneer het helder weer was, dewelke aan de waarheyd van myn zeggen en toonen getwyfelt heeft, maar alle hebben ſy, niemand uytgeſondert, 't zelve voor waarheyd aan genoomen, en veele hebben geſeght, ik zoude zulks noyt hebben gelooft, indien ik het niet hadde gezien. Wil eghter ymand nogh daar aan twyfelen, om dat hy het niet heeft gezien, wel! het geloof kan ik hem niet geven, maar wel het geſigt daar van, laat een yder tot my komen, als het een helderen dag is, niemand word het beſchouwen daar van geweygert.

Men

Si quis autem Theſauros in tranſitu percurrat, cœlo nubilo & pluvioſo (quemadmodum quotidie magno numero ad me accedunt, quos inter multi obiter in hunc illumve Theſaurum oculos vertunt) impoſſibile foret talia indagare. Inter hos forte ille quoque fuit, qui incaute Clariſſ. Viro Schelhamero retulit, ſeſe tale coagmentationem vaſorum non potuiſſe deprehendere, cum illi corticalem ſubſtantiam demonſtrarem.

Interim Clariſſ. Schelhameri, de re Anatomica longè meritiſſimi, Theſes, ad meas venerunt manus, in quibus ſequentia reperio. *Num verò corticalis ſubſtantia, ubi fit ſpirituum ex ſanguine vel ſeparatio, vel præparatio, ex meris arteriarum venarumque oſculis* (ramuſculis ego dixi, quorum extremitates molles & tomenti inſtar, tenues ſunt,) *conſtet, ut nuper ſe conſpexiſſe Cl. Ruyſchius profeſſus eſt, de eo judicium meritò ſuſpendo. Neque enim capio, quomodo cinereus color ex vaſorum congerie exſur-*

Men behoeft juyſt geen vergroot glaſen te gebruyken, die een goet geſight heeft kan het wel zien, zonder behulp van de zelve, als zynde een klaare zaak. Maar zoo ymand ter loop myne Cabinetten komt te zien, en dat by duyſter en regenagtigh weer (gelyk veele dagelyks doen, en hier en daar wat, zonder opmerking, beſchouwen) zoo is 't onmooglyk, zoodanige ſubtile zaaken grondigh te zien; onder zoodanighe is hy ook mogelyk geweeſt, dewelke een onvoorſigtigh en verkeert raport gedaan heeſt aan de Hr. Profeſſor. G. Chr. Schelhamer, hem ſeggende, dat hy myne zaaken ziende, zoodanigh een t'zamenſtel van vaten niet heeft konnen zien, als ik hem de ſchorſſige ſubſtantie der Herſſene (ſoo hy ſeyt) vertoonde.

Ondertuſſchen zyn in myne handen gekomen de diſpuyten van den met reght zeer beroemde Hr: ProfeſſorG. Chr. Schelhamer, waar in dat ik deſe volgende zaken zie ter neder geſtelt. *Maar of de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene, waar in dat de animale geeſten werden geſcheyden of bereyt uyt loutere mondekens* (ik heb geſegt uyt de takjens, welkers uyteynden ſagt week en donſig zyn) *beſtaan, gelyk de Profeſſ. Ruyſch zeyt gezien te hebben, daar over houde ik myn oordeel ſuſpens, want ik kan niet vatten, hoe dat een grauwe couleur uyt een t'ſamenſtel van bloet-vaten zoude konnen voortkomen, dewyl in de Aderighe vleghtingh, daar uyt beſtaande, zulks*

exſurgere poſſit, cum in Choroide plexu, qui ex hiſce conſtat nil ejuſmodi deprahendatur, nec Microſcopiis mollibus & per madorem lubricis corporis partibus plenam habeo fidem. Quin potius exiſtimo, rationi magis eſſe conveniens, corpuſcula ſtatuere intermedia, quibus, &c.

Antequam Clar. Viro reſpondeam hoc unum præmittere mihi viſum fuit, ſc: quod mihi animus ſit, cum nemine ullam inire diſputationem, ne diſtrahar ab ulteriore corporis humani inveſtigatione, exiſtimans me plus profecturum inveſtigando, quam diſputando; omnes interim ad viſum provoco, invito, & ſi quis oculis mentis majorem fidem habere velit, quam oculis corporeis, per me licebit. Hiſce præmiſſis paucis reſpondebo.

1°. Clar. Vir dicit, ſe judicium ſuum ſuſpendere de mea aſſertione, nempe Corticalis Cerebri ſubſtantiam eſſe vaſculo-

zulks niet gezien word, ook zoo heb ik geen volkome vertrouwen in de vergrootglaſen, om ſaghte en glibberighe deelen des lighaams daar mede te beſchouwen; weshalven ik van meeninghe ben, dat met meerder reden overeen komt te geloven, datter eenighe lighaamtjens tuſſchen beyde komen, waar door, &c.

Eer dat ik kome tot het antwoord op de ſtellingh van de Heer Profeſſor Schelhamer, zoo heeft het my goet gedagt voor af te zeggen, dat ik van geen meeninge ben om met ymand over deſe of geene zaaken in diſpuyt te treden, op dat ik van myn voorneemen in 't verder onderſoeken van 't waare geſtel onſes lighaams niet zoude werden afgetrokken, aangeſien ik vertrouw meer dienſt aan 't gemeen te zullen toebrengen, met onderſoeken, als met diſputeren. Ondertuſſchen werd een yder verſogt om te komen zien, 't geen ik ter neder ſtelle, en zoo dan eghter nogh ymand zoude mogen gevonden werden, dewelke meer geloof geven wil aan zijn oogen des verſtands, als wel aan ſijn lighamelyke oogen, ik geef een yder ſijn oordeel vry; dit voor af gegaan zynde, zoo zal ik kortelyk toetreden tot het geſeyde.

Aangaande het eerſte, namentlyk dat de geſeyde Hr. Pr. Schelhamer gelieft te zeggen, dat hy ſijn oordeel ſuſpendeert ontrent myne ſtellingh van dat de ſchorſſige ſub-

ſtantie

loſam. Reſp. hoc mihi neutiquam eſſe admirationi, calculum ipſemet non adjicerem, niſi detexiſſem & luculenter vidiſſem. Incredibile olim mihi quoque fuiſſet, ſi tale quid audiviſſem.

Sciat interim velim Clariſſ. Vir, quod nunquam incidiſſem in hanc dilucidationem, niſi perſcrutando, aliam inſtituiſſem methodum, & neutiquam uſitatam; vulgari enim modo impoſſibile eſt dictæ partis conſtitutionem explorare, in corpore jamjam denato, (ſine prægreſſa præparatione noſtrâ) uti facere ſolent Anatomici, idque ſolo cultro Anatomico, vel inutili coctione Cerebri in Oleo Olivarum, Terebinth. Lini &c.

Culter ineptus eſt, propter Cerebri mollitiem; per decoctionem in oleis immutatur ſubſtantia cerebri; hinc ſibi perſuaſerunt nonnulli corticem eſſe glanduloſum, & hoc typis non ſolum mandarunt, verum etiam per figuras expreſſerunt ejuſmodi chimæras, quibus rejectis, confugiendum ad aliam, magis ſecuram, inveſtigationis methodum, ſc: per vaſorum ſan-

ſtantie der herſſene uyt vaatjens zoude zyn beſtaande, daar op dient tot antwoord: dat ik my daar over mede heb verwondert, en ook zulks noyt zoude hebben gelooft, ten waar ik het geſien had: want het zoude my ook als een onmogelyke zaake voorgekomen zyn, als men my zulks hadde geſeyt, zonder 't zelve te toonen.

Ondertuſſchen moet de geſeyde Heer weeten, dat ik noyt zoude zyn gekomen tot deſe uytvinding, ten waare ik in 't onderſoeken, een ander middel in 't werk geſtelt hadde, welke voor my niemand by der hand genomen heeft: want het is niet doenlyk, het waare geſtel deſes deels te onderſoeken (zonder myne voorgegaane præparatien) in lighaamen die vers geſtorven zyn, gelyk de Ontleders gewoon zyn te doen, of onnutte kokingh der Herſſene in Terpentyn, Olyf of ook wel Lyn-olie, &c.

Het mes is onbequaam, om de zagtigheyt: door het kooken in de geſeyde Olyen, zoo werd de Herſſene als in een ander weſen verandert, en hier door is 't, dat zommighe haar verbeelt hebben te konnen zien, dat deſe ſchorſighe ſtoffe klieragtigh was, en zulks hebben zy niet alleen met woorden en ſchriften ter neder geſtelt, maar hebbender ook Figuren van laaten maken, dewelke tenemaal voor beuſelingen te houden zyn, en verworpen zynde, moeten wy een ge-

ſanguineorum artificioſam repletionem ceraceâ materiâ rubrâ: quo facto, particula corticalis ſubſtantiæ auferenda, & à capillo ſuſpendenda in liquore conveniente, poſtea, capillus digitis arripiendus, & ſic ſurſum deorſumque movenda particula Corticalis Cerebri ſubſtantia, quæ à motu in liquore ſeſe explicat, in infinitos ramuſculos, tomenti inſtar tenues, attamen molles. Hanc methodum excogitavi non ſolum circa dictum corticem, verum etiam in plurimis particulis corporis, qua ſine, ut puto, impoſſibile eſt expiſcari, qualis ſint naturæ.

geheel andere wegh inſlaan, dewelke vry ſekerder zal werden bevonden; namentlijk door het konſtig vervullen der Slag-aderen met een roodwaſſighe ſtoffe, 't welk gedaan zynde, zoo moet men een ſtukje van de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſenen afnemen, en aan een hairtje des hoofds laaten hangen, in een bequame vogtigheyd, daar na het hayrtje tuſſen de vingeren genomen zynde, maaktmen eenighe beweginge van 't afhangend voorwerp, 't zelve opwaarts treckende, en dan weder latende zacken, het welk door deſe beweginghzigh ontdoet, en in byſter fyne takskens komt te vertoonen; dewelke donſigh, zagt en zeer teder zyn. Deſe methode heb ik niet alleen ondernomen om de geſeyde ſchorſſe na te ſpeuren, maar is by my ook gebruykelyk, ontrent zeer veel andere deelen, ſonder dewelke, myns bedunkens, het niet mogelyk is, het waare geſtel der zelve te onderzoeken.

Quis unquam credidiſſet, tantam eſſe differentiam inter vaſorum ſanguineorum extremitates, quantam exhibui in præcedentibus Theſauris, niſi quis hoc domi meæ vidiſſet? Color ſubſtantiæ corticalis Cerebri in demortuis nobis occurrit cinereus, & ad hunc lapidem videtur ſeſe offendere Cl. Vir, ego autem non; utrum rubeſcat in

Wie zoude oyt gelooft hebben datter zo groot een onderſcheyt is, tuſſchen de uyteynden der bloedvaten, gelyk ik albereyts aangeweſen heb in de voorgaande Cabinetten, ten waare men zulks te myne huyſe had gezien? De ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene komt ons in de afgeſtorvene lighamen grauw voor, en 't ſchynt wel dat de Heer Profeſſor Schelhamer, zig daar aan komt te ſtooten, edogh ik niet alzoo: of nu deſelve in een levendig en

in ſtatu vivo, & ſano, an verò coloris ſit cinerei, haud diſputabo; quicquid ſit, hoc tantum regero, demonſtrari poſſe extremitates arteriolarum, abſque ullo intermedio, variis locis degenerare in vaſcula alterius naturæ; ſic Arteriolæ Renales in ductus Bellinos, Spermaticæ in vaſcula ſeminis rudimentum conficientia, Arteriolæ in Cerebri Ventriculis in Plexum Choroideum, ſic quoque Venæ lacteæ primi generis, in Venas lacteas ſecundi generis, id quod flatu, ſæpius expertus ſum, ſc: quod dictæ venæ ſint continuæ.

en geſond menſch rood, of asverwigh is? zulks laate ik daar, het zy zoo of anders, dit zeg ik alleen demonſtrabel of toonbaar te zyn, dat de uyteynden der Slag-aderkens zonder eenig middel op verſcheyde plaatzen komen te ontaarden, en als in andere vaatjens te veranderen: en alzoo kan men zien de uyterſte uyteynden der Slag-aderen van de Nieren in de pis-vaatjens te veranderen, of datſe in een loopen, de Zaad Slagh-aders in de Zaadvaatjens, daar het Zaad zyn eerſte bereydzel in krygt, de Slagh-aderkens die in de Ventriculen van de Herſſene gevonden werden, in de aderighe vlegting: alzo mede de Melk-aderen van de eerſte ſoorte in die van de tweede, 't welk ik meenigmaal ondervonden heb door het opvullen der ſelver met wind, zoo datſe mede onderlingh, zonder eenig tuſſchen komen vereenight zyn.

Imò Arteriæ per Placentam diſſeminatæ, (vel potius quæ, ſimul cum Venis, Placentam conſtituunt) continuæ quidem ſunt cum ramis Iliacis fœtus, tamen in Placentæ conſtitutione, degenerant, & fiunt alterius naturæ, nam à Venis Placentæ, vix ac ne vix quidem diſcrepare videntur tenuitate, ita ut hic denuò vaſorum mutatio ſit conſideranda; jam autem exiſtimo ab mutatione extre-

Ja ook mede de Slagh-aders, die haar door de Moer-koek komen te verſpreyden, of liever die te gelyk met de aderen de Moerkoek maken, deſe komen ook wel voort uyt de heuptacken des kinds, edog in 't maken des Moerkoeks, zo is 't, dat ſe ook van een ander natuur worden, want men kanſe wegens hare dunte, in de Moerkoek naulyks onderſchyden van de aderen des Moerkoeks: zo datmen alhier mede eenige verandering der Vaten te conſidereeren heeft; ja ik vertrouwe dat de

extremitatum Vaſorum, eorumque diverſo reptatu, & conſtitutione, dependere humoris, ſanguinis, ſalivæ, lactis, ſeminis, &c. elaborationem, & ſegregationem, non autem in aliis particulis, aut diverſa pororum conſtitutione nuſquam viſui expoſitis.

Prout jam contenti, ſic etiam continentis color, variis locis, nobis occurrit; Bilis in Veſicula, ut & in Poro bilario, flaveſcens, eodem colore inficit Veſiculam, & Porum bilarium: Seminis rudimentum in vaſis, teſticulorum ſubſtantiam conſtituentibus, coloris eſt cinerei, unde vaſcula ipſa eodem colore ſunt perfuſa & imbuta, tamen dicta vaſcula continua ſunt cum Arteriolis ſpermaticis, nullis intercedentibus Glandulis aut alia ſubſtantia viſibili: ut brevis ſim, exiſtimo arteriarum extrema in corticali ſubſtantia eſſe conferenda cum floribus braſſicæ floridæ; caulis ut & folia ad terram ſaturatiore viriditate ſunt prædita, quam in parte ſuperiore, caulis tandem in faſtigio degenerat in flores niveos, flores continuant cum caule, ſed non ſolum caule teneriores ſunt,

de geheele toebereyding en ſcheydingh der humeuren en voghten, als ſpeekſel, melk, het zaad, &c. alleen afhangt van de hoedanigheyt, veranderingh en verſcheide cours der uyteynden van de Vaten, maar niet van andere deeltjens, nogh geſtelteniſſe der pooren, die men ons op die plaatzen niet kan toonen.

Hoedanigh dan op verſcheyde plaatzen de couleuren der voghten ons voorkomen in haar vaten, alzo mede vertoonen haar vaten ſelfs gecouleurt te zyn. De Gal geel van couleur zynde, deeld deſelve mede aan de Gal-blaas en aan de Gal-canaal; het Zaad zoo lang het in de Teſticulen zyn verblyf neemt is graauagtigh, en zoo werden ook deſſelfs vaatjens bevonden te zyn, eghter zoo zyn ſy continueel met de uyteynden der Zaad-ſlag-aderkens, zonder tuſſchen-koming van Kliertjens of andere ſigtbaare ſtoffe: om kort te zyn, ik vertrouw, dat de uyteynden der Slag-aderen in de ſchorſſige ſubſtantie der herſſene te conſidereeren zyn, en vergeleken konnen werden met de bloemen van de Bloem-kool, deſſelfs ſteel, als mede de bladeren zyn hoger groen digt aan de aarde, als aan 't bovenſte van de plant, wegens haar ſap, de ſteel verandert ten laatſte aan haar opperſte in witte bloemen, de bloemen zyn continueel met de ſteel, eghter zynſe niet alleen teerder en ſaghter als de ſteel, maar werden ook

ſunt, verum etiam alterius naturæ & coloris, ſic etiam cortex, cerebri (qui revera nil, niſi Arteriolarum extremitates) conſiderandus eſt, tanquam flores dictorum Vaſculorum. Hinc, uti ſuperius innui, tanta etiam differentia aut diſcretio inter vaſorum extremitates hujus, & illius loci, quæ certe haud fruſtra, ſi enim Arteriæ ſolummodò inſervirent, ſanguini deferendo ad partes, uti hoc tempore creditum, & inconcuſſum fuit, quare tunc non eſſent uniformes & ejuſdem reptatus in ſuis extremitatibus?

Si Corticalis Cerebri ſubſtantia in ſtatu ſano & vivo, coloris ſit cinerei, quod non nego, tunc tali imbuitur colore à liquore contento; in furibundis, & in maxime iratis, in Phrenitide, & Cerebri inflammatione veroſimile eſt, corticem eſſe rubicundum, propterea quod ſanguis Arterioſus, maximo impetu, ultra terminum propellitur, ut loco contenti coloris cinerei, jam arteriolarum extrema contineant ſang: rubicundum & floridum; ſimili modo, ſi ceraceâ materiâ rubrâ Arterias Carotides repleo, inte-

van een ander natuur; alſoo mede is 't, datmen de ſchorſige ſubſtantie der herſſene, die niet anders is als tedere uiteynden der ſlagh-aderen, hier moet conſidereren als de bloemen deſer Vaten; deswegen ziet men ook zoo groot een onderſcheyd tuſſchen de uyteynden deſer en geener vaten, gelijk in de voorgaande Cabinetten aangeweſen heb, 't welk niet te vergeefs is, want indien der ſlag-aderen gebruyk alleen was bloed te brengen tot de partyen van ons lighaam, en dat der Aderen, om het overtolligh bloet weder te rug te brengen, gelijk men heden ten daghe vaſt ſtelt, waar toe dan zoo groot een onderſcheyt, en niet van een 't zelve maakzel en cours tot haar uyteynden toe?

Indien deſe ſchorſighe ſubſtantie in een levendigh en wel geſtelt menſch grauw van couleur is, 't welk ik niet wil tegenſpreeken, zo zalſe haar couleur dan hebben van die voght, die in haar onthouden werd; in de ontſtekingh der herſſene, wegens overgroote gramſchap, is 't zeer apparent, dat deſe ſchorſſe rood van couleur is, om dat het Slag-Aderlyke bloet door een byſter ſterke drift buyten zyne paalen verder werd gedreven, als het behoort, zoo dat deſe uyt eynden der Slag-Aderkens in plaats van een grauwe voght, ſchoon rood bloed in haar dan komen te onthouden, op deſelve wyſe, als wannneer ik de Slaap-ſlag-aderen kom

integer cortex colore rubicundiſſimo perfunditur, idque abſque ulla extravaſatione, quod certum eſt indicium, corticem conſtitutum eſſe ex extremis Arteriolis, ſuntque non ſolum oculis armatis, verum etiam inermibus viſibiles; hæ autem propter tenuitatem, & mollitiem diſcrepant, ab iis Arteriolarum extremis, quæ per muſculos, imo varias corporis partes, ſunt diſperſa.

Cum dico corticem ex Arteriolarum extremis conſtare, rogabit forſan aliquis, an non ſimul ibi reperiantur Venarum extrema, ut ſuperfluum regerant? Reſp. mihi hactenus impoſſibile fuiſſe, Venularum ultimas extremitates in Corticali ſubſtantia demonſtrare; in noſtra repletione Arterias arripio, eaſque lento gradu abſque ulla vehementia, repleo, & ſic totus cortex ſumma rubedine afficitur, ſine viſibili Venularum repletione, veroſimile mihi videtur ſuperfluum regredi ad Venulas, antequam Arteriolarum ultimæ extremitates producuntur, corticemque conſtituunt.

kom te vervullen met een roodwaſſige ſtoffe, waar door deſchorſſe gants rood komt te worden, en dat zonder de allerminſte uytſtorting (*extravaſatione*) 't welk een zeker bewys is, dat deſe ſchorſſe haar beſtaan heeft uyt loutere Slagaderkens, die men niet alleen met vergroot Glaſen, maar zelfs ook zonder die zien kan: En zyn deſe om haar fynheid, en ſagtigheyd, veel verſchillende van die Slag-aderkens, die door de Spieren, en veele andere partyen lopen.

Als ik nu hier zegge, de ſchorſſige ſubſtantie der Herſſene te beſtaan uyt der Slag-aderen uyteynden, zoo zal my mogelyk ymand vragen, of daar dan ook geen uyteynden van Aderen gevonden werden, om het overtolligHe weder te rugh te brengen? deſe zoude tot antwoord van my krygen, dat het my tot nogh toe onmogelyk is geweeſt eenige Aderkens aldaar te ontdekken: In myne manier van opvullen, zoo werd dit zeer langzaam, en zonder eenige force gedaan, en daar toe neem ik de Slag-aderen, en niet eenighe Aderen; en dewyl in dit doen de ſchorſſe gants rood word, zoo kan men geen ſeparatie en opgevulde Aderen zien, het ſchynt my toe, dat het overtolligh bloed, 't welk te rugh gaat, zulks al doet, eer dat het de ſchorſe komt te maken.

Dico mihi hactenus impoſſibile fuiſſe venularum extremitates in cortice detegere, & veroſimile eſſe regreſſum ſanguinis ſuperflui fieri antequam cortex conſtituatur. Verbum *veroſimile* ſatis indicat me hoc nolle mordicus defendere, nam præciſe determinari non poteſt ubinam hoc fiat, nam in repletione arteriarum, replentur ut plurimum quoque venæ, & vice verſa, ita ut impoſſibile videatur præciſe dicere quomodò res ſeſe habent.

Hiſce finem imponam, ne nimia prolixitate ab inſtituto diſtrahar, omnia enim mea curioſa Anatomica intra 40 Annos collecta, quæ in ſexdecim Theſauris Anatomicis reperiuntur, forma Catalogi tantum deſcribere mihi propoſui iiſque abſolutis, me (volente Deo) libenter conferrem ad deſcriptionem meorum Theſaurorum Animalium, inſectorum, Marinorumque &c. qui Theſauri magno quoque ſunt numero.

N°. LXXIV. Phiala in liquore continens unam ex protuberantiis uterinis vaccæ gravidæ

Ik zegge, dat het my niet mogelyk is eenige Aderen in de ſchorſſige ſubſtantie te ontdekken, en dat het waarſchynelyk is, het wederkeerend bloed al te rugh te keeren, eer dat het de ſchorſſe genaamt werd. Nu het woord *waarſchynelyk* geeft genoeg te kennen, dat ik daar op zoo vaſt niet wil ſtaan, want men kan zoo precies niet zeggen waar ter plaatſe, de weder-keer geſchiet, want in 't opvullen der Slag-aderen, zoo werden meeſten tyd ook te gelyk de Aderen opgevult, als mede in 't vervullen der Aderen, zoo lopen ook de Slag-aderen vol: Zoo dat men niet perfect zeggen kan, hoe het met deſe zaak toegaat.

Om nu niet al te wytloopigh te zyn, zoo zal ik hier van af ſcheyden, om niet afgetrokken te werden van mijn voornemen; want ik voornamentlyk voorgenomen heb alle myne curieuſe Anatomiſche zaken in 40 Jaaren verſamelt zynde, te beſchryven, en dat op de wyſe van een Cataloge, en zulks gedaan zynde, zoo is 't voornemen, zoo de Heere my believt in 't leven te laten, over te gaan tot het beſchryven der Cabinetten, welke met de Water en Land dieren, bloedelooſe diertjens en andere zaken beſet zijn, welke Kaſſen en Cabinetten ook veel in getale zyn.

N°. LXXIV. Een Vlesje met voght, waar in te zien is een van de uytpuylentheden van 't binnenſte

vidæ, quam una ex Placentulis uterinis exceperat.

Not. 1°, In illa protuberantia innumeras & profundiſſimos ſemper reperiri ſulcos in quos ſeſe inſinuant ramuli vaſorum ſang: placentam conſtituentium.

3°. In dictis ſinibus colligi ſuccum nutritium fœtus, qui ab extremis Venis recipitur, & ad fœtum deducitur, ſecus ac in homine; Uterus enim humanus ejuſmodi ſulcis deſtituitur, Vide Theſaur. V. ubi fuſius de hac re agitur.

N°. LXXV. Phiala liquore referta, in qua alia portio Corticalis Cerebri ſubſtantiæ, in ea non minus videri poteſt, illam mere eſſe vaſculoſam.

N°. LXXVI. Phiala ſicca, & in ea, Inteſtinula tenuia fœtus, nitidiſſime repleta, & præparata.

N°, LXXVII. Plexus Choroidei portio, in liquore conſervata, quæ rubicundiſſima propter Arteriolarum cerebri repletionem.

Theſ. VI. N°.

ſte vlies des Baar-moeders van een Koe, dewelke van een van de Moer-koekjens omvangen is geweeſt.

Aanmerkt ten eerſten. Dat in de geſeyde uytpuylentheyd altoos zeer veele en diepe groeven gevonden werden, waar in dat zigh komen te zetten de takjens van de bloet-vatjens, die de Moer-koek komen uyt te maken.

Ten tweden. Dat in de geſeyde groeven verſamelt werd het voedende ſap des vrugts, 't welk van de tippen of uyterſte eynden der Aderen opgenomen en na de vrugt gevoerd werd, 't welk geen plaats heeft in de Menſchen: Want de Lyf-moeder van een Vrouw is verſteken van zoodanige groeven. Ziet verders hier over na de beſchryving van 't V. Cabinet, alwaar hier van breder is gehandelt.

N°. LXXV. Een ſtukje van de ſchorſſige ſubſtantie der Herſſene, hangende in een heldere voght, waar in niet minder klaar te zien is, dat deſelve uyt loutere bloetvatjens is beſtaande.

N°. LXXVI. Een droogh vlesje met het dunne gedarmte van een jongh geboore Schepſeltje, 't welk zeer curieus gevult en toebereyt is.

N°. LXKVII. Een ſtuk van de Aderighe, liever Slag-aderlyke vlegtinghe, 't welk in een vogt bewaart werd, en is het zelve zeer rood wegens het opvullen van de Slagh-Aderen der herſſene

H N°.

N°. LXXVIII. Infantis auricula viventis ſpeciem referens.

N°. LXXIX. Hominis Pia mater integra, in liquore conſervata, cujus vaſa ut & minutiſſima vaſcula Arterioſa ſunt repleta materiâ ceraceâ rubrâ.

Not. 1°. Omnes fere Arterias, quibus ſuperbit Pia mater, deorſum tendere, ut conſtituant corticem, hic videre licet, ſuntque earum ramuſculi tam numeroſi, ut nemo ſine admiratione illud in hoc & præcedentibus objectis aſpicere poſſit.

2°. Pia mater variis locis ſolito craſſior hic occurrit, id quod in aliis membranis non raro quoque contingit.

N°. LXXX. Phiala in liquore continens Vaginam uterinam ovis, in qua triplex vel quadruplex anguſtatio ceu ora.

N°. LXXXI. Placentula uterina, è cujus medio à funiculo umbilicali dependet Embryo humanus, ſemiunciæ magnitudine.

Not. 1°. Capite deſtituitur, utpote abſciſſo, in apertione mem-

N°. LXXVII. Het Oortje van een jong geboore Kindje, 't welk een levendig Oortje komt te verbeelden.

N°. LXXIX. Het geheele dunne Herſſen-vlies van een Menſch, wiens bloet-vaten, en ook derſelver uyterſte tackjens met een rood-waſſige ſtoffe opgevult zyn.

Aanmerkt ten eerſte, dat men hier zien kan, dat alle de Slag-aderen, waar mede het dunne Herſſen-vlies verſien is, haar cours na beneden zetten, ten eynde ſy de ſchorſſige ſubſtantie zoude maken, en zyn der ſelver uyterſte tackjens zoo veelvuldigh, dat niemand dit voorwerp nogh ook de voorgaande zonder verwondering kan beſchouwen.

Ten tweeden: Zoo komt ons dit dunne Herſſen-vlies op verſcheyde plaatzen hier dikker voor, als men gewoon is te zien, en heeft zulks ook meermaale plaats in andere vlieſen.

N°. LXXX. Een vlesje met vogt, en daar in de ſchede van een Baar-moeder van een Schaap, waar in drie of vier verſcheyde, en na den andere ſtaande, enghtens, als monden, gevonden werden.

N°. LXXXI. Een geopend Moer-koekje, aan wiens Navelſtrenghtje af hangt, een Menſche Schepzeltje van een halve duym groot.

Aanmerkt ten eerſte, dat deſſelfs Hoofdje ontbreekt, alzoo het zelve in 't openen van de vlieſen van

membr: Placentulæ forcipis ope.

2°. Artus inferiores æmulantur capita minimæ àciculæ abſque ulla diſcretione femoris, Tibiæ aut Pedis extremi.

3°. Funiculus umbilicalis pro proportione Embryonis admodum craſſus.

4°. Quamvis Placentula, aut rudimentum Placentulæ, hic ſatis magna & craſſa occurrat, conſiderandum denuò, ut ſupra innui, ejuſmodi placentulas utplurimum multo ſanguine grumoſo & coagulato undique eſſe obſitas, illudque hic etiam locum habere, videri poteſt.

5°. Monendos hic eſſe exiſtimo illos, qui Mèdicinæ ſtudiis incumbunt, quod plurimi olim fuerint decepti, cum vocati ad puerperas, quæ à duobus menſibus uterum geſſerant, & abortum paſſæ erant, poſtquam in partu ejuſmodi rudimenta Placentularum expulerant, quæ magnæ molis videbantur, fœtus exſpectabant, talibus Placentulis reſpondentes, ita ut medicamenta exhibuerint ad fœtus expellendos, idque in puerperarum detrimen-

van 't Moer-koekje door een ſchaartje by ongeluk afgeſneden is.

Ten tweden, ſoo is 't conſiderabel dat deſſelfs opperſte en onderſte leedematen eenighe gelykeniſſe hebben met de hoofdjens van kleene ſpeldekens, zonder dat men de dyen, Beenen, Handen of Voeten ordentelyk zien kan.

Ten derde. Zoo is de Navelſtrengh na proportie van 't Schepzelke zeer dik.

Ten vierde. Hoewel ons hier de Naa-geboorte, of liever het beginzel van de Naa-geboorte vry groot en dik voor komt, zoo ſtaat hier wederom te letten, dat, gelyk hier vooren geſegt is, zoodanighe Moer-koekjens meeſt altoos met zeer veel geronne bloet alſins beſet zyn, en zulks heeft ook plaatze in dit voorwerp.

Ten vyfde, ſoo moet ik hier die geene, dewelke haar tot de ſtudie der Medicynen begeven, vermanen, datter veele geweeſt zyn, die geroepen waren by Vrouwen, die na datſe twee Maanden ſwanger geweeſt waren, quamen te vallen in een mis-kraam, en ziende datter een zoo groot nawerckje te voorſchyn quam, zoo beelden ſy haar in, datter noodzakelyk nogh een Kindje te verwagten ſtond, in groote na proportie met het Moer-koekje over een komende; zoo dat ſy tot dien eynde afdryvende Medicamenten in gaven, tot groot nadeel der Kraam-vrou-

mentum, cum interim placentulæ per ſe conſideratæ, minutiſſimæ & multo cruore obſitæ eſſent; quarum Embryones in nihilum redacti ſunt, aut in liquorem diſſoluti.

N°. LXXXII. Magna Venæ Portæ portio, in liquore conſervata, poſt præparationem tam artificioſam, ut extremitates oculos allicere debeant; utpote adeo ſubtiles, & tamen repletæ, ut dicere auſim, me nunquam tale quid vidiſſe.

Not. 1°. Me in illa præparatione nil Glanduloſi aut Parenchymatoſi offendiſſe, ſuntque ultimæ extremitates faſciculoſæ tenues & ſuccoſæ, & ceu in aliud eſſe mutatæ, tamen cum ramis Portæ continuæ, & ceraceâ materiâ repletæ, ſine ulla extravaſatione.

Eodem modo res ſeſe habet, circa ramuſculos Venæ Cavæ per Hepar diſperſos, id quod in præcedentibus Theſaur. ut & litteris reſponſoriis demonſtravi, & in ſequentibus ulterius demonſtraturus ſum.

Hi autem ramuſculi Portæ & Cavæ circa eorum ultimas extremitates ita inter ſe combinati

wen: Als men ondertuſſchen het nawerkje ter deege examineerde, zoo bevont men het Moer-koekje zeer kleen, en meeſt geronnen bloet te zyn, waar van het beginzel van 't Schepzelke vernietigt, geſmolten, of afgeſet was.

N°. LXXXII. Een groot gedeelte van de Poort-ader gelegen in een heldere voght, na dat deſelve zoo konſtigh was toebereyt, dat onſe ooghen haar daar in komen te verluſtighen, want de uyteynden zyn zeer ſubtiel, en egter zoo konſtigh vervult, dat ik derf zeggen, diergelyke noyt gezien te hebben.

Aanmerkt ten eerſte. Dat my in deſes deels toebereyding of preparatie niets klierighs of eenighe byzondere geronne ſtoffe, *Parenchyma*, ontmoet is, maar zyn de uyterſte, bundelwyſe en ſappige uyteynden ſeer fyn en als in een ander weſen verandert, egter continueel met de tackjens van de Poort-ader, en met waſſighe ſtoffe vervult, zonder eenige de minſte uytſtortingh, *extravaſatio*. Op deſelve wyſe draagt het zigh toe met de tackjens van de Hol-ader, door de Lever verſpreyt zynde, 't welk in de voorgaande Cabinetten, als mede in de uytgegevene brieven getoont heb, en namaals nogh verder meene te vertoonen.

Alle de takjens van de Poort en Hol-ader zyn ontrent haar uyteynden zoodanigh gediſponeert en

nati & diſpoſiti, ut illud, quod Veteres dixerunt parenchyma, & neoterici Glandulas, iſtis extremitatibus fasciculoſis competat.

Fateor, quod olim, præjudicio captus, in dicto errore, diu quoque hæſerim. Ab hinc annos quadraginta in uſum Clar: viri D: van Horne, Præceptoris mei (dum viveret) venerandi, aliquoties Jecinora reddebamus excarnia (uti loquebamur) quomodo vero illud? omnes extremitates ultimæ unguibus, cultro obtuſo, &c. inſtrumentis, auferebantur, ſicuti hoc conſtat ex nonnullorum figuris, ut & ex præparatis meis, ante quadraginta annos confectis; jam verò noſtra methodo, ne hilum quidem aufero, & ſic extremitates fasciculoſas & ſuccoſas, quas pro Glandulis habuerunt Neoterici, demonſtro.

Clar: D. Schelhamerus oppugnare videtur ſyſtema noſtrum, circa ultimas extremitates vaſorum ſanguineorum, *ubi dicit*, *Nec*

en geſtelt, dat, 't geen de ouden een byſondere geronne ſtoffe, of 't geen de Ontleeders van deſe Eeuw kliertjens van de Lever geheeten hebben, wy niet anders noemen dan bundelwyſe en ſappighe uyteynden der bloed-vaatjens. Ik beken, dat ik voor deeze, met een vooroordeel ingenoomen zynde, ook langhe Jaaren in diezelve dwalingh geweeſt ben.

Het is over de 40 Jaaren geleden, dat wy ten dienſte van de Hr. Johan van Horne, Profeſſor in de Anatomie tot Leyden, myn waardige Promoteur, zomtyts levers quamen te excarneeren (zoo was men gewoon te ſpreeken) en wat wierd 'er gedaan? alle de uyterſte uyteynden der vaten wierden met de nagelen, met een ſtomp mesje en andere inſtrumenten weg-genomen, gelyk zulks nogh blykt uyt de uytgegevene Figuuren van ſommighe Autheuren, als mede met die 40 Jaarige preparatien, dewelke ik van die tyd af ter gedagteniſſe tot nogh kome te bewaaren; maar nu, door deſe myne nieuwe methode, word 'er niets weg genomen, en zoo toone ik, die bundel-wyſe en ſappighe uyteynden, die ſy voor byzondere Lichaamtjens en Kliertjens hebben gehouden.

Den Hr. Profeſſor Schelhâmer, ſchynt onſe ſtellingh, wegens de uyterſte uyteynden der bloet-vaten, tegens te gaan; gelyk zulks blykt *Sect: XIII. Theſ:*

Nec microſcopiis in mollibus & per madorem lubricis corporis partibus plenam habeo fidem.

Breviter regeram Cl. viro, Sc: quod ipſemet haud plenam habeam fidem, in indagandis partibus mollibus & per madorem lubricis, ſine prægreſſa præparatione; ſi quis Cerebrum, quæ pars admodum mollis, ad incudem revocat, abſque prægreſſa præparatione & modica induratione, vaſorumque artificiali repletione, difficillimum atque impoſſible illi erit, veram conſtitutionem expiscari, ſaltem uti reor. Quicumque hæcce mea præparata viderunt oculis neutiquam armatis, unanimiter confeſſi ſunt, ſeſe luculenter vidiſſe; id quod ſtatuo, præſertim qui cælo ſereno me convenerunt.

Sciat itaque Velim, Cl: Vir, quotiescunque in meis ſcriptis dixerim me hac & alia luculenter microscopii ope Vidiſſe, id tantum attribuendum eſſe meæ ſenectuti, qui jam annum ſexageſimum ſeptimum agens, oculis meis non peperci: alii autem, quorum oculi magis lyncei ſunt,

Select. alwaar hy zeyt, geen volkomen geloof te geven, *aan de vergrootglaaſen*, *ontrent de ſaghte deelen, dewelke wegens haare voghtigheyd glibberigh zyn* : &c.

Ik zal zyn Edelh[t]. kortelyk hier op antwoorden, namentlyk, dat ik ſelfs in 't onderſoeken geen volkome geloof geeven kan aan de deelen, zoo langh ſy nogh ſaght, ſlibbrigh en niet bequaam gemaakt zyn, door onſe preparatien. Zoo ymand de Herſſene, dewelke van een zeer ſagte ſelfſtandigheyd is, komt te onderſoeken, zonder voorgaande preparatie en matige verharding, als mede zonder die artificiele vervullingh der bloet-vaten; zoo zal 't hem zeer moeijelyk, ja onmogelyk zyn, om 't waare geſtel der Herſſene te onderſoeken, alle wie tot nu toe, zonder het gebruyk der vergroot-glaſen deſe myne preparatien gezien hebben, van haar heb ik geſamentlyk hooren zeggen, datſe klaar en diſtinct konnen zien, 't geen ik haar deswege voorhiel, voornamentlyk die geene, dewelke by helder weer my zyn komen beſoeken.

Tot nader verklaring, zal ook dit aan zyn Ed: dienen, dat zoo meenigmaal, als ik in myne ſchriften kom te ſeggen, dit en dat door toedoen van vergroot-glaſen te konnen zien en toonen, dat zulks alleen aan myn ouderdom toe te ſchryven is, als die nu in myn ſeven-en-ſeſtigſte Jaar getreden zynde, myne ooghen gants niet ge-

ſunt, illa luculenter videre poſſunt, abſque microſcopiis.

N°. LXXXIII. Fœtus humani veſica urinaria, quam à parte Penis aperui, molliterque bombace replevi.

Not. 1°. Utramque Arteriam umbilicalem à latere veſicæ conſitam, ceracea materia replevi.

2°. Urachus inter dictas Arterias hic viſibilis, cæcus tamen in ſui extremo, & nulla apertura præditus, quamvis hoc aliqui ſuſtineant.

3°. Umbilici rudimentum, portio funiculi umbilicalis, nec non arteriarum reptatus per veſicam hic cerni poſſunt.

N°. LXXXIV. Uterque Ren fœtus humani.

Not. 1°. Membrana adipoſa, qua involuti ſunt Renes, mentitur mere glandulosa, & facile imponeret minus peritis.

2°. Arteriolæ ceraceâ materiâ flavâ repletæ, & inter cellulas

geſpaart hebbe; maar andere welkers ooghen vry wat ſnelder konnen zien, die zien de dinghen klaar zonder het gebruyk van vergrootglaaſen, immers getuygen zy het alle te ſamen, niemand uytgeſondert.

N°. LXXXIII. Een Pis-blaaske van een jongh geboore Kindje, 't welk van my digt aan de roede geopend zynde, ſaghtjens met Cattoen opgevult is.

Aanmerkt ten eerſte, dat ik beyde des Navels-ſlag-aders, lopende langs de zyde van de Blaas, met een rood-waſſige ſtoffe opgevult hebbe, en dat.

Ten tweden, het Pis-vat, *Urachus*, tuſſchen degeſeyde Slag-aders te zien is, zonder de minſte opening, die zommige, noghtans te onregt, ſuſtineeren in deſelve te zyn.

Ten derde, ſoo kan men hier ook zien het beginzel van de Navel, een gedeelte van de Navelſtreng als mede de cours der Slagaderen door de Blaas.

N°. LXXXIV. Beyde de Nieren van een jongh geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het vette of buytenſte vlies, daar de Nieren in beſloten leggen, ſigh meeſten tyd op doet, als waare het een t'ſamenſtel van een klierigh vliesje, 't welk een onervaare Ontleder zou konnen komen te miſlyden.

Ten tweden, zoo komen ons de Slag-aders hier zeer aangenaam voor, gevult zynde met een Geel-

las adipoſas repentes, viſum alliciunt.

N°. LXXXV. Phiala in liquore continens Uterum muliebrem, cujus os internum adeò anguſtum, ut ne caput quidem aciculæ minoris admittere poſſit.

Not. 1°. Iſthæc morboſa conſtitutio organica inter infœcunditatis cauſas quoque recenſenda.

2°. Fimbriæ ductus Ovarii, ſeu Tubæ fallopianæ conſpectiores in uno latere.

N°. LXXXVI. Phiala liquore repleta, in qua conſervatur Uterus muliebris, cujus os internum naturaliter eſt conſtitutum.

N°. LXXXVII. Phiala in liquore continens Uterum muliebrem, ſecundum longitudinem apertum, ut Uteri cavitas, nec non cavitas Cervicis interni conſpici poſſint.

Not. 1°. Expertiſſimus Anatomic. Regnerus, de Graaf, qui in conſcribendis partibus generationi inſervientibus, palmam aliis præripuit, in delineatione cavitatis Cervicis internæ,

waſſighe ſtoffe, en zeer aardigh door het geſeyde vliesje loopende.

N°. LXXXV. Een glaasje met voght, waar in te zien is, de Lyfmoeder van een Vrouw, wiens inwendige mond ons zoo vernaut voorkomt, dat men daar naulyks het hoofd van een ſpeld in zoude konnen ſteeken; en is deſe onnatuurlyke verengingh ook onder de oorzaken van onvrugtbaarheyd te ſtellen.

Verders zoo ziet men hier aan eene zyde, dat het alſoo genoemde Lof-werk van de Eyer-wegen of van de Trompetten van Fallopius, aan eene zyde veel duydelyker te zien is als wel aan de andere zyde.

N°. LXXXVI. Een vlesje met voght, waar in bewaard word de Lyf-moeder van een Vrouw, wiens inwendighe mond des Baarmoeders natuurlyker wyſe is geſtelt.

No. LXXXVII. De Lyf-moeder van een Vrouw na de lenghte opgeſnede, en in een heldere vogt gehegt, ten eynde men des Lyfmoeders holte, als mede de holligheyd van de inwendige hals konde zien.

Aanmerkt ten eerſte, dat, hoewel de Hr. Regnerus de Graaf (die een zeer goed Ontleder is geweeſt, en in 't beſchryven der Teel-delen van een Vrouw, alle andere Schryvers overtroffen heeft) voldoet my geenſints in het uytgeven

termæ, mihi tamen haud ſatisfecit, quapropter illum nova delineatione dilucidare conſultum duxi. Vide Tab. IV. Fig. III. Theſ. VI.

2o. Quam craſſum exiſtat os uteri internum, videri hic poteſt, utpote ſecundum longitudinem diſſectum, præterea oculos incurrunt juga ſeu ſtamina lata, in cervice interna ſita.

N°. LXXXVIII. Maxima portio Venæ Portæ, ceracea materia repleta, cujus extremitates tam exquiſite ſunt conſervatæ, ut ne quidem extremum ſuccoſum deficiat; in tali præparatione, præter ſanguinem, nil eſt ablatum; nullis occurrentibus ita dictis Glandulis aut Parenchymate.

N°. LXXXIX. Phiala in liquore continens Portionem magnam Funiculi umbilicalis fœtus humani, cujus Arteriæ, ut & Venæ, repletæ ſunt ceracea materia, ut horum vaſorum ſitus & reptatus luculentiſſime cerni poſſint.

Not. Interim hoc objectum vitæ ſpeciem repræſentat.

N°. XC. Embryonis Placentula, cujus ſuperficies, Embry-

geven van ſyne figuur, rakende de holligheyd van de inwendighe hals, weshalven ik geraadſaam heb gevonden zulks te veranderen. Ziet de IV. Plaat. Fig. III. Cab. VI.

Ten tweden. Hoe zeer dik de mond van de Lyf-moeder is, zulks kan men hier zien, nadien deſelve na de lenghte opgeſneeden is: Ook komen ons hier in de holte van de inwendighe hals des Lyfmoeders voor die lat-wyſe verhevontheden van de zelve.

N°. LXXXVIII. Het grootſte gedeelte van de Poort-ader des Levers, opgevult met waſſighe ſtoffe, wiens uyterſte ſappighe uyteynden ſelfs hier nog geconſerveert zyn geworden. In deſe præparatie iſſer niets weggenomen, ook gants geen byſondere kliertjens ſyn ons in deſelve voorgekomen.

N°. LXXXIX. Een vlesje met vogt, en daar in een groot ſtuk van de Navel-ſtreng van een pas geboore kind, wiens Ader en twee Arterien opgevult zyn, om alzoo te bequamer te konnen zien der ſelver plaatze en voortgangh.

Aanmerkt, ondertuſſchen, dat dit voorwerp een levendigh ſtuk des Navel-ſtrengs komt te verbeelden.

N°. XC. De Naa-geboorte van een zeer kleen Schepzelke, wiens op

bryonem reſpiciens, globulis rotundis, referta eſt. Vid. Tab. III. Fig. VII.

oppervlakte, dewelke naaſt aan 't Kind ſtaat, of na het Kind ziet, vervult is van ronde knobbels. Ziet de III. Plaat. Fig. VII. Cabin. VI.

Mirari ſatis nequeo, Placentam non ſolum, verum etiam funiculum umbilicalem tot degenerationibus eſſe obnoxia in ſtatu morboſo, ſicuti in Theſauris præced: notavi, & in ſequentibus notaturus ſum, de quibus hactenus nil fere legi in Auctoribus.

Ik kan my niet genoeg verwondere, dat niet alleen de Nageboorte, maar ook deſſelfs ſtrengh, zoo veel verandering onderworpen ſyn, in een onnatuurlyke ſtaat, waar van ik in myne Cabinetten gewagh gemaaakt hebbe, en na heen nogh doen zal, van welke zaken ik byna niets geleſen hebbe by andere Auteuren.

N°. XCI Os Uteri apertum, ut oris non ſolum, verum etiam Cervicis interni conſtitutio cerni poſſint, quæ cum objecto, N°. LXXXVII. prorſus conveniunt, ita ut dubitandum non ſit de veritate circa ea, quæ eo loci dixi.

N°. XCI. Een opgeſnede Mond en inwendighe Hals van de Baarmoeder, om te bequamer te konnen zien der ſelver inwendighe geſtalte, t'enemaal over een komende met het voorwerp van N°. LXXXVII, en by gevolg aan de waarheyd aldaar voorgeſtelt, niet is te twyfelen.

N°. XCII. Phiala in liquore continens, fœtus humani Pulmonem, inter cujus lobos Cor, Pericardio involutum, ſitum, ut & conſtitutionem naturalem obtinet.

N°. XCII. Een vleſje met vogt en daar in de Longh van een jongh geboore Kindje, tuſſchen wiens Longh, het Hart, in 't Harte-ſakxke nogh beſlooten zynde, ſyn natuurlyke plaats en geſtalte heeft behouden.

Not. 1°. Pulmonis diviſionem ordinariam in lobum dextrum & ſiniſtrum non ſolum, verum etiam lobi dextri ſubdiviſionem in lobulos tres, ſiniſtri in duos, & horum omnium in lobu-

Aanmerkt ten eerſte, dat men hier bequamelyk zien kan, voor eerſt de verdeelingh des Longhs in een rechter en linker gedeelte of lobbe, als mede de volgende ſmaldelingh, voor eerſt van die van de regter Lobbe in drie deelen, en die van de linker, in twee

lobulos millenos, hic videre licet.

2°. Arteriæ, per Pericardium diſſeminatæ, hic ſunt repletæ, ita ut diſtinčte videri poſſint, imò pulmonem & Cor, vitæ ſpeciem repreſentant.

N°. XCIII. Phiala in cujus liquore videri poteſt, rudimentum Placentulæ Embryonis humani minutiſſimi, cui connečtitur Funiculus umbilicalis, in cujus extremo Embryonis rudimentum quidem cohæret, ſed maxima parte liquefačtum & in nihilum redačtum eſt, propterea quod nimis diu retinuerunt, antequam mihi traderent.

N°. XCIV. Magna portio Cerebri humani, lapidis inſtar à me, ante annos triginta indurata, abſque decočtione.

Not. 1°. Hominibus admirationi eſt, Ligna & alia in hoc vel illo fluvio lapidis duritiem acquirere; magis autem illis admirationi ſit, Cerebrum, ſubſtantiam admodum mollem, lapidis duritiem acquirere, idque liquoris noſtri ope; neque ſolum talem acquiſivit duritiem

twee deelen, en hoe alle deeſe te gelyk wederom geſmaldeelt werden in duyſende van zeer kleene Lobbekens.

Ten tweden, zoo zyn hier de Slag-aderen van 't Harte-ſakxke vervult, zoo dat men haar cours bequaam zien kan, als mede dat het Hart en Longh haar levendigh van couleur komen te vertoonen.

N°. XCIII. Een glas met vogt, waar in geconſerveert werd het beginzel van de Naa-geboorte van een zeer kleen Schepzelke, waar aan het begin van een Navelſtrengtje, nogh vaſt zit, en aan deſſelfs uyterſte het beginzel van de Menſch-werdingh nogh kan geſien werden, maar het zelve is meerendeel geſmolten, om dat ſy het my te laat ter hand hadden geſteld.

N°. XCIV. Een groot ſtuk van de Herſſene van een Menſch, door my voor dartig jaaren ſteen hard gemaakt zynde.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het de menſchen vreemt voorkomt, dat hout en andere zaaken in deſe en geene rievier geſmeeten zynde, in ſteen komen te veranderen, maar zulks moet ons tot grooter verwonderingh ſtrekken, dat de Herſſene, die van een zeer zaghte ſtoffe zynde, ſteen hard konnen gemaakt werden, en dat door onſe vogtigheyt: Ook heeft ſe niet alleen

tiem, verum etiam lapidis ſcintillantis inſtar fulget.

2°. Iſthæc præparatio, ante triginta ſex annos, à me facta, & qui poſt me venient hocce objectum per mille & plures, ut credo, annos conſervare poterunt, ſine ulla corruptione; tali enim modo præparata incorruptibilia ſunt.

N°. XCV. Phiala in liquore continens Teſticulum humanum, peculiari modo diſſolutum.

N°. XVI. Phiala ſicca, & in ea, portio ſpinæ dorſi alicujus animalis ex India mihi allata, cujus vertebræ inter ſe ita cohærent, abſque ullis adminiculis ligamentoſis aut ancyloſi. Interim dicta portio Spinæ quaquaverſus, mobilis eſt, tanquam in corpore vivo.

N°. XCVII. Facies cujusdam juvenis vitæ ſpeciem repræſentans.

Not. Labia non ſolum, verum etiam Genæ rubent.

2°. Prolabia deſtituuntur epitheliâ, unde ſericum villoſum repræſentant.

N°. XCVIII. Phiala in liquore conſervans Embryonis Pla-

leen de geſeyde hardigheyd, maar glinſtert als een glinſterende ſteen.

Ten tweden. Dat dit voorwerp ſes-en-dartigh Jaaren geleden van my toeberyt zynde, onbederfelyk is, en dat ſy, die na my komen zullen, het, zoo ik vertrouw, duyſent en meer Jaaren zullen konnen houden zonder bedervingh, aangezien alles, wat zoo toebereyt is, geen bederffelykheyd onderworpen is.

N°. XCV. Een vlesje met voght, waar in te zien is een ontdaane, of op een byzondere wyſe uytgerafelde Teſticul van een mansperſoon.

N°. XCVI. Een droogh glas waar in gezien word een gedeelte van de Rugge-graat uyt een onbekend Indiaanſch dier, wiens Wervel-beenderen onderling aan een houden, zonder eenighe banden; egter zoo kan men dit voorwerp alſints buygen en bewegen gelyk als in een levendig dier.

N°. XCVII. Een vles met vogt, waar in vertoont werd het Aangeſight van een Jonghe, zeer levendig van couleur, en zyn deſſelfs koonen niet alleen levendigh rood, maar ook de Voor-lippen: Ook zoo zyn de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot, waar door ons die nu als Fluweel voor komen.

N°. XCVIII. Een kleen ontaard Moerkoekje, hard, en als in een

Placentulam, tanquam in aliud eſſe mutatam, & oblongo-rotundam, duram, quales olim pro molis habuerunt.

No. XCIX. Phiala, in qua conſervatur embryo magnitudine grani hordei mundati, induratus, cum annexo Placentulæ rudimento, à quadraginta annis conſervatus, quem mihi dono dedit D. Dr: Helvetius, medicus apud Hagienſes celeberrimus.

No. C. Phiala in liquore continens Placentulam fœtus humani trium circiter menſium, cujus magnitudo ab annexo ſanguine coagulato valde aucta, id quod in illo tempore, uti ſupra innui, ſæpe contingit, ideoque caute judicandum, cum ejusmodi Placentulæ nobis occurant, ne perverſum feramus judicium de tempore, à quo imprægnata fuit mater.

No. CI. Placentula fœtus hum: in liquore contenta, IV circiter menſium, quæ per aliquot tem-

een ander wezen verandert, 't geen eertyds voor een ſuyger aangezien en gehouden wierd.

No. XCIX. Een droogh vlesje, waar in bewaard werd, een Kindje, niet grooter als een gepeld Gerſte-koorntje, met deſſelfs Navel-ſtrenghtje, 't welk van my hard gemaakt is, en ſtaat hier te conſidereeren, dat my het zelve over 40 Jaaren gegeven is van de Wytberoemde Geneesh: Helvetius, woonagtigh in s'Gravenhage.

No. C. De Naa-geboorte van een Kindje van ontrent drie Maanden dragts, werdende in een voght bewaart, en is het zelve veel grooter geworden, door dien het met geronne bloet beſet is, gelyk ik meermaals aangeweſen heb, in ande Moer-koeken, en dewyl zulks meermaalen komt voor te vallen, zoo moet men omſigtigh zyn, om geen abuſief oordeel te vellen, wegens de tyd, hoe langh zoo een Vrouw ſwanger is geweeſt.

Daarenboven ſtaat hier aan te merken, dat de uyteynden der bloet-vaten deſes voorwerps ſchynen een begin aan te nemen van een veranderingh in blaaskens, 't welk in 't volgende voorwerp veel kalarder kan geſien werden.

No. CI. Een Naa-geboorte van een Kindje van ontrent vier Maanden dragts, leggende in een voght, 't zel-

tempus in Utero fuit relicta, poſt Embryonis excluſionem aut annihilationem, unde ceu in globulum rotundum, nulla cavitate præditum, mutata eſt, & ſic nil minus, quam Placentulæ conſtitutionem retinuit.

N°. CII. Placentula fœtus, humani, trium fere menſium, in liquore conſervata, quæ ab aliquo tempore in Utero hæſit, poſt fœtus excluſionem.

Not. 1° in hac Placentula, quod illi multum ſanguinis coagulati quoque adhæreat.

2°. Extremitates vaſorum ſanguineorum variis locis rudimentum hydatidum repræſentant, & ſic in extremitatibus videmus annexos varios globulos minutiſſimos ceu arenulas. Vid. Tab. V. Fig. III. & IV. Theſ. VI.

N°. CIII. Phiala in liquore continens Placentulam humanam cum annexo ſanguine coagulato, quæ degeneravit in majorem & magis luculentam mutationem, nempe in hydatides. Vid. Tab. V. Fig. V. Theſaur. VI.

N°. CIV. Phiala in qua contine-

't zelve is een tyd langh in 's Moeders lichaam gebleven, na dat het Schepzelke ter wereld is gekomen, of in 's Moeders lyve vergaan is geworden, waar door het in een rond weſen is verandert, ſonder de minſte holligheyt, ſo dat het niets minder als de geſtalte van een Moerkoekje heeft behouden.

N°. CII. Een Naa-geboorte van een Schepzelke van een Menſch van ontrent drie Maanden dragts, 't welk in een vogt is geleegen, 't zelve is een tyd langh in 's Moeders lyve gebleven, na dat het vrughtje was afgegaan.

Aanmerkt ten eerſte, datter in deſe Naa-geboorte veel geronne bloets is aan komen te hegten.

Ten tweden, dat de uyteynden der bloet-vaatjens eenigher-maten eenighe verandering aangenomen hebben, en haar ook tot beginzels van waterblaaskens hebben komen te zetten: en alzo ziet men, dat aan haar uyterſteeynden, zeer kleene ronde knobbeltjens zitten, als ſandjes. Ziet de V. plaat Fig. III. en IV.

N°. CII. Een vles met voght, waar in te zien is, de Naa-geboorte van een Kindje van ontrent 4 maanden dragts, waar aan ook veel geronne bloet vaſt zit, en heeft deſe Naa-geboorte ook aangenomen de geſeyde verandering in water-blaaskens, maar zyn deſe blaaskens wat grooter en ſigtbaarder, als wel in de voorgaande. Ziet de V. Plaat, Fig. V. Cab. VI.

N°. CIV. Een vles met voght, in

tinetur portio Placentæ Uterinæ humanæ, quæ tota mutata eſt in hydatides.

Not. Quamvis fere incredibile ſit integram Placentam, quæ nil niſi vaſa ſanguinea, poſſe degnerare in hydatides, Sc: vaſa majora, minora, minima, tamen à veritate haud eſſe alienum edoctus ſum, & à multis annis illud quoque publici juris feci, adjectis figuris. Vide obſer: meas Anatomico-Chirurg. pag. 44. Fig. 34 & 35. eo tempore in nullo auctore de hac re legeram, multo minus figuras hujus rei videram, poſtea autem vidi figuras ab alio expreſſas, & ſecundum meas factas, non nihil tamen ſtudio mutatas, ſine ulla mei mentione, ſed tranſeant illa cum cæteris erroribus, ab illo commiſſis; quo autem modo hæc vaſa ſanguinea in hydatides poſſint mutari, ſupra innui, ſc: inter vaſorum ſanguineorum tunicas, reperitur & tunica celluloſa, cujus cellulæ in ſtatu præternaturali ſi repleantur latice aquoſo, cavitas vaſorum ita premitur ut nihil cavi-

in ſigh onthoudende een ſtuk van de Naa-geboorte, die tenemaal in water-blaaskens is komen te veranderen.

Aanmerkt. Dat hoewel het beſwaarlyk is te gelooven, dat de Na-geboorte, die geheel en al niet als een t'ſamenſtel van de bloetvaten is, kan komen te veranderen in waterblaaskens, namenlyk zoo wel de groote als de kleene vaten, ja ook de allerkleenſte, egter heb ik ondervonden, dat zulks niet buyten de waarheyd is, ook heb ik zulks al over veele Jaaren bekent gemaakt, en door Figuuren doen verbeelden, ziet hier op na myne Anatom: en Chirurgice aanmerkinghen pag. 44. Fig. 34 en 35. Tot die tyd toe had ik in geen Auteur van zodanighe zaaken yets gelezen, veel min eenighe figuuren daar van afgebeelt gezien: Maar na heen heb ik geſien, dat een ander van deſe zaake ook figuuren heeft uytgegeven, die men zien kan na de myne gemaakt te zyn, edogh met eenighe verandringh, om niet t'enemaal met de myne over een te komen, dit is gedaan, zonder eenighe mentie van my te maken, maar zulks moet men laaten paſſeeren met de andere abuyſen van hem begaan zynde.

Op wat wyſe de bloed-vaten in water-blaaskens konnen veranderen, zulks heb ik hier vooren aanaangeweſen, en geſegt, datter tuſſchen

cavitatis ſupermaneat, & ſic obliterantur non ſolum minora, verum etiam majora vaſa.

No. CV. Phiala in liquore continens Os petroſum, ita præparatum, ut non ſolum tres canales oſſei, verum etiam veſtibuli cavitas videri poſſint, modo ad candelæ aut ſolis lucem objectum admoveatur, idque ſine Canalium læſione.

Præterea Cochlea luculenter hic quoque ſeſe videndam exhibet.

N°. CVI. Phiala liquore referta, & in ea Stomachus pueri, cujus Arteriæ ſunt repletæ ceraceâ materiâ alba, in ejus medio occurrit repletio cujusdam ramuli arterioſi artificioſiſſima, rete mirabile repræſentans: Interim dubitandum non eſt, quin omnes ramuli arterioſi, ita ſint conſtituti, quamvis hic non appareant, idque propter repletionem imperfectam.

No-

ſchen de vlieſen of rocken der bloet-vaten ook een gevonden werd, die men bequamelyk kan noemen het *celluleuſe vlies*, wiens cellekens door zekere quade geſtelteniſſe, met een waterige ſtoffe vervult werdende, de holte der bloedvaten zoodanigh werd geperſt, datter gants geen holte meer te vinden of te zien is, en zoo werden deſe bloed-vaten t'enemaal vernietigt, ſo wel de klene als de grote.

N°. CV. Een vles met voght, waar in te zien is, het Steen-been uyt een Menſch, 't zelve is zoodanigh toebereyt, dat men niet alleen de drie beenighe Canaalen, maar ook die holte zien kan, die men het Portaal noemt, als men het voorwerp maar komt te houden voor een brandende kaars, of voor het light van de Sonne, en is dit alles toebereyt zonder eenige quetſingh der canaalen. Ook doet hier ſigh op het ſlacke huyske.

N°. CVI. De Maagh van een Jonghe, wiens Slag-aderen vervult zyn met een wit waſſige ſtoffe, in deſſelfs midden komt ons voor een zeer konſtig opgevult takje, het welk het alzo genaamde wonderbaarlyk Net, zeer wel komt te verbeelden.

Ondertuſſchen zoo iſſer niet aan te twyfelen of alle de tackjens door de gantſche Maagh zyn zodanig geſtelt, hoewel ſy haar hier zoodanig niet vertoonen, wegens de onvolmaaktheyd deſer opvullingh.

Aan-

Notandum quoque reptatum harum Arteriolarum longe differre, ab eo, qui eſt in Arteriis Renalibus, Lienalibus, placentula, & hoc conſideratione dignum eſſe cenſeo.

Aanmerkt ook dat de loop deſer bloet-vaten byſter veel verſchilt van die der Nieren, des Milts, Moer-koeks en andere meer 't welk myns dunkens, aanmerkens waardigh is.

N°. CVII. Teſticulus humanus peculiari modo diſſolutus, & in liquore conſervatus.

No. CVII. Een Teſticul van een Menſch op een zonderlinghe wyſe ontrafelt of ontdaan.

N°. CVIII. Hepar fœtus excarne, uti perverſè & abuſivè loquimur: in Hepate enim nil carnoſi, glanduloſi aut parenchymatoſi, ab extremitatibus vaſorum diverſi.

N°. CVIII. Het Levertje van een onvoldraghe Schepzelke, 't welk ontvleeſt is, zoo men gemeenelyk, dogh t'onregt, zeyt, want in dit deel niets vleſighs, nogh yets klierighs of diergelyke ſtoffe, te vinden is, verſcheyde zynde van de uyteynden der bloed-vaten.

Not. Extremitates ultimæ Venæ Portæ, oppido quam bene hic ſunt conſervatæ, non autem Cavæ.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat de uyteynden des Poort-aders tackjens byzonder fray hier konnen werden geſien, alzoo ſy zeer wel bewaart zyn, maar die der hol-ader niet alzoo.

N°. CIX. Phiala in liquore continens portionem Corticalis ſubſtantiæ Cerebri humani, à capillo dependentem, in qua vaſculorum conſtitutio videri poteſt.

N°. CIX. Een ſtuk van de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene van een Menſch, hangende aan een hayrtje, waar in haar vatig geſtel gezien kan werden.

N°. CX. Brachium infantis, vitæ ſpeciem repræſentans, & inter digitos manus continens portionem Thoracis ſui, aut alterius infantis, hujus Muſculi, tam rubicundi, ut in corpore vivo rubicundiores non appareant.

N°. CX. Het Armtje van een jongh Kindje zeer levendigh van couleur, in wiens handje gehouden werd een ſtuk van deſſelfs Borſtje, of wel van een ander Kindje: De Spiertjens van 't Borſtje zyn zoo rood van couleur, datſe in een levendigh Kindje niet rooder zyn te ſien.

N°. CXI. Phiala ſicca, in qua Muris ſceleton nitidiſſimum, & tam ſubtiliter confectum, ut oſſicula auditus in oſſe petroſò videri poſſint.

Dictum ſceleton uni ex poſterioribus pedibus inſiſtens, abſque adminiculo æneo, aut ligneo, quaſi ſaltare videtur pede unico.

N°. CXII. Phiala in liquore continens portionem Tunicæ interioris Uteri bovini, quæ degeneravit in globulos rotundos, parvos, duriuſculos, idque, ut ego ſtatuo, à vaſculorum ſanguineorum obſtructione in ſuo extremo, uti antea in aliis objectis, & poſthac variis in Theſauris exhibiturus ſum.

N°. CXIII. Phiala continens Renem Caninum, cujus ſubſtantiâ interiore, (quæ nil niſi vaſa) plane conſumptâ, cavitas ejus Vermem continet longum.

N°. CXIV. Phiala in liquore conſervans portionem Teſticuli ovini diſſoluti, qui magnam habet analogiam cum Teſticulo humano diſſoluto.

N°. CXV. Os humanum, utrumque Labium, cum annexa portione Malæ.

Not. 1°. Anterior pars prolabii inferioris, Epithelia adhuc

N°. CXI. Een droogh glas, en daar in het geraamte van een muys zeer net, en zoo ſubtiel toebereyt, dat men de beentjens van 't gehoor in het Steenbeen zien kan.

Dit geraamte op een der agterſte pooten ſtaande, zonder eenig ſteunſel van hout, of koper draad, ſchynt te danſen.

N°. CXII. Een vles met voght, in ſigh onthoudende, het binnenſte vlies van de Lyf-moeder uyt een Koe, dewelke in ronde en harde bollekens is komen te veranderen, en dat, zoo ik meen, door verſtoppingh der uyterſte uyteynden van de bloed-vaten, gelyk ik zulks voorheen in zommighe voorwerpen getoont heb, en na heen ook in andere meen te vertoonen.

N°. CXIII. De Nier van een hond, wiens inwendighe ſelfſtandigheyd (die niet anders is als vaten) t'enemaal geconſumeert zynde, een worm in zigh onthoud, die vry groot is.

N°. CXIV. Een vles met voght, waar in te zien is een gedeelte van een ontdaane Teſticul van een Schaap, die een groote overeenkomſt heeft met die van een Menſch.

N°. CXV. De Mond of beyde de Lippen met een gedeelte van de Wangh van een Menſch.

Aanm. ten eerſte. Het buytenſte gedeelte van de onderſte Lip is

huc eſt obducta, poſterior pars verò deſtituitur illâ, ita ut in objecti parte poſteriore Papillæ nerveæ, ſericum villoſum repræſentantes, videri poſſint, ſecus ac in parte anteriore.

2°. Integumentum, quo genæ obducuntur interne, non eſt membrana vera, uti nonnulli autumant, ſed cum prolabiis hoc commune habet, ſc: quod dictum integumentum ſit Epithelia, producta ex nervorum extremis, id quod in Epidermide locum quoque habere experior. Hinc fit, quod Epithelia Genarum læſa, nullum excitat dolorem, quemadmodum in Epidermide.

N°. CXVI. Phiala in liquore continens portionem Linguæ vitulinæ, cujus Papillæ linguales rubicundiſſimæ, propter Arteriolarum repletionem, quibus Arteriolis ſcatent papillæ.

N°. CXVII. Portio Pulmonis humani in liquore conſervata, cujus color rubicundus exactiſſime eſt conſervatus.

Not. me variis locis, membranam amicientem ſeparaſſe, partim ut conſtitutionem mem-

is nogh met ſyn bekleetzel omvangen, maar het binnenſte iſſer van gedaan: Zoo dat men alleen in 't binnenſte van dit voorwerp zien kan alle de Zenuwagtighe tepeltjens, verbeeldende eenigh Fluweel.

Ten tweden. Zoo ſtaat te conſidereeren, dat het inwendighe bekleetzel van de Wanghe geen waaragtigh en gemeen vlies is, gelyk zommighe gewaant hebben, maar het heeft dat met de Voorlippen gemeen, dat het niet anders is, als een uytſpanzel van de Zenuw-tepeltjens, 't geen ik bemerkt heb ook plaats te hebben in het oppervelleke van ons vel, hier van daan komt het ook, dat het geſeyde uytſpanzel gequeſt zynde, ons geen pyn aan doet, gelyk zulks ook plaats heeft in 't oppervelleke van ons vel.

N°. CXVI. Een vles met voght, en daar in een ſtuk van de Tongh van een Kalf, wiens Tonghs-tepeltjens zeer rood van couleur zyn, en dat wegens het opvullen der Slag-aderkens, nadien deſe Tepelkens van bloed-vatjens zeer wel voorzien zyn.

N°. CXVII. Een ſtuk van een Menſche Longh, in een voght bewaart zynde, wiens roode couleur zeer wel is geconſerveert.

Hier ontrent ſtaat verders aan te merken, dat ik het buytenſte vlies hier en daar van afgeſcheyden heb-

membranæ, partim vaſorum ſanguineorum copiam, ut & curſum atque reptatum naturalem exhiberem: Eum in finem cellulæ intactæ ſunt relictæ, ut earum conſtitutio naturalis in exſpiratione videri poſſit.

heb, ten deele om de geſteltheyd van 't geſeyde vlies, als mede om de veelheyd der bloed-vaten, en ook haar natuurlyke cours voor ooghen te ſtellen: Hierom is 't dat ik des Longhs blaaskens ongeſchonden heb gelaaten om haare natuurlyke geſteltheyd te konnen toonen, zoo als die is in 't uytademen.

N°. CXVIII. Portio Meſenterii, quæ hic veſicularis apparet, propter Tunicæ ejus celluloſæ repletionem ab aëre, idque ab indiſpoſitione, quam contraxit objectum ante mortem.

N°. CXVIII. Een ſtuk van 't Darm-ſcheyl, 't welk ons hier als blaaskens-wyſe voorkomt, wegens het opvullen van 't zelve met wind, en dat wegens eenige indiſpoſitie, waar mede dit voorwerp is aangedaan geweeſt in 't leven.

Not. 1°. Meſenterium duplici membrana conſtare, nemo ambigit, ego ſtatuo & demonſtro præterea tertiam membranulam, quam celluloſam denomino, ſitam inter Meſenterii duplicaturam, quæ conſtituitur ex millenis cellulis, quæ non apparent, niſi flatu, vel aqua repletæ, oculos incurrant; in ſtatu autem naturali non comparent, quamvis in obeſis pinguedine repleantur, & tunc membranula iſthæc cum membrana adipoſa, ſub cute ſita, plane convenit.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het Darm-ſcheyl uyt twee vlieſen beſtaat zulks is kenbaar, maar hier heb ik een derde vlies by gevonden, 't welk ik meede het celluleuſe vlies van 't Darm-ſcheyl noeme, 't welk tuſſchen de verdubbelingh van 't ſcheyl zit; het zelve beſtaat uyt duyſende van kleene cellekens, dewelke wy niet komen te zien, ten ſy deſelve met wind of water vervult zyn geworden. In een wel geſtelt menſch zyn ſy voor 't oogh onſightbaar, hoewelſe in vette perſoonen met vet beſet zyn, en dit vlies als dan volkomen overeen koomt met ons ondervelligh vlies, of *membrana adipoſa*.

2°. In hoc objecto non ſolum apparent dictæ Cellulæ, verum etiam flatu à morboſa con-

Ten tweden. Zoo is 't conſiderabel, dat de geſeyde Blaaskens ons hier niet alleen zeer duydelyk voor-

conſtitutione repletæ, & corpore exemptæ, rotunditatem ſphœricam retinuerunt, idque propter liquorem, in quo natant, id autem fieri non poſſet, ſi eximerentur.

voorkomen, maar dat ſy door een onnatuurlyke ongeſteltheyd voort gebragt, en uyt het lighaam geſneden, zoodanig bewaart zyn geworden, dat ſy haare natuurlyke bol-ronde Figuur volkomentlyk behouden hebben, en dat alleen, om dat ſy in een bequaame voght bewaart zyn geworden, zonder het welk zulks onmogelyk zoude zyn geweeſt.

3°. Quam utile ſit, objecta in liquore conſervare, & in publicis demonſtrationibus Anatomicis exhibere, hæc & alia ſatis ſuperque indigitant, ita ut immeritò meum inſtitutum improbaverint olim varii, cum hoc in uſum revocarem.

Ten 3. Door dit en diergelyke, wyſe van doen, kanmen genoeggzaam ſien, hoe dienſtigh het is, de toebereydzels in een vogt te bewaren, omſe zo te konnen toonen, als men publyk komt te Anatomizeeren; zoo dat zommighe te onreght dit doen in my voorheen veragt hebben, als ik dit eerſt in 't gebruyk quam te brengen.

N°. CXIX. Phiala in liquore continens unam atque alteram Vertebram Thoracis fœtus humani, quibus connectitur portio diaphragmatis, ut & uterque Ren: ſuntque hæc omnia tam nitide conſervata, ut jamjam è corpore videantur exempta.

Not. 1°. Superficies utriuſque Renis inæqualis, unde Renes ceu in varias particulas ſubdiviſi videantur, & hoc in illa ætate ſemper contingit.

2°. Reni ſiniſtro incumbit Ren ſuccenturiatus, tanquam cupula glandi.

N°. CXIX. Een vles met vogt, waar in te zien is een Wervervbeen of twee van een jongh gebooren Kindje, waar aan nogh een ſtuk van 't Middel-rift, als mede beyde de nieren vaſt zitten: en zyn deſe ſaken zoo natuurlyk geconſerveert, dat men zoude zeggen, dezelve vers uyt het lighaamtje genomen te zyn.

Aanmerkt ten eerſte, dat de opper-vlakte der twee Nieren ongelyk is, waar door dezelve als in veel deelen ſchynen verdeelt te zyn, en zulks ziet men altoos in de kleine kinderen.

Ten tweden, op de linker Nier is de by-nier nogh gelegen, even al eens als een aker of Ekel op ſyn ſchaaltje.

3°.

3°. Renes ſuccenturiatos affigi, mediante membrana adipoſa, Diaphragmati, hic cerni poteſt.

4°. Quod ſubſtantia interior Spinalis Medullæ, corticalis ſit, & ex vaſis ſanguineis, præſertim arteriolis conſtet, in hoc, & aliis quoque objectis, à me conſervatis, videre licet.

N°. CXX. Phiala ſicca, & in ea Placentula, pro Embryonis magnitudine (uti olim putavi) prodigioſa, cui annectitur, ope Funiculi umbilicalis, Embryo ſemi unciæ magnitudine, qui natus eſt ſex horis poſt partum fœtus maturi novem menſium, ſuper fœtationis exemplum infallibile, de hoc partu legi poteſt in obſervationibus meis Anatomico-Chirurgicis A°. 1691 in lucem editis, ubi ſequentia ſimul cum figura, fol. 21 exſtant.

Uxor cujusdam Chirurgi Amſtelodamenſis Anno 1686 infantem robuſtum & viventem peperit; ſex horis poſt hunc partum, enixa quoque Embryonem, cujus formam & magnitudinem Vide bis. Fig, XV. in hoc Embryone notatu dignum fuit, quod Funiculus umbilicalis tot hydatidibus eſſet refertus, ut totus videre-

Ten derde, hier ziet men duydelyk, dat de By-nieren vereenigt zyn met het Middel-rift, *diaphragma*, door het tuſſchen komen van haar vette vlies.

Ten vierde, dat de inwendighe ſubſtantie van 't Rugghe-mergh ſchorſſigh is, en uyt bloed-vatjens is beſtaande, byzonderlyk uyt Slag-aderkens, zulks blykt in dit en meer andere, van my geconſerveerde, voorwerpen.

N°. CXX. Een droogh glas, waar in bewaart word de Naa-geboorte, welke na proportie van 't Schepzelke byſonder groot ſchynt te zyn, aan deſſelfs navel-ſtrengtje is gehegt een Schepzelke van ontrent een halve duym breeds grote, 't welk gebooren is ſes uuren na dat de Moeder van een voldrage vrught verloſt was geworden, zynde een zeeker bewys van een over bevrugting, *ſuperfœtatio*; ziet hier verders over na myne Anatom: en Chirurgiſche Obſervatien in 't Jaar 1691 uytgegeven, alwaar fol. 21. dit volgende nevens de Figuur gevonden werd.

De Huysvrouw van een zeker Chirurgyn tot Amſterdam verloſt van een voldrage Kind, in 't Iaar 1686, 't welk levendigh kloek en ſterk was, en ſes uuren daar na zoo verloſte ſy nogh van een Schepzelke, wiens forme en grootte geſien kan werden Fig: XV. In dit Schepzelke was het aanmerkens waardigh, dat de Navel ſtreng zoo vol was van water-blaaskens, dat het ſcheen dezelve niet anders te zyn, als t'ſamengeſtel-

deretur concatenatio Veſicularum, aqueo humore refertarum, unde hoc? &c.

Ex deſcriptione Placentæ, quam prodigioſæ magnitudinis eſſe ſtatui, patet, me quoque fuiſſe deceptum, ſc: quod eo tempore pro Placentula, ſimul ſanguinem coagulatum habuerim, cum contra Placentulæ Embryonum in tali ætate admodum exiles ſunt.

Notandum præterea huncce Embryonem ſiccum & intus repletum eſſe ceracea materia, ſine qua, debitam & naturalem magnitudinem ſervare haud potuiſſem in exſiccatione.

N°. CXXI. Phiala in liquore continens lamellam Cerebelli humani, cujus cortex, repletus materiâ ceraceâ, rubedinem induit; medullaris vero ſubſtantia colorem album retinuit.

N°. CXXII. Phiala ſicca, in qua cernere licet ſceleton muris nitidiſſimum, quod uni poſteriorum pedum inſiſtit, & uno anteriorum continet ſetam, cui agglutinatus eſt dens Araneæ Americanæ magnitudinis prodigioſæ.

N°. CXXIII. Phiala ſicca, & in ea, cutis Capitis hominis, cu-

geſtelde blaaskens, vervult met een wateragtighe vogt, waar dit van veroorſaakt is, zulks is niet wel te zeggen.

Uyt de beſchryving des Moerkoeks, die ik zeyde van byzondere groote te zyn, blykt het dat ik in die tyd geabuſeert ben geworden, want deſe zyne groote is vermeerdert door het geronne bloed, en dit heb ik doenmaals alleen voor de Moer-koek aangeſien, daar de Moer-koekjens in die tyd zeer kleen zyn.

Aanmerkt ook, dat dit Schepzelke voor het droogen van my door een waſſighe ſtoffe is vervult geworden, zonder't welke het fyne natuurlyke groote niet ſoude behouden hebben in 't drogen.

N°. CXXI. Een vles met voght waar in te zien is een doorgeſnede ſtuk of moote van 't Aghter-breyn van een Menſch, wiens ſchorſſighe ſubſtantie vervult is met een roodwaſſighe ſtoffe, waar door deſelve ons rood voorkomt, het mergagtigh weſen is in tegendeel wit gebleven.

N°. CXXII. Een droogh glas, en daar in het geraamte van een Muys, 't welk zeer curieus toebereyt zynde, op een ſyner agterſte poten ſtaat: in een der voorſte hout het een paarts-hayrtje, aan wiens uyterſte een ſeer groote ſwarte tand van een Indiaanſche Spinnecop vaſt gehegt is.

N°. CXXIII. Een droogh glas, waar in te zien is het Vel van 't op-

cujus Arteriæ ſunt repletæ ceraceâ materiâ rubrâ, idque tam artificioſè, ut ne minimus quidem ramulus videatur intactus, unde tota cutis, ceu inflammata nobis occurrit.

Interim conſideratione dignum cenſeo, dictam cutem retinuiſſe, in ſua exſiccatione, figuram ſcutellæ ſine rugis.

N°. CXXIV. Os temporum in duas partes diviſum, in quarum primâ & exteriore, quæ Os ſquamoſum dicitur, membrana Tympani ſeſe videndam exhibet, innumeris Arteriolis ſuperbiens, huic annectitur adhuc manubrium Malleoli, & Malleolo Incus.

Notandum quoque dictam membranulam in medio eſſe pertuſam, id quod contra naturæ leges.

N°. CXXV. Cor humanum balſamo noſtro induratum & ita præparatum, ut per æva conſervari poſſit.

Not. 1°. Omnia vaſa, & præſertim Arterias, ceraceâ materiâ rubrâ leviter ita eſſe repletas, ut ultimæ extremitates, tomenti inſtar tenues, ceraceæ materiæ tranſitum admiſerint per

opperſte van 't hoofd van een Menſch, wiens Slag-aderen opgevult zyn met een roodwaſſighe ſtoffe, en dat zoo konſtigh, dat niet het allerminſte tackje onaangeraakt ſchynt gebleven te zyn, zoo dat ons dit vel als ontſtoken voor komt.

Ondertuſſchen is het te verwonderen, dat dit gantſche vel in 't droogen behouden heeft de Figuur van 't bekkeneel, waar door het een ſchoteltje, zonder eenighe rimpels komt te verbeelden.

N°. CXXIV. Het Tyd-been in twee deelen geſcheyden, in wiens eerſte en buytenſte deel, 't welk eygentlyk 't Tyd-been geheten is, 't Trommel-vliesje te zien is, zynde vervult van Slag-aderkens, en is aan 't geſeyde vliesje nogh vaſt ſittende het hand-vatje van 't hamertje, en aan deſſelfs hoofdje het aanbeeltje.

Staat verders te letten, datter tegens de loop van de natuur in 't midden van 't Trommel-vliesje een kleen gaatje geſien werd.

N°. CXXV. Het Hart van een Menſch zoo hard gebalſemt, en zoodanig toebereyt, dat het eeuwen lang kan bewaard werden.

Aanmerkt ten eerſte, dat alle de vaten, en inſonderheyd de Slag-aderen ſaghtjens met een rood waſſige ſtoffe zoodanig opgevult zyn, dat de uyterſte uyteynden, als dons fyn zynde, de geſeyde uyt-

per Cordis ſubſtantiam muſculoſam, idque ſub forma nubeculæ, quod viſui pulchrum.

2°. In illa leni repletione ceraceâ materiâ nullo modo extravaſationem præternaturalem cauſata fuit; tunc enim non in forma nubeculæ, ſed in forma globulorum viſui ſeſe exhibuiſſet dicta materia.

3°. In ſtatu vivo & ſano, credibile ſanguinem quoque ex extremis Arteriolis exprimi, extra ſua vaſa arterioſa, in forma ſeri ſanguinis. Cum enim Arteriæ ſint deſtinatæ muſculis devehendo ſuccum alibilem, relinquere debet vaſcula dicta. Suntque hæ ultimæ extremitates aliter diſpoſitæ, quam quidem in Hepate, aut Liene, non ſolum ratione curſus, verum etiam ſubſtantiæ & diſpoſitione vid. Tab. V. fig. VI.

4°. Diſpoſitio Arteriolarum per tunicas Arteriæ Carotidis diſtributarum, videri hic nitide quoque poteſt, ut &

5°. Aortæ truncus, tres ramos ſurſum emittens, nec non cæteri trunci Venæ pulmonalis, Venæ cavæ, Coronariorum &c. in naturali ſitu.

6°. Auriculis Cordis eadem materia rubra repletis, naturalis

waſſighe ſtoffe haare uytgang hebben gegeven, door het ſpierigh weſen van 't Hart, en is zulkx zeer aangenaam voor 't geſight.

Ten tweden. In deſe ſaghte vervulling, zoo is 't, dat 'er gants geen onnatuurlyke uytſpatting veroorſaakt is geworden, want als dan zoude de geſeyde ſtoffe niet in een gedaante van een wolkje haar vertoonen, maar wel in de gedaante van ronde bollekens.

Ten derden. Zoo is 't te gelooven, dat in een levendigh en welgeſtelt menſch, het bloed door de geſeyde uyteynden geperſt werd uyt de vaten: want terwyl de ſlagaderen gedeſtineert zyn, om het voedſel tot de ſpieren te brengen, zoo moet het voedſel uyt de vaten komen; En zyn deſe uyterſte uyteynden anders geſtelt, als in de Lever of Milt, niet alleen ten opſighte van haare loop, maar ook wegens haare ſelfſtandigheyd en diſpoſitie. Ziet de vyfde Plaat, de ſeſde Figuur.

Ten vierden. Het verſpreyden der ſlag-raderen door de vlieſen of rocken van de groote ſlag-ader kan men ook hier zeer curieus zien, als mede

Ten vyfden. De ſtronk van de groote Slag-ader en hoe datſe drie tacken opwaarts ſend, ook de verdere ſtronken van des Longs-ader, Hol-ader, Kroon-aderen &c. en dit alles in haar natuurlyke plaats.

Ten ſeſden. De Oorkens van 't Hart met deſelve roode ſtoffe opgevult

lis figura viſui exhibetur. Vid. cætera B. Lector in Theſauro III. & præſertim in IV, ubi delineationes Cordium repræſentavi, ne Arteriolarum quidem extremis neglectis.

gevult zynde, zoo komt ons derſelver natuurlyke figuur curieus te vooren. Ziet verders, W: Leſer, over het Hart, het III, en inſonderheyd het IV Cabinet, alwaar de figuuren der Harten afgebeelt ſtaan, ſelfs met de uyterſte uyteynden der Slag-aderen.

EXPLICATIO

Figurarum Theſauri Anatomici **VI.** *TAB. I.*

Fig. I. Sceleton Humanum repræſentat, magnitudine digiti minimi, cujus dextra continet Ovum muliebre non fœcundatum, & Litt. A. notatum. Siniſtra autem tenet ope capillorum, tria ova muliebria diverſæ magnitudinis.

Fig. II. Sceleton exhibet humanum, præcedente aliquanto majus, à cujus dextra dependet Ovum muliebre fœcundatum, utero excluſum, majuſculum, & non apertum, ita ut ejus contentum haud viderim.

A. Ru-

VERKLARINGE

Der Figuren van de eerſte Plaat, van 't VI. Cabinet.

Fig. I. Verbeelt het geraamte van een menſche ſchepſelken, de groote van een pinck, in wiens reghter handtje verbeelt word een eytje van een Vrouw, 't welk niet bevrught is, en wert het ſelve aangeweſen met de letter A.

Des ſelfs linker handtje houd drie hayrtjens vaſt, waar van drie eyertjens afhangen, die ook niet bevrught zyn geworden, en zyn deze van verſcheyde groote.

Fig. II. Vertoont het geraamte van een menſche ſchepſeltje, 't welk een weynigh groter is, als het voorgaande, van des zelfs reghter hantje hanght af, aan een hayrtje een menſche eytje, 't welk bevrught geworden zynde, uyt de baarmoeder is geſtoten of geloſt, na dat het in die plaatſe vry wat vergroot was geworden; 't Selve en is van my niet geopent, ſoo dat men het inwendige geſtel niet en kan zien.

A. De

This is tab 2, not tab 1, — is misplaced.

A. Rudimentum membranarum.

B. Rudimentum vaſorum ſang: Placentæ primordia conſtituens.

Fig III. Sceleton humanum indicis magnitudine, à cujus ſiniſtra, ope capilli dependet Ovum fœcundatum, ejuſdem fere magnitudinis, illudque aperui, aſt in ejus cavo nil ſolidi inveni.

A. Ovi exteriora Vaſculoſa.

B. Ovi cavitas.

Fig. IV. Placentulæ rudimentum, quod ab aliquo tempore in utero hæſit, poſt embryonis excluſionem, unde durius factum, & naturali conſtitutione deſtitutum.

Fig. V. Rudimentum Placentulæ embryonis humani minimi.

A. Vaſculorum rudera.

B. Sanguis coagulatus, dicto rudimento firmiter cohærens.

A. De beginſelen der vlieſen.

B. De beginſelen der bloetvaatjens, dewelke het Moerkoekje begonden te maken.

Fig. III. Het geraamte van een menſche ſchepſelke, de groote van de voorſte vinger van een menſche, van wiens reghter handtje af hanght aan een hayrtje, het eytje van een menſche, 't welk van gelyke groote, en ook bevrught is geworden; 't Selve is van my opgeſneden, maar en hebbe niets ſightbaars in 't ſelve gevonden.

A. Het buytenſte van 't eytje, 't welk ons vaſculeus, of als een t'ſamenſtel van kleene bloetvatjens, voorkomt.

B. De holte van't bevrughte eytje.

Fig. IV. Het beginſel van een Moerkoekje, 't welk eenigen tyd in des Lyfmoeders holte is gebleven, na dat het ſchepſelke daar uyt geloſt was geworden, waar door het verhard, en van ſijn natuurlyke geſtalte is verandert geworden.

Fig. V. Het beginſel van een Moerkoekje van een ſeer kleen menſche ſchepſelke.

A. Het beginſel der bloetvatjens.

B. Geklontert bloet, 't welk aan het ſelve vaſt zit.

TAB. II. V. objecta repræſentat: quorum I.

FIG. I. Sceleton humanum trium circiter menſium, à cujus manibus ope capillorum, dependent rudimenta duorum embryonum humanorum, quorum primum à dextra dependens, ſemen aniſi magnitudine adæquat. A. ſiniſtra autem, capilli ope, dependens tenet rudimentum placentulæ humanæ, cui adhæret ope rudimenti funiculi umbilicalis, rudimentum embryonis humani pediculi aut ſeminis lactucæ magnitudine.

Fœtus hum: Rudimenti primi Explicatio.

A. Funiculi Umbilicalis rudimentum, craſſitie rudimento embryonis vix cedens, id quod pluries mihi videre contigit.

B. Embryonis rudimentum, ſeminis aniſi magnitudine.

Rudimenti ſecundi expoſitio.

C. Placentulæ rudimentum.

D. Embryonis rudimentum magnitudine pediculi aut ſeminis lactucæ.

FIG. II. Embryonem humanum, magnitudine grani hordei

De II. TAFEL verbeelt vyf voorwerpen, waar van de

I. FIG. Ons aanwyſt het geraamte van een kintje van omtrent drie maanden draghts; van des zelfs handen hanghen af, aan twee hayrtjens, twee beginſelen van menſche ſchepſelkens, waar van het eerſte van de reghter hand afhangende in groote met een anys-zaatje overeenkomt. Het tweede van het ſlinker hantje afhangende komt in groote over een met een luys, of latuw-zaatje, en hangt het ſelve nogh aan ſyn navelſtrenghje en moerkoekje vaſt.

Verklaringhe van 't eerſte beginzel van de Menſchwerdinge.

A. Het beginſel van 't navelſtrenghtje, 't welk immers al ſo dik is, als het beginſel van het ſchepſeltje ſelfs, 't welk ik meermaalen ondervonden heb.

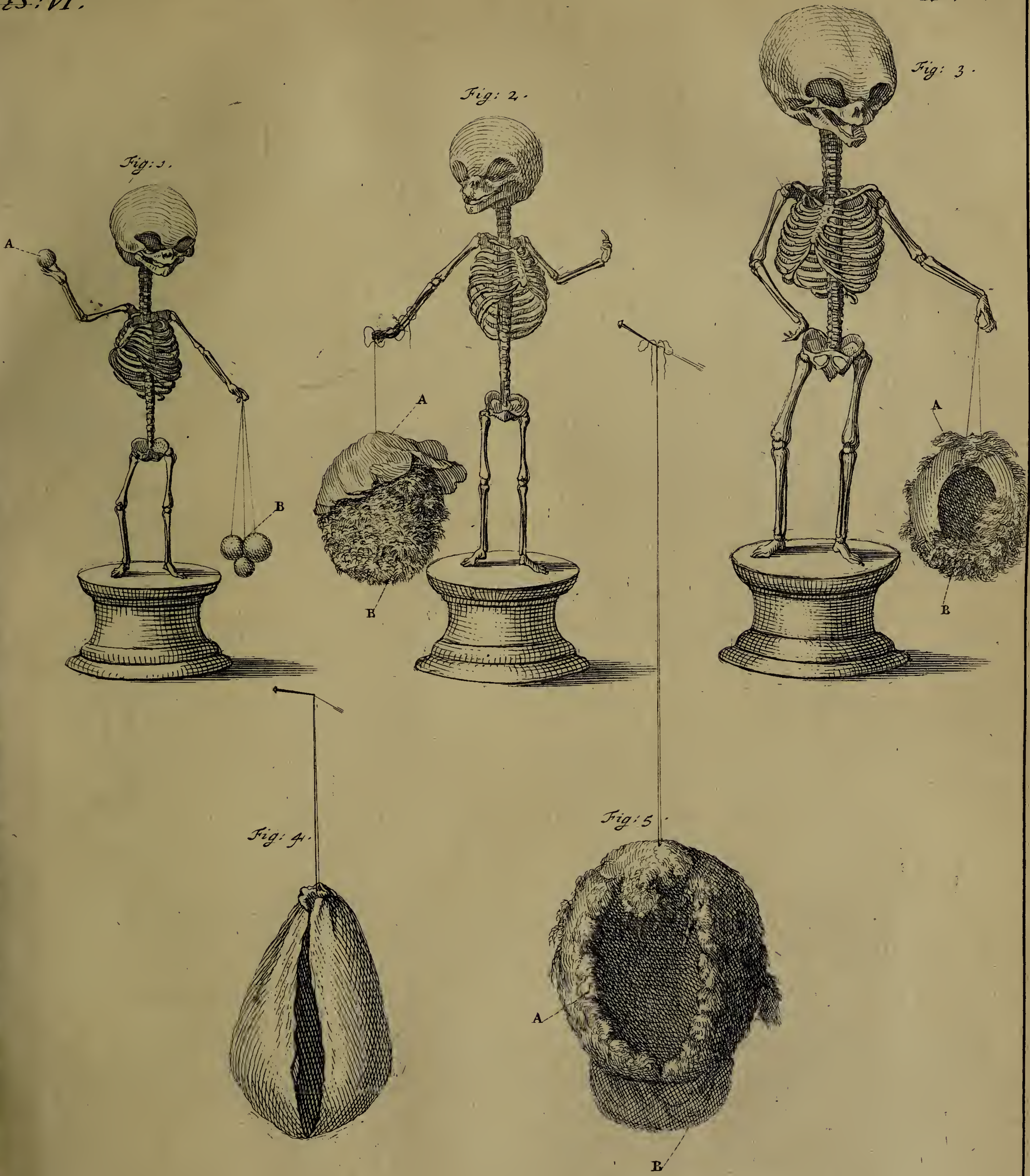
B. Het ſchepſeltje ſelfs, in groote een anys-zaatje geenſins overtreffende.

Verklaringhe van 't tweede beginzel.

C. Het beginſel van 't moerkoekje.

D. Het beginſel van 't ſchepſeltje ſelfs, de groote van een latuw-zaatje of luys.

FIG. II. Toont ons aan een menſche ſchepſelken, de groote van

C Huijberts. ad vivum ſculp:

This is Table 1, not Table 2, & is misplaced.

dei mundati, ope funiculi umbilicalis, Placentulæ cohærentem, denotat.

A. Embryonis Caput.

B. Corpus artubus nondum inſtructum.

C. Funiculus umbilicalis.

D. Placentula.

Fig. III. Exhibet embryonem humanum, ejuſdem fere magnitudinis.

A. Placentula embryonis, prodigioſæ, uti mentitur, magnitudinis, pro ratione embryonis, idque propter ſanguinem coagulatum, veræ Placentulæ tam firmiter cohærentem; ut ſine laceratione placentulæ ſeparare haud potuerim.

B. Funiculi umbilicalis rudimentum, in hydatidem mutatum.

C. Embryo, cujus caput cum corpore adhuc confuſum.

Fig. IV. Exhibet embryonem humanum, præcedente paulo majorem, cujus caput jam à corpore diſtinctum, artuumque rudera nonnihil in conſpectum prodeunt, tuberculorum minimorum inſtar.

A. Placentulæ facies exterior.

B. Ejuſ-

van een gepelt gerſte koorntje; 't ſelve is nog vaſt aan des ſelfs Navelſtrengtje en Moerkoekje.

A. Verbeelt het hooftje.

B. 't Lighaamtje waar aan nogh gants geen beginſels van ledematen geſien kunnen werden.

C. Het Navelſtrenghtje.

D. 't Moerkoekje.

Fig. III. Toont ons aan een menſche ſchepſelken, ontrent van die ſelve groote.

A. Het nageboortetje, 't welk na proportie van 't ſchepſelke, byſter groot ons hier voorkomt, en dat van wegens het geronne bloet, 't welk ſoo vaſt is geſeten en vereenigt met het moerkoekje, dat men het daar van niet afkonde halen, ſonder het Moerkoekje te quetſen.

B. Het beginſel van 't Navelſtrenghtje, 't welk in een waterblaasken is komen te ontaarden.

C. Het ſchepſelke, wiens hooftje van 't lighaamtje nogh niet wel en is te onderſcheyden.

Fig. IV. Wyſt ons aan een menſche ſchepſelken, een weynigh grooter als het voorgaande, wiens hooftje nu al onderſcheyden word van 't lighaamtje: ook ſoo doen haar hier nu ook al op de allereerſte beginſelen der uyterſte ledematen, en dat als kleene heuveltjens.

A. Het moerkoekjes buytenſte oppervlakte.

B. Des

B. Ejuſdem facies interior.

C. Embryonis caput.

D. Ejuſdem corpus.

Fig. V. Exhibetur embryo, digiti tranſverſi magnitudine, cujus caput à corpore non ſolum diſtingui poteſt, verum etiam artuum rudimenta, tuberculorum majorum inſtar, prominent; & quod notandum, Funiculi umbilicalis rudimentum, craſſitie ſua, embryonem ferè adæquat, illudque pluries, uti dixi, me vidiſſe memini. An à morboſa Funiculi conſtitutione?

TAB. III. Expoſitio, in qua VI reperiuntur figuræ, quarum

I. Demonſtrat ſceleton humanum, quatuor circiter menſium, à cujus dextra, ope capilli, dependet Embryo, præcedente paulo major, cujus artus magis ſunt expanſi, digiti verò nondum viſui apparent. Notatur autem dictus embryo Fig. II, cujus funiculus umbilicalis, lit: A. notatus, admodum craſſus exiſtit. Qui verò à ſiniſtra dependet embryo, Fig. III. notatus, fœtus eſt humanus, præcedente tantillo major. In hoc fœtu jam digiti

B. Des ſelfs inwendighe oppervlakte.

C. 't Hooftje.

D. 't Lighaamtje.

Fig. V. Verbeelt een menſche ſchepſelke, omtrent een duym breet groot, wiens hooftje van 't lighaamtje nu niet alleen is 't onderſcheyden, maar ook ſoo vertoonen haar de uyterſte ledematen in de gedaante van groote heuveltjens; en dat wel aan te merken ſtaat, des ſelfs navelſtrenghtjes beginſel is byna ſoo dik in dit voorwerp, als het ſchepſelken ſelfs, en dat zulkx meermalen voorvalt, heb ik door ondervindingh ondervonden, mogelyk door een quade geſtelteniſſe.

De III. PLAAT vertoont ons VI figuren, waar van de

Eerſte ons voor ogen ſtelt 't geraamte van een menſche ſchepſelken, van omtrent vier maanden draghts, des ſelfs reghter handtje houd aan een hayrtje des hoofts, een menſche ſchepſelke, wat groter als het laaſt verhaalde, wiens uyterſte ledematen nu al wat meer komen uyt te botten; eghter ſoo en kan men der ſelver vingertjens nogh niet onderſcheydelyk zien. Hier ſtaat ons ook nogh te conſidereren, dat des ſelfs navelſtrenghtje, waar aan het geſeyde hayrtje vaſt gehegt is, ook byſonder dik is; en werd Fig. II. dit ſchepſelke aangeweeſen. en het geene Fig. III. geteekent is. ook

ES: VI
TAB: III.
Fig: 1.
Fig: 7.
A
B
Fig: 4.
Fig: 2.
A
Fig: 3.
A
Fig: 5.
A
B
Fig: 6.
A
B
uijberts. ad vivum ſculp:

giti omnino Videri poſſunt, non ſolum manuum, verum etiam pedum, eſtque funiculus umbilicalis longe tenuior; ita ut hic denuò naturæ luſus conſiderandus ſit.

Notandum interim hunc ultimum me habere pro fœtu, propterea quod omnia membra jam ſunt abſoluta, ne digitis quidem exceptis, eſtque funiculus umbilicalis longè tenuior præcedente.

Fig. IV. Fœtus humanus, à capillo dependens, qui præcedente major, cujus funiculus umbilicalis, præcedentis fœtus, vix craſſior.

Fig. V. Atheroma piloſum inter cervicis bovinæ muſculos repertum, & nidum aviculæ Ouruſſiæ, vulgò *Colubritje* dictæ, repræſentans.

A. Pili in orbem diſpoſiti.

B. Pul-

ook aan een hayrtje van de linker hand afhangende, is een menſche ſchepſelke, al weer een weynigh grooter als het aanſtonts verhandelde. In dit ſchepſelken kan men nu al zien de vingertjens ſoo van de handen, als voeten: en is des ſelfs navelſtrenghtje vry wat dunder, ſoo dat men hier ook heeft te conſidereren de verſcheyde werkinge des natuurs.

Verders ſtaat te conſidereren dat ik de geſeyde ſchepſelkens, ſoo langhe ſy nogh ſoo onvolmaakt zyn, dat men der nogh vingers nogh toonen aan en kan zien, dat ik die heb geheten en geſtelt onder de Embryones, en de andere onder de benaminghe van Fœtus.

Fig. IV. Een menſche ſchepſelken, 't welk mede aan een hayrtje des hoofts af hangt, 't ſelve is al weder wat grooter, als 't voorverhaalde, en is des ſelfs navelſtrenghtje by na van gelyke dikte met het laaſt verhandelde.

Fig. V. Verbeelt ons een bovenatuurlyk geſwel, 't welk in onſe tale Pap-geſwel is geheten, en dit magh men met reght een Hayr-pap-geſwel noemen, wegens het hayr dat in 't geſwel gevonden is, 't ſelve is gevonden tuſſen de ſpieren van den hals van een Os, en verbeelt ſeer aardigh een neſtje van een zeker Indiaans Vogeltje, 't welk wy *Colubritje* noemen.

A. De hayren kringhwys en rontom 't geſwel lopende.

B. Pap-

B. Pultacea materia in Atheromatis parte interiore reperta.

Fig. VI. Atheroma circa eundem locum repertum, ex cujus cavo pili emergunt recti, repræſentatque pilum igneum incenſum.

A. Subſtantia dura & heterogenea.
B. Pili.

Fig. VII. Placentulam humanam demonſtrat, quæ poſt fœtus excluſionem aliquo tempore in utero remanſit; hujus autem ſuperficies interior tuberculis duris eſt obſita.
A. Placentula.
B. Tubercula.

TAB. IV. demonſtrantur III. figuræ, quarum prima

Uterus eſt mulieris, à paucis diebus gravidæ.
A. Uteri corpus.
B. Uteri craſſities.
C. Ejus cavitas.
D. Locus ubi ductus ovarii, ſ. Tubæ Fallopianæ in uteri cavum inſeruntur.
E. Ovarium apertum & biſectum.
F. Ligamenta tiretia, rotunda vulgò dicta.

G. Tu-

B. Papaghtige ſtoffe, van binnen in 't geſwel zittende.

Fig. VI. Een twede Hayr-pap-geſwel, nevens het voorgaande tuſſen de ſpieren van den hals gevonden: uyt des ſelfs inwendige ſtoffe komen reght op ſtaande hayren voort, 't welk een aangeſtoke watervuurbal komt te verbeelden.
A. Een vaſte, harde, en vreemde ſtoffe.
B. De hayren.

Fig. VII. De Nageboorte van een kleen menſche ſchepſelke, 't welke eenighen tyd, na het afgaan van 't kintje in de Lyfmoeder is gebleven, waar na de binnenſte oppervlakte met ronde en harde knobbeltjens is begroyt geworden.
A. 't Moerkoekje.
B. De Knobbeltjens.

Verklaringhe van de IV. PLAAT, waar op gevonden werden drie figuren, hier van is de eerſte

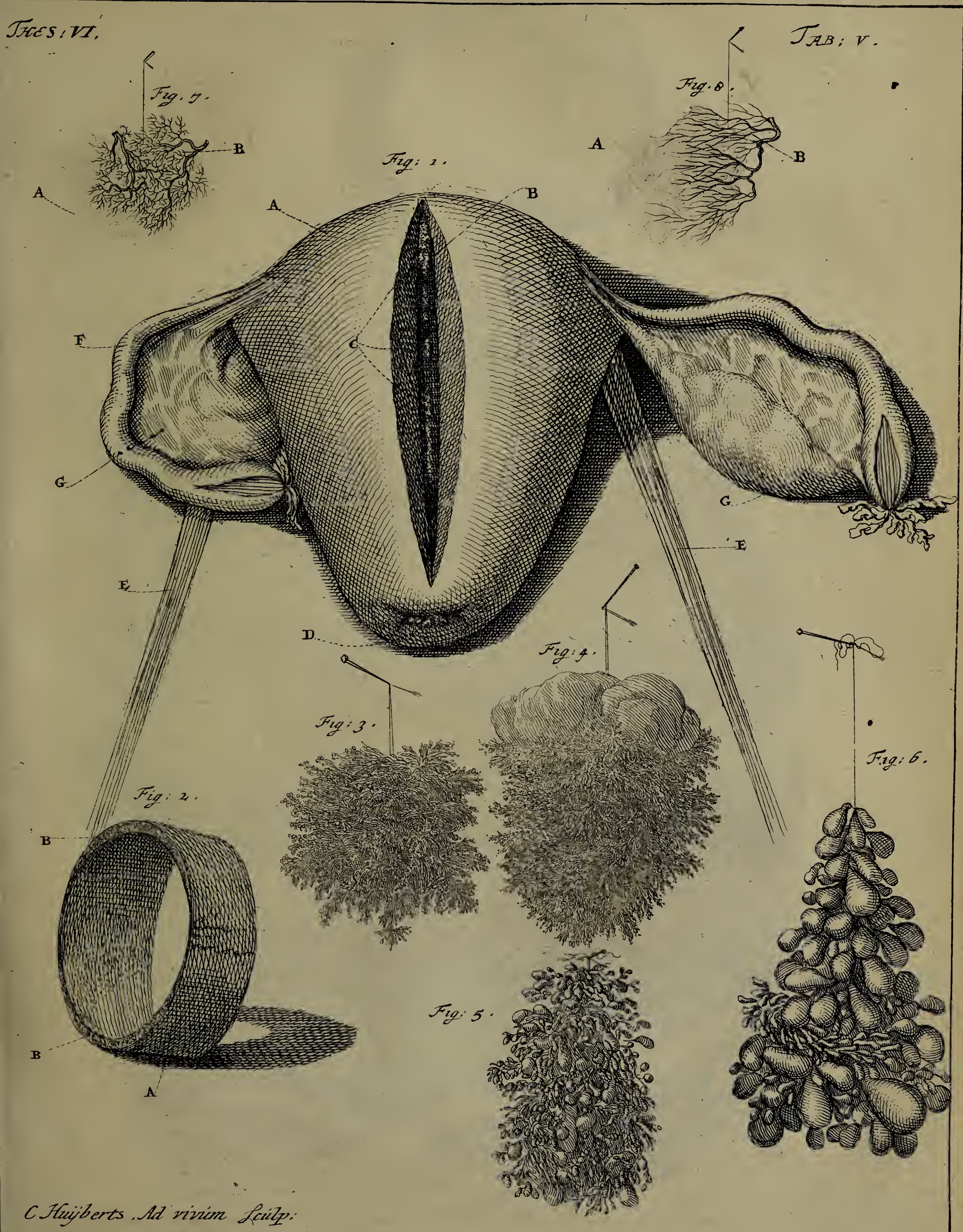
De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke weynig dagen voor haar dood, bevrught is geworden.
A. 't Lighaam van de Lyfmoeder.
B. Des ſelfs dikte.
C. Des Lyfmoeders holte.
D. De plaats, daar de Trompetten of Eyerwegen haar komen te zetten in de holte van de Lyfmoeder.
E. De geopende Eyerſtok.
F. De rond- en lange banden, voorheen de ronde banden geheten zynde.

G. De

...CES: VI, *TAB: IIII.*

C Hüyberts. ad vivum ſculp:

Thes: VI.
Tab: V.
Fig. 7.
A
B
Fig. 8.
A
B
Fig: 1.
A
B
C
D
E
F
G
Fig: 2.
B
A
Fig: 3.
Fig: 4.
Fig: 5.
Fig: 6.
C Huijberts. Ad vivum Sculp:

G. Tubarum fimbriæ.
H. Tubæ Fallopianæ.
I. Ova, in Ovarii ſuperficie prominentia.
K, Ligamenta Uteri lata.
L. Tubarum cavitas.
M. Ovarii aperti margo.

N. Ovum fœcundatum, & in majorem molem extenſum, cujus contentum, ceu in coagulum mutatum, forſan à liquore meo, in quo objectum innatat.
O, O. Ovula non fœcundata, transverſim ſciſſa, quorum contentum non eſt coagulatum, quamvis in eodem liquore hæreat.
P. Vaſa ſang: transfiſſa.
Q. Os uteri internum.

Fig. II. Uterus eſt, qui prolpaſus fuit è corpore cujuſdam mulieris.
A. Uteri pars anterior, Vaginâ obducta, unde Uterus, quamvis prolapſus, immediate videri haud poteſt, id quod in omni uteri procidentia locum habet, ſc. extra partum.
B. Os uteri internum, in quo varii conſpiciuntur ſulci exigui cervicis interioris, qui hic in conſpectum veniunt à

Theſ. VI. pres-

G. Der ſelver zazelingen, by andere het lofwerk geheten.
H. De Trompetten of Eyerwegen.
I. De Eyerkens, buyten de Eyerſtokken uytpuylende.
K. De brede banden des Lyfm:
L. De holte der Eyerwegen.
M. De rand van de holte der Eyerwegen.
N. Het bevrughte Eytje, wiens inwendighe vogt verandert, en als geronnen is, mogelyk van de vogtigheyt, waar in ik het geleght hebbe: en is het ſelve door de bevrughtinghe vergroot geworden.
O. O. De Eyertjens, die niet en zyn bevrught geworden, dezelve zyn over dwers opgeſneden, en haare inwendighe vogtigheyt geenſins geronnen, hoewel het in deſelve vogt gelegen is.
P. de overdwers opgeſnede bloedv:
Q. De inwendige mond des Lyfm:

De II. Fig. wyſt ons aan een uytgeſakte of uytgeſonke Baarmoeder
A. Het voorſte gedeelte des Baarmoeders, dewelke beſet ofte omvangen is van de ſchede des Baarmoeders, ſoo dat men de Baarmoeder ſelfs niet immediatelyk zien kan, 't welk in alle Baarm: plaatſe heeft, indien deſelve komen uyt te ſinken, namentlyk buyten de baringhe.
B. De inwendige mond des Baarm: waar in verſcheyde ſeer kleene ſleuven of groeven van den inwendighe hals des Baarm. geſien

M wor-

preſſione, & conatibus, quibus afficiuntur mulieres, dicto affectu laborantes.

Fig. III. Os uteri internum, ut & cervix uteri interior, ſuntque ſecundum longitudinem aperta, ut interiora conſpici poſſint.

A. A. Latera Oris uteri, per medium diſſecti.

B. Cervicis cavitas.

C. Sulci.

TAB. V. VI. Figuras continet, quarum prima Fig. I. notata, mulieris Uterus, à paucis horis gravidæ, & in adulterio à marito repertæ, paucisque poſt horis occiſæ, cujus cavitas non ſolum, verum etiam utraque Tuba Fallopiana ſemine Virili referta.

A. Corpus uteri.
B. Uteri cavitas.
C. Semen Virile, à liquore, in quo hæret, nonnihil induratum.
D. Os uteri internum, in quo paulum ſeminis adhuc reperitur.
E. Teretia ligamenta.
F. Tubæ Fallopianæ.
G, Ovaria, quæ olim Teſticuli muliebres dicebantur.

Fig.

worden, en dat wegens de perſſinghe, waar van de Vrouwen in dat voorval veeltyts ſeer geincommodeert worden.

De III. Fig. is een afbeeltſel van den inwendigen mond, en inwendighen hals des Baarmoeders, de welke hier na de lenghte geopend zynde, haar inwendige geſteltheyt bequamelyk geſien kan werden.

A. A. De zyden des Lyfmoeders mond, na de lenghte geopent zynde.

B. De holte van den inwendighen hals des Lyfmoeders.

C. De ſleuven of groeven.

Verklaringhe van de V. PLAAT waar van de eerſte FIG. aauwyſt de Baarmoeder van een Vrouw, dewelke maar eenighe uuren, na datſe van haar Man in overſpel gevonden zynde, doodgeſtoken wierd, en is des ſelfs Baarmoeders holte niet alleen, maar ook beyde Trompetten of Eyerwegen bevonden met manlyk Zaad vervult te zyn.

A. 't Lighaam des Baarmoeders.
B. Des ſelfs holte.
C. 't Manlyk zaad, nu wat verhard, wegens de vogtigheyt, waar in 't voorwerp is gelegen.
D. Den inwendigen mond, waar in nogh wat van 't zaat is blyven zitten.
E. De ronde en langhe banden.
F. De Eyerwegen of Trompetten.
G. De Eyerſtokken, die men voorheen der Vrouwen Teſticulen heeft geheten.

Fig.

Fig. II. Hominis portio inteſtini Ilei, cujus tunica celluloſa inflata, exſiccata, & transverſim ſecta.

A. Portio dicti inteſtini.

B. Tunica celluloſa.

Fig. III. & IV. Demonſtrant portiones Placentæ uterinæ humanæ, quæ per aliquot dies remanſêre in utero, poſt fœtus excluſionem, unde vaſorum ſang: extremitates, hydatidum naturam variis locis induere incipiunt.

Fig. V. Portio placentæ humanæ exhibetur, in qua ſupradictum luculentius videri poteſt, utpotè hydatidibus in majorem molem excretis.

Fig. VI. Indigitat portionem cujuſdam placentæ uterinæ hum:, quæ tota quanta in hydatides mutata Hæc omnia in muſeo meo ita conſervantur, ac ſi jamjam è corpore eſſent excreta.

TAB. VI. Denotat corpus quoddam præternaturale, ex Utero Vaccino expulſum, & undique fere pilis brevibus, nigris, albis, ſtipatum, pedunculoque longiſſimo præditum.

A. Corpus piloſum.

B. Pedunculus.

C. Pars pilis deſtituta.

D. Pili,

Qui-

Fig. II. Een ſtuk vanden bogtigen Darm van een Menſch, wiens celluleuſe en ſponcieuſe Vlies opgeblaſen, gedroogt, en over dwers doorgeſneden is.

A. 't Geſeyde ſtuk van den bogtigen Darm van een menſch.

B. Het celluleuſe Vlies.

Fig. III. en IV. wyſen ons aan, ſtukken van de Nageboorte van een menſche, waar van de geheele Moerkoek, een tyd langh in de Baarmoeder is blyven zitten, na dat het Kint ter werelt was gekomen, waar door d'uyteynden der bloetvaten de natuur van waterblaaskens, op verſcheyde plaatſen, komen aan te nemen.

Fig. V. Een ſtuk van de Moerkoek, waar in 't geſeyde veel duydelyker kan werden geſien, door dien de geſeyde blaaskens nu vry grooter zyn geworden.

Fig. VI. Een ſtuk van de Nageboorte, dewelke nu geheel en al tot waterblaaskens was geworden, gelyk dit alles 't mynen huyſe ſoo te zien is, als of het nu vers uyt het lighaam was gekomen.

De VI. PLAAT vertoont ons een zonderlingh en tegensnatuurlyk voorwerp, 't welk een Koe afgegaan is, 't zelve is byna alſints beſet met korte, ſwarte, ook witte hayren; ook iſſer een langhe ſteel aan vaſt.

A. Het hayrigh lighaam.

B. De ſteel.

C. Het hairlooſe gedeelte:

D. De hayren.

Wie

Quicunque jam examinaverit omnes Embryones, quos hic repræſentavi, calculum facile opponet aſſertioni meæ, ſc: quod arduum, atque difficile ſit determinare ex Embryonis magnitudine, ut ex relatione, à quo tempore conceperint mulieres- præſertim cum perpaucæ reperiantur, quæ juſtum temporis punctum graviditatis obſervare valent. Præterea vitalitatem ſæpiſſime per aliquod tempus amiſerunt Embryones, & nihilominus in utero ad tempus remanent, ita ut exiſtimem impoſſibile fere eſſe juſtum tempus deſignare ex Embryonis magnitudine. Circa fœtum humanum trium, quatuor, quinqueve menſium paulo certius illud dijudicari poteſt, cum ſæpiſſime vitales in lucem prodeant, & majori quoque numero ad noſtras perveniant manus. Itaque cautius agere volui, quam alii, qui incaute affirmant ſeſe hoc poſſe videre ex illorum magnitudine.

FINIS.

Wie nu alle deſe onvolmaakte ſchepſelkens die ik hier heb doen afbeelden, met opmerkinge komt te beſchouwen, zal ligtelyk met my toeſtemmen, dat het ſeer beſwaarlyk zy te oordeelen, uyt der ſelver groote, van wat ouderdom deſelve zyn, ofte hoe lange datſe zyn gedragen; te meer nadien der wynighe Vrouwen gevonden werden, dewelke den precyſen punt des tyds van haar Bevrughtingh weten te obſerveren. Daar en boven ſoo verlieſen ſoodanige kleene en onvolmaakte Vrughtjens zeer dikwils 't leven in de Baarmoeder, en blyven eghter nogh voor eenigen tyd in deſelve; ſoo dat ik oordeele by na onmogelyk te zyn, te willen oordeelen van den preciſen tyd, en dat uyt de groote der ſelve: Soo dat ik met omſightigheyd hier heb willen nalaten, van met aſſurantie daar van te ſpreken, hoewel andere zulks gants abuſivelyk gedaan hebben. Ontrent volmaakte ſchepſelkens van 3, 4, 5 Maanden, kanmen met wat meerder zekerheyt van deſe zake ſpreken, om datſe veeltyds levendigh ter werelt komen; als mede in meerder quantiteyt ons toegebragt worden.

EYNDE.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris, nec non Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ

THESAURUS ANATOMICUS SEPTIMUS.

Cum Figuris æneis.

HET SEVENDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Kruytkunde: als mede Lid van de Keyſerlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1707.

Op de Anatomiſche Cabinetten,

Van den

Wytvermaarden en geleerden Heere,

FREDERIK RUYSCH,

Hoogleeraar der ontleed en kruydkunde

t'AMSTERDAM.

Supereminet Omnes.

UW Hand, beroemde RUYSCH! ontdekt den gantſchen Menſch
Uw mes, zo fyn van Snede, ontleed hem, naar ons wenſch.
Gelyk een Adelaar met ſterke en wakk're Vlerken
Al 't Pluimgediert verwint in 't vliegen naar omhoog,
Zoo ſtreeft Gy door uw konſt en wytvermaarde werken
d'Aloudheyt ver voorby, en vliegt haar uit het oog.
Wilt gy den Menſch, o Menſch! regt kennen in zyn deelen?
Treê in dit Cabinet, beſchouw zyn Tafereelen.

H. S.

Op het overtreffelyck Balzemen

van

Doode Lighamen na 't Leeven

Door

d' EE: H[r]. Profeſſor F: RUYSCH.

W Anneer de trotze *Dood*, de Menſchelyke Leeden
Met haare ſcharpe Zeys, geknot had, en gevelt:
Wiſt de overſchrandre *Ruyſch* ſyn kunſt ſo te beſteeden
Dat ſelfs *Natuur*, en *Dood* daar ſtonden voor verſtelt.
Is dan myn Arm klaagt *Dood*, myn Zeys haar ſnee te toomen?
Ja ſprack *Natuur*! ſyn vlyt en ongehoorde Kunſt
Die hebben van ons twee de beſte glans benomen,
Die niet t' herwinnen is, als van der goden gunſt
Te bidden, dat 's Mans geeſt niet nader mag genaken
Aan 't Godendom, of daar te blyven voor altyd.
So kan *Natuur* haar glans, den Arm aan kragt geraaken,
En wy de Menſchen weer beheerſchen op ons tyd.

C: B:

THESAURUS ANATOMICUS SEPTIMUS.

N°. I. IN cujus fundo reperitur Tumulus, ex variis Conchyliis Indicis purificatis, & ramulis marinis confectus.

In hujus faſtigio conſpicitur Concha exotica, margine in mucrones exeunte. *Fab. Columnæ de Purp. p.* 27. S. Pectûnculus albus Guineenſis major, costis elatis, ſtriatis. *Pettiv. Mus. No.* 727. In ſinu ſeu concavâ parte hujus Conchæ occurrit ſceleton fœtûs humani octodecim circiter hebdomadum; hujus dextrâ continetur Arteria Splenica, repleta ceraceâ materiâ rubrâ, Corallium rubrum repræſentans.

Dictus Tumulus in ſeſe continet fœtum humanum bicipitem, tribus brachiis, duobusque pedibus præditum, quem, à plurimis annis, ab aliis balſamo conditum, & induratum, emi; talis autem balſamatio, cum mea neutiquam

Het SEVENDE ANATOMISCH CABINET,

N°. I. OP wiens grond gevonden word een Graf-ſtede of Tombe, uyt verſcheyde zo uyt Ooſt, als Weſtindiſche ſchoon gemaakte Hoorntjens, Schulpen, en Zeetakjens toebereyd.

In 't opperſte van de zelve, zietmen ook die vreemde Schulp, wiens rand getopt en van Fab: Columna beſchreven is, met de naam van *Concha exotica margine in mucrones exeunte.*

In de holte van deze Schulp ſtaat het geraamte van een Kindje van ontrent agtien weeken dragts, wiens regter handje in ſig onthoud een Milts ſlag-ader, dewelke gevult is met een rood-wasſighe ſtoffe, verbeeldende alſoo een roode Coraal.

Deſe geſeyde Tombe onthoud in ſigh een tweehoofdigh en voldrage Kind, voorſien met drie Armen en twee Beenen, 't ſelve heb ik al over veele Jaaren gekogt, zynde door andere gebalſemt en hard gemaakt, zo dat zodanigh een balſemeeringe met de myne geenzints over eenkomende

quam convenit, quoniam neque conſtitutionem naturalem, neque colorem retinuit.

Not. Præterea, quod non ſolum ex orbitis Oculorum prodeant Lacertæ, ut & Serpentes, verum etiam per totum corpus decurrere & reptare videntur, id quod in aliquibus oris exoticis in defunctorum ſimulacris aut tumulis, non raro accidere, unicuique notum.

mende nogh natuurlyke couleur, nogh geſteltheyt behouden heeft.

Aanm: daar benevens, dat niet alleen uyt deſes Kinds oogen-raden Haagdiſſen en Slanghen voortkomen, maar over het ganſche lyf ſchynen deſelve ook te kruypen, welke zaaken in de waare graven der afgeſtorvene menſchen meermaals werd geſien, in vreemde en ſlang ryke landen, gelyk zulks kenbaar is.

Wanneer deſe Tombe geſien wierd van den Eerwaardigen Heer, HERMANUS SCHYN, *Bedienaar des Goddelyken Woorts by de Mennoniten, en voornaam Geneesheer tot Amſterdam, behaagde hem dit Werk, met deſe volgende vaerſen te vereeren.*

Sic tranſit Gloria Mundi.

Deez' Tombe een Meeſterſtuk uit Hoorentjes en Schulpen,
Daar 't Ooſt en Weſter Strant der Indiën meê praalt,
Door Zeegewas gehegt, en konſtig opgehaalt,
Verſtrekt de Lykbus om dit Monſter te beſtulpen.

Een menſchlyk Schepzel, maar helaas! te veel ontaart,
Als met twee Hoofden, met drie Armen, en twee Beenen
Voorzien; door Balſemkunſt zo hart gemaakt als ſteenen.
Dog door deez' grooten Man voor d'ondergang bewaart.

Voorwaar een Monſter der Elenden en gebreken,
Daar 't menſchelyk geſlagt te droevig onder zugt:
Een bittre naſleep van die eerſte Zondevrugt,
Doen 't Menſchdom van den Boom des Levens wiert verſteken.

Helaas! wat ziet myn oog in deeze Tombe al reên
Om 't pronkſtuk van Gods hand met tranen te beſchreyen?
Wie weigert my dit Lyk ten duiſtre grave leyen
Met droefheit? daar de Dood zelfs in het ſwart komt treên.

Ik

Ik zie twee Schepſeltjes, geplaaſt wat meer verheeven
Deez' Grafplaats, in 't Geraamt den grooten rouw bekleên:
Zy ſchynen 't ſilte nat te droogen van de leên,
En ſtrekken 't Sinnebeelt van ons elendig leven.

Deez' heeft in zyne hand een Breuk, en die een Borſt,
Wiens Ribbens zyn geknakt, en wederom genezen.
O Wyt Vermaarde Heer! uw konſtwerk doet my leezen
De brosheit van den Menſch die quaal by quaalen torſt.

Helaas! wat baart een zonde al rampen en elenden!
Wat ſleept een eenig quaad een bondel plagen meê!
Hoe ſtort zy 't pronkſtuk van Gods ving'ren in een Zeê
Van ſmerten zonder tal, en ziektens zonder enden!

Leer moedig Menſch, ay! leer u klein en nedrig dragen;
Uw leeme hut ſtaat los; en valt door onweers vlagen.

N°. II. Latere dextro hujus Tumuli adſtat ſceleton fœtus maturi, dextrâ (ne otioſum videatur) continens, & nobis demonſtrans portionem Ilei, cum notabili diverticulo, cujus diverticuli extremum præter: caput caninum mentitur. Hanc inteſtini portionem à plurimis annis conſervavi, imò in obſervationibus meis Anatom-Chirurgicis deſcripſi; nunc autem denuo iconem æri incidi, curavi. Vid. Tab. IV. Fig. II. Theſ. VII.

N°. III. A ſiniſtris quoque in conſpectum venit ſceleton fœtus maturi, cujus utraque manus continet ramum Arterioſum magnum, ceraceâ materiâ, crocei coloris refertum.

ASSER

N°. II. Aan de regter zyde van deſe Graf-ſtede ſtaat het Geraamte van een voldrage menſche ſchepzel, in deſſelfs regterhand dragende en vertoonende (om alzoo eenighe werkzaamheit te verbeelden) een ſtuk van de bogtighe darm, waar in gevonden werd een byzondere en tegens natuurlyke vertrekplaats, wiens uyterſte de muyl van een hond is verbeelende. Dit ſtuk Darms heb ik zeer veele jaren bewaart, ook doen afbeelden in myne Anatomiſche en Chirurgicale Obſervatien, gelyk ik nu weder heb gedaan. Ziet de 4de Plaat Fig. II. in dit VIIde Cabinet.

N°. III. Aan de Linker zyde van dit graft ſtaat noch een tweede Menſche geraamte, ontrent van de zelfde ouderdom, hebbende in beyde de handen een grooten ſlag-ader met een Saffraan-couleurig-waſſighe ſtoffe vervult.

ASSER PRIMUS.

N°. IV. SUis pes extremus, è cujus latere ſiniſtro ceu digiti humani emergere videntur.

N°. II. Muris ſceleton nitidiſſimum, cujus pes oſſeus anterior, & ſiniſter, continet fruſtum Hepatis balſamo induratum, cujus ſuperficies ceu granuloſa, glanduloſi quid præ ſe fert; & hoc non ſolûm mihi, verùm etiam aliis Anatomicis Expertiſſimis olim impoſuit, exiſtimantibus; ILLUD GRANULOSUM, Glandulas eſſe, per ſe ſubſiſtentes, & propriâ membranâ amictas, ad quas, ut ajebant, Vaſa ſanguinea alluerent; cum contrà, dicta corpuſcula rectius & non vulgari modo perluſtrata, luculenter demonſtrem illa, poſt diſſolutionem, in liquore viſa, nil eſſe, niſi vaſorum ſanguineorum extremitates ſuccoſas, penicillorum in modum conſtitutas, uti antea fuſius de hac re egi.

Dextra præterea continet membranam, per quam myriades vaſorum ſanguineorum repletorum ſunt diſſeminatæ, quo-

De Eerſte PLANK.

N°. IV. DE Poot van een Varken, uyt wiens linker zyde als menſche Vingers ſchynen voort te komen.

N°. II. Een zeer curieus geraamte van een Muys, wiens voorſte en linker pootje in ſig onthoud een ſtuk van de Lever door balſamatie verhard, wiens oppervlakte als gecorrelt met ronde korreltjens, verbeeldende kleene Kliertjens. Zulks heeft my niet alleen, maar ook zeer vermaarde Ontleeders voor deze bedrogen, voor zeker houdende, dat dit gekorl, Kliertjens waren, dewelke als byzondere lighaamtjes op haar zelve ſchenen te beſtaan, en yder met een byzonder vlieske omvangen te zyn, tot welke alzoo genoemde Kliertjens de bloetvatjens zoude na toe loopen: daar ik nu in tegendeel, dit geſtel beter en op een gants nieuwe manier beſchouwende, bevonde en getoont heb, dat deze lighaamtjes, na datze ontdaan, en in een heldere voght op ſyn gehangen, niet anders zyn als uyterſte ſappighe uyteynden van Bloetvatjens, dewelke penceels-wyze haar dan vertonen, gelyk ik hier van in't voorgaande breder heb gehandelt.

Daar en boven zo heeft dit geraamte in deſſelfs regter pootje, een vlies, waar door heen duyſende van bloetvaatjens lopen, welkers uyteynden, hoewel zoo fyn

quorum extremitates, tomenti inſtar quamvis tenues, tamen repletæ.

N°. V. Talpæ ſceleton nitidiſſimum, in cujus præparatione, ne minima quidem Apophyſis, neque Epiphyſis amiſſa, id quod viſui gratiam conciliat.

N°. VI. Portio inteſtini jejuni mulieris, in qua hoc conſideratione dignum eſſe cenſeo, nempè;

Cum aperirem cadaver, idque tempore æſtivo, omnia inteſtina ceu gelu erant obſeſſa, nitentia & ſcintillantia, cum aliquali duritie.

Quonam morbo correpta fuerit defuncta, me latet: hoc enim expiſcari non potui, nec ſonticas ob cauſas etiam auſus fui.

N°. VII. Auricula infantis vivido colore prædita, cum annexis oſſibus Temporum & Petroſo, quæ à ſe invicem nonnihil ſunt ſeparata, ut Membrana Tympani, Oſſicula Auditus, ut & Chorda in conſpectum venirent.

N°. VIII. Ren pueri, cui adhuc inſidet Ren ſuccenturiatus, ſicuti cupula glandi.

Not: Hic oppido quam bene

fyn als katoen of dons, eghter vervult zyn geworden.

N°. V. Een zeer wit geraamte van een Mol, in wiens toebereydingh niet de allerminſte aan, nogh uyt-was zyn vermiſt, 't welk een aangenaam geſight geeft.

N°. VI. Een ſtuk van de Nugteren darm van een Vroumenſch, waar in dit remerkabel is, namentlyk,

Wanneer als is ik het Lighaam, waar uyt dit ſtuk darms genomen is, opende, en dat in de Somer, zo vond ik al het gedarmte als bevrozen, en als met ysagtigheyt bezet te zyn, blinkende en eenigzints hardagtigh.

Door wat ziekte deze vrouw is komen te overlyden, is my niet bekend, dewyl ik het niet heb konnen of durven navorſſchen, en dat om ſekere redenen.

N°. VII. Het Oor van een Kind levendig van couleur, waar aan nogh vaſt zitten het Steen en Slaap-been, dewelke eenigſints van den anderen zyn geſcheiden, op dat het Trommel vlies, de Beenderkens van 't Gehoor, als mede de Snaar, konnen geſien werden.

N°. VIII. De Nier van een Kind, waar op de By-nier nogh zit, gelyk een aker in zyn kelkje of dopje.

Aanmerkt, datmen hier zeer

ne videri poteſt Renes ſuccenturiatos vaſis ſanguineis non ſolum ditari ab Arteriis Renalibus, verùm etiam ab Arteriis Diaphragmaticis.

N°. IX. Utraque Palpebra humana, in qua Oſcula in margine ſita, ut & Puncta Lachrymalia luculenter videre licet; eſtque tunica intima rubicundiſſima; uti in inflammatione contingit, propter vaſculorum minutiſſimorum repletionem.

N°. X. Infantis caput viventis ſpeciem repræſentans.

Not. 1. Nervus Patheticus in latere dextro duplex, id quod rarum.

2. Nervus ſextæ conjugationis (ſecundum computationem *Williſii*) eodem in latere binis in locis Cranium perforat.

3. Piæ matris portio Nervos Olfactorios involvens, innumeris Arteriolis ſcatet.

4. Utroque Prolabio, ab Epithelia denudato, in conſpectum venit vera Prolabiorum ſubſtantia, quæ præter vaſa ſanguinea, nil niſi congeries Papillarum nervoſarum, ſericum

wel zien kan dat de By-nieren hare bloet-vaten, niet alleen krygen van de Nier-vaten, maar ook zelfs van die, dewelke het Middel-rift (*Diaphragma*) komen te voorſien.

N°. IX. Beyde de Oogſchellen van een Menſch, in welkers omtrek bequaam geſien konnen werden, alle die kleene mondekens, als mede de twee Traanſtippen: en is deſſelfs binnenſte vlies ſeer rood, gelykmen in een ontſteking dier deelen meermalen ziet, maar hier is zulks veroorzaakt, wegens het opvullen der bloetvaatjens.

N°. X. Het Hoofd van een Kindje, levendigh van couleur.

Aanmerkt ten 1ſten. De regter Lydende Zenuw is hier dubbelt, 't welk raar is, en ſelden geſien werd.

Ten 2de. In de regter zyde vintmen ook de zenuw van 't ſesde paar (na de optellinghe van *Williſius*) op twee verſcheide plaatzen 't Beckeneel te door booren.

Ten 3den. Dat gedeelte van 't dunne Herſſen-vlies, 't welk de Reuk-Zenuwen komt te ontfangen, is hier van veele Slag-aderkens ook voorſien.

Ten 4den. Beyde de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot zynde, komt ons zeer klaar voor derſelve ſubſtantie, dewelke benevens de bloet-vaatjens uyt geen andere ſtoffe beſtaan, als uyt een ſamenſtel van Zenuw-Tepeltjens, de-

cum villoſum repræſentantium.

5. Dura mater nitida, & ſericum album ſplendens repræſentans. Cum D: JOHANNES PLUIMER, Poëta egregius, hocce caput, nec non alia, & inter cætera quoque videret puerum, octo circiter annos natum, & à tredecim annis denatum, ornavit meam balſamationem hiſce verſiculis Belgicis.

dewelke eenig fluweel verbeelden.

Ten 5den. Het dicke of harde Harſſen-vlies, zietmen hier zeer curieus bewaart te zyn, verbeelende blinkende witte zyde.

Wanneer de Heer Johannes Pluimer, ſeer vermaarde dighter, dit Hoofd, en andere zaaken, en voornamentlyk dat Jongske van ontrent 8 Jaaren out, en van my dertien Jaaren bewaart, en gebalſemt, zagh, zo geliefde het hem deſe balſamatie te vereeren met deſe Veerſen.

Had dit lief Jongske, toen het ſtierf, omtrent acht jaaren?
Hoe kon men, naar zyn dood, hem dartien Jaar bewaaren?
RUYSCH heeft alleen die kracht, zyn kunſt en wys beleid,
Geeft 's Lichhaams wezen, en zich zelfs de onſterflykheid.

Nº. XI. Phiala in liquore continens ſplenem giganteæ Puellæ, in quo propter magnitudinem luculenter apparet nil glanduloſi, celluloſi, aut fibroſi, ineſſe Lieni humano, id quod Anno 1696 demonſtravi, publici juris feci, & per figuras tunc temporis illuſtravi in Reſ. Epiſt. Anat: problemat. IV.

Cum autem illud tam luculenter appareat in hoc Liene Giganteæ puellæ, propter ejus magnitudinem, denuo & ſecunda vice, figuram Lienis humani exhibere, conſultum duxi. Vid. Tab. I. Fig. I. hujus Theſaur. VII.

Nº. XII.

Nº. XI. Een vles met voght, waar in bewaard werd de milt van een dogter zynde een Reuſinne, waar in, wegens deſſelfs groote, klaarlyk blykt, datter niets klirigs dradigs, of vlieſighs van binnen in de Milt van een Menſch gevonden werd, gelyk ik zulks in 't Jaar 1696 niet alleen getoont, maar ook zelfs wereltkundig, en met Figuren afgebeelt hebbe. Ziet het antwoord op de vierde aan my voorgeſtelde Brief.

Nadien het geſeyde zoo klaar geſien werd, in deze Reuſinne haar Milt, wegens deſſelfs groote zo heeft het my goed gedagt voor de tweede reyſe een Figuur daar van uyt te geven. Ziet de Iſte Figuur van de Iſte Plaat, van dit VII. Cabinet.

Nº. XII.

Nº. XII. Phiala in liquore continens pueri caput dimidiatum, in quo ſequentia conſideranda.

1. Infundibulo, ut & Glandulâ pituitariâ, ſecundum longitudinem fiſſis, conſpicere licet infundibulum, præ copia Arteriolarum repletarum, rubicundiſſimum.

2. Sub Sellâ equinâ nullam reperiri cavitatem in infantibus, & præſertim nuper natis, uti recte admonuêre Anatomici, hic etiam videre eſt, ut &

3. Nervos Opticos, immediate eſſe amictos Piâ matre, per quam hic viſuntur plurimæ Arteriolæ repletæ.

4. Nervum Patheticum, ut & Quintæ conjugationis (ſecundum computationem *Williſii;*) hic quoque eſſe conſervatos, ſimul cum Piæ matris portione, quâ ſunt amicti Nervi quinti paris.

5. Nervi Auditorii uterque ramus, ſc: durus & mollis, hic in conſpectum veniunt, ſuntque à ſe invicem ſpinulæ ope, ſeparati.

6.

Nº. XII. Het halve hoofd van een Kind, na de lengte in twee deelen verdeeld, en in een heldere voght bewaart, in't ſelve zyn deſe navolgende zaken te conſidereren.

Ten 1ſten. De Trechter, en Fluym-klier na de lengte doorgeſneden zynde, ziet men de Treghter door de veelheyd van opgevulde ſlag-aderkens zeer rood te zyn.

Ten 2den. Ook kan men hier zien, datter in jonghe Kinderen, voornamentlyk in die geene, die pas geboren zyn, geen holte gevonden werd onder de Paardezadel, gelyk zulks de Ontleders ook hebben aangeweezen, als mede

Ten 3den. Dat de Geſight Zenuwen, inmiddels ook bekleet zyn van 't dunne Herſſen-vlies, waar door heen hier geſien worden ſeer veel Slag-aderkens te lopen.

Ten 4den. Ook vertoonen haar hier de lydende Zenuwe van eene zyde, als mede die van 't vyfde paar (na de optelling van de Hr. *Williſius*) en een gedeelte van't dunne Herſſen-vlies, waar mede het vyfde paar Zenuwen omvangen werd.

Ten 5den. Komt ons ook in 't geſigt beyde de tacken van de gehoor Zenuw, namentlyk de harde en ook de ſaghte tak, dewelke ik door toedoen van een doorntje van den anderen heb geſepareert, als mede

Ten

6. In Medullâ oblongatâ, luculenter videmus Corticalem ſubſtantiam eſſe conſtitutam ex vaſculis ſanguineis, præſertim Arteriolis, tomenti ſeu goſſypii inſtar, tenuibus.

7. Phiala nonnihil inverſa, videri poteſt Lien humanus integer.

N°. XIII. Pueri Pia mater tenuitate telæ Aranearum fere ſimilis, Arteriæ autem per eam diſtributæ, repletæ ſunt ceraceâ materiâ rubrâ, unde dicta Pia mater ruberrimo colore nobis occurrit.

N°. XIV. Infantis Tibia, naturali colore prædita, ſub cujus pede extremo ſita portio Cranii, carie exeſi, cujusdam famoſiſſimæ meretricis, cui nomen erat Annæ van Hoorn, olim notiſſimæ apud omnes, qui artibus meretriciis erant addicti; quorum quidam adhuc ſuperſtites ſunt, uti mihi relatum.

Not: quare ſub pede poſita ſit dicta Cranii portio, quiſque facile divinare poterit, cùm hoc malum calamitoſum non contraxerit dicta meretrix ſine nefandis operibus, quæ vituperanda, & veluti pede conculcanda; in tali enim ta-

Ten 6den. Dat de ſchorſighe ſubſtantie van't beginzel des rugghe-merghs uyt loutere bloedvaatjens, en inſonderheyd uyt ſlag-aderkens, die zoo fyn als dons of catoen, zyn, haar beſtaan heeft

Ten 7den. Het glas omdrayende, vindmen ook in 't zelve een gehele Milt van een Menſch.

N°. XIII. Het dunne Herſſen vlies van een Jongelingh, in dunte byna overeenkomende met een Spinne-webbe; en zyn de ſlag-aderen daar door heen lopende, met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult, weshalven dit Vlies ons ſeer rood voor komt.

N°. XIV. Het Been van een Kind, natuurlyk van couleur, onder deſſelfs Voetje vindmen een ſtukje van 't gecarieert Bekkeneel van een ſeer vermaarde Hoer, genaamt Anna van Hoorne, eertyds ſeer wel bekend by alle die gene, dewelke het hoerewerk zeer toegedaan waren, onder dewelke datter nu nogh in 't leven zyn, zoo men my onderright heeft.

Waarom nu een ſtuk van 't Bekkeneel onder 't Voetje is geplaaſt, zulks kan men ligtelyk bevroeden, nadien deſe Ligtekooy deſe ellendighe quale niet is overgekomen, zonder haar verfoeijelyk bedryf, want in zodanigh water, vanghtmen zulke viſſchen; dit word alles in een

les capiuntur flumine piſces; hæc in liquore conſervantur.

Dictæ meretricis oſſa pedis extremi quoque conſervavi, quæ adeo ſunt levia ab iſtis artibus meretriciis, ut aquæ impoſita, plumæ inſtar ſupernatent.

N°. XV. Hominis portio Inteſtini Ilei, diverticulo magno præternaturali ditata, & liquori immerſa.

Not. 1°. Diverticulum, quod cœcum, ſacci inſtar dependet, cujus extremum caput canis repræſentat. Vid. Tab. IV. Fig. III.

2°. Ejuſmodi diverticula pluries mihi in diſſectionibus cadaverum occurrunt, imo A°, 1698 per figuram expreſſi unum ex illis. Vid. Obſervat. Anatom. Chir. meas, pag. 63. nunc autem denuo illud ſimul cum altero viſui offero. Vid. Tab. IV. Fig. II. Theſaur. VII.

3°. Ejuſmodi diverticula, ut plurimum, ſi non ſemper, in Ileo occurrunt, & cum Ileum maxima parte Hypogaſtrium occupat, contingere poteſt, in Bubonocele, tale diverticulum contineri in illo tumore hernioſo, nullis ſequen-

heldere voght bewaart.

Ook heb ik het gebeente van een haarer voeten bewaart, 't welke op 't water als een veder dryft.

N°. XV. Een vles met vogt, en daar in een ſtuk van de Boghtige Darm, hebbende een tegens natuurlyke vertrek plaats.

Aanm: ten 1ſten. Dat dit vertrek ſakswyſe aan 't eynde blind is, of zonder opening, en dat deſſelfs uyterſte, het hoofd van een Hond verbeeld. Ziet Tab. IV Fig. III.

Ten 2den. Meermalen zyn my zodanighe vertrekplaatzen voorgekomen, in 't openen der afgeſtorvene Menſchen; ook heb in 't Jaar 1698 een derſelve door Figuren laten afbeelden in myne Anatomiſche en Chirurgicale obſervatien Pag. 63. en heeft het my goet gedagt dezelve hier nogh eens nevens een twede te verbeelden, ziet de IV. Tafel Fig. II. van dit VII. Cabinet.

Ten 3den. Alle de zodanighe vertrekken komen meeſt voor te vallen in den Bogtigen darm, dewelke, nadienſe meeſt in 't onderſte des Buyk gelegen is, zo kan het wel komen te gebeuren, dat in een darm-breuk zodanig een vertrek plaats in de Darm-breuk zit, zonder die zware toevallen,

quentibus ſymptomatibus, quæ Herniam inguinalem concomitantur.

N°. XVI. Portio interioris tunicæ Uteri ovis gravidæ, in illa luculentiſſime apparent vaſcula vermicularia Uterina Anno 1702. à me exhibita & depicta in Theſ. II.

Not. 1°. Quin dicta vaſcula vermicularia continuent cum Arteriolarum extremis, ſicuti in Teſticulis humanis, ſarcinamque ſuam deponant in Uteri tubercula, & ex iis abſorbeatur humor nutritius ab extremitatibus Venoſis Placentularum, nullus dubito.

2°. Dicta vaſa Vermicularia facile in conſpectum veniunt, modo Chorii & Amnii tunicæ auferantur, Uterumque in aquâ ſimplici per aliquot horas maceretur; cum autem illa, ſine ullo artificio, tam facile in conſpectum veniunt, facile crediderim, alios in aliis regionibus dicta vaſa quoque inveniſſe: attamen mihi attribui dictam detectionem, quandoquidem ante meam detectionem, neminem offendi, qui illas deſcripſit, multo minus depingi curavit.

N°. XVII. Phiala in liquore

vallen, dewelke een Darm-breuk ordinaris verſellen, geſien werd.

N°. XVI. Een gedeelte van 't binnenſte vlies des Lyfmoeders van een bevrugt Schaap, in deſelve komen ons zeer klaar voor alle die worm-wyſe vatjens, dewelke ik heb laten verbeelden in 't Jaar 1702 en dat in 't II Cabinet.

Aanm: ten 1ſten. Dat deze worm-wyſe vaatjens continueel zyn met de uyteynden der Slagaderen, gelyk in de Teſticulen der Menſchen: ook haar onthoudende vogt overgegeven word aan de verhevene en bultighe deelen des Lyfmoeders, en ſoo vorders opgenomen werd van de uyt eynde der Aderen van de Moerkoek, daar aan twyfele ik niet.

Ten 2den. Deſe vaatjens komen ons ligtelyk te voorſchyn, wanneermen ſlegts de vlieſen Chorion en Amnios werende, de Lyfmoeder in gemeen water eenige uuren laat weeken, als wanneer ſy ons zonder eenighe konſte zo ligt voorkomen, dat ik my niet zoude verwonderen, datze door andere in andere landen ook waren uytgevonden: eghter ſo heb ik my deſe uitvinding toegeſchreven, nadien ik, voor myn uytvinding, niemand heb gevonden, die deſe vaten publyk gemaakt, of door Figuren afgebeelt heeft.

N°. XVII. Een vles met vogt

re en

re continens ramum magnum Venæ Cavæ Hepatis ad ultimas extremitates ſuccoſas uſque repletum, quæ perperam pro Glandulis habitæ ſunt, uti hic videre licet.

No.XVIII.Pueri brachium, in cujus manu continetur Piſciculus marinus, Perca marina Indica mihi dictus.

Not. Manus ut & digiti tam eleganter arripere videntur Piſciculum, ac ſi viverent, & hoc in liquore.

No. XIX. Portio Stomachi humani eodem modo conſervata; in qua luculenter cerni poſſunt vera conſtitutio rugarum, ut & Pori ſeu oſcula, quibus ſtipatur Tunica intima.

N°. XX. Portio inteſtini humani, magnitudine manus, in qua duæ ſuſceptiones viſuntur; harum una vermem continet, qui ex parte quoque propendet.

N°.XXI.Infantis brachium, cujus manu continet Buccinum ampullaceum, ê quo emergit Hirudo Indica maxima.

N°.

en daar in een grote tak van de Hol-ader des Levers, welkers uyteynden te vergeefs voor kliertjens werden gehouden, gelyk hier geſien kan werden.

N°. XVIII. Een Kinds Armtje, in wiens handje onthouden werd een kleen Zee visje, van my wegens de gelykeniſſe, Zeebaarsje geheten.

Aanm: Dat de hand en Vingertjens zo aardig het Viske ſchynen aan te grypen, als of het alles levendig was, en dat alles in een heldere voght.

N°. XIX. Een ſtuk van een Menſche Maagh, op dezelve wyze bewaart, waar in te zien zyn het ware geſtel der rimpels, die in de Maagh gevonden werden, als mede alle die openingtjens, mondekens, of ſweetgaatkens, waar van het binnenſte vlies vervult is.

N°. XX. Een ſtuk van een Menſche Darm, ontrent een hand breed langh, waar in op twee verſcheide plaatzen een inſchieting (*Susceptio*) geſien werd, en zit in een der ſelve een groote worm, die daar ook ten deelen uythangt.

N°. XXI. Een Arm van een Kint, in wiens handje gevonden werd een buikighe hoorn, waar uit te voorſchyn komt een Indiaanſe bloetzuyger, die ſeer groot is.

N°.

N°. XXII. Giganteæ puellæ Plexus Choroideus tenerrimus, pro corporis proportione.

ASSER SECUNDUS.

N°. XXIII. CAput fœtus Æthiopiſſæ, jamjam nati.

Not. Hoc caput, ut & integer fœtus, ſcatebant variolis, quantumvis puerpera tempore graviditatis nullis variolis fuerit infeſtata: cum autem dictum caput nigerrimum ſit, ad arcendam averſationem vaſa ſanguinea alterius fœtus appoſui.

N°. XXIV. Placentæ Uterinæ humanæ portio, in totum rubicunda, propter vaſorum ſanguineorum, ex quibus conſtituitur, repletionem: variis autem locis Membrana, ſuccoſa, à me dicta, qua obducitur facies Placentæ, quæ Uterum reſpicit, in conſpectum venit.

N°. XXV. Corticalis Cerebri ſubſtantia cujuſdam hominis, in qua vera conſtitutio vaſculoſa cerni poteſt.

N°. XXII. De aderlyke vlegtinge *Plexus Choroideus* uyt een Reuſinne, zeer teder, na proportie van 't gehele Lighaam.

De II PLANK.

N° XXIII. HEt Hoofdje van een pas gebore Kindje van een Negerinne, waar in aan te merken ſtaat,

Dat niet alleen dit Hoofje maar ook het geheele Kindje met Kindere pokjes beſet waren, hoewel de Moeder ten tyde hares dragts van geen pokjens aangetaſt was geworden, en nadien het hoofdje ſwart en onaangeſien was, zo heb ik het ſelve, om alle afſchuwelykheyd te myden, rondom met opgevulde Slagaderen van een ander voorwerp, beſet.

N°. XXIV. Een Moer-koek van een Menſch geheel en al rood, wegens de opvullingh der bloetvaten, daar de moerkoek uyt beſtaad: en zietmen op verſcheide plaatzen het alzo van my genoemde ſapagtig vlies, 't welk de oppervlakte des Moer-koeks bekleet, dewelke tegens de Lyfmoeder aan geſeten heeft.

N°. XXV. Een gedeelte van de ſchorſige ſubſtantie der Hersſene van een Menſch, waar in het ware vatigh geſtel van de ſelve te zien is.

N°. XXVI. Ita dicta Cauda equina humana, ſicut illa continetur in foraminibus propriis vertebrarum Lumborum.

N°. XXVII. Hominis magna portio Inteſtini Coli, ut & Inteſtinum Cœcum, cum annexo proceſſu vermiformi.

Not. In illa egregie conſpiciuntur valvulæ Coli, ut & triplicia juga, Valvulæ conniventes aliis, dicta.

N°. XXVIII. Phiala Cryſtallina ſicca, in qua conſervatur Cor humanum, propter vaſorum ſanguineorum repletionem, rubicundiſſimum, & poſt balſamationem noſtram, admodum induratum.

Not. 1o. Mucro in duas partes eſt diviſus, quarum pars productior provenit à dextra Cordis parte.

2o. Vena Azygos, ex aſcendente trunco Venæ Cavæ emergens, & à latere Gulæ, cui ramum impertit, deſcendens, hic inconſpectum venit, ut & diviſio trunci Venæ

N°. XXVI. De alzoo genoemde Paarde-ſtaart van een Menſch, zo als die geſeten is in de eyge gaten van de Lendene wervelen.

N°. XXVII. Een groot ſtuk van de Colyk, en Blinde darm, met deſſelfs worm-wyſe aanhangſel uyt een Menſch.

In deſe werden zeer klaar geſien de Klap-vlieſen vande Colyk darm, als mede deſſelfs drie voudighe Lat-wyſe uytſteekzels, Oog-luykende Klap-vlieſen by andere geheten.

N°. XXVIII. Een fyn glas, waar in bewaart werd het Hart van een Menſch, zynde zeer rood wegens het opvullen der Bloetvaten, ook byſter verhard wegens onſe manier van balſemen.

Aanm: ten eerſten. Dat het uiterſte of punte van dit Hart in tween is geſpouwen, en is deſſelfs langhſte gedeelte voortkomende van de regter zyde des Harte.

Ten tweeden. Kanmen hier ook zien, hoe en op wat plaats de Ader zonder weerga (*Vena Azygos*) voortkomt uyt de opgaande Stronk van de Hol-ader, aan wiens zyde hier ook kan worden getoont de Slok-darm, die een tak van de geſeide weergaloſe Ader ont-

næ Jugularis in ramum externum & internum.

N°. XXIX. Pueri ſex circiter annos nati, & à plurimis annis denati, Caput, tam nitide conſervatum, ut facies ejus vitæ ſpeciem præ ſe ferat; ſuntque Oculi clauſi, ita ut dormientis conſtitutionem repræſentet.

Not. 1°. Superiore parte Cranii ablatâ, Cerebroque exempto, Dura mater in conſpectum venit, ſerici albi inſtar nitens.

2°. Per remanentias Nervorum Olfactoriorum, viſuntur vaſorum ſanguineorum ramuſculi diſperſi.

3. Nervi è Cranio exeuntes, hic quoque ſeſe viſui exhibent.

4°. Facies, quæ ſine ulla ruga, plurimis locis, minutiſſimas ſcabioſas excoriationes paſſa fuit, dum viveret puer: unde ceracea materia, quâ oppleta ſunt vaſa, variis in locis maculas rubras produxit, cum replerem Arterias, per faciem diſſeminatas.

N°. XXX. Phiala ſicca, in qua conſervatur Inteſtinum Cœcum; cum magna Ilei & Coli

ontfangt, als mede de verdeling van de Keel of Hals-ader (*Vena Jugularis*) in een uyt, en in een Inwendige tak.

N°. XXIX. Het Hoofd van een Jonghe van ontrent ſes Jaren, 't welk zo fris is bewaart, dat het aangeſicht nu nogh ſchynt te leven, hoewel het over veele jaren is geſtorven: en ſyn deſſelfs ogen geſloten, verbeeldende alzo het Hoofd van een die ſlaapt.

Aanm: ten eerſten. Dat het bovenſte van de Herſſen-panne afgenomen, ende Herſſene uytgenomen zynde, doet ſig hier op het harde Herſſen-vlies, als ſchoon wit blinkende zyde.

Ten tweeden, Door het overblyfzel van de Reuk-zenuwen ziet men veel bloetvaten verſpreyt te zyn, als mede

Ten derden, De Zenuwen, zoo als die door de grond van de Herſſenpan uyt lopen.

Ten vierden. Door het Aangeſigt, 't welk zonder de minſte rimpel is bewaart, zietmen vele kleene ontvellinghtjens, waar van de lyder in ſyn leven aangedaan was.

Hier door komt het, datmen hier en daar eenige roode vlakken komt te zien, nadien de roodwaſſige ſtoffe aldaar een uytgang nam, in 't vervullen der vaten van 't Aangeſight.

N°. XXX. Een droog glas, waar in te ſien is, en bewaard word de Blinde-darm, en een groot

Coli portione, è puero quinque circiter annos nato.

Not. dicta Inteſtina, quamvis flatu ſint deſtituta, tamen ita extenſa conſervantur ac ſi flatu eſſent repleta, id quod nunquam ab aliis vidi præſtitum; ſuntque dicta Inteſtina ob Arteriarum repletionem intenſe rubra.

N°. XXXI. Pueri caput, ſine rugis in liquore ita conſervatum, ut vitam recuperaſſe videatur,

Not. Cranii parte ſuperiore ablatâ, Cerebrum exemi, Cerebellum autem inverſum denuo indidi, ut Arteriæ vertebrales, & ex iis prodiens Arteria Cervicalis, ſeſe conſpiciendas exhiberent.

N°. XXXII. Phiala ſicca, in qua conſervatur Veſica humana, tribus Ureteribus inſtructa, quorum duo in ſiniſtro latere ſiti, coëunt, antequam finem fecerunt, & ſic ſingulari foramine Veſicam intrant.

N°. XXXIII. Phiala Piæ matris portionem continens, cujus Arteriolæ, propter repletionem, rubicundiſſimæ, &

groot ſtuk van de Bogtighe, en ook Colyk-darm; en dat uyt een kind van ontrent vyf Jaren: en ſtaat te conſidereren, dat alhoewel de Darmen met geen wind opgevult zyn, zo is 't evenwel datſe haar ronde uytſpanningh hebben, 't geen ik noyt voorheen by andere geſien heb, en zyn dezelve zeer rood wegens der Slag-Aderen opvullingh.

N°. XXXI. Het Hoofd van een Kindje, 't welk zonder eenighe rimpels, in een vogt is gelegen, en 't Hoofd van een levendigh Kint komt te verbeelden.

Aanm: Dat het bovenſte van 't Bekkeneel afgenomen, de Herſſene geweert, het agterbreyn omgekeert zynde, weder in 't Hoofd gelegt is, ten eynde men de Slag-aderen der wervelen van de hals, en de daar uyt voortkomende Hals Slagader in 't geſichte zoude krygen.

N°. XXXII. Een droogh glas waar in te ſien is de Blaas van een Menſch, dewelke van drie Pis-leyders is voorzien, waar van datter twee in de Linker zyde geplaaſt zynde in een lopen, eer dat ſy in de Blaas zyn gekomen, en alzo doorboren zy deſelve met een eenvoudghe openingh.

N°. XXXIII. Een vles met vogt waar in onthouden werd een groot deel van 't dunne Herſſen-vlies van een Menſch, wiens Slag-

& ſic eandem tincturam impertiverunt Piæ matris portioni ſupradictæ.

N°. XXXIV. Hominis Dura mater, in liquore conſervata.

Not: Sinu longitudinali aperto, in conſpectum veniunt Corpuſcula rotunda, & ſubrotunda, milii formia, (à Clariſſ. Viro Pacchiono detecta) hæc magnitudinem aciculæ vulgaris caput haud ſuperant, niſi per microſcopium introſpiciantur, aut ex duobus corpuſculis combinentur.

N°. XXXV. Hominis Dura mater, in cujus ſinu longitudinali aperto, vix ac ne vix quidem ullum ex dictis corpuſculis videri poteſt; verum extra dictum ſinum, à Duræ matris facie interiore, dependet portio membranoſa, ejuſmodi corpuſculis ſcatens: ex iis autem ne minimum quidem vaſculum Lymphaticum prodire, conſpicere potui.

XXXVI. Puellæ Giganteæ, à me diſſectæ, Dura mater, in cujus ſinu longitudinali nonnulla ejuſmodi corpuſcula inveni, verum illa admodum exilia

Slagaderen opgevult zynde, zeer rood haar opdoen, en alzoo hebben zy deze couleur ook medegedeelt aan 't gezeyde dunne Herſſenvlies.

N°. XXXIV. Een deel van 't harde Herſſen-vlies van een Menſch, 't welk mede in een voght is gelegen.

Dezes deels alzoo genoemde lange Groeff (*Sinus Longitudinalis*) geopent zynde, kan men klaar zien, die kleene ronde Geerſtgelykende Lighaamtjens, dewelke ons den Hr. Pacchionus heeft ontdekt, en zyn dezelve niet grooter als het hoofdje van een gemeene ſpeld, ten waare men de zelve met vergrootglazen quam te zien, of dat 'er twee aan een zaten.

N°. XXXV. Nogh een deel van 't harde Harſſenvlies van een Menſch, in wiens langhe Groef niet het minſte der gezeyde ronde Lighaamtjens in gezien of gevonden werden; edogh buyten deze groef hangter een vliesje af van de binnenſte oppervlakte van 't harde Harſſen-vlies, 't welk van die kleene en ronde lighaamtjes vervult is, maar van de zelve heb ik niet konnen zien, dat 'er het minſte takje van een Watervaatjen uyt voort komt.

N°. XXXVI. Het harde Herſſenvlies van de Reuzinne, onlangs van my ontleed, in wiens langhaghtige groef eenige zoodanige lighaamtjen gezien worden,

maar

exilia ſunt, habitâ ratione magnitudinis totius corporis, imò capitis aciculæ minoris magnitudinem haud ſuperant.

N°. XXXVII. Phiala in liquore continens portionem Peritonæi cujuſdam mulieris Hydropicæ, tot hydatidibus ſtipatam, ut peritonæum vix in conſpectum veniat. Vid. Tab II. Fig III. Theſ. VII.

Eodem modo Glandulæ Meſenterii refertæ erant dictis hydatidibus, ita ut remediis incaſſum adhibitis, ultimum diem obierit patiens; cum autem illud ſæpiſſime contingat in hydropicis, raro, ſi unquam, evadunt, Paracenteſi in abdomine inſtituta.

N, XXXVIII. Phiala liquore repleta, in qua continetur portio Thoracis pueri transverſim ſecta: cum autem Pulmo, ut & Cor, ceraceâ materiâ ſint repleta, egregie videri poteſt, non ſolum quomodo Cor & Pulmo in in- & exſpiratione, totam Thoracis cavitatem opplent, verum etiam Cordis & Pulmonis planam for-

maar dezelve zyn zeer kleen na proportie van haar lighaam, ja dezelve overtreffen al mede geenſints het hoofd van een kleene ſpeld.

N°. XXXVII. Een glas met voght, en daar in een ſtuk van het buykvlies van een waterzugtige Vrou, 't welk zoo vol zit van een lymig water, dat men het buykvlies naulyks zien kan. Ziet de 2 Plaat, de 3 Figuur, van dit 7 Cabinet.

Ook waren de Klieren van 't Darm-ſcheyl even zoo vervult met Water-blazen (*Hydatides*) zoo dat alle remedien vergeefs in 't werk geſtelt zynde, de lyderſſe het leven heeft moeten verlaten; en nadien men zulks zeer veel ziet voorvallen in waterzugtighe menſchen, zoo is 't datſe zelden of noyt genezen, wanneer men haar den buyk door deze of geene wyze opent, om 't water te ontlaſten.

N°. XXXVIII. Een glas met voght, waar in te zien is, een over dwers doorgeſnede ſtuk van de borſt van een Kind, en nadien het Hart, en de Longe met een waſſighe ſtoffe zyn vervult, zoo kan men zeer curieus en bequaam zien, niet alleen, hoe dat in het in-en uytademen de geheele borſt vervult, maar ook de platte form die het onderſte van de Longh, en ook het Hart krygen, wegens datſe

formam, quam obtinent, in ſpiratione ſupra Diaphragma.

Præterea, propter tranſverſam Thoracis ſectionem, in conſpectum quoque venit ſpinalis medullæ ſubſtantia transverſim quoque inciſa, & ſic ſubſtantia exterior & medullaris alba, interior vero, & corticalis, rubicunda apparet, propter vaſorum, præcipue Arteriolarum, ex quibus ſubſtantia corticalis in totum fere conſtat, repletionem, ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. XXXIX. Phiala in liquore continens ramulum Fruticis Capenſis Portulacæ folio Hort. Amſt. part. 1.

Inferior pars dicti ramuli obſita eſt Pſeudo-membranula ex ſanguine, ſeu cruore meo (poſt Venæ ſectionem) à me confecta, idque ſola conquaſſatione ramuli per ſanguinem, donec frigus contraheret ſanguis: hoc facto aquæ puræ ramulum indidi, aquâ autem ſæpius renovatâ, ramulôque digitis aliquoties compreſſô, cruor ramulo cohærens, albedinem induit, repræſentans membranam veram, foliis firmiter cohærentem, & Pſeudo-fibris membranoſis

het middelſchot raken, en daar op leggen.

Daarenboven zoo komt ons hier in dit voorwerp nogh voor, wegens het dwers doorſnyden van de Borſt, het dwers doorgeſnede Rugghe-merg, wiens uytwendighe of merg-agtigh deel (*pars medullaris*) wit van couleur is, en het inwendighe of ſchorſighe gedeelte (*pars corticalis*) root, wegens het opvullen der Slagaderen, waar uyt de ſchorſige ſubſtantie meeſt is beſtaande.

N°. XXXIX. Een glas met voght, en daar in een takje van een Caapſe Heeſter, met porcelyne bladeren, 't welk beſchreven is, in 't eerſte Deel van de Amſterdamſe Tuyn.

Het onderſte gedeelte van dit geſeyde takske is beſet met een gemaakt en onwaar vlies, 't welk uit myn eygen bloed, na een aderlating van my is toebereyd, en dat alleen door gedurig roeren van 't takje door het bloed, tot dat het koud wierd: dit gedaan zynde heb ik het takje met ſtyf geronne bloed bezet zynde, in ſchoon water gelegt, 't water dikwils ververſt, en 't geronne bloet eenighe reyzen tuſſchen de vingers geduwt, waar na het zyne roodigheyd verlatende, een witte couleur aan nam, verbeeldende alzoo een waaragtig vlies, 't welk zigh rondom de bladerkens zeer vaſt quam te zetten, waar door

heen

branoſis ita pertextam, ut omnes ſint putaturi veram eſſe membranam, è corpore deſumptam. Notandum vero illud neutiquam ſucceſſurum, niſi ilicò, poſt venæ apertionem, ſpiritibus nondum diſſipatis, hoc fuerit inſtitutum. Vid. Tab. III. Fig. VI, Theſ. VII.

In Theſauro I°. ſimilis fere habetur præparatio, ex cruore ſuillo; cum autem præparatio illa digitis ſit facta, locô ramuli folioſi, conſpiciendam ſeſe exhibet ſubſtantia dicta inſtar polypoſæ materiæ, per quam cernuntur disperſi globuli adipoſi. Vide ulterius Thes. I. Tab. II.

N°. XL. Phiala, in qua cernere licet portionem Inteſtini Ilei humani inverſam, eamque in liquore conſervavi, ut perſpicue & luculenter in conſpectum veniret Tunica quinta [ſeu villoſa. Quid autem ſit Tunica villoſa, an detur Tunica villoſa, diu multumque inter ſeſe litigarunt Anatomici; quos hic allegare, illorumque opiniones

heen menighte van waarſchynlyke membraneuſe draden (*Fibræ*) loopen; zo dat wie het ook ziet, 't zelve als een waaragtigh vlies, uyt een Menſch genomen, voorkomt, Ziet de III Plaat, Fig. 6. Van dit VII. Cabinet.

Staat ook te letten dat zulkx niet zal gelukken, wanneer men het bloed niet aanſtonds komt te roeren, eer dat de geeſten vervlogen zyn.

In 't eerſte Cabinet vindmen by na dezelve præparatie, en dat uyt het bloed van een Varken; en dewyl zulkx geroerd was met de hand en vingeren, in plaats van met een gebladert takje, zoo doet dat zigh op in de gedaante van een polypeuſe zelfſtandigheit, waar door heen haar ook laten zien eenighe ſtukxkens vet. Ziet het 1. Cabinet Plaat. II.

N°. XL. Een vles, waar in te zien is een ſtuk van de bogtighe darm uyt een Menſch, leggende in een heldere voght, op dat men zeer klaar en diſtinct zoude konnen zien het vyfde of fluweele vlies, waar over zoo veel waters vuyl gemaakt is, namentlyk, wat voor een wezen dit bekleetzel zy, en of het ook wel voor een vlies te houden is, alle welke opinien hier op te halen,

nes recenſêre, non ſolum tædioſum, verum etiam inutile fore exiſtimo: itaque curioſos ad viſum provoco, videant, judicent, & verum à falſo diſcernant. Prolabiorum veram conſtitutionem, Papillo-nervoſam deſcripſi & depingi curavi in Theſaur. III.

In hoc Theſ: VII. videmus Tunicam Papillo-nervoſam buccarum, quam cum indagarem, mihi in mentem quoque veniebat, non inutile fore, prius Tunicam villoſam ſtomachi & Inteſtinorum rite perſcrutari, & ad incudem revocare, quandoquidem illa ſint corpora continua.

Exiſtimavi in hac indagatione neceſſarium fore, Inteſtina ut & ſtomachum ita præparare, ac ſi vitam recuperaſſent, idque ſolâ Arteriarum repletione, & Inteſtinorum maceratione in liquore convenienti; cum hoc ex ſententia ſuccederet, reperi luculenter Tunicam villoſam Prolabiorum, Buccarum, Gulæ, Stomachi & Inteſtinorum ejus modi fere eſſe conſtitutionis, ſc: nil niſi corpus compoſitum ex Papillis nervoſis,

len, zoude niet alleen verdrietig maar ook onnut zyn. Ik wil liever de curieuſe Liefhebbers tot het zien nodigen, op dat zy moghen beſchouwen wat van de waarheyd is.

Het waare en Tepel-zenuagtigh geſtel der Voorlippen, heb ik beſchreven, en met een Figuur doen afbeelden in 't III Cabinet, in dit VII. zien wy het Tepel-Zenuwagtige inwendig bekleetſel der wangen:met het zelve te onderzoeken bezig zynde, quam my in de zin, dat het niet ondienſtig zoude weeſen, eerſt het fluweele vlies des Maaghs, en dat der Darmen te doorſnuffelen, nadien deze alle continueele Lighaamen zyn.

In dit onderzoek doght my beſt te zyn het gedarmte en Maag zoodanig eerſt te bereyden, datſe haar als in een levendigh Menſch quamen te vertoonen, en dat door het opvullen der vaten, en in een bequame vogt te weyken. Dit viel zoo wel uyt, dat ik zonneklaar bevond, het Fluweele vlies van de Maagh, Darmen, Wangh, en Voorlippen, by na van een en 't zelve geſtel te zyn, namentlyk een t'zamenſtel van Zenuw-tepeitjens, Bloetvatjens (die zoo fyn zyn als dons of cattoen) en een bekleetzel (*Epithelia*) voortko-

voſis, Vaſculis ſanguineis tomenti aut goſſypii inſtar tenuibus, & epithelia, ab illis Papillis producta

komende uyt de uyteynden dezer Tepeltjens.

Not. 1. Papillare hoc corpus in Prolabiis longe eſſe tenuius, quam quidem in Stomacho & Inteſtinis.

Aanm: ten eerſten dat dit Tepelwyze lighaam in de Voorlippen dunder is, als in de Maagh of Darmen.

2. Dictum corpus Papillo-nervoſum in omni objecto humano non æque luculenter apparere, eapropter in illa inquiſitione Inteſtina diverſorum hominum ſunt conſpicienda.

Ten 2den. Dat dit in alle lighamen niet even klaar te zien is, weshalven men in verſchyde lighaamen zulkx moet na vorſſchen.

3. In Prolabiis Papillæ haud in conſpectum veniunt, niſi Epithelia prius ſit ablata, in Inteſtinis vero, inſtar villorum ſerici villoſi ſurrectorum viſui apparent, ſine integumenti aut Epitheliæ ablatione.

Ten 3den. In de Voorlippen komen deze Tepeltjens niet klaar te voorſchyn, ten zy dezelve van haar bekleetzel eerſt werden ontdekt.

4. Conſiderandum quoque dictas Papillas ipſis ramulis nervoſis, è quibus prodeunt, longe eſſe craſſiores; id quod etiam locum habet in extremis Arteriolis viſcerum, quæ ipſos ramulos, è quibus producuntur, craſſitie longe ſuperant.

Ten 4den. Staat ook te letten, dat deze Tepeltjens veel dikker zyn, als de uyteynden der Zenuwkens ſelfs, waar uyt datſe voorkomen 't geen men ook ziet in de uyteynden der Slag-aderkens, van de ingewanden, dewelke ook dikker zyn, als wel de Takxkens zelfs.

5. Quod ad uſum, exiſtimo corpus illud Papillo-nervoſum, eſſe ſenſus inſtrumentum, & hinc dolores adeo atroces,

Ten 6den. Het gebruyk aangaande, ik vertrouw dit Tepel-Zenuw-agtigh Lighaam het werktuyg te zyn van 't gevoel, en hier van daan zoo komt het, dat de-

ces, ubi ab humoribus, medicamentis acrioribus, aut aliis rebus, Epithelia aufertur, & ſic Papillæ afficiuntur, doloremque excitant intolerabilem.

N°. XLI. Phiala in liquore continens hominis utrumque labium cum Prolabiis, ut & portionem Buccarum.

Not: Quod Labia, ut & Buccæ, conſtent ex Epiderme, Cute, Pinguedine, ſubſtantiâ muſculoſâ, Glanduloſâ, imò Papillo-nerveâ; quibus addi poteſt corpus reticulare Malpichii, (quamvis propter tenuitatem in homine oculos vix ac ne vix quidem incurrat) hic conſpicitur.

In hoc præparato objecto videri poſſunt Prolabiorum Epitheliâ ablatâ, ſubſtantia Papillo-nervea, Glandulæ Labiorum, Cutis, & Pinguedo, cætera autem hic in conſpectum non veniunt.

N°. XLII. Auricula infantis vitæ ſpeciem præ ſe ferens.

N°. XLIII. Inteſtinula fætus ovini, nitidiſſime præparata,

dezelve Tepeltjens van haar bekleetzel (*Epithelia*) ontbloot zynde, 't zy door ſcherpe humeuren, vehemente medicamenten of andere zaken, de lyders zoo pynelyk zyn.

N°. XLI. Een vles met vogt, waar in onthouden werden beyde de Lippen en Voorlippen (*Prolabia*) als mede een deel van de Wangh, en dat uyt een Menſch.

Aanm: hier, dat de Lippen en Wanghen haar beſtaan hebben uyt een oppervelleken (*Epidermis*) vel, vet, Muſculeuſe, Klierighe, en Tepel-Zenuwaghtighe ſubſtantie, als mede uit een inwendigh bekleetzel (*Epithelia*), waar by men zoude moghen voeghen het netwyze lighaam van Malpichius, hoewel het hier ter plaatſe wegens deſſelfs dunte naulykx gezien kan werden in een Menſch.

In dit gepræpareert voorwerp ziet men ook, na het ſcheyden van haar uytwendig bekleetzel (*Epithelia*) het Tepel-Zenuw-agtigh wezen, de Klieren der Lippen, het vel, het vet, de reſt komt ons hier niet in 't gezigt.

N°. XLII. Het Oor van een Kindje levendigh van couleur.

N°. XLIII. Het gedarmte van een jongh Schaapje, zeernet toe-

rata, & in forma ſicca conſervata.

Nº. XLIV. Fætus humani quatuor circiter menſium ſceleton, nitidiſſimum, ſiniſtrâ tenens ſemen admirandum Palega Pajaneli Horti M. Part. 1. P. 77. dictum, (ſeu Arboris ſiliquoſæ Malabaricæ cordato folio, fructu maximo, oblongo, plano ſemine membranaceo D: Syen, in not. ad. Hort. mal.) ſolis figuram imitans.

XLV. Phiala in liquore conſervans manum infantis, quæ continet portionem Piæ matris humanæ, quæ rubicundiſſima, propter Arteriolarum, ad ultimas extremitates uſque, repletionem.

Nº. XLVI. Phiala in liquore continens magnam Arteriæ pulmonalis portionem, ita præparatam, ut extremitates ſuccoſæ & molles in conſpectum veniant; eſtque illa præparatio inter cæteras ejus generis, eminentior.

Nº. XLVII. Phiala ſicca, & in ea, duorum murium ſceleta, quorum alterum pedem figit ſuper Ovum gallinaceum exiguum, ex Ovo gallinaceo majore, inter ſorbendum, ininventum & deſumptum.

Not.

toebereyt, en in een droghe vles bewaart.

Nº. XLIV. Het gedarmte van een Kindje van ontrent vier maanden dragts, zeer wit; 't zelve houd in zyn handje het zeldzame zaad van de *Palega Pajaneli* H. Mal. hebbende de gedaante van een Zon.

Nº. XLV. Een vles met vogt, waar in bewaart werd een hand van een Kindje, 't welk een ſtuk van 't dunne harſſen-vlies uyt een Menſch vaſt hout 't geen zeer rood van couleur is, wegens het opvullen der Slag-aderkens, tot het uyterſte uyteynden toe.

Nº. XLVI. Een groot ſtuk van des Longhs Slag-ader in voght opgehangen, dezelve is zoodanig toebereyt, dat men derzelver zaghte en Sappighe uyt eynden zien kan, en is deze præparatie onder alle de voorgaande, uytſtekend wel uytgevallen.

Nº. XLVII. Een droghe vles met de geraamtens van twee muyzen, waar van de eene, met een der aghterſte pooten zigh ſtaande hout op een kleen Eytje van een Hoen, 't welk in een gemeen Hoender Ey in 't opſlurpen is gevonden, en uytgehaalt.

Aanm

Not. Hæc ſceleta, ſibi invicem inſidentia, nullorum adminiculorum ope, pedibus oſſeis inſiſtere, contrarium autem facere ſolent Anatomici.

N°. XLVIII. Phiala in liquore conſervans fatuæ ovis, (ſi ita loqui liceat,) Plexum Choroideum, cujus vaſa ſanguinea in globulos rotundos ſunt mutata.

Not: Dicta Ovis, ceu fatua, modo arietabat in parietem, modo curſum ad foſſas dirigebat. Cum autem illius Cerebrum à latere ventriculi dextri nonnihil eſſet corruptum, dictum malum in totum attribui vix poteſt Plexui Choroideo; memini me tamen hominis, mente capti, cadaver aperuiſſe, cujus ſolus Plexus Choroideus male erat conſtitutus.

N°. XLIX. Jam jam dictæ ovis Cerebrum, vitali colore præditum.

N°. L. Phiala in liquore continens Embryonem humanum, ſemine lactucæ aliquanto majorem.

Aanm: Dat deze twee geraamtens op den andere zittende, gants geen vreemd ſteunzel hebben tot haar vaſt making, hoewel andere ontleders het contrarie gewoon zyn te doen.

N°. XLVIII. Een vles met voght, waar in te zien is de Aderighe vleghtinghe van een ſinneloos Schaap, (zoo het geoorlooft is aldus te ſpreeken) wiens Bloetvaatjens als in kleene ronde bolletjens verandert zyn.

Aanm. Dat dit Schaap, als van ſinnen berooft, liep nu tegens de Muer, dan weder in 't Water, zonder eenighe beſeffinghe; edogh nadien ook ſelfs de Herſſene ontrent de zyde van de reghter holligheyd eenigſins bedurven was, zoo en kanmen dit quaad in 't geheel aan de Aderighe vleghtinghe niet toeſchryven: eghter heught het my, dat ik een ſinneloos Menſche heb geopend, wiens Aderighe vleghtinghe alleen quaalyk geſtelt was.

N°. XLIX. De herſſene van dit geſeyde Schaap, levendigh van couleur.

N°. L. Een vles met voght, en daar in een Menſche ſchepſelken, wat grooter als een latuw zaadje.

Not. In Theſ. VI. Duo reperiuntur Embryones, ejusdem fere magnitudinis, hic verò tertius comparet. Ut autem citius in conſpectum veniret, à latere ſpinulam affixi, Membranulis autem Embryonem ambientibus, annectitur hic portio magna ſanguinis coagulati, ita ut placentæ rudimentum videri haud poſſit.

Aanm. Dat in het 6 Cabinet 2 Schepſelkens gevonden werden, met dit in groote by na overeenkomende, en nu doet ſigh hier het 3 op, 't welk om beter geſien te kunnen werden, zoo heb ik op zy een doorntje geſtoken. Aan de vlieskens van dit Schepſelden hanght een groot ſtuk geronne bloets: zoo dat men 't beginſel van het Moerkoekj en beſwaarlyk zien kan.

N°. LI. Pueri ſceleton ſeptem octove menſes nati, à cujus dextra dependet Hernia Inteſtinalis, à me præparata, circa quem affectum, ſequentia hic in conſpectum veniunt.

N°. LI. Het geraamte van een Kind van ontrent 7 of 8 Maanden out, van wiens reghter handje af hangd een van my gepræpareerde Darm-breuk, ontrent welk ongemak deſe volgende zaken gezien werden.

A. Portio Peritonæi, Inteſtina tenuia pueri comprehendens.

B. Portio Peritonæi dilatata, & in ſcrotum uſque prolapſa, propter ejus dilatationem; cutis autem hic eſt ablata, ita ut dilatatio Peritonæi hic nobis occurrat, ceu ſcrotum.

C. Tunica Vaginalis aperta, in qua vaſa ſpermatica videri poſſunt.

A. Een ſtuk van 't Buykvlies, 't welk in ſigh bevat het dunne gedarmte van een Kind.

B. Een gedeelte van 't verwyderde Buyk-vlies, 't welk tot in 't ſakxke is komen te verſacken, wegens deſſelfs uytſetting. Het vel ſelfs is hier wegh genomen, ſoo dat het verwyderde Buykvlies hier als een ſakxke ons voorkomt.

C. Het Schee-vlies, 't welk geopend is, waar in de zaatvaten worden geſien.

Hiſce ita perſpectis, nemo ampli-

Ymand deſe zaken beziende

amplius judicaturus eſt, dicta vaſa immediate eſſe ſita, in dilatato Peritonæo, ſed illa reperiri ſuper ſuperficie ejus exteriore, cui firmiter ſunt annexa, & à cujus Peritonæi ſuperficie exteriore videntur mutuari integumentum ſuum, Vagina dictum, non autem ab interiore ſuperficie Peritonæi, uti perperam ab authoribus notatum. Cum autem hæc omnia videantur ceu in ſtatu vivo eſſe conſtituta, conſiderandum, illa à me ita eſſe præparata, ut dictus affectus tanto exactius & perfectius à Medicinæ & Chirurgiæ ſtudioſis conciperetur, nam plurimi perverſam habuerunt de hoc affectu ideam.

Notandum quoque, quod maximam Herniæ partem opleverim Goſſypio, Inteſtina verò flatu; quod feci, ut naturalem rotunditatem & formam retinerent. Siniſtrâ autem ſtrophiolum, confectum ex membranula Myriadibus vaſculorum ſanguineorum ſuperbiente, orbitæ Oculi admovere videtur dictum ſceleton, quaſi lachrymans.

No. LII. Puel-

de zal wel haaſt konnen oordeelen, dat de geſeyde Vaten niet inmiddels zyn gelegen in 't verwyderde Buyk-vlies, maar wel datſe van buyten tegens het ſelve aanleggen, en daar aan wel vaſt gehegt zynde, haar bekleetzel daar van ook ſchynen te hebben, en niet van de binnenſte oppervlakte van 't Buyk-vlies, gelyk ons de Autheuren verkeerdelyk hebben aangewefen, welk bekleetſel Scheevlies is geheten, (*Tunica Vaginalis.*) En nadien alle deſe zaken zoodanig van my zyn toebereyd datſe ons als een levendigh Darmbreuk voorkomen, zoo moetmen conſidereeren, dat ik dit ongeval tot dien eynde alſoo heb toegeſteld, op dat het haar zeer volmaakt zoude voorkomen, die in de Medicyne en Chirurgie haar komen te oeffenen, want veele hebben een verkeerde verbeeldingh van dit ongeval gehad. Op dat nu dit alles haar natuurlyke forme en rondigheyd zoude hebben, zoo heb ik deſe breuke opgevult met Cattoen, en het gedarmte met wind.

Dit geſeyde geraamte ſchynd een Neusdoekje te houden voor deſſelfs Ooghen-raden, gemaakt uyt een Vliesje, waar door heen duyſende van opgevulde Bloetvaatjens loopen, verbeeldende alzoo een, die bitterlyk ſchreyd.

No. LII. Het

N°. LII. Puellæ ſceleton ejuſdem fere ætatis, à cujus dextra dependet Thorax oſſeus pueri quinque circiter menſium, circa quem conſideratione dignum eſſe cenſeo, ſc: 1°. quod plures Coſtæ, præſertim lateris dextri, plurimis in locis fuerint ruptæ, & denuo ferruminatæ, unde admodum adhuc contortæ.

Notandum præterea, dictas fracturas haud fuiſſe perfectas, tunc enim majore callo eſſent obſeſſæ, ſed propter mollitiem coſtarum fracturæ fuerunt imperfectæ, an à compreſſione, vel quod calcatus fuerit infans? quod valde probabile, quia in utroque latere malum hæret.

3. Variæ Coſtæ binis in locis, dicto modo fractæ fuerunt.

4. Omnes iſtæ coſtæ videntur quoque deſtitui durâ & nitente ſuperficie, quâ ditatæ

N°. LII. Het geraamte van een Meyske ontrent van deſelve ouderdom, van wiens reghter hand afhangt, het gebeente van de Borſt van een Kind ontrent vyf Maanden oud, waar ontrent ik oordele deſe volgende zaken aanmerkelyk te zyn, namentlyk.

Ten 1ſten. Dat zeer veel Ribbens van de reghter zyde op veele plaatzen gebroken, en weder geheelt zyn geworden, waar door datſe ook nogh ſeer krom ſtaan.

Ten 2den. Staat ook te letten dat de Breuken deſer Ribbens niet volſtrekt zyn geweeſt, want dan zoo zoudenſe met meer calleusheyd beſet zyn geworden; edogh wegens der ſelve ſagtigheyd, zoo zyn de Breuken onvolmaakt, en als gekraakt geworden, of dit nu is veroorſaakt door knellingh en compreſſie, of wel dat het Kind is getrapt geworden? weet ik niet, hoewel zulks waarſchynelyk is, nadien aan beyde de zyde de Ribbens zoo qualyk zyn geſtelt.

Ten 3den. Verſcheyde Ribbens zyn op twee plaatzen op de zelve wyſe gebroken geweeſt.

Ten 4den. Alle deſe Ribbens ſchynen ontbloot te zyn van haar harde en blinkende uyterlyke ſub-

tatæ ſunt, unde juſto quoque molliores.

A ſiniſtrâ dependet integrum Inteſtinum Cæcum cum annexa portione Ilei, è corpore ovino: quanta differentia ſit inter hoc Inteſtinum ovinum & humanum, videri hic poteſt.

N°. LIII. Portio cutis capitis humani ſuperior, ſcutellam repræſentans, per quam tot vaſa ſanguinea ſunt diſperſa, ut tota Cutis à repletione materiæ ceraceæ, ſit rubicundiſſima.

ſubſtantie, waar van anderzints de welgeſtelde Ribbens voorſien zyn: Hier door is 't ook datſe veel te ſagt zyn.

Van deſſelfs linker handje hangt ook af de geheele blinde Darm van een Schaap, met een ſtuckje van de boghtige Darm, zoo dat men hier zien kan, hoe groot het onderſcheyd is tuſſchen die van een Menſch, en die van een Schaap.

No. LIII. Het vel van 't bovenſte deel des Hoofts van een Menſch, 't welk een ſchoteltje komt te verbeelden. Het ſelve is vol van opgevulde Bloetvaatjens, ſoo dat het geheel en al bloedrood ons voorkomt.

ASSER TERTIUS. De Derde PLANK.

*N°. LIV. PHiala in liquore conſervans infantis Colem cum coliis ſuis, colore vivido.

N°. LV. Infantis Pes eodem modo conſervatus, & ita præparatus, ut ligamenta, præſertim Teres, in conſpectum veniant.

Not. 1. Ligamentum Teres viſui ſeſe non offert, niſi Patellâ, à Musculorum tendinibus præciſâ, dependeat. vide Tab. III. Fig. 1. Theſ. VII.

2. Variis Musculis ſeparatis,

N°. LV. HEt voetje van een Kindje in heldere voght, 't welk zoodanig is toebereyt, dat de banden, inſonderheyd de rond-en langhe geſien konnen werden.

Aanm. ten 1ſten. Dat de rond-en langhe band zigh niet op doet, voor al eer de Knie-ſchyf van de Peſen der ſpieren afgeſneden zynde, nederwaarts werd gebragt. Ziet de III. Plaat. Fig. 1. van dit VII. Cabinet.

Ten 2den. Verſcheyde Spieren

tis, Nervus per Tibiæ partem poſteriorem decurrens, et denudatus, hic videri poteſt.

N°. LVI. Pueri Ren uterque, quorum alter Rene ſuccenturiato inſtructus, per dorſum in duas partes eſt diviſus, ut nonnulla interiora appareant, ſc: Papillæ renales, Ductus urinoſi &c.

N°. LVII. Infantis portio Thoracis, in qua, Muſculis ablatis, in conſpectum veniunt cavitates, corporibus Vertebrarum interpoſitæ, de quibus vide Theſaur V. Tab. III. Fig. 2.

Præterea hic videri poſſunt Arteriæ Intercoſtales externæ, à me detectæ, & delineatæ in Theſaur. 1°. Tab. III. Fig. 3.

N°. LVIII. Fætus humani brachium, in cujus manu continetur Fungus, Placentulam uterinam, cum ſuo integumento craſſiore, repræſentans.

Notandum interim, Fungum illum eſſe repertum ſuper particulam corporis humani, quam in phiala, modico liquore repleta, invene-ram,

ren afgeſneden zynde, zoo komt ons hier bloot in 't geſight die Zenuw, dewelke door het aghterſte van 't Been loopt.

N°. LVI. Beyde de Nieren van een Jonghe, waar van d'eene, nogh is voorſien van deſſelfs Bynier, en is een der ſelve Nieren na de lenghte opgeſneden, om alzoo eenighe inwendighe zaaken te konnen zien, namentlyk de Nier-tepels, de Piscanaaltjens &c.

N°. LVII. Een ſtuk van de Borſt van een Kind, waar in, de ſpieren geweert zynde, die holligheden geſien werden, dewelke tuſſchen de Lighamen der Wervel-beenderen zitten, waar van verders kan werden nageſien het V Cabinet, de III Plaat en Fig. 2.

Ook kan men hier zien de uytwendighe tuſſchen-ribbighe Slag-aderen, van my eertyts ontdekt, en afgebeelt in 't I. Cabinet de 3 Tafel Fig. 3.

N°. LVIII. De Arm van een Kind, in wiens handje gevonden werd een kleen Campernoelje (*fungus*), dewelke een Moerkoekje, met deſſelfs dicke vlies komt te verbeelden.

Aanm. ondertuſſchen, dat deſe kleene Campernoeilje van my gevonden is op een gedeelte van een Menſch, 't welk ik had bewaart in een vles met een matelyke quantiteyt van voght, en hier

ram, ex qua particula propullulabat dictus Fungus, vid. Tab. II. Fig, I. Theſ. VII.

hier uyt is het ſelve komen te groejen, ſiet de 2 Taf. I. Fig. van dit VII. Cabinet.

N°. LIX. Sceleton fœtus humani immaturi, ſex circiter menſium, à cujus ſiniſtra dependet portio membranæ Pulmonis rubicundiſſima, propter vaſorum ſanguineorum repletionem, eſtque dictum ſceleton albiſſimi coloris.

N°. LIX. Het geraamte van een Kind van ontrent ſes Maanden dragts, van wiens reghter handje af hangt een ſtukje van 't Vlies van een Menſche Longh, 't welk bloet rood voor komt, wegens het opvullen der Bloetvaaten. Dit geſeyde geraamte is byzonder wit van couleur.

* N°. LX. Partes generationis Puellæ, in liquore conſervatæ; in iis membrana Hymen, Caput Clitoridis, cum ejus Præputio, Nymphæ, Meatus urinarii orificium &c. videri poſſunt.

N°. LXI. Gliris ſceleton nitidum, quod uno pede, ſine fulcro ligneo, ferreo, aut æneo, inſiſtens, mira geſticulatione, quaſi ſaltando, fruſtum Inteſtini Jejuni hominis continere videtur, cujus vaſis ſanguineis repletis, ſanguineo colore eſt præditum.

N°. LXI. Het geraamte van een Rot, 't welk mede ſeer wit zynde, van geen vreemd toegebragt ſteunſel van hout of yſerdraat voorſien is, 't ſelve verbeeld een danſſend geraamte, in een vreemd poſtuur. Tuſſchen deſſelfs voorſte pooten hout het vaſt een ſtuk van een Menſche nughtere Darm (*inteſtinum jejunum*) 't welk zeer rood is wegens het opvullen der Bloetvaten.

N°. LXII. Portio Inteſtini Jejuni balænæ majoris, in liquore conſervata.

Not: I. Maximam habere analogiam Inteſtina balænæ, cum Inteſtinis humanis, hic luculenter apparet: Rugæ autem interiores, Juga mihi dicta, haud præciſe eundem

N°. LXII. Een Vles met voght, waar in een groot ſtuk van de Nughtere darm van een groote Walvis werd bewaard, waar ontrent te zien is, die groote overeenkomſte, die de ſelve heeft met de Nughtere darm van een Menſch. Alleen ziet men dat de inwendighe ſuperficie, die ik latwyſe verhevent

dem ordinem ſervant, ſicuti in homine, ſed confuſe decurrunt, et mentiuntur rugas interiores ſtomachi humani.

N°. LXIII. Portio Maxillæ ſuperioris ex vervece, in qua videre licet per integumentum, quo obducuntur Oſſa ſpongioſa inferiora Narium, Vaſa Arterio-mucoſa, denſiſſime conſtipata & recto ductu currentia, ad Naſi extremum uſque.

Cum viderem peculiarem in illis vaſis curſum, & obſervarem in illis nullas fere ramificationes laterales, & quod plus eſt, rarò liquore ſanguineo imprægnatas eſſe: quid de illis eſſet, dubitare cæpi; Itaque Arterias Carotides replevi ceraceâ materiâ rubrâ, quo facto, omnia ad unum uſque imprægnabantur. (Vid. Tab. III. Fig. 2. Theſ. VII.) id quod mihi indicio erat, dicta vaſa continuationes eſſe Arteriarum: jam porro obſervo ſc: integumentum comprimendo verſus Naſi extremum, ex iis effluere

ventheden heb genoemt, en by andere bekent ſtaan met de naame van oogh-luykende Klap-vlieſen, niet na de ronte des Darms, maar confuſelyk haar opdoen, als de inwendige rimpels der Menſchen maghen zonder eenighe ordre te houden.

N°. LXIII. Een ſtuk van de opperſte Kaak van een Schaap, waar in te zien zyn alle die Slagaderlyke ſnotterige vaten, dewelke verſpreyt zyn door het bekleetzel van de onderſte ſpongieuſe Beenderen van de Neus, dewelke zeer dight en met een reghte cours by een lopen tot het uyterſte der Neusgaten.

Wanneer ik in deſe vaten een byzondere cours ſagh, en datſe naulykx eenighe zy-tackjens van haar gaven, ook datſe ſelden met bloet vervult geſien wierden, zoo heb ik beginnen te twyfelen, en te onderſoeken wat van de ſelve mogt zyn.

Hier op zoo heb ik de Slaapſlag-aderen op myn manier vervult, waar door ſy alle te gelyk ook zyn vervult geworden, (gelyk de 2 Fig. van de III. Plaat, van dit VII. Cabinet aanwyſt) 't welk my tot een bewys was, deſelve continueel te zyn met de Slag-aderen. Nu zoo heb ik ook verders bevonden door het perſſen van dit bekleetzel na het uyteynde van de Neus, daar door een heldere en dunne ſnotterige voght

re

re liquorem limpidum Muco-ſeroſum, præſertim poſt macerationem in aqua ſimplici, id quod ſatis ſuperque indicat vaſa illa eſſe habenda, pro vaſis excretoriis.

Præterea hodie mihi videre videor aliquid peculiare circa illa vaſa, quæ nondum ſatis perſpecta, in aliud tempus reſervare decrevi.

Conſiderandum ulterius, quod, quamvis illa vaſa non tam diſtincte appareant, in corpore humano, quin tamen quoque adſint, vix ſit dubitandum.

N°. LXIV. Sceleton fœtus quinque circiter menſium, cujus ſiniſtrâ tenet portionem Inteſtini, cujus Arteriæ in totum ſunt repletæ.

N°. LXV. Phiala liquore repleta, in qua continetur portio Aſperæ Arteriæ, quam ceraceâ materiâ rubrâ replevi ad ultimas extremitates uſque.

Quicunque inter Anatomicos dictam portionem adſpexerit, facile judicaturus eſt, figuras, ab aliis in lucem editas, neutiquam cum hoc ramo neque cum naturali conſtitutione, convenire Vid. Tab. III. Fig. 3. hujus Theſaur. VII.

voght uytvloed, voornamentlyk, na dat dit voorwerp een dagh in 't water gelegen heeft, 't geen genoegſaam te kennen geeft, dat deze vaten te houden zyn voor uytvloeijende canaalen.

Daarenboven zo komt my nog yets zeldſaams voor in deſe canaalen, 't welk nogh niet ten vollen onderſogt hebbe, weshalve zulks genootzaakt ben uyt te ſtellen tot op een ander tyd.

Verders ſtaat te letten, dat hoewel deſe vaten zoo diſtinct in een Menſch niet werden gezien; zoo is 't evenwel, dat ik naulyks twyfele, of zy werden mede in de neus van een menſch gevonden.

N°. LXIV. Een zeer wit geraamte van een kind van ontrent vyf maanden dragts, wiens linker handje een ſtuk van een menſche darmtje draagt, wiens bloetvaten curieus opgevult zyn.

N°. LXV. Een vles met voght, waar in onthouden werd een ſtuk of tack van de Longhepyp, dewelke ik tot de uyterſte eynden toe opgevult heb met een roodwaſſighe ſtoffe.

Wat Ontleder die dit voorwerp komt te ſien, zal wel haaſt konnen oordeelen, dat de Figuuren by andere uytgegeven, geenſints overeenkomen met dit voorwerp. Ziet de 3de Fig: en 3de plaat van dit Cabinet.

N°. LXVI. Portio Inteſtini recti è puero, in cujus ſuperficie interiore Pori ſeu oſcula, tam denſe ſunt ſtipata, ut cribrum repræſentet. Vid. Tab. III. Fig. IV. hujus Theſaur.

N°. LXVI. Een ſtuk van de regte Darm uyt een jonghe, waar in de alſoo genoemde ſweet gaatjens of mondekens, zoo digt by een ſtaan als of het een ſeef ware. Ziet de 4 Fig. van de 3de Plaat van dit Cabinet.

N°. LXVII. Stomachi portio, per quam Arteriæ numeroſiſſimæ, & repletæ, diſtributæ ſunt; idque è corpore fœtus ovini immaturi.

N°. LXVII. Een gedeelte van de Maag van een onvoldrage Schaapje, door 't ſelve loopen overvloedigh veel opgevulde bloetvatjens.

N°. LXVIII. Embryonis humani Placentula nitidiſſima, cui cruor condenſatus cohæret, qui Placentulæ molem augere quidem videtur, attamen ad Placentulam haud pertinet, ſicuti in præcedente Theſ. VI. quoque indicavi.

N°. LXVIII. Een zeer curieus moerkoekje van een kleen menſche ſchepſelke, waar aan een groot ſtuk geronne bloed vaſt zit, 't welk de groote van 't Moer-koekje wel ſchynt te vermeerderen, eghter zoo behoort het daar niet toe, gelyk zulkx van my ook is aangewezen, in 't voorgaande VI Cabinet.

N°. LXIX. Muris ſceleton, uno ex poſterioribus pedibus, ſine adminiculo, inſiſtens, ſaltare quaſi videtur, continetque dextro & anteriore pede fruſtum venæ inflatæ, exſiccatæ & apertæ, ut vera conſtitutio ſimplicis Valvulæ, ramis venoſis præpoſitæ, cerni poſſit.

N°. LXIX. Het geraamte van een muys, ſtaande alleen op een der agterſte pooten als danſſende, en dat zonder eenig vreemt ſteunſel, het zelve houd in zyn regter en voorſte poot een ſtuk van een opgeblaſe ader, dewelke opgeſnede is, om alzo de eenvoudige Klapvliesen te zien, dewelke gemeenelyk geplaaſt zyn, voor de uytgang der takken van de Aders.

Siniſtro & anteriore pede arripere videtur portionem Venæ jugularis humanæ, Valvulis

In deſſelfs linker poot hout het een ſtuk van een bloet-ader uyt de hals (*vena jugularis*) van een menſch, 't welk van twee tegen den

vulis bicompoſitis inſtructam.

N°. LXX. Phiala in liquore conſervans Mammam muliebrem, ſecundum longitudinem ſectam, ut facies interior videri poſſit.

Notandum interim, neque in hac, neque aliis Mammis in ſtatu naturali, ullas reperiri ita decantatas Glandulas, ſicuti antea fuſius declaravi.

ASSER QUARTUS.

N°. LXXI. PHiala ſicca & in ea portio Inteſtini jejuni, cujus tunica ſecunda ſeu celluloſa egregie videri poteſt.

N°. LXXII. Portio Meſenterii, cujus Arteriis repletis, Glandulæ Meſenterii cernuntur rubicundiſſimæ, propter Arteriarum repletionem.

N°. LXXIII. Cutis Elephantis portio.

N°. LXXIV. Penis virilis in lamellas diſſecti portio, in qua videri poteſt, corpus Nerveo-ſpongioſum minus, integrum Meatum urinarium ambire, id quod in omnibus non habere locum, demonſtravi in præcedenti. No-

den ander ſtaande Klap-vliezen voorzien is.

N°. LXX. Een vles met vogt waarin te ſien is de bor ſt van een vrouw, dewelke na de lenghte opgeſneden is, om deſſelfs inwendige geſtalte te konnen ſien; waar ontrent te conſidereren ſtaat, dat noch in deſe, nog ook in andere wel geſtelde borſten geen zo zeer berugte kliertjens te vinden zyn.

De IV PLANK.

N°. LXXI. EEn droog glas, waar in bewaart werd een ſtuk van de Nugteren darm uyt een Menſch, wiens twede of Celluleus vlies zeer perfect geſien kan werden.

N°. LXXII. Een ſtuk van 't Darm-ſcheyl, wiens ſlag-aderen opgevult zynde, de Klieren van 't Darm-ſcheyl bloed rood haar vertoonen.

N°. LXXIII. Een ſtuk van 't vel van een Oliphant.

N°. LXXII. Een moot van een menſche roede waar in te ſien is, dat het kleene ſpongieuſe Zenuagtigh lighaem de gantſche watergang omringt, en dat dit niet alſints zoo gevonden werd, heb ik hier voorheen getoont.

Notandum Interim omnia corpora Nerveo-ſpongioſa, ceraceâ materiâ eſſe repleta.

Merkt ondertuſſchen, dat in dit voorwerp alle de drie Spongi-eus-Zenuwagtighe Lighamen met een waſſighe ſtoffe zyn opgevult.

N°. LXXV. Fœtus humani, ſex circiter menſium Hepar, balſamo, lapidis inſtar, induratum & à plurimis annis in formâ ſiccâ conſervatum.

N°. LXXV. De Lever van een Kind van ontrent ſes Maanden drägts, 't welk ſteen hard gebalſemt is, en van over ſéér veel Jaaren by my is bewaard geworden.

N°. LXXVI. Teſtudinis caput oſſeum, coloris nivei demptâ maxillâ inferiore.

N°. LXXVII. Een doodshoofd van een Schiltpadde, wit van couleur ſonder de onderſte kaak.

Thes: 7.

Tab. I.

C. Huijberts. ad vivum ſculp:

FIGURARUM THESAURI VII. Explicatio.

TABULA. I.

FIG: I. denotat Lienem puellæ Giganteæ.

A. Vaſorum ſanguineorum extremitates in totum explicatæ tomenti ſeu goſſypii inſtar tenues; illæ autem ante explicationem Glandularum formâ occurrebant.

B. Dictorum extremitates ex parte tantum explicatæ.

C. Portio ſuperficiei Lienis non explicata.

D. Arteria ſplenica.

E. Vena ſplenica.

F. Foveæ majores, ab avulſione membranæ, Lienem ambientis, productæ.

G. Foveæ minores propter eandem cauſam productæ.

FIG. II. Supra dictæ Giganteæ puellæ Plexum Choroideum exhibet, qui longiſſimus quidem, aſt tenerrimus occurrit.

FIG.

Uytlegginghe Van de Plaaten van 't VII. CABINET.

De eerſte TAFEL.

FIG. I. Wyſt ons aan de Milt van een Jonge Reuſinne

A. De uyterſte uyteynden der bloetvaten, dewelke ontdaan of van den andere geweken zyn, deſe zyn zo fyn als dons of Cattoen: edog voor datze ontdaan waren, verbeelden zy Kliertjens te zyn.

B. Deſſelfs uyteynden, die ten deele ontdaan zyn.

C. Een gedeelte van de ſuperficie deſes Milts, dewelke niet ontdaan is.

D. Des Milts ſlag-ader.

E. Des Milts Ader:

F. Grote kuyltjens, voortkomende door het afhalen van 't Vlies, dat de Milt bekleed.

G. Kleender kuyltjens, door deſelve oorzaak voortgebragt.

Door de IIde. Fig. werd verbeeld de aderlyke vlegtingh (*Plexus Choroideus*) uyt deſelve Reuſinne, dewelke wel zeer lang, maar ook zeer teder van wezen is.

De

Fig. III. Portionem Duræ matris ex homine demonſtrat, facie exteriore viſam.

A. Duræ matris portio.

B. Agmen corpuſculorum Milii formâ, quæ minimæ aciculæ caput haud ſuperant magnitudine.

C. Dicta corpuſcula ſolitaria.

D. Foveæ, in ſinu longitudinali exſculptæ.

E. Portio Duræ matris, à latere ſinus longitudinalis.

F. Sinus longitudinalis apertus, & nonnihil reflexus, ut cavitas, & quicquid in ea continetur, cerni poſſint.

Fig. IV. Indigitat dicta corpuſcula è ſinu exempta, quorum non nulla parvis quaſi pedibus prædita ſunt.

De III. Fig: verbeelt een ſtuk van 't harde Harſſenvlies uyt een Menſch, wiens oppervlackte hier gezien werd.

A. Een ſtuk van 't harde Harſſen vlies.

B. Veel by een ſtaande geerſt-gelykende Lighaamtjes, dewelke het hoofd van een kleene ſpeld niet komen te overtreffen.

C. Deſelve Lighaamtjens haar eenſaam vertonende.

D. Kuyltjens, dewelke, in de langwerpige groef, gevonden werden.

E. Een ſtuk van 't harde Harſſen vlies bezyde de langwerpighe groef.

F. De langwerpighe groef opgeſneden, en op de zyde wat omgeſlagen om deſſelfs holte en 't geen daar verders in is, te konnen zien.

De IV de Fig: vertoont ons de geſeyde lighaamtjens, dewelke uyt de groef zyn genomen, en zyn eenighe der ſelve als met ſteeltjens voorzien.

TABULA II.

Quinque objecta repræſentat, quorum

I. INfantis Brachium demonſtrat, Littera A notatum, in cujus manu con-

De II PLAAT,

Verbeelt ons 5 Figueren, waar van de

I. EEn arm van een Kind vertoont, in wiens hand onthouden werd een campernoelje

C. Huÿberst. ad vivum Sculp.

continetur Fungus, à me repertus ſupra particulam carneam corporis humani ſecundinam mentiens parvulam.

B. Pelliculæ Analogum, Chorium mentiens.

C. Fungus, Placentulæ ſimilis.

Fig. II. Cerebri humani portionem demonſtrat, per cujus ſuperficiem, ſupra Piam matrem Veſiculæ diſſeminantur diverſæ formæ, Vaſa lymphatica repræſentantes, ſuntque nil niſi Tunicæ Arachnoïdeæ elevationes artificioſæ, à flatu per tubulum adactæ. Hoc autem Cerebrum in Theſauris ſervare mihi quidem animus erat, verum ènimverò cum impoſſibile mihi fuerit flatum in dictis vaſis retinere, non conſervavi. Vide ulterius hac de re Programma Anatomicum A°. 1706. diebus canicularibus typis mandatum, in quo dixi, me hactenus nulla offendiſſe vaſa Lymphatica vera in Cerebro humano, neque in ejus membranis, & multum me debiturum illi, qui vel minimum ramuſculum

je dewelke van my gevonden is op een ſtuk vlees van een Menſch, verbeeldende een klene Nageboorte.

A. Een vlies-gelykende uitſpanſel, 't welk het vlies Chorion niet qualyk gelykt.

B. Het Campernoelje gelykend Lighaamtje, een kleen Moerkoekje niet qualyk gelykende.

De IIde Fig: verbeeld een ſtuk van de Herſſene uyt een menſch, langhs wiens oppervlakte boven het dunne Harſſen-vlies veel blaasjens werden gezien van verſcheyde forme, verbeeldende niet onaardig eenige watervaten, en zyn deze egter niet anders, als afwykinghen en verheventheden van 't Spinne-web gelykende vlies, (*Tunica Arachnoidea*) welke verheventheden haar opdoen, als men behendigh komt te blazen met een blaaspypje tuſſchen het Spinne-web wyſe en dunne Harſſen-vlies. Myn voorneemen was wel deſe Harſſene te bewaare, maar nadien het my onmogelyk was, de wint te houden in deſe verheventheden of valſche vatiens, zoo heb ik deſelve niet bewaart, ziet verders hier over na myn Anatom: Programma, 't welk van de Somer in druk is uytgegaan, waar in ik geſegt hebbe, noyt eenighe opreghte Watervaten in

lum veri Lymphæ-ductus, Valvulis conjugatis inſtructum, mihi demonſtraverit.

A. Cerebri portio.
B. Pſeudo-vaſa Lymphatica.

Fig. III. Exhibetur portio Peritonæi cujusdam Hydropicæ, hydatidibus referta.

A. Peritonæi portio.
B. Hydatides.

Fig. IV. Explicatio.

A. Grumus ſanguinis ſeu cruoris.
B. Membranæ, Embryonem obducentes.
C. Rudimentum Funiculi umbilicalis, craſſitie Embryonem fere ſuperans.
D. Embryonis caput, in quo unius oculi rudimentum videri poteſt.
E. Dorſum embryonis.

Fig. V. Hominis Labium utrumque cum portione Malarum.

A. Cutis cum pinguedine.

B. Epi-

in harſſene, nog in deſſelfs vlieſen gevonden te hebben, en dat ik my ook zeer veel zal verpligten aan hem, die my 't minſte takje van een waar watervat (*Vas Lymphaticum*) voorzien met twee tegens den andere ſtaande Klapvliesjens, zal komen aan te wyzen.

A. Een gedeelte van de harſſene.
B. Zoo genoemde dog valſche Water-vaten.

De III. Fig. Wyſt ons aan een ſtuk van 't buykvlies van een waterzughtighe Vrouw, 't welk vervult is van waterblaasjens.

A. Een ſtuk van 't buykvlies.
B. Waterblaasjens.

Uytleggingh van de IV Fig.

A. Een ſtuk geronne bloed.
B. De vlieſen, dewelke het beginſel van 't ſchepſelke komen te omvangen.
C. Het begin van 't Navelſtrengetje, 't welk het beginſel van 't ſchepſeltje in dikte by na overtreft.
D. Het Hoofdje van 't Schepſeltje, waar in men het begin van een der twee oogen zien kan.
E. Deſſelfs rugge.

De V. Fig. Wyſt aan beyde de Lippen van een Menſch met een kleen gedeelte van de wanghen.

A. Het vel met deſſelfs vet.

B. Het

THES. 7. TAB. 3.

C. Huijberts. ad vivum ſculp.

B. Epithelia labiorum, ut & Malarum.
C. Papillæ nervoſæ, ſerico villoſo ſimiles.
D. Oris apertura.

TABULÆ III.

Explicatio.

FIG. I. Exhibetur Epiphyſis inferior oſſis Femoris, cum annexa Patella & Tereti ligamento.

A. Epiphyſis oſſis Femoris inferior.
B. Arteriolæ per latera Cartilaginis diſtributæ.
C. Ligamentum Teres, cujus ope, inter cætera, Patella quoque connectitur inferiori Epiphyſi oſſis Femoris.
D. Vaſa, & præſertim Arteriolæ, per ſubſtantiam cartilagineam Patellæ diſperſæ.
E. Reliquiæ Tendinum Muſculorum Tibiam extendentium, quibus firmiter connaſcitur Patella.
F. Patella dependens.

FIG. II. Oſſa ſpongioſa Narium ex ove exhibentur.

A. Portio ſepti narium, loco ſuo

B. Het bekleetſel der Lippen, en dat der wanghen.
C. De Zenuwighe Tepeltjens, fluweel gelykende.
D. De openingh des monds.

Verklaring van de

III. PLAAT.

IN de 1ſte Fig. werd ons aangeweſen de onderſte aanwas van 't Dye-been, met deſſelfs Knieſchyf en rond en langhe band.

A. De onderſte aanwas van 't Dye-been.
B. De ſlag-aderkens lopende langs de zyde van 't kraakbeen.
C. De rond en langhe band, waar door de Knieſchyf, onder andere, ook vaſt gehegt werd aan de onderſte aanwas van 't Dye-been.
D. De vaten, en inſonderheyd de ſlag-aderkens, dewelke door het kraakbeen van de Knieſchyf lopen.
E. Het overblyfſel der Peſen van de ſpieren, dewelke het ſcheenbeen uytſteken, waar aan de Knie-ſchyf ook vaſt zit.
F. De afhangende Knie-ſchyf.

De II. Fig: wyſt ons aan de ſponcieuſe beenderen van de Neus uyt een Schaap.

A. Een gedeelte van 't tuſſchenſcheyt-

ſuo nonnihil remota, ut oſſa ſpongioſa Narium luculenter in conſpectum venirent.

B. Unum ex oſſibus ſpongioſis ſuperioribus, per cujus involucrum vaſa plurima ſunt diſperſa, reptatu diverſa ab illis, quæ ſunt diſtributa per involucrum oſſis ſpongioſi inferioris.

C. Inferior portio ſepti Narium.

D. Os ſpongioſum inferius, per cujus involucrum plurima Arterio-pituitoſa vaſa, prorſus alio reptatu currentes, quam quidem arteriæ in ſuperiori oſſe ſpongioſo.

E. Inferior pars oſſis ſpongioſi, in qua plurima oſcula reperiuntur, per quæ latex ſeroſus, aut ſi mavis ſeroſo-pituitoſus in vivis ſponte, & in defunctis per expreſſionem, emanat.

Fig. III. Ramum Aſperæ Arteriæ denotat, ad extremum uſque repletum ceraceâ materiâ rubrâ.

In illo videri poteſt differentia inter hanc, & alias figuras, ab aliis in lucem editas.

Fig. IV. Pueri Inteſtini Recti

ſcheytzel van de Neus, 't welk wat uyt zyn plaats is geduwt, om alzoo de ſponcieuſe beenderen beter te konnen zien.

B. Een van de opperſte ſponcieuſe beenderen, door wiens bekleetſel veele vaten loopen, en dat met een andere cours, als wel die, dewelke door het bekleetſel van de onderſte ſponcieuſe beenderen haar verſpreiden.

C. Het onderſte gedeelte van 't tuſſenſcheytſel van de Neus.

D. Een van de onderſte ſponcieuſe beenderen, door wiens bekleetſel zeer veel ſlag-aderlyk-ſnotterighe (*Arterio-pituitoſa*) vaten lopen, en dat op een geheel andere wyſe, als wel de Slagaderkens van 't bekleetſel der opperſte ſponcieuſe beenderen.

E. De mondekens, waar door de dunſnotterige voght, komt te lopen in de levendighe, en uytgeperſt kan worden in de doode voorwerpen, en dat in 't onderſte gedeelte van 't geſeyde ſponcieus been.

De III. Fig. Betekent een tak van de Longhe-pyp, dewelke tot het uyterſte toe met een roodwaſſighe ſtoffe is vervult.

Hier kanmen nu zien het groot onderſcheyd tuſſchen deze Figuren, en die, dewelke van andere in 't ligt gegeven zyn.

De IV. Fig. Wyſt ons aan een ſtuk

Fig. 1.

C: Huyberts. ad vivum ſculp:

ƈti portio, facie interiore viſa, in qua innumerabiles aperturæ ceu oſcula viſuntur.

Fig. V. Plexus Choroïdeus è cerebro ovino in aliud mutatus.

A. Portio membranoſitatis nutans.

B. Portio explicata.

C. Arteriolæ, maxima parte plexum Choroïdeum conſtituentes, & in rotundos globulos, mutatæ.

Fig. VI.

A. Ramus Plantæ, quæ dicitur Planta Africana, Portulacæ folio. Hort. Amſt. part. I.

B. Floſculi exigui pentapetali, cum ſtylo florido.

C. Pſeudo-membrana à me confeƈta, ex ſanguine ſeu cruore meo poſt venæ-ſeƈtionem, idque ſolâ conquaſſatione. Vide ſupra-citatam deſcriptionem.

TABULA IV.

FIG. I. Portio Inteſtini Coli, cum annexo cæco, ut & Proceſſu vermiformi, nec non portione Ilei ex Gigantea puella.

A. Co-

ſtuk van de regte darm uyt een jonghelingh, waar aan men in de binnenſte oppervlakte beſchouwen kan de ontelbaare openingtjens of mondekens.

De V. Fig. Verbeelt een ontaarde ſlag-aderlyke vlegting uyt de Herſſene van een Schaap.

A. Het vlieſigh weſen, 't welk nederwaarts af hangt.

B. Deſſelfs uytgeſtrekt gedeelte.

C. Slag-aderkens voor het grootſte gedeelte de ſlag-aderlyke vlegtingh makende, in ronde bollekens verandert.

De VI. Fig.

A. Een tak van een Afrikaans gewas, 't welke genaamt werd Afrikaanſe plant met porceleyn bladeren in 't 1 deel van de Hort. Amſtelod. beſchreven.

B. De kleene vyfbladige bloemtiens, met haar bloeyend ſtyltje.

C. Een vals of onwaar vlies, van my toebereyt uyt myn eygen bloed na een aderlating, door het gints en weder ſlingeren des takx door het bloed. Ziet verders de beſchryving hier boven vermelt.

De IV. TAFEL.

IN de 1ſte Fig. werd verbeelt een ſtuk van de Colyk darm, met deſſelfs blinde darm, en worm-wyſe uytſteekſel, uyt een Reuſinne.

A. Een

A. Coli portio.

B. Ilei portio.

C. Proceſſus Vermiformis.

Fig. II. Inteſtini Ilei, ex homine deſumpti, portio, cum diverticulo præternaturali.

A. Diverticulum præternat:, quadrupedis caput repræſentans.

B. Ilei portio.

Fig. III. Idem fere demonſtrat ex alio homine.

A. Diverticulum præternat:

B. Ilei portio.

A. Een deel van de Colyk darm.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

C. Het wormwyſe uytſteek.

De II. Fig. Een ſtuk van de bogtighe darm uyt een menſch, waar in gevonden werd een tegens natuurlyk vertrek.

A. Het onnatuurlyk vertrek, het hoofd van een viervoetigh gedierte verbeeldende.

B. Een deel van de boghtighe Darm.

De III. Fig. Verbeelt ons by na het zelve uyt een ander menſch.

A. Het onnatuurlyk vertrek.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

FINIS.

FREDERICI RUYSCHII,

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris, nec non Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ

THESAURUS ANATOMICUS OCTAVUS.

Cum Figuris æneis.

HET ACHTSTE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Kruytkunde, als mede Lid van de Keyſerlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1709.

CELEBERRIMO VIRO

FREDERICO RUYSCHIO

Quum Theſaurum Anatomicum ederet.

Pyramidum moles, & Regum funera Memphis
Jactet in innumeros arte parata dies.
Tu facis, o RUYSCHI, ne ſit minor Amſtela Nilo;
Aut Ptolemaeeas Belga requirat opes.
Ars tua laeſuro non tantum ſubtrahit aevo
Corpora, & hac una ſe pietate probat;
Verum aliis artus hominum, venaſque latentes
Indicat, & coecum prima recludit iter.
Mille modis prodes. Sed inutilis accola Nili
Servat arenoſo corpora furva ſolo:
Corpora, quae durum retinent immota rigorem.
Tu facis in juſſos flectere membra modos.
Pyramides, damnum credam leve, deſtruat aetas;
Ingenii maneant dum monumenta tui

HADRIANUS RELANDUS.

OP DE VERZAAMLING VAN WONDEREN

OF

ANATOMISCHE CABINETTEN,

VAN DEN

SCHRANDEREN, HOOG-GELEERDEN, EN AL-OM VERMAARDEN HEER

FREDERIK RUYSCH,

HOOG-LEERAAR IN DE SNYKONST EN KRUYDKENNIS

TOT AMSTERDAM.

Elucet ut reliquis Hesperus ex astris.

STa Leſer die dees blaan beſchouwt,
En ſiet de dooden als weer leven,
De kleyne Wereld heel ontvouwt,
Door RUYSCH, die uw dien ſchat komt geven.
Men ſtond verwondert, toen de menſch
Doorkroop zyn eygen ingewanden,
En zyn natuur na zynen wenſch
Wiſt af te beelden met zyn handen;

En

En wroette ſpier en zenuw door,
En zocht ſlagaderen en aderen,
Om kloek op dat doorlugtig ſpoor,
Veel wetenſchappen op te gaderen.
Maar zint dat RUYSCH door *Balzemkunſt*,
Oneyndig meer quam aan te toonen,
Verdiend dit voorig naauw meer gunſt,
Maar deſe *Cabinetten* Kroonen.
Wie hier nog twyffelt, die beſoek
RUYSCH in ſyn huys, daar ſult gy vinden,
Dat gy nooyt zaagt in eenig Boek,
Of ymand ſig dorſt onderwinden.

Artibus ingenuis quæſita eſt gloria multis.

G. GORIS *M. D.*

OP HET GADELOOS
ANATOMISCH CABINET,
GESTOFFEERT DOOR DEN HEERE
FREDERIK RUYSCH,

Med: Doctor, Hoogleeraar der Ontleed- en Kruydkunde,
Medelid van de Keizerlyke Maatſchappy.

QUI TERRAS, REGITIS QUI MUNDI FRÆNA TENETIS,
MEMENTOTE MORI.

TReed toe, beſchouwers, ſiet, hoe de grote ontleder
De doorgeleerde RUYSCH, u, hier tot aandacht nood,
En wyſt, konſtlievenden; met tong, lancet, en veder,
Wat nut geſtorvene verſchaffen na hun dood,
Dit Cabinet, gepropt vol duyſend ſeldſaamheden,
Verſchaft d'aandachtigen een Zielsgedachtenis,
Hoe al 't geſchapene geſloopt wort hier beneden,
Schoon, duurſaam, welgemaakt, welvarend', vaſt, en fris,
Hier ſiet men ſtuk, voor ſtuk, de menſchelyke delen,
Met al het ingewand, gebalſemd, en bewaard.
Long, lever, aderen, milt, nieren, bekkenelen,
Gedarmte, muſculen, maag, blaas, zoo net vergaard,
Dit hert, dees tong, dit breyn, dees' zenuwen, dees' ſpieren,
Dees klier, dit herſenvlies, dees galblaas, deſe huyt,
Vertonen Scheppers hand, in 't wonderlyk beſtieren
Des *a* kleenen werelds, die, dit al, in ſich beſluyt.
Treed voort, leergierige, begeeft u verder binnen

Be-

a *Microcoſmus, de kleene Wereld, de Menſchen alſoo genaamt.*

Beſchouwd eerbiedelyk Gods wonderen, ſiet hier
Der menſchen, kleen, en groot, haar eerſte grond beginnen,
Siet hier een ſchepſelken niet groter als een *b* mier.
Aanmerk, hoovaardige, die aan u broſſe leden,
U halve levenstyd, met los getoy verſpilt,
Leer nutter, bid ik u, de dier'bre tyd beſteden,
Dit ſeggen u, dees doon, ſoo ghy ſlechs horen wildt.
Komt ook, verwatene, geſlagen ongodiſten,
Die alles aan 't geval, op loſſe ſchroeven ſteldt,
Hier, zal het koude Rif, u dwalingen betwiſten,
Vertwyfelde, o, ſiet, u vonnis hier geveldt.
En ghy Godvruchtige, hier kanmen u bewyſen,
Hoe eens, d'almachtigen dees' hier verſpreyde Leën,
Hoe kleen ook, elk by 't ſijn, in tyd, ſal doen verryſen,
In die geſtaltenis des lichaams, als voor heen,
Doch, dit is ſonneklaer, *c* in s'Heeren woord, beſchreven.
Gaat heen, nu kyckeren, verwonderd, en verſet,
Wat, ſtaat te maken zy, op 't menſchelycke leven,
Vertoondt Profeſſor RUYSCH u in ſyn Cabinet.

REGNERUS DE LOVER. *M. D.*

b *Een menſchelyke ſchepſel in dit Cabinet bewaard.*
c *Job: XIX: vers XXVI: XXVII.*

THE-

THESAURUS ANATOMICUS OCTAVUS,

In cujus fundo, ſeu primo Aſſere ſequentia reperiuntur.

N°. I. CIſtula ex ligno Cedrino confecta, in qua continetur Sceleton fœtus humani, recens ſine Cerebro, nati.

Not 1°. Caput oſſeum prorſus deſtituitur cavitate, ita ut ne minimam quidem Cerebri portionem in ſe continuerit.

2°. Non ſolum omnes Colli Vertebræ, verum etiam aliquot ex ſuperioribus Thoracis, poſticâ parte bifidæ, nullâque ſpinali medullâ præditæ; Inferiores autem Thoracis, ut & Lumborum illæſæ; ita ut in inferioribus Vertebris Thoracis exiguam & ſanam portionem ſpinalis Medullæ tantum invenerim; in cavitate Vertebrarum Lumborum, Nervi quoque bene conſtituti erant.

HET AGHSTE ANATOMISCH CABINET,

Op wiens grond, of eerſte Plank, deze navolgende zaaken gevonden werden.

N°. I. EEn kleen kasje uit Cederen hout gemaakt, waar in bewaard werd, het Geraamte van een jong geboore Kindje, 't welk geen Herſſene in deſſelfs hoofdje had, als het ter Wereld kwam.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit Doodshoofdje zonder eenige holligheid bevonden werd, zo dat het niet het allerminſte gedeelte van Herſſene in zig heeft konnen onthouden.

Ten tweede, alle de Wervelbeenderen van den Hals ſijn niet alleen van achteren in tween geſpouwen, en zonder rugmerch, maar ook zelfs eenige van de bovenſte des Borſts; edog de onderſte van de Borſt, als mede die van de Lendene waren welgeſtelt en ongeſchonden: zo dat ik in de onderſte Wervel-beenderen van de Borſt een weinigje welgeſtelde Rugmerg heb gevonden; in de holte der Lendene Wervel beenderen waaren de Zenuwen wel geſtelt.

3°. Cætera oſſa, à naturali magnitudine & conſtitutione neutiquam recedunt.

4°. Quicumque hujus ſceleti figuram videre cupit, inſpiciat Nobiliſſimi Kerkringii *Spicilegium Anatom*: in quo reperitur iconiſmus, ad hoc Sceleton delineatus, hoc nomine: *Monſtrum cacodæmonis picturæ quam humanæ ſimilius.*

N°. II. Supra dictam ciſtam reperitur & alia ciſtula ex ligno Cedrino confecta, continens tres partes ſuperiores, ſeu ſcutellas Craniorum fœtuum humanorum, quas inter una, cujus Dura Mater à Cranio non ſeparata, & Arteriolis ceraceâ materiâ rubrâ artificioſe repletis, prædita.

Notand: Duræ matris ſinus longitudinalis, poſt artificialem repletionem Arteriolarum, ſimul hic quoque repletus obſervatur, id quod Williſius, ejuſque ſequaces exiſtimant immediate fieri ab Arteriis, ſed contrarium patet in hoc objecto, in quo luculenter videri poteſt, dictam repletionem ſinus longitudinalis immediate proveniſſe ex Venis, non autem ex Arteriis: Arteriis enim repletis, re-

Ten derde, alle de andere beenderen zyn van natuurlyke groote, en ook wel geconditioneert.

Ten vierde, al wie de Figuur van dit geraamte zien wil, die kan dezelve vinden in de (*Spicilegio*) of naleeſing van de Ed: Heer Kerkring, alwaar men dit geraamte na 't leven afgebeeld kan zien, doch kleender als 't leven, met deſe naam, *Een Monſter, 't welk beter een nicker als menſch gelyk is.*

N°. II. Boven dit kasje is nog een ander geplaaſt mede uit Cederen hout, waar in gevonden werden drie opperdelen van Herſſen-pannen, van pas geboore Kindertjens, waar onder een is aan 't welk nog vaſt-ſit het harde Harſſen vlies, waar door de opgevulde ſlagaderen zeer curieus loopen.

Aanmerkt hier, dat de langagtige groef van 't harde Harſſenvlies ook vervult is geworden, wegens de artificieele opvulling der ſlag-Aderen, het geen de Hr. Willis, en ook ſyne navolgers, ſuſtineren, immediatelyk te geſchieden door de Slag-Aderen, maar dat het contrarie daar van waar is, blykt hier klaar in dit voorwerp, waar in men kan zien, dat deſe opvullinge van de langagtige Groef onmiddelyk voortgekomen is uit de Aderen en niet uit de Slag-Aderen: want de Slag-Aderen vervult zynde, zo wier-

replebantur quoque ilicò variis locis Venulæ propter illarum Anaſtomoſes, & ſic tandem deducta eſt ceracea materia ex Arteriis in Venulas, & ex iis in ſinum longitudinalem.

Hæc autem noſtra repletio non fit (uti exiſtimant nonnulli) vi quadam, ſed leniter, & ſic quoque hic cernitur ne vel minima ceraceæ materiæ extravaſatio: Præterea hanc meam aſſertionem confirmabit ceracea hæc materia in ſinu longitudinali hujus objecti, quæ inæqualis, & ceu interrupta cernitur, contra in Arteriolis, ubi æqualis exiſtens, Corallium rubrum repræſentat, & hæc inæqualitas, ſive interruptio ceraceæ materiæ, provenit ſolummodò à ſanguine in ſinum longitudinalem propulſo, qui ſeſe non æqualiter permiſcuit cum ceracea materia.

In ſecunda & tertia ſcutella egregie apparet, quomodo ſtriatim fiat Cranii accretio; id autem non fieri, ex membranis Pericranii aut duræ matris, exiſtimo, ſed ex ſub-

ſtan-

wierden ook aanſtonds de Aderkens op verſcheide plaatzen vervult, wegens haare onderlinge mondelyke vereeningen, en zo is verders deze ſtoffe uit de geſeide Slag-Aderen overgaan tot de Aderen, en uit deze Aderen, in de langwerpige Groef.

Nu deſe onſe opvulling geſchiet niet met eenig gewelt, gelyk zommige voorgeven, maar ſagtjens en met verdrag, hier om is 't ook, datmen niet de allerminſte uitſpatting in dit voorwerp zien kan: daarenboven zo is 't dat deſe waſſige ſtoffe, (die men hier ziet in de langwerpige groef,) myn gevoelen zal verſterken, aangeſien dezelve zeer ongelyk en als gebroken of van een geſcheiden is, in tegendeel zietmenſe hier in de Slag-Aderen egaal, effen, en als rood coraal; en is deze ongelykheyd van waſſige ſtoffe in de geſeide groef voortgekomen wegens het bloet, 't welk tot in de groef voortgedreven zynde, zig niet egaal heeft konnen vermengen met de waſſige ſtoffe.

In het 2de en 3de voorwerp van 't opperſte deſer Herſſen-pannen, kanmen klaarlyk zien de manier en wyze, hoe het Beckeneel ontrent de naaden des Hoofds ſtraalswys komt te groeyen, en zulks komt geenſins voort uit het harde Harſſenvlies, nog ook uyt het vlies, dat het Beckeneel van

buy-

ſtantia limoſa inter utramque membranam ſita.

Præterea hic cernere licet, quanta ſit diſtantia oſſium Bregmatis, ut & oſſium Frontis, in jamjam natis, quæ diſtantia in partu admodum proficua: hanc autem diſtantiam, quæ in aliis major, in aliis minor exiſtit, in ſceletis ab auctoribus non ſatis bene per Figuras expreſſam video: propterea quod id fieri curarunt ad ſicca ſceleta fœtuum, in quibus illud poſt exſiccationem non apparet.

Quomodo etiam ſit conſtituta Fontanella in fœtu vivo, hic quoque optime videri poteſt.

N°. III. Ciſtula ex ligno indico confecta, in cujus repoſitoriis conſervantur varia inteſtinula fœtuum humanorum, vario modo præparata.

N°. IV. Supra dictam ciſtulam reperitur & alia, ex ligno Indico fabricata, inqua cernere licet portionem Thoracis pueri, balſamo induratam.

Not. 1°. parte interiore Mem-

buyten is bekledende, maar uyt een lymige ſtoffe, die tuſſen beide de geſeyde vliezen in ſit.

Daarenboven kan men hier ook zien, hoe groot een diſtantie datter is, tuſſchen de Opper-hoofds en Voor-hoofds beenderen van een jong geboore kindje, welke diſtantie, in 't baaren zeer voordelig is; en is deze diſtantie, die in de eene grooter, in d'andere kleender is, van de autheuren in haare afbeeldingen, na ik zie, niet al te wel uitgedrukt, om datze die hebben laten afbeelden na drooge geraamtens van pas geboore Kinderkens, waar in ſig zulks niet vertoond.

Ook kan men hier zien, het waare geſtel van de Fontanelle of opening des Hoofds in pas gebore Kinderkens, en dat zo als 't in 't leven is.

N°. III. Een Kasje uyt Indiaanſch hout gemaakt, in wiens laatjens bewaard werden verſcheide darmkens van kleene Kinderkens, op verſcheide wyzen toebereyd.

N°. IV. Boven dit geſeyde Kasje vindmen een kisje, of vierkante doos uyt zodanig hout ook toebereid, waar in bewaard word een ſtuk van de Borſt van een Kind door het balſemen hart gemaakt.

Aanm: ten eerſte, van binnen is

Membranâ Pleurâ ex parte ſeparatâ, in conſpectum venit membrana Celluloſa, & ſub eâ Perioſtium Coſtarum, ita ut tres reperiantur membranæ in interiore Thoracis facie.

2°. In hoc objecto balſamo indurato, videri quoque poſſunt vaſa Intercoſtalia: repletis enim Arteriis intercoſtalibus, repletæ quoque ſunt, ex eadem repletione, venæ Intercoſtales.

3°. Quomodo ſint diſpoſitæ fibræ Musculorum intercoſtalium interiorum & exteriorum hic cerni poteſt, ut & unio vaſorum intercoſtalium cum vaſis Mammariis internis.

N°. V. Sequens Ciborium ex eodem ligno confectum, continet Renem humanum prodigioſæ magnitudinis & formæ, lagenam repræſentantem, quam formam præter naturalem ut retineret, illum interne replevi Subere.

N°. VI. Ciſtula ex ligno cedrino concinnata, in cujus

1°. & inferiore repoſitorio reperiuntur oſſicula Auditus, non ſolum adultorum, verum etiam jamjam natorum, & quidem maximo numero: hæc autem

is het Borſt-vlies (*Pleura*) voor een gedeelte geſcheyden van 't volgende Celluleuze-vlies, waar onder dan het Ribben vlies (*Perioſtium*) in 't gezicht komt, zoo dat'er drie vliezen in de binnenſte oppervlakte van de Borſt gevonden werden.

Ten tweede kan men in dit gebalſemde voorwerp ook zien de tuſſchen-ribbige vaten; want de ſlag-Aderen vervult zynde, zo is 't ook dat te gelyk, door die zelvige opvulling de Aderen vervult zyn geworden.

Ten derde, op wat wyze de draden van de in en uytwendige tuſſchen-ribbige ſpieren geſtelt zyn, zulks kan men hier ook zien, als mede de vereeniging van de tuſſchen-ribbige vaten met die van de inwendige Mam-tacken.

N°. V. In het volgende kasje, uyt het zelve hout gemaakt, werd gevonden een monſtreuze en zeer groote Nier uit een Menſch, de welke een vles is verbeelende, en om deze forme te houden in ſyn natuurlyk poſtuur, zo heb ikſe met Kurk opgevult.

N°. VI. Een Kasje uyt cederen hout gemaakt in wiens

1. of onderſte laadje gevonden werden de beenderkens van 't gehoor, en dat in een zeer groote quantiteit, deze zyn gehegt op de toppe van de doorne van de doornige kaarſe uyt America met

ſeer

autem ſpinulis *Cerei ſpinoſi Americani ſpinis longiſſimis*, affixa ſunt, & inſident pedamentulis exiguis ex ligno Indico confectis.

Not: Nonnulla ita ſunt præparata, ut omnia illa, ceu in capite vivo ſint combinata, alia autem ſeorſim ſpinulis inſident, & hæc omnia ita præparata, viſui gratiam conciliant.

Inter illa oſſicula, quæ numeroſa ſunt, reperitur quoque ſpinula, cui affixa ſunt dicta oſſicula, ſed admodum confuſa, extraque ordinem ſibi invicem adhærentia, & hoc è fœtu humano.

Hæc oſſiculorum confuſio, dubio procul, ſurditatem in illo latere cauſaſſet, ſi fœtus ſuperſtes manſiſſet.

2. Repoſitorium continet pedamenta exigua, quibus inſident ope dictarum ſpinularum aliorumque adminiculorum Auditus organa, ſc: Semicirculares tres canales cum ſuo Veſtibulo, Cochlea, ejusque interſtitio oſſeo. &c.

Præterea hic conſpicienda ex

ſeer lange doorne, (*Cerei Amer: ſpinoſi ſpinis longiſſimis*) en zyn deze van onder gehegt, of vaſtgemaakt, op kleene pedeſtalletjes van Indiaans hout.

Aanm. Zommige deſer beenderkens van 't gehoor zyn zodanig vaſtgehegt aan de geſeyde doorntjes, datze haar natuurlyke plaatze verbeelden, zo als die in 't hoofd of in de buſſe (*Capſa*) geplaaſt zyn; andere in tegendeel zyn apart op doorntjes vaſtgehegt, alle het welke zo toebereid zynde, geeft een aangenaamheyt aan de beſchouder.

Onder alle deze voorwerpen, die veel in getal zyn, werd ook een doorntje gevonden, waar aan gehegt zyn de beenderkens van 't gehoor uit een pas geboore Kindje, dewelke onordentelyk aan een vaſt zyn, 't welk ongegetwyfelt een doofheid aan die zyde zoude overoorzaakt hebben, indien 't in het leven had gebleven.

De 2 Laade onthoud in zich kleene pedeſtallekens waar aan vaſtgemaakt zyn met de geſeide doorntjes, en andere behoeftens, de werktuigen van 't gehoor, namentlyk de drie halfmanige Canaalen, met haar portaal (*Veſtibulum*) Slackehuyske, en deſſelfs beening tuſſen ſcheytzel. enz.

Daarenboven kan men hier ook

exhibent oſſa Temporum diverſorum fœtuum humanorum, quorum unum adhucdum oſſiculo Orbiculari, nec non duobus ex oſſiculis Auditus, Sc: Incude & Malleo præditum; Mallei autem manubrium adhuc firmiter connexum Membranæ Tympani plurimis vaſculis ſanguineis ditatæ.

Not: præterea dictam Membranam Tympani in hujus oſſis Orbicularis ambitu, nusquam eſſe læſam, neque interruptam, multo minus, in hoc objecto à natura foramine præditam; & quod nuper Capſam repleverim mercurio vivo, per ductum Euſtachianum adacto, nil autem mercurii exitum ſibi quæſivit, aut viam invenit ad auriculam.

Dari autem in ſtatu naturali aperturam inter dictam membranam & os Orbiculare in homine, nonnulli affirmant, ego autem nunquam reperi.

In eodem repoſitorio, ut & ſequentibus 3°. & 4°. varia ad huc reperiuntur auditus organa, quæ omnia hic recenſere non

ook zien eenige der Tyd-beenderen van jong geboore Kinderkens onder dewelke nog een gevonden word, waar aan nog zitten het ronde beentje (*os Orbiculare*) en ook twee gehoor beenderkens, namentlyk het Hamertje en het Aanbeeltje: Ook is 't Steeltje van 't Hamertje nog vaſtzittende aan 't Trommelvliesje, 't welk met veel bloet-vaatjes verrykt is.

Men moet daarenboven aanmerken, dat het geſeide Trommelvliesje in dit voorwerp nergens gekweſt of afgeſcheide is van 't ronde beentje, veel minder van de natuur met eenige opening is voorſien of begaaft geworden: ook zo heb ik onlangs de holte daar de beenderkens van 't gehoor in zitten (*Capſa*) met quikſilver vervult door de Canaal van *Euſtachius*, maar gants geen quikſilver konde zyn uitgang vinden naar buyten in 't uitwendige oor.

Datter egter in welgeſtelde Menſchen, zo een opening gevonden werd, tuſſchen het Trommelvliesje, en 't Ronde beentje, zulks geven eenige voor, edog ik heb het tot nog toe niet konnen vinden.

De zelfde Laade, als mede de volgende 3 en 4 zyn ook voorzien met verſcheide werktuygen van 't gehoor, dewelke al te zamen hier

non conſultum videtur, propter copiam & temporis penuriam.

N°. VII. Supradictam ciſtulam poſita eſt minor, continens Uterum mulieris in quartum circiter menſem gravidæ, in quo utero hucusque reperitur fœtus, ſimul cum utero balſamo induratus, & ab annis circiter quadraginta & quatuor conſervatus, cum tali inſcriptione:

In Eodem Formatus, Denatus et Sepultus,

Not: 1°. Uterum muliebrem globoſam rotunditatem acquirere, tempore graviditatis, conſtat: illam autem formam retinuiſſe inter præparationem & balſamationem, arduum ac difficile fuit: quotquod enim ab aliis præparatos vidi, contractos & in aliam formam redactos, offendi.

2°. Eo tempore graviditatis Tubæ, ſeu Oviductus non ſolum, verum etiam ligamenta Teretia, Longa vulgo dicta, multum recedere ab uteri fundo, hic cernere licet.

3.

hier te verhaalen en aan te wyzen, vinde ik niet geraadſaam, ook ſoo en lyd zulks de tyd niet.

N°. VII. Boven dit Kasje is nog een kleender geplaaſt, in zig onthoudende de Lyf-Moeder van een vrou dewelke ontrent 4 Maanden ſwanger was geweeſt, in deze Lyf-moeder werd het Kind nog gevonden, 't welk van my te gelyk met de Lyf-moeder is gebalſemt, en ſteen hard gemaakt zynde, nu van my al over 44 jaren zyn geconſerveert geworden, met dit opſchrift

In Deselve Geformeert, Gestorven, en Begraven.

Aanm. ten eerſte dat het wel ſeker is, dat de Lyf- of Baar-moeder een ronde gedaante aanneemt, ten tyde datſe bevrugt is geworden, maar dat zy die ronte gehouden heeft in't prepareren en balſemen, is van geen kleene conſideratie, ja zeer moejelyk om te doen, immers zo veele als ik 'er voor deze van andere heb gezien, dezelve waaren in een gekrompen, en in een geheele andere gedaante verandert.

Ten tweede. In die tyd van ſwanger gaan, zo iſt, dat de Eyer-wegen niet alleen, maar ook ſelf de rond en lange banden, die gemeenelyk alleen lange banden geheten zyn, verre komen af te wyken van de Grond des Lyfmoeders, en zulke is hier klaar te zien.

Ten

3°. Quam arctè Uteri Vagina cum Inteſtino Recto & Veſica ſit connexa, nulla fere re intercedente, hic videri poteſt; unde Vagina in difficili partu inflammata & gangræna infeſtata, Rectum Inteſtinum & Collum Veſicæ ſimul quoque non raro afficiuntur.

4°. In hac præparatione Veſica naturalem quoque retinuit rotunditatem ſine foveis, quantumvis ſit inflata, balſamo indurata, aperta, & per quadraginta & quatuor annos conſervata: quam difficile autem ſit, ſine foveis illam rotunditatem tamdiu conſervare, norunt illi, qui ſeſe huic operi applicant.

5°. A latere Uteri, dependet à filo ſericeo, portio Veſicæ urinariæ alterius ſubjecti, in qua luculentiſſime videri poteſt obliqua inſertio Uretherum in Veſicam, Valvulæ vicem præſtans.

6°. In quantum elongetur Uteri vagina in gravidis, hic cernere licet, & iſthæc elongatio etiam in exploratione, Indice facta, inter graviditatis

Theſ. VIII.

Ten derde, hoe nauw de Scheede des Lyf-moeders haar komt te vereenigen met de regten-Darm en Blaſe, byna zonder het tuſſchenkomen van iets anders, kan men hier zien; waar door de Scheede in een ſwaare baring ontſtoken, en met verſterving beſet zynde, den regten-Darm, als mede de hals van de Blaſe niet zelden te gelyk ook met deſelve quaale aangedaan werden.

Ten vierde, in deze toebereiding heeft ook de Blaas zyne natuurlyke rondte behouden, en dat zonder deuken of putten, hoewelze opgeblazen, door 't balzemen verhart, geopent en 44 jaaren lang zoo is bewaart geworden, en hoe beſwaarlyk het is zonder deuken deze rondte zoo lange jaaren te bewaaren, weten zy alleen, die zig tot dat doen begeven.

Ten vyfde, aan de zyde van dit voorwerp hangt aan een zyde draad een ſtuck van een Blaas van een ander perſoon, waar in klaar te zien is de ſchuynſche inplanting der water-Peezen in de Blaas, 't welk het zelve doet, 't geen de Klapvliezen gewoon zyn te verrichten.

Ten zesde, in hoe verre de Scheede des Lyf-moeders haar komt te verlengen in de bevrugte Vrouwen, ſulks kan men hier ſien; want zoodanig een verlenging met de voorſte vinger onderzogt zynde, geeft onder anderen teke-

tis ſigna non ſine ratione habetur.

N°. VIII. In fundo hujus Theſauri reperitur quoque Os Tibiæ cujuſdam hominis, in obſervationibus Anatom. Chirurgicis à me A_0. 1691. in lucem editis, deſcriptum atque depictum: cum autem eo tempore ſculptor dictum os non ſatis accurate expreſſerit, conſultum duxi denuo illud figuris illuſtrare, præſertim cum res adeo rara ſit, ut dubium movere potuerit alicui.

In hoc Oſſe notatu dignum, quod à longo tempore carie exeſo, tandem vi naturæ propullulaverit, ex inveterata iſtius cariei cavitate, fruſtum magnum, teres & cavum. Vid. Tab. 111. Fig. 2, 3, & 4. hujus Theſauri.

Not. præterea Cranium humanum duas habere tabulas, & inter illas, locum obtinere Diplöen, vel lippis ac tonſoribus notum, aſtverò Os Tibiæ in totum non eſſe deſtitutum duabus tabulis & inter eas exigua portione Diplöes, non omnibus notum; fateor quidem

kenen, ook te kennen een Vrou bevrugt te zyn.

No. VIII. Op de grond van dit Cabinet werd ook een Scheenbeen van een Menſch gevonden, 't welk in myne Anatom. en Chirurg. Aanmerkingen in 't Jaar 1691. uytgegeven, beſchreven en afgebeelt ſtaat: en nadien de Plaatſnyder 't zelve niet al te wel verbeeld heeft, zoo ben ik te rade geworden, 't zelve op nieuws weder te doen verbeelden; te meer, alzoo het zoo een raare zaak is, dat ymand daar aan zoude konnen komen te twyfelen.

Het is aanmerkenswaardig dat in dit Been, ('t welk lange tyd door de Bederving uitgegeten zynde,) ten laaſten door de kragt van de natuur, uit desſelfs holte is uitgeworpen een groot en hol ſtuk beens, rondagtig van gedaante. Ziet den 111. Plaat, de 2, 3, en 4. Fig. van dit Cabinet.

Conſidereert daarenboven dat de Herſſen-Panne van een Menſch twee op een leggende Schyven heeft, die men Tafelſs noemt, (*Tabulas*) en dat tuſſchen dezelve een ſpongieus-beenige ſubſtantie ſit, 't welk *Diplöe* geheten is, en dit alles is ſoo gemeen, dat de minſte baartſcheerder daar van niet onkundig is; edog dat het Scheen-

dem illud in omnibus oſſibus Tibiæ non poſſe demonſtrari; attamen in aliquibus locum habere, & à me demonſtrari poſſe, nemini admirationi ſit; ſi quis enim hocce cernere vult, me accedat.

Scheen-been niet te eenemaal daar van ontblood is, ook in eenige Menſchen twee Tafels, en een weinigske van het Diplöe daar in gevonden werd, zulks is aan een yder niet bekent, ik ſta wel toe, dat men het in alle Scheen-beenderen niet en kan toonen, egter zo heeft het in zommige plaats, gelyk men zulks te myne huyſe kan zien.

Utramque tabulam Cranii humani in homine adulto non raro quoque confuſam & unitam, invenimus, nulla relictâ Diplöe.

Wy hebben de Herſſen-Panne in een bejaart Menſch meermalen bevonden zonder Deplöe, en de twee Tafels met den anderen vereenigt te zyn.

Illud ſubjectum, ſc. Os Tibiæ, de quo jam ſermo ſit, procul dubio duplicem habuit tabulam, & inter illas, Diplöen, inter quas tabulas pus tandem penetravit, Diplöen conſumpſit, & ſic interior tabula, in formâ fiſtulari, à natura extrorſum fuit propulſa.

Dit Scheen-been, waar van wy nu handelen is buiten twyfel ook met twee Tafels, en tuſſchen deſelve met Diplöe voorzien geweeſt, zo dat den etter ten laaſte tuſſen de twee Tafels is gepenetreert, en het Diplöe geconſumeert zynde, zo is de binnenſte Tafel van de buitenſte komen te ſcheiden, en is zo verders van de natuur uitgeworpen in de gedaante van een ronde Fiſtul of Pype.

Clariſſimus D. du Verne, Expertiſſimus Anatomiæ Profeſſor, idem obſervavit, uti mihi relatum, ita ut non raro nobis obveniant talia, quibus, niſi vidiſſemus, calculum non apponeremus.

De zeer welgeoeffende Heer Profeſſor, du Verne, heeft dit voorval, zo my berigt is, ook gehad; zo dat ons niet zelden zodanige voorwerpen voorkomen, daar we ons zegel niet zouden willen aanhangen, ten waar wy zulks quamen te zien.

Quotidie fere me conveniunt,

Dagelyks komender te mynen huy-

niunt, qui poſtquam perluſtrarunt meas præparationes, fatentur, ſe nunquam illa fuiſſe credituros, niſi tam luculenter vidiſſent. Vide ut dixi Tab. III. Fig. 2, 3, & 4. Theſaur. VIII.

huyſe, die myne geprepareerde zaken ziende, volmondig zeggen, noit zoude ik het gelooft hebben, zo ik dit zo klaarlyk niet had geſien. Ziet, gelyk boven is geſegt de III Plaat, de 2, 3, en 4. Fig.

ASSER SECUNDUS.

N°. IX. Phiala ſicca, & in ea Inteſtinula tenuia pueri, quibus Meſenterium, vaſis ſanguineis repletis, ditatum, cohæret.

N°. X. Hominis portio Hepatis, Hydrope defuncti.

Not. Hepar totum quantum ex hydatidibus, aqueo-limoſam materiam in ſe continentibus, conſtabat: Omnia enim vaſa & majora & minora, Hepar conſtituentia, in hydatides erant mutata. Vid. Theſaur. præced. VII. ubi fuſius de hac re diſſeruimus.

N°. XI. Phiala ſicca, in qua videre licet portionem Thoracis infantis, balſamo induratam.

Not. 1°. Portio cutis, ab illo ſubjecto dependens, ſcatet

DE II. PLANCK.

N°. IX. Een droog glas met het dunne gedarmte van een Kind, waar aan nog vaſt ſit het Darm-ſcheyl met de opgevulde Bloed-vatiens.

N°. X. Een ſtuk van de Lever van een Waterſugtig Menſch.

Aanm. Dat de gantſche Lever uit Blaasjens was beſtaande, dewelke in haar onthielden een lymwaterige vogt: en alzo waaren alle de Bloedvaten zo groote als kleene, waar uit byna de gantſcheLever is beſtaande, in zodanige Blaaskens verandert. Ziet hier over na het voorgaande VII. Cabinet, waar in verders over deze zaken gehandelt werd.

N°. XI. Een droog glas, en daar in een gedeelte van een Borſt van een Kind, 't welk door het balſemen hard gemaakt is.

Aanm. ten eerſte, dat het afhangende ſtukje Vels, zeer vol is van opge-

tet Arteriolis, tomenti aut goſſypii inſtar tenuibus.

2°. Membrana Pleura, ex parte ſeparata à ſequentibus membranis, ſc. Celluloſa & Perioſtio dependens, hic cernere licet.

N°. XII. Phiala ſicca & in ea duo Ureteres humani, quorum unus naturalem demonſtrat capacitatem; quæ ſtramen craſſum haud ſuperat, alter verò, propter calculorum tranſitum in tantam excrevit capacitatem, ut digitum annularem variis in locis recipere poſſit, & hoc habendum tanquam beneficium naturæ: Calculi enim tranſeuntes Ureteres (id quod non fit ſine magno dolore) illos dilatant & expandunt, & poſt expanſionem, eadem relinquitur capacitas: contrarium obſervamus in Veſica & Utero, poſt urinæ aut fœtus excluſionem, illa enim, ſarcinâ depoſitâ aut expulsâ, in priſtinum ſtatum reducuntur.

N°. XIII. Cubitus & Manus infantis in liquore conſervata, vitæque ſpeciem referentia.

Not.

opgevulde ſlag-Aderkens, die zo fyn zyn als Dons of Catoen.

Ten tweede, dat het Borſt-vlies (*membrana pleura*) voor een gedeelte hier van 't ondergelegene Celluleuſe Vlies, ook van 't Beenevlies is geſepareert, en afhangende is.

N°. XII. Een droog glas met twee Water-Peeſen van Menſchen, waar van de eene de natuurlyke geſtalte en wyte, die een ſtroo-galm niet overtreft, komt aan te wyzen. d'Andere in tegendeel, is door de menigvuldige ſteentjes, die daar door zyn gepaſſeert, zo wyt geworden, dat men daar in, op ſommige plaatſen, een pink ſteken kan, en is ſulks te houden voor een benefície van de natuur: want als de ſteentjes door de Pis-leiders paſſeren ('t welk niet ſonder groote pyne toegaat) zo verwyden zy deſelve, en zettenſe uit, en na der zelver uitzetting, ſo blyven zy alſo verwydert. Het contrarie blykt in de Blaas en Lyf-moeder na het uitdryven van 't Water of Kind, want als die haar ontlaſt hebben, zo krimpen zy weder in, en krygen haar voorgaande geſtalte.

N°. XIII. De Elleboog en Handje van een Kind in een vles met vogt, zodanig toebereid, datze nog ſchynen te leven.

Not. 1°. Manus portionem Piæ matris alterius infantis continet, & à digitis, naturaliter recurvatis, dependet ejuſdem portio, in qua cernere licet tenuitatem Arteriolarum, quæ tomenti aut goſſypii inſtar nobis obveniunt, ſuntque illæ extremitates nil niſi portiones corticis Cerebri ſubſtantiæ; illud autem non tam exactè in conſpectum veniret, niſi ceraceâ materiâ rubrâ eſſent repletæ dictæ extremitates.

2°. A latere indidi ramulum Rutæ, ut objectum melius in conſpectum veniret, & locum fixum contineret in uno latere phialæ.

N°. XIV. Phiala in liquore continens, fœtus balænæ Lactes, quæ mirum in modum ſunt conſtitutæ.

N°. XV. Mulieris, in ſeptimum menſem (ni fallor) gravidæ, Placenta, balſamo indurata, ſupra pedamentum poſita: In qua obſerv. Funiculum umbilicalem à latere & in confinio ſeſe viſui exponere, ſc. pollicem latum à circumferentia, id quod admodum proficuum in Placentæ relaxatione: in hoc enim caſu facillime ſeſe ab

Aanm. ten eerſte, dat het Handje een gedeelte van 't dunne Herſſenvlies ſchynt gegrepen te hebben, en alzo hangt 'er een gedeelte van 't zelve van de Vingertjens, die aardig zyn gebogen, af, waar in men de byzondere fynte der Slagaderkens ſien kan, dewelke mede als dons voorkomen, en ſijn derſelver donſige uiteynden niet anders als deeltjens van de ſchorſige ſubſtantie der Herſſene, en ſoude ſulks niet klaar konnen geſien werden, ten ware het in de vogt gelegen was, en dat de Slag-aderkens opgevult waren met een rood-waſſige ſtoffe.

Ten tweede, aan de eene zyde heb ik een takje Wynruyt geſtoken, op dat het voorwerp te beter in 't geſigt ſoude komen, ſig nu aan eene zyde houdende.

N°. XIV. De Hom van een kleen Walvisje, 't welk in een vles met vogt gelegen, ſeer wonderlyk van maakſel is.

N°. XV. De Moerkoek van een Vrouw, die ontrent ſeven maanden had gedragen: dezelve is hard gebalſemt, ſtaande op een pedeſtal: Ontrent de zelve ſtaat te conſidereren, dat desſelfs Navel-ſtreng na de kant maar een duimbreed van de omtrek ſig geſet heeft, 't welk ſeer voordeelig is in 't krygen van de Koek, na dat het Kind ter wereld is gekomen, want in die gelegentheid, ſcheid ſig de Koek ligt van de Baar-

ab Utero ſeparat, fœtu in lucem edito, ſecus vero, ſi magis à circumferentia recedat & verſus centrum viſui ſeſe offerat: quo in caſu obſtetrices ſæpiſſime manum in Uteri cavitatem immittere coguntur, digitoque Indice Placentam perforare & ab Utero ſeparare. Vide ulterius hac de re obſerv. Anatom. Chirurg.

Not. 1°. Hanc Placentam balſamo induratam, naturalem rotunditatem conſervaſſe, & hoc difficile admodum eſſe nemo negabit.

2°. Omnia vaſa Placentam conſtituentia ceraceâ materiâ ſunt infarcta & repleta, unde reptatus majorum vaſorum jucundo ſpectaculo videri poteſt.

N°. XVI. Phiala ſicca in qua conſervatur Cutis humanæ portio, per quam tot repunt vaſcula ſanguinea ceraceâ materiâ rubr. repleta, ut ſumma rubedine ſit perfuſa; imo microſcopii ope viſa, tomenti aut goſſypii inſtar ſunt tenuia.

N°. XVII. Phiala in liquore conſervans Teſticuli ovini portionem magnam reſolutam.

Not.

Baar-moeder af; in tegendeel wanneer zig de ſtreng ver van den omtrek, en na 't midden van den Koek komt te zetten, dan zyn de Vroetvrouwen genootzaakt haar hand in 't lighaam te brengen, en met haar voorſte vinger de Koek te doorbooren, en zo verders van de Lyfmoer te ſcheiden, hier over kan men nazien myne Anat. Chirurg. aantekeningen.

Aanm. ten eerſte, dat de Moerkoek door het balſemen verhard zynde, haar natuurlyke ronte heeft behouden: dat nu zulks moeyelyk is te doen, zal niemand ligt tegen ſpreeken.

Ten tweede, zyn alle de groote bloet-vaten, waar uyt de Moerkoek is beſtaande, opgevult, zo dat men haare cours met plaiſier kan vervolgen.

N°. XVI. Een droog glas, waar in gevonden werd een ſtuk van 't Vel van een Menſch, waar door zo veel met rood was opgevulde bloet-vaatjens lopen, dat dit Vel byſter rood zig vertoont, en met vergroot glaazen gezien zynde, zo vind men derſelver uiteinden zo fyn als dons of catoen.

N°. XVII. Een glas met vogt in ſig onthoudende een groot ſtuk van de Teſticul van een ſchaap 't welk ik heb ontwonden.

Aanm.

Not. Hominis Teſticulos ex meris vaſculis conſtare nobis primò manifeſtavit Regnerus de Graaf, de re Anatomica optime meritus & mecum intima amicitia, dum viveret, conjunctus.

Illa vaſcula in hominum Teſticulis diſſolutis luculenter in conſpectum venire omnibus quidem notum, ſed hanc Teſticuli portionem nemo ſine admiratione Divinæ Potentiæ adſpiciet, ob vaſculorum copiam eorumque diſſolutionem.

N°. XVIII. Non minori admiratione adſpici poteſt hoc ſubjectum, in liquore conſervatum, ſc. hominis Pia mater, per quam myriades vaſorum ſanguineorum repletorum ſunt diſſeminatæ.

Quicumque viderit hoc ſubjectum, facile illi erit dijudicare milleſimam partem arteriolarum ſufficere nutritioni & calefactioni hujus Membranulæ, Telæ Araneæ ferè inſtar tenuis; itaque alium in uſum ſunt deſtinatæ illarum extremitates ultimæ, ſc. ut Corticalem Cerebri ſubſtantiam conſtituant: Hinc difficilis ſeparatio Piæ matris à corticali ſub-

Aanm. Dat de Teſticulen der mannen uit loutere vaten haar beſtaan hebben, zulks heeft ons de voortreffelyke Ontleder Regnerus de Graaf ontdekt, met wie ik veele jaaren een vrindelyke ommegang heb gehad.

Datmen deze vaten in een Menſche Teſticul zeer klaar zien kan, is een yder genoeg bekent; edog dit ſtuk van de Teſticul kan niemand, als met de allergrooſte verwondering van de Gods vermogentheyt aanſchouwen, wegens de veelheid en ſubtielheid deſer ontdaane vaatjens.

N°. XVIII. Met geen minder verwondering kan men dit ſtuk van 't dunne Herſſen-vlies beſchouwen, waar door heen duizende, ja ontelbare bloedvaatjens paſſeeren.

Al wie dit voorwerp komt te zien, die heeft ligt konnen afnemen, dat het duiſenſte deel dezer ſlag-Aderens genoeg waren, om aan dit vlies 't voedzel en warmte toe te brengen, aangeſien het byna zo dun is in dit voorwerp als het rag van een Spinne, derhalven zo zyn haar uiterſte uiteynden tot een geheel ander gebruik gedeſtineert, namentlyk om de ſchorſſige ſubſtantie van de Herſſene te maken: Hier van komt het ook dat men dit

ſubſtantia in ſtatu ſano; de hiſce plura in præcedentibus Theſaur. & Epiſtolis noſtris.

dit vlies van de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene, zoo beſwaarlyk kan ſcheyden in een welgeſteltheyd van de zelve in een dood lighaam: hier van is verders gehandelt in de voorgaande Cabinetten, en brieven.

N°. XIX. Omentum humanum integrum in liquore nitidiſſime conſervatum, in quo ne minimum quidem foraminulum videri poteſt.

N°. XIX. Het Net van een menſch zeer nettjens bewaart in een vogt, in 't zelve kanmen niet het allerminſte gaatje zien.

N°. XX. Portio Maxillæ ſuperioris fœtus vaccini, in qua videre licet per integumentum, quo obducuntur oſſa ſpongioſa inferiora narium, Vaſa Arterio-mucoſa, denſiſſime conſtipata, & recto ductu decurrentia ad Naſi extremum uſque; vide deſcriptionem ulteriorem in Theſ. VII. ubi pag. 42. videri poteſt delineatio hujus rei in vervece, in totum conveniens cum hoc ſubjecto.

N°. XX. Een ſtuk van de Opperkaak uit een onvoldrage kalfje waar in men kan ſien de ſlagader ſnotterige vaten, dewelke door het bekleetzel loopen, waar mede de onderſte-ſponcieuſe beenderen van de neus bedekt zyn; deſe vaten loopen zeer dick en dight by een, en dat met een reghte cours, tot het tipje van de Neus, hier over kan men na zien het VII. Cabinet en deſſelfs Figuur pag. 42. en dat in een hamels opper-kaak, t'enemaal overeenkomende met dit voorwerp.

Not. 1°. In hoc ſubjecto Antrum, ab Highmoro Anatomico accuratiſſimo depictum, à me eſſe apertum, ut tenuiſſima membranula Antrum ſuccingens, in conſpectum veniret, & mirum viſu, quanto numero ſint diſperſæ Arteriolæ per dictam membranulam.

Aanm. ten 1. Dat in dit voorwerp de ſpelonk van den curieuſe Ontleder Higmorus afgebeelt, van my hier is open gemaakt, ten eynde men het zeer dun vlieske, den geſeyde Spelonke van binnen bekledende, van ons konde gezien werde, en het is verwonderinghs waardigh te zien, hoe zeer veel ſlag-aderkens, door dit geſeyde vliesken komen te paſſeeren.

2°. In ductu Lachrymali ſtylus eſt immiſſus,ut ejus curſus & finis conſpicerentur.

N°. XXI. Moles carnea ex utero vetulæ expulſa, quæ minus caute ab aliis pro Mola fuit habita.

Quid autem ſit de ita dictaMola, fuſius olim deſcripſi, & depingi curavi in obſervat. Anatom. Chirurg. meis.ut & præcedentbus Theſauris.

N°. XXII. Phiala in liquore continens Brachium infantis, vitæ ſpeciem præ ſe ferens, cujus manus naturali geſticulatione & digitis complexis Lacertam Zurinamenſem ab Incolis, *Sauvegarde* dictam, arripit.

N°. XXIII. Phiala ſicca, & in ea portio Inteſtini Ilei & Coli cum annexo Cæco è cane.

Not. conſideratione dignum eſſe, quanta ſit differentia inter Inteſtinum Cœcum canis & hominis,ut & inter Coli valvulas: ſc: in illo Cæcum admodum longum & capax, in hoc valde breve & capax, in Colo canis valvula nulla proprie dicta, ſed ejus loco Circulus, quemadmodum in homine ante

Ten tweede, in de Traan-wegh (*Ductus Lachrymalis*) heb ik een Stilet geſtooken, om alzoo deſſelfs cours en eynde te konnen zien.

N°. XXI. Een vlees-agtighe klomp, dewelke van een oude vrouw uyt haar baar-moeder is afgegaan, welke t'onregt van andere voor een *Mola* aangezien en gehouden wierd.

En wat men te houden heeft voor een zoo genaamde *Mola* kan men na zien in myne Anatom. en Chirurg. Obſervatien, ook in de voorgaande Cabinetten.

N°. XXII. Een vles met voght, waar in gezien word den arm en hand van een kind, 't welk levendigh van couleur is, 't zelve heeft in ſyn handje een Surinaamſe hagedis, van de Inwoondere *Sauvegarde* geheten, en zyn deſſelfs vingertjens van 't kinds handje zoodanigh geboogen tot het aangrypen, als of zy levendig waren.

N°. XXIII. Een droogh glas, en daar in een ſtuk van de boghtighe, en Colyk-darm, als mede de Blinden darm uyt een hond.

Hier ſtaat aan te merken, hoe groot een onderſcheyt, datter is tuſſchen de Blinde-darm van een menſch en die van een hond, als mede tuſſchen de Klap-vlieſen van de Colyk-darm deſer beyde; in die der menſchen is de Blinde-darm zeer kort en ruym, in honden heel langh en wyd. In den ingangh van de Colyk darm vindmen eygentlyk in de honden, geen twee tegens

te repletionem fæcum aut flatuum.

No. XXIV. Phiala in liquore continens hominis Maxillam inferiorem, cui adhuc Lingua naturali colore perfuſa, annexa eſt.

Not. Ex ſuperficie Linguæ omnes Papillæ nervoſæ egregiè propullulant, & à latere Frenuli oſcula Ductuum ſalivalium in conſpectum veniunt, in uno latere indidi ſpinulam Cerei ſpinoſi Americani.

No. XXV. Pueri Cor, balſamo induratum lapidis inſtar, cum trunco Arteriæ magnæ; è quo exeunt parte ſuperiore tres rami ſurſum ſpectantes, quorum medius Carotis ſiniſtra, dextram autem Carotidem videmus oriri ex ſub-clavia dextra, quæ Carotidem quoque promit; ex latere ſiniſtro Arteria Subclavia oritur & ex illa Arteria Vertebralis ſiniſtra, Axillaris, Muſcula, nec non Mam-

gens den andere ſtaande Klapvlieſen, gelyk die in de menſchen haar op doen, na dat deſe darm is vervult met vuyligheyt of met wint, maar in deſſelfs plaats vinden wy een ronde circul, gelyk ook in de menſchen geſien werd als de Colyk-darm opgeblaſen, of met vuyligheden vervult.

No. XXIV. Een vles waar in te zien is de onderſte Kaak van een menſch, waar aan de Tongh, natuurlyk van couleur, nogh vaſt ſit, en dat in de voght.

Aanmerkt, dat alle Zenuw-tepeltjens hier zeer aardigh, uyt de oppervlakte van de Tongh haar komen te vertoonen, alsmede aan de zyde van 't toomtje des Tonghs de mondekens van de kaaks quylvaten, in een der zelve heb ik een doorntje van de Americaanſche doornighe Kaarſſen (*Cerei Americani ſpinoſi*) geſtoken.

No. XXV. Het Hart van een jong kintje met deſſelfs ſtronk van de groote ſlag-ader, door het balſemen ſteen-hard geworde zynde; uyt het bovenſte van de groote ſlag-ader komen drie kloeke tacken, de welke na boven lopen, waar van de middelſte een der twee ſlaap-ſlag-aderen is, namentlyk de linker, de reghter in tegendeel ziet men hier uit de regter ſleutel-beenige ſlagader voort komen: uyt de ſlinker zyde doet ſigh op de Onder ſleutel-beenige, en uyt deſelve de linker wervel-beenige, Onder-oxelighe, de

 Mu-

Mammaria ſiniſtra, & quod notandum hæc omnia ſitum & curſum naturalem obtinent.

Præterea Valvulæ Semi-lunares, aliis minus rectè Sigmoides dictæ; oppido quam bene hic conſpiciuntur; dixi minus rectè, cum in totum cum ſemilunaribus Valvulis conveniant, & entia non ſunt multiplicanda ſine neceſſitate; itaque Valvulæ Venis præpoſitæ in Corde dicendæ ſunt Tricuſpides, quæ autem Arteriis præponuntur Semi-lunares.

In eodem ſubjecto non ſolum quoque Valvulæ Semi-lunares, Arteriæ magnæ præpoſitæ, verum etiam utraque Auricula in conſpectum veniunt.

N°. XXVI. Phiala in liquore continens Piam matrem, cujus Arteriis eleganter repletis, luculenter variis locis annexa vaſculoſa Corticalis Cerebri ſubſtanria videri poteſt.

N°. XXVII. Phiala liquore repleta, in qua videri poteſt portio Thoracis foetus humani, in qua viſibiles ſunt variæ Arteriolæ Intercoſtales externæ, & à me ante hac detectæ, nec

Musculen ook de inwendighe Slinker Mam-ſlaghader, en dat te conſidereren ſtaat, alle deze zaaken hebben haare natuurlyke plaatzé en cours.

Daarenboven kan men hier zeer bequamelyk zien de halfmaanighe Klapvlieſen, te onreght by andere *Sigmoides* geheten, ik zegge te onreght, nadien ſy in 't geheel met de halfmaanighe Klap-vlieſen over een komen, en alzoo moetmen geén byzondere naam maken buyten noodzakelykheyd; de Klapvlieſen van 't Hart, dewelke half-maaningh zyn, deze ſtaan in 't uytkomen der ſlag-aderen uit het Hart, en die voor de Aderen des Harts ſtaan zyn alle drie-punrigh.

In het zelvighe voorwerp kanmen niet alleen de half-maanighe Klap-vliezen in 't uytkomen van een groote Slagh-ader zien, maar ook deſſelfs Ooren van 't Hart.

N°. XXVI. Een vles met vogt en daar in het dunne Herſlen-vlies van een menſch, wiens Slag-aderkens zeer curius vervult zynde, men op zommighe plaatzen zeer bekwaam zien kan de ſchorſige ſubſtantie van de Herſſene.

N°. XXVII. Een vles met vogt, waar in gezien werd een ſtuk vande borſt van een kleen kind, waar in ſigh vertonen de uitwendighe Tuſſchen-ribbige ſlag-aderen, dewelke van my ontdekt,

nec non delineatæ in Theſauro 1°.

Not. Arteriolæ per Coſtarum Perioſtium diſſeminatæ, recto fere tramite ſurſum deorſumque reptant; ramuli autem ex iis oriundi & per fibras Muſculorum Intercoſtalium decurrentes, obliquum curſum obſervant, & ſic tractum fibrarum Muſculorum dictorum obſervant, & hoc accuratius videri poteſt in objecto in Theſaur. 1°. poſito.

N°. XXVIII. Muris ſceleton nitidiſſime præparatum & conſervatum, capiti oſſeo cornicis inſidens: Illud autem caput oſſeum tam ſubtiliter eſt præparatum, ut ne minimum quidem oſſiculum, neque foraminulum viſum effugiat.

N°. XXIX. Phiala in liquore continens portionem Inteſtini jejuni hominis, qua inverſa in conſpectum veniunt ita dictæ Glandulæ, extra ſuperficiem internam prominentes.

dekt, en afgemaalt zyn in het eerſte Cabinet.

Aanmerkt dat de ſlag-aderkens, dewelke door het beene-vlies der Ribbens loopen, haar cours by na reght op en nederwaarts houden, de takxkens daarentegen, dewelke uyt haar voortkomen, en den loop der fibren van de Tuſſchen-ribbighe ſpieren volgen, dezelve hebben een ſchuynſe loop, en dat alles is nogh klaarder te zien in het eerſte Cabinet.

N°. XXVIII. Het geraamte van een muys, 't welk zeer net geprepareert en bewaart is; 't zelve zit op 't doods-hoofdje van een kray; 't welk ſo ſubtiel geprepareert is, datter niet het minſte beentje, nogh eenighe natuurlyk gaatje in 't hoofdje is, het geen voor het gezigt verborgen is.

N°. XXIX. Een vles met voght, en daar in een ſtuk van de Nugteren darm uyt een menſch, 't welk het binnenſte buyten waarts gekeert zynde, alle de alzoo genaamde Kliertjens, uytpuylender wyze haar laten zien.

N°. XXX. Phiala ſicca, & in ea, Veſica ovina cum Pene, in quo meatus urinarius in totum deficit, circa Collum Veſicæ autem foramen, per quod urinam excrevit, in conſpectum venit.

In homine ſæpius obſervavi, Glandis partem extimam fuiſſe meatu urinario deſtitutam, foramine exiſtente inter Præputii & Glandis partem inferiorem.

Homines hoc affectu laborantes raro imprægnant uxores, ut

pote ſemine non recto tramite in os Uteri proſiliente, de hac fuſius egi in Theſaur. vi.

N°. XXXI. Portio Jejuni inteſtini humani, in qua circulares protuberantiæ, Valvulæ conniventes Nobiliſſimo Kerckringio dictæ, conſpiciuntur.

In hunc autem finem, non conſervavi hoc ſubjectum, verum ut demonſtrarem quid ſit de ceraceæ materiæ extravaſatione globulorum inſtar; ſc: quando repletiones imperfectè peraguntur, & hoc in præparationibus meis alias nunquam ſeſe viſui offert.

N°. XXXII. Phiala continens duos Lienes ovinos ex uno corpore, quibus, ut à ſe invicem ſepararem, & accuratius videri poſſent, ramum Cichorei ſpinoſi interpoſui.

Multoties nobis occurrunt Lienes, in duas partes diviſi, quos nonnulli pro duobus Lienibus habent; eſt vero pro uno Liene ſunt habendi, quoniam unico tantum ramo ſplenico Arterioſo & Venoſo gaudent.

In his autem contra, quiſque enim

N°. XXXI. Een ſtuk van den Nughteren darm uyt een menſch, waar in de circulaare verheventheden, dewelke den Ed: Heer Kerkring Oog-luykende Klapvlieſen geheten heeft, gezien worden.

Edogh tot dien eynde word dit ſtuk darms niet bewaart, maar alleen om te toonen wat dat daar zy van de uytſpattingh der waſſighe ſtoffe, dewelke haar in 't uyt ſpatten opdoen als kleene bollekens, wanneer men het vervullen der vaten niet behoorlyk doet, en zulkx ziet men ſelden in myne preparatien.

N°. XXXII. Een vles met voght, waar in gezien werden twee ſchapen Milten uyt een lighaam, en op dat ik deſelve wat van den andere zoude ſcheiden, om beter te werden gezien, zoo heb ik tuſſchen haar beyde een tackje van de doornighe cichorey gelegt.

Ons komen dikwils, Milten voor, dewelke als in tween geſpleten of geſpouwen zyn, en voor twee Milten van zommige werden gehouden, maar de ſoodanige moet men voor eene Milt houden, naardien de zelve maar een Milt-ader en Slag-ader hebben.

In deze in tegendeel, heeft yder

enim gaudet propriis ſuis ramis; præterea longe quoque à ſe invicem in corpore erant poſiti.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conſervans Lienem foetus humani, cum annexo Stomacho & duodeno.

Not. 1°. In Stomacho videri poteſt quomodo vaſa ſanguinea Coronaria, quam primum appropinquaverunt Stomachi fundum, ilico ſeſe abſcondunt, penitiores & interiores tunicas, præſertim nervoſam, adeuntes.

2°. Non minus in conſpectum venit in hoc ſubjecto Lienis & Stomachi connexio, ope membranæ, vaſis ſanguineis ditatæ, quæ Vaſa brevia dicuntur.

3°. In duodeno, à me aperto, luculenter videndam ſeſe exhibet apertura, Oſtium dicta, per quam Bilis, ut & ſuccus Pancreaticus in Inteſtini dicti cavum ſeſe exonerant: hanc aperturam ſitam eſſe in medio monticuli, inſtar Umbilici hic quoque apparet.

N°. XXXIV. Phiala continens

der ſyn eyge Ader en Slag ader; daar en boven laghen zy verre van een in 't lighaam.

N°. XXXIII. Een vles met voght, waar in te zien zyn de Milt, Maagh en 12 vingerighen darm van een jongh geboore kindje.

Aanm: ten eerſte, dat men in de Croon-bloed-vaten, zoo dra zy aan de grond van de Maagh gekomen zyn aanſtonts haar komen te verbergen, lopende alzoo na de binnenſte vlieſen van de Maagh, en inzonderheit na 't Zenuw-agtigh vlies.

Ten tweede, met een alzoo groote helderheyd kan men hier zien de t'zamenhegtingh des Maaghs met die van de Milt, en dat door een bloed-ryk vlieske, wiens bloed-vatjens korte vaten (*Vaſa brevia*) zyn geheten.

Ten derde, in de 12 vingerighe Darm van my opengemaakt zynde, kan men beſcheydentlyk en perfect zien de openingh of deurgangh, waar door de Gal en Maaghe kuſſens-ſap haar uytſtorten in de holte van de geſeyde Darm; en dat ook deſe openingh geſtelt is, als in 't midden van een verhe-ventheyd of berghsken, als waare het een naveltje, zulkx is hier ook niet duyſter te zien.

N°. XXXIV. Een vles met voght

nens in liquore portionem Placentæ Uterinæ, ceraceâ materiâ ad extremum uſque repletam; in illa non minus ac in præcedentibus luſtrari poteſt, nil Glanduloſi in Placentis reperiri, & cum in tam notabili viſcere nullæ reperiantur Glandulæ, neque in Teſticulis, facile calculum appoſuêre aſſertioni meæ ſpectatores curioſi, quibus cætera viſcera à me præparata oculis corporeis, non autem mentis videre placuerit, & cæcutire noluerint; nihil interim obſtat, quod nonnulli dixerunt, quæſtionem tantum eſſe de nomine, illis autem reponendum, ſi alicui placeat Venam denominare Arteriam, & vice verſa, per me licebit: præſtat verò Glandularum definitionem retinere, quæ nobis ab antiſtitibus tradita eſt, ſc: quod ſunt corpora per ſe ſubſiſtentia, quæ involvuntur peculiari membrana, ad quam alluunt vaſa ſanguinea.

Non minus recedit à vero, ut voluere alii, ſc: Glandulas eſſe circumvolutiones vaſorum ſanguineorum, illud quidem verum eſt in Renibus, & forſan quoque in Glandulis Meſenterii ſc: vaſa ſanguinea

voght in zigh onthoudende een ſtuk van de Moerkoek van een vrouw, tot het uyterſte toe vervult met een waſſighe ſtoffe: in de zelve kan men zo wel als in de voorgaande beſchouwen, datter niets klierighs in de Moer-koeken gevonden werd, en zulkx niet zynde in zoo een groot en aanzienelyk deel, nogh ook in de Teſticulen der mannen, zoo hebben meeſt alle, die myn werk met haar lighaamelyke oogen, en niet met de ooghen des verſtands geſien hebben, (*oculis mentis*) toegeſtaan, dat myn ſtellingh, rakende de genaamde Kliertjens der ingewanden infallibel is: ondertuſſchen zo verhindert my geenzints het zeggen van zommighe, dat zulkx maar alleen een queſtie is wegens de benaminghe, deze antwoorde ik, zoo ymand een Ader wil noemen een Slag-ader, en een Slag-ader een Ader, ik magh zulkx wel lyden, edogh men behoorde zigh te houden aan de bepalingh die van outs gemaakt is, namentlyk dat het lighaamen zyn, die op haar zelve beſtaan, en yder in een particulier vlies beſloten is, tot welk lighaam de bloed-vaten loopen.

Ook zoo wykt niet minder van de waarheyd 't geen andere voorgeven, namentlyk, dat alle de Klieren niet anders zyn als omwindingen van bloed-vaten; dit is wel eenighſints waar ontrent de Nieren, welkers bloed-vaten uyteynden een ronde cours nemen, en

nea talem obtinere reptatum, ſed hoc neutiquam verum eſſe in cæteris viſceribus videri poteſt in omnibus meis Theſauris; nec obſtat quod alii in medium proferant, ſc: in præparatione & ita dicta excarnatione in nihilum à me redigi Glandulas: plurima oſtendam viſcera, quorum vaſorum extrema leniter repleta, ſine, ita dicta excarnatione, à me conſervantur, imo mirari ſatis nequeo eos, qui hoc ævo adhuc loquuntur de excarnatione; olim quidem in uſu fuit apud Anatomicos, enimvero viſcera hoc tempore à me præparantur ſine tali excarnatione, quia plane inepta eſt inveſtigationi, jam relinquo omnia ſicut a Summo Opifice facta ſunt, membranam ambientem ſolummodo auferendo, itaque ſi quis ulterius cæcutire velit per me ſinatur judicioſus.

N°. XXXV. Portio Cerebri in liquore conſervata, poſtquam methodo Vieuſſeniana per quinque horas in oleo fuit decocta, in qua luculentiſſimè patet, Corticis Cerebri ſubſtantiam decoctione in oleo

is 't ook wel in de Klieren van 't Darm-ſcheyl, maar zulkx heeft geen plaats in andere Ingewanden, gelyk men zien kan in alle Cabinetten, ook is 't geen boon waardigh dat anderen voorgeven, namentlyk dat mogelyk in myne præparatien en alzoo genoemde ontvleſingh (*excarnatione*) de kliertjens vernietigt worden. Ik toone veele Ingewanden, welkers bloed-vaten uyteynden ſaghtjens vervult zyn, en zonder eenighe alzoo genoemde excarnatie bewaart worden: Ja ik kan my niet genoegh verwonderen dat men heden ten daghe het woort van excarnatie nogh komt te gebruyken; dat doen is in voorighe tyden van andere, en ook van ons in gebruyk geweeſt, edogh 't zelve is gants en gaar onnut ter onderſoekingh, nu late ik alles geheel, gelyk het den Schepper van 't geheel al gemaakt heeft, alleen het omleggende Vlies afnemende om de vaten te zien; en wil ymand verders blind zyn en blyven, ik zal my daar aan niet gelegen laten zyn.

N°. XXXV. Een ſtuk van de Herſſene in een voght bewaard, na dat het zelve op de manier van de Hr. Vieuſſens, vyf uren in de oly gekookt was, waar in het zeer klaar blykt, dat door het kooken in oly de ſchorſige ſubſtantie van de Herſſene gebragt en

leo, talem in ſtatum eſſe redactam ac mutatam, ut neutiquam apta ſit demonſtrando, nempè Corticem eſſe conſtitutum ex vaſculis ſanguineis, (qua de re prolixius egi in Prodromo Theſaur. VI.) neque Clariſſ. Dom. Vieuſſenium, eſſe habendum auctorem hujus inventionis, ſc: quod Cortex Cerebri ſit vaſculoſus, ſed me, uti omnes hujus ævi Anatomiæ amatores autumant.

en verandert wert in een ſtaat, in welke het niet mogelyk is het geſtel van de ſchorſſe te vertoonen, dezelve uyt bloedvatjens te beſtaan, van deze zaak heb ik wydloopigh geſchreven in myn voorloper van 't VI Cabinet, zoo dat niet de H^r. Profeſſor Vieuſſens maar ik te houden ben voor den ontdecker van deze zaake, namentlyk dat de ſchorſſe der herſſene beſtaande is uyt bloed-vaatjens, gelyk ook een yder my daar voor is houdende.

N°. XXXVI. Æthiopiſſæ fœtus humanus abortivus quatuor, & quod excurrit, menſium, cujus caput tegitur membrana Amnios.

N°. XXXVI. Een vles met voght waar in bewaart werd een negrinnetje van ruym vier maanden draghts, wiens hoofdje bedekt is met het Water-vlies (*Amnios*).

N°. XXXVII. Hepar pueri integrum, balſamo induratum, & à plurimis annis conſervatum, pedamento innitens, in quo Arterica Hepatica ſolummodo eſt repleta, ut videri poſſet, quomodo producat Arteriam Cyſticam, præterea quicquid in Hepatis facie exteriore demonſtrari poteſt, hic etiam cernere licet.

N°. XXXVII. Een gehele Lever van een jonge, door het balſemen hard gemaakt, en van over veele jaaren bewaart, ſtaande op een Pedeſtal: deſſelfs Slag-ader is alleen opgevult, om bequamelyk te konnen zien, hoe deſſelfs Galblaas Slag-ader daar uyt voortgebragt werd. Hier en boven kan men alles zien, wat zigh in de buytenſte oppervlackte van de Lever opdoet.

N°. XXXVIII. Phiala in liquore continens Arteriam Splenicam vitulinam, egregiè præparatam.

N°. XXXVIII. Een vles met voght, in zigh onthoudende de Slag-ader van de Milt uyt een kalf, dewelke zeer curieus is toebereyd.

N°. N°.

N°. XXXIX. Pueri Stomachus inflatus, exſiccatus, balſamoque conditus, & à plurimis annis conſervatus, hic ſitu naturali ſupra pedamentum poſitus eſt, ut verus Stomachi ſitus poſſit videri, & hoc omnes auctores in ſuis delineationibus non obſervarunt

N°. XL. Portio Maxillæ inferioris Infantis in liquore conſervata; in qua cernere licet, in junctura articulationis cum Maxilla ſuperiore reperiri Cartilaginem mobilem & rotundam, articulationi interpoſitam, & valde motui neceſſariam.

N°. XLI. Placenta humana integra in liquore conſervata cum ſuo Funiculo umbilicali. Conſiderandum interim hanc ita eſſe reſervatam, ac ſi jamjam corpore eſſet expulſa, ſc: cum ſuo involucro, Uterum ſpectante. De quo ſupra egi in Theſaur. v. vaſis ſanguineis ſolummodo leniter repletis.

ASSER IV.

N°. XLII. Infantis Caput in liquore conſervatum, vitæ ſpeciem referens.

Not.

N°. XXXIX. De Maagh van een jonghe, dewelke opgeblaſen, gedroogt, gebalſemt, en zeer veele jaaren bewaart is: deſe zit op een Pedeſtal in een poſtuer, gelyk de zelve haar in 't lighaam komt te vertonen, 't welk alle autheuren in haare figuuren niet hebben geobſerveert.

N°. XL. Een vles met voght en daar in een gedeelte van de onderſte Kaak van een kleen kind, waar in te ſien is het ronde Kraakbeendje, 't welk tuſſen het gewrigt van de Opper en Onderſte Kaak geplaaſt, en tot de beweegingh aldaar zeer noodzakelyk is.

N°. XLI. De geheele Moerkoek van een vrouw in een vles met voght bewaart, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, datze zodanigh is bewaart, als of die nu eerſt was uytgedreven, en voor den dagh gekomen, namentlyk met deſſelfs vliezen en bekleetzel, waar van voor heen in 't 5de Cabinet gehandelt is; alleen zyn de bloed-vaten van my ſagtjens vervult geworden.

De IV PLANK.

N°. XLII. Het hoofd van een kind in een heldere voght, 't welk van een levendighe couleur is.

Aan-

Not. 1°. Prolabia eſſe Nerveo-papilloſa, hic denuo conſtat, integumento, Epithelia dicto, ablato.

2°. Auriculæ præ cæteris vivum habent colorem & conſtitutionem.

3°. Nervi ex cerebro oriundi, quotquot ſunt, hic ſeſe videndos exhibent, ne Patheticis quidem exceptis.

4°. Dura mater, per Capitis fundum diſperſum, ſericum album propter nitorem, repræſentat.

N°. XLIII. Pone hoc Caput reperitur ſceleton Aviculæ nitidiſſimum, in quo ne minimum quidem Oſſiculum deficit, foraminibus naturalibus ubique apertis; & hoc nusquam in aliorum Theſauris inveni.

N°. XLIV. Phiala ſicca, & in ea dimidia pars Renis pueri, colore rubicundo prædita propter vaſorum repletionem.

Not. Arteriæ non ſolum, verum etiam hic apparent illarum continuitates, ſc: in ductus urinoſos, qui ductus urinoſi ſimul quoque ſunt repleti.

N°. XLV,

Aanm: ten eerſte, dat het bekleetzel van de Voorlippen (*prolabia*) weggenomen zynde de Voorlippen Zenuw-teepeligh zyn.

Ten tweede, de Oorkens hebben een byſondere levendige couleur en geſteltenis.

Ten derde, de Zenuwen, die uyt de Herſſene voorkomen kanmen hier allegader zien, de lydende of gemoed-bewegende zelfs niet uytgezondert zynde.

Ten vierde, het harde Herſſen-vlies, door de grond van 't hoofd verſpreyd, is zoo curieus bewaard dat het wel ſchynd witte zyde te zyn.

N°. XLIII. Aghter dit Hoofd doet zigh op het geraamte van een vogeltje, 't welk niet alleen zeer wit is, maar ook zoo ontbreekt geen eenigh beendje daar aan, en kanmen ook alle de natuurlyke gaaten daar in zien, zulkx is my tot nu toe by andere noyt voorgekomen.

N°. XLIV. Een droogh glas met de helft van een doorgeſnede Nier, dewelke door opvullingh rood van couleur is.

Hier in zietmen niet alleen de Slag-aderen, maar ook derzelve continuatien of vervolgen tot in de Pis-canaaltjes, dewelke te gelyk vervult zyn geworden.

N°. XLV,

N°. XLV. Phiala ſicca, in qua conſervatur portio magna Inteſtinorum tenuium foetus immaturi, hanc replevi cerace̊â materiâ albiſſimâ, & hæc viſum allicit propter nitorem.

N°. XLV. Een drooge vles en daar in een groot gedeelte van de dunne darmtjens van een onvoldrage vrugt, deſe heb ik met een wit waſſige ſtoffe vervult, 't welk zeer aardig aan 't geſight voorkomt, wegens deſſelfs nettigheyd.

N°. XLVI. Pone hoc ſubjectum abſconditur, ne oculos omnium ſpectatorum incurrat, fœtus monſtroſus novem circiter menſium, vitæ ſpeciem referens, hujus dextra curva, tribus tantum digitis prædita; pes ejusdem lateris extremus haud pluribus gaudet digitis, Pollice longè à cæteris duobus diſſito: Crus ſiniſtri lateris plane deficit, relicto tantummodo monticulo, qui ex ſiniſtro inguine emergere videtur. E latere ſiniſtro Abdominis propullulat carnea quædam moles, cætera naturaliter ſunt conſtituta.

N°. XLVI. Achter het geſeyde voorwerp werd een monſtreus voldrage kindje verborgen, om niet van een yder geſien te werden, 't zelve heeft wel een levendighe couleur, edogh deſſelfs reghter handje ſtaat zeer krom gebogen, en 't zelve heeft niet meer dan drie vingeren, ook heeft het reghter voetje niet meer als drie toonen, en is deſſelfs groote toon van de andere ſtaande: Aan de linker zyde ontbreekt het geheele been, alleen vertoont zigh daar een kleen heuveltje ontrent de linker lies; als mede aan het weeke des buykx een vleſigh geſwel; alle de andere ledematen zyn wel geſtelt.

N°. XLVII. Phiala liquore repleta, continens portionem inverſam Gulæ teſtudinis, millenis Papillis nervoſis, admodum longis, Papillis nervoſis Buccarum vaccæ æmulantibus, præditam.

N°. XLVII. Een vles met voght, waar in te zien is een omgekeert ſtuk van de Slock-darm uyt een Schilpadde, 't welk van duyſende van Zenuw-tepels voorſien is, deze zyn zeer langh en dick, overeenkomende met die geene, dewelke gevonden werden in de Wangh van een kalf.

Not. Hier

Not. Cum reperiantur Anatomici, qui negant dari Papillas nervoſas in interiore Tunica Gulæ humanæ, propter illarum exiguitatem, quæ uti fateor, in conſpectum non facile veniunt, ſine prægreſſa præparatione, tamen illas dari, & à me ſæpius fuiſſe demonſtratas, nemo poſthac amplius ambiget, qui ultimos Theſauros legerit, & hoc ſubjectum Teſtudinis viderit. vide Theſaur. VIII. fig. IV.

Hier ſtaat aan te merken, dat 'er wel zommighe Ontleders gevonden werden, dewelke van verſtand zyn, dat zoodanighe Zenuwtepeltjens in de Slok-darm van een menſch niet gevonden worden, en zulkx komt voort van wegen haare tederheyd en kleente: ik bekenne wel dat ſy naulyks kònnen gezien werden in een menſch, zonder voorgaande præparatien, dat ſy daar eghter gevonden en van my getoont konnen werden is zeker, en daar aan zal niemand langer twyfelen, die myne laaſte Cabinetten zal hebben gezien en geleſen en voornamentlyk dit voorwerp van de Schil-pad. Ziet de IV Figuur van dit Cabinet.

N°. XLVIII. Supra fœtum monſtroſum, reperitur phiala cum ſceleto foetus humani immaturi ſex circiter menſium à cujus manu oſſea dependent Laryngis interiora, ruberrimo colore prædita, propter Arteriolarum repletionem.

N°. XLVIII. Boven het voorgaande monſter werd gevonden een glas, en daar in het geraamte van een onvoldrage kindje van ontrent 6 maanden, van wiens beenigh handje af hangt, de inwendighe geſteltenis van 't Strotten-hoofd, en dat zeer rood wegens opvulling der Slag-aderkens.

N°. XLIX. Phiala ſicca, in qua viſui ſeſe offerunt duo objecta ex gallina deſumpta: quorum unum oſſa ſunt Alæ, quæ per Ancyloſin contra natu-

N°. XLIX. Een droog glas, waar in te zien zyn twee voorwerpen uyt een Hen, waar van't eene beſtaat uyt twee beenderkens uyt de vleugel, dewelke tegens de natuur te zamen zyn gegroeyt

turæ leges ſunt conjuncta; alterum verò duo ſunt oſſa, quorum alterum fracturam paſſum, à natura ferruminatum, & hoc ſolummodo oſſea ſpongioſa ſubſtantia, Diploes inſtar, deficiente cruſta aut lamina exteriore & duriore, idque propter defectum materiæ, quæ in ſtatu ſano, illud producere ſolet.

groeyt door een beenighe vereninghe; het andere mede uyt twee beenderen uyt de vleugel, waar van het eene, voorheen gebrooken zynde, van de natuur weder aan een gegroeyt is, en dat alleen door een ſponcieus beenighe ſubſtantie, gelyk men tuſſchen de twee tafels van 't beckeneel ziet, ontbreekende hier alleen de buytenſte en harde ſchorſſe van 't been, en komt zulkx voort wegens gebrek van die ſtoffe, dewelke in een geſonde ſtaat daar toe gevoert werd.

Hinc fit, quod oſſa eo modo imperfectè ſanata, minimam ob cauſam denuo franguntur; & hoc in homine quoque locum habere nullus dubito, cum reperiantur homines, qui poſt oſſium fractorum ferruminationem, facillimo negotio, imo incedendo, in recidivam incidunt, & ſic Chirurgi, etſi inſontes, qui præfuere curationi, male audiunt.

Hier van daan komt het ook dat de beenderen op die wyze onvolmaakt genezen zynde, om de geringhſte oorzaken wederom komen te breken: dat dit ook in de menſchen plaats heeft, daar aan is niet te twyfelen, nadien datter menſchen gevonden werden, die na de geneſingh der been-breuken, zeer light, ja zelfs in 't gaan haar beenderen wederom komen te breken: en zoo komt het dat de Chirurgyns die over zoodanighe breuken gegaan hebben, hoewel onſchuldig, ja ſchoon ſy alles hebben gedaan, 't welk nodig was, t'onregt gelaſtert werden.

N°. L. Pedamentum, cui innituntur duo objecta, ſc: portiones Inteſtini Ilei, Coli, cum

N°. L. Een Pedeſtal, waar op twee voorwerpen geplaaſt zyn, namentlyk de gedeeltens van

cum annexo Cæco, ſuntque deſumpta ex foetu recens nato.

In illis objicitur oculis differentia, quæ exiſtit inter Cæcum hominis adulti, & jam jam nati; ſc: in foetu Colon circa ejus principium diameter magis magisque diminuitur, & ita in Proceſſum vermi-formem degenerat, ut dici nequeat hic aut illic eſt Inteſtinum Cæcum; in adulto vero Cæcum nil niſi protuberantia Coli, è cujus latere emergit Proceſſus Vermiformis.

van de Boghtighe, Colyk, met deſſelfs Blinde-darm, en dat uyt een pas geboore kindje.

In deſe kanmen zien het onderſcheid dat daar is tuſſen die van een bedaagt menſch, en van die dewelke pas geboore zyn: namentlyk in een jong geboore kindje word den Colyk-darm ontrent deſſelfs begin nauwer en nauwer, en alzoo verandert deſelve in 't Worm-wyſe uytſteekzel, zonder datmen zeggen kan, hier of daar is des Blindedarms begin: maar in een bedaagt menſch doet zigh de Blinde-Darm op in de gedaante van een vertrekplaats, met een verheventheyt, uyt wiens zyde dan het Worm-wyſe uytſteekzel zigh opdoet.

N°. LI. Phiala ſicca, in qua continetur Hydatis ingens, quæ fuit reperta, à plurimis annis, dependere ab Hepate.

N°. LI. Een droogh glas waar in een conſiderable groote Water-blaas in onthouden werd, dewelke ik over zeer veele jaaren heb gevonden hangende onder aan de Lever van een menſch.

N°. LII. Pedamentum exiguum, cui inſidet Cordis auricula dextra bovis, abhinc circiter triginta annis à me balſamo indurata, & quod notandum, naturalem magnitudinem & formam retinuit, id quod difficillimum factu.

N°. LII. Een Pedeſtalletje waar op geſet is het regter Oor van't Hart van een os, ontrent voor 30 jaaren van my door het balſemen hard gemaakt, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, dat het in 't toebereyden zyn natuurlyke groote en forme heeft behouden, 't welk zeer moeyelyk is te doen.

N. LIII.

*N°. LIII. Phiala in liquore conſervans Pudenda Pſeudo-hermaphroditi ovini, dico Pſeudo-hermaphroditi, quandoquidem mihi veros hermaphroditos nunquam videre contigit, neque exiſtimo unquam tales ab aliis viſos fuiſſe, propterea quod illud longiſſime recederet ab inſtituto naturæ, & plurimos, ita dictos, hermaphroditos, mihi quidem demonſtrarunt homines, quos pro hermaphroditis habebant; re autem penitius perſpecta, reperi utrumque membrum nunquam ita fuiſſe perfectum, ut ſimul alias imprægnare, & ab aliis imprægnari potuerint; & quod magis eſt, membrum illud quod pro Pene habuerunt, nil erat aliud, quam Clytoridis corpus contra naturæ leges incraſſatum & longius extra Vulvam dependens, quemadmodum hic in ovis pudendo cernere licet.

Memini quoque me viſitaſſe hominem, viginti quatuor circiter annorum, qui prima fronte viſus, videbatur virilis ſexus, cum tamen poſt accuratiorem inſpectionem, ſequioris eſſet.

Membrum, quod dicebatur virile, ſatis longum, propendebat quidem, ſed vero meatus Urinarius deficiebat; quum vultum formoſarum muliercularum adſpiciebat, dicebat quidem hocce membrum ſeſe erigere, contra, ſi in ſexus virilis oculos incideret, an hoc verum fuerit, nec ne, ambigo, ſaltem non vidi.

Duo quoque Tubercula, ceu Teſtes, reperiebantur in utroque inguine, an veri Teſtes, hæreo, nam cum mihi hoc ſubjectum ovinum traderetur pro hermaphrodito, dicebat mihi lanionis famulus, hic tibi offero hermaphroditum ovinum Teſticulis præditum, verum cum ita dictos Teſticulos examinarem, nil erant, quam tumores adipoſi Teſticulos mentientes; itaque dico nunquam me verum offendiſſe hermaphroditum, quamvis plures, ita dictos, mihi videre licuerit.

In hoc ſubjecto ovino Vulva & meatus urinarius ſunt aperta, non autem ita dicta Glans penis, quæ revera Clytoridis Glans eſt, ea propter quoque imperforata, illa autem pars, quæ dicitur Penis muliebris, vel corpus Clytoridis, ut & Præputium Clytoridis ſatis quoque erant grandia, quemadmodum Fig. V. Theſaur. VIII. indigitat.

N°. LIV. Phiala ſicca & in ea Linguæ Corpus Reticulare Malpichii, nitidiſſime præparatum & cribri inſtar perforatum.

N°. LV. Phiala ſicca continens Membranæ portionem, cujus Arteriolæ tam artificioſe ſunt repletæ ceraceâ materiâ rubrâ, ut nil curioſius unquam viderim; ultimæ enim extremitates ſunt adeo tenues, ut nil tenuius excogitari poſſit, attamen repletæ.

N°. LVI. Phiala ſicca, in qua reſervatur fundus Veſicæ urinariæ foetus vaccini, recens nati, cum Uracho ſuo.

Not. In foetu humano quidem ad digiti transverſi longitudinem, non autem ulterius apertus eſt, in vitulis verò cavitas (ſicuti hic apparet) procerior quidem, an autem in totum tali modo ſit apertus Urachus, ut urinam admittat, in ita dictam Alantoidem, ulterius inquirendum: ſaltem hoc veriſſimum eſt, in homine, tale quid non reperiri.

N°. LVII. Pone dictas phialas reperitur ſepulchrum artificioſe confectum ex oſſibus albiſſimis maxima ex parte fœtuum humanorum, ſaxulis,

N°. LIV. Een drooge vles waar in het Net-wyſe lighaam van Malpichius, 't welk zeer curieus is geprepareert, en als een zeef doorboort.

N°. LV. Een droogh glas 't welk voorzien is met een vlies, wiens Slag-aderen zoo byzonder curieus zyn opgevult met een rood-waſſighe ſtoffe, dat ik noyt yets curieuſer heb geſien, want derſelver uyterſte uyteynden zyn zoo fyn, datmen niets fynders zoude konnen bedenken, en eghter opgevult.

N°. LVI. De grond of opperſte van de Blaas van een pas geboore kalfje, met deſſelfs Pisvat (*Vracho.*)

Aanm: dat dit Pisvat, in de kinderkens die pas geboore zyn, wel ontrent een vinger breed open is, maar niet verder, edogh in kalveren heeft het een verdere openingh, gelyk het hier is blykende, maar of het ook in haar geheel en al doorgangh neemt, tot in het alzo genoemde Pisvlies (*Alontois*) mag men nogh wel verders onderzoeken: altoos, 't is zeker zulks geen plaats te hebben in de on-of pas geboore kinderkens.

N°. LVII. Aghter deſe geſeyde glazen komt ons voor een grafſteede, 't welk konſtig is t'zamen geſteld van zeer witte beenderkens, en voor 't grooſte gedeelte, van die van kleene kin-

lis, membranis, vaſis ſanguineis, inſtar mæandri, repletis.

Not. 1°. Sepulchrum continet Cadaver fœtus humani ſex fere menſium, ab annis viginti circiter, balſamo in Muniam converſum & lapidis inſtar induratum; hujus caput Corona, ex floribus & fructibus naturalibus confecta, ornatur, ſc: ex *Millefolio Africano fl. luteo*, *Stæchade citrina Hiſpanica*, *Conyza Africana graveolente fl. luteo*, *Meſembrianthemo Afric:* Breynii, *Limonio eleganti.* Rauwolf. *Tanaceto Afric. fl. decuplo minoribus.* Prof. & Collegæ Comelini *Centinodia fl. muſcoſis.* &c

2°. Funiculus umbilicalis quidem abſciſſus, duæ tamen Arteriæ, unaque vena umbilicalis ceu inflatæ luculenter apparent.

3°. Siniſtra continet faſciculum florum naturalium, qui flores colorem naturalem quoque retinuerunt, inter illos reperiuntur flores *Leonuri Cap. bonæ ſpei*, Breynii, Variæ *Gnaphaly* ſpecies: dictus faſciculus, naribus appoſitus, quaſi odorem attrahere vellet.

4°. Fo-

kinderkens, ſteentjens en vlieſen, zeer aardig met opgevulde Slag-aderkens als een borduurwerk doorweven.

Aanm: ten 1ſte, dat in deſe grafſtede is gelegen een ſteen hart gebalſemt kindje van ontrent ſes maanden dragts, 't welk van my in Mumiam verandert zynde, nu ontrent 20 jaaren lang, bewaart is: deſſelfs hoofdje is gekroont met een croontje van natuurlyke bloemen en vrugten, als daar zyn de *Africaanſe duyzend blad met geele bloemen*, *Arabiſche Stæchas*, *ſterkriekende Afric: Conyza met geele bloemen*, *Afric. Meſembrianthemum* van Breynius, *Limonium* van Rauwolfius, *Afric. Rynvaar met tienmaal kleender bloemkens* van de Hr. Profeſſ: en Collega C. Commelin beſchreven, *Verkens gras met Moſachtighe bloemen.* &c.

Ten tweede, deſes kinds Navelſtrengh is wel afgeſneden, edog beyde de Navel-ſlag-aderen, en de eene Navel-ader kan men nogh zien, als wat opgeblaſen.

Ten derde, in deſſelfs Linker handje heeft het ook een bouquettje van zulke en diergelyke natuurlyke bloemen, waar onder de bloemen van de *Afric. Leonurus* van Breynius en verſcheyde ſoorten van *Gnaphalium* uytſteken, met haar natuurlyke coleur. Dit ruykertje, onder zyn neusje houdende, verbeelt het daar aan te willen rieken.

 Ten

4°. Forum, aut operculum ejus, quod notandum, conflatum eſt

1°. Ex ſuperiore parte Cranii humani fœtus, cujus Dura mater, ut & Falx, Cranio naturaliter connata & relicta, ſcatet Arteriolis repletis ceraceâ materiâ rubrâ, & hoc viſum allicit.

2°. Ex lapillis marmoreis & oſſiculis infantum, nec non membranis vaſis ſanguineis repletis.

3°. Inter hæc oſſicula nonnulla adhuc ſunt compoſita, inter quæ oſſea manus, cujus digiti continent ramum Arterioſum craſſum ceu ſcipionem, vel ramum arboris, foliis privatum: omnia oſſa Vertebrarum Colli ſibi invicem adhuc connexa &c.

Pone hoc monumentum poſita ſunt duo ſceleta fœtuum abortivorum gemellorum ſeptem circiter menſium, dictum cadaver ceu deflentia & exululantia, hunc in finem genibus advolutis ſtrophiola ex membranulis, vaſis ſangui-

Ten vierde, de deur of ingang van 't graft, is toegeſtelt

Ten eerſte, uyt het opperſte van 't Bekkeneel van een jongh geboore kindje, wiens harde Harſſen-vlies, en Seyſſe, natuurlyker wyze aan 't Beckeneel nogh vaſt ſittende, zyn zeer wel vervult met roode opgevulde ſlag-aderkens, 't welk het geſighte veel voldoening geeft.

Ten tweede, uyt marmere ſteentjens, en beenderkens van jongh geboore kinderkens, als mede vlieſen met opgevulde bloed-vatjens doorweven.

Ten derde, zommighe deſer beenderkens zyn nogh natuurlyk te zamen gevoeght, onder dewelke ook gevonden werden de beenderkens van de hand, die in haar onthouden een Slag-aderighe dikke tak van een opgevulde Slag-ader, verbeeldende een Stokxke, of wel een bladerlooſe tak van een boom: als mede de Wervelbeenderen van de hals, die onderlingh nogh vereenight zyn. &c.

Agter deſe grafſteede zyn geſteld twee geraamtens van onvoldraage kinderkens, van ontrent 7 maanden, zynde tweelingen, welke het gebalſemde kindje als beſchreyende met gebooge knietjens, de neusdoekjens in haare handjes aan haar oogh-raden houden, welke gemaakt zyn uyt zeer dunne

guineis repletis, ſuperbientia, orbitis occulorum appoſita ſunt.

Cum Reverend. Vir Dr. Herm: Schyn hocce ſepulchrum ita ornatum videret, donavit illud ſequenti epitaphio.

dunne vlieskens, waar door heen zeer veel curieuſe opgevulde ſlag-aderkens paſſeeren.

Wanneer den zeer waardige Hr. Dr. en Leeraar der Mennoniten Herm: Schyn dit graft en deſſelfs toeſtel ſag, vereerde hy 't zelve met dit grafſchrift.

OP 'T SIERLYK ROTSJE,

(Verbeeldende een Grafſtede,)

En het konſtig balſemen der Lyken, door den Vermaarden en Zeer-geleerden Heere

FREDERIK RUYSCH;

Hoogleeraar der Ontleed- en Kruytkunde &c.

Altior es Fato.

IS 't ſpook? of is het ernſt? zie ik de dooden ſchreyen,
En onder eenen vloed van tranen 't lyk geleyen
Huns makkers nae het graf? zie ik hun harten leet,
En beide wang en oog afdroogen met een kleet?
O neen! Hoogleeraar Ruyſch, door ed'le konſt gedreven,
Schenkt aan de dooden zelfs de ſchaduw van het leven;
En ſtreeft natuur voorby door wakkerheid van geeſt,
Die wel de Leeden ſchikt op een gepaſte leeſt,
En in haar nette form en ſchoonheit kan bootſeeren;
Maar haaren ondergang niet veiligen nog weeren,
Wanneer de felle dood den draad des levens ſnyt.
Zie hier ontzielde leen waar aan geen grafworm ryt.
Zie deze dooden eens de wreede dood braveren.
Ai! zie de Tombe: zie de Lyken: zy trotſeren
Verderf en ondergang. Hoe ſierlyk leit dat Lyk!
Een ander Mauſolee! niet opgebouwt uit ſlyk,
Tiras of Metſelwerk; maar Ribben, beenen, ſchonken,
Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
Waar van het Bekkeneel den mond der grafplaats ſluyt.
Maar zagt. Ai! luyſter toe: daar komt een ſoet geluyt
Van onder deze Rots: my klinkt een ſtem in de ooren;
My dunkt, zy roept ons toe, en laat zig aldus hooren.

Beſchouw Aanſchouwers 't Konſtig graf.
Beſchouw 't gebalſemt Lyk ter deegen.
Beſchouw de Rots vry allerwegen,
En pryſt hem die 't dit weezen gaf.
Maar leer uit myne Lykbus ſterven.
Geen balſem hout den ed'len geeſt,
Die leeft gelukkig of bedeeſt,
In God te zien, of dien te derven.
Wilt gy onſterflyk zyn nae 't Leven?
Gy moet den geeſt eerſt Gode geven.

HERMANNUS SCHYN.

Op het zelve.

DEez' Rots verbeelt het graf van een gebalſemt kind,
Niet opgebouwt uit ſteen, maar Ribben, beenen, ſchonken,
Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
Waar van het Bekkeneel den mond der Grafplaats bint.
Swygt oud Egypte van uw balſemen der Lyken,
Heer Ruyſch verdient de Kroon, en gaat met Lauren ſtryken.

HERMANNUS SCHYN.

N°. LVIII. Pedamentum cui innititur portio Venæ Portæ variis locis in ſubſtantiam oſſeam redacta.

N°. LVIII. Een pedeſtalletje waar op geplaaſt is een ſtuk van de Poort-ader des Levers, 't welk op verſcheide plaatze in een beenighe ſelfſtandigheyd verandert is.

N°. LIX. Phiala in liquore continens portionem Cerebelli humani, cujus ſubſtantia corticalis in myriades particulas eſt ſubdiviſa, Vid. hujus Figur: in Epiſt. Anatom. problem XII.

N°. LIX. Een vleſſie met voght, waar in te zien is een ſtuk van 't Agter-breyn van een menſch, wiens ſchorſſighe ſubſtantie in duyzende deeltjens verdeelt is, ziet hier op na de Fig: van de XII voorgeſtelde brief.

N°. LX. Phiala liquore reple-

N°. LX. Een vles met voght waar

pleta, & in ea portio Inteſtini Ilei infantis, cujus Tunica Carnea avulſa, in conſpectum veniunt ejusdem Tunicæ Fibræ carnoſæ circulares.

waar in te zien is een ſtuk van de boghtighe Darm van een jongelinh, wiens vleſigh vlies weggenomen zynde, zoo doen haar hier op de circulaire of rondlopende draaden (*Fibræ circulares.*)

Præterea cernere licet, quam paucæ ſint Arteriolæ per dictam Tunicam diſtributæ, & contra, quam copioſis Arteriolis gaudeat ſequens Tunica, ſc: Nervoſa.

Daarenboven zoo kan men zien hoe weynigh Slag-aderkens door het geſeyde vlies paſſeren, in tegendeel hoe ſeer het Zenuwagtigh vlies met Slag-aderkens verrykt is.

Cum autem hæc portio Inteſtini in ſui extremo ligata ſit, prominet extra ligaturam portio, cujus Tunica Villoſa, (mihi Papilloſa) conſpicitur rubicundiſſima, præ copia vaſculorum Arterioſorum noſtra methodo repletorum & ita dictas Glandulas Inteſtinorum conſtituentium.

Nadien ook dit ſtuk darms aan 't eynde is gebonden, zoo ſteekter een gedeelte van 't fluweele vlies, (van my het Tepel-wyze vlies geheten,) buyten uyt, 't welk zeer rood is door de veelheyd der op myne manier opgevulde Slag-aderkens, welke de alzoo genaamde klierkens voortbrengen.

N°. LXI. Phiala in qua continetur venenatiſſimum animal, Incolis Ind: orient: Gecko dictum, quod in ore ſuo detinet & quaſi devorare vellet, fœtum humanum trimeſtrem.

N°. LXI. Een vles met voght, 't welk in zigh onthoud een zeer vergiftigh dier, by de Indianen Gecko geheten, 't welk in ſyn bek houd (als wilde het vernielen) een menſche ſchepzelke van ontrent 3 maanden draghts.

N°. LXII. Fœtus humanus quinque circiter menſium, ſexus maſculini, cujus caput ex parte Tunica Amnios, ceu caſſide aut pileo naturali, eſt coöpertum, propter defectum liquoris, cui inna-

N°. LXII. Een kneghtje van ontrent 5 maanden draghts, wiens hoofdje ten deele als van een helmtje is bedekt door 't Water-vlies, (*Amnios*) en dat van wegen het gebrek van voght, waar inde kinderen in 's moeders lighaam komen te leggen, en wortzo een kind ge-

natat fœtus, in Utero materno hærens, & hoc minus cautè vulgò dicitur, *het kind is met een helm geboore.* Hocce ſubjectum in liquore conſervatur.

gezegt met een helm geboore te zyn, 't welk gants redeloos te houden is: dit voorwerp word in een voght bewaart.

N°. LXIII. Phiala ſicca & in illa portio Inteſtini leporis, cujus Tunica Trochlearis oppido bene hic cerni poteſt.

N°. LXIII. Een droogh glas, waar in een ſtuk van 't gedarmte van een haas te zien is, wiens wentel-traps-wyze vlies ſeer wel hier kan geſien werden.

N°. LXIV. Duæ extremæ portiones Balenæ Penis, in liquore conſervatæ, quarum una à capillo dependens, viſui exhibet corporis nerveo-ſpongioſi majoris fibras, quæ arctius ſibi invicem appoſitæ ſunt, quam in corpore nerveo-ſpongioſo minore, & hoc contrarium in homine.

N°. LXIV. Twee ſtucken van de eynde van de Roede eenes walvis, dewelke in een voght gehouden werden, waar van 't eene aan een hayrtje hangende, ons doet zien dat de draaden van 't groote ſponcieus-zenuwaghtigh lighaam, veel dighter by een zitten, als dat van 't kleene Sponcieus-zenuwaghtigh lighaam, en zulkx zietmen geheel contrarie in de menſchen.

Inferior & ſecunda portio in phialæ fundo, extremitas ſeu mucro Penis eſt, abſque ulla glande.

Het onderſte en tweede gedeelte op de grond leggende is het uytterſte van deſſelfs roede, waar aan geen hoofdje wert gevonden.

N°. LXV. Portio Ovarii teſtudinis, à qua dependent plurima Ova.

N°. LXV. Een gedeelte van de Eyer ſtok van een ſchil-padde, waar aan veel Eyeren nogh hangen.

N°. LXVI. Foetus humani Facies, quæ ita à me relicta, ſicuti mihi tradita eſt ſc: ſine reductione in ſtatum faciei viventis; hæc autem inſidet por-

N°. LXVI. Het Aangeſight van een jongh geboore kindje, 't welk ik zonder præparatie zoo heb gelaten, gelyk het my ter hand geſteld wierd, dat is, zonder het ſtellen in ſtaat van leven; 't

portioni Placentæ Uterinæ, nitidiſſime præparatæ: omnia enim vaſa ad extremum uſque ſunt repleta.

N°. LXVII. Phiala maxima ſicca, in qua continetur Cor humanum magnum, cujus vaſa ſanguinea, ad unum uſque repleta, unde colore rubicundiſſimo perfuſum.

Quomodo autem Arteria magna è Corde exeat, & quot rami ex illa emergant, & furſum aſcendant, hic luculentiſſime videri poteſt.

Præterea omnes trunci Vaſorum Cordis, ſc: Venæ Cavæ aſcendentis & deſcendentis, Venæ & Arteriæ Pulmonalis, Vaſa Coronaria nec non Auriculæ hic in conſpectum veniunt,

Cum autem in Cordis extremo, ſeu cono, ut plurimum multum pinguedinis reperiatur, unde Conus æqualis apparet; in hoc Corde pinguedine àme ablata, cuſpis ſeu conus Cordis in duas partes apparet diviſus,

Hic mihi in mentem venit hiſtoria cujuſdam hominis, qui cultro nuper fuit interemptus ab homine maligno, cujus vulnus extremum circa Papillam

Theſ. VIII. ſini-

't zelve is gelegen op een ſtuk van een Moer-koek, 't welk zeer curieus is toebereyd, alle de uyteynden der vaten opgevult zynde.

N°. LXVII. Een zeer groot droog Glas, waar in te zien is een groot Hart van een menſch, wiens bloed-vaten tot een toe opgevult zyn, waar van het zeer rood van couleur is geworden.

Hoe de groote Slag-ader uyt het Hert voortkomt, als mede hoe veel takken dezelve voortbrengt, die na boven loopen, kan men hier zeer klaar zien.

Daarenboven zoo komen alle de Stronken der vaten van 't Hart ons in 't geſight, namentlyk, die van de Hol-ader, zoo op als nederwaarts gaande, des Longhs-aderen en ſlag-aderen, de Kroon-vaten, als mede des Harts-ooren.

En nadien meerendeels aan de punt van 't Hart, veel vets gevonden werd, waar door het effen en zonder ſcheyding zig vertoont, zo is 't, dat ik van de punt deſes Harte alle het vet heb geſcheyden, waar door het uyterſte, of punt des Harte ſigh in tween komt te ſcheyden.

Hier komt my in de zin, dat ik onlangs bygewoont heb een man, die van ſijn leven met een mes beroofd wierd van een booswight, de uyterlyke wonde deede ſigh op ontrent de linker Te-

F pel,

ſiniſtram inflictum, longitudinem unius unciæ non excedebat, Cor autem à Cono ad baſin fere uſque in duas partes erat diviſum, id quod nunquam me vidiſſe fateor, quantumvis violenta morte extinctorum viſitationi quadraginta & quod excedit annis præfuerim: poſt punctionem (dubio procul) Cor in retractione cultri quoque intercidit.

N°. LXVIII. Supra dictam phialam eſt repoſita phiala ſicca, continens ſubſtantiam oſſeam, poroſam productam in oſſibus Tarſi, quæ mutata ſunt poſt ſpinam ventoſam & cariem in ſubſtantiam oſſeam confuſam, coalitam & nil minus quam oſſa Tarſi repræſentans.

pel, en deſelve was niet breeder als een duym: eghter vonden wy het Hart van de punt af tot byna aan deszelfs grond (*baſis*) als in tween geklooft, en zulks moet ik bekennen noyt meer geſien te hebben, hoe wel ik nu meer als 40 jaaren het ſchouwen der nedergeſlagene heb moeten bywoonen: buyten twyfel heeft hy na de ſteek, ook een ſneede gegeven in het Hart.

N°. LXVIII. Boven op 't voorgaande glas is mede geplaaſt, een droog glas, in ſigh onthoudende een beenighe ſubſtantie, 't welk voortgekomen is in de beenderen van de voor-voet, dewelke na een bederving in die kooten, (*ſpina ventoſa*) poreus geconfundeert, en als in een geſmolten ſynde, verandert zyn in een ſelfſtandigheyt die niet minder als koten van de voor-voet haar opdoen.

ASSER V.

N°. LXIX. Phiala in liquore continens portionem Piæ Matris, cui portio Corticalis Cerebri adhæret, quam ex meris Arteriolis conſtare, hic apparet.

N°. LXX. Phiala in liquore continens magnam Stomachi muliebris portionem, in cujus

De V. PLANK.

N°. LXIX. Een Vles met voght, en daar in een ſtuk van 't dunne Harſſen-vlies, waar aan nogh een gedeelte van de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene vaſt ſittende, uyt loutere Slag-aderkens beſtaat.

N°. LXX. Een groot ſtuk van de Maagh van een Vrouws perſoon, wiens fluweele of liever

jus tunica Villoſa, vel potius Papilloſa, variis locis ulceribus affecta, Arſenicum album hæret, quod cum vitæ tæderet, ſumpſerat.

Hic patet illorum error, qui in tali caſu ſolummodo ſanguinem coagulari autumant; aliquoties enim ejuſmodi exempla vidi, nunquam vero reperi ſanguinem eſſe coagulatum, ſed ſtomachum eſſe exulceratum; ſi autem brevius, poſt aſſumptionem Arſenici è medio tolluntur, antequam Arſenicum vires perfectè exſeruerit, variis locis puncta ſanguinea, per ſtomachum diſperſa, inveni.

N°. LXXI. Phiala liquore repleta, in qua continetur ramus Arteriæ Pulmonalis, ceraceâ materiâ rubrâ artificioſiſſime repletus, & mirum viſu, quot ſint ramuſculi ad ultimum uſque repleti, & quam male depinxerint nonnulli Auctores Arteriam Pulmonalem: impoſſibile quoque foret illud tam perfecte, ſine tali repletione, peragere: quicunque hoc ſubjectum viderit attento animo Opificis miranda opera, in ſtuporem illum adducent. Hujus

ver Tepel-aghtigh vlies op veele plaatzen verſwooren is, zynde beſet met poeder van Rottekruyt, 't welk ſy had ingenomen, om een eynde te maken van haar leven, wegens aangedane verdriet.

Hier blykt klaar, dat ſy ongelyk hebben, die daar voorgeven, dat die geene, dewelke door ingenome Rotte-kruyt komen te ſterven, alleen haar bloed zoude komen te ſtollen: ik heb verſchyde zodanige voorvallen bygewoont, maar noyt heb ik bevonden dat het bloed geſtremt of geſtolt, maar wel dat de maag verſwooren was: edogh indien zommige menſchen haaſtig zyn komen te ſterven, eer dat't venyn ſijn kraghten ten volle heeft konnen uytwerken, zo heb ik altoos gevonden, datter door de Maagh veel rood-bloedighe ſtippen verſpreyd waren.

N°. LXXI. Een Vles met voght waar in gezien word een tak van de Longhs-ſlag-ader, met een roodwaſſighe ſtoffe zeer konſtigh opgevult: het is te verwonderen, hoe dat 'er zo ſeer veel kleene takskens zyn, die tot het uyterſte opgevult zyn; als mede hoe verkeerdelyk en gebrekkig eenige Auteuren dezelve hebben laten af beelden: al wie dit voorwerp komt te zien, en dat met aandagt, zoo zal zulks over de wonderwerken Gods een yder als verſtelt doen ſtaan.

Hujus objecti parti inferiori quoque adhæret portiuncula Aſperæ Arteriæ, cujus extremitates non minus numeroſæ, nec tenues, tamen repletæ, viſui occurrunt.

N°. LXXII. Phiala in liquore continens maximam Piæ Matris portionem, ex homine deſumptam: hujus Arteriæ in totum artificioſe ſunt repletæ materiâ ceraceâ rubrâ, unde dicta membrana ſummam induit rubedinem: harum Arteriarum extremitates ultimæ tomenti aut goſſypii in modum ſunt tenuiſſimæ.

N°. LXXIII. Ren Infantis in duas partes diviſus, cujus vaſa ſanguinea ſunt repleta: cum autem ſecundùm longitudinem per dorſum diſſectus ſit, Papillæ renales variis locis non ſolum in conſpectum veniunt, verum etiam illarum Oſcula, per quæ urina in Tubulos Pulvis ſtillat.

N°. LXXIV. Infantis brachium, in quo vaſa ſanguinea denudata in conſpectum veniunt; in ejus manu continetur Chamæleon Africanum.

N°. LXXV. Phiala, in qua, cernere licet Renem fœtus humani, cum ſuo Rene ſuccentu-

Aan het onderſte van dit voorwerp hangt nogh een takje van de Lught-pyp, wiens uyterſte uyteyndens niet minder ſyn in getal en fynte.

N°. LXXII. Een Vles met voght daar in een zeer groot gedeelte van 't dunne Harſſen-vlies van een Menſch. Deſſelfs ſlagaderen zyn geheel en al konſtig opgevult, en dat als boven met een roodwaſſighe ſtof, waar door ſigh dit vlies zeer rood opdoet; deſſelfs uyterſte uyteynden zyn zoo fyn als dons of catoen.

N°. LXXIII. De Nier van een Kind in tween opgeſpouwen, wiens vaten ook opgevult zyn, en nadien deſelve langs de rug of ronde ſye is open geſneden, zo komen ons de Nier-tepeltjes niet alleen op verſcheyde plaatzen in 't geſigt, maar ook zelfs de mondekens of openinghtjens, waar door de pis tot in de buyskens van 't becken komen te ſypelen.

N°. LXXIV. De Arm van een kleen Kindje, wiens bloedvatjens ontbloot zynde in 't geſight komen; in deſſelfs handje houd het een Africaanſe Chameleon.

N°. LXXV. Een Nier van een Kind, op wiens opper gedeelte de By-nier nogh vaſt zit, en niet aan

turiato ſibi impoſito, & non à latere poſito, uti variæ figuræ repræſentant in tabulis Auctorum.

aan de zyde van de Nier gevonden werd, gelyk ſommige Auteuren hebben doen verbeelden in haare Platen.

N°. LXXVI. Teſticuls humanus ex parte diſſolutus, ut ejus conſtitutio vaſculoſa appareat,

N°. LXXVI. Een Teſticul van een menſch ten deele uytgerafelt, om haare vaatighe of canaalighe geſtalte te zien.

N°. LXXVII. Lumbricus latus, aliquot ulnas longus, & in liquore conſervatus.

N°. LXXVII. Een breede of Lintworm eenige ellen lang, en in een voght bewaart.

* N°. LXXVIII. Penis virilis inflatus, balſamo præparatus, & in lamellas diſſectus, ut ejus conſtitutio nerveo-ſpongioſa videri poſſit.

N°. LXXIX. Phiala in liquore continens Lienis humani portionem.

Not. Quod truncus Arterioſus ut & Venoſus repleti ſunt ceraceâ materiâ albâ, ramuli autem non ſunt repleti, ut videri poſſit, quomodo horum vaſorum extremitates ſint conſtitutæ ſine repletione, ſc: ſine glanduloſa, celluloſa aut fibroſa ſubſtantia, Vide ulterius Epiſt Anat. Problem. IV.

N°. LXXIX. Een Vles met voght, en daar in een ſtuk van de Milt van een Menſch

Waar ontrent aan te merken ſtaat, dat de Ader- en ſlag-aderlyke ſtronk, maar niet de uiterſte takjens vervult zyn, met een wit waſſighe ſtoffe, om alzoo te konnen zien, hoe het zigh opdoet ſonder vervullingh, namentlyk, zonder klierighe, celluleuſe of draadighe ſubſtantie, ziet hier over na den IV voorgeſtelde Anat. Brief.

N°. LXXX. Pedamentum cui innititur Cor vitulinum à viginti quinque annos præparatum & lapidis inſtar induratum; hujus Arteriæ mercurio vivo ſunt repletæ.

N°. LXXX. Een Hart van een Kalf, ſtaande op een pedeſtal, 't welk over de 25 Jaaren geleden van my is toebereyd en ſteen hart gebalſemt; deſſelfs Slag-aderen zyn met Quikzilver vervult.

N°. LXXXI. Phiala ſicca & in ea, membrana, cujus Arteriolæ minutiſſimæ nec non copioſiſſimæ mirum in modum ſunt repletæ.

N°. LXXXI. Een Vlies in een droogh Glas, waar door heen ſeer fyne en menigvuldighe opgevulde ſlag-aderkens loopen.

N°. LXXXII. Phiala ſicca, in qua continetur ſceleton fœtus humani, quatuor circiter menſium, à cujus ſiniſtra dependent Inteſtinula ranæ inflatæ, & tam bene conſervatæ, ut ne minima quidem fovea in illis reperiatur.

N°. LXXXII. Een droog Glas waar in bewaart word een zeer wit geraamte van een onvoldrage menſche ſchepſeltje van omtrent vier maanden draghts, aan deſſelfs linkerhandje heeft het afhangen het gedarmte van een Kikvors, 't welk opgeblazen en zo wel bewaart is geworden, dat men in 't zelve niet het minſte deukje vind.

N°. LXXXIII. Phiala liquore repleta, & in illa, Auricula fœtus recens nati, & vitæ ſpeciem referens.

N°. LXXXIII. Een Vlesje met voght, en daar in het Oortje van een jongh Kindje, 't welk heel levendigh van couleur en gedaante is.

N°. LXXXIV. Muris ſceleton nitidiſſimum, in cujus dextra detinetur oſſea cauda Anguillæ, in qua ne minima quidem particula deficit; foraminibus exitui nervorum & vaſorum ſanguineorum deſtinatis, ne quidem neglectis, & hoc difficile factu.

N°. XXXIV. Een zeer wit geraamte van een Muys, in wiens reghter pootje vaſt gehouden werd het geraamte van de ſtaart van een Aal, 't welk zoo curieus is toebereyd, datter niets aan komt te manqueeren, zelfs niet het minſte gaatje tot doorgang van de Zenuwen en bloed-vaten: en is zulks moejelyk te doen.

N°. LXXXV, Phiala ſicca continens duos digitos oſſeos humanos niveos & curioſe præparatos.

N°. LXXXV. Een droogh Glaasje, waar in de beenderkens van twee menſche vingeren werden bewaart, dewelke zeer wit zyn geprepareert.

N°. LXXXVI. Pedamentum, cui innititur Ren humanus,

N°. LXXXV. Een pedeſtal waar op geſet is een Nier van een Menſch

nus, ſuberis ope ita præparatus ut naturalem magnitudinem & formam recuperaverit.

N°. LXXXVII. Inteſtinula fœtus vaccini immaturi, quæ inflata, balſamo indurata & exſiccata, naturalem retinuerunt conſtitutionem : horum Arteriæ eleganter quoque ſunt repletæ.

N°. LXXXVIII. Portio Spinæ dorſi fœtus humani, tranſverſim ſecta.

Not. Corticem Spinalis medullæ, qui ſitum internum occupat, ex meris Arteriolis eſſe conflatum, hic optime cerni poteſt, propter dictarum Arteriolarum repletionem.

Menſch, door toedoen van kork zoodanig toebereyd, dat ſy de natuurlyke geſtalte, groote en figuur, hier door weder heeft gekregen.

N°. LXXXVII. Het gedarmte van een onvoldrage Vrugtje van een Koe, 't welk opgeblaſen, door het balſemen verhard en gedroogd zynde, zyn natuurlyke geſtalte heeft behouden, deszelfs ſlag-aderen zyn ook curieus opgevult.

N°. LXXXVIII. Een ſtuk van de Rugge-graat van een kleen kind, dwers doorgeſneden,

waar ontrent te conſidereren ſtaat, dat de ſchorſſighe ſelfſtandigheyt van 't Rugge-mergh, die ſijn zitplaats heeft in 't midden, of van binnen in 't Mergh, uyt loutere bloed-vaatjens, en wel inſonderheyt uyt Slag-aderkens is beſtaande : zulks kanmen hier klaar zien, wegens 't opvullen der Slag-aderen.

ASSER VI.

N°. LXXXIX. Phiala ſicca continens Hepar fœtus recens nati, balſamo induratum.

Not. Hoc Hepar naturalem conſtitutionem & magnitudinem ſervaſſe, propter vaſorum repletionem.

De VI. PLANK.

N°. LXXXIX. Een droogh Glas, en daar in de Lever van een jongh geboore kindje, 't welk door 't balſemen hard gemaakt is.

Aanmerkt dat deſe Lever de natuurlyke geſtalte, en groote behouden heeft, wegens het opvullen der bloed-vaten.

No. No.

N°. XC. Portio Cutis humanæ rubicundiſſima propter artificialem vaſorum repletionem, ſuntque vaſcula tam numeroſa, ut Cutis ex meris vaſculis videatur conſtituta.

N°. XCI. Phiala in liquore continens Venæ Cavæ ramulum, per Hepar diſſeminatum, & ceraceâ materiâ repletum.

N°. XCII. Portio Inteſtini Jejuni humani, cujus Tunica Villoſa (mihi Papilloſa) ut & Juga, ſeu Valvulæ conniventes, egregie viſui ſeſe offerunt.

N°. XCIII. Ovis Cor, in mumiam (veteri methodo à quadraginta annis) converſum & pedamento inſiſtens.

N°. XCIV. Pedamentum, cui inſidet portio Arteriæ magnæ fætus vitulini, cum portione Arteriæ Pulmonalis, quas inter videre licet Ductum Arterioſum, & hoc magis diſtincte, quam in fœtu humano, propter ejus molem.

N°. XCV. Vermes in bronchiis Pulmonum reperti, qui admodum tenues.

N°. XCVI. Ren pueri rubicundus propter Arteriæ Renalis repletionem.

Not.

N°. XC. Een ſtuk Vels van een Menſch, 't welk zeer rood is, wegens het konſtigh opvullen der bloed-vaten: en zyn deſſelfs vaatjens zo veel, dat het Vel alleen uyt bloed-vaatjens ſchynd te beſtaan.

N°. XCI. Een Vles met vogt, dewelke in zigh onthoud een takje van de Hol-ader des Levers, met een waſſighe ſtoffe opgevult.

N°. XCII. Een ſtuk van de Nuchteren-darm uyt een Menſch, waar in het Fluweele (van my Tepelig) Vlies, als mede de verhe-ventheden of oogluykende Klapvlieſen zeer fraay gezien werden.

N°. XCIII. Het Hart van een Schaap over veertig jaaren tot een Mumie gemaakt op de oude wyże, 't zelve ſtaat op een pedeſtalletje.

N°. XCIV. Een gedeelte van de groote Slag-ader met een ſtuk van des Longs Slag-ader, tuſſen dewelke de ſlag-aderlyke canaal (*ductus arterioſus*) uyt een pas gebore Kalfje, te ſien is, en dat op een pedeſtal, en kan men deſe geſeyde canaal hier in dit voorwerp beter en duydelyker zien, als in een Menſch.

N°. XCV. Wormen uyt de Lugt-pyp van de Longh gehaalt, dewelke zeer dun zyn.

N°. XCVI. De Nier van een Kindje, welke zeer rood is, wegens 't opvullen van de Niers ſlag-ader.

Aan-

Not. in illa repletione non ſolum Arteriæ, Ductus urinoſi, Tubuli Pelvis, Pelvis tota, verum etiam Ureter, ad unum usque ſimul fuerunt repleta, & hoc propter omnium illorum vaſorum continuationem.

Aanmerkt dat in 't opvullen niet alleen de ſlag-aderen, de Pis-canaaltjens, de Buyſkens of ſcheuten van 't Becken, en het geheele Becken, maar ook zelfs de Pisleider tot onderen toe vervult zyn geworden, en dat wegens de onderlinghe vereeniging en continuatie van alle deſe geſeyde canaalen.

N°. XCVII. Phiala in liquore continens duo objecta, quorum primum & ſupremum Epidermis humana.

Infimum autem beſtiæ marinæ, Roris marini, dictæ.

Not. 1. Cum Epidermis humana ab inſequente Corpore reticulari & Cute excorticetur, tunc apparent ac propullulant protuberantiæ innumeræ & tenuiſſimæ, parte ſc: interiore, duabus lineis circiter longæ, quæ mihi nil niſi theculæ inverſæ pilorum, & Papillarum cutanearum, quibus radices illorum intra Cutem teguntur.

Cuticulâ & Papillis cutaneis jam excoriatis, inſequuntur quoque dictæ theculæ, & ſic inverſæ nobis occurrunt ceu monticuli minimi, & hoc luculentius apparet in Epiderme Roris marini.

Theſ. VIII. 2°.

N°. XCVII. Een vles met twee voorwerpen in een voght, waar van het eerſte en bovenſte is het Oppervelleken (*Epidermis*) van een menſch;

Het onderſte is een ſtuk oppervels van de muyl van een Walrus.

Aanm. ten eerſte. Wanneer het oppervelleke of bekleetſel van 't vel van een Menſch, en dat van 't onderleggende Netwyſe lighaam geſcheiden is, dan zo verſchynen en vertonen haar ontelbare en ſeer fyne verhevene deeltjens, of lighaamtjens, namentlyk uit de binnenſte oppervlakte van 't geſeide oppervelleke, ontrent twee linien lang, dewelke ik houde voor omgekeerde kokertjens vande hayrtjens als mede van Zenuw-tepeltjens, waar mede ſy in 't vel zittende, bedekt werden.

Het Oppervelleke en Zenuw-tepeltjens nu ontvelt of afgeſcheyde zynde van 't Vel, zoo volgen ook de kokertjens, en zo is 't, datſe ons dan omgekeert te vooren komen, als kleene dunne verheventheden, zulks komt ons klaarder voor in dit van een Walrus muyl. G 2°.

2°: Dictæ theculæ ſunt productiones Epidermidis, Epidermis productio & continuatio extremitatum Papillarum cutanearum, quemadmodum quoque Pili & Capilli, qui mihi nil quoque ſunt, quam productiones & efflorefcentiæ dictarum Papillarum, ſicuti etiam Ungues: & cum radices Pilorum profundius radicentur in extremis nervis, ubi exquiſitiſſimo ſenſu præditæ ſunt, ideo tantus dolor, in illorum evulſione, excitatur.

N°. XCVIII. Oſſiculum anatis poſt fracturam obliquam, à natura firmiter ferruminatum.

N°. XCIX. Hepatis humani portio, in liquore conſervata, in cujus ſuperficie viſuntur vaſcula ſanguinea mirifice conſtituta.

N°. C. Phiala continens portionem Plexus Choroidei, in qua nil glanduloſi apparet, in totum vero vaſculoſus, ſicuti in Epiſt. Anat. Probl. XII. ulterius deſcripſi & depingi curavi.

N°. CI. Portio Cerebri humani, à quadraginta annis balſamo lapidis inſtar indurata, glaciei inſtar micans, in illa

Ten tweede. Deſe kokerkens zyn niet anders als continuatien en vervolgen van't Oppervelleke, en het Oppervelleke van de Zenuw-tepeltiens, gelyk ook mede de hayren en nagels, dewelke ik houde voor uytſpruytzels van de uyteynden van de Zenuwen; en nadien de hayren dieper voortkomen uyt de uyteynden der Zenuwen, alwaar zy zeer gevoeligh zyn, daarom gevoelt men zoo groot een pyn in 't uyttrecken der hayren.

N°. XCVIII. Een beentje, uyt de vleugel van een endvogel, over dwars gebrooke, en van de natuur zeer vaſt weder aan een geheelt.

N°. XCIX. een ſtuk des Levers van een menſch op wiens oppervlakte, men de bloetvaatjens wonderlyk geſtelt zynde, kan zien.

N°. C. Een ſtuk van de Netwyſe vleghting, (*plexus choroideus*) waar in niets klierigs te zien is, maar de zelve beſtaat alleen uyt vaten, gelyk ik in 't antwoord op de XII voorgeſtelde brief heb geſchreven en in Fig. afgebeeld.

N°. CI. Een ſtuk van de Herſſene van een menſch, ontrent 40 Jaaren geleden van my ſoo hard als ſteen gebalſemt, 't welk ys-agtigh

illa Teſtes, Nates & Glandula Pinealis in conſpectum veniunt.

tigh glinſtert, in de zelve kanmen de ballekens, en de alzoo genoemde billekens, ook het Pynkliertie bequamelyk zien.

Porro ab interiore facie januæ hujus Theſauri dependent ſequentia.

Verders vintmen aan't binnenſte van de deur deſes Cabinets hangen.

N°. CII. Tumor prodigioſæ magnitudinis figuræ cucurbitinæ, lapidis inſtar induratus poſt balſamationem, circa os Uteri internum enatus.

Not. Mulier hæc erat vegeta & proſperæ valetudinis, habitans in foro butyraceo Amſtelodami, ea in quartum menſem circiter gravida, incidit in fluxum Uterinum, & poſt aliquot dies in abortum; fluxu poſtea tamen ad tempus inordinate perſeverante, tandem conqueri cæpit de incommodo circa os uteri internum, itaque Chirurgum vocari juſſit, qui re explorata, exiſtimabat, in hoc partu immaturo, Uterum eſſe inverſum: remediis interim in caſſum adhibitis, me vocari juſſit, dicens, fluxum ſupradictum non ſolum inordinate & per vices perſeverare, verum etiam incommodum magis magisque augeri, itaque à

N°. CII. Een monſtreus groot Gezwel, door het balſemen ſteen hard gemaakt, 't zelve is bezyde de mont van de Baar-moeder uytkomen te groeyen.

Aanmerkt. Deſe Vrouw fris, geſond en omtrent 4 maanden ſwanger zynde, verviel in een ſware vloet, en na eenige dagen in een mis-kraam, waar na de vloed eenigen tyd duurde, en dat zonder ordre, eindelyk begon ſy te klagen van een ongemack ontrent de inwendighe mond van de Baar-moeder: weshalven zy een Chirurgyn ontbood, dewelke de zaak onderſoekende, verbeelde zigh dit ongemak te zyn een overſtelpingh van de Baar-moeder, naa de geſeyde mis-kraam: naderhand, de aangewende remedien niet helpende, ben ik ook by haar geroepen, my zeggende, dat benevens haar geſeyde quaal, 't geen dagelyks quam te vermeerderen, de vloet noch al onordentelyk quam te conti-

 nu-

à me petiit ut expiſcari vellem, quid eſſet de hac re, id quod feci, & reperi tumorem carnoſum & molliculum circa uteri os internum emergentem, cum autem nulla daretur occaſio accretionem domandi, multo minus extirpandi, in tam profundo loco, ſuaſi ut ad tempus relinqueret, donec ulterius excreſceret.

Interim intra anni ſpatium major atque major factus, nec fluxu ceſſante, ex uteri vagina propullulare cœpit, & me denuo vocari juſſit; reperi vero tumorem ex pudendis propullulare, itaque ſuaſi, ut inſequente die quoque Cornelium Boekelmannum, Chirurgum Expertiſſimum arceſſerent; cum autem Boekelmannus ante meum adventum venerat, reperiebat ægram humi decumbentem, cum tam enormi hæmorrhagia ex dicto tumore proveniente, ut jamjam videretur moritura, & cum tumorem exploraret & adſtantes dicerent, tumorem fœtus maturi magnitudine haud cedentem, intra paucas horas excreviſſe, Chirurgus, ægram in tam deplorabili ſtatu videns, ſta-

nueren, weshalven wierd ik verſogt de zaak te willen onderſoeken, 't welk doende, bevond ik een vleeſigh en weekachtig geſwel ontrent de mond van de inwendige Baar-moeder; en nadien my dogt, datmen het vergrooten of toenemen niet konde beletten, veel minder het geſwel zoo diep zittende extirpeeren, heb ik haar geraaden, 't zelve zoo te laten betyen, tot dat het wat meer na buyten was gekomen uyt te groeyen.

Ondertuſſchen binnen een jaar groter en grooter geworden zynde, en die onordentelyke vloed nogh al niet ceſſerende, zo is 't geſwel buyten de ſcheede komen uyt te puylen, als wanneer men my weder verſogt by de Lyderſſe te willen komen, dit aldus bevindende, raade ik haar aan, datſe tegens de volgende dagh, nevens my ook zoude doen roepen den welgeoeffende Heelmr. Cornelis Boekelman, dewelke voor den geſette tyd daar komende, vond de vloed die uyt het geſwel voortquam, ſoo onmatig, datſe ſcheen aanſtonds te zullen ſterven, het gezwel ſoo de byſtaande Vrouwen zeyden, in wynig uuren zoodanich toegenomen zynde, dat het de groote van een pas geboore kindje, niet behoefde te wyken, en den geſeyde Heel Mr. haar in die ellendighe ſtaat vindende, nam een koorde en

ſtatim tumorem in Vulvæ orificio ligavit, & hoc facto in lectum deferri juſſit, poſt ligaturam vero, quod notandum, ilico ceſſavit fluxus uterinus.

en bint het zelve zoo diep af, als 't hem mogelyk was, en doet haar op 't bed leggen, de vloed aanſtonds ophoudende.

Cum ego paulo poſt ægram convenirem relatum mihi fuit, quid actum eſſet, perculſus & attonitus fui illa relatione, verebar enim, ne Veſica, injectâ ligaturâ, quoque ligata eſſet, nam qualis eſſet tumor, an moles carnea præternaturalis, an ipſe Uterus inverſus poſt partum, an Uterus ſine inverſione & ſimul cum Veſica, nemo pro certo antea dicere potuerat.

Wanneer ik nu wat later by haar quam, zoo wierd my verhaald watter gepaſſeert was, ik ontſtelde my over het relaas, want ick vreeſde, dat in dit binden de Blaas ook mogt in't ſpel gekomen zyn, want men kon niet weten, wat het voor een gezwel was, eerſt doght het ons te konnen zyn een onnatuurlyk vleeſigh zagt gezwel, ook was 't niet buyten ſuſpicie, dat het de Baar-moeder zelfs was, 't ſy omgekeert of zonder omkering te gelyk met de blaas, enz.

Inde utraque manu arripiebam tumorem ita ligatum & cum nullum os uteri invenirem, ſedavi animum, præſertim cum audirem ægram urinam poſt ligaturam reddidiſſe.

Ik nam het gezwel zoo gebonden zynde in myne handen, en geen inwendighe mond des Baarmoeders vindende, zoo bedaarde ik weder, voornamentlyk, alsmen my zeyde dat de Lyderſſe na het binden haar water nogh had konnen maken.

Interim poſt ligaturam de die in diem tumor diminuebatur, per poros enim multum laticis aquoſi rejiciebat; paucis poſt diebus Chirurgus extirpavit tumorem, qui adhuc tam magnus erat, ut urnam petierim cum pauca aqua, ut in ſtatu, quo erat, conſervare-

Ondertuſſchen verminderde dit gezwel van dagh tot dagh, want het gaf veel waters van zigh door de ſweet gatiens; na wynig dagen wierd het afgeſneden, en was het doe nog ſo groot, dat ik een emmer eiſte met wat waters daar in, om 't in zyn weſen te laaten, want ik was van zins, om 't in die ſtaat te bewa-

retur ad tempus; animus enim mihi erat ulterius expiſcari, cujus eſſet indolis.

Hoc facto, mihi viſus fuit, prima fronte uterus, poſt partum inverſus, qui in tantam molem excreverat, ſubſtantiâ enim mentiebatur uterum; itaque mihi propoſui poſt aliquod temporis ſpatium, ægrâ ſanitati priſtinæ reſtitutâ, rem ulterius indagare, & hoc facto reperi os uteri & circumjacentes partes naturaliter eſſe conſtituta; ita ut dictus tumor nil ſit quam tumor carnoſus, ſeu ſarcoma, variis locis cellulis aquoſis repletus, & ex confinio oris Uteri emerſus; hunc tumorem balſamo præparavi & peculiari methodo induravi, ſine ullis foveis, propria quoque magnitudine, quantum fieri potuit, reſervata.

Dixi ſuperius, me fuiſſe attonitum, cum viderem prodigioſum illum tumorem eſſe ligatum, quia verebar ne Veſica quoque eſſet ligatura incluſa, cum nobis antea non conſtaret, an eſſet ipſe uterus, nec ne: ſi enim fuiſſet uterus, qui non raro poſt partum inverſus, in maximam molem excreſcit, & è corpore

ren, waar in ik het vond, tot nader onderſoekinge.

In 't onderſoeken quam my de ſubſtantie voor als waare het die van de Baar-moeder, weshalven ik voornam 't zelve na heen nauwer te onderſoeken, als de lyderſſe geheel herſtelt ſoude zyn, als wanneer ik bevond de mond van de Baar-moeder, als mede de omleggende deelen natuurlyk en wel geſtelt te zyn; zoo dat het gezwel niet anders is geweeſt, als een vleeſigh gezwel op verſcheyde plaatzen met water blaasjens vervult, 't welk uit de zyde van de Baar-moeder was komen te groejen: dit gezwel is van my gebalſemt en verhard, en dat op een byzondere wyze, want nergens werden daar eenige kuylen of putten ingevonden; ook heeft het ſyn natuurlyke groote, zoo veel doenelyk is geweeſt, behouden.

Ik heb hier vooren geſegt, dat ik verſtelt ſtond, wanneer ik dit monſtreus gezwel zag afgebonden te zyn, om dat ik vreesde de blaaſe in 't binden mede mogt begrepen zyn; nadien ons van te vooren niet was bekent geweeſt, off het niet de Baar-moeder zelfs waare: want indien het de Baarmoeder zelfs geweeſt was, die ook meenighmaal na de baringh zigh om

re propendet, moriendum fuiſſet ægræ, uterus enim è corpore prolabens, ſc: ſine inverſione, prolabitur ſimul quoque Veſica, propter cohæſionem naturalem circa utriusque os, idcirco incaute judicant nonnulli, ſexum deteriorem poſſe ſupervivere, poſt uteri prolapſi extirpationem: ego autem cenſeo illud haud poſſe fieri ſine vitæ diſpendio.

omkeert, en in de gedaante van een vleeſigh geſwel, zich komt te vertoonen, als wanneer de Lyderſſe noodſakelyk zoude hebben moeten ſterven: want de Baar-moeder uitſinkende, namentlyk zonder omkeeringh, zoo moet de blaas ook uitſinken, wegens die nauwe verbintenis en t'zamenhegting ontrent der beyde monden: hierom zoo oordeelen zommighe, te onreght, dat de vrouwen noch in 't leven konnen blyven, naa datmen haar een uithangende Baar-moeder afgebonden heeft; myn ſuſtenue is, dat zulks niet mogelyk is zonder te gelyk de Lyderſſe het leven te benemen.

Ante annos quadraginta ſemel vidi hanc operationem inſtitutam à quodam Chirurgo temerario, præſentibus variis Medicis & Chirurgis, in Noſocomio Amſtelodamenſi, quibus perſuaſerat ſine vitæ periculo ſeſe illud poſſe perficere, quid fit? acum ſatis longam & craſſam, filo munitam, tranſigebat per tumoris fundum, inter labia uterina, inter quæ uterus propendebat, filumque fortiter circumvinciebat, ſed, altero die vitam cum morte commutabat, & ſic mihi dabatur occaſio expiscandi, quæ eſſet cauſa mortis tam

Voor 40 Jaaren heb ik, verzogt zynde om deze operatie by te woonen, gezien, en dat in 't Gaſthuys deſer ſtede, door een temeraire Chirurgyn, nevens de Doctoren van 't Gaſthuys, ende ordinareChirurgyns van 't zelve huys, haar met groote perſuaſie verſekerende, dat hy zulks konde doen, en wel zonder eenigh gevaar. Wat gebeurter? hy nam een dikke en lange naalde met een ſterk dun toutje, waar mede hy het uithangende geſwel tot aan de gront tuſſchen de lippen, waar uyt het geſwel hingh, doorboorde en wel ſterk toebond, edogh des andere daaghs moſt ſy deſe operatie met de dood bekoopen, en zoo wierd my gelegentheyd ge-

tam ſubitaneæ. Corpore aperto inveni non ſolum uterum totum quantum, è corpore eſſe prolapſum, verum etiam unum ex Ovariis hærere ſimul cum ſua Tuba in Vaginæ medio.

Itaque monendi ſunt Chirurgi, ut nunquam tam periculoſam, imo deteſtabilem ſuſcipiant operationem, ne mortem inevitabilem concitent; felix enim, quem faciunt aliena pericula cautum.

Cum autem hæc admonitio ſumme ſit neceſſaria, & ne quis dubitet de rei veritate, ſc: quod utero è corpore propendente, veſica quoque prolabatur & ſemper ſimul ligetur; in memoriam revocabo hiſtoriam in obſervationibus Anatom. Chirurg. meis Anno. 1691 in lucem editis, diſcriptam, quam de verbo ad verbum hic non ſolum, verum etiam figuram in hoc Theſaur. VIII. inſerere volui vide fig. 3. Tab. II.

Inter

geven om na te vorſchen, wat de oorzake was van zo haaſtige dood. Het lighaam geopent ſynde, vond ik niet alleen de gantſche Baarmoeder uit het lighaam te hangen, maar ook zelfs een van de Eyerſtokken met deſſelfs Eyerwegh in 't midden van de ſchee te zitten.

Hierom acht ik zeer nodigh de Heelmeeſters te waarſchouwen, van zoo een onnutte en ſchadelyke, ja grouſaame operatie noyt te willen ondernemen, om alzo door dit doen niemand ter dood te brengen; want hy is een geluckig man, die door andere, haar gevaren kan komen te leeren.

Nadien dan deſe waarſchouwingh van my geſeyd word zoo zeer noodzakelyk te zyn, en dat niemand daar aan zoude twyfele, namentlyk dat de Lyf-moeder uit het Lighaam hangende, de blaas als dan mede in 't ſpel komt, en dan ook te gelyk uytkomt te ſincken, zo zal ik hier eens wederom, in de geheugeniſſe brengen en verhaalen de hiſtorie van my beſchreven en aangeteekent in myne Anat. en Chirurgicale obſerv. in 't Jaar 1691 uitgegeven, waar van men hier ook de fig. vint, ziet fig 3. tafel. II. Cabinet VIII.

Onder

INter omnes corporis affectus, qui hominem miſere infeſtare ſolent haud infimum locum obtinet Calculus Veſicæ. Hoc malum quantumvis in Batavia noſtra admodum frequens, rariſſimo & inaudito tamen modo ſeſe nobis nuper obtulit in octogenaria, præ dolore admodum emaciata, & à viginti annis propendentiam uteri perpeſſa, cum intolerabili mingendi difficultate & cruciatibus, ita ut ægra emori maluerit decies, quam hoc diutius perpeti, præſertim poſtremis duobus annis.

Tandem menſe Majo Anni 1681 *me vocari juſſit, de uteri propendentia & mingendi difficultate conquerens. Mirabar vetulæ querelas, quoniam nunquam à ſolo uteri prolapſu ita dolere ſolent mulieres, verendumque eſſe adjeci, aliquid mali, præter uteri prolapſum, hactenus in alta nocte latuiſſe. Hiſce auditis, miſera, viſum & ulteriorem explorationem (ſine quibus nil certi aſſeverari poterat de abſconditi morbi eſſentia) non renuit, oſtenditque mihi uteri, juſtô paulò majoris, prolapſum, eâdem formâ & magnitudine, qua illum expreſſit ſculptor.*

Palpitando hunc Uterum, calcu-

ONder alle ongemacken en qualen, dewelke den menſch ellendig maken, en heeft geenzints de minſte plaats, de Steen, wanneer die zigh in de waterblaas onthoud. Dit ongemak, hoewel het zeer menigvuldig in Holland gevonden werd, zo is 't egter, dat zulkx ons zeer zeldzaam en noyt gehoort in 't Jaar 1681 *is voorgekomen, en dat in een vrou van* 80 *Jaaren, zeer vermagert, en met een uytſinking des Baar-moeders* 20 *Jaaren lang beſogt, niet ſonder een onlydelyke pyn in 't loſſen van haar water, zoo datze liever tienmaal had willen ſterven, als langer zoo te leven, inſonderheid de twee laaſte jaaren.*

Eyndelyk is ſy te raden geworden my te verſoeken by haar te komen, als wanneer ſy my klaagde wegens ongemak in 't water maken, en uytſinking van haar Baar-moeder. Ick verwonderde my over het klagen, nadien ik noit gewoon was zoodanighe klagten te hooren van vrouwen, welkers Baar-moeder uything, en ſeyde dat het te vreſen ſtond, datter eenig ander ongemak by moſt zyn, 't welk ſigh daar onder verborgen hield. Deſe ellendige patient zulkx hoorende, weigerde my niet de zaake naukeurelyk te onderzoeken, nadien ik anders met geen zekerheid daar van konde oordelen: aldus vernam ik, de Lyfmoeder wat grooter geworden zynde buyten haar Lighaam te hangen, van groote en forme gelyk hier afgebeelt ſtaat in 't VIII. Cabinet Tafel. II. Fig. 3.

Wanneer ik deſe Lyfmoeder betaſte

culos ſentire putabam, nec me fefellit! quamvis circa calculorum formam deceptus: videbantur enim tenuiores laminæ calculoſæ (belgice Leyen) *qui poſt inciſionem reperti ſunt anguloſi & craſſi, ſicuti figuræ denotant in dicto libro fol. 4. Non autem interim certe determinare poteram, utrum locum haberent dicti calculi in ipſa uteri cavitate, an vero inter ejus membranas, vel in aliqua veſicæ portione.*

Videbantur quidem Uteri locum occupare, qui totus quantus (ut figura demonſtrat) è corpore propendebat, ſine ulla veſicæ portione, (ut nobis videbatur) hiſce viſis & exploratis, calculorum ſectionem propoſui: accerſuntur magiſtri, Petrus Adriani filius, & Andreas Boekelmannus, de re Chirurgica bene meriti, qui eandem quoque operationem commendabant, proximo die inſtituendam. Operationem in ſequentem diem dilatam iri miſera illa vetula audiens, lamentari cœpit, exclamans, O! me miſeram, non reverſuri eſtis, relinquetis me. &c. quibus permoti querelis, ilicò operationem inſtituimus, ſola inciſione, ſecundum uteri propendentis longitudinem, extraximuſque momenti temporis ſpa-

taſte, ſcheen het my toe, dat ik'er ſteenen in gewaar wierd, en zulkx bedroog my ook niet, hoewel ik my abuzeerde in de forme der ſteenen, want ik meende dunne en platte ſteenen te voelen, in gedaante van leyen, edogh na het openen, vondmen deſelve hoekigh en dik gelyk de Fig. in 't voorſeide boek fol. 4. aanwyſt. Nu zo konde men nogh al niet zeker zeggen, of die ſteenen in de holte of in de vlieſen van de Baar-moeder zaten, of ook wel in eenigh deel van de blaas:

Sy ſcheenen wel geplaatſt te zyn in de holte van de Baar-moeder, dewelke geheel en al buyten het lighaam hing, (gelyk de figuur aanwyſt) zonder in 't minſten te konnen zien eenig bewys van de blaas. Dit nu alzo onderzogt zynde, raade ik haar aan, dat men de ſteenen daar uit moſt zien te krygen, door het maken van een opening: hier op wierden geroepen Mr. Pieter Adriaansz. en Andries Boekelman, beide wel ervarene Chirurgyns, dewelke myn voorſtel goetvonden, en de operatie tot den volgenden dag wilden uitſtellen, maar als die arme oude vrou hoorde ſpreken van uitſtel, begon zy te lamenteren en te roepen, o! my ellendige, gyl. zult niet wederkomen, ghy zult my verlaten. &c. waar over wy bewoogen zynde, hebben de operatie aanſtonds in 't werk geſteld, alleen door het maken van een ſnee na de langte van de Baarmoeder, en hebben uit de wonde gehaalt 42 ſteenen, en dat in een ogenblik, ten deele door een tangetje, ten

ſpatio, calculos quadraginta duos, partim inſtrumentis, partim ſolis digitis, quorum magnitudo & Fig. videri poteſt in dicto Libro.

In hac operatione non admodum doluit ægra, eaque peracta, & hoc onere exonerata, atroces ilicò evanuere dolores, quos tot annis paſſa fuerat, & ſatis commode vivere cœpit. In ipſa ſectione præter guttulas ſanguinis, aliquid liquoris limpidi promanabat è vulnere, unde ſuſpicabamur, veſicam quoque eſſe in procinctu; nec falſo, nam ſequenti die hoc penitius inveſtigantes, & ſiphonis ope liquorem per meatum urinarium injicientes, eum vulnere exire reperimus: quod ut & lotium ſequentibus diebus per vulnus ſtillans, nobis manifeſtavit, calculos dictos veſicæ portioni ſimul cum uteri mole prolapſæ, inhæſiſſe.

Hoc urinæ ſtillicidium haud exiguo nobis fuit obſtaculo in vulneris curatione, quæ tamen (gratia Deo ter opt. max.) brevi peracta fuit, ſequenti methodo. Aliquot diebus poſt balſamo Arcæi illitum vulnus, labia ejus arctiſſime adducta ſunt emplaſtro diapalma, tantillum terebinthinæ, ut magis adhæreret, recipiente; quod

ten deele met vingeren, der ſelver Figuur en groote, kanmen zien in 't geſeide boek.

In deſe operatie had ſy niet veel pyn geleden, want die gedaan, en van de laſt verloſt zynde, was zy aanſtonds buyten pynen, dieze zo veel Jaren had geleden, en begon toe weder op te quicken in matelyke geſondheyd. In het doen van deſe operatie zaghmen, behalven eenighe druppelen bloets, ook wat heldere voght uit de wonde vloeyen, waar uit wy vermoeden, de blaas hier in 't ſpel gekomen te zyn, en zulkx quam ons ook te blyken naa dat wy den volgenden dag door een ſpuitje wat waters door de piscanaal in de blaas braghten, welk water door de wonde weder uytquam: hier door, als mede door de piſſe, die in 't vervolg uit de wonde voortquam, wierden wy gewaar, dat de ſteenen hadden geſeten in dat gedeelte van de blaas, het geene te gelyk met de Baarmoeder uyt het lighaam was komen te zacken,

't Welk ons geen kleen ongemak gaf in 't geneſen van de wonde 't welk nogtans kort daar na zeer wel gelukte, en dat op deſe volgende wyſe; na eenige dagen wierden de lippen van de wonde met den balſem van Arcæus beſtreken, en men bragt de lippen te ſamen met een hegtplaiſter of langwerpig reepje geſneede lywaat, beſtreken met wat diapalma, daar wat terpentyn in was geſmolten, om beter te kleven, en was het

quod emplaſtrum ſciſſum fuit uti in Fig.4 pag. 4. videre eſt, ſuper impoſitis ſpleniis & ligatura convenienti.

Quum autem hic faciendi modus expectationi non ſatisfaceret propter urinæ ſtillicidium continuum, & emplaſtri relaxationem, loco emplaſtri excogitavit Magiſter And: Boekelmannus annulum è plumbo tenuiore, cujus extremitates recurvatæ attrahebantur filo, ut ex Fig. 4. pag. 4. liquet, unde labia vulneris tam arcte claudebantur; ut nihil urinæ amplius ſtillaret, & ſic intra triduum, conglutinaretur vulnus.

In hoc affectu nonnulla conſideranda, imo miranda occurrunt.

1°. *Uterum è corpore propendentem ſecum rapuiſſe tantam veſicæ portionem, quod rariſſime (ſi unquam) ante hac viſum eſt, quantumvis partes ſint circa oſcula vel colla continuæ.*

Crediderim hoc in illa vetula accidiſſe, propter difficultatem mingendi, à calculorum copia ortam, unde conatus urinam reddendi fuere continui, & quidem tanti, ut per cohæſionem dictam impediri non potuerit.

2. *Quod moles è corpore propendens, & nil præter uterum men-*

het zelve geſneden gelyk de 4 Fig. op het 4 blad van de geſeyde obſervatie aanwyſt.

Edog na dien dit doen ons oogmerk niet konde voldoen, wegens het geduurig uytſypelen van de pis, bedagt Mr. Andries Boekelman een ring van dun geſlage loot, wiens beyder uyteinden wat omgekromt zynde, t'zaamen wierden gehaald met een draad, gelyk de Fig. op 't vierde blad aldaar aanwyſt waar door de lippen, zoo digt aan een wierden gehaalt, datter gants geen pis konde uytvloeyen, en alzoo ſloot de wonde toe binnen drie daghen.

In deſe geneſingh komen ons verſcheyde vreemdigheden, ja verwonderens werdighe zaken voor.

Ten eerſte, dat de uythangende Baarmoeder met zigh heeft genomen zoo groot een deel van de blaas, 't welk zoo het oyt voor deſe gezien is, ten minſten zeer raar is, hoewel deſe twee deelen met den andere vereenigt zijn, en dat ontrent de monden of halſen.

Myn vertrouwen is, dit geſchied te zyn, wegens de veelheyd der ſteenen, waar door de perſingen geduurig haar zoo zwaar opdeeden, dat zulkx niet heeft verhindert konnen werden.

Ten tweede, dat het uytgeſonkene niet anders verbeelde, als alleen de Lyf-

mentiens, ob calculorum magnitudinem & numerum, nullam inæqualitatem, nec aliam formam ſit adepta, ſuperficies enim admodum erat æqualis & figura uteri naturalis.

3. *Admirationi eſt, calculos omnes eandem fere obtinere formam, & adeo æquales eſſe ſuperficie, ac ſi eſſent planati.*

4. *Vulnus ad conſolidationem perveniſſe, quamvis parti veſicæ membranoſæ inflictum, per quod urina aſſiduo ſtillabat.*

5. *Conſiderandum eſt, non omnes calculos in illa veſicæ portione, quæ uterum inveſtiens ſimul è corpore propendebat, hæſiſſe: non enim ſatis ampla, ratione magnitudinis & numeri calculorum, ſed nonnullos in ipſa operatione ab altiori & profundiori veſicæ parte deſcendiſſe, dubitandum non eſt.*

6. *Inauditam Lithotomiam, in muliere adeo annoſa cum tanto ſuceſſu, eſſe inſtitutam: in mulieribus calculi dilatatione urethræ quidem extrahuntur, aſt perquam rarum eſt, ſectione veſicæ idem perfici.*

N°. CIII. A latere dicti objecti dependet quoque os Femoris cujusdam anus, quæ an-

Lyf-moeder, effen en ſonder eenige uytpuylentheden, hoewel dit voorwerp met ſteenen vervult was.

Ten derde, dat alle de ſteenen by na een en deſelve forme hadden, en dat zoo glad als waren zygeſlepen op een ſteen.

Ten vierde, dat deſe wonde zoo is komen te ſluyten, hoewel in 't vlieſighe deel van de blaas verrigt zynde, waar door de pis geſtadig quam uit te vloeyen.

Ten vyfde, dat alle deſe ſteenen niet hebben konnen zitten in dat deel van de blaas, 't welk de Baar-moeder omvangen had, en zoo te gelyk uithingh, want daar toe was geen plaatze geweeſt voor zoo veel ſteenen, maar deſelve zyn van het dieper gedeelte des blaas komen zacken in 't uythalen.

Ten zesde, dat het ſnyden deſer ſteenen is geſchied in zoo een oude vrou, en dat met zoodanigh een geluk, want de vrouwen worden by na noyt van de ſteen geſneden, maar werden haar uyt de blaas gehaalt door inſtrumenten, na het verwyden van de pis-canaal.

N°. CIII. Aan de zyde van 't geſeyde voorwerp, ziet men hier ook hangen het Dye-been van een oude

ante plurimos annos ceciderat ab alto, fracturamque paſſa fuerat in collo oſſis Femoris; circa illud infortunium conſiderandum.

1°. Hanc vetulam non ſolum claudicaſſe ad vitæ terminum, verum etiam in cadaveris apertione inventum fuiſſe dicti oſſis collum in totum deficere, & in nihilum adeo fuiſſe redactum, ut ne hilum quidem remanſerit, Gerardus Borſt, Chirurgus Amſtelodamenſis; ſatis expertus, qui cadaver aperuerat, præſentibus variis Medicis & Chirurgis, liberalitate ſua muſeum meum illo objecto adornavit.

2°. Os Femoris raro ſolâ vi externâ ex acetabulo oſſium Innominatorum exarticulari, propter Vaſtos Muſculos & Ligamenta, articulum munientia: ab affluxu autem humorum id pluries contingere unicuique ſatis notum.

3°. Fracturam autem facile patitur in ejus collo, propter ejus teneritatem; Collum enim maxima parte conſtat ex oſſeo-ſpongioſa ſubſtantia, inſtar-

oude vrouw welke over zeer veel jaaren was van boven neder gevallen, waar door ſy haar Dybeen brak in den hals van 't geſeyde been; ontrent welk ongeluckig voorval te conſideereren ſtaat.

Ten eerſte, dat die lydereſſe niet alleen hier door mank gingh tot den eynde haares levens, maar dat na haar dood in 't openen van 't lighaam bevonden wierd, de gantſche hals van 't Dy-been te ontbreeken, en gants en gaar te niet geworden te zyn, zoo datter niet het minſte van te vinden was, gelyk de wel geoeffende Heelmeeſter Gerrit Borſt, aan veele Doctoren en Chirurgyns, die daar preſent waaren in 't openen van 't lighaam, toonde, en heeft hy Mr. Borſt, my, dit been tot een teken van vrindſchap gegeven, om in myne rariteyt kamers te bewaren.

Ten tweede, dat het Dy-been van een menſch zelden door uyterlyk geweld komt te uytleden uyt de panne van 't namelooſe been, wegens die groote en ſterke ſpieren en banden, die dit lid komen te omvangen en te verſterken, edogh door toevloed van humeuren komt dit meermaalen te gebeuren, gelyk zulkx genoeg bekent is.

3°. Het Dy-been komt light te breken in deſſelfs hals, wegens haar tederheyd, want de hals van 't Dye-been beſtaat voor het grooſte gedeelte uyt een ſponcieus-

ſtar Diploës Cranii, quæ ſubſtantia obducta quidem lamella oſſea dura, veruntamen illa eſt admodum tenuis; hinc facilius frangitur, quam ut articulus ſuo loco excidat. Vide Theſaur. V. Tab. II. Fig. 1, 2 & 3. & quid ulterius de hac re ibi ſcripſi.

4°. Dictus magiſter Borſt, qui in ſuo officio uberiorem habuit occaſionem anuum cadavera aperiendi, mihi retulit ſeſe octies aperuiſſe anuum claudicantium cadavera, & ſemper inveniſſe oſſa in collo fuiſſe fracta, & ne ullum quidem exarticulatum.

cieus-beenighe ſubſtantie, in gedaante als het diplöe van 't bekkeneel, en is deſe ſponcieus-beenighe ſubſtantie wel beſet met een vaſt beenighe korſt, edog dezelve is zeer dun: hier om iſt dat 't ligter komt te breken als te uytleden. Ziet het V Cabinet. II. Tafel de 1, 2 en 3 Fig. en wat ik verder daar over geſchreven heb.

Ten vierde, den bovengenoemde Mr. Borſt, dewelke in zyn beroep en bedieningh groote gelegentheyt gehad heeft om oude vrouwen, dewelke mank gingen, na haar dood te openen, heeft my geſegt, dat hem zoodanighe voorvallen agtmaal waaren voor gekomen, voornamentlyk van oude mankgaande vrouwen, en heeft altoos bevonden dat het Dy-been in den hals was gebrooken, en geen van de zelve uytleet.

TA- VER-

TABULÆ PRIMÆ Explicatio.

A. TUmba, vel ſepulchrum continens fœtum humanum, ſex præterpropter menſium, à viginti circiter annis in mumiam converſum. Dicta Tumba confecta eſt ex oſſibus humanis, & præcipue infantum, Lapidibusque, membranis cohærentibus, per quas diſſeminantur arteriolæ innumeræ, Truncis, & ramis arterioſis, ramos arborum, aut potius corallia rubra circa ſepulchrum repræſentantibus.

B. Sepulchri Operculum, cujus baſis eſt ſuperior pars capitis oſſei Infantis, externe undique ſupradictis rebus obſita, hujus ſuperficies interior dura matre ad huc eſt ſuccincta.

C. Falx.

D. Dura mater, per quam plurimæ arteriæ repletæ, repunt.

E. Fœtus immutari caput.

F. Corona ex floribus naturali-

VERKLARINGE Van de I. Plaat.

A. EEn Grafſtede, onthoudende in zigh een onvoldragė kintje van ontrent zes maanden draghts, 't welk tot een Mumie toebereyd is, ontrent twintigh jaren geleden. Deſe geſeyde Tombe is gemaakt uyt Menſchen beenderen, en wel voornamentlyk uyt die van kleene kinderkens, als mede uyt ſteentjens, aan een gehegt met vlieſen, waar door heen ontelbare Slag-aderkens loopen, ook uyt ſtronken en takken van ſlagaderen, verbeeldende alſoo eenigh geboomte, of liever rood coraal ontrent dit graft.

B. De mond of ingangh des grafts, wiens grond of voornaamſte deel is het bovenſte van 't Bekkeneel van een kint, 't welk van buyten alſints beſet en beleyd is met de boven gemelde zaken. Deſſelfs binnenſte oppervlakte in tegendeel is nogh beſet met 't harde harſſen-vlies.

C. De Zeyſſen.

D. Het harde harſſenvlies; waar door heen zeer veel opgevulde Slag-aderkens loopen.

E. 't Hooft van 't geſeyde kint en daar op,

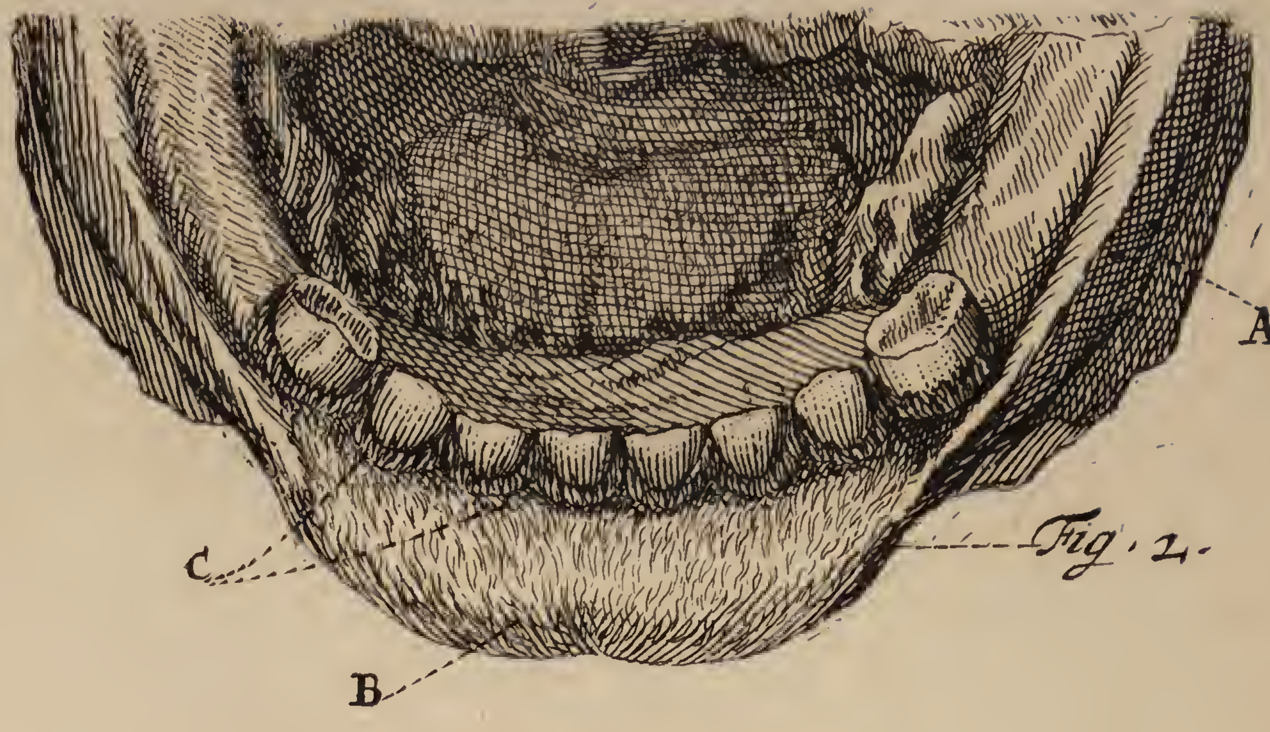
F. Een Kroon van natuurlyke bloe-

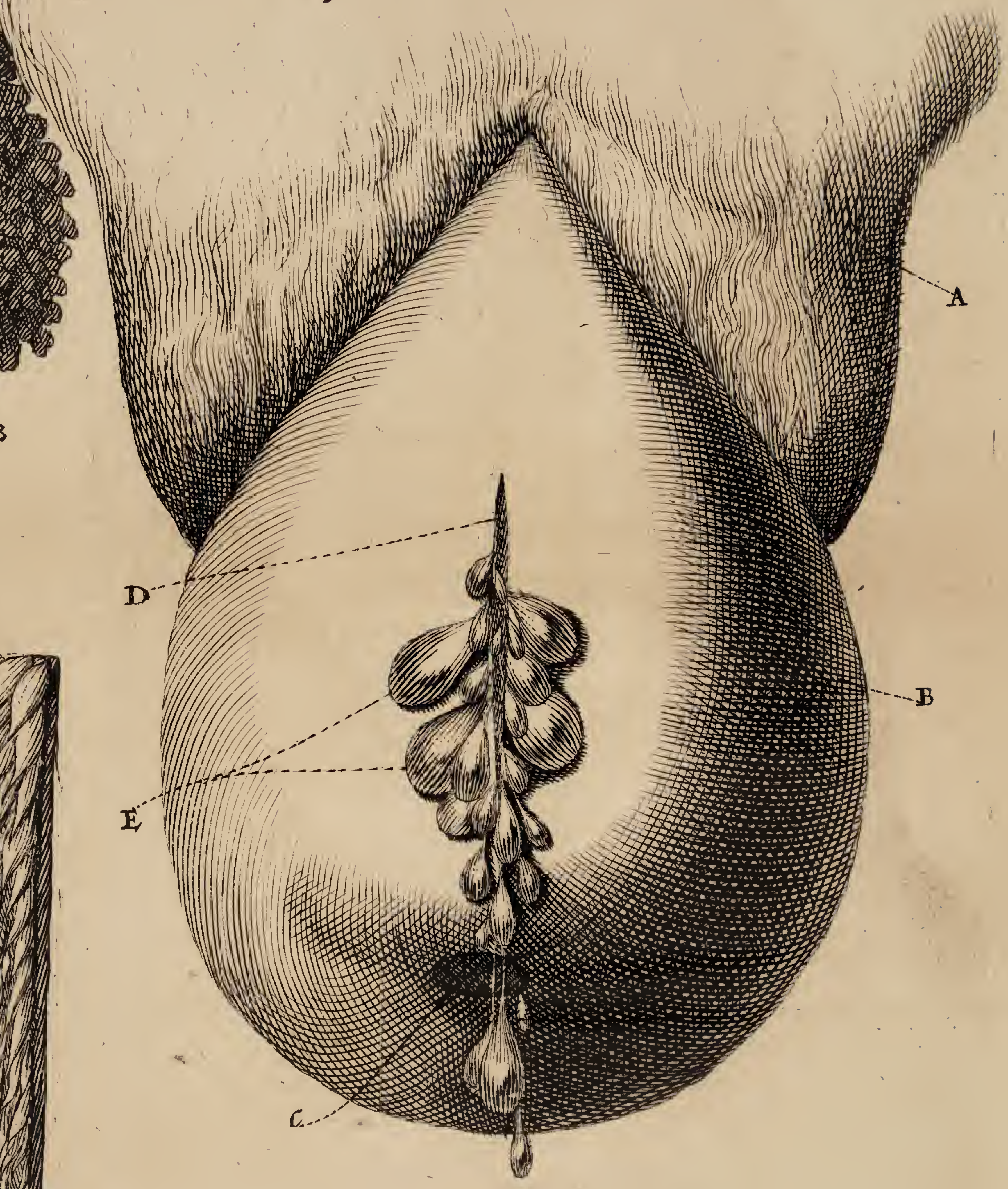

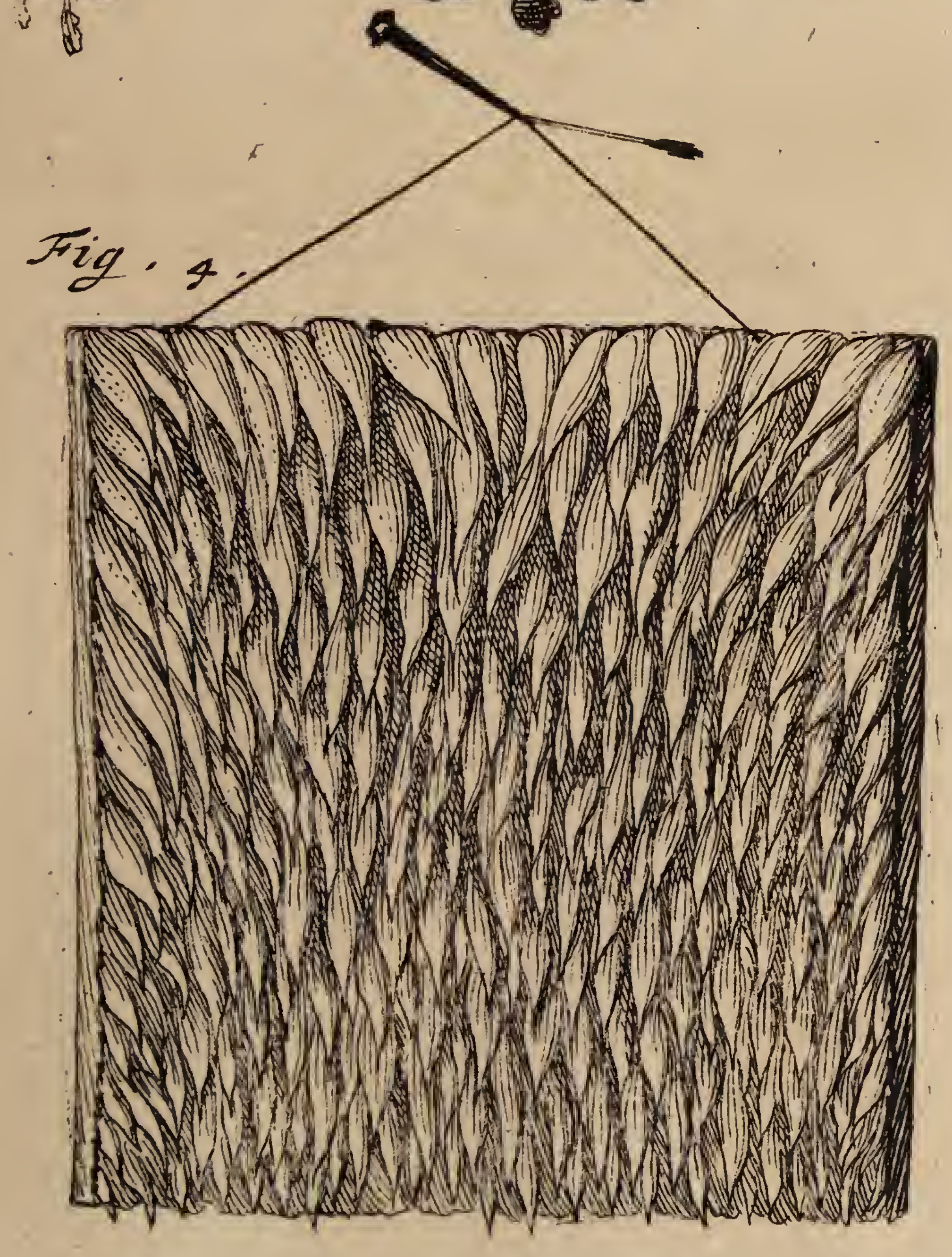
C: Huyberts. ad vivum ſculpſit.

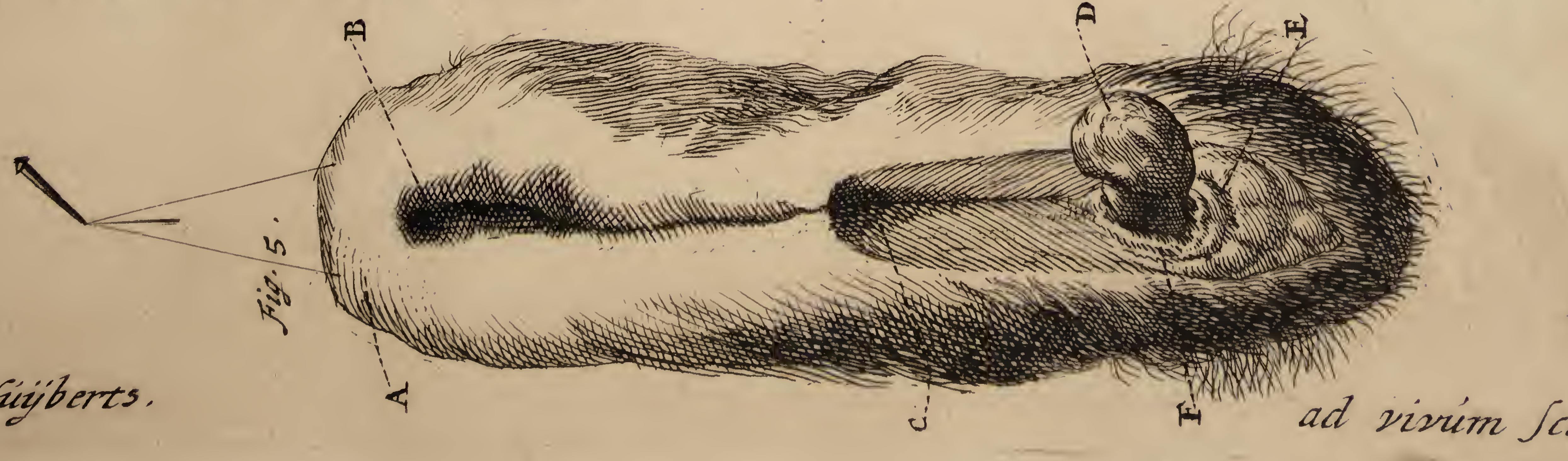
THES. VIII. TAB. II.

C. Huijberts. ad vivum Sculp:

libus confecta, & capiti impoſita, ſuntque flores Conyzæ, Africanæ fœtidæ, Ptermicæ, Gnaphalii albi, citrini, rubri, Meſembrianthemi Afric. ericæ fol. Breynii.

bloemen, als daar zyn, de Africaanſe ſtinkende conyza, van witte, gele en rode Gnaphalium, &c.

G. H. Foetuum gemellorum immaturorum duo ſceleta ſex circiter menſium, pone ſepulchrum, genubus inflexis, conſita.

G. H. Twe geraamtens van tweelinghen, van ontrent ſes maanden draghts, leggende op hare knietjens aghter het graf.

I. I. Trunci arterioſi, arbuſculas repræſentantes.

I. I. ſlaghaderlyke ſtronken, verbeeldende eenigh geboomte.

K. Oſſa Cubiti & manus; manuum autem Oſſicula ramum arterioſum arripere videntur.

K. Des elleboogħs beenderen, en die van de hand, waar mede aangegrepen ſchynt te werden een ſlaghaderlyke tak.

L. L. Duo ſtrophilia, confecta ex membranis, myriadibus arteriolarum tenuiſſimarum ſuperbientibus; hæc autem ſtrophilia, utriuſque ſceleti dextrâ, orbitis oculorum applicita ſunt.

L. L. Twee neusdoekjens, uit een vliesjen toebereyd, waar door heen duyzende van fyne ſlagaderkens paſſeren, en werden deſe met de reghterhantjens aan de oogh raden gehouden.

M. Caput ſceleti fœtus immaturi quatuor circiter menſium.

M. Het doodtshooft van een onvoldrage kintje van ontrent 4 maanden draghts.

TABULA II

Quinque continet figuras, quarum prima

A. Denotat uteri portionem, cujus ſuperficies interior in Theſaur. VIII. mil-

De II PLAAT

Is voorzien met vyf voorwerpen, waar van het eerſte

A. Aanwyſt een ſtuk des Lyfmoers, wiens binnenſte oppervlak-

millena corpuſcula rotunda, glandulas mentientia, mutata eſt.

B. Dicta corpuſcula.

vlakte in duyſende van kleene ronde lighaamtjens verandert is, dewelke kliertjens verbeelden.

B. De geſeyde lighaamtjens.

FIG. II. *Explanatio.*

A. Pueri portio maxillæ inferioris.

B. Labium inferius, deorſum protruſum, & ab epithelia denudatum, ut papillæ nervoſæ in conſpectum venirent.

C. Papillæ gingivarum nervoſæ.

D. Papillæ nervoſæ prolabii.

De Verklaaring van de II. FIG.

A. Een ſtuk van de onderſte kaak.

B. De onderſte lip, nederwaarts geduwt, en van desſelfs bekleetſel onbloot, om de Zenuwtepeltjens bequaamlyk te kunnen ſien.

C. De Zenuwtepeltjens van het Tandt-vlees.

D. De Zenuwtepeltiens van de voorlip.

* FIG. III.

A. Pubes muliebris.

B. Uterus è corpore propendens, & veſicæ urinariæ maximâ parte obductus.

C. Os uteri internum.

D. Inciſio longitudinalis à chirurgo inflicta.

E. Guttulæ urinæ, promanentes ex Veſica, ab inciſione facta.

FIG. IV. *Expoſitio.*

Portionem Gulæ Teſtudinis marinæ cum ſuis papillis nervoſis indigitat.

De IV FIG.

Een ſtuk van de ſlok-darm van een waterſchildpad, met deſſelfs Zenuwtepeltjens.

* FIG. V.

Pſeudo-hermaphroditi Ovini pudendum denotat.

A. Cutis prope anum.

B. A-

Fig. 1.
A
B
C
D
Fig. 2.
A
B
C
D
Fig. 3.
Fig. 4.
A
B
C
Fig. 5.
A
B
C
C. Huijberts, ad. vivum ſc.

B. Anus.
C. Vulva.
D. Caput clytoridis, in magnam molem emerſum.
E. Clytoridis Præputium.
F. Cervix clytoridis.

TABULÆ III Explicatio.

FIG. I.

A. Superior pars oſſis femoris humani.
B. Epiphyſis ſuperior.
C. Spatium cervicis, qui cervix hic deficit, ut pote, poſt caſum in nihilum redactus.
D. Trochanter minor.

FIG. II.

A. Oſſis Tibiæ, carie exeſi, pars ſuperior.
B. Epiphyſis ſuperior.
C. Caries.
D. Fiſtula oſſea, quæ proprie Tabula interior, à puris acredine ſeparata, à tabula exteriore, & à chirurgi manu extracta.

FIG. III.

Dicta Fiſtula integra.

Des III TAFELS Verklaringhe,

De I FIG.

A. Het bovenſte hooft van 't dybeen van een Menſch.
B. De bovenſte aanwas des Dybeens.
C. De ſpatie van den hals, alzoo den gehelen hals ontbreekt, als zynde na den val te niete geworden.
D. Den kleene Trochanter.

FIG. II.

A. Het bovenſte deel van 't ſcheen-been, door bedervingh verteert.
B. De bovenſte aanwas.
C. De bederving, of weg-etinge.
D. De beenighe pype, die eygentlyk de binnenſte tafel is, door de ſcherpte des etters van de buytenſte afgeſcheyden, en van de Heelmeeſter met de hand uitgehaalt.

FIG. III.

De geſeyde Fiſtel of pype in ſyn geheel van het ſcheenbeen.

Fig. IV.

A. Ejuſdem oſſis Tibiæ pars inferior.
B. Caries altera, ex cujus cavo oſſiculum excrevit C.

Fig. V.

Duo Oſſicula ex Anatis ala.

A. Oſſiculum cubiti.
B. Oſſiculum ulna.
C. Ferruminatio fracturæ infirma, propter exterioris cruſtæ defectum.

Fig. IV.

A. Het benedenſte gedeelte van het ſcheen-been.
B. De twede weghetinghe (*Caries*) uit wiens holte een beentje is komen te groeijen C.

Fig. V.

Toont ons aan 2 beenderkens uit de vlengel van een Entvogel.

A. De groote pyp.
B. De kleene pyp.
C. De onvolmaakte en ſwakke begroeyinge, wegens het defect van de buytenſte harde korſt.

FINIS.

EYNDE.

FREDERICI RUYSCHII,

Anat. & Botan. Profeſſ. necnon Acad, Ceſareæ curioſorum Collegæ,

THESAURUS ANATOMICUS

NONUS,

in quo varia, circa corpus humanum notatu digna, occurrunt.

Cum Figuris æneis.

HET NEGENDE

ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Kruytkunde: als mede Lid van de Keyzerlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren:

Waar in verſcheide merkwaardige zaken ontrent 's menſchen lichaam gevonden werden.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1714.

VIRO ILLUSTRISSIMO
AMPLISSIMO ATQUE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
ANDREÆ GUNDELSHEIMERO,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
BORUSSORUM
REGIS ARCHIATRO,
ET A CONSILIIS,
BOTANICO SUMMO, &c.

HUNC THESAURUM ANATOMICUM NONUM
SACRUM ESSE VOLUIT, IN MONUMENTUM ET PIGNUS AMICITIÆ, NUNQUAM INTERMORITURÆ,

FREDERICUS RUYSCHIUS.

In Virum longe celeberrimum

FREDERICUM RUYSCHIUM.

S It minor virtus, quam quærere, parta tueri:
Ars tua, Magne virûm, præſtat utrumque ſimul,
Immortale tuae nomen virtutis & artis
ILLIV*s* DoC*tae fa*M*a s*V*perſtes er*I*t.*

In Theſauros Ruyſchianos.

C Orporis humani fabricae quicunque ſtupendae
Vſurpare oculis interiora cupit,
Theſauros adeat, RUYSCHII *quos ingeniumque*
Dexteritasque manus non imitanda ſtruunt.

Henr. Christianus Krugerus
Lunenburgenſis.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
Benevolum Lectorem.

VEtus verbum eſt: *bis dat, qui citò dat.* Illud autem mihi hac vice neutiquam competere, fateor, cum jam pridem hujus Theſauri IX editionem promiſſam, nunc demum ad finem perduxerim.

Nullus tamen dubito, quin me excuſatum habiturus ſis, conſideratis meis occupationibus multifariis, tam publicis, quam privatis, inter quas haud minimum locum occupat praxis medica, ſatis ſuperque vigens, ut & continuæ inveſtigationes & perſcrutationes cadaverum humanorum, quæ mihi multum negotii exhibuere, non ſolum nunc, verum etiam jam ultra quinquaginta annos, adeoque per maximum vitæ meæ curſum, cujus jam annum ago ſextum & ſeptuageſimum.

Conſiderandum etiam, nunquam mihi majorem datam fuiſſe occaſionem cadavera perſcrutandi, quam hoc tempore, & abhinc aliquot annis.

Oc-

VOORREDEN
AAN DE
Goed- willighe Lezer.

HEt is een out zeggen, *wie haaſtig geeft, die geeft tweemaal.* Ik bekenne, my voor dit maal zulkx niet toe te komen; dewyle ik al over lang belooft hadde, dit 9e. Cabinet uyt te zullen geven, 't welk nu eerſt volbragt hebbe.

Egter en twyfele ik niet of gy zult my over zulkx ontſchuldigen, conſidererende myne veelvoudige, ſoo private als publike bezigheden, onder dewelke geenſints de minſte plaatſe heeft, het bezoeken der kranken, 't welk hart genoeg aangaat, als mede het gedurig onderzoeken der afgeſturve menſchen ligchamen, 't welk my veel werk gegeven heeft; en dat niet alleen nu, maar al over de 50 Jaren, en by gevolg de meeſte tyd van myn leven, daar mede doorgebragt hebbe, gaande thans in myn 76 Jaar.

Staat ook aan te merken, dat ik noyt zoo groote gelegentheyd gehad hebbe om de Lyken der menſchen te onderzoeken als op deſe tyd, en eenige jaaren herwaarts.

Dat

Occaſiones verò datas, me nunquam neglexiſſe, ſciunt illi, qui me optime norunt; verum noctu, atque interdiu ægros inviſere, ad primam autem auroram cadavera perſcrutari, certe apud æquos rerum arbitros me excuſabit, quod non celerius hunc Theſaurum IX typis mandaverim.

Quicunque vero hunc IX Theſaurum cum attentione pervolvere dignabitur, illi varia occurrent, quæ ſumma, ni fallor, admiratione videbuntur digna.

Quis enim mortalium credidiſſet, in Viſceribus integris, membranâ ambiente ne ablatâ quidem, peculiari arte demonſtrari poſſe, & quidem luculentiſſime, ultimas vaſorum ſanguineorum pulpoſas & ſuccoſas extremitates, idque in proprio ſitu & formâ naturali, oculis non ſolum armatis, verum etiam inermibus?

Fateor quidem, neminem facile calculum appoſiturum hiſce rebus inauditis; attamen me non vana jactare, aut quidquam hic dicere à vero alienum, norunt omnes, qui ea domi meæ, quotidie fere cum ſtupore vident, neque du-

Dat ik de gegevene occaſien niet en hebbe verzuymt, weten ſy, die my grondig kennen; maar nagt en dag de zieken te bezoeken, en ſoo haaſt den morgenſtond haar vertoont, de ligchaamen te doorſnuffelen, zal my by alle billyke middelaars tot verſchoning moeten verſtrekken, dat ik dit 9 Cabinet niet eer ter perſſe gebrogt hebbe.

Al wie nu dit 9e. Cabinet met aandaght wil doorzien zal bevinden, dat hem verſcheyde zaaken zullen voorkomen, die hem ten hoogſten zullen ſchynen verwonderings waardigh te zyn.

Want wie ſoude oyt hebben konnen gelooven, dat door een byſondere konſte, de uyterſte ſappighe of mergagtighe uyteynden der bloed- vaten der ingewanden zeer klaar zouden konnen werden voor het oogh gebragt zonder quetſingh der ingewanden, zelfs zonder verbreking van hare overtrekſel of vlies: daar en boven dat men ſe kan zien in haar natuurlyke plaaatſe en forme, niet alleen door vergrootglaſen, maar ook ſonder de zelve.

Ik bekenne wel dat niemand aan dit myn ongehoord zeggen ſyn zegel light zal willen hangen; egter is het waar en waaragtigh, en die te mynen huyſe zulkx dagelykx zien ſtaan als verſteld: ik twyfele ook niet, of ſy, die haar werk maken van de deelen der lyken te doorzoeken, ſullen hier over verwondert zyn

dubito, illud mirum iri viſum illis, qui in perſcrutandis cadaveribus verſati ſunt; illi enim ipſi procul dubio ſæpe experti ſunt, quam difficile ſit, vaſorum ſanguineorum extremitates ad extremum uſque rimari; hinc enim adhuc latuit vera illorum conſtitutio; hinc etiam haud infimi ſubſellii Anatomici in perverſam ſententiam deducti ſunt, exiſtimantes viſcera conſtare ex prætenſis Glandulis, cum contra nil ſint, niſi vaſa cum ſuis pulpoſis extremitatibus, quæ pulpoſæ extremitates continuantur cum illarum truncis, quemadmodum in Braſſica pompejana, ſeu Florida (belgice *Blom-Kool*) cujus caulis faſtigiatur in flores, nulla re intercedente; cum contra glandula ſit pars per ſe ſubſiſtens, & peculiari membrana obducta.

zyn: want die hebben buiten twyfel wel bevonden hoe moeyelyk het is de uyterſte uyteynden der vaten te navorſſchen; en hier door is 't, dat de waare geſtalte der zelve is verborgen gebleven; hier van is 't ook, dat geenzints van de geringhſte Ontleders in een verkeerd verſtand zyn geraakt, waanende, dat veele ingewanden uyt prætenſe Klieren beſtaan, daar ſy in tegendeel alleen uyt vaten met haar ſappighe of mergaghtige uyteynden te zamen zyn geſtelt, welke ſappighe uyteynden continueel zyn met de ſtronken der vaten, gelyk 'er wyz als in de Bloem-Kool, wiens ſtronk uytgaat in bloemen zonder datter yets tuſſchen komt; daar een klier in tegendeel een lighaam is dat van ſig zelfs beſtaat en van een byzonder vlies omvangen is.

Inter cætera nil magis admiratione dignum cenſeo, quam corticem Cerebri, qui pultis craſſioris mollitiem obtinet, ex meris pulpoſis extremitatibus Arteriolarum conſtare, non autem ex prætenſis Glandulis.

Onder alle is'er myns dunkens niet wonderlyker, als dat de ſchorſſe van de Herſſene, dewelke zoo week als dicke bry is, egter uyt loutre ſappighe uyteynden der Slag-aderkens is beſtaande, en niet uyt prætenſe Klieren.

Quis mortalium illud poterit credere, niſi propriis viderit oculis domi meæ? imo inter om-

Wie kan zulkx gelooven, ten zy hy het t'mynen huyſe komt te zien? jaa onder alle 't geen ik in s'menſchen lig-

omnia, quæ in corpore humano detexi, hoc inventum, puto, quod præfiſcine dixerim, mihi eſſe palmarium.

Itaque indecorum eſſe, nemo negaverit, qui D_m. Martinum Liſterum, Anglum, ac defenſorem Glandularum Viſcerum, in tractatu *de humoribus* legerit, in quo hic & illic me falſa proferre arguit, id quod potius retorquendum in illum ipſum, qui judicare voluit de rebus à ſe nunquam viſis; certe ejusmodi obtrectatores vix ferendi ſunt, qui judicant de rebus, quarum plane ignari ſunt.

Inſuper autem variis locis in dicto tractatu injuſte me impetit, dicens me hoc & illud ſentire & ſcripſiſſe, quod revera nunquam neque dixi, neque ſcripſi; ſc. tradit me negaſſe dari glandulas in corpore humano; quod non animadverterim, Teſticulos per ſe eſſe glandulas, quod voluerim, Glandulas Cerebri pinguedinem eſſe &c. quare non addidit, quo in loco aut libro illa ſcripſerim? quicumque enim mea ſcripta perlegerit, contrarium animadvertet.

Interim defenſori illi non inſultabo, quod variis in lo-

lighaam uytgevonden heb, is dit, zoo ik 't zeggen durf, het allervoornaamſte.

Weshalven zal yder moeten bekennen dat het onbetaamlyk is, dat de Hr. Martinus Liſter, Engelsman, en voorſtander van de Klieren der ingewanden, in ſyn tractaat *van de humeuren* my te onregt beſchuldigt met te zeggen, dat ik hier en daar zulkx valſchelyk voor geef, welk aanvryven beter op hem komt te paſſen, om dat hy wil oordelen van zaaken, die hy nooit heeft gezien: zulke tegenſtrevende menſchen zyn zeker qualyk te verdragen, want ſy oordeelen van zaaken, daar ſy geen kennis van hebben.

Daarenboven valt hy my onregtmatig op verſcheyde plaatzen in 't zelfde Tractaat aan, zeggende, dat ik dit en dat gevoel, en ook geſchreven zoude hebbe, 't geen ik noyt gedaght of door Schriften heb bekent gemaakt, en onder andere, dat ik zoude onkent hebbe, dat 'er Klieren in s'menſchen lighaam gevonden worden: dat ik niet zoude beſpeurt hebben de Teſticulen op haar zelve Klieren te zyn, dat ik gewilt hebbe dat de Klieren van de herſſene niet als een vette ſelfsſtandigheyd zouden zyn, &c. maar waarom geen boek of plaats aangewezen waar ik dat geſchreven heb? al wie myn ſchriften doorgelezen heeft, zal het in tegendeel bevinden.

Ondertuſſchen wil ik die beſchermer met geen hevigheyd beſtryden, op

locis à me diverſa ſentiat, atque etiam ſcripta mea infirmare conatus fuerit, & poſt meliora inventa adhuc glandibus veſci, & veteri ſententiæ mordicus adhærere voluerit, cum apparentias novas & vera præparata domi meæ, Illi haud contigerit videre.

om dat hy op verſchyde plaatſen met myn gevoelen niet overeenkomt, als mede dat hy myn zaaken heeft willen beknibbelen en klynmaken, maar hy wil liever aan 't oude gevoelen 't welk van over eenighe eeuwen als onwrikbaar is gehouden, zich vaſt houden, aangezien het hem niet heeft mogen gebeuren alle die waare verſchyninghen en opreghte toebereydſelen, ten mynen huyſe te zien.

Haud minore admiratione legi in tract: de Itinere Anglicano ac Batavo, conſcripto ab acutiſſimi ingenii D°.Chriſtiano Henr: Erndl, ubi pag. 83 & 84 dicit.

Met geen minder verwonderingh heb ik gelezen in een Tractaat, wegens een reyſe door Engeland en Holland gedaan en beſchreven van de Scherpzinnighe Heer Chriſtiaan Henr: Erndl, alwaar hy op 't 83, en 84 blad zegt.

D^m. Ruyſchium inviſi frequentius & neutiquam horas illas neglexi, quas explicationi Anatomes, ac demonſtrationibus Gazophylacii ſui Anatomici curioſi, ingratiam aliquot ſtudioſorum exterorum deſtinaverat.

Ik hebbe de Hr. Ruyſch menigmaal bezogt, ook geen uur verzuymt, wanneer hy ten dienſte der vreemdelinghen ſyn konſtkamer liet zien en 't geen daar in was uytquam te leggen.

Incredibilis copia præparatorum Anatomicorum & ſtupendus ille naturalium Theſaurus, quæ poſſidet in ædibus ſuis vir hic celeberrimus, attonitos facit curioſos ſpectatores, in quorum enumerationem velle deſcendere, in vaſtum pelagum eſſet ſeſe committere, quo de fidem facere poſ-

De ongeloofelyke meenighte van gepræpareerde Anatomiſche en verbaasde ſchat van natuurlyke zaaken, die hy beſit verſtomt de curieuſe aanſchouders, 't getal der zelve te willen optellen, was niet anders als in een ruime zee zich te begeeven, waar van getuigeniſſe konnen geven de ſtaaltjens van de 7 doenmaals uitgegevene boekskens, onder de benamingh van ſchat-bewaarkaſſen, om nu noch niet te ſpreken

** van

poſſunt ſpecimina illa, quorum VII. tunc ediderat ſub Theſaurorum nomine, ut Obſervationes taceam & Epiſtolas ejus Anatomicas, quæ ſeorſim prodierunt.

Non poſſum tamen quin memorem, quod inter ejus rariſſima ſit præcipuum illa Mumia pueri cujusdam octennis, cujus corpus liquore & arte ſua balſamandi, ut perhibet, tam nitide conſervavit, ut color juxta & conſiſtentia cutis & Muſculorum viſui & tactui naturales & viventes ſeſe ſiſtant; partes omnes & membra hujus Mumiæ non indurata ſunt nimis, ſed molliuscula, quaſi ſucco & ſanguine adhuc turgerent & vigerent, conſtituta.

Admirandum hoc eſt artificium, quod in præparatione hujus Mumiæ præſtitit Clariſſ. Vir, & plane inauditum, omnem fidem ſuperans, niſi quis ipſe viderit, & licet diverſimode de præparatione hujus cadaveris judicetur ab ejus adverſariis; nemo tamen eſt, qui analogum quid conficere aut demonſtrare huc usque potuerit.

Dixit ſæpius D. Rauw de prodigio hoc, cum ſententiam ejus expeteremus, malæ fraudes ſunt, ac præſtigiæ cum iſto puero; Cuticulam detraxit miſero, ita

van zyn obſervatien en Anatomiſche brieven, dewelke apart zyn uytgekomen.

Ik kan echter niet nalaaten te ſpreken van 't geen onder 't zyne het alrerraarſte is, namentlyk de Mumie van een jonghe van 8 Jaaren, wiens lighaam hy met vogt en door konſt, zo hy zeght, zoo cierlyk na deſſelfs dood bewaert heeft, dat de couleur en conſiſtentie van 't vel en Spieren zich, voor 't gezicht en aanraaken, als levendich opdoen: alle de deelen en ledematen van deſe Mumie zyn niet al te hard gemaakt, maar vertoonen haar ſaghjens als warenze nogh met haar ſappen en bloed vervult en vigoreus.

Het is een wonderbaare konſte 't geen die vermaarde man in 't toebereiden van deſe Mumie te wegen gebracht heeft, overtreffende alle geloofwaardigheid, ten zy men het zelve komt te zien, en hoewel verſcheydentlyk van de preparatie van dit lyk geoordeeld werd door zyn wederſtrevers, zoo is'er nochtans niemand die tot noch toe iets diergelyks uyt kan werken en vertoonen.

De Heer Rauw heeft dikmaals gezegt, alsmen hem over deſe wonderlyke zaak zyn gevoelen verſoght te hooren, het zyn loutere bedriegeryen met die jonghe, hy heeft die ellendighe het oppervelleke

ita ut Cutis cum Muſculis ſuis ſanguine adhuc turgidis, naturalem quodammodo corporis colorem referant; alii de vacuo autumabant, in quo corpuſculum illud perpetuo, excepto demonſtrationis tempore conſervaret.

Sed omnes iſtæ hariolationes exigui ſunt ponderis, monſtra ſimile & in ſententiam tuam lubentiſſime deſcendam.

Quomodo ſodes potuit Cl. D. J. Jac. Rau illud dicere, cum non ſemel, ſed aliquoties publice viſui expoſuerim, Illo ipſo præſente; imo proxima (DEO annuente) à me publice inſtituenda Anatome, denuo viſui exponere decrevi dictum cadaver, per 19 annos à me conſervatum, & adhuc vitæ ſpeciem repræſentans.

Illud autem traducere ſi quis voluerit pro malis fraudibus, quid foret, niſi calumnia & ærugo mera? quod vero ad cuticulam attinet, quam ego detraxerim, id quoque à veritate omnino eſt alienum: & ſi detraxiſſem an propterea malæ fraudis eſſem accuſandus? aut an eapropter puer eſſet miſer factus?

Sæpe numero illud facere cogor, quando animus mihi eſt Papil-

leke afgehaald, zoo dat het vel, met deſſelſs ſpieren noch vol bloed zittende verbeelde, alzoo eenigſints de couleur van't natuurlyk lighaam; andre giſten op't verydelen, en uythalen vande lugt, waar in hy het lighaam zoude komen te bewaaren ter tyd en wyl hy 't quam te vertonen.

Maar alle deſe giſſingen zyn van kleen gewighte: toont het, en dan zoo zal ik zeer gaarne tot u gevoelen overgaan.

Hoe iſt mogelyk bid ik, dat de Heer J. Jac. Rauw zulks konde zeggen, nadien ik publyk en in ſyn tegenwoordigheyd eenighe reyzen 't zelve ten toon geſteld heb, ja ik heb wederom voorgenomen in de eerſte ontledingh (zoo het God den Heere belieft) die by my te verrigten ſtaat, 't zelve lighaam, 't welk nu over de 19 Jaaren is geſtorven, weder te laaten zien in een geſtalte, als of het nog leefde.

Niemand zal zulks voor bedrogh konnen houden, ten ſy door haat of nyd aangedaan zynde, zyn zinnen verhuyſt waren? en wat het Oppervelleke betreft, namentlyk dat ik dat van 't lighaam afgeſchilt zoude hebben, zulks is ook onwaar: en zoo ik zulkx gedaan hadde, zoude men dat voor bedrogh houden? zoude de jonghe daar door ellendigh geworden zyn?

Ik ben dikmaals genootzaakt het oppervelleke hier of daar af te haa-

pillas cutaneas demonſtrare; & utrum muſculi adhuc ſint turgidi ſanguine, aliis judicandum relinquo, & hoc etiam conceſſo, nulla tamen fraus ſubeſſet.

Itaque, ſi Profeſſor Rau illud ſæpius dixerit, uti ait D. Erndl, perverſe de rebus meis judicavit, & tunc ad illa reſponderem, meliora doctus, meliora faceret.

Fraudes committere, nunquam non deteſtandum, & præſertim illud dedecet hominem tam provectæ ætatis, cui ſenilis anima in primis labris hæret, ſi D. Erndl illud typis non mandaſſet, ne gry quidem reſpondiſſem, ſed flocci feciſſem, at, quum hoc jam prælo ſit commiſſum, me defendere coactus fui.

Hiſce pro defenſione dictis, ad cætera me conferam, ſc. in eodem hoc IX Theſauro occurrit quoque animalculum quadrupes cani ſimile, IV pedicellis, capite, cauda, ore, lingua & funiculi umbilicalis analogo, inſtructum, ex ore rejectum, & in liquore meo conſervatum, ſimul

haalen, wanneer ik de Zenuw Tepeltjens wil vertoonen, en of de Spieren nogh vol bloed zitten, laat ik anderen oordeelen, en dat toegeſtaan zynde, ſoo en zoude het nogh geen bedriegeryen zyn.

Derhalven zoo den Profeſſor Rau zulks veelmaal heeft gezegt, gelyk de Heer Erndl verhaalt, zoo heeft hy verkeerdelyk van myne zaaken geſprooken, en dat zoo zynde, ſoude ik antwoorden, indien hy beter had geleert, zoude hy beter doen.

Bedrog aan te rechten is altoos verfoeyelyk, en zulks betaamt, inzonderheyd gants niet voor een out man, wiens dood voor zijne deure ſtaat, en indien de Heer Erndl zulks niet met den druk gemeen gemaakt had, zoo had ik dat light in de wind geſlagen en niets daar op geantwoord, maar nu zulkx ter perſe is gekomen, hebbe ik my moeten verdedigen.

Dit nu tot myn verdediging bygebragt zynde, zal ik verders toe treden tot het vervolg, 't geen nog te zeggen heb, namentlyk in dit negende Cabinet komt ons nog voor een uitgebraakt diertje, als waare het een kleen hondje, hebbende vier pootjens, een ſtaartje, Mondje, tonge, met iets 't geen na een navel-ſtrenghetje gelykt, het zel-

mul cum burſula, in qua, loco ſecundinarum, hæſit.

Hiſce Vale L. B. & vitia typographica, quæ irrepſêre, benigne corrigere velis, rogo.

zelve bewaar ik in een vogt te gelyk met het beurswyze ſakxke, waar in het, in plaats van een nageboorte heeft gelegen.

Hier mede beminde Lezer vaart wel; en de Drukfouten, die'er ingeſloopen zyn; verzoek ik, dat gy zult met een goed hart verbeeteren.

AAN DEN

HOOGGELEERDE ZEER BEROEMDE HEERE DE HEER FREDERICK RUYSCH,

Waardig Profeſſor in de Anatomie. enz.

Op zyn E. geboortendag voor de

VYFENTSEVENSTIGSTE

Maal vernieuwt, op den XXIIIſte van Lentemaant des Jaars 1713.

HOogwyze Arts, Beroemde Heer,
Des Amſtels Pronk! ik hebbe d'Eer,
By 't SEVEN TIENTAL uwer Jaren,
Met vyf vermeert; dat nu myn Pen
Gods ſchat in u gelegt erken:
Waar meed Hy ciert uw Zilv're haaren.

Met onvermoeide Neerſtigheit
Hebt gy al vroeg u uytgeleyt
Om al uw kragten te beſteeden:
Om 't geen tot nog verborgen lag
Te ſtellen in zyn vollen dag
Meeſt in 't doorzoeken, en Ontleeden.

Van 't Praal-ſtuk, dat Jehovah ſchiep
Doe hy dit gantſch heel al eens riep,
Door 't woord van zyn Almagtig ſpreken;
Het menslyk Lighaam; door Gods magt
Zo overkunſtig uitgewragt
Dat die 't regt naſpeurt, uyt doet breken.

Met

Met mont en hert gy goot my Heer
Als melk, uw hand heeft met een Teer
En vliezig vlees doen overkleeden,
Dees Beenderen; en die 't zaam gehegt
Als een Borduur; myn Ziele zegt
Dit zyn my wondre, wonderheeden!

U Luſte het Eerwaerde Heer
Dit alles, niet zo, als wel eer
Een Wysgeer deed: maar na te ſpeuren
Al wat 'er ſchoon in 't Schepſel is,
Terwyl men liep zyn Maker mis:
U vlyt is om ons op te beuren

Tot God; wiens doen vol Majeſteit
Een glants op al zyn werken leyt,
Ook 't minſte kruitje uyt der aarde.
Zie zegt ge, zulken God hebt gy,
Verheerlyk uwen God met my
O Schepſel van zo groten waarde!

Die ſlegts een Leerzaam herte heeft
Ziet by u wat'er Leeft, en zweeft
Op 't netſt ontleed. Ook wel of 't leefde.
Des die uw KABINETTEN ziet
Sloot hy maar 't oog en herte niet,
Aan God door 't Schepſel d'Eere geefde.

Is 't wonder, dat de wyze Raat
Heer FREDRIK gaf 't Profeſſoraat
En plaatſte op de ſtoel der Eeren;
Om haar die 't luſt Gods werk te zien
En aan Verleegnen hulp te bien
Dit van zyn hand, en Mond te leeren.

God

God zelv' die u tot hier toebragt
Die zoo veel wysheit luſt en kragt,
Uw hoge Jaren laat verzellen,
Vervul u met zyn geeſt nog meer,
En doe u by zyn ligt, zyne eer
Nog veele Jaren ons vertellen.

Hy blyv' uw Raat, uw Hulp, uw Lot
Uw, en uws Zaats, en zaats zaats Godt,
Tot in de zaal'ge eeuwigheeden;
In 't vol genot der Heerlykheyt,
Dat God zyn Erf-volk heeft bereyt
Dit werd Heer RUYSCH u toegebeeden

Van uwe Dienſtwaardige Vriend,

NICOLAAS VAN LEEUWAARDEN.

THESAURUS ANATOMICUS NONUS.

In cujus fundo ſequentia reperiuntur.

N°. I. Pyxis rotunda, in qua conſervatur uterus cujusdam ovis gravidæ, multis adhinc annis balſamo præparatus, induratus, & nitide conſervatus.

Not. I°. Cum ab aliquo tempore utero geſſiſſet, fœtuſque in eo mortuus fuiſſet, circa uteri regionem abſceſſus fuit ortus, eoque ſponte aperto, ſimul cum pure, varia oſſicula foras fuerunt expulſa, id quod in mulieribus nonnunquam quoque contingit.

Poſt mortem uterum aperui, & in illo varia oſſicula inveni, quæ adhuc in uteri cavo continentur.

2°. Cornua uterina (quæ nil aliud ſunt, quam bifurcatio uteri, in duas partes) fruſtrà

HET NEGENDE ANATOMISCH CABINET.

Op wiens grond deze volgende zaken gevonden werden.

N°. I. EEn ronde doos, waar in bewaard word de lyfmoeder van een bevrugt Schaap, welke van my over veele Jaren toebereyd, gebalſemt, en hart gemaakt zynde, cierlyk bewaard is.

Aanmerk ten eerſten, Wanneer dit Schaap eenigen tyd bevrugt was geweeſt, is 'er ontrent de plaatſe, daar de lyfmoeder is gelegen, een abſces of ſweringe gekomen, dewelke van zelfs opengebroken zynde, zyn'er met den etter verſcheide beentjens uitgedreven, 't welk ook wel ſomtyts komt voor te vallen in de Vrouwen.

Na dat het Schaap was komen te ſterven, heb ik deszelfs lyfmoeder geopent, en in hare holte veele beenderkens gevonden, dewelke daar nog in leggen.

Ten tweede. Des Lyfmoeders Hoornen, dewelke niet anders en zyn, als een geſpouwentheid des Lyfmoeders in twe delen, zoude men

fruſtra quis quæreret in ſexu fœminino, quamvis Carolus Stephanus,& alii ea exſtare in ſexu ſequiore affirmaverint.

Hæc cornua Uterina oppidò quàm bene præparata, conſpiciuntur cum ſuis arteriis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis.

N°. II. Capſula, & in ea, oſſis Tibiæ portio ſuperior biſecta, ex homine a multis annis humato.

Not: 1°. Cum dictum os ſiccum & exſuccum ſit, oſſeo-ſpongioſa ſubſtantia diſtinctius videri poteſt.

2°. Ubi deſinit oſſeo-ſpongioſa ſubſtantia in oſſis cavo, conſpiciendam ſeſe exhibet medulla oſſis, quæ indurata, nivea,& granuloſa in ſepulcro facta, adhuc ſuperſtes remanſit; illud autem in hominibus a multis annis ſepultis, & terræ ſiccæ commiſſis, ſemper ita reperi.

3°. Ex hac obſervatione patet, quanta ſit analogia inter pinguedinem humanam, & oſſium medullam: Pinguedinem enim in tumulis in terra ſicca poſitis, poſt 25 annos reperi in corporibus obeſis,

men te vergeefs zoeken in de Vrouwen, hoewel Carolus Stephanus,en andere zulks vaſtgeſtelt hebben.

Deſe Lyfmoeders hoornen zyn zeer wel toebereyd, en werden deſelve geſien met hare opgevulde ſlaghaderen met een rood-waſſige ſtoffe.

N°. II. Een doos met een geſpouwe ſtuk van 't bovenſte van 't Scheenbeen, van een Menſch, die veele jaren in 't graf had gelegen.

Aanmerkt ten 1e. Nadien dit been droog en ſaploos is geworden, ſoo kanmen de ſponcieus-benige ſelfſtandigheyd beter zien.

2e. Alwaar deſe ſponcieusbenige ſubſtantie komt te eindigen, daar laat zig het merg van 't been zien, in deſſelfs holligheyd; en is het zelve in 't graf verhard, wit, en gekorrelt geworden, gelyk daar nogh in is overgebleven; en zulkx heb ik altoos ſoo gevonden, in de lyken, die over veele jaren ter aarde waren beſtelt.

3e. Hier uyt kanmen beſpeuren, hoe groot een overeenkomſte dat 'er is, tuſſen het vet van een Mens, en het mergh der beenderen; want het vet datmen in de dood-kiſten vind, na dat de menſchen 25 Jaren zyn begraven geweeſt, heb ik bevonden in vette luyden, dat haar vet

ſis, mutatam, duram, & albam, extitiſſe, inſtar ſupradictæ medullæ oſſium.

Imò exiſtimo, medullam oſſa non nutrire, uti ab omni ævo fuit creditum, ſed medullam oſſa reddere firmiora, idque humectando. In illa opinione magis magiſque confirmabar, cum ad meas perveniſſet manus os Tibiæ cujuſdam hominis defuncti, in quo nullam reperi cavitatem; ita ut ex illo confici curaverim varia manubria, inter quæ aliqua chalybe munita, tanquam culter, & furca in muſeo meo conſervantur, & quidem in vagina, confecta ex corio Pueri, per quod myriades vaſculorum ſanguineorum, ceraceâ materiâ rubrâ repletorum, decurrunt, unde tota vagina eſt rubicunda.

N°. III. Capſa, in qua reperitur Funiculi Umbilicalis tumor durus, de quo nunquam legeram, aut videram; conſpiciendum tamen ſeſe dedit in cujusdam lanionis fœtu humano vivo, recens nato.

Cum a parentibus vocatus fuiſſem, ſimul cum Chirurgo expertiſſimo Petro Adriani Ver-

vet ook was verandert en verhard, wit, gelyk gezeght is hier vooren van het mergh der beenderen.

Ja ik vertrouwe dat het merg der beenderen niet en dient om 't been te voeden, gelykmen zulkx van alle oude eewen gelooft heeft, maar dat het zelve de beenderen vaſtigheid geeft, door deſſelfs bevoggtinge. In dit gevoelen wierd ik meer en meer beveſtigt, na dat my ter hand wierd geſtelt het Scheen-been van een afgeſtorve mens, in 't welke ik gants geen holligheid en vond: ſoo dat ik hier van eenige handvaten heb laten maken, onder dewelke eenighe met ſtaal voorſien zynde, als meſſen en vorken, in myne Cabinetten bewaart worden; en dat nogh in ſcheden gemaakt uit het vel van een jonge, waar door heen by duyſende van bloetvaetjens lopen, dewelke met een rootwaſſige ſtoffe vervult zyn, waar door de ſcheden gants rood zyn.

N°. III. Een doos met een hart geſwel in de navelſtrengh, waar van ik noyt voor heen had geleſen, ook noit en had gezien: egter heeft zigh ſulkx opgedaan in een jong gebore kintje van een ſlager.

Wanneer ik en den wel ervarene Meeſter Pieter Adriaensz. Verduyn van de ouders wierden ver-

 ſocht

Verduyn, hærebamus qualis eſſet affectus: Prima fronte viſus & ad ſenſum tactus, hernioſi quid præ ſe ferebat, proxime abdomini enim adſtabat.

Tandem conſultum duximus, cum obſtetrix ante noſtrum adventum funiculum umbilicalem extra tumorum verſus placentam ligaſſet, & abſcidiſſet, ſecundam ligaturam adhibere, & quidem ante tumorem verſus abdomen, quo facto, paucis poſt diebus, emoriebatur tumor, eoque abſciſſo, reperi in illo nil niſi ſubſtantiam, partim carnoſam, partim heterogeneam, pauco humore permixtam. Fœtus interim nil incommodi aut mali perpeſſus videbatur ex illo tumore, cum vegetus in lucem venerit.

N°. IV. Capſula continens varia fragmenta Lapidis Bezoardici occidentalis rara, ut & plures integros, in burſula craſſa membranacea contentos, in qua nati ſunt, id quod conſideratione dignum eſſe cenſeo.

N°. V. Capſula, in qua conſervatur Aneuriſma, cujuſ-

ſocht, twyfelden wy over dit geſwel, als we het eerſt quamen te zien; want het ons als wat ſtrekken de na een breukje, 't welk digt aan de buik zat, voorquam.

Endelingh vonden wy geraden, (terwyl de Vroed-vrouw voor onſe komſte de ſtreng afgebonden en afgeſneden had aghter het geſwel, na de Moerkoek) een twede afbindinge in 't werk te ſtellen, en dat voor het geſwel, na den buyk toe, dit gedaan zynde verſtierf het geſwel na weinighe dagen, en afgeſneden zynde, heb ik bevonden 't ſelve ten deele van een vleeſig, ten dele van een byſondere en vreemde ſtoffe te zyn, met weynighe voghtige humeuren. Ondertuſſen ſcheen het kind door dit geſwel niets quaats geleden te hebben, terwyl het fris en geſont ter Wereld quam.

N°. Een doos met veel verſcheyde raare ſtukken van occidentaalſche Bezoar ſteenen: als mede veele heele ſteenen, zittende in een dikvlieſige beurs, waar in datſe gebooren zyn, 't welk ik oordeele aamerkings waardig te zyn.

N°. V. Een doos met een hartaders uytſpatting, en dat van een tuſſen

juſdam arteriæ intercoſtalis ex homine, magnitudine ovi gallinacei.

Not. 1°. Admiratione dignum eſt, arteriam tam exilem in tantam molem ſeſe potuiſſe extendere, id quod mihi ter, quaterve videre contigit. Juvenis erat, cujus affectum hic recito, qui à longo tempore de præcordiorum anxietate queſtus fuerat, & tandem ſummis angoribus & lipothymiis correptus, tuſſi moleſto ſubitò fatis ceſſit.

2°. Haud minus mirabar, imò obſtupeſcebam, Aneurisma tam firmiter, coſtis, & adjacentibus vertebrarum corporibus, fuiſſe adnatum, ut non ſine malleo & cuneo, ab illis ſeparare potuerim.

N°. VI. Capſula quadrata ex ligno indico, & in illa auricula humana, balſamo præparata, in forma ſicca, cujus Arteriolæ, ad unum omnes ſunt repletæ, ceraceà materià rubrà, unde totum objectum ſumma rubedine perfuſum.

In eadem Capſula quoque videre licet hominis Venam ca-

tuſſen ribbige ſlaghader uit een menſch, in groote met een hoender ey overeenkomende.

Aanmerkt ten eerſte; Dat het verwonderingweerdig is, dat ſoo een kleen ſlagaderken ſig ſoo heeft kunnen uitſetten 't welk ik drie of viermalen gezien hebbe. Het was een jongman, wiens ongemak ik hier voorſtelle, dewelke van over langen tyd geklaagt had over benautheit wegens die deelen, die het herte na by zyn gelegen, ende ten laaſten door ſeer ſware benautheyd, en moeylyke hoeſt aangedaan zynde, ſchielyk geſturven is.

2e. Ik en was niet minder verwondert, ja ontſtelt, dat dit geſwel Aneuriſma ſoo vaſt aan de ribbens, en aan de lighaamen der wervel-beenderen was aangegroyt, dat ik 't ſelve niet ſonder hamer, en beytelwyſe Inſtrumenten, daar van konde ſcheyden.

N°. VI. Een vierkante Doos uit Indiaans hout gemaakt, en daar in het oor van een Menſch, 't welk hard gebalſemt is, en wiens ſlag-aderkens tot een toe, vervult zyn met een rood-waſſige ſtoffe, waar door het geheele voorwerp gants root is geworden.

In deſelve Doos kanmen ook zien de Holader van een Mens; voor

cavam, quatenus tribus ſuis ramis per hepar diſpergitur, ademptis, vel abruptis extremitatibus.

N°. VII. Capſula quadrata, ut ſupra, continens Pulmonem juvenis, cujus cellulæ ad unum omnes materiâ ceraceâ albâ repletæ ſunt; & ſic videri poteſt, quæ ſit pulmonis figura, in inſpiratione.

N°. VIII. Capſula, ut ſupra, continens infantis brachium, cum annexis ſcapula & clavicula: ſuntque omnia balſamô indurata, & à plurimis annis conſervata.

Not. 1°. Claviculam fuiſſe fractam, & denuò (poſt malam repoſitionem) in formam ſemilunarem, ferruminatam.

2°. Cute brachii aperta, conſpiciendam ſeſe exhibet Arteria brachialis, præſertim eo loci, ubi pulſum quotidie exploramus.

3°. Vaſa ſanguinea ad extremum uſque repleta, ſummam rubedinem cuti afferunt.

4°. Ungues extra cutem quidem prominent, non quod excreverint poſt mortem, uti vulgo, & perperam olim

voor ſoo veel dezelve, met hare drie takken, door de lever is verſpreyd, derzelve uiteynden afgebroken zynde.

N°. VII. Een Vierkante Doos als vooren, en daar in de long van een jongeling, wiens cellekens, tot een toe, vervult zyn met een witwaſſige ſtoffe, en ſoo kanmen zien de ware figure van de ſtaat des longs in het inhalen des adems.

N°. VIII. Een Doos als vooren, waar in gevonden word een arm van een kleen kind, met deszelfs ſchouder-blad, en Sleutelbeen: en zyn die al door balſamatie verhard, en van over ſeer veele Jaren ſoo geconſerveert.

Aanmerkt ten eerſten. Dat het ſleutelbeen gebroken is geweeſt, en na een qualyke herſtellinge, geneſen is in een half-manige figure.

Ten 2e. Het vel des arms geopend zynde kanmen des arms ſlagader zien, inzonderheid op die plaats, daarmen de pols dagelyks voelt.

Ten 3e. De bloetvaten tot het uyterſte toe vervult zynde, brengen 't vel een ſeer roode couleur aan.

Ten 4e. De Nagels ſteken wel buyten uyt, hoewelſe na de dood niet en zyn gegroeyt, gelykmen ten onreghten eertyds geloofde, ja

olim creditum, & pro certo habitum fuit, ſed propter cutis contractionem, exſiccationem & objecti indurationem, ne dicam, quod non ſolemus, ungues reſecare quum ægrotamus, & lecto decumbimus.

Cum cutis, Pili, ut & capilli, corporis noſtri partes ſint, quæ communi vita, pariter cum corpore, fruuntur, poſt mortem, cum cæteris quoque moriuntur; id enim expertus ſum, & exploratum habeo, nam eum in finem ſæpius intravi ſepulcra, & nunquam contrarium obſervavi.

Nº. IX. Capſula, ut ſupra, in qua reperiuntur variæ partes corporis fœtuum humanorum, ſc.

Lit. A. Notatur Brachium cujus cute apertâ, viſui ſeſe offerunt vaſa ſanguinea per brachium diſſeminata, & repleta, Nervus item ejus & muſculi.

B. Pes Infantis, eodem fere modo præparatus.

C. Pes fœtus humani, per cujus cutem apparent vaſa ſanguinea repleta.

D. Portio Dorſi fœtus humani

ja als een onwrikbare waarheyd wiert gehouden; maar wegens het intrekken, verdrogen, en verharden deſes voorwerps, om nu nog niet te ſpreken, van datmen geen nagels gewoon is te korten, alſmen ziek te bedde leyt.

Het vel, en de hayren, zyn delen des ligchaams, dewelke een gemeen leven hebben met het geheel, en derhalven ook met de reſt komen te ſterven, want dit heb ik ondervonden, door dien ik, tot dien eynde, dikwils de graven ben ingegaan, en noyt het contrarie bevonden heb.

Nº. IX Een doos als vooren, waar in verſcheide deelen des ligchaams van jong geboore kinderen gevonden worden.

A. Een Armtje, wiens vel geopent zynde, gezien werden de vervulde bloetvaten, die daar door verſpreyd zyn, ook deszelfs zenue en ſpieren.

B. Het voetje van een Kintje, by na op dezelve wyſe toebereyt.

C. Een Kinder voetje, door wiens vel haar vertoonen de opgevulde bloetvaten.

D. Den rugh van een Kintje, met

mani cum ſcapulis, in mumiam à me redacta.

N°. X. Capſula, ut ſupra, in qua reperiuntur tres Renes humani biſecti, in quibus productiones Pelvis, ut & Papillæ renales comparent; cum autem Arteriæ ſint repletæ, ſumma rubedine perfuſi ſunt Renes.

In medio hujus Capſulæ viſui ſeſe exhibet Renis humani portio, cujus arteriolæ, ut & ductus urinarii papillam conſtituentes, in totum ſunt repleta.

A latere conſpicitur quoque Ren humanus extabefactus, cujus productiones Pelvis extra renis ſubſtantiam ita propullulant, ut pelvis ipſa videatur tripartita: ureter quoque ita dilatatus, ut digitum minorem fere admittat.

N°. XI. Capſula quadrata ut ſupra, in qua reperiuntur varia puerorum inteſtinula, & inter cætera videre licet portionem inteſtini cæci cum appendicula eius, idque e fœtu humano, ut diverſitas appareat inter hoc objectum, deſumptum ex fœtu, & illud quod deſumitur è corpore adulti. N°.

met de ſchouderbladen, tot een mumie van my toebereyd.

N°. X. Een Doos, als voren, waar in gevonden worden drie Menſche Nieren, die door geſpouwe zyn, in dezelve vertonen haar de uitzetſels, of takken van 't bekke, en de Nier-tepels; nadien de ſlagaderen vervult zyn, zoo zyn deeze Nieren ſeer root van couleur.

In 't midde van deze Doos komt ons te voorſchyn een ſtukje van een menſche Nier, wiens hart-of ſlag-aderkens, en pis-canaaltjens, (die de tepelkens maken) geheel en al vervult zyn.

Aan de zyde van deze doos doet zig ook mede op een menſche Nier, dewelke uitgedroogt is, deszelfs uitzetſels (productiones) van 't bekke puylen ſoo buyten de Nier uyt, dat het bekke ſelfs drievoudig voorkomt: ook is de piſleyder ſoo ſeer verwydert, datmen 'er by na een pink in kan ſteken.

N°. XI. Een vierkante doos met verſcheide darmtjens van kleene Kinderen; onder alle meede een deel van den blindem darm, met deszelfs aanhangſel, en dat van een jong gebore Kintje, om alſoo het onderſcheyd te zien, die daar is tuſſen dit voorwerp in een jong gebore Kint, en dat van een bedaagt Menſch.

N°.

N°. XII. Capſula, ut ſupra, in qua comparet coli humani portio, cujus arteriæ mirum in modum ſunt repletæ ceracea materia rubra, ne appendiculis quidem pinguibus coli exceptis.

N°. XIII. Capſula ut ſupra, in qua duo objecta, quorum

1. Cranii humani Portio, cum dimidia parte oſſium faciei, in quibus videre eſt primò Antrum, vulgo Higmori dictum, quia ab illo primum delineatum.

2. Foramen, qua communionem habet antrum cum naſo in utroque latere.

3. Membranulam vel perioſtium, antrum interne ſuccingens, per quam membranulam diſſeminantur arteriolæ repletæ, unde rubedine imbuitur dicta membranula, quæ telæ aranearum inſtar tenuis.

4. Ductum lachrimalem oſſeum, cum ſua membranula (quâ interne, obducitur,) quæ valde quoque rubra eſt ob eandem ſupra dictam repletionem.

5. Utrumque os ſpongioſum narium unius lateris, ſc: ſuperius

N°. XII. Een doos als vooren, waar in ons voorkomt een ſtuk van den colyk-darm, wiens hartaderen wonderlyk vervult zyn, en dat met een rood-waſſige ſtoffe, zelfs die vette aanhanghſels van deſe darm niet uitgezondert zynde.

N°. XIII. Een vierkante Doos, als vooren, waar in bewaard werden twee voorwerpen, waar van het

1^e. Is een ſtuk van 't beene of doodts-hoofts herſſen-Pan, met een gedeelte van dat van het aangezigt. Waar in men zien kan ten 1^e, de ſpelonke van Higmorus, alſoo geheten, om dat Higmorus die eerſt afgebeelt heeft.

2^e. Het gat, of opening, waar door deſe holligheit, met dat van de neus gemeenſchap heeft aan beyde zyden.

3. Het vlieſken, of beene vlieſken, 't welk de ſpelonke van binnen bekleet, waar door heen ſeer veele opgevulde ſlagaderkens paſſeren; waar door ook dit vlieſken root is geworden, en is het zelve ſoo fyn als ſpinnerag.

4^e. De beenige trane-weg, met deszelfs vlieſken, waar mede deſe weg of canaal, bekleet is van binnen, mede ſeer rood van wegen het opvullen der bovengezeyde ſlaghaderkens.

5^e. Beyde de ſponcieuſe beenderen van de neusgaten, van eene ſyde,

ſuperius & inferius cum ſuis involucris, ob eandem cauſam rubedine imbutis.

6°. Ductum Euſtachianum.

7°. Oſſis frontis cavitatem, tenuiſſima membranula quoque obductam, quæ non minus rubicunda, quam in ſupra dictis.

8°. Communicationem hujus cavitatis oſſis frontis cum naribus, id quod hic luculenter ſcilicet conſpiciendum præbet.

9°. Alteram portionem cavitatis cellæ equinæ, cum ſua membranula interna, per quam quoque repunt vaſcula ſanguinea ut ſupra.

10°. Infundibulum in medio cellæ equinæ, cujus cavitas reſervata, & adhuc aperta eſt, ſicuti in vivo homine.

In altero objecto demonſtratur nobis calami ſcriptorii latitudine, ante meatum auditorium oſſeum

1°. Condyloidei proceſſus maxillæ inferioris locus, ubi ſeſe applicat cum ſua cartilagine mobili, ſcilicet ſupra baſin oſſis ſigomatici, ubi adhuc ligamentorum reliquiæ ſuperſtites ſunt.

N°.

de, namentlyk het bovenſte en onderſte, met derſelve bekleetſel, om deſelve reden ook rood van couleur.

6e. De Euſtachiaanſche Canaal.

7e. De holte van 't voorhoofts been, al mede bekleet van ſoo een fyn vliesken, 't welk niet min rood is, als de bovengemelde.

8e. De gemeenſchap van deſe voorhoofts beens holte met de neusgaten, is hier ſeer klaar te zien.

9e. De helft van de holte van de Paarde zadel met deſſelfs inwendig vliesken, waar door heen ook de bloetvaetjens lopen.

10e. De treghter (in 't midden van de Peerde zadel) wiens hollig-heyd bewaart en nog open is, gelykſe in een levendig menſch haar opdoet.

In het tweede voorwerp word ons getoont, een ſchryfs-pens breete, voor het benig deel van het gehoor gat.

1e. De plaatſe, daar het kneukel-wyſe uitſteekſel van de onderſte kaak zig komt te zetten, met deszelfs beweeglyke kraakbeen; namentlyk boven de grond van het juk been, alwaar de overblyfzelen der banden nog overig zyn.

N°.

N°. XIV. Capſula ut ſupra, & inea.

1°. Portio thoracis pueri, ita præparata, ut vaſa intercoſtalia, eorumque reptatus, luculentur videri poſſint; præterea membranâ Pleurâ ex parte elevatâ, membrana celluloſa, & ſub illa, perioſtium, ſeſe videnda exhibent.

2°. Os Pectoris Infantis, cum annexis partibus cartilageneis coſtarum, ut & vaſa intercoſtalia, nec non mammaria interna.

3°. Portio Thoracis cum adherente brachio & ſcapula, per quæ vaſa ſang: ubertim diſſeminantur.

N°. XIV. Een doos als voren, en daar in

1. Een ſtuk van de borſt van een kint, ſoodanig toebereyd, datmen klaarlyk zien kan de tuſſen-ribbige vaten, met haren cours: Daar en boven ſietmen ook (dit vlies wat opgelight zynde) het celluleuſe vlies, en daar onder nog het benevlies.

2e. Het borſtbeen van een kint, met de aangeheghte kraakbeenige deelen der ribbens ook de tuſſenribbige en inwendige mam-takken.

3e. Een ſtuk van de borſt met den arm, en ſchouderblad, waar door heen overvloedige bloetvaten paſſeren.

ASSER PRIMUS.

N°. XV. Capſa, ut ſupra, continens uterum Puerperæ, a multis annis à me conſervatum.

Not. 1°. Quantus ſit Uterus poſt 14 dies à puerperio, hic videri poteſt, ut & mutatio ſitus ovi-ductuum, Ovariorum, & ligamentorum quæ tempore geſtationis, (propter extenſionem fundi uteri) longius à fundo diſtant.

De Eerſte PLANK.

N°. XV. Een doos als vore, en daar in de Lyf-moeder van een Kraam-vrouw, van over veele Jaren, van my bewaart.

Aanmerkt ten eerſten, Hoe groot de Lyfmoeder nog is in een Kraamvrouw van 14 dagen, als mede het veranderen van plaats der eyer-ſtokken, eyer-wegen, en banden, dewelke ten tyde des dragts (wegens het uitzetten van den bodem des Lyfmoeders,) verder van haar grond afſtaan.

2°. Veſica Urinaria hic valde exigua comparet, utpote tempore mortis evacuata, & poſtea à me non inflata.

3°. Os uteri per quatuordecim dies, poſt partum, valde patulum remanſit, ſicuti adhuc apparet, & ſæpius in puerperis contingit; ita ut male ſibi proſpiciant Puerperæ, quæ juſtó citius conclavia relinquunt, quo pacto uterô nondum clauſô, aëri frigidiori uterum exponunt.

N°. XVI. Capſa, ut ſupra, in qua duo objecta, quorum

1°. Gallinæ Ovarium cum annexo utero.

Not. Inter ova (ſeu potius ovorum vitellos) qui ceraceâ materiâ flava ſunt repleti, reperitur una atque altera membrana, infundibuli inſtar cava, è quibus unum atque alterum ovum maturum decidit in uteri cavitatem, dicunturque membranæ ſuperſtites, Calices, ab excellentiſſimo, Anatomico Regnero de Graef, qui dum viveret, mihi fuit conjunctiſſimus ante annos 50 & quod excurrit.

N°. XVII. Capſa quadrata, ex ligno indico, ut ſupra confecta, in qua reperitur ſtomachus

Ten 2ᵉ. De pis-blaas is in dit voorwerp heel kleen, wegens het loſſen des waters in 't ſterven, en datſe na heen van my niet en is opgeblaſen.

Ten 3ᵉ. De mond van de baarmoeder is 14 dagen na de verloſſinge ſeer wyt open-ſtaande gebleven, gelykſe nog is, 't geen ook dikwils in de Kraamvrouwen gebeurt; ſo dat ſy haar niet wel en beraden, die al te vroeg haar kamers verlaten, waar doorſe de mond des baarmoeders nog niet wel geſloten zynde, deſelve aan de koude lugt bloot ſtellen.

N°. XVI. Een doos als voore, waar in twee voorwerpen gevonden werden, waar van het

1ᵉ. Is een Eyerſtok, en Lyfmoeder van een Henne.

Aanmerkt. Onder de eyeren (of liever dooren van eyeren) die met geel was opgevult zyn, werd 'er een of twe holle vlieſen gevonden, gelyk een tregter, waar uyt de doren zyn komen te vallen in de Baarmoeder, en werden deſe nagebleven holle vlieſen kelkjens genoemt, van den uitſtekende Ontleder Regnerus de Graef, dewelke my als een boeſem-vrind is geweeſt over 50 en meer Jaren.

N°. XVII. Een vierkante doos, van Indiaans hout gemaakt, als voore, waar in gevonden word de Maag van een Schaap, ſeer cierlyk toe-

chus ovinus, nitidiſſime præparatus; ſcilicet omnes arteriæ non ſolum ſunt repletæ, verum etiam IV ſtomachi partes, nempe venter primus, Reticulum, Omaſus, ut & Abomaſus videri poſſunt.

toebereyd: namentlyk alle de ſlagaders en zyn niet alleen gevult, maar ook kanmen zien deſſelfs IV deelen als eerſte Maag, het Nett, den Omaſus, en Abomaſus.

N°. XVIII. Capſula, ut ſupra, & in illa fœtus ſeptimeſtris Balſamo præparatus & induratus, & à plurimis annis conſervatus.

N°. XVIII. Een doos als vooren, en daar in een gebalſemt, en hard gemaakt kintje van 7 maanden dragts, 't welk ſeer veele jaren van my is bewaart geworden.

Not. 1°. Caput, ut & artus, detruncata ſunt.

Aanmerkt ten eerſten. Het hoofje en uiterſte ledematen zyn 'er afgenomen.

2°. Arteriis omnibus repletis, & ſternô elevatô, in conſpectum veniunt Cor, Pulmo, ut & Thymus. Abdomine aperto, hepar, ſtomachus, inteſtina, ut & veſica, arteriæ umbilicales, ſcrotum, necnon Penis conſpici poſſunt, idque in proprio & naturali ſitu.

Ten 2^e^. Alle de ſlagaderen gevult, ende het borſtbeen opgelight zynde, komen ons in 't gezighte het Herte, de Longe, en Sweferik. Den buyk geopent zynde kanmen zien de Lever, Maag, Darmen, en Blaas ook de navels ſlagadederen, het ſakxken, en roede, en dat alles in zyne natuurlyke en eyge plaats.

N°. XIX. Capſula, ut ſupra, in qua conſervantur Thoracis diverſæ partes, idque è corporibus fœtuum humanorum, inter illas, quæ Lit. A. notata, videre licet ſoboles arteriarum mammariarum internarum, decurrentes per ſpatia intercoſtalia, quæ tandem cum arteriis intercoſtalibus, ex arteriæ magnæ trunco oriundis, uniuntur & inoſculantur. Lit.

N°. XIX. Een doos als voore, waar in bewaart worden verſcheyde ſtukken van de borſt, en dat van jonge gebore kinderen, onder dewelke men kan zien, (met de letter A getekent) de uitſpruytſelen vande inwendige mam-takken, lopende door de tuſſenribbige ſpatien, die haar ten laaſten komen te vereenigen met de tuſſen-ribbige ſlaghaderen, dewelke haren oorſpronk hebben uit de ſtronk vanden groote ſlagader.

Let.

Lit. B. indigitat portionem Thoracis, cujus membrana pleura ex parte à ſubjecta celluloſa & perioſtio coſtarum ſeparata eſt.

Lit. C. portio Thoracis, cum annexa portione Diaphragmatis, in quo duo occurrunt aperturæ, pro tranſitu æſophagi, & venæ cavæ. à latere dictorum foraminum in conſpectum quoque venit exigua portio Arteriæ magnæ.

N°. XX. Capſula, ut ſupra, continens varias portiones funiculi umbilicalis, cum & ſine nodis.

Inter omnes illas una N°. I. notata, quæ gaudet nodo prodigioſo: ſuntque nodi nil, niſi errabundi reptatus vaſorum umbilicalium, nodum, ob incraſſationem, repræſentantes & mentientes.

N°. II. Funiculi umbilicalis portio, ex fœtu vaccino, conſtans ex duabus arteriis, totidemque venis, ſecus ac in homine, in quo una tantum arteria, & duæ Venæ concomitantes reperiuntur. Huic objecto cohærent quoque duæ arteriæ umbilicales, ut & veſica.

N°. XXI. Capſa, ut ſupra, in qua inveniuntur placentæ Ge-

Let. B. Vertoont ons een gedeelte van de borſt, wiens borſtvlies (pleura) ten deele van 't ondergelege celluleus vlies, als mede van het ribbe vlies, afgeſcheyden is.

C. Een gedeelte van de borſt, waar aan nog vaſt zit, een ſtuk van 't middel-ſchot, met twee gaten doorboort, tot paſſage van de ſlok-darm en hol-ader: aan de zyde deſer twe gaten komen ons mede voor, een kleene gedeelte van de groote ſlagader.

N. XX. Een doos met verſcheyde gedeeltens van de navelſtreng, waar van ſommige met, andere ſonder knopen zyn.

Onder alle deſe is er een getekent met N°. I. Dewelke beſet is met een knoop van monſtreuſe groote: en zyn de knoopen niet anders als dwaal-kourſſen van de navelvaten, dewelke door haare verdikkinge, knoopen verbeelden.

N°. II. Een gedeelte van de Navel-ſtreng uit een Kalf, beſtaande uit twee aderen, en twee ſlagaderen, contrarie in die der menſen, waar in men maar eenen ader, en twee ſlagaderen ontmoet. Aan dit voorwerp zitten nog vaſt twee navel-ſlag-aderen, en ook de blaas

N°. XXI. Een doos als vore, met twe nageboortens van twelingen,

Gemellorum fœtuum humanorum, quorum membrana Amnios in duas partes à me eſt diviſa, id quod nonnunquam à natura (fœtu vivo) factum, offendo. Hinc forſan ſuſpicati ſunt Anatomici, & quidem non infimi ſubſellii inter Chòrion & amnium peculiarem vel tertiam in homine reperiri membranam, quam Alantoidem nuncuparunt.

gen, welkers water-vlies (amnios) van my in twe delen is geſpouwen, 't welk ſomtyts ook wel van de natuer voortkomt, in een levendig kint. Hier van daan komt het mogelyk, dat veele ontleders gewaant hebben, en wel zelfs, van die van de eerſte rang, dat 'er tuſſen de Chorion, en Amnium, nog een derde vlies geplaaſt was; 't geene ſy het pis-vlies noemden.

Has duas placentas à ſe invicem ſeparavi, id quod facile contingit, ſi quis inconſultò illas arripiat, præcipuam enim inter ſe habent unionem, membranarum dictarum, ut & vaſculorum contiguitate, non autem vaſorum ſang:, inoſculatione; ita ut facile a ſe invicem recedant, quemadmodum duæ adſtantes plantæ gramineæ, cum è terra eruantur.

Deze twee moerkoeken heb ik van den anderen geſcheyden, 't geen gemaklyk geſchied, wanneer ymand dezelve onvoorzigtig aangrypt, want de voornaamſte vereeninge hebbenſe door de geſeyde vlieſen, en aanklevende bloetvaatjens, en niet door mondelinge vereeniging, ſoo datſe ligt wyken, gelyk twee byeenſtaande gras-planten, wanneer die uit de aarde gerukt werden.

N°. XXII. Rupes confecta, ex calculis alterius Rupis, coralliis albis, Arteriis, ceracea materia rubra repletis, & ſic corallia rubra mentientibus circum tectis.

N°. XXII. Een rotſe gemaakt uit ſtukken van andere rotſen, witte coralen, en rode opgevulde ſlagaderen, dewelke daar door heen gevlogten zynde, roode coralen komen te verbeelden.

Hæc Rupes, pedamento Cedrino impoſita, in ſui medio concavo continet Phialam magnam cryſt: liquore repletam, continentem infantis hepar, per cujus ſuperficiem occur-

Deſe Rotſe op een pedeſtal van Cederhout geplaatſt zynde, onthoud in deſſelfs holte een groot cryſtallyne vles met vogt, en daar in werd gevonden de lever van een Kint, door wiens opper-vlakte ſoo ſeer

currunt vaſcula repleta, & tanto quidem numero, ut totum hepar, ſumma rubedine ſuperbiat.

Supra operculum ſericeum dictæ Phialæ, reperitur alia exigua rupes, è qua emergunt vaſa ſang: repleta, ex hepate, & aliis partibus corporis deſumpta, corallia rubra erecta repræſentantia.

N°. XXIII. Pedamentum ex ligno Cedrino confectum, & ſupra illud Rupes, Vaſis ſanguifluis repletis abundans, in cujus medio concavo Cor hominis, cum ſuis truncis abſciſſis.

Not. 1°. Cor Balſamo eſſe induratum, & rubedine præditum, propter Vaſorum, ſang: repletionem.

2. Cor naturalem retinuiſſe formam, exceptô, quod utraque cavitas ſimul cum auriculis repleta eſt materia ſæpius dicta: id quod in ſtatu vivo non fit.

3°. Venas aliquot emergere ex auricula dextra, hic luculenter videri poteſt; ita ut non omnes ex coronaria producantur, ſicuti olim creditum fuit.

4°. Quomodò Arteria pulmo-

ſeer veel bloetvaten gezien worden, dat de geheele lever beſonder rood ſigh op doet.

Boven op het Dekſel van dit glas, met ſyde bekleet zynde, wert gevonden nog een tweede kleen rotsje, waar uit voortkomen opgevulde ſlaghaderen, ſo uit de lever als andere deelen, verbeeldende roode opſtaande korale takken.

N°. XXIII. Een Pedeſtal van Cederhout gemaakt, en daar op een rotsje met ſeer veel opgevulde bloetvaten, in wiens midden uitgeholt zynde, geplaaſt is 't hart van een menſch, met deſſelfs afgeſneden ſtronken.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit hart door het balſemen hart gemaakt, en rood is geworden, door de opgevulde bloetvaten.

Ten 2. Dat het hart ſyne natuurlyke forme heeft behouden, uitgezondert dat beyde de oorkens te gelyk met de twee holligheden van 't hart te ſamen zyn vervult, 't geene in een levendig mens noyt geſchiet.

Ten 3. Kanmen hier ook klaar zien, dat 'er uit het reghter oorken eenige aderen ſpruyten; ſoo dat niet al de bloetvaten voortkomen uit de kroon ader, gelykmen voorheen gelooft heeft.

4. Op wat wyſe des longs-ſlagader, in de long komt, na deſſelfs ver-

monalis pulmonem ingrediatur poſt ſuas divaricationes, hic quoque apparet.

5. Arteriæ magnæ truncus, cum tribus ſuis ramis, ſurſum ſpectantibus, ut &

6. Portio æſophagi, & Aſperæ arteriæ, dictis tribus ramis adſtantes, oppidò quam bene oculos incurrunt.

7. Venæ cavæ Truncus aſcendens & deſcendens, cum ſint repleti, materia ſupradicta, velut in ſtatu vivo; videri poteſt illarum continuatio, & quod auricula dextra propter ejus capacitatem maximum ſit ſanguinis receptaculum, & contra auricula ſiniſtra.

8. Quo modo, & quo loco, vena Azygos ex trunco Venæ cavæ aſcendente oriatur, hic quoque apperet.

9. Vera forma auricularum Cordis viſui hic etiam occurrit.

N°. XXIV. Phiala in liquore continens funiculum umbilicalem, cum exigua portione placentæ uterinæ, cujus margini connectebatur crus fœtus humani. vid. Tab. 1. Fig. 2.

Nullus equidem dubito, mirum quibuſdam viſum iri, hunc ca-

verdeelinge, komt ons hier ook te voren.

5. De ſtronk vande grote ſlagader, met ſyne drie opwaarts gaande takken, als mede ten

6. Een gedeelte van den ſlokdarm, en longe-pyp, ſtaande digt by de driegezeyde takken, die hier ſeer wel zyn te zien.

7. Den op- en neergaande ſtronk van de hol-ader, met meermaals gezeyde ſtoffe opgevult zynde, kanmen haare continuatie, als in ſtaat van leven zien; als mede dat het reghter oor, wegens des zelfs ruymte, een groote ontfanger des bloets is, contrarie dat van 't linker oor, dat zeer kleen is.

8. Hoe en op wat plaatſe, de weergaloſe ader (vena Azygos) uit de ſtronk vande opgaande holader voortkomt, zulkx kanmen hier ook zien, en van gelyken.

Ten 9. De ware forme der ooren van het herte.

N°. XXIV. Een vles met vogt, en daar in een navelſtreng, met een kleen ſtukje vande nageboorte, aan wiens rand gehangen en vaſtgezeten heeft, een been van een kint, ziet Tab. 1. Fig. 2.

Ik en twyfele niet, of het zal zommige wonderlyk voorkomen, die

caſum legentibus : ſc: mulier quædam in platea Harlemenſi degens, cum anno præterito fœtum vivum, robuſtum, & bene formatum, in lucem edidiſſet, à latere placentæ ſeorſum adhærebat, crus foetus humani, ſicuti ſculptor hic expreſſit Tab. I. Fig. 2.

Præterea ubi funiculus umbilicalis Placentam intrat, adhærebat, vel affixum erat Atheroma ingens, uti ex fig. annexa quoque liquet.

Not. quoque 2°. Hocce crus conſtare ex oſſe femoris, extremo pede, & tribus digitis copioſa pinguedine obſitis, abſque ullis muſculis.

3°. Oſſa in totum oſſe cava, fiſtuloſa, ſubſtantiâ admodum tenuia, abſque oſſeo-ſpongioſa ſubſtantia interiore, in utroque extremo.

Memini me ante annos 50 diſſecuiſſe cadaver cujuſdam ovis, ex cujus Collo pes integer excreverat, in cujus pedis cavitate, nullis muſculis etiam inſtructi, nil oſſeo-ſpongioſæ ſubſtantiæ inveniſſe, & loco muſculorum totus pes pinguedine erat obſitus.

N°. XXV. Pueri ſtomachus goſſypio repletus, & ita præparatus, ut vivi ſpeciem, repræſentet.

AS-

die dit geval komen te leſen Nam: een zekeren vrou op de Haerlemmerdyk wonende, verloſte voorlede jaar van een ſterk, gezont, en wel gemaakt kint, aan den rand van de moer-koek hing apart nog een kints been, gelyk den plaatſnyder hier ook afgebeelt heeft. ziet Plaat. I. fig. 2.

Daar en boven, ter plaatſe, daar de ſtreng de moer koek raakt, of ſig vaſtmaakt, daar had zig ook een geſwel (atheroma) vaſtgeſet, gelyk uit deſe fig. blykt.

Aanm: ook ten 2^e^. dat dit been beſtaat uyt een dybeen, voet, en drie toonen met ſeer veel vet beſet, ſonder eenige ſpieren.

3^e^. Dat de beenderen, geheel en al hol zyn, fiſtuleus, van weſen ſeer dun, en ſonder enighe ſponcieus-beenige ſubſtantie aan byde de uiteynden.

My heugt, dat ik over 50 jaren, een ſchaap geopent hebbe, uit wiens hals een geheel been uitgegroeyt was, in wiens beens holte ik mede gants geen ſponcieus-benige ſubſtantie en hebbe gevonden, ook gants geen ſpieren, maar in deſe hare plaatſe, was het been beſet met vet.

N°. XXV. De maag van een jonge, met catoen opgevult, en ſoo toebereyd, dat het 't leeven zelfs komt te verbeelden.

De

ASSER II.

Nº. XXVI. Sepulchrum, ſeu Tumba, confecta ex fruſtis rupis, oſſiculis puerorum, & vaſis ſanguifluis, quæ corallia rubra mentiuntur, & ex rimis rupis emergere videntur.

Operculum, ceu janua hujus ſepulchri eſt ſuprema pars cranii infantis, per cujus cranium plurimæ repunt arteriolæ repletæ.

Interior ejus ſuperficies adhuc dura matre, ceu pericranio interno tecta, plurimis ſuperbit arteriis repletis; & in cujus medio quoque occurrit Falx, idque in ſtatu naturali, ne arteriolis quidem per illam decurrentibus, deſtituta.

Ex falce dicta emergit, contra naturæ leges, tenuis productio membranacea, nervi inſtar teres.

In illo objecto ſinus falciformis remanſit apertus. Hanc Tumbam occupat ſceleton fœtus humani immaturi ſeptem fere menſium nitidiſſimum; in ejus dextra continetur ſceleton muris artificioſe, & nitide præparatum, cujus pedes anteriores arripere videntur membranas quaſ-

De tweede PLANK.

Nº. XXVI. Een Grafſtede, of Tombe, gemaakt uyt ſtukjens van Steenrotſen, witte beenderkens van kinderen, en bloetvaten, roode coralen verbeeldende, en als uit de ſcheuren van de Rots voortkomende.

De deur of ingang van 't Graft is het bovenſte van de herſſen panne van een kind, door wiens herſſen panne vlies veele vervulde ſlagaderkens loopen.

Deſſelfs inwendige oppervlakte is nog met het harde harſſen vlies vereenigt, waar door heen ook veele opgevulde ſlagaderen loopen. En in deſſelfs midden is de ſeyſſen (*Falx*) in haar natuurlyke ſtaat, deſſelfs ſlagaderkens niet uitgezondert zynde, dewelke daar door heen lopen.

Uyt de geſeyde zeyſſen komt ook voort een tegen natuurlyke uitſpat van een rond en lang vliesken, als ware het een Zenuw.

In dit voorwerp is de zeyſengroef open gebleeven. In de grafſtede leyt het geraamte van een onvoldrage kintje van ontrent 7 maanden dragts, en is het zelve ſeer net en curieus: in deſſelfs regter handje heeft het 't geraamte van een muys, 't welk mede heel konſtig en net toebereyd is, en ſchynt met deſſelfs voorſte pooten aan te grypen eenige vlieſen, waar door heen een hoop op

quaſdam, per quas repunt vaſa ſang: repleta, mirum in modum, & turmatim decurrentia. Idque a me factum puta, ne videantur otiari cujuſcunque generis objecta, quæ apud me conſervantur, & ſic in ſpatio exiquo multa cumulantur.

Supra Tumbam, cor Pueri, Balſamo præparatum, & induratum, ſitum eſt, cujus truncus arteriæ magnæ, tam aſcendens, quam deſcendens, non ſolum ſuperſtites ſunt, verum etiam trunci Arteriarum & pulmonalium, ut & venæ cavæ aſcendentis, & deſcendentis, ne venæ azygos quidem trunco neglecto.

Inter ramos trunci aſcendentis innititur ſiniſtro brachio ſceleton immaturum quatuor circiter menſium, dextra continens Ramuſculum Arteriæ Pulmonalis repletum, & tam arteficioſe præparatum, ut ramuſculi tenuiſſimi conſpici poſſint. Caput autem cœlum verſus converſum, admiranda Dei opera demonſtrare videtur.

N°. XXVII. Phiala ſicca, in qua viſui ſeſe offert ſuperior portio cutis capitis, è fœtu humano,

opgevulde bloetvaten zelſaam komen te paſſeren; en is zulkx van my aldus toegeſtelt, op dat de voorwerpen, van wat geſlagte die ook zouden mogen zyn, by my in bezighyd zoude gevonden werden. Als mede ten eynde ik in een kleen beſtek veele zaken by een zouden hebben.

Boven op de Grafſtede is geſet een hart van een kint, 't welk gebalſemt en verhard is toebereyd, wiens ſtronk van de groote ſlagader, ſoo op, als nedergaande, niet alleen nog overig zyn, maar ook die van des longs ader, en ſlagader, ook van de op en nedergaande ſtronk van de holle ader, en die van de weergaloſe zelfs niet verwaarlooſt zynde.

Tuſſchen de takken van de opgaande ſtronk, leunt het geraamte van een onvoldrage Kintje, van ontrent 4 maanden dragts, en dat op deſſelfs armtje, houdende in zyn rechter handje, een kleen takje van de longs ſlagader, 't welk opgevult, en ſoo konſtig is bereyd, datmen de ſeer dunne takxkens daar van zien kan. Het hooft ten hemel opwaarts gewend zynde, verbeelt het Gods wondere werken te willen vertoonen.

N°. XXVII. Een droog glas, met een gedeelte van 't vel, van 't opperſte des hoofts, van een jong Kintje,

mano, quæ propter vaſorum ſang: repletionem rubicundiſſima: ita ut verum locum & reptatum præcipuorum & minutiſſimorum vaſorum, ut & illorum inoſculationes arteriarum cum arteriis in utroque latere conſpici poſſint.

Operculo hujus Phialæ impoſita eſt exigua rupes, interpoſitis vaſis ſang: corallia rubra repræſentantibus, & inter illa varia cutis humanæ fruſta, è capite deſumpta, quorum ſuperficies interior gaudet vaſculis ſang: minutiſſimis, muſci tenuiſſimi ſpeciem referentibus; ſuperficies verò interior pinguedine adhuc obſita, vaſculis gaudet millenis, diverſo & ſerpentino reptatu decurrentibus.

N°. XXVIII. Phiala cryſtallina ſicca & in ea Vituli ſplen, in quo luculenter videre licet, quid ſit de vena ſplenica vitulina, ſc: quomodo illa, quamprimum lienem intravit, ſtatim poroſum & foraminulentum fit, & paulò penitius, in fibras, tandemque in nihilum redigitur, ita ut loco ramorum venarum, nil niſi ſulci cavernoſi appareant.

Operculo quoque impoſita eſt

Kintje, het welke, wegens de opvullinge, ſeer rood voorkomt: ſoo datmen de ware plaats, en cours, van de voornaamſte en allerkleenſte takjens, als mede hare mondelinge vereeningen wederzyts zien kan, nam: ſlagaders met ſlagaders.

Op de mond van deſe vles is geſet een kleen rotsken, doorvlogten met opgevulde bloetvaten, rode coraalen verbeeldende, en tuſſen deſe wederom, verſcheyde ſtukken van 't vel van 't hooft van een mens, welkers oppervlakte van ſeer veel hele klene bloetvaatjens voorſien is, die haar als ſeer fyne mos vertonen. De inwendige oppervlakte is nog met vet bezet, en door weven met duyſende van bloetvaatjens, die verſcheydentlyk, en ook ſlangswys lopen.

No. XXVIII. Een drooge criſtallyne vles met een milt van een Kalf, waar in men klaarblykelyk zien kan, wat van ſyne ader zy, nam: hoe dezelve, in de milt komende aanſtonds poreus, en doorgaat word, en een wynig verder geavanceert zynde in draden, en eyndeling gants vernietigt word: ſoo dat in plaats van aders takken, alleen hollen groeve haar opdoen.

Op deſſelfs mond is mede een rot-

eſt Rupes parva, in cujus cavo continetur fruſtum lienis vitulini, ut magis pateat, quid ſit de ſupra dictis, & quid de fibris lienalibus vitulinis, eum in finem tantum inſervientibus, ne lien vitulinus in majorem molem ſeſe extendere poſſit, ob concitatiorem & uberiorem ſanguinis arterioſi impulſum, id quod in homine locum non habet, quia lien humanus gaudet vena lienali, arteria comitante ad ultimum extremum, idque pari paſſu.

Itaque hallucinantur homines, qui lienem humanum ſimilem ſtatuunt vitulino, & fibras transverſas, in liene vitulino pro nervis habent. Non minus quoque errant, qui lieni attribuerunt glandulas, & cellulas; id autem luculentiſſime omnibus, qui me conveniunt, à vero alienum eſſe, demonſtro. Itaque, quicunque de liene ſermonem vult habere, ejuſque conſtitutionem veram exhibere, non debent vitulorum, ſed hominum lienem arripere.

Et quam perverſe quoque judicarint de ita dictis glandulis lienalibus, uberrime olim oſtendi, & poſthac novam delinea-

rotſe geſet, in wiens holte onthouwen word een ſtuk van een Calfsmilt, op dat het te klaarder zoude blyken, 't geen hier te voore gezegt is, als mede wat 'er te houden is van de milts draden der Calveren, dewelke alleen maar dienen, dat de milt door ſterke aandrang van 't ſlagaderlyke bloet haar niet en zoude boven maten uitzetten; het welke in den menſch geen plaats en heeft, om dat deſſelfs milt niet alleen een ſlag- maar ook een gemene ader heeft, dewelke den ſlagader byblyft, tot het uyterſte van de milt, en dat met gelyke treden.

Derhalven ſyn die menſchen geabuſeert, dewelke de milte der Calveren, met die der menſchen gelyk ſtellen, en de dwerſſe draden, voor zenuen houden. Niet minder dwalenze, dewelke de milt klieren toeſchryven, als mede huyskens of cellekens, want zulkx toone ik aen yder, die my komt bezoeken, gants onwaar te zyn. Soo dat, al wie van de milt eenige reden wil voeren, en deſſelfs ware geſteltheyd verhandelen, die en moet daar toe geenſints de milt van Calven, maar van menſchen gebruyken.

En hoe verkeert'lyk ſy ook oordelen, van de alzoo gezeyde milts klieren, heb ik overvloedig voor heen aangeweſen, en belove nog in toekomende, zoo het God belieft,

linea- van

lineationem harum rerum me exhibiturum (volente Deo) promitto, ſicuti in hoc Theſauro 9°. nunc feci circa hepar hum: ſc: ſine ulla hepatis læſione, ſine coctione, cum & ſine induratione, abſque maceratione, & ne ulla quidem vi adhibitâ.

Tunc nemo quoque poſthac me amplius accuſabit (ſaltem admodum abſurdum eſſet) ac ſi in prætenſa excarnatione glandulas annihilem.

N°. XXIX. Pedamentum ex ligno Indico, ſupra quod poſita eſt Rupes ex ligno Indico, coralliis albis, variis vaſis ſang: &c. in ejus medio concavo poſita Phiala cryſtall: continens in liquore fœtum human: 6 circiter menſium Hydrocephalo laborantem, cum autem in liquore limpido natet, nitide occurrit dictus affectus.

Fœtus autem, cum videatur à Serpente rariore Indiæ Occidentalis, arripi, dextrâ avellere conatur ſerpentem, idque ore aperto, tanquam conſternatus & perterritus.

Supra operculum hujus phialæ quoque poſita Rupes exigua, maximam partem confecta ex variis miſeriis, corpus

van deze zaken een nieuwe afbeeldinge te tonen, gelyk ik in dit 9^e^. Cabinet heb gedaen, ontrent de lever, nam: ſonder eenige quetſinge des levers, ſonder voorgaande kokinge, ſonder en ook met verhardinge, ſonder wekinge in water, zonder te laten verrotten, en ook verre van eenig gewelt daar op te doen.

Als dan zalmen my in 't toekomende niet meer accuſeeren (ten minſte 't zoude heel abſurd zyn) van dat Ruyſch de klieren door het pretenſe ontvleſen, (*excarnando*) vernietigt.

N°. XXIX Een Pedeſtal uit indiaans hout gemaakt, waar op geſet is een rots van witte coralen, veele bloetvaten, enz: In deſſelfs holte vintmen een vles en daar in een kintje van ontrent 6 maanden dragts, 't welk met een water hooft, of waterzugts hooft, geboren is. En dewyle het in een heldere vogt is gelegen, zoo komt dit gebrek ſeer netjes voor.

Terwyl dit Kintje hier ſchynt als van een Weſt-Indies raar Slangetje aangegrepen te worden: ſoo verbeelt het als met eenige ontſtelteniſſe, en open monde 't ſelve van zig te weren.

Boven op het dekſel van 't glas is mede geplaaſt een kleen rotsje, meerendeel gemaakt uyt ellendige zaken, die 't menſchen ligchaam ge-

pus humanum debellantibus ſc: calculis humanis, maxillæ portionibus carie exeſis, & corruptis: Oſſiculis vario modo corruptis, & à natura expulſis. Inter calculos occurrit primô unus magnæ molis, formâ mori fructum æmulans, alter ejuſdem fere mangnitudinis, variis Tuberculis, coloris fuſci, obſitus, tertius præcedentibus major, undique quidem æqualis ſuperficiei, ſed particulâ exterioris lamellæ ablatâ, occurrit lamella gibberoſa; quartus quantumvis præcedentibus minor, agmen tamen ducere videtur, utpote unus ex illis, quorum mentio facta, & figura admiranda delineatus reperitur in obſerv. Anat: Chir. meis Tab. prima.

Circa maxillam ſupradictam conſideratione dignum id, quod ſequitur, cenſeo, ſc: juvenculæ meretricis morbo venereo laborantis, poſt ſalivationem mercurialem à Chirurgo inſtitutam, maxilla inferior carie obſeſſa, à parte laterali vacillare incœpit, itaque me, filiumque meum, ſimul cum expertiſſimo Chirurgo Petro Verduyn, arceſſi juſſit: cum autem

gewoon zyn te beſtormen, als ſtenen, ſtukken van bedurven kaken, beenderkens, die op verſcheyde wyze bedurven, en van de natuur uitgeworpen en geſcheyden zyn. Onder deſe ſteenen komt ons eerſt een voor van zonderlinge groote, van gedaante een moerbeſie gelykende, en een ander, by na van deſelve grote met verſcheyde bulten bezet, van couleur bruyn, de derde nog grooter, en wel effen van oppervlakte, maar een ſtukje van de bovenſte ſchelle afgekrapt zynde, ſoo komt ons een twede ſchelle voor, dewelke vol van bultjens is voorzien, de 4^e., hoewel kleender als alle de anderen, is egter de voornaamſte, nam: een van die, waar van gewag gemaakt is in myne Anatomiſche en Chirurgiſche obſervatien. Ziet daar van de eerſte plaat. van myn Obſerv: Anat: Chir.

Ontrent de bovengemelde kaak, is 't volgende aanmerkens waardig. Een jonge en ligtveerdige Dochter met Venus ziekte beſmet zynde, wierd door een Chirurgyn gebragt tot een quylinge, door toedoen van mercuriale middelen, en na dat doen, haar onderſte kaak bedurven zynde, begon aan eene zyde te wiggelen: weshalven zy my, myn Zoon, en Meeſter Pieter Verduyn by haar verſogt te komen: en als we bevonden een groot ſtuk van de onder-

autem magnam portionem dictæ maxillæ inferioris vacillare deprehenderemus, ſupradictus Chirurgus portionem illam vacillantem extraxit, ſed quid fit? aliquot poſt diebus, altera & major Portio undique etiam facile moveri poterat: hiſce viſis, hanc quoque extraxit Chirurgus, quo facto, vidimus hanc ſuperiorem portionem eſſe maxillæ inferioris, ſimul cum ſuo proceſſu condyliformi: nihilominus poſt curationem, maſticationem rite peragere, & tam articulate loqui poterat, ſine ullo obſtaculo, quaſi nihil perpeſſa fuiſſet in iſtis partibus.

N°. XXX. Infantis caput Oſſeum, cujus cranium lapideâ ſubſtantiâ variis locis obſitum.

Not. 1°. Caput infantis indideram liquori, ad illud conſervandum, qui liquor compoſitus erat ex variis liquoribus ſc: ex ſpiritu Vini, Frumenti, ſacchari, nec non Arach; aliquot poſt menſibus, obſervabam dictum caput oſſeum variis locis ſubſtantiâ lapideâ eſſe obſitum, id quod mihi anſam dedit illud conſervandi.

2°. Operculum hujus Phialæ,

onder kaak, los zynde, te bewegen, ſoo trok den voorzeyde Heelmeeſter dat ſtuk uyt. Maar wat gebeurt 'er? eenige dagen daar na, konmen ook met lightigheyd nog een grooter ſtuk bewegen, 't welk ondervonden zynde, ſoo trok den Heelmeeſter 't ſelve mede uyt, en na zulks volbracht was, bevontmen dat het 't bovenſte gedeelte van de onderſte kaak was, te gelyk met het kneukelwyſe uitſteek (*proceſſus condyliformis*) des niet tegenſtaande, konde de lyderſſe, na de geneſinge ſeer wel kauwen, en duydelyk ſpreken, ja ook ſoo wel, als of ſy ontrent die deelen noyt ongemak hadde gehat.

N°. XXX. Een dootshooft van een kint, wiens bekkeneel op verſcheyde plaatſen met een ſtenige ſtoffe beſet is.

Aanmerkt ten eerſten. Ik hadde het hooft geſtoken in een vogt, om 't ſelve te bewaren; welke vogt te zamen vermengt was uit verſcheyde vochten, namentlyk van geeſt van wyn, van koorn, ſuyker, en ook Arach; Na enige maanden bevond ik 't hooft op verſcheyde plaatſen met een ſtenige ſtoffe bezet te zyn, en zulks gaf my aanleydinge om 't ſelve te bewaren.

Het dekſel van 't glas, waar in dit

læ, in qua illud objectum conſervatur, variis rebus petrefactis, & Lithophitis marinis obductum eſt.

N°. XXXI. Phiala ſicca, continens caput quadrupedis Americani, ab Indigenis Belgis, *Quaſt* dicti, illud autem facie, agilitate, & aſtutia ſimiæ aliquam ſimilitudinem habere obſervavi, dum viveret in ædibus meis.

N°. XXXII. Fœtus Æthiopiſſæ ſeptimeſtris circiter, in liquore conſervatus.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conſervans infantis brachium, in cujus manu continetur portio placentæ uterinæ nitide præparata.

N°. XXXIV. Ren pueri in liq: conſervatus, cujus ſuperficies, (uti vulgo apparet) inæqualis, ſecus ac in homine adulto: huic parti ſuperiori inſidet adhuc Ren ſuccenturiatus, tanquam glans in calyce, ſecus ac in figuris variorum auctorum videre eſt, qui ſuccenturiatos a latere renum depingi cu[illegible]runt.

N°. XXXV. Cutis capitis infantis, pileolum repræſentans per quam diſſeminantur Arteria

dit voorwerp bewaart word, is bezet met verſcheyde zaken, die gepetreficeert zyn, als mede met ſteen bezette zeetakken.

N°. XXXI. Een droog glas, met het hooft van een Americaans viervoetig dier't welk van de Nederlantſche inwoonders, *Quaſt* geheten is: en is het zelve wegens zyn weſens geſtalte, veerdige beweginge, en ſnodigheit, met een aap eenigſints overeen komende, gelyk ik heb bevonden, wanneer het t'mynen huyſe leefde.

N°. XXXII. Een jong gebore kintje van een Moorinne van ontrent 7 maanden dragts in een vocht bewaart.

N°. XXXIII. Een glas met voght, en daar in een Kints arm, wiens handtje een ſtuk van de nageboorte aangrypt, en is dezelve cierlyk gepreparéert.

N°. XXXIV. Een Kints nier in een vogt, deszelfs oppervlakte is oneffen, en gebult, gelykſe meeſt altoos voorkomen, contrarie in een volwaſſe menſch. Op deſſelfs opperſte is nog gezeten de by-nier op de wyſe van een Aker in deſſelfs doppe, en niet gelyk verſcheyde auteuren hebben doen afbeelden, nam: aan de zyde van de nieren.

N°. XXXV. 'T vel van 't Hooft eenes Kints, als een calotmutsje toebereyd, waar door heen on-

riarum ſoboles innumeroſæ, cum autem repletæ ſint materiâ ſæpius dictâ, cutis plane rubram ſeſe exhibet.

N°. XXXVI. Pia mater humana in liquore, quæ nitidiſſime præparata, & ſummâ rubedine prædita. Quam tenuis autem illa ſit, hic videri poteſt, nam absque Vaſorum repletione illius aſpectus impoſuit olim nobis: ſc: poſt mortem piæ matris vaſa utplurimum ſanguine destituuntur, & ſic illa vaſa, colore cum ipſa membrana convenientia, conferre videntur ad illius craſſitiem, cum interim tenuiſſimæ ſit ſubſtantiæ.

N°. XXXVII. Phiala, & in ea Plantæ pedis portio epidermidis hum:, per cujus ſuperficiem internam innumeræ occurrunt abruptæ papillarum cutanearum reliquiæ, ex dicta ſuperficie propullulantes, quæ per expanſionem (uti olim dixi) cuticulam conſtituunt.

N°. XXXVIII. Portio Placentæ uterinæ, tam nitide præparata, ut luculenter videre liceat, nil glanduloſi ineſſe Placentæ in ſtatu naturali, nec ultimas extremitates vaſorum illorum circumvolutiones vaſorum eſſe, ſed contra

ontelbaar veel ſlagaderen loopen, dewelke met de dikwils verhaalde ſtoffe vervult zynde, komt ons dat vel heel root voor.

N°. XXXVI. Het dunne herſſen-vlies van een menſch, in de voght bewaard, 't welke curieus toebebereyd, en ſeer root is. En kan men hier nu zien hoe dun het is, want zonder dat de bloetvaten opgevult waren, heeft het ons voorheen bedrogen, namentlyk, nadien de bloetvaten, na het affterven, meeſt altoos ledig zyn, zoo iſt, datſe van couleur met 't geſeyde vlies overeenkomende, tot des vlies dikte 't hare ſchenen toe te brengen; daar het in tegendeel van weſen ſeer fyn en dun is.

N°. XXXVII. Een ſtuk van het oppervelletje van de bal des voets van een menſch, in vogt bewaart, uyt wiens inwendige oppervlakte ontelbare nablyffels van de vel-tepeltjens uitpuylen, dewelke het oppervelletie voortbrengen, door haar uitbreydinge, gelyk ik voorheen ook hebbe vermelt.

N°. XXXVIII. Een ſtuk van de moerkoek, 't welk ſoo curieus toebereyd is, datmen klaarlyk zien kan, dat 'er niets klierigs in een welgeſtelde moerkoek en is te vinden, nog ook dat de uyterſte uiteynden deſer vaten voor omwindingen der vaten te houden zyn, maar ter contrarie, voor ſapige,

tra en

tra, pulpoſas & ſuccoſas extremitates, ſicuti in liene, cortice cerebri & aliis partibus.

N°. XXXIX. Phiala ſicca, in qua ſceleton Pſittaci minoris ex Africa allati.

N°. XL. Pedamentum ex ligno indico, cui impoſita eſt Rupes, in cujus cavo in conſpectum venit Ramus magnus Arteriæ Pulmonalis, in liquore conſervatus; cum autem ceraceâ mat: repletus ſit, oppidò quam bene cerni poſſunt illius extremitates.

Præterea dicto ramo annectitur portio pulmonis, in innumeros lobulos diviſa, ne adverſariis dubitandi anſam præbeam, an verus ſit ramus arteriæ pulmonalis, nec ne.

N°. XLI. Ovum Gallinaceum in liquore conſervatum; hujus figura ſerpentem reptantem repræſentat.

N°. XLII. Portio Piæ Matris in liquore, cujus ſuperficies exterior obſita variis particulis prominentibus exiguis, quas pro glandulis habuerunt nonnulli, cum autem ſint diverſæ formæ, & colore pinguedinem repræſentent, pro pinguedine potius illas habeo, præſertim cum inter duplicaturam

en weeke uiteynden, gelyk als in de milt, ſchorſſe der herſenen, en andere delen.

N°. XXXIX. Een droog glas, met het geraamt van een kleen Africaaans Parkitje.

No. XL. Een Pedeſtal, uyt Indiaans hout, waar op geſet is een Rots, in wiens holte gevonden word een groote tak van des longsſlag ader, werdende onthouden in een glas met vogt: en dewyl deſelve opgevult is, kanmen derzelver uyteynden ſeer wel zien.

Daar en boven is 'er nog aan vaſt een gedeelte van de long, het welke in ontelbare lobbekens verdeelt is, ten eynde ik de partydige menſchen benemen moghte het vermoeden, of het wel een ware tak van een longs ſlagader is.

No. XLI. Het ey van een hoen, in de voght bewaart; wiens gedaante of figure een kruypende ſlange komt te verbeelden.

No. XLII. Een gedeelte van het dunne herſſen-vlies in een vogt, wiens oppervlakte beſet is met verſcheyde kleene deeltjens, dewelke eenige gehouden hebben voor kliertjens, maar dewylſe van verſcheyde forme of gedaante zyn, en haar als vet vertonen; zoo heb ik ze liever willen houden voor vette uitpuylentheeden: te meer om dat ik in de verdubbeling van het dunne

turam piæ matris aliquoties pinguedinem invenerim.

N°. XLIII. Teſticulus humanus, ſtudio ex parte tantum diſſolutus, ut in illa parte diſſoluta, vaſculorum tenuitas, & in parte non diſſoluta vaſorum reptatus vermicularis, conſpici poſſint.

ASSER III.

N°. XLIV. Portio ſuperior Oſſis femoris vetulæ claudicantis in liq. conſervata.

Not. Cum Patiens à multis annis fracturam paſſa fuiſſet, & tandem ſupremum diem obiiſſet, cadaver ejus cultro Anatomico ſubjecimus, & obſervavimus, cervicem hujus oſſis deficere, & caput rurſus ferruminatum parti oſſis femoris decliviori, quam ob rem affectum in liq. conſervare mihi animus fuit, ne quis de veritate anceps hæreret. Vide ulterius, quid in Theſ: VIII. ſuper hac re ſcripſi, & delineari curavi.

N°. XLV. Corculum fœtus humani in forma ſicca præparatum, & ſupra fruſtum rupis po-

ne herſſen-vlies eenige reyſe vet gevonden hebbe.

N°. XLIII. Een Teſticul van een menſch, met ſtudie van my ten dele ontwerd, om de fynheyd deſer vaten te zien, en in 't geene niet ontwert is, kan men nu ook zien de worm-wyſe voortkruypende cours derzelver.

Op de derde PLANK.

N°. XLIV. Het bovenſte deel van het dybeen van een hinkende Oude Vrouw, in de voght bewaard.

Na dat deze lyderſe van over veele jaren haar dy-been had gebroken, en eyndeling was komen te ſterven, ſoo hebben wy haar doode ligchaam geopend, en bevonden, dat den gehelen hals van 't geſyde been ontbrak, en dat het hooft van 't been weder vaſt gegroyt was op een legere plaatſe van 't zelve, waarom ik dit gebrek voornemens was in de voght te bewaren, ten eynde niemand en zoude twyfelen aan de waarheyd van dit geval, verders, ziet wat ik over diergelyke gevallen geſchreven, en ook heb laten afbeelden in myne voorgaande VIII. Cabinet.

N°. XLV. Het herte van een jong gebore kintje, hart gemaakt, en geſet op een ſtuk van een rotſe, waar in de ware groote, en forme van

poſitum, in quo utriuſque auriculæ forma & naturalis magnitudo conſpici poſſunt.

N°. XLVI. Phiala in liquore continens magnam portionem Piæ Matris Hum., cujus arteriolæ, in totum ſunt repletæ, unde ſummam rubedinem induit.

N°. XLVII. Portio inteſtini jejuni ex homine, ſuper pedamentum exiguum, in qua juga, valvulæ conniventes, vulgo dicta, non ſolum in conſpectum veniunt, verum etiam arteriæ per illa juga diſperſæ & repletæ, ut & dicti inteſtini & meſenterii celluloſitas membranacea.

N°. XLVIII. Quæ hic ſequitur hiſtoria, adeo rara, ut captum hominis fere ſuperet, neque aliquis facile calculum addet, niſi ipſemet propriis viderit oculis, & teſtimonia ſequentia legerit; imo cum cl: Profeſſore Bartholino, in tractatu ſuo, de inſolitis partus viis, dico, me vereri, ne putent hiſtoriarum medicarum ignari, me novas fabulas narrare, cum interim vera ſint, quæ profero, ſc:

Anus quædam, (in inſula, de

van beyde des harts ooren kunnen werden gezien.

No. XLVI. Een glas met vogt en daar in een groot gedeelte van het dunne herſſenvlies van een menſch, wiens ſlagaderen geheel en al vervult zynde, 't ſelve ons ſeer root voorkomt.

No. XLVII. Een ſtuk van den nugteren darm op een Pedeſtaltje geſet, waar in niet alleen alle de latwyze verheventheden, of oogluykende klapvlieſen, maar ook zelfs haare ſlaghaderen vervult zynde, ons voor ogen komen: als mede het celluleuſige geſtel van den gezeyden darm, en deſſelfs ſcheyl.

N°. XLVIII. De Hiſtorie die hier volgt, is ſoo ſeer ongemeen, dat het 't verſtant van een menſch by na overtreft: ook en zal niet ligt ymand zyn zegel daar aan willen hangen, ten ware hy het zelfs met zyne oogen gezien, of de volgende getuygeniſſe geleſen had: ja ik zegge, met den zeer beroemden Profeſſor Bartholinus, in ſyn tractaat wegens de ongewone wegen van baringen, dat de onkundige der Medicynſche Hiſtorien, zullen menen, dat ik nieuwe beuſelen hier kome te verhalen, daar het ondertuſſen waar is, 't geen ik hier ter neder ſtel:

Namentlyk, een zekre Oude Vrouw

de Weſter-Schelling dicta) & adhuc (ni fallor ſuperſtes,) annum agens 78, Anno præterito, vomitu per os rejecit Animalculum, caniculo ſimile, in quo luculenter viſui occurrunt, caput, os, lingua, oculi, Pedes, Cauda, & Funiculo Umbilicali ſimile quid.

Dictum animalculum gratis mihi oblatum, ſimul cum burſula craſſa, ficum rotundam & planam referente, in qua, loco ſecundinæ, hæſit.

Poſt oblationem petii ab eo, qui mihi miſerat hunc partum, ut me certiorem faceret de rei veritate, & ut expiſcaretur ex iis, qui interfuerant, cum eructaret illum, dicta vetula, itaque ſequentes ei quæſtiones transmiſi, ac rogavi, ut indicaret

1°. Nomen patientis.

2°. Ætatem eius.

3°. Locum, ubi contigerit.

4°. Rationem victus ejus.

5°. Quis præſens fuerit cum per os eructaret?

6°. Quænam incommoda, ante & poſt rejectionem, paſſa fuerit?

7°. Quo in liquore conſervarint poſt rejectionem?

8°. An

Vrouw, wonende, op de Weſter Schelling, en nu nog in 't leven (ſoo ik meen) heeft in haar 78ᵉ. Jaar, voorlede jaar, een kleen vier-voetig diertje ten monde uitgebraakt, 't welk na een hontje ſweemt, of gelykt, in 't welke klaar te zien zyn, het hooft, de mont, tong, pooten, ſteert, en iets, 't geen na een Navel-ſtrengetje gelykt.

Dit diertje is my geſchonken, te gelyk met het beursje, 't welk dik is van ſubſtantie, rond, en plat, als een vyge, waar in het in plaatſe van een nageboorte heeft gelegen.

Na dit geſchenk, heb ik verſogt van den gever, dat hy wilde onderzoeken wat van de waarheyd van dit geval was, en dat uit de gene, die daar ontrent waren geweeſt, als deſe oude Vrouw 't zelve ten monde uitwierp. Hier op heb ik den zender deſe ondervraginge overgeſonden.

Ten eerſten, De naam van de lydtſter.

2ᵉ. Haar Ouderdom,

3ᵉ. De plaats, daar het voorgevallen was.

4. Haar manier van leeven.

5. Wie daar preſent was geweeſt, als het uitgebraakt wierd.

6. Wat ongemak ſy voor, en na, dit uitbraken, geleden had.

7. In wat vogt ſy het bewaart hadden.

8. Of

8o. An magnitudo ejus jam fuerit imminuta?

9°. Et ultimo, an integumentum, quod veram repræſentat Burſulam craſſam, apertum fuerit in rejectione, an verò ſtudio cultelli vel forcipe factum?

8. Of het nu in grote vermindert was.

9e. En ten laaſten, of dit bekleetſel, 't welk een waaragtig en dik beursken verbeelt, geopent is geworden, in 't uitbraken, dan of men het met een mes of ſchaar open gedaan heeft.

Sequitur reſponſio.

1°. Nomen ejus *Grietje Willems*, uxor *Adriani de Leeuw*, piſcium venditoris.

2o. Annos agens ſeptuageſimum octavum.

3°. Habitat in Pago, qui vocatur Weſter-Schelling.

4°. Ante rejectionem appetitus non nihil erat poſtratus, & in rejectione adeò anxia, ut jam jam videretur moritura, ita ut

5°. *Jacomina Alberts*, quæ filia eſt filiæ dictæ patientis, coacta fuerit materteram ſuam ilicò advocare, ut & alias vicinas mulieres.

6. Jactaverant primo in teſtam quandam, & ex ea denuò exemptum, indiderunt Phialæ, ſpiritu vini repletæ, & tandem addiderunt, in ejus conſervationem, (uti putabant) oleum olivarum, unde jam nonnihil imminutum eſt. At-

Volght het Antwoord.

1e. Haar naam is Grietje Willems, Huys-vrouw van Adriaan de Leeuw, Visverkoper.

2e. Out agt-en-ſeventig Jaaren.

3e. Woonaghtigh op de Weſter-Schelling.

4e. Eer ſe het quyt raakte, was haar etensluſt niet groot, en in het uitbraken ſoo benauwt, datſe aanſtonts meende te ſterven, ſoo dat

5e. Jacomyntje Alberts, haar dogters dogter, haar moy en andere buren voort moſt gaan roepen.

6. Zy hadden het in een Vuurteſt geſmeten; en daar weder uitgenomen zynde, in brandewyn geleyt en ten laaſten hebben ſy 'er olyf oly bygevoeght, om (ſoo ſy meenden) 't ſelve beter te bewaren, waar door het wat is komen te verkleenen.

At-

ATTESTATIO.

Nos ſubſcripti teſtamur hæc omnia hauſiſſe ex ore patientis, nec non ex ore ejusdem mariti & aliarum mulierum, quæ cum eructaret animalculum adfuere.

ADRIANUS BYMAN.
Verbi divini Miniſter.
ADRIANUS KLEYN.
Prætor Subſtitutus.

Si quis interim fidem huic rei deneget, adeat vetulam dictam, quæ adhuc (ut puto) ſuperſtes eſt: ego, de veritate hujus rei dubitare nequeo, propterea quod impoſtores, qui hominibus imponere conantur, id lucri gratia ut plurimum faciunt; hæc autem vetula ne hilum quidem inde lucrata fuit, gratis enim mihi oblatum eſt.

In hoc partu, aut rejectione per os, conſideratione dignum cenſeo, ſc:, quod dictum Animalculum membris perfectis inſtructum, non hæſerit in membranis Chorio & Amnio, ſed è contrario in burſa craſſa & plana, cui annexum erat Funiculo umbilicali analogum quid. Vid. Tab. II. Fig. II. & III. Quam-

ATTESTATIE.

Wy ondergeſchreven getuigen, dit alles verſtaan te hebben uit de mond vande Lyderſſe, van haar man, en andere vrouwen, die daar by of ontrent zyn geweeſt.

ADRIAAN BYMAN
Bedinaar des Goddelyke woords.
ADRIAAN KLEIN.
Subſtituyt Bailjuw.

Zoo nu ondertuſſchen ymand aan deſe zaak geen geloof wilde geven, die kan by haar gaan, dewylſe (ſoo ik meen) nogh in 't leven is; ik kan aan deſe zaak niet twyfelen, nadien de bedriegers, die de menſchen willen dupeeren, zulkx merendeels doen om daar door te profiteeren: maar deſe oude vrouw heeft 'er niet met alle voor gehad, maar het is my vrywilligh geoffereerd.

Ontrent dit baaren of uytwerpen door de mond, aghte ik aanmerkens waardig te zyn, namentl: dat dit geſeide diertje met volmaakte leden voorzien zynde, niet gelegen heeft in de vlieſen Chorion en Amnios, maar in tegendeel, in een dick en plat beurſſie, waar aan het vaſt had geſeten met yets, 't geen na een Navel-ſtrengetje geleek. Ziet de 2de plaat. Fig. II. en III.

Quamvis hic videar latum campum differendi aperuiſſe, L. B. mihi tamen animus non eſt, diu in eo morari, aſſumerem enim materiam viribus meis haud æquam, nec humeri eſſent ferendo, itaque potius illud Philoſophis relinquam, utpote in rebus tam abſtruſis perſcrutandis magis verſatis.

Hoewel ik hier, U. L. een ruym veld ſchyn geopend te hebben, zoo is egter myn voornemen niet om my daar in lang optehouden, want ik zoude een laſt op de ſchouderen haalen, die ik onmagtigh was te dragen; derhalven wil ik dit liever overgeeven aan de Philoſophen, dewelke meer ervaaren zyn in 't doorzoeken van geheymen.

Præterea Theſauri limites excederem, cum mihi tantum propoſuerim illa deſcribere, quæ in hoc nono Theſauro reperiuntur, eâ ratione quoque brevitati ſtudére cogor, in citandis auctoribus, qui de prodigioſo partu per os & anum ſcripſerunt, vid. Ephimerid. An°. 1. obs. 108. nec non 109. & diſſert: inaugural. Dn. Joh: Jacobi Stangii. &c.

Daarenboven zoude ik ook buyten myn beſtek gaan, nadien ik maar voorgenoomen heb, die zaaken te beſchryven, dewelke in dit negende Cabinet gevonden werden; daarom moet ik beknopt zyn in 't aanhaalen van de auteuren dewelke geſchreeven hebben van de wonderlyke baring, die door de mond en fondament zyn voorgevallen. Ziet de Ephimer: van 't 1 ſte jaar Obſertie 108, en de diſſert. van de Heer Jacobus Stangius enz.

Itaque ad ulteriorem Theſauri deſcriptionem me conferam; unicum hoc tamen, tanquam Problema proponens, ſc: utrum impoſſibile habendum, dictam burſulam cum ſuo contento, Atheroma fuiſſe? cum in confeſſo ſit, varias corporis partes repertas eſſe in ejusmodi tumoribus, immò in Theſauris meis reperiuntur, quæ

Ik zal derhalven in de verdere beſchryvinghe van dit Cabinet voortgaan; alleen maar dit voorſtel voorhoudende, namentlyk, of het voor onmoogelyk moet werden gehouden, dat dit geſeyde Beursje met 't geen het in zigh onthoud, een pap-geſwel (*Atheroma*) geweeſt zoude mogen zyn? om dat het bekent is, dat 'er in verſcheyde deelen van 's menſchen lighaam diergelyke geſwellen gevonden werden: ja in myn Cabinetten werden

quæ hic pro Atheromate certare videntur, ſc. Racemus Dentium a me in Ovario muliebri repertus, Capilli, Pili, &c.

N°. XLIX. Pedamentum ex ligno indico, ſupra quod poſitum Hepatis fruſtulum è corpore humano, in quo luculentiſſime apparet apperentia nova, de qua paulò inferius.

N°. L. Pedamentum ex eodem ligno, in cujus medio comparet Brachium fœtus humani immaturi balſamo conditum & induratum; in cujus pugno continetur fasciculus Pilorum, variis locis ſubſtantia lapidea, Lithophyti inſtar, obſitorum.

Dictum faſciculum per vias urinarias rejecit Matrona quædam, ſimul cum purulenta materia; an ex Atheromate Veſicæ in Abſceſſum converſo? Vid. Tab. II. Fig. 1.

Circa Cubiti flexuram reperitur faſciculus Pilorum humanorum in Atheromate Omenti cujusdam mulieris, poſt mortem à me inventus & deſcriptus in Obſervat. meis Anatomico-Chirurgic.

A lateribus hujus pedamenti com-

den ook verſcheide zaaken gevonden, die daar voor opkomen, als een reye menſchen tanden in ballekens of eyer ſtocken der vrouwen, hooft-hayren, ook gemeene hayren, en andere zaaken meer van my gevonden.

N°. XLIX. Een pedeſtal van indiaans hout, waar op geſet is een kleen ſtuckje van de Lever van een menſch, waar in een nieuwe verſchyningh te voore komt, waar van ik een weinig verder gekomen zynde, breeder zal verhandelen.

N°. L. Een pedeſtal van 't zelve hout, waar op geſet is een Armtje van een onvoldrage vrughtje gebalſemt en hard gemaakt, in wiens vuyſt onthouden werd een bondelke menſche hayr, 't welke op verſcheide plaatſe met een ſteenſtoffe omvangen werd, op die wyze als de verſteende heeſterkens.

Dit geſeyde bundelke is van een bedaaghde Juffr. door de water-weghen geloſt, te gelyk met een etterighe ſtoffe; zoude dit niet wel geweeſt zyn een pap-geſwel, in een ulceratie verandert zynde? ziet Tab. 11. Fig. 1.

Ontrent het buygen van de Elleboogh werd mede gevonden een bundel menſchen Hayr, 't welk ik gevonden heb, na het affterven van een Vrouw in een pap-geſwel; 't welk geſeten was in 't Net, en is van my beſchreven in myne Anatomiſche en Chirurgicale Obſervatien.

Aan de zyden van dit pedeſtal ver-

comparet Capillorum copia cujusdam Virginis ſponte à Capite in gremium ipſius prolapſa, idque digitum transverſum à Capite, & quod notatu dignum, prociderant à totius Capitis circumferentia, tanquam forcipe ſimul abſciſſi & quidem momenti temporis ſpatio, retulitque nobis illud ſexta vice fuiſſe, quod ſibi hoc defluvium contigerit.

De veritate hujus rei dubitandum non eſt, quoniam, dum viveret admodum honeſtam & ſinceram traduxit vitam, cujus parens quoque homo frugi, honeſtus, atque etiamnum ſuperſtes, praxin medicam Harlemi exercens, cui nomen Butlero.

In illa Virgine, quæ jam ultimum obiit diem notatu quoque dignum exiſtimo, ſc: quod eodem tempore, quo ſupradicti pili, ſexta vice prociderant in ejus gremium, laborabat alio quoque affectu inſolito, ſc: à latere Carpi dextri ſuborta fuerat protuberantia parva, cum dolore intolerabili ad quam debellandam, ſeſe Amſtælodamum contulit,

vertoond zigh ook een hoope hayr van een jonghe Doghter; 't welk van zigh zelf in haar ſchoot quam af te vallen, een dwerſſe vingher breed van het hoofd, en dat is aanmerkings waardigh vande gantſche omtrek des hoofds, even als of men dezelve met een ſchaar in een ogenblick te gelyk hadde afgeſneeden; ſy verhaalde ons, dat zulkx haar nu voor de ſeſte reys was overgekomen.

Daar is aan de waarheid niet te twyfelen van dit geval, nadien de lyderſſe een vroom en eerlyk leven geleyd heeft, wiens Vader ook een eerlyk en deugtryk man is, en nu nogh in 't leven zynde, tot Haerlem practiſeert als Med: Doctor, met naame Butler.

Ik aghte ook wonderlyk te zyn, dat in deſe maagt, dewelke nu in den Here is ontſlapen, zulks de ſesde reyſe 't hayr op de geſeyde wyze in haar ſchoot vallende, ook nog was vervallen in een ander ongewoon ongemak, namentlyk aan de reghter zyde van de voorhand kreegſe een ligt geſwel met een onlydelyke pyn, 't welk haar noodzaakte tot Amſterdam te komen, om geholpen te werden, men deede my, nevens den Welervarene Meeſters Chirurgyns Pieter Adriaanſz. Verduyn en deſſelfs

lit, & me vocari juſſit, ſimul cum verſatiſſimis Chirurgis Petro Adr. Verduyn, atque ejus genero Gomaro à Bortel.

Schoonzoon Gomarus van Bortel roepen.

Conſultum duximus (demulcentibus remediis nil proficientibus) apertionem inſtituere, eâque peractâ, invenimus tumorem repletum granuloſis, duris, rotundis, albis corpuſculis, capitis aciculæ minoris magnitudine, quæ tam firmiter Tendinibus Muſculorum erant affixa, ut vix potuerimus avellere; dolore porrò perſeverante, denuò fomenta demulcentia adhibita ſunt, verum etiam incaſſum; itaque ferro candente malum debellare conati fuimus, aſt quoque fruſtra, & ſine ullo levamine.

Wy vonden geraadzaam, dewyl de pyn niets en luiſterde na verſagtende en pynſtillende Remedien, 't zelve te openen, 't welk gedaan zynde, vonden wy 't zelve vervult met ronde, korlige harde en witte lighaamtjens, in grote van kleene ſpeldeknoppen, dewelke ſoo vaſt gehegt waaren aan de Peezen der Spieren, datmen dezelve daar beſwaarlyk van konde aftrecken: de pyne verders niet wykende, zoo ſyn de verſagtende ſtovinge wederom aangewent, dog al mede te vergeefs, weshalven wy het quaal tegen gingen met een gloejend yſer, dogh al mede te vergeefs en zonder eenige verligting.

Poſt aliquot hebdomadas læva manus eodem malo afficiebatur, tandemque ſummis doloribus afflicta, animam Deo reddidit.

Naa eenige weeken wierd de linkerhand met dat ſelve quaad aangedaan, en ten laaſten met ſeer ſwaare pynen beladen zynde, is zy in den Heere ontſlapen.

N°. LI. Brachium infantis in liquore, vitæ ſpeciem repræſentans, in cujus manu continetur Lamella Teſticuli, in Cartilaginem mutati, prodigioſæ magnitudinis.

N°. LI. Een vles met vogt en daar in een arm van een jong kint, 't welk ons levendigh voorkomt; in deſſelfs handje heeft het een moot van een doorgeſnede Teſticul, van een Menſch, dewelke byſter groot, en in craakbeen verandert is.

Not: prolapſus ab alto patiens quidam, accepit contuſionem

Aanmerkt. Den lyder was van boven nedergevallen, en had daar door

nem gravem Teſticuli dextri, unde remediis adhibitis, nilque proficientibus in tantam duram molem accrevit, ut tandem non ſolum pueri caput adæquaret, verum etiam patiens non ſine magno incommodo & dolore incedere potuerit; itaque coactus fuit expertiſſimum Chirurgum à Bortel conſulere, qui me quoque in conſilium una vocavit: cum autem ad munia impos eſſet factus patiens, propoſuimus Teſticuli extirpationem, ſicuti à ſupra dicto Chirurgo animoſe & dextre expeditum fuit, primis diebus mediocriter quidem ſeſe habuit, poſtea verò febre ingruente in pejorem ſtatum redactus, incidebat enim in ſpaſmumOris imperfectumid quod pluries contingit poſt extirpationem Teſticulorum, qui in tantam molem excreverunt: attamen poſt varia adhibita remedia, convaluit æger, atque etiamnum pancratice vivit.

Not: Præterea, poſt extirpationem Teſticuli, pondus erat trium librarum cum ſemiſſe, & quod notatu dignum, omnia vaſcula ſeminalia Teſticu-

door gekregen een ſwaare kneuſing aan ſyn reghter bal, waar door de aangewende remedien geen hulp toebrengende, het als een kinder hoofd groot en hard was geworden, en den lyder niet zonder groot ongemak en pyne de wegh konde betreden, derhalven hy gedwongen wierd om met de zeer wel Ervarene Heelmeeſter van Bortel daar over te conſuleeren, dewelke my daar nevens heeft doen roepen, en dewyl de lyder onmagtig was geworden om zyn beroep waar te nemen, hebben wy hem geraden tot het wegnemen van de Teſticul, 't welk ook kloekmoedig en wel uitgevoert is geworden door de gezeyde Heelmeeſter, de lyder had het in 't eerſt redelyk wel, maar na heen in een Koorts vervallende, kreeg hy het ſeer quaad, en verviel in een onvolmaakte klem in de mond, 't geen meermalen gebeurt na 't wegnemen van de zodanige Teſticulen: noghtans naar het gebruik van verſcheide middelen, is den lyder ten laaſten herſteld geworden, en leeſt nog in een goede geſondheyd.

Aanmerkt verders, dat deſe Teſticul, naar het wegnemen drie en een half pond woeg, en 't geen aanmerkens waardig is, alle de zaadvaatjens waar uit den Teſticul by na geheel en al beſtaat, waaren in een gevloeit en kraak-

ſticulum conſtituentia, confluxerant, & cartilaginea erant facta.

Totum hoc objectum in lamellas diſſecui, quarum aliquot reſervo, eratque diameter, intimæ lamellæ VII. unciarum ſeu pollicum. Vid. Tab. III. Fig. 1.

A latere hujus lamellæ, quæ hic continetur in phiala, adjacet quoque portio Uteri mulieris, cujus ſuperficies interior corrupta, in aliud eſſe mutata & plurimis tuberculis Piperis nigri magnitudine, obſita.

N°. LII. Portio Cerebelli humani, in cujus facie exteriore & inferiore videndam ſeſe exhibet, ſubdiviſio Corticalis ſubſtantiæ in innumeras particulas, ſicuti antehac depingi curavi in Epiſt: Anatom: problem.

Præterea oculos quoque incurrit, quo modo Cerebello inciſo, ramuli arborum repræſentantur.

N°. LIII. Phiala ſicca, in qua conſervantur Arteriæ per Cerebrum & Piam matrem diſperſæ, ceraceâ materiâ rubrâ repletæ, quæ ſubſtantiâ adeo ſunt teneræ, ac ſi vaſa eſſent Lym-

craakbeenig geworden.

Dit geheel voorwerp heb ik tot mooten geſneden, waar van ik 'er eenighe bewaar, en was de binnenſte moot van Diameter ſeven duymen. Ziet de 3de Plaat. Fig. 1.

Aan de zyde van deze moot, dewelke hier in de vles onthouden wert vindmen ook een ſtuk van de Lyfmoeder van een Vrouw, wiens inwendige oppervlakte bedorven, en ineen ander wezen verandert zynde, bezet is met veele heuveltjens, die in groote met ſwarte Peper overeenkomen.

N°. LII. Een ſtuk van 't aghter Breyn van een menſch, aan wiens oppervlackte van onderen haar vertoonen de mindere verdeelingen van de Schorſſe in een ontelbaar getal van kleene deeltjens, gelyk ik voorheen heb doen afbeelden in myne antwoord op de brieven, die my voor geſteld wierd.

Daarenboven, zietmen ook op wat wyze, dat dit Agterbreyn doorgeſneden zynde zigh als tacken van boomen komt te vertoonen.

N°. LIII. Een droog glas, waar in bewaard werden de ſlag-aderen, die door de Herſſene, en dunne herſſen vlies verſpreyd, en met een rood waſſige ſtoffe vervult zyn, dewelke van wezen zoo fyn zyn als ofze Watervaten waaren, 't welk mogelyk en

Lymphatica, id quod forſan, & quidem facile aliis impoſuit, ſtatuentibus per Cerebrum ejusmodi Vaſa eſſe diſperſa, quæ tamen nunquam inveni, neque ab aliis vidi demonſtrata, itaque illa inter exequias recenſeo, cum ita dictis Glandulis Corticalis ſubſtantiæ Cerebri.

Interim ratio inquirenda esſet hujus teneritatis, & quare Arteriæ per Cerebrum & Piam matrem decurrentes tam teneræ ſint ſubſtantiæ, ſi enim tantummodo eſſent deſtinatæ ad ſanguinem arterioſum ducendum verſus Cerebrum, quorſum illa teneritas?

Ego (ſalvo aliorum judicio) cenſeo, totum illud, quod, confici exiſtimarunt auctores in prætenſis Glandulis Corticalis Cerebri ſubſtantiæ, illud fieri in Vaſculorum Arterioſorum extremis; & cum ſpiritus animales ſint corpuscula ſubtiliſſima inſtar ſpiritus vini toties cohobati, ut, ſi quis ab altiore loco guttatim illum vellet affundere, ne guttula quidem avolando, ad terram perveniret; ſic quoque ſpir: animales, cum ſint, uti puto, non minus ſubtiles, quam memoratus ſpiritus vini, toties cohobatus,

en ligtelyk andere bedroogen heeft, waanende dat zoodanige Vaten door de Herſſene verſpreyt waren, dewelke ik nogtans noyt heb gevonden, nog gezien, datze van andere getoont zyn geworden; weshalven ik de zelve onder den uytvaart der gewaande Kliertjens der ſchorſſighe ſubſtantie van de Herſſene, ſtelle.

Ondertuſſen moeſtmen de oorzaak van deze tederheyd onderzoeken, en waar om de ſlag-aderen die door de Herſſene, en door het dunne Herſſen-vlies loopen, zo dun van ſubſtantie zyn, want indien zy alleen ſtrecken om het ſlag-aderlyke bloed naa de Herſſene te voeren, waar toe dan die dunne tederheyd?

Ik meyne, (onder verbetering) dat al 't geene de Auꝺteuren geſuſtineert hebben, gemaakt te moeten werden in haar voorgewende Klieren van de ſchorſſige ſubſtantie van de Herſſene, 't zelve volbragt te werden in de uyteynde der ſlagaderkens: en nadien de animaale geeſten ſeer ſubtiele lighaamtjes zyn; gelyk als brandewyn, die zoo dikmaals overgehaalt is, dat zoo ymand dezelve van een hooge plaats al druypende zoude willen uytgieten, zoo zouder geen een druppelke daar van op de aarde komen, maar onder wegh wegvliegen: zoo ook deze dierlyke geeſten, dewylze niet minder ſubtiel zyn, als de geſeyde dikwils overgehaalde geeſt van Brandewyn, hebben moogelyk ook zoodanig een werk

batus, indiget forſan quoque in conficiendis ſpiritibus animalibus machinâ, texturâ tam tenerâ, uti ſunt dictæ Arteriolæ, quæ repletæ ne minimum quidem attactum perferre poſſunt, ſine ruptione, id quod non putarem ullis in partibus corporis noſtri locum habere.

werktuyg van nooden, 't welk zoo ſubtîel is, als wel zyn deſe ſlagaderkens, dewelke opgevult naaulykx aangeraakt konnen werden zonder te breken, het welk in andere deelen onſes lighaams geen plaats heeft.

Quicunque mecum domi meæ viderit quanta ſit diverſitas inter extremitates vaſorum ſanguineorum Viſcerum, ratione ſtructuræ, reptatus & ſubſtantiæ, facile mecum ſentiet illud non fruſtra eſſe à natura (cujus Opifex Deus eſt) ita conſtitutum!

Al wie met my gezien heeft, het groote verſchil, die 'er is, tuſſchen de bloedvaten der ingewanden, ten opſichte van haar ſubſtantie, cours en ſtructuur, die zal ligtelyk met my van gevoelen zyn, zulks niet vrughteloos van de natuur (wiens werkmeeſter God is) alzoo zonder oorzaak geſchikt te zyn!

Olim depingi curavi & publicavi figuram Renis humani, in qua repræſentavi curſum Arteriarum Renalium, enimverò, Venarum diſtributionem repræſentare non poteram, nam replendo Arterias, ſimul quoque replebantur venæ, & ſic confundebantur inter ſe propter Anaſtomoſes.

Eertyds heb ik de figuur van de Nier doen afbeelden, en uytgegeven, waar in ik vertoont heb, de cours des Niers-ſlag-aderen; maar die der Nier-aderen, konde ik niet doen verbeelden, want als ik de Slag-aderen opvulde, zoo liepen de Aderen ook vol, en wierden alzoo door een verwert wegens haare mondelinge vereeningen.

Jam verò aliam viam ingredi coactus, replevi illorum Venas, & tantò artificio, ut non minus ultimi Venularum ramuſculi tomenti, vel telæ aranearum inſtar tenues, oculis armatis luculenter conſpici poſ-

Maar nu ben ik gedwongen een andere wegh in te ſlaan, en hebbe haar Aderen vervult, en dat zoo konſtig, datmen niet min de alleruyterſte takjes der Aderen kan zien met vergrootglaſen, die zoo fyn zyn als dons, ja fijnder als het geweef van een ſpinne.

poſſint: ſed quanta differentia inter reptatum Arteriolarum & Venularum Renalium! cum primâ vice illud adſpicerem, eram attonitus, & quibuscumque hoc demonſtravi, obſtupuerunt.

Si Deus T. O. M. longiorem mihi vitam concedere dignetur, per figuras publicare decrevi veram Renis ſtructuram, toto cœlo diverſam, quam ab aliis hactenus factum vidi.

N°. LIV. Phiala in liquore continens Cerebri humani portionem, in qua comparent Nervi Olfactorii, Trunci Arteriarum Carotidum, Pia Mater Arteriolis repletâ, nec non Arteriæ Cervicales abſciſſæ, cum illarum unione cum Carotidibus, Nervi Optici, uti & Cerebellum integrum; ne autem hoc objectum ſuo recederet loco ramum Arboris Pomi Aurantiæ appoſui.

Supra operculum phialæ reperitur rupes confecta ex Conchilis, ramis Arterioſis (loco Corallorum rubr.) intertextis.

N°. LV. Lien humanus grandinibus obſitus, quás olim pro Glandulis habuerunt auctores

Edogh wat een groot onderſcheyt wegens de cours der ſlaghaderen en gemeene aderen in de Nieren! als ik zulks voor de eerſte reyſe zagh, was ik als verſtelt, en al wie het van my ziet vertoonen, zyn daar over geconſterneert geweeſt.

Indien God Almagtigh my 't leven nogh wat zal believen te ſpaaren, zoo heb ik voorgenomen de waare geſtalte der Nieren wereldkundigh te maken, dewelke waarlyk geheel anders is, als ik van andere tot nogh toe heb zien verbeelden.

N°. LIV. Een vles met voght waar in onthouden werd een gedeelte van de Herſſene van een menſch, alwaar haar komen te vertoonen de Reuk-zenuwen, de ſtronken van de Slaap ſlag-aderen, het dunne Herſſen-vlies vervult van ſlag-aderkens, als mede de afgeſnedene Halsſlag-aderen en haar vereeninge met de Slaap-ſlag-aderen, en de Gezigtzenuwen, en Achter-breyn. Op dat nu dit voorwerp van haare plaatſe niet zoude afwyken, zoo heb ik een tak van een Orangie-boom daar tegens aangeſet.

Boven op het dekzel van 't glas werd gevonden een kleen Rotsje uyt ſchulpen, en vervulde Bloedvaten gemaakt, in plaats van roode Coraal tacken.

N°. LV. Een Menſche Milt, met hagelwyze verheventheden bezet, dewelke de autheuren voorheen meenden, dat het Kliertjens wa-

tores, cum interim nil ſint, niſi tubercula, quæ Glandulas mentiuntur, & ab obſtructione extremitatum vaſorum oriunda.

waren, daar het ondertuſſchen niet anders zyn als heuveltjens, dewelke Kliertjens verbeelden, en voortkomen wegens verſtopping van de uiteynden der vaten.

Supra operculum conſpicitur quoque rupes parva, in cujus medio excavato poſita eſt phiala, in liquore continens portionem Lienis humani, cum autem ejus membrana ablata ſit, nil comparet, quam vaſa ſanguinea Lienem conſtituentia.

Boven op het dekzel, vind men ook een kleen Rotsje, in wiens midden hol zynde, gevonden werd een glas met voght, en daar in een ſtuk van de Milt van een Menſch, en nadien deſzelfs vlies afgenomen is, zoo dóet zigh niet anders op, als Bloed-vaten, dewelke de Milt maken.

N°. LVI. Pedamentum ex ligno indico, ſupra quod poſita phiala liquore repleta, in qua videndum ſeſe exhibet caput infantis viventis ſpeciem repræſentans, cujus Prolabia, ut & cuſpis Linguæ rubicunda: cum autem Oculi clauſi ſint, dormientis caput repræſentat: nullas quoque rugas præternaturales aut foveas contraxit cutis, id quod gratiam conciliat aſpicientis oculis.

N°. LVI. Een pedeſtal uyt Indiaanſch hout, waar op geſet is een glas met voght, waar in gezien werd het Hoofd van een kind, 't welk een levendigh hoofdje komt te verbeelden, deszelfs voorlippen, als mede het uyterſte van de Tong, zyn rood van couleur, en het verbeeld, de ogen toegeſlooten zynde, het hoofdje van een ſlapend kind: en het vel nergens gerimpelt of met kuyltjens bezet zynde, geeft voor de oogen een aangenaam gezigt.

Scutellâ Cranii ademptâ in conſpectum veniunt Nervi Olfactorii, gaudentes adhuc Piâ matre, qua obducuntur, cum ſuis vaſculis ſanguineis repleta.

Het bovenſte van 't Bekkeneel afgenoomen zynde, kanmen de Reuk-zenuwen zien, met deſſelfs bekleetzel van 't dunne Herſſenvlies, en de opgevulde bloedvaatjens, die daar door heen loopen.

Plexus choroideus inter relictas Cerebri Arterias viſui quoque occurrit.

De Chorionſche ader-vlechtinghe komt hier ook in 't geſight onder de overgeblevene Slag-aderen van de Herſſene.

Du- F 2 Het

Dura mater, ſerici albi colore ſuperbit.

Pinguedo ſubcutanea naturalem quoque retinuit colorem.

Supra operculum hujus phialæ alia quoque phiala poſita eſt in exiguæ rupis cavo, repletis Arteriis undique ornata, & in illa phiala videre licet portionem Cerebri humani, cujus cortex ſummam rubedinem, propter vaſculorum repletionem ceraceæ materiæ rubræ, induit.

N°. LVII. Portio magna Placentæ Uterinæ humanæ, ex meris vaſis ſanguineis compoſita, ſuntque illa vaſa flava propter materiam flavam, qua uſus ſum.

Horum extremitates ſuccoſæ aut pulpoſæ hic oppido quam bene apparent.

N°. LVIII. Phiala ſicca & in ea ſceleton fœtus immaturi ſex circiter menſium, cujus manus oſſea elevata continet veſiculam Felleam humanam apertam, in cujus cavo cernuntur variæ cellulæ membranoſæ, calculos ſubnigricantes continentes, quos capite elevato adſpicere videtur.

N°.

Het harde Herſſen-vlies komt ons hier voor van couleur, als witte zyde.

Het ondervelligh vet heeft ook ſijne natuurlyke couleur behouden.

Op 't dekſel van 't glas, is nog een ander glas gezet, en dat in 't midden van een kleen Rotske, 't welk verciert is van alle kanten met opgevulde Slag-aderen: en in dit glas kan men zien een gedeelte van de Herſſene van een Menſch, wiens ſchorſſe zeer rood is, wegens het opvullen der Bloed-vaatjens met een roodwaſſighe ſtoffe.

N°. LVII. Een groot ſtuk van de Naa-geboorte van een menſch, t'ſamengeſteld alleen uyt Bloedvaten, dewelke haar geel vertoonen, wegens de ſtoffe die ik daar toe gebruykt heb.

Deſe haare ſappighe uyteynden kan men hier zeer duydelyk zien.

N°. LVIII. Een droogh glas, en daar in 't Geraamte van een onvoldraage Kindje, van omtrent ſes maanden draghts, in wiens opgeheve handje gehouden werd een opgeſnede Galblaas van een menſch, in wiens binnenſte gezien werden verſcheyde celluleuſe vlieſen, daar ſwartagtighe ſteentjens inleggen, dewelke hy, 't hooft opwaarts gewent zynde, ſchynt te willen beſien.

N°.

N°. LIX. Pueri Hepar, tam artificioſe præparatum & repletum, ut omnes ultimæ ramusculorum vaſorum extremitates in conſpectum veniant.

Cum mihi à longo tempore innotuerit Hepar ex ſolis vaſis ſanguifluis & nullis Glandulis conſtare, ſicuti deſcripſi & delineari curavi; id autem repræſentavi in Jecore diſſoluto propriâ membranâ ambiente adempto, & in liquore conſervato.

Cum autem in illa præparatione extremitates vaſorum recedant à naturali reptatu & loco, aliam quoque viam incedere conſultum duxi; itaque replevi vaſa, totumque Hepar peculiari artificio balſamo induravi, quo facto, integrum illud viſcus, ne membranâ ambiente quidem ablatâ, viſui expono, & ſic ultimæ extremitates pulpoſæ vel ſuccoſæ luculenter in conſpectum veniunt formâ rotundâ & ceu ſtellatâ, nullâ peculiari membrana ſuccinctæ; hæ extremitates à Malpichio vocantur *Acini hexagoni*, & totum hepar ab eodem appellatur *Glandula conglomerata*, cum interim nullis gaudeat particulis, per ſe ſubſiſtentibus, &

N°. De Lever van een Jonghe, dewelke zoo konſtig toebereyd en gevult is, dat alle de uyterſte uyteynden der Bloed-vaatjens ons in 't geſight komen.

Hoewel van over langhe tyd my bekend is geweeſt, de Lever, alleen uyt Bloed-vaten te beſtaan, en niet uyt Klieren, gelyk beſchreeven heb, en ook doen afbeelden; maar dit heb ik voorgehouden in een ontdaane of ontbondene Lever, wiens omvangend vlies afgenomen zynde, in een voght bewaard werd.

En nadien in dat toebereyden, de Bloed-vaten van haare natuurlyke cours en plaats afweken, zoo ben ik te raade geworden, een andere weg in te ſlaan, derhalven heb ik deſſelfs vaten vervult, en de geheele Lever, op een byzondere en konſtige balſamatie hard gemaakt, en na dat doen, dit geheel voorwerp voorgehouden, 't omvangend vlies zelfs niet afgenomen zynde, en zoo komen ons de uyterſte ſappighe uyteynden, zeer klaar in 't geſight, in de gedaante van rondagtige ſterwyſe lighaamtjes, en met geen byzonder vlies omvangen: deſe uyteynden werden van Malpichius *ſeskantige korreltjes*, geheten, en de gantſche Lever houd hy voor een *'t ſamengeſtelde Klier*; daar men in tegendeel bevind, dat het geen byzondere deeltjens zyn, die op haar zelve beſtaan, en ook met geen

propriâ membranâ præditis, quo ſine nullam partem Glandulæ nomine inſigniri voluerunt Anatomicorum Principes.

Quatenus totum Hepar pars mollis eſt, quod per ſe ſubſiſtit, & propriâ membranâ ambiente amictum eſt, non malè dicitur Glandula; ſed dico, neutiquam conſtare ex Glandulis, & ſi quis contrarium ſuſtineat, demonſtret illud tam luculenter, uti ego exhibeo, quicquid dico.

Iſthæc res non male conferri poteſt cum pomis ac piris, horum pedicellus ex plurimis fibris tubuloſis conſtat, quæ, cum ulterius pervenerint, molliores atque molliores factæ, in pulpoſam ſubſtantiam degenerant, in qua ſuccus continetur, ſic quoque in Iecore humano non abſimili modo in Vaſorum ultimis extremitatibus pulpoſis Iecoris continetur quoque ſanguinis ſeroſitas, cujus rei analogum demonſtro in hac meâ præparatione; nam poſt repletionem omnium extremitatum vaſorum materia inſtar roris aut fumi exitum quæſivit ex ultimis pulpoſis, ex-

byzonder vlies begaaft zyn, zonder 't welk de voornaamſte Ontleders niet gewilt hebben, eenig deel met de naam van Klieren te betekenen, of te noemen.

Voor zoo veel de geheele Lever een ſaght deel is, 't welk op zigh zelfs beſtaat, en met een byzonder vlies omvangen is, zoo is 't niet ongerymt, dezelve de naam te geven van een Klier; maar ik zegge, dat dezelve niet uyt Klieren beſtaat, en zoo ymand het tegendeel wil ſtaande houden, hy toone zulks zoo klaar, gelyk ik doe, 't geen ik ſegge.

Deze zaak kanmen by appelen en peeren niet qualyk vergelyken, welkers ſteeltje uyt veele holle draaden beſtaat, dewelke verders gekomen zynde, zaghter en zaghter werden, en zoo in een merghaghtighe ſubſtantie veranderen, waar in het ſap gehuysveſt is, even zoo ook in een menſche Lever, alwaar het ſereuſe gedeelte van 't Bloed mede is geſeten in de ſappighe uyteynden van de Bloed-vaten, waar van ik yets overeenkomſtig vertoone, in deſe myne toebereydingh; want na het vervullen van alle de uyteynden der Vaten, kanmen zien, dat de waſſighe ſtoffe in de gedaante van een dauw of roock eenen uytgangh neemen uyt de alleruyterſte ſappighe uyteynden,

extremitatibus & hoc luculentiſſime videri poteſt in hoc objecto ſupra citato, præſertim ſi claræ luci objectum expoſitum, oculis armatis inſpiciatur. Vid. Tab. I. Fig. I.

Quicumque illud domi meæ viderit, facillimè prætenſarum Glandularum exiſtentiam in interiore Hepate renuet, & pro certo mecum habebit, ita dictas Glandulas Hepatis, nil eſſe, niſi continuationes vaſorum ſanguineorum, quæ degenerarunt in ejuſmodi faſciculos pulpoſos ſubrotundos & ſtellares.

Obſervamus quoque in Braſſicâ Pompeianâ, ſeu floridâ (Belgice *Blom-kool*) ſc: caules tandem faſtigiari in flores, qui flores nil, niſi efflorefcentiæ caulis, neutiquam per ſe ſubſiſtentes, ſed caulis veræ continuationes.

Dixi ſuperius ceraceam materiam rubram (ſicuti ſanguis in corpore vivo) ex extremis vaſculis in mea repletione roris inſtar exitum quærere; noli autem L. B. illud pro vitioſa repletione & præternaturali evagatione habere; tunc enim non roris inſtar, ſed globulorum in modum illa exiret.

Cum

den, en men kan zulks zeer klaar zien in dit bovengemelde voorwerp, voornamentlyk alsmen het komt voor te houden in een helder light, en dat door toedoen van vergrootglazen. Ziet de I. Plaat. I. Fig.

Al wie dit ten myne huyze hebben gezien, zullen zeer light de gepretendeerde weſentlykheyt der Klieren van binnen in de Lever verwerpen, en met my houden, dat zulks niet anders is, als een continuatie der bloed-vaten, dewelke komen te veranderen in ſappighe rontaghtighe en als ſterwyze bundelkens.

Wy bemerken ook in de Blomkool, dat de ſteelen ten laatſten uytgaan of eyndigen in bloemen, dewelke niet anders zyn als uytſpruytzels van de ſteel, dewelke geenzints op haar zelve beſtaan, of van de ſteel geſcheyden, maar waarlyk continueel met de ſteel zyn.

Ik hebbe hier vooren gezeght, dat de roodwaſſighe ſtoffe (gelyk het bloed in een levend lighaam) uyt het uyterſte der vaten, in deſe myne opvullingh in gedaante van een dauw uytgaat, maar ziet dat niet aan W. L. als of zulks een gebreckelyke opvullingh was; wan alsdan zoude die ſtoffe niet uytgaan in de gedaante van een dauw, maar in t'zamen geloopene ronde bollen.

Wan-

Cum prima vice hæc apparentia in oculos meos incurreret, tanquam attonitus, in illa verba erumpebam, Bone Deus quàm admiranda ſunt tua opera, quæ mihi hic revelas in rebus, ne minutiſſimis quidem exceptis! nam ut verum dicamus, res haud parvi eſt momenti, jam poſſe oculis exhibere, quæ tamdiu hactenus recondita fuerunt & fugerunt ſenſus noſtros, ſc: Hepar humanum integrum, propriâ membranâ amictum, ſine decoctione, (uti facere aſſolent Anatomici, ut prætenſarum Glandularum exiſtentiam ſtabilirent) abſque excarnatione ſutuli, (uti ab aliis adhuc factum video) ſine ulla adhibita vi, in conſpectum poſſe producere ultimas extremitates vaſorum ſanguineorum hepatis in proprio ſitu & ſtatu naturali.

Iſthæc admiranda præparatio cauſam pro me dicet contra adverſarios, dicentes, Ruyſchium in ſua excarnatione annihilare & delere Glandulas Hepatis.

Operculum hujus Phialæ ſuperbit quoque alterâ phialâ, varia fruſtra Hepatis humani continente. Dictum

Wanneer my dit verſchynzel voor de eerſte reyze in 't geſighte quam, berſte ik als met ontſteltheyd uyt, Goede God, hoe wonderlyk is uw doen, 't geen gy my hier openbaar maakt, zelfs in 't allerkleenſte van uwe werken! en om de waarheyd te zeggen, 't en is geen kleene zaake nu te doen zien 't geene zoo langh voor onze ooghen verborgen is gebleven, namentlyk de gantſche Lever van een Menſch, omvangen met ſijn eygen vlies, zonder te kooken (gelyk de Ontleders plachten te doen, om de geprætendeerde weſentlykheyd der Klieren te beveſtigen) en zonder onnutte ontdoeningh (gelyk ik nog van andere zie doen (ook zonder eenigh geweld daar aan te doen, te laten zien, de uyterſte uyteynden van de Bloed-vaten van de Lever, in haare natuurlyke plaats en geſtalte.

Deſe wonderbaare toebereydinghe zal voor my inſtaan, tegens de tegensſtrevers, dewelke gezegt hebben, Ruyſch vernietight de Lever-kliren in het ontdoen des Levers.

Op dit glas doet zigh nogh een tweede vles op, voorſien met verſcheyde ſtukken van de Lever van een Menſch.

Deſe

Dictum Hepar ope balſami noſtri in ligneam duritiem redactum, in fruſta lamellatim ſecui cultello acutiſſimo, & quod notandum, in illis lamellis à latere conſpectis, æquebene ſuccoſæ extremitates comparent, ac arbusculæ in lapidibus figuratis ſerrâ in lamellas diviſis: non ſolum hoc experimentum feci in Hepate multoties, verum etiam ad incudem revocavi Lienem, & renes, in quibus non minus dictæ extremitates vaſorum ſuccoſæ ſeſe videndas exhibent: O quanta diverſitas occurrit in iſtis apparentiis!

In deſe geſeyde Lever, die ik zoo hard, door 't balzemen, als hout gemaakt heb, en dezelve door een zeer ſcherp mesje in mooten of ſtukken geſnedenheb, ſtaat aan temerken, dat deſe mooten van ter zyde bezien zynde de ſappighe uyteynden haar immers alzoo wel opdoen, als de boomtiens-wyſe verbeeldzelen in ſekere ſteenen, die met een ſaagh in platen verdeelt zyn: dit experiment heb ik niet alleen menigmaal in de lever gedaan, maar ook zelfs inde milt, en Nieren, in dewelke de geſyde ſappige uyteynden haar niet duyſterder opdoen: O, en wat voor onderſcheyd komt ons niet te vooren in die verſchynzelen!

Jam ut vela contraham, me ad ſequentia conferam, quæ etiam artificioſiſſime ſunt præparata, ſc:

Om nu voort te gaan, zal ik 't zeyl intrekken, en my begeven tot de volgende voorwerpen, die mede zeer konſtigh zyn toebereyd, namentl:

N°. LX. Duo Renes pueri, vitæſpeciem referentes, horum alter ſuſpenditur in phiala à capillo, idque in liquore, ſuperiori parti Renis adhuc inſidet Ren ſuccenturiatus, quemadmodum Glans Quercina cupulæ, ſecus ab auctoribus factum in illarum figuris.

N°. LX. Twee nieren van een jonghe als in 't leven verbeeld; de eene aan een hayrtie af hangende in een vogt, en de welke op zyn bovenſte gedeelte nogh heeft zitten de bynier (*Ren ſuccenturiatus*) even als een aker in ſyn dopje, en hebben de Autheuren 't zelve geheel anders verbeeld.

N°. LXI. Phiala ſicca, in qua vituli ſplen, cujus extremitates pulpoſæ in totum ſunt ablatæ, id quod factum per Venam

N°. LXI. Een droogh glas, en daar in een kalver Milt, wiens ſappighe uyteynden weg gedaan zyn, en dat door deſſelfs ader en groeven, welke groeven daar zyn in plaats van

nam, ejuſque ſulcos, qui loco venæ ſunt in vitulo, non autem in homine, & quod hic notatu dignum, membrana Lienem ambiens, nuſquam læſa eſt.

Supra operculum phialæ, vituli Ren reperitur, eodem modo præparatus, niſi quod membrana ambiens ſit ablata, ut fibræ tranſverſales, ſeu ſtamina ligamentoſa, luculenter videri poſſent.

Hæc ſtamina neutiquam habenda ſunt pro Nervis, id quod perperam factum ab autoribus, etiam haud infimi ſubſellii.

N°. LXII. Pedamentum maximum ex ligno indico XVII phialis inſtructum, in quibus continentur ea, quæ ad ſtomachum & inteſtina pertinent, inter illas Lit. A. notata, continet ſtomachum Giganteæ fœminæ prodigioſæ magnitudinis: ſupra cujus operculum in conſpectum venit Auris marina magna, in cujus cavo continetur ſtomachus fœtus humani recens nati, obſitus plurimis ramis arterioſis, repletis inſtar Coralliorum rubrorum.

Lit. B. Phiala inſtructa portione inteſtini coli ejuſdem fœ-

van ader-tacken, maar zulkx heeft geen plaats in de menſch, en 't geen hier aan te merken ſtaat, het vlies dat de Milt omvanght is nergens gequeſt.

Op 't dekzel van 't glas werd gevonden een andere Milt van een kalf, op dezelve wyze toebereyd, uytgezondert dat het vlies, 't welk de Milt omvangt, weg gedaan is, ten eynde men de dwers bandighe ſtutzels beter zoude konnen zien.

Deſe dwers bandighe ſtutzels moet men voor geen Zenuwen aanzien, 't welk de auteuren, en wel die, dewelke niet zyn vande geringſten, gedaan hebben.

N°. LXII. Een zeer groote pedeſtal uyt indiaans hout, voorzien met 17 vleſſen, waar in onthouden werden, 't geene tot de maagh en darmen behoord, onder deze is de 1^e^. let. A. getekend, waar in onthouden werd een zeer groote maagh van een Reuſinne: op deſſelfs dekzel zietmen een groote Zee-oor, en daar in is gelegen de maagh van een jong geboore kind, dewelke omzet is met zeer veel ſlag-aderen die opgevuld zyn, en ons gelyk als roode coraal takken voorkomen.

Let. B. Een glas en daar in een ſtuk vande colyk-darm van dezelve Reuſinne, 't welk zoo wyt is, dat men

fœminæ ſupradictæ, quæ tantæ capacitatis, ut fœtus humanus ſeptem menſium a geſtatione, in illâ abſcondi poſſit.

Supra ejus operculum, oculos quoque incurrit Auris marina magna, & in ea varia fruſta inteſtinorum, ſc: Inteſtini Jejuni cum ſuis Jugis, ſeu valvulis conniventibus *Kerchringii*, inteſtini ilei cum vaſis ſanguiferis repletis, ut & ilei cum portione annexâ Meſenterii, Hydatidibus copioſis repleta, nec non inteſtini canis, cujus vaſa peculiare quid in ſe continent, ratione vaſorum: hæc omnia in formâ ſicca conſervata ſunt.

Lit. C. Phiala, in qua continetur in liquore ſuſceptio inteſtini ilei ex homine.

Lit. D. Portio Stomachi, cujus ſtructura Tunicæ villoſæ admiranda videri poteſt, idque vaſis non repletis.

Lit. E. Portio inteſtini hominis, corpuſculis minoribus in agmen ſitis, quæ Glandulæ audiunt, obſita.

Lit. F. Os Stomachi fœtus humani apertum, ut rugæ longitudinales facie interiore conſpici queant, ſuntque rubicundæ, propter vaſorum repletionem.

men 'er een kind van ſeven maanden draghts in zoude konnen verbergen.

Op het dekzel ſtaat ook een groote Zee-oor, en daar in verſcheyde ſtucken van 't gedarmte, namentl: vande nughteren darm met deſſelfs latten, of oogluykende klapvlieſen van *Kerkring*, een ſtuk van de bogtige darm met deſſelfs vervulde bloedvaten, als mede een ſtuk vande bogtige darm, met een gedeelte van 't darmſcheyl, 't welk vol met waterblaasjes zit, ook een gedeelte van 't gedarmte van een hond, 't welk yets byzonders heeft, ten opſigte van de bloet-vaten, alle deſe zaken worden droog geconſerveert.

Let. C. Een vles met voght, en daar in een inſchieting van de Bogtige darm van een menſch.

Let. D. Een ſtuk vande maagh wiens wonderbaare t'zamenſtel van 't ruyge vlies hier kan gezien werden, en zyn deſzelfs vaten niet vervuld.

Let. E. Een gedeelte van een menſche darm, 't welk bezet is met een hoope kleene lighaemtiens, die men klieren noemt.

Let. F. De mont vande maagh van een jongh kindje, dewelke geopent is, op dat de langdraadige rimpelen van binnen konden gezien werden, en zyn deſe rood wegens het opvullen der vaten.

Lit. G. Portio inteſtini jejuni, in qua Juga, ſeu valvulæ conniventes non ſolum, verum etiam Papillæ nerveæ conſpiciuntur.

Lit. H. Phiala ſicca, & in eâ portio inteſtini pueri, in quâ Tunica celluloſa ceraceâ materiâ rubrâ repleta eſt, præterea occurrunt Papillæ nerveæ, idque in objecto, ſicco.

Lit. I. Tunica villoſa inteſtini humani â Nervea ſeparata; ita ut non dubitandum ſit, quin ſit vera Tunica, non autem mucoſa ſubſtantia, uti voluere Anatomici, hæc etiam ob eandem rationem rubra.

Lit. K. Portio inteſtini coli circa Rectum abſciſſa, in quâ magna & varia ulcera, â prægreſſâ Dyſenteriâ producta.

Lit. L. Portio inteſtini ilei inverſi, in qua variæ, ita dictæ, Glandulæ ſolitariæ reperiuntur.

Lit. M. Phiala ſicca, in qua reperitur portio inteſtini canis, in qua occurrunt glanduloſa corpuſcula numeroſa.

Lit. N. Phiala in liquore continens portionem inteſtini Ilei è puero, per quam vaſa ſanguinea repleta maximo numero repunt.

Lit.

Let. G. Een ſtuk vande Nughtere darm, waar in niet alleen de latten of oogluykende klap-vlieſen, maar ook zelfs de zenuw tepeltiens gezien werden.

Let. H. Een droog glas, en daar in een ſtuk van de darm eenes kinds, waar in het celluleuſe vlies met een rood waſſige ſtoffe opgevult is, daar en boven vertoonen haar ook in't zelvige voorwerp de zenuw-tepeltiens en dat in een droog voorwerp.

Let. I. Het ruyge-vlies van een menſche darm, 't welk geſcheyden is van 't zenuw-agtige, zoo dat 'er niet aan te twyfelen is, dat het een waaragtigh vlies is, en geen ſlymerighe ſubſtantie, gelyk de ontleders gewilt hebben; deſe is om dezelve reden rood van couleur.

Let. K. Een ſtuk vande colyk darm, ontrent de reghten darm afgeſneden zynde, waar in verſcheyde verſweeringhen te zien zyn, dewelke voortgekomen zyn uyt een voorgaande roode-loop.

Let. L. Een omgekeert ſtuk vande bogtighe-darm, waar in verſcheyde alzoo genaamde eenſaam ſtaande klieren gevonden werden.

Let. M. Een droogh glas waar in gevonden werd een ſtuk van een honds darm, waar in haar een groot gedeelte van klierige lighaamtiens opdoen.

Let. N. Een vles met voght, en daar in een ſtuk vande Nughteren darm eenes kinds waar door henen een groot getal bloed-vaten paſſeren.

Let

Lit. O. Phiala ſicca retinens portionem Meſenterii, per quam Glandulæ ſunt diſperſæ, quæ ex vaſculis miro reptatu decurrentibus conſtitutæ ſunt, & luculenter videri poſſunt.

Lit. P. Portio Stomachi humani, cujus vaſis ſanguineis repletis, in conſpectum venit admiranda ſtructura intimæ Tunicæ.

Lit. Q. Portio Coli è puero, per cujus ſuperficiem interiorem variæ occurrunt foveæ, capitis aciculæ minoris magnitudine, quæ glandularum nomine nuncupantur ab auctoribus.

Lit. R. Infantis inteſtinum Coecum, longe aliter diſpoſitum, quam in corpore hominis adulti.

No. LXIII. Pedamentum ex ligno indico, & ſupra illud rupes, in cujus medio reperitur cor humanum balſamo induratum, in quo nonnulla occurrunt, quæ notatu digna cenſeo.

1°. Ex Cordis ſubſtantia prodeunt variæ venulæ, quæ ſeſe exonerant in Auriculam dextram, ita ut omnis ſanguis è Corde redux, non derivetur ad venam coronariam, uti ab auctoribus traditum.

Let. O. Een droog glas in zig onthoudende een ſtuk van 't darmſcheyl, waar door veele klieren loopen, en zyn deze beſtaande uyt vaten, dewelke een wonderbaare cours houdende, klaar gezien konnen werden.

Let. P. Een ſtuk van een menſche Maagh, wiens vaten opgevult zynde, in 't geſight komt die wonderbaare geſteltheyd van 't binnenſte vlies.

Let. Q. Een ſtuk vande colykdarm uyt een kind, langhs welker inwendig vlies veel kleene kuyltiens haar laten zien, dewelke een ſpelde hoofd groot zyn, dezelve werden van de auteuren klieren geheten.

Let. R De Blinde-darm van een kind, geheel verſchillende van die van een oud of bedaaght menſch.

No LXIII. Een pedeſtal uyt Ooſtindiſch hout toebereyd, en daar op een rots, in wiens midden gevonden werd het Herte van een menſch, door het balſemen hard gemaakt, waar in eenighe zaaken voorkomen, die ik meene aanmerkens waardig te zyn.

Ten 1e. Uyt de ſubſtantie van 't Hert komen verſcheyde Adertjens te voorſchyn, die haar in 't reghter oor ontlaſten, zoo dat al het wederkerend bloed van 't Herte niet werd gevoerd na de Kroonader, gelyk de auteuren voorgeven.

 Ten

2°. Oeſophagus, qui circa hoc objectum ex parte remanſit, non rectâ viâ & perpendiculariter deſcendit, ſed tortuoſo & incurvato tramite, idquod in homine vivo aliquando contingere poteſt à convulſione, & hinc cibi deglutitio læſa.

Ten 2ᵉ. De ſlok-darm of ſpys leyder, die ten deele gebleeven is aan dit voorwerp, die en loopt niet perpendiculaar nederwaarts, maar als gekromt, 't welk zomtyds in een levendigh menſch kan komen te gebeuren door ſtuypen, en hier door weder een benaude doorſwellinge van de ſpyſe.

3°. Exortum Arteriolæ Bronchialis in hoc objecto, ſupra Arteriarum Intercoſtalium exitum emergere, hic conſpicuum.

Ten 3ᵉ. Dat de Longhe-pyps ſlag-ader (*Arter: Bronchialis*) in dit voorwerp voortkomt boven het uytkomen van de tuſſchen ribbighe ſlag-aderen, zulkx kanmen hier duydelyk zien.

4°. Cum omnia vaſa in hoc Corde repleta ſint, illorum curſus naturalis videri poteſt, & longe quidem diſtinctius, quam in objecto recenti.

Ten 4ᵉ. Nadien alle de Bloedvaten van dit Herte opgevult zyn, zoo kanmen haare natuurlyke cours veel duydelyker zien, als wel in een vers voorwerp.

5°. Utraque Auriculâ repleta, vera illarum figura, ſeu forma in conſpectum venit, quæ longe differt â figuris ab auctoribus exhibitis.

Ten 5ᵉ. Beyde de Ooren opgevult zynde, zo kanmen haare waare figuur zien, dewelke veel verſcheelt vande figuuren, die vande auteuren zyn voorgehouden.

ASSER IV.

De Vierde PLANK.

N°. LXIV. Phiala ſicca, in qua Paſſeris ſceleton nitidiſſimum.

N°. LXIV. Een drooghe vles, en daar in het geraamte van een Mos, 't welk zeer net en wit is.

N°. LXV. Truttæ piſcis ſceleton.

N°. LXV. Het geraamte van een Voorn.

N°. LXVI. Duæ Linguæ puerorum in liquore, quarum ſu-

N°. LXVI. Twee tonghen van kinderen in vogt, waarvande bovenſte dat byzonder heeft, dat door des-

ſuperior hoc peculiare habet, quod per ejus medium decurrentem videamus Arteriam repletam: præterea in utraque viſuntur Papillæ Linguales per ſuperficiem diſperſæ.

No. LXVII. Portio Venæ Jugularis ex Equo.

No. LXVIII. Portio Oſſis Frontis & naſi, in qua ſepti naſi pars cartilaginea non ſolum obducta comparet integumento exteriore & craſſo, quod membrana pituitoſa vulgò audit, verum etiam Epichondrio ſuo ſub illo, quo, in homine vivo unguibus aut ab alia cauſa, abraſo, difficulter novo obducitur.

No. LXIX. Portio Inteſtini Ilei, cujus Vaſa ſanguinea ita ſunt repleta, ut objectum totum ſit rubicundiſſimum.

No. LXX. Pedamentum Pulmone & corde inſtructum ex infante.

Not. Cor naturalem retinuit locum, ut & magnitudinem, etiamſi balſamo præparatum & induratum,

Auricula dextra, ceraceâ materia repleta, naturalemquoque reſervavit magnitudinem & formam, id quod etiam intelligendum de trunco ſuperiore & inferiore venæ cavæ.

deſzelfs midden een opgevulde ſlagh-ader loopt: daarenboven werden in deſe beyde de Tongh-tepels gezien, dewelke door deſzelfs oppervlakte verſpreyd zyn.

No. LXVII, Een ſtuk vande Hals-ader uyt een paard.

No. LXVIII. Een gedeelte van het voorhoofds been en neuſe, waar in het kraakbeenighe tuſſchenſcheytzel van de neus niet alleen bedekt is met het dikke en uiterlyke bekleetzel, die men het ſnotterighe vlies noemt, maar ook met een dunder, en daar onder gelege vlies (*Epichondrion*) 't welk in de neus met de nagels of andere oorzaken afgeſchrapt zynde, beſwaarlyk met een nieuw bedekt komt te werden.

No. LXIX. Een ſtuk vande bogtighe darm, wiens bloed-vaten zoo zeer zyn opvult, dat het geheele voorwerp zeer rood is.

No. LXX. Een pedeſtal, en daar op het herte en longh van een kind.

Aanm: het Herte heeft ſyne natuurlyke plaatze behouden, als mede deſzelfs groote, hoewel het door het balſemen hard gemaakt is.

Het reghter Oor met een rood waſſige ſtoffe opgevult zynde, heeft deſzelfs natuurlyke groote en forme behouden, 't welk ook te verſtaan is vande op-en nederwaarts gaande ſtronk van de Hol-ader.

Dat

Tres tantum ramos emergere ex trunco Arteriæ Aortæ ſurſum tendentes in ſtatu naturali, hic etiam palam eſt.

Cum Pulmo quoque repletus ſit dicta materia, naturalem magnitudinem in illa ætate repræſentat, ſc: quam in inſpiratione obtinet.

Præterea dexter lobus in tres, ſiniſter verò in duos dividitur lobos, id quod ut plurimum & fere ſemper reperi in hominis Pulmone.

Supremum & eminens vas, Aſpera Arteria eſt, quæ ſitum quoque retinuit in illa præparatione.

N°. LXXI. Placenta Uterina integra & expanſa ſuper ſuberem, hujus vaſa ſanguinea repleta ſunt, ſc: binæ Arteriæ umbilicales & art: Placentæ ceraceâ materiâ albâ, vena autem rubrâ.

N°. LXXII. Pedamentum ut ſupra, cui impoſita eſt phiala liquore repleta, & in ea portio ſpinæ Dorſi, in duas partes diviſa, ut caudæ equinæ portio in una parte, & ſpinalis medullæ in altera ſeſe conſpiciendas exhiberent, & hæc omnia tanquam in ſtatu vivo.

N°. LXXIII. Cerebri ut & Ce-

Dat 'er ook in een natuurlyke ſtaat maar drie ſtroncken uyt de groote ſlag-ader voortkomen, dewelke opwaarts gaan, blykt hier ook klaarlyk.

Dewyl de Longhe met diezelve ſtoffe vervult is, zoo verbeeltze hier ook de natuurlyke groote, in die ouderdom en dat in het inhalen des adems.

Hier nevens verdeelt zigh de reghter zyde of Lobbe in drie, en de linker zyde in twee deelen, en zulx werd meeſt altoos zo bevonden in de Longh der menſchen.

Het bovenſte en uytſtekend vat is de Longhe pyp, die ook ſyn plaatz behouden heeft in die toebereydingh.

N°. LXXI. Een geheele Moerkoek geſpannen op een ſtuk kurk, deze haare vaaten zyn vervult, namentl: de twee ſlagaderen des ſtrengs, en die van de Moerkoek met een witte, en van de Ader met een roode ſtoffe.

N°. LXXII. Een pedeſtal als boven, en daar op een vles met voght, waar in een gedeelte vande Rugghe-graat, in twee deelen gedeelt, om een gedeelte vande Paarde ſtaart te konnen zien in het eene ſtuk, en het Rugghe-mergh in het andere en dit alles als in een levendighe ſtaat.

N°. LXXIII. Het onderſte ge-

Cerebelli transverſim ſectorum, pars inferior, balſamo, lapidis inſtar, indurata, cum Nervis Opticis, Olfactoriis, Infundibulo &c.

Quamvis autem hæc omnia naturalem magnitudinem fere reſervarint, colorem tamen amiſerunt poſt indurationem.

N°. LXXIV. Phiala in liquore conſervans, Oſſis Femoris portionem ſupremam cujusdam vetulæ, quæ ante plures annos fracturam Femoris paſſa fuerat.

Cum autem ultimum obiiſſet diem, non ſolum mihi data fuit occaſio cadaver inſpiciendi, verum etiam D°. Ger. Sermes, Collegii Medici Inſpectori meritiſſimo, ut & Chirurgo verſatiſſimo J. Borſt. Reperimus non ſolum collum in totum deficere, verum etiam naturam, loco dicti colli, ſubſtituiſſe Ligamenta varia, dura, craſſa, teretia, quorum ope caput Oſſis Femoris connatum fuerat ſupremæ parti Oſſis Femoris, & quod mirandum, non ex exteriore, ſed interiore læſa parte utriuſque Oſſis, ſicuti ex Fig. 1. Tab. 1. liquet.

Dicta Ligamenta, adeo ſunt craſſa

gedeelte van 't Voor en Aghter Breyn over dwers geſneden, en door het balſemen hard gemaakt, met de Gezight en Reuk-Zenuwen, als mede de Trechter &c.

Hoewel deze alle haar natuurlyke groote by na behouden hebben, zoo is 't eghter, datze haar natuurlyke couleur verlooren hebben.

N°. LXXIV. Een vles bewaarende in een voght, het opperſte gedeelte van 't Dye-been van een oude vrouw, dewelke van over veele Jaaren was vervallen in een Dye-beens breuke.

En nadien my niet alleen na haar dood gelegentheyd is gegeven om 't lighaam te beſchouwen, maar ook aan de Hr. Dr. Ger. Sermes zeer waarde opziender van 't Collegie der Doctoren, en aan de welgeoeffende Heelmeeſter Jacob Borſt, hebben wy bevonden, niet alleen den hals geheel en al te ontbreeken, maar ook dat de natuur in plaatſe van den hals, verſcheyde harde, dicke, rond en lange banden geſubſtitueert had, door welkers toedoen het hooft van 't Dye-been weder vaſt gegroyt was aan 't opperſte van 't Dye-been, ondertuſſchen is het te verwonderen, dat de gezeyde banden voortkomen uyt beyde de inwendige gequeſte deelen, maar niet uyt de uitwendighe oppervlaktens van de zelve. Ziet de 1e. Taf. 1. Fig.

Deze gezeyde banden zyn zoo dik

craſſa & fortia, ut patiens per aliquot annos (quamvis claudicans) per plateas incedere potuerit.

Cum autem tale quid nunquam viderim, neque audiverim aut legerim, conſultum duxi hunc affectum in liquore conſervare, ne quis de veritate hujus rei dubitare poſſit.

N°. LXXV. Vitulorum duo Corda, ab Anatomico Excellentiſſimo Stenone, in meum uſum & amicitiæ teſſeram, præparata, in quibus fibræ motrices luculentiſſime in conſpectum veniunt, & quod notandum, hæc duo objecta ſunt ultima, quæ ante obitum præparavit, ita ut illa in ejus memoriam reſervaturus ſim.

dik en ſterk, dat de lyderſſe eenighe Jaaren over de ſtraat (hoewel mank) heeft konnen gaan.

En nadien ik zulkx voorheen nog gezien, gehoord, of gelezen heb, doght het my goed, dit ongemak in een voght te bewaaren, ten eynde niemand aan de waarheid van deeze zaak konde twyfelen.

N°. LXXV. Twee Kalfs harten, dewelke van de Hr. Steno, (die een zeer uytſtekend Ontleder is geweeſt) tot een teken van vrindſchap voor my zyn toebereyd; en zyn deſſelfs beweegdraaden in deze zeer klaar te zien, en dat aanmerkelyk is, dit zyn de twee laaſte voorwerpen, die Hy voor ſyn dood uytgevoert heeft, zoo dat ik die ook tot zyner gedachteniſſe zal bewaaren.

ASSER V.

N°. LXXVI. Portio Inteſtini Jejuni hominis, in cujus ſuperficie interna propullulant Papillæ nervoſæ, de quibus in poſterum plura dicere decrevi.

N°. LXXVII. Aſperæ Arteriæ exſiccata portio, cujus ramuli ſunt expanſi, & horum uni-

De Vyfde PLANK.

N°. LXXVI. Een ſtuk van de Nughteren darm van een menſch, uyt wiens binnenſte oppervlakte de Zenuw tepeltjens uytpuylen, waar van in toekomende breeder te handelen myn voornemen is.

N°. LXXVII. Een gedeelte van de Longhe-Pyp, dewelke gedroogt zynde, haar tackjens uitgeſpannen zyn, en aan een deſer hangt nogh

unico adhæret lobulus unus inflatus & exſiccatus.

N°. LXXVIII. Phiala in liquore reſervans portionem Ductus Hepatici, cujus Tunica intima calculoſâ materiâ eſt obſita, idque ex bove.

N°. LXXIX. Phiala in liquore continens ramulum Arteriæ Pulmonalis, cujus extremitates oppidò quam bene in conſpectum veniunt, propter repletionem.

N°. LXXX. Phiala ſicca, in quâ tres Calculi triangulares è Veſica fellea hominis, qui tam leves ſunt, ut aquæ innatent.

N°. LXXXI. Phiala ſicca continens portionem Inteſtini Recti humani, in qua corpuſcula rotunda (quæ Glandulæ nuncupantur, & mihi nil, niſi vaſculorum ſanguineorum extremitates ſunt) extra ſuperficiem internam propullulant, & in forma fovearum antea comparebant; illa autem, poſt præparationem & balſamationem, tuberculorum modo ſeſe exerunt.

Hinc patet, quam neceſſarium ſit, partes corporis rite & variis modis præparare, ut vera conſtitutio oculos incurrat.

nogh een opgeblaaſe en gedroogt lobbeke.

N°. LXXVIII. Een vles met voght in zigh onthoudende een ſtuk van de Gal voerder des Levers, wiens inwendigh Vlies bezet is met een ſteenighe ſtoffe, en dat uyt een Os.

N°. LXXIX. Een vles met voght, en daar in een takje van de Longhs Slag-ader, wiens uyteynden zeer wel te zien zyn, wegens de opvullingh.

N°. LXXX. Een droogh glas, en daar in drie ſteenen uyt de Galblaas van een menſch, die zoo light zyn, datze op 't water komen te dryven, en deſe zyn ook driehoekigh.

N°. LXXXI. Een droogh glas met een ſtuk van de reghte darm uyt een menſch, waar in ronde lighaamtjens (dewelke van andere Kliertjens, en van my uyteynden der Bloedvaatjens zyn geheten) buyten de inwendige oppervlakte uytpuylen, en haar als kuyltjens opdeden voor datſe gepræpareert en gebalſemt waren, en nu te voorſchyn komen als kleene heuveltjens.

Hier uyt blykt het, hoe noodigh het is, dat men de deelen des lighaams wel en op verſcheyde wyze moet toeberyden, om de waare geſteltheyd in 't gezight te brengen.

Per illarum Arteriolarum extremitates, ſeroſus latex exoneratur, in cavitatem Inteſtinorum, ad illorum lubrificationem: id quod palam fit per repletionem Arteriæ Meſentericæ, nam replendo ejus ramulos ceraceâ materiâ, per has dictas Glandulas, ubique excurrit in cavitatem Inteſtinorum; ſi autem eſſent particulæ per ſe ſubſiſtentes, & propriâ membranâ obductæ, talis materia vix ac ne vix quidem, tam facile tranſiret in cavitatem Inteſtinorum.

Door de uyteynde dezer Slagaderkens werd de wey-achtige voght in de holte van het gedarmte ontlaſt, tot derzelver bevogtinge, het welk blykt in 't vervullen van de Slag-ader van 't Darmſchyl, want als men haar takjens vervult met een waſſige ſtoffe, zoo iſt, dat door deeſe zoo genaamde Kliertjens, de geſeyde ſtoffe alzints komt te loopen in de holte van 't gedarmte; en zoo het deeltjens waren, die op haar zelve beſtonden, en met een byzonder vlies omvangen waren, zoo zoude zodanighe ſtoffe naulykx zoo light in de holte van 't gedarmte overgaan.

Præterea in hac portione Inteſtini, tanta copia Pororum ſenſum incurrit, ut ne cuſpis quidem acus inſeri poſſit absque illorum attactu; monendum interim, mihi oculum eſſe armandum, ut luculenter in conſpectum veniant, propter exilitatem, aſt, qui gaudent viſu acutiore, absque adminiculo illos videre poſſunt.

Daar en boven komen ons in dit ſtuk van 't Gedarmte zo groot een getal van ſweet gaatjens in 't gezight dat men naulykx de punt van een naald daar tuſſchen zoude konnen zetten, zonder dezelve te raaken; en ſtaat ondertuſſchen te aanmerken, dat ik, om ſe klaar te zien, myn oogh met een vergroot glas moet wapenen en dat wegens haar kleente, maar die heldere ooghen hebben, die behoeven zulk een hulpmiddel niet, om ſe te zien.

No. LXXXII. Pueri Genu ſupra fruſtum rupis poſitum, in quo ſenſui ſubjicitur vera diſtributio vaſorum ſanguineorum in Cute humanâ, quæ planè diſcrepat ab illâ, quæ viſcera, ſc: Hepar, Lienem, Renes, & alia conſtituunt.

N°. LXXXII. Een Knie van een kind op een ſtuk van een rotz, war in te zien is de waare verſpreyding van de bloed-vaten in 't Vel van een menſch, dewelke geheel verſchilt van die, dewelke de Lever, Milt, Nieren en andere deelen maken.

N

N°.

N°. LXXXIII. Portio Hepatis hydropici, in totum in veſiculas craſſas mutata, ita ut omnia vaſa, eorumque extremitates hydatidum naturam induerint. Vid. aliam portionem delineatam. Theſ. 1.

N°. LXXXIV. Portio Arteriæ Splenicæ vitulinæ repleta.

N°. LXXXV. Teſticulus humanus, cujus Tunica propria ablata, videre licet verum reptatum Vaſculorum, ſeminis rudimentum conficientium.

N°. LXXXVI. Phiala in liquore conſervans, fœtus humani immaturi Pulmonem: cum autem hic in fundo phialæ reperiatur, infallibile ſignum eſt, fœtum in utero materno fuiſſe denatum.

N°. LXXXVII. Phiala liquore repleta, & in illa portio Pulmonis humani, cujus vaſa ſanguinea innumera repleta ſunt; cum autem Veſiculæ pulmonales non ſint repletæ, vaſorum curſus oppidò quam bene videri poteſt.

N°. LXXXVIII. Phiala in liquore continens portionem Teſticuli humani, non ſolum diſ-

N°. LXXXIII. Een ſtuk van de Lever van een waterſugtigh menſch 't welk t'eenemaal in dikke blaaskens verandert is, zoo dat alle de vaten, en ook haar uyteynden de natuur van waterblaaſen aangenomen hebben. Ziet een ander gedeelte daar van afgebeeld in 't eerſte Cabinet

N°. LXXXIV. Een ſtuk van de Slag-ader van een Kalfs Milt, en die opgevult.

N°. LXXXV. Een Bal van een Menſch, wiens eigen vlies afgenomen zynde, men de waare cours der vaatjens zien kan, dewelke het begin van 't zaad maken.

N°. LXXXVI. Een vles met vocht, en daar in de Longh van een onvoldraghe vrught van een menſch, en nadien de zelve op de grond van 't glas gevonden werd, is 't een zeker bewys het kind in s'moeders lighaam geſtorven te zyn.

N°. LXXXVII. Een volle vles met voght, en daar in een ſtuk van een menſche Longh, wiens bloedvaten ontelbaar en vervult zyn: en nadien de Blaaskens van de Longh niet zyn gevult, zo kan men de cours der vaten zeer wel zien.

N°. LXXXVIII. Een glas met voght, en daar in een gedeelte van de Teſticul van een Menſch, dewel-

ke

diſſoluti, verum etiam à contento ſeminis rudimento, arte evacuati, ut veram tenuitatem vaſculorum ſeminis rudimentum conficientium videre liceret, quæ vaſcula adeo tenuia ſunt, ut fere telam aranearum adæquent. Vid. Tab. III. Fig. III.

ke niet alleen uytgerafelt of ontwonden is, maar ook door konſt ontledigt van deſſelfs nogh onvolmaakte zaad, om daar door te konnen zien; die byzondere en waare dunte deſer vaatjens, dewelke by na zoo dun en fyn zyn, als een Spinnewebbe. Ziet de 3ᵉ. Fig. de 3ᵉ. Plaat.

N°. LXXXIX. Ren pueri, in quo vaſorum ſanguineorum verus curſus comparet, non uti Domini Vieuſſenii figura repræſentat, cum multis arcubus, (id quod in homine locum non habet) ſed ſicuti revera reptant.

N°. XC. Phiala in liquore continens, portionem magnam Pulmonis humani, per quam numerus Arteriarum affatim repit, in proprio ſitu & curſu.

N°. XCI. Portio Thoracis fœtus humani balſamo indurata.

N°. XCII. Capſula continens duos calculos ingentes, quos Gommarus à Bortel, Chirurgus & Lithotomus Amſtelodamenſis expertiſſimus, extraxit per inciſionem (ſicuti facere aſſolent in ſexu virili) ex muliere LXVIII. Annos agente.

Hanc operationem præſtitit

N°. LXXXIX. Een Nier van een jonghe, waar in te zien is de waare cours der bloedvaten, dewelke niet overeenkomt met de figuur van de Hr. Vieuſſens, namentlyk met alle die booghen ('t welk in een menſch geen plaats heeft) maar gelyk dezelve waarlyk haar loop hebben.

N°. XC Een vles met voght, en daar in een groot ſtuk van de Long van een menſch, waar door heen een gedeelte van de Slag-aderen loopt, en dat in haar natuurlyke plaats en cours.

N°. XCI. Een ſtuk van de Borſt van een jongh geboore Kindje door het balſemen verhard.

N°. XCII. Een doosje met twee groote ſteenen, dewelke den zeer welgeoeffende Amſterdamſche Heelmeeſter en Steenſnyder Gommarus van Bortel, gehaald heeft uyt een Vrouw van 68 Jaaren, en dat door 't ſnyden, op de wyze gelyk zy gewoon zyn te doen in de mannelyke ſexe.

Deze operatie heeft hy gedaan in

tit in mea, & præfectorum Collegii Chirurgici præſentia, & quidem tam dextre & citò, ut feliciorem calculi operationem, ne unquam quidem viderim factam; & quod notandum, ne ullum quidem ſymptoma hactenus patienti ſupervenit. Vid. Tab. v. F. I. & II.

Ejusmodi operationem ante aliquot hebdomadas quoque inſtituit dictus G. à Bortel, feliciſſimo cum ſucceſſu in puella, cujus calculi figura III. notata in eadem Tab. repræſentatur.

In Gallia Lithotomi hoc tempore operationem quoque eodem modo efficiunt in ſexu ſequiore, ſc: inciſione, ſicuti in ſexu virili.

Methodum operandi deſcripſit quoque Chir. expertiſſimus Dionis.

Dictam operationem vidi olim factam ab alio, in illa arte minus verſato, & quidem infeliciſſimo cum ſucceſſu, factâ inciſione in vulva ipſa,

Interim ſatius fore exiſtimo, hanc operationem perficere poſt dilatationem Urethræ, forcipibus adæquatis, cum calculi

in 't byzyn van my nevens de Overluyden van 't Chirurgyns Gilde, en dat zoo ras en vaardigh, dat ik noyt geluckiger operatie in 't ſteenſnyden gezien hebbe: en dat aan te merken ſtaat, tot nu toe heeft de lyderſſe geen de minſte toeval gehad. Ziet de 5e. Tafel. 1. en 2. Fig.

Een zodanighe operatie heeft hy voor eenighe weeken ook gedaan in een jonghe Doghter, en dat mede zeer geluckigh. ziet de Fig. deſes ſteens op de zelfde plaat Fig. III.

In Vrankryk voeren de ſteen-ſnyders heeden ten daghe deze operatie ook zoo uyt in de Vrouwlyke Sexe, namentl: door het ſnyden gelyk in de mannelyke Sexe.

De wyze van dit doen heeft den welgeoeffende Mr. Chirurgyn Dionis ook beſchreven.

Ik heb deze operatie voorheen zien doen, van eene, die in die konſte zoo wel niet geverſeert was, en dat met een zeer ongeluckig ſucces, hy deede zulkx door een ſneede te geven in de Scheede des Lyfmoeders.

Ondertuſſchen meen ik beſt te zyn, dat men dit werk verright door het verwyderen van de Water-canaal, en bequaame tanghen, wanneer de

culi ſint exiles; ſi majores verò, per incisionem, ſicuti in viris, ut incontinentia urinæ evitetur.

N°. XCIII. Embryo piscis Narwal, ſ. unicornu Groenlandici, in liquore. Vid. Tab. V. Fig. V.

Quæ ſequuntur, interiori valvulæ Theſauri adhærent, nempe

N°. XCIV. Membrana quædam, cujus arteriæ mercurio vivo ſunt oppletæ.

N°. XCV. Veſica fellea bovina, quæ videtur gemina propter bifurcationem; ſed cum unicus tantum ſit ductus Cyſticus, gemina dici non meretur.

N°. XCVI. Portio Inteſtini Coli, prodigioſæ magnitudinis aut capacitatis.

N°. XCVII. Portio Thoracis pueri, cujus Muſculis intercoſtalibus ſuperſtitibus, illorum tractus fibrarum cruciformis luculenter videri poteſt.

N°. XCVIII. Atheroma oſſeum in Pulmone bovino repertum.

N°. XCIX. Portio Pulmonis humani in forma ſicca, in qua comparent veſiculæ Pulmonales naturali magnitudine & capacitate, ſc: in inſpiratione, ſuntque admodum exiles.

de ſteenen kleen zyn, en groot zynde door het ſnyden, gelyk men doet in de mannen en dat om het lek gaan te vermyden.

N°. XCIII. Een onvoldraaghe Groenlandſche Zee Eenhoorn, in de voght. Ziet de 5e. Plaat, de 5e. Fig.

De volgende zaaken, hanghen aan 't binnenſte van de deur van 't Cabinet, namentl.

N°. XCIV. Een zeker vlies, wiens ſlag-aderen met quikzilver zyn vervuld.

N°. XCV. Een Gal-blaas van een Os, dewelke zigh verdubbeld vertoond, om dat ſy in twee'n is geſpouwen, dogmaar een uytgang hebbende, zoo kan menſe voor geen dubbelde Gal-blaas houden.

N°. XCVI. Een ſtuk van de Colykdarm van een zeer grote ruymte.

N°. XCVII. Een ſtuk van de borſt van een jonge, wiens tuſſchenribbighe ſpieren daar nogh aan gelaten zynde, derzelver ſpier-draaden klaar konnen gezien werden.

N°. XCVIII. Een beenigh Papgeſwel uyt de Longh van een Os.

N°. XCIX. Een droogh ſtuk van de Longh van een menſch, waar in haar opdoen de Longhs-blaaskens zoo als die zyn in haare natuurlyke groote in 't inhalen des adems, en zyn dezelve zeer kleen.

N°. C. Portio Pulmonis ovini, ita præparata, ut veſicularis ſubſtantia in conſpectum veniat, ſuntque veſiculæ minores, reſpectu veſicularum humanarum.

N°. CI. Duo Renes ovini, prodigioſæ magnitudinis propter illorum extenſionem præter naturalem ab impedito urinæ ſtillicidio verſus veſicam.

Not. 1°. Ureteres verſus Renes in tantam molem ſunt extenſi, ut Paſtinacam craſſam recipere poſſint, verſus Veſicam anguſtiores facti, tandem ſinguli deſinunt in Veſiculam rotundam nucis juglandis magnitudine. In hiſce veſiculis, ſeu expanſionibus, ubi cum veſica urinaria uniuntur, relictum eſt foraminulum, minutiſſimum, per quod urinæ locus quodammodo dabatur veſicam intrandi.

2°. In utroque horum Renum extremo ſuperſtes remanſit portio Renis ceu bene conſtituta, ſpatium autem intermedium eſt membranaceum, propter enormem expanſionem.

N°. CII. Fœtus gemellorum coalitorum porci, qui ita coa-

N°. C. Een ſtuk van de Long[h] van een Schaap zoodanig toebereyd, dat de geſtalte der Long blaaskens in 't gezicht komen, en zyn dezelve zeer kleen in opzicht van die der Menſchen.

N°. CI. Twee zeer groote Nieren van een Schaap, en dat wegens derzelve onnatuurlyke uytzetting veroorzaakt, door dien het water belet wierd tot in de blaas te komen.

Aanmerkt ten eerſten. Deze waterpeeſen zyn zoo zeer verwyd en uytgezet, datze een dicke pinxternakel of peen in haar konnen onthouden, en haar cours na de waterblaas naauwer en naauwer geworden zynde, eyndigen ſy in een rond blaaske, in groote met een ockernoot overeenkomende, in deſe blaaskens, of uitſpanſels, (daarſe haar met de pis-blaas vereenigen) is een ſeer kleen gaatje te vinden, waar door de piſſe eenigſints gelegentheyd gelaten is, om in de blaas te komen.

Ten tweede. Aan beyde uiteinden deſer Nieren is derzelve gedaante gebleven, als of die noch haar natuurlyke geſtalte behouden hadde. maar in 't midden zynſe vlieſig, wegens die byzondere uitrekking.

N°. CII. Twee jong geboore varkentjens, dewelke met den ande-

coaluerunt, ut unico tantum gaudeant ventre.

N°. CIII. Portio Inteſtini Coli ex caballi fœtu, cujus valvulæ coli ſunt unitæ, ita ut moriendum fuerit fœtui in lucem edito.

re zoodanig vereenight zyn, dat ſy maar een buyk hebben.

N°. CIII. Een ſtuk van de Colyk-darm, van een jongh geboore Paardje, wiens Klap-vlieſen van de colykdarm vereenight zyn, zoo dat het na de geboorte niet konde in 't leven blyven.

TAB. I.

EXPLICATIO TABULARUM THESAURI NONI.

TABULA I.

FIG. I. Indicat oſſis Femoris partem ſuperiorem ſeu caput. A. Dicti oſſis Epiphyſis.

B. Ligamenta craſſa, dura, quæ loco cervicis Epiphyſin, ſeu caput oſſis cum Trochantere maiore conjungunt: hæc ligamenta non ex exteriore, ſed interiore utriusque ſuperficie emergunt.

C. Denotat defectum cervicis oſſis Femoris, utpote in totum deficientis.

FIG. II. Denotat crus fœtus humani, ex Atheromate Placentæ uterinæ dependens.

A. A. Eſt Funiculus umbilicalis.

B. B. Atheroma, in medio placentæ ſubortum, quam Placentam vulcano tradiderunt, ob ſuperſtitionem veterem. C.

VERKLARING DER FIGUREN Van 't IX. CABINET.

I. TAFEL.

De I^e^. FIGUUR. Met de letter A getekent, vertoont ons het bovenſte gedeelte of hoofd van 't Dye-been.

B. De dicke en harde banden dewelke in de plaatſe van de afwezende hals zitten, en de Trochanter met het Hoofd vereenigen: deze banden komen niet voort uyt de buitenſte, maar binnenſte oppervlakte deſer twee geſeyde deelen.

C. Wyſt ons aan de plaatze daar den hals van 't been voorheen gezeten heeft, en nu geheel en al ontbreekt.

De II. FIGUUR. Verbeeld een Dye been van een jong-geboore kind, hangende uyt een pap-geſwel (*Atheroma*) vande naa-geboorte.

A. A. Is de Navelſtreng.

B. B. Het Pap-geſwel, dewelke voortkomt uyt het midden vande Moerkoek, welke Moerkoek men heeft moeten verbranden wegens oude ſuperſtitie.

 C. De

C. Crus.
D. Pes extremus cum tribus digitis pedis.
Fig. III. Demonſtrat ſegmentum Cruris.
A. Cutis.
B. B. Pinguedo, ſub qua nil Muſculoſi apparet.
C. Os Femoris abſciſſum & rotundum.

C. De Dye.
D. De uyterſte voet met drie toonen.
III. Fig. Verbeeld een dwers afgeſnede moot, van de Dye.
A. Het vel.
B. B. Het Vet, waar onder niets Vleeſighs is te vinden.
C. Een rond ſtuckje van 't Dyebeen.

TABULA II.

Fig. I. Demonſtrat partem brachii fœtus humani, in cujus pugno, balſamo lapidis inſtar indurato, continetur fasciculus capillorum ceratholithophyti inſtar calculoſa ſubſtantia obſitorum.
A. Brachii pars.
B. Capilli.
C. Capilli, in atheromate à me reperti.
D. Capilli, ſponte à capite, tanquam forcipe, momento abſciſſi & decidui.

Fig. II. Phiala in liquore continens Animalculum quadrupes, Caniculo ſimile, vomitu rejectum.
A. Capillus, à quo dependet animalculum.
B. Funiculo umbilicali analogum quid.

C.

De II. TAFEL.

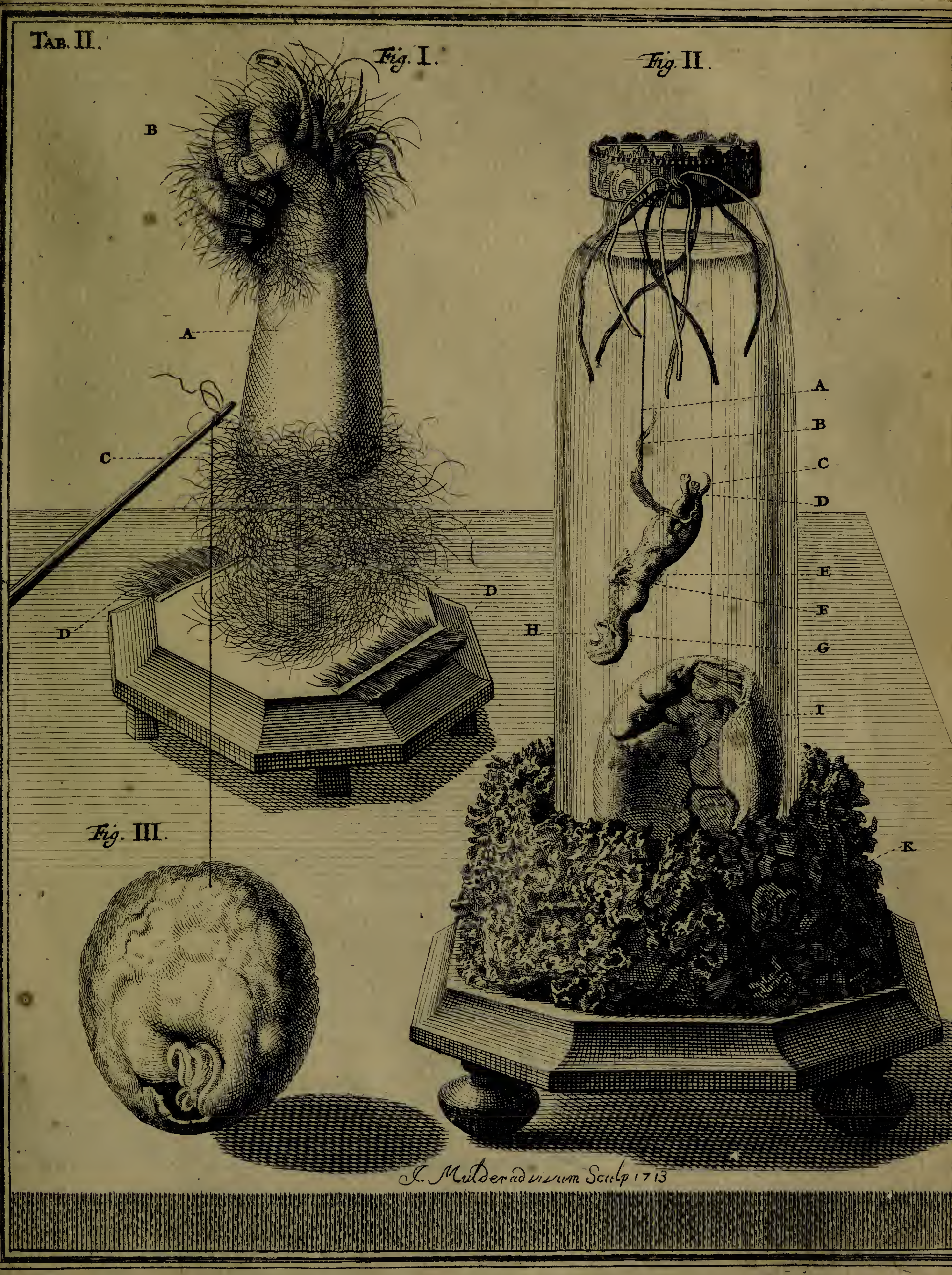
Fig. I. Wyſt ons aan de arm van een onvoldrage Kind, 't welk door het balſemen ſteen hart gemaakt is, in deſſelfs vuyſtje onthoud het een bundel hayr met een ſteenighe ſtoffe bezet, gelyk als in de hoornagtige Zee heeſters.

A. Een gedeelte van de Arm.
B. Het Hayr.
C. Hayr, 't welk ik in een Pap-geſwel heb gevonde.
D. Hayr, 't welk van 't Hoofd als in een ogenblik afgevallen is, als of het met een Schaar afgeſneden was.

Fig. II. Een vles met vogt en daar in een viervoetig diertje, een hondje gelykende, 't welk door de mond uitgebraakt is.

A. 't Hayrtje waar aan het hier ophangt.
B. Iets, 't geen na een Navelſtrengetje gelykt.

C.

Tab. II.
Fig. I.
Fig. II.
Fig. III.
A
B
C
D
D
A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
J. Mulder ad vivum Sculp 1713

TAB. III.
Fig. I.
Fig. II.
Fig. III.
A.
B.
C.
D.
A.
B.
A.
B.

C. Duo pedicelli poſteriores.
D. Cauda.
E. Scapula ex parte denudata, propter continuum attactum hominum.
F. Pedicelli anteriores.
G. Caput.
H. Os apertum, in quo luculentiſſime videri poteſt lingua, id quod non ſatis bene hic repræſentatur.
I. Burſula, in qua hæſit animalculum ea ſuperficie viſa, ubi erupit.
K. Rupes, in cujus cavo phiala poſita.
Fig. III. Exhibet figuram dictæ burſulæ facie poſteriore viſam.

TABULA III.

Fig. I. Indigitat phialam liquore repletam, in qua reſervatur fœtus humani brachium, in cujus manu continetur lamella, ſeu ſegmentum humani teſticuli prodigioſæ magnitudinis in cartilaginem mutati: cum autem totum teſticulum in lamellas diſſecuerim, repræſentavi hic unam ex minimis lamellis.

C. De twee agterſte pootjens.
D. Het Staartie.
E. Het Schouder blaadje van een zyde ten deele ontblood, wegens het gedurig handelen van de Menſen.
F. De voorſte pootjens.
G. Het Hoofd.
H. 't Opgeſperde Mondje, waar in zeer klaar gezien word het tongetie, 't welk hier niet klaar genoeg vertoont werd.
I. Het Beursje waar in het gezeten heeft, 't welk hier gezien werd van die zyde of oppervlakte daar het diertje uitgeborſten is.
K. Het Rotsie in wiens holte het vleſſie is gezeten.
Fig. III. Vertoont ons het beursje van aghteren.

De III. TAFEL.

Fig. I. Verbeeld ons in een vles met voght den arm van een Jong geboore Kindie, 't welk in zyn handie onthoud een moot van een monſtreuſe menſche Zaad-bal in kraakbeen verandert zynde; en nadien ik dezelve in mooten heb verdeelt zoo komt ons hier een van de kleenſte te vooren.

A. Superior pars brachii linteo tecta & ligata.
B. Digiti manus.
C. Lamella Teſticuli.
D. Portio Uteri fœminei, cujus facies interior maxima parte degeneravit in tubercula rotunda.

FIG. II. Exhibet portionem cutis plantæ pedis humani, cujus vaſa ſanguinea adeo ſunt locupletata, ut ne cuſpide quidem acus, ſine læſione vaſorum pungi poſſit, id autem à ſculptore hic ſatis repræſentari non potuit.
A. Cutis.
B. Vaſa, præſertim arterioſa, quorum reptatus plane diverſus ab iis, quæ Lienem, Renes, Hepar, Placentam uterinam &c. conficiunt.

FIG. III. Exhibet Teſticulum humanum diſſolutum, cujus vaſcula, à contenta ſeminali materia arte ſunt deſtituta; hoc enim facto, tomenti inſtar, tenuia ſunt dicta vaſcula.
A. Tunica albuginea.
B. Vaſcula, ſeminis rudimentum conficientia.

A. Het bovenſte des arms, met een doekie omvangen en gebonden.
B. De vingeren van 't handie.
C. De moot van de Zaad-bal.
D. Een gedeelte van de Lyſ-moeder van een Vrouw, wiens inwendige oppervlakte voor 't grootſte gedeelte verandert is in ronde heuveltiens of geſwelletjens.

FIG. II. Verbeeld ons een ſtuk van 't Vel van de voet van een Mens, 't welk zoo zeer verrykt is van bloedvaten, datmen met de punt van een naald daar in niet zoude konnen ſteken zonder quetzingh der vaten, maar zulkx heeft de plaatſnyder niet volkomentlyk konnen afbeelden.
A. Het Vel.
B. De Vaten, voornamentlyk de Slag-aderen, welkers cours geheel en al verſchilt van die geene, die de Milt, Nieren, Lever, Moerkoek, &c. komen te maken.

FIG. III. Vertoont ons een ontrafelde menſche Teſticul, wiens zaad-vaatiens van haar zaadighe ſtoffe door konſt ontleedigt zyn, en dat volbragt zynde, komen ſy ons voor zoo fyn, als dons.
A. Het Witte of eigen vlies.
B. De Vaatjens, die 't zaad ten rouwe maken.

TA De

Tab. IV.

TABULA IV.

Fig. I. Juvenis Hepar denotat.

A. A. A. Subſtantia Hepatis, ne propriâ quidem membranâ ablatâ.

B. B. B. Pulpoſæ ſeu ſuccoſæ extremitates, quæ tanto ſunt numero, ut ſculptor vix potuerit omnes hic repræſentare, & ſi hoc feciſſet, integrum Hepar fuiſſet nigerrimum propter copiam.

C. Truncus Venæ cavæ abſciſſus.

D. Truncus Venæ portæ.

E. Veſicula fellea, tot vaſculis Sanguineis locupletata, ut ne cuſpis quidem aciculæ inſeri poſſit.

F. Ligamentum umbilicale cum ſuis arteriis repletis.

G. Ligamentum Hepatis tertium, quo, ſuo in loco, continetur Hepar.

Fig. II. Exhibet portiunculam membranæ Hepar ambientis, ſub qua in conſpectum veniunt ſuccoſæ & pulpoſæ extremitates microſcopio viſæ.

Fig. III. Portionem, ut ſupra, denotat tali lente viſam, quali

De IV. TAFEL.

Fig. I. Verbeeld de Lever van een Jongeling.

A. A. A. De Subſtantie des Levers, noch omvangen van zyn eygen vlies.

B. B. B. De merghige of ſappige uyteynden der vaten, dewelke zoo veel in getale zyn, dat de plaatſnyder dezelve qualyk alle heeft konnen verbeelden, en als hy dat al gedaan had, zoo zoude de gantſche Figuur zeer ſwart zyn geworden.

C. De afgeſnede ſtronk van de Hol-ader.

D. Die van de Poort-ader.

E. De Galblaas, zoo zeer verrykt van vaten, datter geen naalde punt kan tuſſchen geſtooken werden.

F. De Navelband met deſſelfs Slagh-aderen opgvult.

G. De derde bant des Levers, waar door de Lever in zyn plaats gehouden wert.

Fig. II. Verbeeld een gedeelte van 't Vliesie dat de Lever omvangt, onder 't welke de ſappige uyteynden der bloedvaten haar opdoen, zoo als die door vergroot glazen te zien zyn.

Fig. III. Noch een gedeelte als geſegt is met ſoo een vergroot glas ge-

li pulpoſæ extremitates ad naturalem magnitudinem propius accedunt.

gezien, waar door de geſeyde uyteynden wat nader komen aan haare natuurlyke groote.

TABULA V.

Fig. I. & II. Duo calculi è muliere LXVIII annorum per inciſionem, ſicuti in viris, extracti.

Fig. III. Calculi eodem modo ex virgine extracti, facies anterior,

Fig. IV. Ejusdem calculi facies poſterior.

Fig. V. Embryo Piſcis Narwal, ſeu Unicornu Groenlandici.

De V. TAFEL.

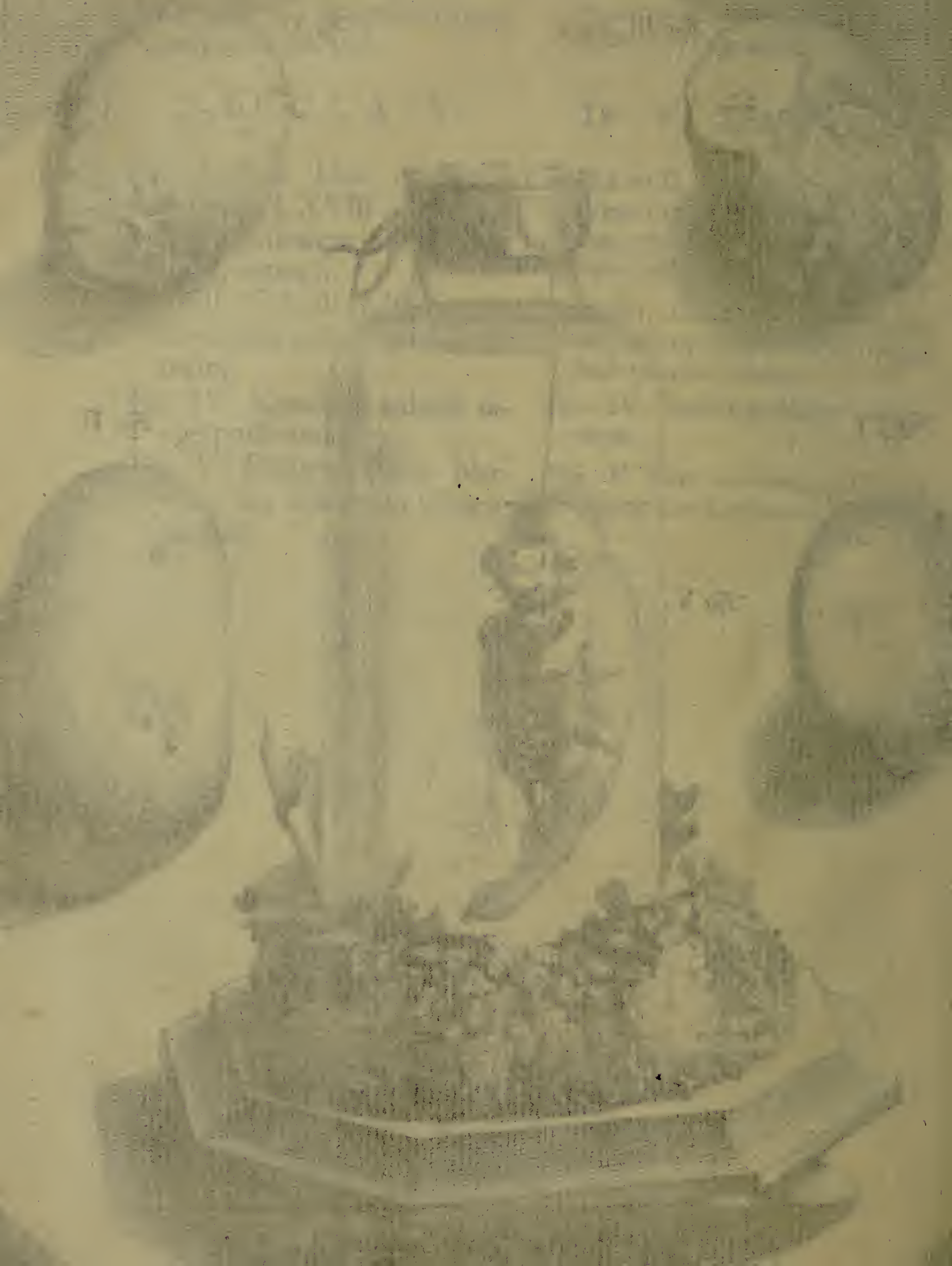
Fig. I. en II. Verbeelden ons twee ſteenen uyt een Vrouw van 68 Jaar gehaalt, en dat door het ſnyden als men in de mannen doet.

Fig. III. De voorſte gedaante van een ſteen op die zelve wyſe uytgehaalt van een Vryſter.

Fig. IV. Deſſelfs gedaante van agteren.

Fig. V. Een onvoldrage Groenlantſch Zee-Eenhoorntje.

AB. V.
Fig. III.
Fig. IV.
Fig. I.
Fig. II.
Fig. V.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Profeſſoris, Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ, nec non Regiæ ſocietatis Anglicanæ membri,

THESAURUS MAGNUS & REGIUS

qui eſt *DECIMUS*

THESAURORUM ANATOMICORUM.

In quo præcipuæ corporis humani partes, ceu in ſtatu vivo, nitidiſſime præparatæ, reſervantur.

Cum Fig. Æneis.

Het groote en Koninglyke

KABINET

zynde het Tiende der

ANATOMISCHE KABINETTEN

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Kruid-kunde, Lid van de Keizerlyke Academie der Natuur Ontdekkeren, als ook van de Koninglyke Engelſche Societeit.

In 't welk de voornaamſte deelen des menſchen Lighaams ſeer cierlyk zyn geprepareert en geconſerveert.

Met kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,
Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS. MDCCXVI.

Op de

Anatomiſche Cabinetten

Van den vermaarden

HEERE

FREDERIK RUYSCH.

Hoog Leeraar der Ontleed-en kruydkunde.

T'AMSTERDAM

GY voerd ons, door uw kloek verſtand,
Uw vlugge geeſt, uw wak'kre hand
o! Schrand're Ruysch! langs wysheids trappen
Ten top van Eed'le wetenſchappen;
Staâg vliegt uw werk de faam voorby,
En blyft uw naam, aan 't ſtroomende Y,
En de Amſtelſtad, in zegeningen
Geroemt; door wysheids lievelingen:
Hoog Leeraar, die, dus onvermoeyt,
Maakt dat uw konſt geduurig groeyt;
We ſtaan verrukt, wanneer onze oogen

In uw vernuft, zig weyden moogen:
Gy heldert (voor den ſterv'ling) op
Zyn Scheppers werk, ter hoger top;
Geen Myrteblaân, geen groen' Laurieren,
Kan naar den eys, uw ſchedel ſieren;
Myn ſwakke veder, wil nogtans
U groeten, met een letterkrans;
Iſt konſteloos? dit ſlegt bezoekje,
Ligt iſſer een verlooren hoekje,
Daar 't onder uw beroemde kunſt,
Een plaatsje vind, door uwe gunſt:
Uw waardigheid, eiſt beter toonen,
't Goe hart, doed geern 't gebrek verſchoonen,
Vermaarde man! gy brengt in 't ligt
't Geen eertyds duyſter voor 't gezigt
Verborgen lag; gy leert ons merken
Op 's Heeren magt, en wonder werken:
Die 't konſtig werkſtuk van zyn hand;
Dat pronkjuweel, den mens, in ſtand
Zo heerlik voortbragt, en formeerde;
Op dat het zynen Schepper eerde:
Maar wat bedryft dit moedig dier?

Waar

Waar toe zo grootſch, zo trots, zo fier?
Erkent hy wel zyn nietig weezen?
Schoon hy ten top ſchynt opgereezen,
En door zyn Scheppers eygen hand,
Zo net, zo keurlyk, in zyn ſtand
Is 't zaam geſtelt; tragt hy te leeren?
(Die wyshyds bron,) in alles te eeren;
De algoede Heer; van wien hy heeft,
Wat hy bezit; zelfs dat hy leeft:
Want als den Heemel niets wil geeven,
Uit is 't met hem; weg vlied zyn leven.
Bezeft men wel hoe ligt'lyk dat
Verbrooken word dit aarden vat?
Wen' maar den maker zegt keer weder
o! Menſchen kind! ſtraks legt men neder:
Hovaardig ſchepzel zyt gy iedts?
Te rek'nen by den Schepper: niedts.
Wel zyn we dan geen regte dwazen?
Die op een niet zyn opgeblazen?
Ja min dan niet, is onzen ſtaat,
Ter ſtraf gedoemt, door 't zond'lik quaat;
Hoe kan hy dan den voet verheffen?

Die waard is dat hem rampen treffen;
Die waard is, door 't bedreven quaat,
Van God, en elk te zyn verſmaat
Ai! laat ons dan ſig zelven kennen
En 't hart ter ned'righeid gewennen;
Welziende 's Hemels wond'ren aan:
Maar tevens ook, hoe ſwak we ſtaan;
Op dat we hier ter klynheid dalen,
Hier naar verhoogt, weer zege pralen.

NEELTJE DIRKS BETHS,
Wed: H: TEN KATE.

ERRATA.

P. 2. lin. 32. per. dele.
P. 2. l. 34. perſæ. l. diſperſæ.
P. 9. l. 3. teneræ. l. teneri
P. 46. l. 9. indurata. l. induratam.
P. 63. l. 11. amiſſim. l. amuſſim.
P, 72. l. 15. bat. l. bar.
P. 13. l. 26. aan. dele.
P. 51. l. 20. Coulur. l. Couleur.
P. 67. l. 4. behelpt l. behebt.
P. 70, l. 20, twyfelmoedige. l. twyſelingh

THE-

FREDERICI RUYSCHI

Anatom : & Botanices Profeſſoris, nec non
Academiæ Ceſareæ curioſiorum Collegæ

Theſaurus Magnus & Regius, qui eſt X

THESAURORUM ANATOMIC.

In quo præcipuæ corporis humani partes, ceu in ſtatu vivo, nitidiſſime præparatæ, reſervantur.

Cum Fig: Æneis.

Het groote en Konincklyke Cabinet
Zynde het Xde der

ANATOMISCHE CABINETTEN

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie, en Kruid-kunde, als mede Lid van de Keizerlyke Academie der Natuur Ontdekkeren.

In 't welke de voornaamſte deelen des menſchen Lighaams ſeer cierlyk zyn geprepareert en geconſerveert.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI, 1715.

Medicinæ, & Philoſophiæ

Cultoribus, ſalutem precatur

FREDERICUS RUYSCHIUS.

Poſtquam Andreas Veſalius orbi medico illuxerat, incomparabili de Fabricâ corporis humani conſcripto opere, cenſuere optimi in Arte judices, abſolutam jam haberi cognitionem Anatomes: neque verò majoris momenti ſupereſſe aliquid, quo ad inventa ejus addito, laudem pararent Poſteri: verum aliter longe ipſam ſe rem habere experti ſunt, ſimulac Accuratiſſimus Bartholomæus Euſtachius inventa ſua protulit, ſummuſque inter Anatomicos Gabriel Fallopius, ſua in Veſalianum opus obſervata propalavit.

Ipſe quippe Veſalius, anima profectò candidiſſima, aperte in ſuis ad Fallopianas notas reſponſis agnovit, plurima, eaque pulcherrima, deberi ſagaci induſtriæ ſui

ſui pridem diſcipuli, & jam antagoniſtæ. Neque tamen vel ita ſpem elegantiſſima & utilia detegendi, præreptam eſſe reliquis, poſt Nobiles hoſce Auctores, ſucceſſu mox egregio nos docuit Julius Caſſerius, atque Caſparus Aſellius.

Quin & Guilielmus Harvæus evidenti deinde fuit exemplo, unum ſe, poſt tot præclara omnium inventa, diligentiâ indefatigabili reperire potuiſſe illa, quæ cuncti ignoraverant, quorumque interim major foret in medicina uſus, quam eorum omnium, quæ junctis alii omnes laboribus invenerant.

Splendidiſſimum autem hoc ſidus Brittanicum, ut ut multa lumina evaneſcere coëgerit, non impedivit tamen, quo minus Pecquetus, Bartholinus, Lowerus, Williſius, Graaſius, Swammerdammius, Malpichius Nuckius, & Du Verneyus, ſuo micare potuerint jubare. Quid, verbis opus eſt? hac re impulſus ego credidi ſemper, eſſe mihi celebrandos ex Hippocraticâ lege labores alienos: ita verò, ut & meâ induſtriâ hos explorem, adjutem, & ſi datur corrigendo perficere utcumque auſim conari.

Quare ante quinquaginta elapſos abhinc annos, Bilſii eâ tempeſtate ante alios omnes Celebratiſſimi Anatomici, ſententiam examinare, rerumque experimentis refutare ſolus tum ſuſtinui. Veram Venularum Lymphaticarum, Lacteorum canalium, Bronchialis Arteriæ, formam depingere ſum auſus; meque jam tum reperiſſe artem, quâ minimos ultimorum vaſculorum reptatus

tus proſequi, detegere, ſpectandos exhibere, re & verbis publicè profeſſus ſum.

Ab eo deinceps tempore, tantæ ætatis decurſu, noctes impendi atque dies, ut omni artis molimine notitiam mihi compararem fabricæ illius, quâ hanc nobis conſtruxit machinam Deus.

Viſumque fuit Creatori meo, improbum huncce laborem eo rerum ſucceſſu coronare, ut tandem vicerim obſtacula per varias artes omnia: ut acies oculorum meorum tandem ſe penetraverit in intima receſſuum naturæ penetralia: patuit denique poſt tot conatus, mutatosque toties labores, verà minimarum partium ſtructura.

Statim vero ac ipſe hanc addidici, primâ oportunitate natâ, elegantibus harum formarum ſpectatoribus ita exhibendam eandem curavi, ut & illi meo indicio conſpicere potuerint: unde multi candidi rerum æſtimatores priora ſuper his animi ſenſu refellere, corrigere, & novam faciem agnoſcere, non erubuerunt.

Nunc igitur, quum ingraveſcens ætas ſpem vitæ longam inchoare vetet, in animum induxi pulcherrima inventorum meorum ſpecimina omnium colligere, eaque in unum corpus digerere, ut appellari mereatur MUSÆUM RUYSCHIANUM ANATOMICUM. In eo autem conſtituendo, nolui uti pervulgata ſolius ſcripturæ viâ; ſed propoſui ipſa illa per artem meam parta corporis organa, quorum contemplatio mihi ipſi paraverat ſcientiam. Igitur à Capillo ſupremo inceptum opus ad intima abditiſſimorum viſcerum meditullia perduxi, neque ullam ex mediis inter hæc extrema partibus omiſi.

Prorſus ut Fibræ, Membranæ, vaſis, Glandulæ, Viſceris, Cartilaginis, Oſſis, Unguis, Pili, uniuscujusque denique particulæ, denudata hic appareat ſpecies, & vera à vertice in calcem forma.

Quin etiam addam hic humanum cadaverculum (arte mihi uni propriâ) ſic paratum, ut nitor & gratia vitam non modo æquent, imo verò & ſuperent: color enim, toroſitas, habitus, certè & flexilitas ipſa artuum, quæ in cadavere pereunt, hic conſervantur ſimul, & aliquâ ratione ſic emendantur, ut ſpectantem demulceat & oblectet, utque niſi propriis oculis convictus nemo crediderit rem ita peragi poſſe: quodque opus hoc maxime commendat, plurima à quinquaginta ab hinc annis ita parata non ſunt mutata.

Ne autem paucorum modo foret hoc annorum ſpectaculum, omnia hæc artificio balſamico mihi proprio ſic condivi; ut, licet ſeculum ferant, haud tamen corrumpantur. Quin etiam dedi hanc operam, ut teter laceri cadaveris partium adſpectus ita ornamentis emendaretur appoſitis, ut oculos neutiquam offenderet, atque nec terrorem incuteret, nec excitaret nauſeam. Denique partes ſingulæ numeris inſcriptæ, qui reſpondeant catalogo ſcripto ſuper his, in quo ad numeros hos, qui deſignant ſingula clara deprehenditur & accurata enarratio. Poterit itaque unusquisque Muſæum hoc ſpeculans ex catalogo ediſcere Anatomen Ruyſchianam omni faſtidioſo labore, tædio ſordidæ attrectationis, vel tetrâ mephiti, liber.

Quisquis itaque Theſaurum hunc poſſiderit, poterit

rit eo uti, vel ut ſe oblectet ſpeculatione veræ fabricæ corporis humani, eoque modo animum ſuum erudiat, vel ut in Academiâ, ubi Phiſolophiam & Medicinam docetur juventus, demonſtrari queat genuina conſtructio partium, ſicque non verbis, nec conjecturâ, ſed ipſâ demonſtratione ob oculos poni poſſit.

Quare etiam Reges ipſi, Principes, Rerum publicarum, aut Academiarum Curatores, nacti hunc Theſaurum, eo Academias ſuas poſſent donare duraturo in ſeculum, ut ornamentum pariter & doctrinæ inſtrumentum ſit perennè atque utiliſſimum.

Ipſe ego, qui hoc perfeci, venale nunc offero, opus dum in vivis dego, ut ante fata ſuprema certus ſim extare monumentum inventorum meorum completum: neque enim me pluribus adſcripto facile id fieret. Patebit hic Theſaurus videndus in ædibus meis, illis tantum, qui certa habent indicia, quibus conſtet eos poſſe & velle totum hunc emere.

Ne autem metuat emtor, hæc peritura eſſe ubi ſibi comparavit, ſincerâ fide illi, poſtquam pretio conduxit, aperiam artem conſervandi, quâ utor, & quæ differt ab eâ, qua alii utuntur: meam enim differre docet comparatio eorum, quæ apud me conſervantur, cum iis, quæ illi oſtendunt. Indicabo itidem modum, quo liquor immerſa condiens in lagenis paravi, & datâ neceſſitate ſuperaffundi iterum debeat.

Et ne hoc fieri opus ſit, ita replebo vaſa, & claudam accuratè, ut pluribus annis nulla additione egeant. Tandem, quum expertus ſim, præparatas corporis hu-

mani partes diverſas, varios liquores ſibi requirere, in quibus ſerventur, aut aliter perdant nitorem, ipſum & hoc ſecretum Illi, ut alia, ſub fide ſilentii revelabo.

Si ergo Principes, Academiæ, Societates, vel privati, capiuntur horum dulcedine, poterunt ſibi comparare, quæ arte ſingulari, continuato fere per annos ſexaginta labore confecta, nuſquam in orbe terrarum videnda, neque ulli ſeculo viſa, ſunt.

VIRO

VIRO CELEBERRIMO

FREDERICO RUYSCH, Med. Doct.

Anatomiae & Botanices Profeſſori experientiſſimo, ac membro Caeſareae Academiae naturae curioſorum; cum ſua ille mihi Cimeliarchia, omnibus interioris & reconditae naturae oſtentis inſtructiſſima, in quibus declarandis ſummum Viri ingenium & dexteritas ſingularis juxta elucent, qua eſt humanitate, aperuiſſet comiter, ex itinere domum reverſus, & voti damnatus, hoc grati memoriſque animi teſtimonium

Perſolvi L. M. Q.

Ipſis idibus Sept. a CIƆ IƆ CCXIV.

ARtis Appollineae decus, & par gloria clarae
Urbi, quam placidis Amſtela lambit aquis!
Quo tuo commemorem, RUYSCHI, *miracula dextrae,*
Carmine, quae nuper cor rapuere meum?
Dulcia carpentem dum me procul otia Muſis,
Excipit in laetos terra Batava ſinus.
Vix animi compos relego veſtigia rerum
Quas tua tunc oculis obtulit arca meis.
Scilicet admiſſus cultor tua tecta tueri,
Tecta Machaoniis conſpicienda bonis;
Obſtupui, longeque ſacer comitatur euntem
Horror, & humana major imago ferit.
Nec mihi (quae ſuadent myſteria tanta ſileri)
Si valeam, arcanas prodere fas ſit opes.
Cum tamen humanus trahat immortalia corda
Vocis honor, trepido verbaque fuſa ſono;
Verba, deûm auguſtos caſte venerantia vultus,
Quos licet infra omnis vis cadat eloquii:
Quid prohibet, reſerata mihi Paeonia templa
Atque decus magni concelebraſſe viri;

Qui

Qui clara inſiſtens, amplo fulgore ſacerdos,
Atria, Phoebigenae ſacra viceſque ſubit?
Sancte ſenex! cui vaſta patet natura minoris
Mundi, & Daedaleis flexibus apta ſtrues:
Abdita qui longe rerum primordia luſtrans,
Viſa prius nulli, detegis arte ſagax.
Tu quae ſit caecis monſtras natura cavernis;
Te duce, Phoebaeus qua chorus omnis eat.
Qui veneranda ſimul ſermonibus ora recludis,
Et venit ad partes praeſul Apollo tuas;
Protinus en gemini penetras ſpectacula mundi,
Et Proteus rerum quae nova cunque canis.
Unde Prometheae ductus tot mille figurae;
Quae ſua vis cunctis, officiique modus;
Quaeve laboranti deceat ſuccurrere parti,
Et medica tuto damna levare manu.
Quo me, Muſa, rapis? cerno penetralia RUYSCHI
Myſtica, principibus jam celebrata viris.
Unde aliquis, turba in media fere, numine plenus
Adſtitit, & tales protulit ore ſonos:
Chironomos jactet vicina Britannia dextros,
Herophiloſque citet Gallia terſa ſuos.
Neve repertores ſileat, quos laurea Phoebi
Aequavit ſtellis, Itala terra duces.
Invidit terris aliis, clementius aſtrum
Battaviae, tantum nomen habere viri.
RUYSCHIUS, *in medica bonus & mirabilis arte,*
Unus multorum gloria & inſtar erit.
Unus, cui ratio cum docto ſpirat amice
Uſu, nec fallax ſemita trita placet.
Quem, nunc incano redimitum tempora ſerto,
Poſteritas laetis frondibus uſque colet.
Talibus ille modis. Applauſit Muſa precando
Noſtra, pium meritis os reſoluta viri:
Solamen miſeris praeſens, quem par decus arti
Integritas Clarium comprobat eſſe genus;
Vive diu, nomenque tuum celebretur in orbe,
Quo venit Batavi didita fama ſoli.

J. C. SCHRODERUS.

Aan den Wytvermaarden en Geleerden

HEERE

FREDERICUS RUYSCH,

Hoogleeraar der Ontleed en Kruydkunde

MITSGADERS

Medelid van de Keyſerlyke Academie

DER

Natuur ondekkeren

Wanneer zyn E. het tiende of Koninglyke Cabinet in 't licht gaf.

Zo zien wy 't tiende ſtuk van uwe Cabinetten,
Het tiende wel in tal, maar 't Eerſte in waardigheit,
Vol wond'ren der natuur, daar konſt met vinding pleit.
Om uw vermaarde Hooft den eerkrans op te zetten.
d'Aloudheidt heeft haar roem : de later eeuw haar lof.
Galeen, Hippocrates, Veſlingius, Veſalen
Harve, Malpich en meer doorluchte zielen pralen,
d'Onſterflykheidt gewydt, verheven uit het ſtof.
Maar magh de Naneef in een later Eeuw genieten
Alleen een lyſt te zien van uwe wonderheen,
Gy wort met recht van hem geëert, en aangebeen.
Als Hooft en Vorſt van hun die ooit ontleders hieten.
Uw Zaal omvat een' ſchat wiens weergae niemant zag
Uw Huys een vollen oegſt van dooden die als leven;
Uw konſt, die 's Menſchen leen hun nette form kan geven,

Brengt geen verdigtſelen, maar waarheen aan den dagh
Vermaarde Heer, wy zien na veele jubelſtonden,
Zo ſlegts het groot Gebouw des Werreldts zo lang ſtaat,
Uw groote naam, de bitſe en bleeke nydt ten ſmaadt
Onſtervelyk geroemt door duizenden van monden.
Hy, wien geen blinde drift, nog ſlings vooroordeel quelt;
Die met een leerzaam oogh uw Cabinet doorwandelt,
En ſlegts onzydig ziet, hoe gy de ontleedkonſt handelt,
Roemt uwe vinding, die een reeks van wondren telt.
Hoe ſtaat myn geeſt verbaaſt, verwondert, opgetogen;
Hoe wort hy weggerukt, als hy aandachtig let
Op dat kleyn Schepzeltje, den menſch, dat g'ons zo net,
Zo cierlyk in zyn vocht en vlieſen hangt voor de oogen.
Dit heerlyk Pronkjuweel in 't Konings Cabinet,
Waar van de aloudheid, nog de later eeuwen wagen:
Dat hart en oogh verrukt van allen die 't ooit zagen:
Straalt als een Diamant in 't fynſte goudt gezet.
Wat is het wonderlyk te zien, dat teere vlieſen,
Zo fyn, zo dun als rach, of 't Webb der Spinnekop,
Zo zuiver zyn bewaard in uwen Balſem ſop,
Dats' hun natuurlyk vocht niet ſtorten, niet verlieſen.
Uw vinding waarde Heer, die ſlingſe ſtreeken haat,
Geeft ons de juiſte form der menſchelyke leeden,
Niet naa het ingewandt van Kalf of Schaap geſneden,
Waar mee de Printkonſt van ontleders ſwanger gaat.
Uw groote doelwit is de waarheit te beminnen,
En in 't beſpiegelen van 't Schepzel, Scheppers eer
Te zoeken, die zich in het kleinſte lidt hoe teer,
Doorluchtig openbaart aan 't oog van onze zinnen.
Zien wy een ſlagaer na, hoe keurlyk is zyn endt,
Hoe fyn als dons. Ay zie! waar blyven al die klieren
Die 'k meende daar te zien? zy zyn met al hun ſwieren
Gelyk een kluwe ontrolt, zo datze niemant kent.
ô Wonderlyk geſtel, en groot verſchot van vaten!

Ge-

Geſchikt naar ieders deel, uw dons verſchaft een douw,
Die de ingewanden ſtooft, op dat geen hitte of kouw
Hun zamenſtel verbreek, of drooge buiten mate.
Hoe groot, alwyze Godt, is uwer handen werk!
Hoe ſtraalt uw wysheit, hoe uw almacht daar door henen!
Zyn niet als Melk, als Kaas geronnen vleeſch en beenen,
Doen g' in die ruwe klomp graveerdde uw eerſte merk?
Beroemde Heer, magh maar myn wenſch en bee gelukken,
Gy deelt de Werreld mee uit uwe ryke ſchat
Van wondren der natuur, die gy alleen bevat
Geen tiental Cabinets, maar meer dan tienpaar ſtukken.
Dan zal het twintigſte met Keyſers groote naam,
Gelyk het tiende met den Koninglyken pronken:
En 't later nageſlacht, met uwe konſt doordronken,
U eeuwig dragen op de vleugels van de faam.

HERMANNUS SCHYN.

Op het

Voortreffelyk Anatomiſch Konſt Kabinet

Van den

Hooggeleerden en Beroemden

HEERE

FREDERICUS RUYSCH.

Hoogleeraar der Ontleed- en Kruidkunde

En

Vermaard Doctor in de Medicynen

Te

AMSTELDAM.

Lid van de Keizerlyke Academie

der

Natuurontdekkeren.

DE Menſch reiſt meenigmaal met vlyt,
Om vreemde dingen te beſchouwen,
Of Landen, Steeden en Gebouwen,
Als wondren van den ouden tyd,
En zeldzaamheeden onbedwongen,
Of door een inzicht aangedrongen;

Een drang die alle vrees verbant
Van dreigend onheil en gevaaren
Der reis, langs bergen, boſſchen, baaren,
Naa 't afgeleege vreemde Land:
Om al de Waereld door te trekken,
En haare vreemdigheên te ontdekken.

Zo

Zo hy door de onvermydb're dood
Niet onverwacht wordt afgeſneeden,
In 't midden van die zeldſaamheeden,
En keert hy, buiten ramp en nood,
Weêrom, hy houdt ſlechts nagedachten,
Van 't geen hy als een droom moet achten.

Maar hier, hier vindt men veilig ſtof
Om 's Heeren wysheid en vermoogen,
Uit zyne ſchepſlen, voor onze oogen,
Te aanſchouwen tot zyn eer en lof:
Hier zal Heer Ruysch, zo zeer ervaaren,
Godts wondren in den menſch verklaaren;

Daar hy ons toont, door zyne konſt,
De kleene waereld met haar deelen,
Een wonder 't geen 't vernuft moet ſtreelen
En noopen ons Godt voor zyn gonſt
Te danken en ons heel te dragen
Naar zyne wet en welbehaagen.

Hier zie ik hoe dit krank geſtel
Gevormt, gevoedt wordt tot het leeven,
Hoe 't aan de waereld wordt gegeeven
En weer vergaat, gelyk een bel,
Een waterbel, die ſchoon zal ſchynen,
En in een oogenblik verdwynen;

Zie daar het hart, zo net gewrogt,
Met al zyn grove en teedere ad'ren,
Die 't bloed ontfangen en vergad'ren:
Zie daar die takjes daar de tocht
Des bloeds door heen en weêr moet vloeijen,
Waar door het ſterfflyk deel moet groeijen.

De

De Long, waar door men adem haalt,
Met al haar kronkelende pypen,
Die lucht en togten t'zaam begrypen,
Met de oorzaak hoe die luchtpyp faalt,
Waar door de menſch haaſt raakt aan 't kwynen,
En 't leven eindlyk aan 't verdwynen.

De Maag, die 't voedſel kookt en teert,
Met al haar wonderlyke wegen,
Zo boven als beneên geleegen,
En 't kwaade 't geen haar dikwils deert,
Door oorzaak van de gulzigheeden:
Vyanden van des menſchen leeden.

De Leever en de blaauwe Milt,
Die door de hette haaſt ontſteeken
Des menſchen ruſt daar door verbreeken,
Veeltyds door overdaad verſpilt;
De Darmen door een Net omvangen,
Voor koude die haar ſcherp kan prangen.

De Nieren die geſtadig 't nat
Ontfangen en by droppels loozen,
Door kleene pypjes, als by poozen,
Naar 's menſchen Blaas, zyn Waatervat,
En hoe die gooten zich verdikken,
En ſtoppende het leeven ſtikken.

Een Roer van 't Schip verſtrekt het Hoofd,
Met Herſ'nen als een bry geronnen,
En heldere Oogen als twee Zonnen
Nochtans zo ſchielyk uitgedooft,
En de Ooren met haar binnenvlieſen
Gereed geen klanken te verlieſen.

De

De Neus die lucht en adem trekt,
De Mond bekwaam den ſpys te ontfangen,
Daar al de leden naar verlangen,
Als die tot maatig voedſel ſtrekt;
De Keel, ſchoon naauw, gereed te zwelgen,
En zich dien laſt het minſt te belgen.

De Schouders, Hals, Borſt, Armen, Buik,
De Beenen, Voeten, net doorweeven,
Met Spieren: Zenuwen gegeeven
Tot bindſels voor elks nut gebruik,
Om 't ganſch geſtel te doen beweegen,
Als raders in dit werk geleegen.

ô Tong, die ik hier 't laaſte noem,
ô Spraaklid van zo veel vermoogen!
Myn ziel wordt hier geraakt, bewoogen,
Om uwes Scheppers eer en roem,
Met eerbied, luidkeels op te zingen,
En door de wolken heen te dringen.

Wat is de Menſch, ô groote Godt!
Door u, op vreeſſelyke wyze
Gantſch wonderlyk gewrogt, ten pryze
Van uwe Wysheid, die hem tot
Een kleene Waereld ſtelt, vol waarde,
Uit nietig ſtof, uit kley en aarde.

Gy hebt hem, door uw groote gonſt,
Als kaas uit melk te zaam gewrongen,
Met vel omtoogen, digt gedrongen,
Een ſtuk uws Almachts, enkel konſt,
Als een borduurſel net geſtrengelt,
Met konſt en leeven t'zaam doormengelt.

Wie

Wie ſtaat hier niet met my verzet,
Verbaaſt, ja als voor 't hoofd geſlagen,
Die al die wondren onzer dagen
Beſchouwt in 't kunſtryk Kabinet!
Waar in den Menſch in al zyn deelen
Ontleedt, kan 't oog der zinnen ſtreelen.

Doorluchtige Arts, geleerde Heer,
Die zo veel wysheid hebt verkreegen,
Om alles wat 'er is geleegen
In 's Heeren Schepſlen, tot zyn eer
En lof daar toe geheel bewoogen,
In 't ligt te ſtellen voor onze oogen:

Het allerdierbaarſt 't geen Godt ſchiep,
En by geen menſchen is te ontleeden,
Veel min te zien of na te treeden,
Toen 's Heeren Almacht alles riep,
Als of 't daar was, is ziel en leeven,
Zo dierbaar, aan den Menſch gegeeven.

Een gift zo hoog by u geacht,
Gewydt aan die ze u heeft geſchonken,
Komt door uw konſt myn hart ontfonken,
Om nevens u des Hemels magt,
In al zyn Schepſlen regt te erkennen,
En naar zyn wetten my te wennen.

Terwyl ik u zeer hartlyk dank,
Die in dees wonderen te ontvouwen,
Godt in zyn Schepſlen leert beſchouwen;
Wenſch ik dat gy op aarde lank,
Moogt met uw werken triomfeeren,
En Godt hier booven eeuwig eeren.

D^L. WILLINK.

THESAURUS ANATOMICUS DECIMUS.

ASSER MAJOR I^s.

N°. 1. Pedamentum ex ligno Indico, cui VI. exigua pedamenta rotunda ſunt ſuperſtructa, quorum

I^m. Lit. A. notatum, faſciculo gaudet Pilorum, longitudine ſesquidigiti.

Hic faſciculus à me repertus eſt in Atheromate cujusdam mulieris Hydropicæ denatæ, & quidem in ejus Omento, hi Pili microſcopio viſi, plani ſunt.

II^m. Lit. B. inſtructum eſt Capillis, qui ſponte, nec non momento, à capite deciderunt, tanquam forcipe eſſent abſciſſi. Vide Hiſtoriam in Theſaur. IX. deſcriptam.

III^m. Lit. C. continet Pilos ex labio ſuperiore Roſmari, belgice ***Walrus***, horum Pilorum radices cavas eſſe videri hic poteſt, quemadmodum avium plumæ ſunt.

IV^m. Lit. D. Faſciculum pilorum è corpore quadrupedis Ichneumonis, ſeu Muris Pharaönis, in deſertis Ægyptiacis degen-

Het TIENDE ANATOMISCH CABINET.

De I^e. groote PLANK.

N°. I. EEn Pedeſtal van Ooſt-Indiſch hout gemaakt, waar op zes kleendere Pedeſtalletjens ſtaan, waar van het

1e. Met de Letter A. getekent, voorzien is, met een bondelke hayr, anderhalve vingher langh.

Dit bondelke is van my gevonden in een Pap-geſwel (*Atheroma*) van een overledene Waterzugtighe Vrouw, en dat in 't Net: deze hayrtjens door een vergrootglas gezien zynde, werden bevonden plat te zyn.

Het IIe. Let. B. is voorzien met hayrtjens, die van zelfs, en in een ogenblik, van 't hoofd zyn afgevallen, als of zy met een ſchaar afgeſneden waren. Ziet deze Hiſtorie in 't 9^e. Cabinet beſchreven.

IIIe. Let. C. Hayren uyt de bovenſte lip van een Walrus: dat deſe Wortels hol zyn, kan men hier zien, even eens als in de vederen der Vogels.

IVe. Let. D. Een bondelke hair van een viervoetig dier, met naame Ichneumon, of Pharaoos Muys, die zig in de wildernisse van Ægypte onthoud, waar van zeer veele zeld-

zaam-

gentis, de quo mira narrantur ab auctoribus. Vid. plura apud D. Jac. Wernerum.

Vm. Lit. E. Exiguam portionem Plicæ Polonicæ, cujus deſcriptio exſtat in Sennerto & aliis auctoribus.

VIm. Lit. F. Supra quod, poſitus eſt Faſciculus ſetarum è dorſo Porci Americani deſumptus, ſuntque colore variegato.

Not: Dicti animalis Umbilicum, ſitum habere perhibent Incolæ Americ. in dorſo; cum autem fœtum recenter natum nondum viderim, nil certi de hac re affirmare poſſum: attamen ſemel cultro Anatomico ſubjeci dictum animal provectioris ætatis, in cujus abdomine nullum omnino veſtigium Umbilici offendi, in dorſo verò comparebat Tuberculum, an autem Umbilicus verus, an verò quid ſimile fuerit, non auſim affirmare?

Hoc tamen obſervavi, cum cutem aperuiſſem, oculos incurrebant plurimæ fibræ ab illo tuberculo prodeuntes, per diſpinguedinem & dorſi muſculos perſæ, an autem in fœtu ejusmodi Fibræ, vaſa fuerint, ad fœtum alendum, comparata, quæ poſt partum areſcunt, hæreo, nec tamen nego, propterea quod in Theſ. 1°. Animalium,

zaamheden de Autheuren verhaalen. Ziet hier verders over na Jac. Wernerus.

Ve. Let. E. Een kleen gedeelte van een Poolſche Meervlecht (*Plica Polonica*) waar van Sennertus en andere geſchreven hebben.

VIe. Let. F. Een bondelke bonte Borſtels uyt de rug van een Weſt-Indiſch Varken.

Aanm: de Inwoonders van America verhaalen dat de Navel van dit beeſt op de rug geplaaſt is: maar nadien ik'er nog geen jong geworpen van gezien heb, kan ik daarom niet met zekerheyd daar van zeggen, edog eens heb ik een oude onder myn handen gehad, in wiens buyk geen de minſte teken van een Navel gevonden wierd; maar in de rug quam een verhevenheyd voor, of dit nu de waare Navel, of iets diergelyks was, durf ik niet zeggen?

Dit heb ik egter ondervonden, wanneer ik het vel had geopend, zo deden haar zeer veel fibren of draden op, dewelke van dat heuveltje voortkomende haar door 't vet, en ſpieren van den rug verſpreyden of nu deſe vaten zyn geweeſt, om de Vrugt te voeden, en naderhand verdroogen, twyfele ik, nogtans zulkx niet ontkennende, om dat ik in 't 1e. Cabinet der dieren be-

animal quadrupes delineari curaverim & deſcripſerim, nomine Animal quadrupes, Bufoni ſimile, è cujus dorſo fœtus emergunt, idque è rotundis exiguis cellulis, cum funiculis umbilicalibus, nullám communicationem cum abdominis cavo habentibus. Vid. Theſaurum ſupradictum.

beſchreve en afgetekent hebbe een viervoetig dier, met de naam, van viervoetig dier, een Padde gelykende, uyt wiens rugh de jongetjens voortkomen, en dat uyt kleene celletjens, met haar Navelſtrengetjens, geen gemeenſchap met de holte van de buyk hebbende. Ziet het bovengeſeyde Cabinet.

Præterea in Gaſophylaceo meo reperitur quoque Cutis Porci Americani integri, in cujus dorſo ejuſmodi tuberculum quoque reperitur, absque ullo tuberculo in abdomine, & hoc cauſam cogitandi magis magisque auget, ejusmodi animalia funiculum umbilicalem in dorſo gerere.

Daarenboven word 'er in myn Cabinet bewaard 't geheele vel van een Amerieaans Varken, op wiens rug ook een heuvel gevonden word, ſonder de minſte verheventheyt onder aan den buyk, en zulkx geeft my aanleyding om te geloven, dat die dieren haren Navel op den rug dragen.

N°. II. Pedamentum, ut ſupra, VII. exiguis pedamentis rotundis inſtructum.

No. II. Een Pedeſtal, als 't voorgaande, met ſeven kleender ronde pedeſtalletjens voorzien.

Supra 1m. Lit. A. notatum, phiala poſita eſt, in liquore continens portionem Cutis humanæ, qua dependet Epidermis, ut & Corpus reticulare Malpighii.

Op het 1e. Lett. A. getekent, is geſtelt een vlesje met vogt, in zig onthoudende een gedeelte van de huyd van een menſch, waar van het oppervelleke en net wyze lighaam van Malpighius beſchreven, afhangen.

Not: Facies exterior a cute dependens albiſſima, eſt Cuticula, facies autem interior ſubflava, Corpus reticulare dicitur: cum autem Corpus reticulare coloris ſit ſubflavi, cutis verò rubicundiſſima, propter vaſorum ſanguineorum repletionem

Aanm: Het buytenſte van 't vel afhangende, en witſte gedeelte, is het Oppervelleke, maar het inwendige, dat ligt geel is, werd het Netwyze lighaam genaamt: maar nadien het Netwyze lighaam geelagtig is, en daar en tegen de huyd zeer rood, wegens de opvullinge der bloedvaten, zoo blykt het zekerlyk, dat door het Net-wyze lighaam geen bloed-

nem, certiſſime conſtat, per Corpus reticulare nulla diſperſa eſſe Vaſa ſanguinea, quamvis illa (depingi curaverit Profeſſ. quidam.

IIm. Lit. B. Phiala, eodem modo inſtructa, continens portionem Epidermis, ſeu Epidermidis, fœtus humani, ex cujus ſuperficie interiore reliquiæ Papillarum cutanearum propullulant.

IIIm. Lit. C. Phiala, ut ſupra, & in ea, portio Epidermis cujusdam viri, laborantis furfuratione cuticulæ horrenda, quæ Lepra vulgò audit, in hujus ſuperficie interiore comparent longe quidem luculentius reliquiæ Papillarum cutanearum.

IVm. Lit. D. Portio Cutis Capitis humani, quæ tam denſe ſtipatur Vaſis ſanguineis, ut ne aciculæ quidem punctura poſſit fieri, ſine Vaſculorum læſione, ſuntque dicta Vaſcula repleta: horum Vaſculorum Sanguineorum reptatus plane eſt diverſus ab eo, qui nobis in Viſceribus occurrit.

Vm. Lit. E. Portio cutis Plantæ pedis humani, cujus vaſculorum Sanguineorum extremitates ultimæ tam affabre ſunt repletæ, ut nemo illas ſine ſumma admiratione operum Supremi Numinis adſpicere poſſit.

VI.

bloedvaten loopen, alhoewel zeker Profeſſor dezelve heeft laten afmaalen.

IIe. Let. B. Een vlesje, als het voorgaande toebereyd, in zich onthoudende een gedeelte van het Oppervelleke van een jongh geboore kindje, uyt wiens binnenſte oppervlakte de overblyfzels van de huydtepeltjens puylen.

IIIe. Let. C. Een vlesje, als 't voorgaande, en daar in een gedeelte van de opperhuyd van een zeker Mansperzoon, die behebt was met een horribele Leproosheyd, in wiens oppervlakte veel beter konnen gezien werden de overblyfzels van de tepeltjens van de huyd.

IVe. Let. D. Een gedeelte van de huyd van een Menſche Hoofd, 't welk zoo vol van opgevulde bloedvaatjens voorzien is, dat men geen punt van een ſpeld kan zetten zonder quetzing derzelven, en haar cours is zeer verſchillende van die der ingewanden.

Ve. Let. E. Een gedeelte des huyds van de Bal van een Menſche Voet, wiens uyterſte uyteynde der bloedvaten zoo net vervult zyn, dat niemand het zelve kan zien, als met de grootſte verwondering der Werken des Allerhoogſte.

VI.

VI^m. Lit. F. Epidermis Plantæ pedis, in qua lineæ parallelæ non ſolum, verum etiam oculis armatis in conſpectum veniunt Papillarum cutanearum abruptarum reliquiæ.

VIe. Let. F. Het oppervelleke van de Bal van de Voet, waar in niet alleenlyk de parallele linien, maar ook deszelfs afgebrookene nablyvzels van de Vel-tepeltjens gezien werden, en dat met vergroot glazen.

VII^m. Lit. G. Epidermis & corpus reticulare incraſſata, & in varias lamellas diviſa, è Planta pedis.

VIIe. Let. G. Een verdikt oppervelleke en Netwys-lighaam vande Bal van de Voet dat in verſcheyde mooten verdeelt is.

N°. III. Phiala in liquore continens Atheroma, inter Muſculos Colli bovini repertum.

N°. III. Een vles met vogt, en daar in een Pap-geſwel (*Atheroma*) het welk gevonden is tuſſchen de Spieren van de hals van een Os.

Conſiderandum 1°. Dictum Atheroma conſtare ex ſubſtantia peculiari, & à me nunquam viſa in Atheromate: ſc. eſt ea flava, molliuſcula, nitens, inſtar pinguedinis carnis bovinæ recenter coctæ, & adhuc calidæ, ſub qua vera pinguedo ſeſe quoque videndam exhibet.

Aanm. ten 1e. Dat dit gezeyde geſwel beſtaande is uyt een byzondere, en van my noyt voorgekomene zelfſtandigheyd, namentl. 't zelve is geel, week, blinkend, gelyk als 't vet van vers gekookt Oſſen-Vleeſch, dat nog warm is, waar onder zigh ook waaragtig vet laat zien.

2°. Cum in omnibus Atheromatibus piloſis, ſemper invenerim, pilos faſciculatim, & confuſe eſſe ſitos: hi contra radicitus emergunt ex dicta ſubſtantia flava & nitente, & quidem denſiſſime ſtipati.

Ten 2^e. Nadien ik in alle hayrighe Pap-geſwellen altoos heb gevonden, dat de hayren bondels wys, ende confuys door den anderen zaten: deze daar en tegen komen met haar wortels voort, uyt die gezeyde blinkende, en geele zelfſtandigheyd, en zyn dezelve zeer digt by elkander ſtaande.

An illa ſubſtantia flava conſideranda ſit, tanquam morboſæ & confluentes Papillæ nerveæ, ambigo? Pilos autem corporis noſtri, efflorescentias eſſe

Off nu deze geele zelfſtandighyd te conſidereeren is, als niet wel geſtelde en t'zamenvloeyende zenuwtepeltjens, ſtaa ik in beraad? maar dat de hayren onzes lighaams van de Zenuw- tepeltjens voortkomen, daar

eſſe Papillarum nervoſarum, nullus dubito, & hinc etiam illorum evulſio tam dolorifica.

N°. IV. Phiala, ut ſupra, & in ea portio Epidermidis, ex cujus ſuperficie interiore propullulant reliquiæ Papillarum cutanearum.

Ut objectum hoc, quam proxime ad latera phialæ accederet, pone illud poſui Cereum Americ: ſpinoſum multangularem. Dictæ phialæ adſtat alia, & minor phiala, aſteriſco notata, in qua Epidermis, ut & corpus reticulare, ex Æthiopis planta Pedis.] In hiſce diſtinctius, oculis occurrunt nudis, papillæ ſupradictæ. Vid. Tab. 3. Fig. I.

N°. V. Pedamentum, & ſupra illud phiala, continens in liquore particulam exiguam Piæ matris, cum cortice Cerebri, egregie diſſoluto: objectum exiguum quidem, ſed admodum affabre præparatum.

In fundo phialæ reperitur exigua portio dicti objecti, quæ tam tenera, ut fere captum hominis ſuperet, & in ea quoque Divini Numinis potentia eluceſcit.

N°. VI. Pars ſuperior Cranii fœtus humani, ceu ſcutella;

men, daar twyffel ik niet aan, en daar van is ook het uyttrecken der zelve zoo pynelyk.

N°. IV. Een glas als vooren, en daar in een gedeelte van 't Oppervelleke, uyt wiens binnenſte oppervlackte de overblyvzels van de vel tepeltjens voortkomen en nog uytpuylen.

Op dat dit voorwerp dichter aan 't glas zoude komen, heb ik daar nevens gezet tacken van de Americ doornagtighe veelhoekige Cereus. Nevens dit glas, doet zig een anderen kleender glas op, 't welk met een ſtarretje is getekent, waar in haar veel kleender het oppervelletje en netwyſe ligchaam van de bal des voets uyt een Neger laten zien zonder vergroot glaſen. Ziér de 3. Taf. Fig. I.

N°. V. Een pedeſtal, waar op geſtelt is een vles in zigh onthoudende een kleen gedeelte van 't dunne Herſſen-Vlies, met de ontwondene ſchorſſe van de Herſſene, 't welk heel kleen is, maar egter zeer fraay gepræpareert.

Op deszelfs grond werd ook nog gevonden een kleen gedeelte van 't gezeyde; 't welk zoo teder is, dat het by na een menſche begrip te boven gaat, en daar in mede de Almagtigheyd des Heeren uytblinkt.

N°. VI. Het opperſte van 't Beckeneeltje van 't Doods-hoofdje van

la, in qua comparent.

1°. Falx, ceu in ſtatu vivo expanſa, & ſecundum longitudinem decurrens.

2°. Fontanella quoque expanſa.

3°. Superficies interior hujus Scutellæ Dura matre adhuc obducta, per quam Arteriæ repletæ ab utraque parte prodeuntes, ſibi invicem occurrunt.

4°. Sinus longitudinalis, ut in ſtatu vivo, apertus.

N°. VII. Cerebellum humanum, in liquore conſervatum, ne autem è ſuo excederet loco in oppoſita parte appoſui ramum Opuntiæ Amer. Spinoſæ majoris.

Dictum Cerebellum ab aliquot annis tam nitide à me eſt conſervatum, ut jam jam videatur è capite erutum.

Supra operculum alia phiala poſita

N°. VIII Liquore repleta, quæ continet portionem Cerebri hominis adulti; hujus cortex ſanguinei coloris, propter vaſculorum, corticem conſtituentium, repletionem; medulla verò alba remanſit.

Supra hanc phialam reperitur quoque pyxis exigua

N°. IX, In qua oſſicula Auditus nitidiſſima.

Not.

van een jong gebore Kindje, waar in ons voorkomen

Ten 1e. De zeyſe uytgeſpannen als in 't leven, lopende na de lengte

2e. De Fontanel is ook uytgeſpanne.

3e. De binnenſte oppervlakte is nogh voorzien met het harde Herſſen-vlies, waar door de opgevulde ſlag- aderen aan wederzyde voortkomende, elkander ontmoeten.

4e. De langagtighe groef, als in een levend lighaam, openſtaande.

N°. VII. Het Agter- breyn van een Menſch in de vogt, en op dat het van zyne plaats niet zoude wyken, heb ik daar bygedaan een tack van de groote Americ. doornaghtighe Opuntia.

Dit geſeyde Agterbreyn is van my voor eenighe Jaaren zoo net toebereyd en bewaard, als of 't nu eerſt uyt het hoofd genomen was.

Boven op 't deckzel is nog een andere vles met vogt geſtelt

N°. VIII, Waar in een gedeelte van de Herſlene van een oud Menſch is te zien, wiens ſchorſſe rood is, wegens het opvullen der bloedvaatjens, die de ſchorsſige ſubſtantie uytmaken, daar en tegen is de Mergagtige zelfsſtandigheid wit gebleven.

En boven op dezelve vles is noch geſtelt een kleen doosje, waar in

N°. IX, De Beenderkens van het gehoor zeer net gevonden worden.

Aanm

Not. præterea, primam phialam poſitam eſſe velut inter rupem, Vaſis ſanguineis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis, loco Coralliorum rubrorum, circumſeptam, inter quæ rubicundiſſima vaſa, ramuli exſtant tomenti inſtar tenues.

N°. X. Phiala in liquore continens Piam matrem humanam, cum annexis particulis Corticis Cerebri diſſoluti.

Hæc autem Pia mater ab una parte, contra naturæ leges, incraſſata occurrit, & vaſa ſanguinea ſunt repleta ceraceâ materiâ, aſt dilutiore rubedine.

N°. XI. Portio Cutis Roſmari, in qua luculenter apparent Papillæ cutaneæ, ut & earum abruptiones, Corpori reticulari adhærentes, id quod in homine, ac in aliis objectis oculos quoque incurrit, & quod notandum, in cute humana, Cuticula à Cute revulſa, comparent papillæ minores & minus acuminatæ.

N°. XII. Pedamentum ſupra quod locavi ramulos Arteriarum, per Cerebrum diſperſos, quos inter ramuſculi minutiſſimi tomenti fere inſtar tenues, & tamen repleti, & non nihil expanſi, idque in forma ſicca.

Dicti

Aanm: Daarenboven, dat de eerſt gezeyde vles als tuſſchen een Rots geſteld is, omvangen zynde van rode opgevulde bloedvaten, in plaats van roode Coral tacken, waar onder gevonden werden, die zoo dun zyn als dons.

N°. X. Een vles met vogt, waar in onthouden word, het Dunne Herſſenvlies, daar nogh eenige ont-bondene deeltjens van de Schorſſe der Herſſene aan vaſt zyn.

Dezelve is tegens de loop van de natuur aan de eene zyde verdikt, en de bloedvaten zyn vervult met een ligt roode waſſighe ſtoffe.

N°. XI. Een gedeelte van de huyd van een Walrus, waar in zeer fraay te zien zyn de Tepeltjens van de huyd, en derzelver afbrekingen, die aan 't Net-wyze lighaam vaſt zitten, 't geen ook in de Menſch en andere voorwerpen gezien kan worden, en 't geen te conſidereren ſtaat, is, dat zy kleender en min ſpitzig haar opdoen, in een menſche wanneer het Oppervelleke van 't ondergelegene Vel afgehaalt is.

N°. XII. Een Pedeſtal waar op ik gezet heb de tacken van de ſlag-aderen, dewelke haar komen door de Herſſene te verſpreyden, waar onder eenige zeer dun, en byna donſigh haar vertoonende, noghtans vervuld zyn, en eenigzints verſpryd en dat in een drooge gedaante.

Deze

Dicti ramuli adeò ſunt teneræ & tenues ſubſtantia, ac ſi eſſent Vaſa Lymphatica, & per conſequens facillime attactu franguntur. Vide de hiſce plura in Theſ. Anat. IX.

N°. XIII. Phiala liquore repleta, in qua continetur Piæ matris portio incraſſata, cui variis in locis cohærent Arteriolæ in corticem mutatæ.

N°. XIV. Lingua humana, in liquore conſervata, in qua videre licet tria genera Papillarum lingualium, ut & Epiglottidem cum vaſculis ſuis ſanguineis repletis.

N°. XV. Cerebellum humanum in liquore conſervatum, & ita præparatum, ut principium Spinalis medullæ videri poſſit, ſimul cum Arteria cervicali & ramis Vertebralibus.

In medio Cerebelli cerni quoque poſſunt Pons Varolii, ut & Corpus globoſum: ſupra hæc omnia Arteriæ innumeræ rubicundiſſimæ ſunt diſperſæ, id quod viſui gratiam conciliat.

Supra operculum hujus phialæ, alia phiala,

(N°. XVI.) Poſita, in liquore continens utramque hominis Palpebram, quarum ſuperficies

Deze gezeyde takxkens zyn zoo teder en dun van wezen, als of het Lymphatike vaten waaren, en by gevolgh werden ſy door het handelen ligt gebrooken. Ziet hier over verders na, het 9^e^ Anat. Cabinet.

No. XIII. Een vles met voght vervuld, en daar in een gedeelte van het dunne Herſſen-vlies, 't welk verdikt is geworden, en hangen aan 't zelve op verſcheyde plaatzen nog Slag-aderkens die in de ſchorsſighe ſubſtantie verandert zyn.

N°. XIV. De Tongh van een menſch in een vles met voght bewaart, indezelve zyn te zien drie-derhande Tongh-tepeltjens, als mede de Klep van het Strotte-hoofd met deſſelfs opgevulde bloedvaten.

N°. XV. Het Aghterbreyn van een menſch 't welk in een voght bewaart, en zoo toebereyd is, datmen het beginzel van 't Rugghemergh zien kan, en te gelyk met des Nekx, en Wervel-beenderen Slagaderen.

In 't midden van dit Aghterbreyn, kanmen ook zien de Brugh van Varolius, en 't bol rond-wyze lighaam: over alle deeze zaaken paſſeeren byſter veel zeer roode Slagaderen, 't welk aangenaam is om te zien.

Op het dekzel van dit glas, is nogh een ander glas

N°. XVI. geſtelt, 't welk in een voght onthoud beyde de Ooghſchellen van een menſch, welkers bin-

ficies intima rubicunda eſt facta, tanquam inflammata, propter vaſorum ſanguineorum repletionem: præterea luculentiſſime videnda ſeſe exhibent oſcula in utriuſque Palpebræ limbo ſita, quibus excernitur liquor, de quo poſtea plura dicam, propria inventione obſervata.

N°. XVII. Phiala in liquore conſervans totam fere hominis Piam matrem, quæ telæ aranearum fere inſtar tenuis eſt: cum autem Arteriæ ſint repletæ; veram tenuitatem videre licet, non autem in cadavere humano, tanta teneritas compareт, niſi poſt Arteriarum repletionem, qua ſine, omnia Vaſa ſanguinea, ut plurimum maxima parte deſtituuntur ſanguine, & ſic ipſa vaſa, quæ ſunt innumera, ad ejus craſſitiem conferre videntur, cum interim telæ aranearum fere tenuis ſit dicta membrana in ſtatu ſano itaque Pia mater, propter tenuitatem mihi præſertim videtur inſervire, ut omnia illa vaſa, ejus ope, contineantur, ne excedant ſuo loco: variis quoque locis occurrunt extremitates harum Arteriarum in corticem Cerebri mutatæ.

N°. XVIII. Phiala in liquore

binnenſte oppervlakte rood van couleur is geworden, door het opvullen der Bloed-vaten, waar door ſy als ontſtoken voorkomen: daarenboven vertonen haar zeer klaar de mondekens dewelke in de rand van beyde de Ooghſchellen zitten, waar door zigh een zeker voght ontlaſt, en waar van hier na breeder zal geſproken werde, volgens eygen ondervindingh, ontdekt.

N°. XVII. Een glas met voght, en daar in byna het geheele Dunne Herſſenvlies van een menſch, 't welk byna zoo dun is als een ſpinne webbe; en nadien de Slag-aderen vervuld zyn, zoo kan men haar dunheyd des te bequamer zien, maar in een afgeſtorve menſch ſchynt dit vlies zoo dun niet te zyn, ten ſy na het gezeyde opvullen, want zonder dat, zyn ſy meeſt na de dood ydel of leedig en zonder bloed, waar door ſy dan ontelbaar zynde in menighte, eenighe meerdere dikte ſchynen toe te brengen tot het gezeyde vlies, hoewel het in een natuerlyke ſtaat by na zoo dun is als een ſpinnewebbe, weshalven my dit dunne Herſſenvlies toeſchynt voornamentlyk te dienen om alle desſelfs bloedvaten door haar toedoen by een te houden, op dat ſy niet zouden komen te verplaatzen: ook komen ons hier op verſcheyde plaatzen de uyteynden dezer Slag-aderen voor in ſchorſſe verandert zynde.

N°. XVIII. Een vles met voght en

re retinens Linguam humanam, repræſentantem viventis ſpeciem.

In hoc objecto viſui occurrunt Papillæ Linguales, Uvula, Epiglottis, Æſophagus abſciſſus, ut & Aſpera Arteria abſciſſa.

Circa Linguæ cuſpidem Epithelia quidem ablata eſt: Corpus autem reticulare ibi detegere haud potui: in Lingua autem bovina facile, ſeparando, viſui occurrit.

Supra operculum alia phiala

N°. XIX. ſicca poſita, in qua occurrit portio Linguæ fœtus humani, per quam myriades Arteriarum currunt.

N°. XX. Lingua humana præcedente nitidius præparata, & in liquore conſervata, cum Epiglottide & illius Glandulis mucoſis.

Supra operculum

N°. XXI. Phiala ſicca, in qua viſui exhibetur portio Linguæ pueri, cujus Vaſcula ſanguinea tam nitide præparata ſunt, ut totum objectum ſumma rubedine ſit perfuſum.

N°. XXII. Phiala magna in liquore continens Caput infantis, viventis, & Oculis clauſis dormientis, caput repræſentans, cujus Prolabia rubra, Genæ-

en daar in de Tongh van een menſch, verbeelende de Tongh van een levendig menſch.

In dit voorwerp komen ons in 't gezight des Tonghs tepeltjens, de Lel, de Klep van 't Strottenhoofd, de afgeſnede Slok-darm, als mede de afgeſnede Longhe-pyp.

Ontrent het uyterſte van de Tong is deſzelfs bekleetzel wel weggenomen, edog het Netwyſe lighaam heb ik daar niet konnen ontdecken, maar in de Tong van een os kan men het door 't ſepareren light in het gezighte krygen.

Op het dekzel ſtaat een ander droogh glas

(N°. XIX.) voozien met een gedeelte van de Tongh van een jongh geboore kindje, waar door heen duyzende van Slag-aderkens loopen.

N°. XX. Een menſche Tongh netter als de voorgaande toebereyd, en in een voght gelegen en bewaart, met deſſelfs Strotten-hoofds kleppje, en ſyn ſnotterige kliertjens.

Op 't dekzel ſtaat

(N°. XXI.) een droogh glas, waar in ons voorkomt een gedeelte van de Tongh van een jonghe, wiens Bloedvatjens zoo cierlyk zyn toebereyd, dat het geheele voorwerp zeer rood te voorſchyn komt.

N°. XXII Een groot glas met voght, en daar in het Hoofd van een kind, wiens ooghen toegeſloten zynde, een levendig en ſlapend kinds hoofdje verbeeld, deſzelfs wangetjens zyn rond uitgeſet zonder rim-

Genæque rotundæ ſunt ſine rugis, ita ut nitidiſſime ſit præparatum & ab aliquot annis conſervatum.

Not: Superior pars Capitis ablata eſt, Cerebrumque exemptum, ut ſic, ſub cute pinguedinis nitor naturalis, Nervorum è Capite exortus, Infundibulum &c. in conſpectum veniant.

N°. XXIII. Oculus humanus cum Palpebris, in iis Palpebris conſiderandum eſt, quod facie interiore, innumeræ Papillæ nerveæ luculenter conſpiciantur: & hinc tanta ſenſibilitas, præſertim in inflammatione hujus partis.

N°. XXIV. Plexus choroideus, qui continuatio eſt Arteriæ, neutiquam conſtans ex Glandulis, uti voluere auctores nonnulli, ſed ex Arteriolis, quæ aliam naturam induerunt. Vide quid ſcripſerim & delineari curaverim de hac materia, in reſponſione ad Epiſt. Anat: Problem. XII.

N°. XXV. Phiala in liquore reſervans portionem Piæ matris, cum exigua portione corticis Cerebri annexa: Arteriolæ autem ſunt repletæ materiâ ceraceâ, coloris carnei, unde tantum levi rubedine perfuſus eſt dictus cortex.

In medio hujus objecti viden-

rimpels, de Voorlippen rood, en zeer net toebereyd en eenighe jaaren van my bewaart.

Aanm: des bovenſte gedeelte is afgenomen, en de Herſſene daar uit genomen zynde; kan men onder het Vel de natuurlyke geſteltheyd van 't Vet, de uytgang der Zenuwen uyt het Hoofd, de Treghter &c. zien.

N°. XXIII. Het Oogh van een menſch met deſzelfs twee oogſchellen, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, dat uyt de binnenſte oppervlackte van de Oogh-ſchellen ontelbaare Zenuw-tepeltjens voorkomen en gezien werden, waar van dat cenſibele gevoelen, inzonderheyd wanneer ſy ontſtoken zyn.

N°. XXIV. De Aderighe vlegtingh zynde een vervolgh vande Slagaderen, dezelve beſtaat niet uyt klieren, gelyk zommighe willen, maar uit Slag-aderen, dewelke als in een ander wezen verandert zyn. Ziet wat ik over deze materie geſchreven heb en doen afbeelden in het antwoord op de XII. Epiſt. Anat. Problem.

N°. XXV. Een glas met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van 't dunne Herſſenvlies, waar aan nog vaſt zit een kleen gedeelte vande ſchorſſe der Herſſene: deſzelfs Slagtaderkens zyn vervult met een vleesagtige roode waſſighe ſtoffe, waar door de ſchorſſe ook maar light rood gecouleurt is geworden.

In 't midden van dit voorwerp doet

dendum ſeſe quoque exhibet Plexus choroideus, qui non, ut dixi, ex Glandulis, verùm ex Arteriolarum extremis conſtitutus, mirumque in modum contortis, & in peculiarem ſubſtantiam mutatis, cum Arteriolis tamen continuis & cavis.

doet zigh ook de aderighe vlegtingh op, dewelke geenzints, gelyk gezegt is, uit klieren, maar alleen uyt de uyteynden der Slag-aderkens beſtaande is, dewelke wonderlyk gedraayt en in een byzonder wezen verandert zynde, nochtans hol zyn, en met de Slag-aderkens continueel.

N°. XXVI. Portio Cerebelli humani cum portione Medullæ oblongatæ, ut & Glandula pinealis, ad quam tendunt Arteriolæ repletæ.

N°. XXVI. Een gedeelte van 't Aghterbreyn van een menſch, met een gedeelte van 't lang-agtige merg, als mede het Pyn appelswyze Kliertje, werwaarts haar voegen de opgevulde Slag-aderkens.

Ut autem Glandula pinealis prima fronte in conſpectum veniret, ſpinulam Echinomelocacti ſub dicta Glandula, infixi.

Op dat nu het Pyn-appels wyze Kliertje gereder te voorſchyn zoude komen, zoo heb onder 't zelve een doorntje van een Meloen diſtel geſtooken.

Conſiderandum præterea, quod pone hoc ſubjectum reperiatur ramus Fruticis Afric: cum fructibus, ne movendo phialam ſuo excederet loco.

Hier nevens ſtaat te conſidereeren, dat ik aghter dit voorwerp geplaaſt heb een tak van een Africaanſch gewas met deſzelfs vrughten, ten eynde het voorwerp niet van ſyne plaatze zoude wyken, als men de vles komt aan te bewegen.

Quomodo Arteriæ decurrant ſupra Cerebellum perbelle hic quoque videre licet.

Men kan hier ook klaar zien, hoedanig de Slag-aderen over het Achterbreyn loopen.

N°. XXVII. Pueri Facies dextra in liquore, vitæ ſpeciem repræſentans, in qua videre licet

N°. XXVII. De reghter zyde van 't Aangeſight van een jonghe in een voght, 't welk als levendigh voorkomt,

1°. Portionem Linguæ cum ſuis Papillis Lingualibus.

Hier in is voor eerſt te zien een gedeelte des Tonghs, met deſzelfs Zenuw-tepeltjens.

2°. Quamvis Prolabia rubicunda ab Epithelia in totum non

Ten 2e. Hoewel de roode Voorlippen niet geheel en al van haar bekleet-

non ſint denudata, attamen Papillæ nerveæ in totum viſum haud effugiunt.

3°. Per dentes molares, ſerræ ope in duas partes diviſos, vaſa ſanguinea eſſe diſperſa, quemadmodum in aliis oſſibus ſerra diviſis, hic luculenter apparet, id quod non demonſtrari poteſt, niſi tam bene vaſa ſint repleta.

4°. Dari quoque cavitatem in Dentium medio, quæ gaudet Nervis & Vaſis ſanguiferis, præſertim in ætate juvenili, in confeſſo eſt; ſed dicta vaſa quoque diſſeminari per Dentium ſubſtantiam duriſſimam jam demum obſervavi in hoc ſubjecto.

N°. XXVIII. Portio Cerebri humani, cujus Arteriæ in totum non ſunt repletæ, ita ut cortex nulla rubedine ſit perfuſus.

Cum autem Cerebrum illud, caſei non admodum duri, conſiſtentiam acquiſiverit, infruſta illud divulſi, unde jam plurimæ apparent ſtriæ, quaſi tractus ſubſtantiæ medullaris eſſent, id quod facile imponeret aliis, exiſtimantibus veros eſſe tractus medullares naturales.

In hoc objecto apparet quoque, quam profunde Pia mater

kleetzel zyn ontdaan; zoo en verbergen eghter de Zenuw-tepeltjens haar niet in het geheel.

Ten 3e. Zoo komen ons ook klaar voor de Bloed-vaten, dewelke door de Kieſen loopen, nadien dezelve met een zaag doorgezaagt zyn, 't welk ook in andere doorgezaagde beenderen plaatze heeft, maar dit kan niet werden getoont, ten zy de Bloed-vaten opgevult zyn.

Ten 4e. Dat 'er ook in 't midden, of binnenſte der Tanden een holte is voor de Zenuwen en Bloedvaten, voornamentlyk in de jonkheyd, zulks is meer als wel bekend, maar dat door die zeer harde ſubſtantie de gezeyde Bloedvaten ook heen lopen, bemerke ik nu eerſt in dit voorwerp.

N°. XXVII. Een gedeelte van de Herſſene van een menſch, wiens Slag-aderen in 't geheel niet zyn vervult, zoo dat de ſchorſighe ſubſtantie geen roodigheyd aangenomen heeft.

En nadien deſe Herſſene de conſiſtentie heeft gekregen van kaas, die nogh niet zeer hard is geworden, zoo heb ik dezelve in ſtucken geſcheurt, waar door haar nu hier zeer veel ſtraalen opdoen dewelke merghighe treckingen of draaden verbeelden, zulkx zoude iemand konnen bedriegen, wanende dat het natuurlyke merghige treckingen of draden waren.

In dit voorwerp blykt het ook, hoe zeer diep het dunne Herſſenvlies

ter ſeſe variis locis inſinuet inter ſulcos Cerebri, & ſic quoque cortex per conſequens, non ſolum in Cerebri ſuperficie ſuperiore, verum etiam inter ſulcos conficitur ab illis Arteriolis, per Piam matrem diſſeminatis.

vlies op verſcheyde plaatzen zigh komt te inſinueeren tuſſchen de groeven van de Herſſene, en zoo iſt dan ook, dat die ſchorſſe niet alleen gemaakt werd in de bovenſte oppervlakte van de Herſſene, maar ook zelfs in de ſleuven, en dat van de uyteynden der Slag-aderen, dewelke daar door het dunne Herſſenvlies ook verſpreyd werden.

N°. XXIX. Phiala liquore repleta, in qua Embryo humanus magnitudine unciæ, ſeu pollicis, conſervatur, qui à capillo dependens, umbilicali funiculo affixus eſt.

No. XXIX. Een vles met voght, en daar in een onvoldrage, en nog onvolmaakt menſche vrugtje ontrent een duym groot; 't welke door een hayrtje aan het Navelſtrenghtje vaſtgemaakt is.

Circa hoc objectum obſervandum eſt

Ontrent dit voorwerp is aan te merken

1°. Quod ſit coloris nivei, absque ulla fovea, aut rugis, ſed undique æquali & naturali ſuperficiei.

Ten 1e. Datter geen deukjens of putjens aan gevonden werden, maar glad en van een natuurlyke effenheyd, als mede dat het ſneeuw wit is.

2°. Quomodo membra, temporis ſucceſſu, emergere debeant è corpore, hic videre licet, quæ in hoc objecto ſunt trium circiter linearum magnitudine Vid. Tab. 3. Fig. 3.

Ten 2e. Hoedanigh de ledemaaten door de tyd mede moeten voortkomen uyt het lighaam zelfs, kanmen hier zien, dewelke in dit voorwerp ontrent drie linien groot zyn. Ziet de 3. Taf. 3. Fig.

3°. Funiculus umbilicalis à capillo dependens, in ambitu pellucidus eſt, interne verò (forſan â rudimento vaſculorum ſanguineorum) opacus.

Ten 3e. Het Navelſtrenghtje, waar aan het kindje geheght is door het toedoen van een hayrtje, is in ſyn omtrek doorzightigh, maar van binnen duyſter, mogelyk wegens het begin van 't voorkomen der bloedvaten.

4°. Cujus ſit ſexus nondum diſcernere poſſum.

Ten 4e. Van wat ſexe het is, en kan ik nogh niet zien.

5°. Extremis pedibus & manibus nondum apparentibus, occur-

Ten 5e. De uyterſte voetjens en handjens tot nu toe nog ontbrekende,

occurrunt nobis rudimenta membrorum, quaſi eſſent detruncata membra: extremos pedes & manus poſtea ex iis emergere comperio.

6°. Vere dicere poſſum, me nunquam habuiſſe, neque vidiſſe hujus generis objectum pulchrius aut nitidius.

N°. XXX. Phiala in liquore continens principium ſpinalis Medullæ hominis, cum corpore globoſo, ut & corpora Pyramidalia, non ſolum ſuperiora à D°. Vieuſſens deſcripta, & per figuras illuſtrata, verùm etiam inferiora, à me deſcripta, & delineata in Theſaur. Anatom. I°.

In hoc objecto quoque comparet Rima, quæ hic principium ſpinalis medullæ in dextram & ſiniſtram partem dirimit; ut & aditus ad quartum Ventriculum.

Supra operculum alia phiala

(N°. XXXI.) Poſita, in qua portio Corticis Cerebri, quæ prima fronte & obiter viſa, facile imponeret hominibus, exiſtimantibus ſeſe videre Glandulas, cum contra, re bene perſpecta, luculentiſſime appareat, illas nil eſſe niſi Corticis Cerebri particulas non diſſo-

kende, zoo is 't dat 't geen uyt het lighaamtje uytpuylt als afgehouwen ledemaatjens haar vertoonen, en hier uyt heb ik bevonden dat de voetjens en handjens na heen voortkomen.

Ten 6e. Ik kan met waarheyd zeggen, dat ik noyt een ſchoonder en cierlyker voorwerp van dat ſlagh gehad of gezien heb.

N°. XXX. Een vles met voght, en daar in het beginzel van 't Rugghe-mergh van een menſch, met het bol-ronde lighaam, als mede niet alleen de bovenſte piramids wyze lighaamen, die vande Hr. Vieuſſens beſchreven en afgebeelt zyn, maar ook de onderſte, waar van ik de afbeeldingh heb doen maken, en die van my in 't 1e. Anat. Cabinet beſchreven zyn.

In dit voorwerp komt ons ook voor die ſpleet, die hier het beginzel van 't Rugghe-mergh in een regter en lincker zyde verdeelt: als mede de toegangh tot de vierde Breyns holligheyd.

Op 't dekzel is nogh een andere vles

N°. XXXI. Geſteld, en daar in een gedeelte van de Schorſighe ſelfsſtandigheyt van de Herſſene, 't welk met de eerſte opſlagh en haaſtelyk gezien zynde, ymand zoude konnen bedriegen, oordelende dat ſy Klieren zagen, daar in tegendeel 't zelve naukeurelyk bezien zynde, het klaarlyk blykt, dat het niet anders is als ſchorſſige deeltjens, die nogh niet ontdaan zyn; en blykt

diſſolutas: hoc autem diſtinctius apparet, ſi ambitus objecti inſpiciatur, ubi ejuſmodi corpuſcula in totum ſunt diſſoluta, imò viſui occurrunt tomenti inſtar tenuia, & tamen ceraceâ materiâ repleta, quæ materia dilutiore rubedine eſt imbuta.

blykt zulkx te klaarder als men het voorwerp in den omtrek beſchouwt, alwaar diergelyke lighaamtjens zyn ontdaan, ja ons zoo dun als dons voorkomen, en eghter vervult zyn, met een ligt roode waſſighe ſtoffe.

N°. XXXII. Pedamentum, ſupra quod poſita eſt phiala, in qua conſervatur portio Cerebri in liquore, quam decoxi in oleo Olivarum per V. horas, ſicuti facere aſſolet Ds. Vieuſſens. ea autem plane inutilis & perverſa eſt præparatio, nam ne hilum quidem vaſculoſi viſui occurrit poſt decoctionem in dicto oleo, id quod unusquisque tentare poteſt: ita ut inventor neutiquam habendus ſit Ds. Vieuſſens, ſc: quod Cerebri cortex nil ſit, niſi extremitates vaſorum ſanguineorum: in eo autem, nemo hactenus (quod ſciam) me imitari potuit, aut analogum quid fecit.

N°. XXXII. Een pedeſtal, waar op gezet is een vles met vogt in zigh bewaarende een ſtuk vande Herſſene door my vyf uuren langh in oly van olyven gekookt, gelyk de Hr. Vieuſſens gewoon is te doen: Maar zulkx is een verkeerde en onnutte manier van præpareren, want na het kooken inde oly, en doet zig niet het minſte op, dat yets lykt na bloed-vaten, 't welk een yder kan probeeren: zoo dat de Hr. Vieuſſens geenzints te houden is voor den inventeur, van dat de Schorſſe der Herſſene alleen zouden beſtaan uyt bloed-vaatjens: want niemand heeft tot nogh toe (myn wetens) zulx my konnen nadoen, of yets datter na geleek te wege gebracht.

Supra operculum alia phiala occurrit

Op het dekzel zit een andere vles met vogt

N°. XXXIII, Liquore repleta, & in ea videre licet particulam Piæ Matris, telæ aranearum inſtar tenuem, per quam rubicundiſſimæ arteriolæ ſunt diſperſæ, quarum extremi-

N°. XXXIII. Waar in te zien is een gedeelte van 't dunne Herſenvlies, 't welk by na zoo dun is als een ſpinne-webbe, waar door eghter zeer roode opgevulde Slagaderkens loopen, welkers uyterſte uyteynden inde ſchorſſe der

mitates ultimæ ultimæ in corticem Cerebri ſunt mutatæ, & à me ita diſſolutæ, ut evidenter videri poſſit, Corticem ex meris vaſis ſanguineis, non autem ex prætenſis Glandulis conſtare, ut dixi.

der Herſſene zyn verandert, en van my zoodanig ontdaan, datmen zeer klaar zien kan, dat de Schorſſe uyt bloedvaten ſyn beſtaan heeft, gelyk gezeght hebbe.

N°. XXXIV. Papilla Mammæ mulieris cum Areola.

N°. XXXIV. De Tepel van een vrouwe borſt, met deſſelfs ronde kringh.

Not. 1°. Cum Areola, quæ in mulieribus utplurimum ſubnigra comparet, in totum hic involucro ſuo privata ſit, cutis alba occurrit.

2°. Papilla ab involucro extimo quoque denudata, comparent Papillæ nerveæ obtuſæ, analogiam habentes, cum Papillis nerveis Glandis Penis. Vide Theſaur. Anat. 1m. in quo figuræ Papillæ Papillarum Uberis Balenæ reperiuntur, at cum ſculptor non ſatis perfecte delineaverit Papillam muliebrem, emendavimus illud in hoc Theſ. X. Vide Tab. III. Fig. II.

Aanm. Ten 1e. Dat deze kring gemeenlyk in de vrouwen bruynagtigh is, maar in dit voorwerp, van ſyn bekleetzel ontblood zynde, komt het vel ons daar onder wit voor.

Ten 2e. Nadien de Tepel mede van ſyn uyterlyk dekzel ontblood is, zoo komen ons aldaar te vooren de Zenuwtepels, eenige overeenkomſt hebbende met de Zenuw-tepels van 't hoofdje vande Roede. Ziet het 1e. Anat. Cabinet. Waar in ook de figuuren gevonden werden vande Tepeltjens vande tepel des Borſts van een Walvis, maar nadien de plaatſnyder dezelve aldaar in de Tepel van een vrouw niet al te klaar had afgebeelt, hebben wy nu dezelve in dit X Cabinet verbetert. Tab. III. Fig. II.

N°. XXXV. Cor humanum, cujus Vaſa, ut & utraque Auricula, ſunt repleta, ita ut vera conſtitutio, & figura conſpici poſſint; cum autem hic ſint expanſa, conſiderandum, in ſtatu vivo hæc omnia ſimul non eſſe diſtenta: nam repletis Ventriculis, exinanitæ ſunt Auriculæ, & vice verſa.

Dic-

N°. XXXV. Een menſche Hart, wiens bloedvaten nevens alle beyde deszelfs Ooren zyn vervuld, zoo dat men de waare geſteltheyd en figuure zien kan: en nadien ſy opgevuld zyn, moetmen eghter niet aanmerken dat ſy in 't leven alle beyde te gelyk uytgeſpannen zyn, want als de Ooren vervult zyn, zoo zyn de holligheden van 't Hart leedigh, en ter contrarie als de Ooren leedig zyn, dan zoo zyn de hollighееden vervuld.

Deſe

Dicta vaſa,tam perfecte ſunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ, ut totum Cor perfuſum ſit colore rubicundiſſimo.

Imo videri hic quoque poteſt, quomodo dicta materia, ex ultimis Arteriolis,inſtar roris,exitum ſibi quæſiverit, inter Cordis fibras carnoſas, id quod in corpore vivo exiſtimo fieri, à ſanguinis ſero nutritivo : Præterea in hoc Corde conſpici poſſunt omnes trunci vaſorum ſanguineorum, ſc: Venæ Cavæ aſcendentis & deſcendentis, nec non Venæ ſine pari, Aortæ, ut & tres trunci ramorum, ex illa prodeuntes, & ſurſum decurrentes, ſic quoque IV trunci Venæ & Arteriæ pulmonalis, Vena & Arteria Coronaria, hic quoque repleta,in conſpectum veniunt,cum ſuis ramificationibus.

Deſe gezeyde vaten zyn zoo volmaakt opgevuld met een rood wasſighe ſtoffe, dat het geheele Hart ons zeer rood voorkomt.

Ja men kan hier ook zien, hoe dat die gezeyde ſtoffe uyt de alleruyterſte uyteynden der Slag-aderen in de gedaante van een dauw, haar uytgangh hebben gezoght, tuſſchen de vleeſighe fibren van 't Harte, 't geen ik geloof in 't leven te geſchieden door de voedende wey van 't bloed: daarenboven kan men in dit Hart zien alle deſzelfs ſtroncken, nament: de op en neederwaarts gaande ſtronk van de Hol-ader, de Ader zonder weergaa, de Hart-ader met deſzelfs drie daar uyt opwaarts loopende ſtroncken; als mede de vier Longs aderen, en Slagaderen; ook de Kroon ader en Slagader, dewelke hier ook opgevult in 't gezigte komen.

N°. XXXVI. Pueri Glandula Thymus, tam nitide præparatus, ut jam modo videatur è corpore deſumptus.

N°. XXXVI. De Sweſerik van een kind, zoo netjens toebereyd, als of ſy nu eerſt uyt het lighaam genomen was.

N°. XXXVII Uvula humana, in qua videri poſſunt Glanduloſa corpuſcula, mucum producentia : cum autem hæc corpuſcula viſum fugiant, niſi propius parieti phialæ accedant, poſui ramum Tithymali

N°. XXXVII. De Lel des keels van een menſch, waar in men zien kan Klieragtige lighaamtjens, welke de Snotterighe ſtoffe voorbrengen : maar om dat ſy te beter in 't gezicht zoude komen, heb ik een tackje van Tithymalus Cypariſſias daar nevens geſteld, door wiens toe-

li Cypariſſiæ, cujus ope objeɛtum comprimitur verſus phialæ parietem.

N°. XXXVIII. Phiala ſicca, & in ea, Juvenis Cor balſamo induratum, in quo egregie occurrunt ſequentia, ſc:

1°. Uterque truncus Venæ Cavæ, cum Auricula dextra, quæ auricula hic apparet, ceu diɛtorum truncorum diverticulum.

2°. Truncus uterque Arteriæ magnæ, cum tribus ramis ſurſum ſpeɛtantibus abſciſſis.

3°. Vena Coronaria.

4°. Quatuor trunci Venæ pulmonalis.

5°. Arteria Pulmonalis è ſinu ſiniſtro emergens.

Supra operculum hujus phialæ invenitur

N°. XXXIX. Pedamentum, Valvulis Cordis triangularibus, ſinus ſiniſtri, inſtruɛtum.

N°. XL. Phiala ſicca, & in ea hominis Auricula Cordis ſiniſtra, ita præparata, ut vera conſtitutio viſui occurrat.

N°. XLI. Pedamentum, ſupra quod poſita Auricula Cordis humani dextra, ita etiam præparata, ut ejus vera figura videri poſſit.

N°. XLII. Phiala ſicca, in qua continentur Pulmo, & Cor

doen, ſy beter na de wand van 't glas gedrongen werden.

N°. XXXVIII. Een Jonghmans Hart door het balſemen verhard, waar in ons zeer fraay voorkomen, deze navolgende zaken, namentl:

Ten 1e. Alle beyden de Stronken vande Hol-ader met derzelver reghter Oor, welke ons hier voorkomen als uyt een vertrek plaats.

Ten 2e. Beyde de ſtroncken van de Groote Slag-ader, met de drie opwaarts gaande afgeſnedene takken.

Ten 3e. De Kroon-ader.

Ten 4e. De vier tacken vande Longh-ader.

Ten 5e. De Longhs-Slag-ader uyt de linker holligheyd ſpruytende.

Boven op 't dekzel van dit glas werd gevonden

N°. XXXIX. Een Pedeſtal, voorzien met de drie kantighe Klapvlieſen vande linker holligheyd van 't Hart.

N°. XL. Een droogh glas, en daar in het linker Oor van een menſche Hart, zoodanig toebereyd, datmen de waare geſtalte daar in zien kan.

N°. XLI. Een pedeſtal, waar op een reghter Oor van 't Hart van een menſch geſet is, mede zoodanig toebereyd, om deſſelfs waare figure te zien.

N. XLII. Een droogh glas, waar in onthouden werden de Longh,

Corpueri, balſamo indurata.

In hoc objecto videri licet

1°. Quomodo Aorta ſita ſit à latere Arteriæ Pulmonalis, & ubi utraque è Corde emergat, ut &

2°. Pulmonis diviſio dextra in tres lobos, ſiniſtra vero in duos, id quod utplurimum obſervo.

N°. XLIII. Vituli Arteriæ Pulmonalis ramus, ceraceâ flavâ materiâ repletus, & ita præparatus, ut extremitates in conſpectum veniant: ſuntque longe diverſæ ab iis, quas auctores quidam exhibuerunt, & delineari curarunt ex vitulis loco humanis.

N°. XLIV. Pedamentum rotundum, ſupra quod poſita, portio Pulmonis humani, poſt balſamationem, indurata; hujus lobulorum diviſionem & formam, non convenire cum forma lobulorum Pulmonis vitulini, jam experior: præterea quoque liquet, quod multi auctores, in perſcrutandis Pulmonibus & figuris eorum faciendis, ſæpius adhibuerint Pulmones Vitulorum, aliorumque animalium, id quod mihi nunc ſatis ſuperque conſtare videtur, ex illorum figuris.

Longh, en Hart van een jonghe, hard gebalzemt.

In dit voorwerp, kan men zien,

Ten 1e. hoe de Groote-Slag-ader geplaaſt is, aande zyde van des Longhs Slag-ader, alwaar ſy alle beyde uyt het Hart voortkomen, als mede

Ten 2e. De verdeelingh vande reghter zyde vande Longh in drie lobbens, de linker daar en tegen in twee, 't geen ik gemeenlyk alzoo ondervinde.

N°. XLIII. Een gedeelte van een kalfs Longhs-Slag-ader, met een geel waſſighe ſtoffe opgevuld, en zoo toebereyd, dat de uyteynden in 't gezight komen, dewelke zeer veel verſcheelen van die, dewelke zommighe Aucteuren hebben doen afbeelden na kalveren longen, in plaats van die van menſchen.

N°. XLIV. Een ronde pedeſtal, waar op gezet is een gedeelte van een menſche Longh, die na de Balſamatie hard gemaakt is: dat deſe verdeelinghe en forme der lobben van de Longh van een menſch niet overeen komt met die der Kalveren, word ik nu gewaar: daarenboven blykt het ook, dat veele Aucteuren in 't onderzoeken en maken der figuuren vande Longhe dikmaals gebruykt hebben die der kalveren, en van andere dieren, 't welk my nu genoegzaam blykt uyt haare figuuren.

A latere hujus objecti quoque collocata

N. XLV. Exigua portio Pulmonis vitulini, in qua viſui occurrit diſtributio vaſorum ſanguineorum in ſingulis lobulis, quæ etiam diſcrepat ab objectis humanis.

N°. XLVI. Portio Aſperæ Arteriæ fœtus vitulini, cum annexis lobulis, ceraceâ materiâ flavâ repletis, & ita à ſe invicem ſeparatis, ut vera forma videri poſſit, quæ non convenit, cum forma lobulorum humanorum.

ASSER Major II.

N°. XLVII- Phiala, in qua circumvolutio Inteſtini Ilei, infantis, nitidiſſime præparata, & rubedine perfuſa, propter Arteriolarum repletionem, ſuntque hæc Inteſtinula conſervata in forma ſicca, ſine foveis aut rugis.

Supra operculum reperitur, phiala,

N°. XLVIII. Et in ea, ſegmentum Inteſtini Coli, in quo videri poteſt Tunica ſecunda, ſeu celluloſa.

N°. XLIX. Phiala in liquore continens, circumvoluta Inteſtinula fœtus humani, quorum

Aan de zyde van dit voorwerp is ook geſteld

N°. XLV. Een kleen gedeelte van een Kalfs Longh, waar in ons voor ooghen komt de verdeelingh vande bloed-vaten in yder lobbetje, 't welk ook verſcheeld van die der menſchen.

N°. XLVI. Een gedeelte vande Longhe pyp van een jongh geboore kalfje, met de lobbetjens vande Longh, die opgevuld zyn met een geel waſſige ſtoffe, en die zoodanig van elkander geſcheyden zyn, dat men de waare geſtalte zien kan, die niet overeenkomt met die van een menſch.

De 2e. groote PLANK.

N°. XLVII. Een glas en daar in een omwindingh van de bogtighe darm van een kindje, dat zeer net en rood is, door het vervullen van de Slag-aderen, en zyn deze Darmtjens droogh bewaart, noghtans zonder deuken ofte rimpels.

Boven op 't dekzel werd gevonden een glas

N°. XLVIII, En daar in een ſtuk van de Colyk-darm, waar in het tweede of celluleuſe-vlies te zien is.

N°. XLIX. Een vles met voght en daar in een omwindzel van Darmtjens van een jongh geboore kindje,

rum vaſa ſanguinea repleta ſunt.

Supra operculum pedamentum rotundum

N°. L. Contin: portionem Inteſtini Ilei & Coli, cum ſuo proceſſu Vermiformi, ſuntque ſumma rubedine perfuſa, propter vaſorum repletionem.

N°. LI. Portio Inteſtini Jejuni inverſi, in liquore conſervata: cum autem ſuperficies interior, facta ſit exterior, nitidiſſime comparent Glandulosa corpuſcula Inteſtinorum ſolitaria, levi rubedine perfuſa, propter ceraceam materiam.

N°. LII. Phiala ſicca, in qua continetur magna portio Inteſtini jejuni, pueri, propter eandem rationem ſumma rubedine prædita: in eo Inteſtino quoque occurrunt Glanduloſa corpuſcula, ſumma rubedine perfuſa.

Supra operculum

N°. LIII, Portio Inteſtini Ilei, cum annexa portione Meſenterii: horum vaſcula ſanguinea ſunt repleta & nitide præparata.

N°. LIV. Phiala ſicca, in cujus fundo occurrit, infantis portio Inteſtini Ilei, ut & Coli, cum ſuo proceſſu vermiformi: cum autem in Colo, aper-

kindje, welker bloedvaten vervuld zyn.

Op het dekzel ſtaat een rond pedeſtal, waar op geſteld is,

N°. L. Een gedeelte vande boghtige en Colyk darm, met deszelfs Worm-wyze uytſteekzel, zynde door de opvullingh zeer rood.

N°. LI. Een ſtuk van een omgekeerde Nughtere-darm inde voght: en nadien de inwendighe oppervlackte, nu de uytwendighe gemaakt is, kan men zeer netjes de eenzaame Klieragtighe lighaamtjens vande darmen, die light rood door de vervullingh zyn, zien.

N°. LII. Een droogh glas inzigh onthoudende een groot gedeelte van de Nughtere-darm van een kind, om dezelve oorzaak zeer rood, in dezelve Darm komen ons ook de Klieraghtighe lighaamtjens zeer rood voor.

Op het dekzel is geſteld

N°. LIII. Een gedeelte vande Bogtige-darm, waar aan vaſt is een gedeelte van 't Darm-ſcheyl, desselfs bloed-vatjens zyn mede opgevuld en net gepræpareert.

N°. LIV. Een droogh glas, daar ons op de grond voorkomt een gedeelte van de Bogtighe en Colykdarm, met deſzelfs Wormwyze uytſteekzel: en nadien inde Colykdarm een openingh van myn gemaakt

apertura à me facta ſit, in conſpectum veniunt valvulæ Coli hiantes.

Supra operculum alia phiala

N°. LV. in liquore continens, portionem inteſtini Ilei inverſi, in ejus facie, quæ hic facta exterior, luſtrari poteſt agmen corpuſculorum Glandiformium, è ſuperficie interiore emergentium.

N°. LVI. Phiala, & in ea Placenta Uterina humana, ita præparata & in liquore conſervata, ut luculentiſſime conſpici poſſit, Placentam, in ſeſe continere in ſtatu ſano, nil Glanduloſi, & multo minus Glandulis eſſe præditam: omnia enim Vaſa & Vaſculorum extrema, ad ultimum uſque ſunt repleta, nulla vi, aut prætenſa, ita dicta excarnatione futili, adhibita.

Supra operculum phiala ſicca

N°. LVII. Et in illa portio Omenti, telæ aranearum inſtar tenuis, & ſericum tenuiſſimum repræſentans.

N°. LVIII. Phiala liquore repleta, & in ea portio Placentæ Uterinæ ceraceâ materiâ repleta, quæ non minus demonſtrat Placentam conſtare ex meris Vaſis, nullis intercedentibus Glandulis.

Su-

maakt is, komen ons in 't gezight de gapende Klap-vlieſen vande zelve.

Op het dekxel is een andere vles geſtelt met voght

N°. LV. Met een gedeelte van de Bogtighe Darm die omgekeert is, zoo dat nu de binnenſte zyde de buytenſte is, alwaar gezien werd een bondelke van Klieragtighe lighaamtjens, uyt de binnenſte oppervlackte voortkomende.

N°. LVI. Een menſche Moerkoek inde voght, zoo toebereyd, datmen zeer klaarzien kan datze niets klierighs beſit, veel min uyt Klieren beſtaat in een geſonde ſtaat: want alle de vaten en haar uyteynden zyn tot het uyterſte toe opgevult, zonder geweld of gepretendeerde en zoo genaamde ontvleeſingh daar aangedaan te hebben.

Op het dekzel is een droogh glas geſtelt

N°. LVII. Waar in een gedeelte van 't Net zoo dun als een ſpinneweb, en zoo fyn als of het zyde was.

N°. LVIII. Een gedeelte van een opgevulde Moerkoek inde voght, die niet minder vertoond te beſtaan als uyt loutere bloed-vaten, zonder tuſſchen komen van eenige Klieren.

Op

Supra operculum reperitur phiala ſicca,

N°. LIX. in qua reſervatur portio Funiculi umbilicalis, cujus Vaſa, flatu repleta, fuere.

N°. LX. Placentæ Uterinæ humanæ portio, in liquore conſervata, in qua ſeſe videndum exhibet Integumentum, quo obducitur Placenta Uterina, ea facie, quæ Uterum reſpicit, quod integumentum mihi ſuccoſum, ſeu villoſum dicitur in Theſaur. Anat. V.

Illud autem nil niſi productio Chorii, & ſic Chorion, Placentæ utramque ſuperficiem obducens, Vaſa ſanguinea Uterina cum Placentæ Vaſis per Anaſtomoſes immediate conjungi non poſſunt; imò illud quoque veroſimile non eſt, cum Placenta non matris, ſed fœtus pars ſit.

N°. LXI. Portio Meſenterii humani, cum Glandulis Meſenterii: dictæ Glandulæ ſumma rubedine ſuperbiunt, propter Vaſorum ſanguineorum repletionem, & hoc facto apparet dictas Glandulas Vaſorum ſanguineorum compoſitionem eſſe: mollities autem ſubſtantiæ oritur, ex Vaſorum ſanguineorum extremitatibus ſuccoſis; illudque habuerunt veteres pro Parenchymate. Præ.

Op deszelfs dekzel werd gevonden een droogh glas

N°. LIX. Waar in bewaart werd een gedeelte van de Navelſtrengh, wiens vaten met wind vervult zyn geweeſt.

N°. LX. Een gedeelte van een menſche Moerkoek in de voght, daar in gezien werd het bekleetſel, waar mede de Moerkoek bezet is op die plaatze, die na de Lyfmoeder ziet, welk bekleetſel van my zapagtigh of vlokagtig genoemd werd in 't 5e. Anat. Cabinet.

Het zelve is niet anders als een voortkoming van 't Ader-vlies, 't welk beyde de oppervlaktens van de Moerkoek is bekledende, zoo dat de bloedvaten van de Lyfmoeder met de vaten van de Moerkoek onmogelyk met elkanderen konnen vereenighen, en dat is ook waarſchynelyk om dat de Moerkoek niet een gedeelte van de Moeder, maar van het Kind is.

N°. LXI. Een gedeelte van een Menſche Darmſcheyl, met deſſelfs Klieren. Deze gezeyde Klieren zijn zeer rood wegens haar vervulling, waar door het ſchynt dat ſy een t'ſamen geſtel van bloed-vaten zyn: want de ſagtheyd daar van komt voort uyt de uyterſte ſappighe uyteynden van de bloedvaten: 't welk de oude (*Parenchyma*) of t'ſamen runninge geheten hebben.

D Daar

Præterea hic quoque videre licet, qualem habeant curſum dicta Vaſcula, quæ non, inſtar glomeris, uti voluere nonnulli, ſed ſurſum & deorſum decurrere, hic luculenter apparet.

N°. LXII. Phiala in liquore conſervans, portionem Inteſtini Ilei, in quo Inteſtino videre licet, dicti Inteſtini ſuſceptionem.

Not: Dictus affectus adeò familiaris, ut non ſolum quatuor quinqueve locis in uno eodemque cadavere cum filio repererim; verum etiam in plurimis cadaveribus offenderim, cum mihi data ſit occaſio plurima cadavera aperiendi, imo tria memini nos ſucceſſive cultro anatomico ſubjeciſſe cadavera, in quibus hunc invenimus affectum: ita ut pluries hoc contingere mihi perſuadeam, quam quidem hactenus creditum fuit. Suſpicandum ergo ſemper eſt, cum homines queruntur de intolerabili dolore abdominis, cum vomitu, & adſtricta alvo, ſine dolore in mingendo, quod illi in hunc morbum inciderunt, itaque nil ſatius fore exiſtimo, quam, loco anodinorum, ſtatim poſt injecta enemata, hauſtum purgantem validum per epicraſin exhibere,

Daar en boven kan men hier ook zien hoedaanige loop de gezeyde bloed-vaatjens hebben, die niet als in een gedaante van een klouwe, gelyk zommige gewilt hebben, maar dat dezelve in tegendeel op en nederwaarts lopende zyn, blykt hier klaar.

No. LXII. Een gedeelte van de boghtige darm in de voght, waar in te zien is deſſelfs inſchieting.

Aanm. dit gezeyde ongemak is zoo gemeen, dat ik, nevens myn zoon dit niet alleenlyk in een en 't zelve Lighaam op vier of vyf plaatzen heb gevonden, maar ook in veele anderen, die ik geopend heb, om dat my de occaſie voorkomt om veele lyken te openen; ja my gebeugt dat wy 'er drie agter elkander alzoo geopend hebben, waar in ons zulks voorquam; zoo dat ik geloof dat diergelyks meermalen geſchied, als men wel voor heen heeft geloofdt.

Waarom men altoos bedaght moet zyn, als ymand klaagt van onlydelyke pyne in de buyk met braakinghe en een beſloote lighaam, zonder pyne in 't water te maken, dat die in dit ongemak vervallen zyn, daarom oordeele ik het beſte te zyn, in plaats van pynſtillende en wind breekende medicamenten aanſtonds, na ge ſette clyſteren, bypoſe van boven een ſterke purgatie in te geven, en om de braaking wy-

re, & ad vomitum ſedandum ſeu arcendum, moneo, ut in ore detineant aliquantulum ſpiritus vini, poſt purgationis exhibitionem: alii verò mercurium vivum ad Libr.ſemis, alii globum ſclopeti argenteum, ſeu aureum, exhibent, quæ remedia non ſunt vituperanda.

N°. LXIII. Pedamentum tribus phialis inſtructum, quarum.

1ª. Continet portionem Placentæ Uterinæ, cujus vaſa ſanguinea, è quibus Placenta conſtat, in hydatides mutari incipiunt; quem affectum olim, pro falſa conceptione, habuerunt medici.

2ª. N°. LXIV. Phiala,& in ea, proceſſus iſtius affectus.

3ª. & maxima N°. LXV. Phiala continet Placentam, quæ tota quanta in hydatides degeneravit, id quod mirum viſu, quis enim, niſi experientia edoctus, potuiſſet credere, ipſa vaſa ſanguinea poſſe mutari in hydatides? videram quidem olim illas veſiculas ex Utero expulſas, verum non poteram expiſcari, è quo fonte ortum duxiſſent: poſtea occurrebat mihi Placenta uterina, partim ſana, partim in hydatides mutata, & ſic aliorum perverſam opinionem & errorem, detexi ante

wyders voor te komen, dat de lyders een wynig Brandewyn na de ingeving in haar mond houden: maar andere geven die patienten tot een half pond quikſilver in, andere een kogel van zilver of goud, welke middelen mede niet te veragten zyn.

N°. LXIII. Een Pedeſtal voorzien met drie glazen, waar van het

1. In zigh onthoud, een gedeelte van de Moerkoek, wiens bloedvaten (waar uyt ſy beſtaat) beginnen in Water-blaasjens te veranderen, welk ongemak voorheen gehoude wierd voor een valſche bevrugtingh.

Het 2e. N°. LXIV en daar in de voortgang van 't zelfde ongemak.

Het 3e. en Grooſte N°. LXV. waar in een geheele Moerkoek zoo groot als hy is, in Waterblaasjens verandert is, 't welk raar om te zien is, wie zoude konnen gelooven, indien niet door ondervindingh geleert was, dat de bloedvaten zoude konnen veranderen in Waterblaasjens? ik heb voor deze wel diergelyke uytgeworpene blaasjens des lyfmoers gezien, maar konde niet navorſen wat zulks beduyden: maar naderhand quam my een Moerkoek te vooren, dewelke ten deele in Waterblaasjens verandert was, en zoo heb ik ontrent twintig jaaren geleden, die verkeerde mening en dwaling ontdekt.

ante annos circiter viginti.

Supra operculum hujus phialæ reperitur alia phiala ſicca

N°. LXVI. et in ea, exigua portio Placentæ Uterinæ, cujus extremitates vaſorum peculiari artificio ſubtiliſſime ſunt expanſæ, id quod difficillimum eſſe cenſeo, propter ſubſtantiæ mollitiem.

N°. LXVII. Fœtus humanus VI. circiter menſium, ab aliquot annis conſervatus, hic ſumma, albedine & tanto nitore conſervatus, ac ſi jam modo in lucem eſſet editus: & ne otioſus videretur, in dextra continet, portiunculam, Placentæ Uterinæ, rubicundam, diſſolutam; & ſic apparet nil glanduloſi ineſſe Placentæ Uterinæ.

Supra operculum poſita eſt phiala ſicca,

N°. LXVIII. et in illa, Fœtus humani Os Temporum ſeu Squamoſum, cum Oſſiculis Auditus, ſuntque albiſſima hæc omnia, & nitide præparata.

N°. LXIX. Omenti portio nulla pinguedine obſita, & in forma ſicca conſervata, quæ ſericum ſubtiliſſimum repræſentat.

N°. LXX. Omenti humani portio nitidiſſima, in quo apparet, quod in aliquibus tam tenuis ſit ſubſtantiæ in ſtatu ſa-

Een ander droogh glas is geſteld op 't dekxel, van dit glas

N°. LXVI. en daar in een kleen gedeelte van de Moerkoek, wiens uyteynden der bloedvaten, door een byzondere konſt, zeer ſubtiel zijn uytgeſpannen, 't welk ik zeer moeyelyk oordeel te zyn, om de weekheyd van haar zelfſtandigheid.

N°. LXVII. Een zeer wit en zoo net, en van veele jaaren bewaard kindje van onrrent 6 maanden draghts, even als of het nu eerſt ter Wereld was gekomen; en om dat het niet zoude ſchynen ledigh te zijn, zoo heeft het in zijn rechter handje een gedeelte van een rood ontbondene Moerkoekje, waar in mede blykt datter niets klierighs in is.

Boven op het bekleetzel ſtaat nog een andere drooge vles,

N°. LXVIII. en daar in het Slaap- of Schub-wyze been, en ook de beenderkens van 't gehoor van een jongh kindje, alle zeer wit en net toebereyd.

N°. LXIX. Een droogh gedeelte van 't Net, zonder vet, 't welk zeer fyne zyde verbeeld.

N°. LXX. Een zeer cierlyk gedeelte van een menſche Net, waar in ons voorkomt, dat het zelve in zommighe zoo dun, in ſtaat van gezond-

ſano, ut telæ aranearum ſit ſimilis, exceptis locis, qui pinguedine ſunt obſiti, unde craſſitiem aliquando acquirit, ut triginta librarum repertum fuerit pondere, ſicuti legitur in Clariſſ. Bartholino.

Quamvis in hoc objecto, vaſa ſanguinea non ſint repleta, tamen ſuperbit tot vaſis ſanguifluis, ut nemo ſine admiratione illud adſpicere poſſit, ſicuti in aliis objectis meis videri poteſt.

Præterea detegitur hic dolus, ab aliis commiſſus, ſc: quod Omentum in ſtatu naturali retis inſtar, ſit foraminulentum, id quod à rudioribus manibus facile acquirit.

N°. LXXI. Phiala, in liquore conſervans pueri Brachium, inter cujus digitos continetur ramulus floris Paſſionis vulgaris.

In Cute volæ manus, Epidermide & Corpore reticulari Malpichii ablatis, vaſorum ſanguineorum extremitates oppido quam bene conſpiciuntur, ut & Papillarum cutanearum abruptiones.

No. LXXII. Phiala, in qua continetur Pueri Tibia, cum extremo pede in liquore.

Quicumque hoc objectum viderit, confitebitur, illud oculos

zondheyd is, als een ſpinneweb, behalven op die plaatzen, die met Vet beſet zyn, waar door het zomtyds zo dik word, dat het 30 ponden zwaar bevonden is geworden, gelyk men lezen kan by de Hr. Bartholinus.

Alhoewel in dit voorwerp de bloed-vaten niet vervuld zyn, nogtans is 't hier zoo vol van bloedvaten, dat niemant het zelve zonder verwondering kan aanſchouwen, gelyk in meer andere voorwerpen kan gezien werden.

Daar en boven werd hier ontdekt het bedrog van andere begaan, namentlyk dat het Net in een gezonde ſtaat, als een vis-net met gaatjens zoude doorboort zyn, 't welk het ligtelyk door rouwe handen verkrygt.

N°. LXXI. Het Armtje van een kind inde voght, tuſſchen wiens vingertjens gehouden werd een takje van de ordinarie paſſiebloem.

In de huyd van de bal van de hand, alwaar het oppervelleke en Netwyze Lighaam van Malpichius weggenomen zyn, kan men zeer klaar zien de uyteynden der bloedvaten, als mede de afgebrookene Vel-tepeltjens.

N. LXXII. Een vles met voght en daar in het Scheenbeen en voet van een jonghe.

Al wie dit voorwerp voorkomt zal belyden het zelve zeer aange-

naam

culos allicere, propter nitidum colorem, vitali ſimilem, præſertim; cum nullas rugas aut foveas præternaturales contraxerit objectum.

Latere externo dicti pedis viſui occurrit, portio Placentæ Uterinæ, ne objectum recedat ſuo loco, & illa portio quoque artificioſiſſime eſt præparata.

Dictus pes ſupplantat Inteſtini Coli portionem, in qua, quamvis non inverſa (quod notandum) Glanduloſa corpuſcula ſeſe videnda exhibent: Illud Inteſtinum deſumpſi è corpore cujusdam filiæ, viro maturæ, quæ gravida facta, & ab amaſio relicta, arſenicum aſſumpſerat, & ſic è vita deceſſerat: cum autem illud ſit facinus deteſtandum, pede calcatur ejus Inteſtinum, ut ne pes quidem, in Theſauris meis otioſus videatur, id quod vitare ſtudeo, quantum poſſum, in omnibus Theſauris meis, nam quæcumque apud Ruyſchium degere volunt, otioſa eſſe non debent.

Supra operculum alia phiala poſita,

N°. LXXIII. et in ea, portio Cerebri humani, lapidis inſtar, indurata & nitens inſtar ſpermatis Cæti, quod ſperma Cæ-

naam, de ooghen voor te komen wegens deſſelfs couleur dewelke als levendigh zigh opdoet, te meer nadien 'er gants geen deuken nogh rimpels in werden gevonden.

Aan de buytenſte zyde van de gezeyde voet komt ons in, het gezight een gedeelte van de Moerkoek, op dat het voorwerp niet van ſyne plaatze zoude wyken, en is dit gedeelte ook zeer net toebereyd.

Deze gezeyde Voet trapt op een gedeelte van de Colyk-darm, waar in, hoewel niet omgekeert, (datmen wel moet aanmerken) vertoond werden Klieragtighe Ligghaamtjens: deze darm heb ik genoomen van een zekere afgeſtorvene huwbaare Dogter, dewelke bevrugt zynde, van haar vryer wierd verlaten, en door het inneemen van Rottekruyd, haar van 't leven had beroofd; en nadien dit een verfoeyelyke zaak is, word deſzelfs gedarmte als met de voet getrapt, op dat zelfs geen voet in myne Cabinetten zoude ſchynen ledigh te zyn, 't geen ik in alle myne Cabinetten (zoo veel het mogelyk is) zoek te myden, want al wat by my woonen wil, moet niet leedigh, maar werkzaam zyn.

Op het dekzel is een ander glas

N°. LXXIII. geſtelt, waar in een gedeelte van de Herſſene van een Menſch, by na zoo hard als ſteen, en blinkent als Wal-ſchot, welk Wal-ſchot

Cæti etiam non habendum pro ſpermate Cæti, ſed pro Cerebro Cæti minoris, cui nomen caſtinjot.

N°. LXXIV. Pedamentum ſupra quod poſita phiala cum liquore, continens fœtum humanum immaturum ſex circiter hebdomadum, qui arripitur ab exiguo ſerpente Orientali bicolore & nitidiſſimo.

N°. LXXV. Infantis caput vitæ ſpeciem præ ſe ferens, cujus ſuperiore Cranii parte, & Cerebro ablatis, in conſpectum venit Cerebellum cum Vaſis ſanguifluis repletis, nec non dura mater, quæ ſericum album & nitens repræſentat.

N°. LXXVI. Phiala in liquore reſervans Felis fœtum, gemellos imperfectos repræſentantem ſc: octo pedibus, duabus caudis, uno capite, nulliſque oculis donatos.

N°. LXXVII. Pedamentum inſtructum Hepate infantis in forma ſicca, & propter Vaſorum repletionem rubedine perfuſo, in eo luculentiſſime demonſtratur, (quamvis hepar non inmerito poſſit Glandula nuncupari) nullo modo ex Glandulis conſtare.

Not: Hoc objectum eſſe integrum, ne Membrana quidem ambiente ablatâ, ita ut nemini hactenus relicta ſit ſuſpicio, præten-

ſchot ook geenzints te houden is voor 't zaad van een Walvis, maar wel voor de Herſſene van een kleender zoorte van Wal- Viſſchen, die genaamt werd Caſtinjot.

N°. LXXIV. Een Pedeſtal waar op een vles geſtelt is met vocht, in zig onthoudende een onvoldrage Menſche vrughtje van ontrent 6 weken dragens, dat aangegrepen werd van een kleen heel mooy twee-couleurigh Ooſt-Indiſch ſlangetje.

N°. LXXV. Het Hoofd van een Kindje, als levendigh zigh vertoonende, wiens opperſte gedeelte van het Beckeneel afgenomen en het Voorbreyn uitgenomen, zynde, het Achter-breyn met deſzelfs bloed-vaten, als mede het harde Harſſen vlies in 't gezight komen, en is dit vlies blinkend en wit als zyde.

N°. LXXVI. Een onvoldrage blind gebore Katje, onvolmaakte twelingen verbeelende, voorzien met aght pootjens, twee ſtaarten, en een hoofd.

N°. LXXVII. Een Pedeſtal en daar op een gedroogt Levertje van een Kind, wegens de opvullingh der bloedvaten zeer rood, waar in zeer klaar vertoond werd, 't zelve uit geen klieren te beſtaan, (hoewel de Lever in 't geheel, niet zonder reden voor een klier kan werde gehouden.)

Aanm: Dat dit voorwerp ongeſchonde en geheel, ja zelfs, het omvangende Vlies niet is afgenomen, zo datter van niemand gezeght kan wer-

tenſas illas Glandulas eſſe deſtructas, in ita dicta excarnatione, cum hic integrum offeratur Hepar, & quanta ſit differentia inter extremitates horum vaſorum & Renum atque Lienis, in hoc Theſauro quoque luſtrari poteſt: itaque illud, quod putaverunt auctores confici in prætenſis Glandulis, peragitur in extremis Vaſculis, tomenti inſtar tenuibus, & diverſimode ab aliis Viſceribus conſtitutis.

Hæ autem extremitates quidem occurrunt tanquam Glandulæ, verùm ſi quis peculiari encheyreſi repleverit vaſa; reperiet illas, nil eſſe, præter vaſcula nullâ peculiari membranâ obſita, ad quas prætenſas Glandulas non alluunt Vaſa ſanguinea, uti in definitione aſſerunt auctores: ſed ſunt Vaſa ipſa, uti ſæpius dixi, non autem particulares particulæ, Glandularum nomine appellandæ.

Veſicula Fellea quoque ſcatet Vaſculis ſanguineis repletis.

N°. LXXVIII. Phiala ſicca, & in ea Veſicula Humana fellea, quæ quamvis ſolùm inflata, & exſiccata, attamen nitidiſſime absque foveis conſervata, quas foveas vulgo con-

werden, dat die geſupponeerde klieren, in de alzo genoemde ontvleſing zijn verbroken, nadien hier een geheele Lever vertoond werd, en wat een onderſcheid datter is, tuſſchen de uiteynden van deze vaten, en van die der Nieren, als mede van die van de Milt, kan men ook in dit Cabinet zien: zo dat 't geen 't welk de Auteuren gemeent hebben toebereyd te te werden, in die gewaande klieren, het zelve volbragt werd in de uiterſte uiteynden der vaten, die zo fyn zyn als dons, en verſcheidentlyk van geſteltheid van die, der andere ingewanden.

Deze uiteynden komen ons wel voor als Klieren, maar zo imand met een byzondere handelingh deze vaten gevuld heeft, zal hy bevinden dat het niet anders zyn als bloed-vaten met geen byzonder vlies omvangen, tot welke pretenſe Klieren geen bloed-vaten loopen, na de bepaalingh der Autheuren: maar het zijn de bloed-vaten zelfs, gelyk ik veelmaal gezeght heb, en geen particuliere deeltjens, die men de naam behoord te geven van Kliertjens.

De Galblaas is ook zeer ryk van haar opgevulde ſlag-aderen voorzien.

N.LXXVIII. Een droog glas met een menſche Gal blaas, dewelke alhoewel maar opgeblaſen ende gedroogt zynde, nogtans zeer netjes zonder kuyltjens bewaart is, welke zy anders na lange tyd daar in komen te krygen, 't welk ik door de konſt ver-

contrahere ſolent aliquanto temporis ſpatio, id quod arte averti, & ſic naturalem retinuit formam.

verhoed heb, en zoo heeft ſy haar natuurlyke forme behouden.

Præterea ductus Cyſticus hic in conſpectum venit cum ſua tortuoſitate, qua deſtituuntur Veſiculæ felleæ quadrupedum; hanc autem tortuoſitatem primò nobis demonſtravit & per figuras illuſtravit Expertiſſimus Vir Dr. Mauritius ab Reverhorſt, Anat: & Chirurg. Profeſſor Hagæ-comitis: et quod notandum, tortuoſitas hujus ductus producit variis locis in ſua cavitate prominentias, Valvulas repræſentantes, quæ obſtaculo ſunt, ne Veſicula fellea involuntarie ſeſe exoneraret, abſque Veſiculæ ſtimulo.

Daar en boven komt hier ons ook in 't gezigt de Gal-voerder met haar kromme cours, die inde viervoetige beeſten niet te vinden is, welke kromheyd ons eerſt vertoond en afgebeeld heeft den zeer ervaarene Heer Mauritius van Reverhorſt, Profeſſor vande Heel en Sny-konſt in s'Gravenhage: en 't geen verders ſtaat aan te merken, is, dat de kromheyd van deze canaal, op verſcheyde plaatzen in deſzelfs holligheyd eenige verheventheden te wegen brengt, gelyk kleene klap-vlieskens belettende de uytgang vande Gal, buyten natuurlyke ſtimulatie of prikkeling vande Gal-blaas.

Supra operculum huius phialæ occurrit & alia phiala N°. LXXIX notata, Veſiculam felleam fœtus humani continens, hæc quoque inflata, & exſiccata, naturalem retinuit formam, abſque ulla fovea, & ſic repræſentare videtur unionem: vaſcula ſanguinea, quæ per illam diſſeminantur, ſunt repleta, & tanto quidem numero, ut tota Veſicula ex vaſculis conſtare videatur.

Op het dekxel van dit glas is nogh een ander droogh glas geſteld, N°. LXXIX. getekend, waar in een Gal-blaasje van een jong geboore kindje is; dit is ook opgeblaſen en gedroogd, behouden hebbende ſyn natuurlyke forme, zonder eenighe deuken, en zoo ſchynt het te verbeelden een groote hang-paarl: de bloed-vaten die daar door heen loopen zyn vervuld, en dat zoo menigvuldig, dat het ſchynt als of de geheele Gal-blaas alleen uyt bloed-vaten beſtond.

N°. LXXX. Ramus magnus Venæ Portæ Hepatis repletus,

N. LXXX. Een groote opgevuld, en in de voght afhangende tak

pletus, & pendens in liquore, quo ab ambiente membrana & ultimis ſuccoſis extremitatibus ſeparato, ramuſculorum numerus tantus, & extremitates tam ſubtiles ſunt, ut fere ineffabile ſit: illud objectum oculos omnium eorum, qui luſtrarunt, allexit, propter nitorem, & ſtructuram mirandam.

tak vande Poort-ader van de Lever, dewelke van 't omhangende vlies, en uyterſte ſappighe uyteynden ontblood zynde, het getal van de takjens en uyterſte uyteynden zoo ſubtiel zyn, dat het byna onzeggelyk is: die dit voorwerp gezien hebben*, zyn wegens deſzelfs nettigheyd en wonderbaarlyke ſtructuur, als verlokt geworden.

No. LXXXI. Pedamentum, ſupra quod Pueri Pes poſitus eſt, vitæ ſpeciem repræſentans, cujus extremi pedis dorſum aperui, & cutem ex parte ademi, ut Nervi & Vaſcula ſanguinea in conſpectum venirent.

No. LXXXI. Een pedeſtal, waar op gezet is de Voet van een kind, zigh als levendig vertoonende, de rug van deſzelfs voetje heb ik geopend, en het vel voor een gedeelte weggenomen, op dat de Zenuwen en Bloed-vaten in 't gezigt zouden komen.

* No. XXXII. Fœtus humanus trimeſtris in liquore conſervatus, cujus Clitoridis caput inter labia Vulvæ ita prominet, ut fœtus videatur eſſe ſexus maſculini, cum contra ſequioris ſit, & hoc in individuo ſemper reperio, circa ætatem trium, uſque ad quartum menſem, ita ut raro, ſi unquam id à parentibus recte annotatum eſſe exiſtimem, in illorum libellis.

Nuper mulier quædam peperit abortum trium quatuorve circiter menſium, eratque ſexus non maſculini, ſed ſequioris; omnes adſtantes mulieres habebant illum partum pro maſculino ante meum adventum, popter analogiam, nam eo tempore Clitoridis caput ſemper ita prominet, ut mentiatur membrum virile; temporis autem ſucceſſu labia magis magiſque augentur, & ita prominent, ut tandem caput clitoridis viſum fere fugiat.

ASSER

ASSER III^s. & Major.

N°. LXXXIII. Renis humani dimidia pars, in qua Papillæ integræ & illibatæ conſpiciuntur, idque in liquore.

N°. LXXXIV. Phiala, in liquore continens Renem Juvenis, cujus Ren ſuccenturiatus tanquam Glans cupulæ, ſuperiori parti Renis inſidet.

Not: Hoc & præcedens objectum nitidiſſime præparata, ſuperbiunt vaſis arterioſis, & quod conſideratione dignum eſt, Renes ſuccenturiati rariſſime, ſi unquam, figuram certam in corpore humano reſervant,

N°. LXXXV. Semi Ren humanus in phiala ſicca reſervatus, hujus Arteria, ſimul & Vena repletæ ſunt, & corpuſcula rotunda, quæ ante repletionem, & diſſolutionem, ceu Glandulæ apparebant, in hoc objecto diſſolutæ ſunt, id quod indicio eſt, dicta corpuſcula nil eſſe, niſi circumvolutiones Arteriolarum, vel Vaſorum ſanguineorum extremitates.

Supra operculum

N°. LXXXVI. Portio Renis humani, cujus Venam re-

De IIIe. groote PLANK.

N°. LXXXIII. De helft van een menſche Nier, waar in de ongeſchondene en geheele Tepeltjens gezien konnen werden, en dat in een voght.

N°. LXXXIV. Een Nier van een Jonghe in de voght, alwaar de Bynier op de bovenſte zyde vande Nier geſeten is, als een aker in ſyn kelk of dop.

Aanm. Dat dit en 't voorgaande voorwerp, zeer net toebereyd zyn, met haar opgevulde Slag-aderen, en 't geen aanmerkens waardig is, deze By-nieren zyn zelde, of noyt van een en de zelve figuure in de menſchen.

N°. LXXXV. Een halve Nier van een menſch in een drooghe vles, wiens Slag-ader, en te gelyk de Ader vervult zyn, en zyn de ronde lighaamtjens, dewelke voor het opvullen, en ook voor de diſſolutie, haar als kleene kliertjens vertoonden, zyn nu in dit voorwerp ontdaan, 't welk een bewys is, dat die gezeyde lighaamtjens niet anders zyn, als een omwinding der Slag-aderkens of van bloedvaatjens uyteynden.

Boven op 't dekzel,

N°. LXXXVI. Is geplaaſt een gedeelte van een menſche Nier, wiens

replevi, ut differentia appareret inter Venæ & Arteriæ ultimas extremitates, ſuntque dictæ Venæ extremitates tam mirifice conſtructæ, ut nequeam illud verbis exprimere, Clariſſ. Malpichius, & Bellinus, poſt ſe venturis, ne ſpicilegium quidem reliquiſſe videbantur, circa illud, ſed multa adhuc neglexerunt, quæ tanquam in Democriti puteo abſcondita manſerunt, neque id mirum, cum Renes tam admirandæ ſint ſtructuræ, ut vix ac ne vix quidem ſculptores, etiam periſſimi, ſuo cælo veram ſtructuram illam perfectiſſime poſſint exhibere.

In præcedentibus Theſauris Anatomicis reperiuntur varia in Renibus notatu digna, quorum objecta, in liquore conſervata ſunt: nunc verô inſatiabili deſiderio & labore indefeſſo, ulterius progreſſus, hæc & alia in Renibus, balſamo induratis, demonſtro, quæ ſpectatores attonitos faciunt; & quamvis millena poſſideam Anatomica, quibus Atheismum debellare queamus, illud unicum ſufficeret.

Notandum ulterius quoque ſc:

wiens Ader ik gevuld hebbe, op dat men het onderſcheyd der aderen en ſlagaderen eynden ſoude konnen ſien, zynde de uiteynden der Aderen zoo wonderlyk van toeſtel, dat ik onmagtig ben zulx met woorden te uyten: de zeer wydberoemde Heeren Malpichius en Bellinus, ſchenen geen naleſing daar ontrent naargelaten te hebben, maar ſy hebben nog al veel over het hoofd gezien, 't welk als inde put van Democritus nogh is verborgen gebleven, en wat wonder, nadien de Nieren zoo wonderbaarlyk van ſtructuur zyn, dat de allerbequaamſte plaatſnyders nauwlykx de waare geſtalte daar van zoude konnen verbeelden.

In de voorgaande Anatomiſche Cabinetten komen ons veele zaaken inde Nieren voor, die in een voght bewaart zyn; maar nu door een onverzadelyke luſte en begeerte, en niet zonder onvermoeyden arbeyd verder en verder voortgaande, toone ik deze, en geene dinghen inde Nieren, die door een balſamatie verhard zyn geworden, waar van de beſchouwers verſteld ſtaan: en hoewel ik duyſende Anatomiſche zaaken beſit, waar mede men het verzaken vande Godheyd tegen gaan kan, zoo zoude dit alleen genoeg zyn.

Aanm. verders, datter ook een zeer groot

ſc: ſummam eſſe differentiam inter extremitates Venarum & Arteriarum aliorum viſcerum, quod admiratione dignum eſſe cenſeo, cum illud hactenus à nemine, (quod ſciam) ſit divulgatum.

Præterea Venularum renum tantus eſt numerus, taliſque ſubtilitas, ut oculos effugerent, etiam lynceos, ſi non armati, admoverentur.

Illud autem eſt, quod in ſuperioribus Theſauris ſcripſeram, ſc: mihi novas apparentias in Renibus occurriſſe, quas ulterius me indagaturum promiſeram.

In hoc Theſauro X quoque inveniuntur objecta Renalia ex homine deſumpta, in quibus non ſolum luculenter apparet, quid judicandum ſit de prætenſis Glandulis Renalibus, verum etiam quid inveſtigatoribus Renum impoſuerit, ſc: in Renibus indagandis ſæpiſſime occurrunt corpuſcula rotunda Glandulas mentientia, quæ revera nil ſunt, niſi Arteriolarum ultimæ extremitates contortæ; cum autem exactiſſime repleantur Arteriæ Renales, diſſolvuntur vel expanduntur, quemadmodum fili glomer, ita ut nil minus ſint, ſicuti dixi, quam par-

groot onderſcheyd ontſtaat, tuſſchen de uyteynden der Aderen en Slagaderen van de andere ingewanden, 't welk ik oordeele verwonderinge waardig te zyn, nadien zulkx (myns wetens) van niemand tot nogh toe bekent gemaakt is.

Daarenboven zyn de Aderen der nieren zo groot in getal; en van zo een ſubtielheyd, datſe haar voor onſe oogen zoude verbergen, ten waare men daar toe 't gebruyk der vergroot glaſen tot hulp quam te nemen.

Dit is 't geen ik inde voorgaande Cabinetten geſchreven had, namentl: dat my eenige nieuwe verſchynzelen in de Nieren voorquamen, dewelke ik beloofde nader te zullen uytvorſſen.

In dit X Cabinet werden ook voorwerpen van menſche Nieren gevonden, waar in duydelyk blykt, niet alleen wat daar ſy te houden van de prætenſe Klieren der Nieren, maar ook wat de onderſoekers van de zelve verleyd heeft, namentl. in het doorzoeken der Nieren komen ons dikwils ronde lighaamejens te vooren, dewelke gelyk ik gezegt heb, waarlyk niet anders zyn; als een omwinding der uyterſte uyteynden der ſlagaderen vande Nieren; maar als men de Slag-aderkens tot het uiterſte komt te vervullen zoo ontdoen haar de zelve gelyk een klouwe gaare, zoo dat ſy niet minder zyn, als deelen, die op haar zelfs beſtaan, en met een vlieske overtrokken zyn, zon-

 der

partes per ſe ſubſiſtentes, & peculiari membranula obductæ, ſine quo immerito dicuntur Glandulæ. Interim conſiderandum ejuſmodi contorſiones vaſorum ſang: nuſquam in cæteris viſceribus reperiri.

N°. LXXXVII. Phiala ſicca, & in ea, Renis humani ſemiſſis, hujus membrana propria ex parte ablata, perſpicue videre licet Vaſorum Arterioſorum et Venoſorum extremitates per ſuperficiem reptantes.

Huic objecto cohæret adhuc portio Ureteris, ſuis Arteriolis replæta.

Supra hujus phialæ operculum collocata eſt

N°. LXXXVIII. Dimidiata pars Renis juvenis, in cujus ſuperficie interiore plurimæ occurrunt Glandiformes particulæ rotundæ, quæ Glandulas mentiuntur, illa autem, ut ſupra dixi, nil ſunt, niſi Arteriolæ cortortæ, quarum nonnullæ hic diſſolutæ, in ductus Bellinos degenerant; facie exteriore eadem fere apparentia in conſpectum venit.

N°. LXXXIX. Phiala in liquore continens Lienem huma-

der het welk zy te onregt Kliertjens geheten zyn; en ſtaat ondertuſſchen aan te merken, dat ſoodanige omwindingen der bloetvaten in geen der andere ingewanden gevonden worden.

N°. LXXXVII. Een droogh glas, en daar in een halve menſche Nier, wiens eygen vlies ten deelen afgenomen zynde, men zeer klaar zien kan, hoe de uyteynden vande Slag-aderen, en Aderen over de oppervlakte loopen.

Aan dit voorwerp is nog vaſt een gedeelte vande Pis-leyder met haar opgevulde Slag-aderen.

Boven op 't dekxel is geplaaſt

N°. LXXXVIII Een halve Nier van een jonghe, in wiens inwendighe oppervlakte ons zeer veel ronde en als klierwyſe lighaamtjens te vooren komen, die Klieren ſchynen te zyn, dewelke, gelyk ik voorheen heb geſegt, niet anders te zyn, als in een gekronkelde bloed-vatjens, waar van eenighe hier ontdaan zyn, eyndelyk veranderen die in de waterkanalen van Bellinus: aande buytenſte zyde komt ons by na het zelve verſchynzel te voore.

N°. LXXXIX. Een vles met voght en daar in de Milt van een menſch,

manum, cujus Arteria ex parte repleta: in eo luculenter videri poteſt, nullas fibras tranſverſales in Liene Humano reperiri, ſicuti in Liene vitulino: decepti enim fuerunt, qui exiſtimarunt humanum in eo, cum vitulino, convenire.

Præterea hactenus nemo luculenter demonſtravit in Liene ſive humano, ſive vitulino, aut Glandulas aut Cellulas, reperiri, & hæc in præcedentibus Theſauris ſatis ſuperque demonſtravi.

N°. XC. Magna portio Lienis humani, in liquore conſervata, hujus Arteria, ut & Vena, ita ſunt repletæ, ut tota quanta ſumma rubedine ſint perfuſæ.

In hoc objecto vaſorum extremitates ſuccoſæ ſeu pulpoſæ variis in locis ſuperſtites ſunt adhuc, eaſque pro Glandulis habuerunt autores, cum contra tantum continuationes ſint vaſorum, nulla peculiari membranula præditæ.

No. XCI. Pedamentum rotundum, ſupra quod poſitus Lien vitulinus, cujus Arteria ex parte repleta.

Not: 1°. Quod rami Arteriæ ſplenicæ vitulinæ, comites ſint Sulcorum, qui loco Venæ in

menſch, wiens Slag-ader ten deele opgevult is, daar in kan men zeer klaar zien, datter geen overdwerſſe fibren of draaden inde Milt van een menſch gevonden werden, als wel in de Milt van een kalf: want ſy zyn alle te gelyk bedrogen geweeſt, die gemeent hebben, dat de Milt van een kalf daar in overeen quam met die van een menſch.

Daarenboven heeft niemand tot nog toe aangetoond, dat 'er inde Lever 't ſy van een menſch of kalf, eenige Klieren, nog ook byzondere vertrekjes gevonden werden, dit heb ik inde voorgaande Cabinetten overvloedig genoeg getoond.

N°. XC. Een groot gedeelte van een menſche Milt inde voght, deſzelfs Ader en Slag-ader zyn zoo vervult, dat ſe geheel en al zeer rood is.

In dit voorwerp zyn nog op verſcheyde plaatzen de ſappige of mergagtige uyteynden aan vaſt, dewelke de auteuren gehouden hebben voor Klieren, maar in tegendeel, zyn 't niet anders als het vervolg vande bloedvaten met geen byzonder vlies onvangen.

No. XCI. Een rond pedeſtal waar op een kalfs Milt, wiens Slag-ader ten deele vervult is.

Aanm. Ten 1e. dat de takken van deſe Slag-ader inde kalveren de groeven vergeſelſchappen, die in plaats

in hoc viſcere vitulino repe-riuntur.

2°. Videri hic poteſt, quomodo Vena ſplenica in Liene vitulino, quam primum Lienem intraverit, ſtatim poroſa fiat, & in progreſſu magis magiſque diſpareat, tandemque evaneſcat, Arteriam relinquens.

3°. Conſtat Lienem vitulinum valde fibroſum eſſe, fibraſque maxima ex parte eſſe tranſverſales, id quod in ſequenti objecto luculenter apparet.

N°. XCII. Segmentum dicti Lienis vitulini, ita præparatum, ut tranſverſales fibræ luculentiſſime in conſpectum veniant.

N°. XCIII. Pedamentum rotundum, cui impoſitus Lien fœtus humani, ambiente membrana non ablata: hujus Arteria repleta, extremitates ultimæ ultimæ ſub membrana ſeſe videndas exhibent.

A latere conſpicitur quoque Pancreas, ob ſæpius dictam rationem, rubicundiſſimum.

N°. XCIV. Segmentum magnum Lienis humani, membranâ ambiente non deſtitutum: in hoc objecto luculentiſſime patet, hoc viſcus nil minus,

plaats vande Ader in dit voorwerp werden gevonden.

Ten 2e. kan men hier ook zien, hoe dat de Milts Ader in een kalf, zoo dra ſy inde Milt gekomen is, aanſtonts poreus word, en meer en meer voorlopende, en verminderende, werd ſy als vernietigt, de Slagader verlatende.

Ten 3e. blykt het dat de Milt van een kalf zeer fibreus is, welke fibren voor een groot gedeelte overdwers lopen, 't welk in 't navolgende voorwerp zeer duydelyk voorkomt.

N°. XCII. Een ſtuk vande geſeyde kalfs Milt, zoo toebereyd, dat de overdwerſſe fibren ons zeer klaar in 't geſight komen.

N°. XCIII. Een ronde pedeſtal, en daar op een geheele Milt van een jong geboore kind, waar van het vlies daar het mede bekleet is, niet is afgedaan: deſzelfs ſlag-ader vervuld zynde, vertoonen haar de uyterſte uyteynde onder het vlies.

Aan de zyde kan men ook het Maaghe kuſſen zien, dat mede zeer rood is, om de reden, voor heen dikmaals vermelt.

N°. XCIV. Een groot ſtuk van een menſche Milt, dat nogh omvangen is van ſyn vlies: waar in zeer klaarlyk blykt, dat dit ingewand niet minder als uyt klieren beſtaande is, want de vaten daar van zyn

minus, quam ex Glandulis eſſe conſtitutum, Vaſa autem longe differre circa illorum extremitates, ab iis, quæ Renes & Hepar conſtituunt, ita ut illorum officium non conſiſtat in Pororum, nunquam viſui exhibitorum, differentia, ſed in vaſculorum extremorum, diverſa ſubſtantia, configuratione, & reptatu: cum autem nunc illa omnia clare demonſtrem, ſc: ſubſtantiam dictorum viſcerum, (ſine excarnatione futili) conſtare, non ex prætenſis Glandulis, quas nemo hactenus mihi demonſtrare potuit; jure merito (quod olim ignominioſe factum) nemo in poſterum me habebit pro Glandularum viſcerum deſtructore.

zyn geheel anders geſtelt, als die, welke de Nieren en Lever te ſamenſtellen, zoo dat het onderſcheyd harer werking niet beſtaande is in de verſcheydentheyd der ſweetgaatjens, die nooyt van ymand zyn voor oogen geſtelt, maar inde verſcheydentheyt van loop, figure en ſubſtantie van 't uyterſte der vaten: en nadien ik nu de gezeyde Ingewanden zeer klaar kome te vertonen (zonder onnutte of ydele excarnatie) dat dezelve niet beſtaan uyt zoo genaamde Klieren, welke my niemand tot nogh toe heeft konnen vertoonen, ſoo en ſal my niemant met recht kunnen beſchuldigen van te ſyn een deſtrueerder der klieren, gelyk voor deſen verſmadelyk gedaan wierd.

* No. XCV. Phiala ſicca, in qua ſuſpenſa, Colis cum Coliis ſuis, ex infante.

Scrotum nitidiſſime præparatum, naturalem retinuit formam, colore rubicundiſſimo, propter vaſorum ſanguineorum repletionem.

Cum autem Scrotum inflatum ſit, tubulo inter Cutem & Membranam Darton (mihi Celluloſam) introducto, Penis quoque flatu ſeſe erexit; & cum ſcroti membrana Celluloſa continua ſit, per totum corpus, ratio eſt, quare homines tempore æſtivo, (magnâ ſtrage factâ in bello) occiſi, & ſupra dorſum decumbentes, intra viginti quatuor horas ſæpiſſime Penem habeant erectum, idque propter humorum fermentationem in dicta Tunica Celluloſa, cujus ope totum corpus, ne Capite quidem excepto, mirum in modum extenditur.

Cum olim interrogarer à quodam Dno. qui in caſtris verſatus erat, quæ cauſa eſſet ejus erectionis in demortuis, rationem ve-

ram dare non potui, jam verò illud vidi in cadavere cujuſdam viri, violenta morte cultrô occiſi, cujus cadavere ad putredinem & fermentationem redacto, membrum virile erectum invenimus.

Supra operculum reperitur alia phiala

Nº. XCVI. In liquore continens foetus humani Anum, vitæ ſpeciem repræſentantem, cum ſuis rugis, & parte inferiore lineam prominentem, eſtque hæc præparatio nitidiſſim.

Boven op 't dekxel is geſtelt een ander glas met voght

Nº. XCVI en daar in den Aars van een jong Kindje, als of het levendigh was, met deszelfs ployen en onderſte uitpuylende ſtreep, en is dit voorwerp zeer net gepræpareert.

* Nº. XCVII. Segmentum Penis in liquore, cujus tria Corpora Nerveo-ſpongioſa, ceraceâ materiâ rubrâ repleta; in hoc objecto quoque viſui occurrunt vaſa ſanguinea repleta, quæ per Penis dorſum & à latere decurrunt.

* Nº. XCVIII. Phiala in liquore conſervans, Penis virilis portionem anteriorem.

Not. Sicuti Penis pone Glandis coronam abſciſſus, ita quoque ante coronam portio eſt ablata, caſtitatis cauſa.

In hac portione glandis, ſi faciem intuearis poſteriorem, occurrunt verſus Glandem duo Corpora Nerveo-ſpongioſa majora, ut & Corpus Nerveo-ſpongioſum minus, quod Urethram ambit: Cum contra, ſi facies anterior perluſtretur in conſpectum venit quartum Corpus Nerveo-ſpongioſum, id autem nil eſt, niſi continuatio Corporis Nerveo-ſpongioſi minoris, Glandem ambientis. Vide quid ſuper hac re ſcripſerim, & delineari curaverim in obſervationibus meis Anatom. Chirurgic.

In ſuperiore hujus objecti parte comparent quoque Papillæ nervoſæ, quas delineari curavi in Theſaur. Anatom. & quas Vir Sagaſiſſimus Morgagnus pro Glandulis deſcripſit & delineari curavit.

Supra Corpus Nerveo- ſpongioſum minus, duo viſui occurrunt vaſa ſanguinea abſciſſa.

Cum

Cum autem hæc omnia ceraceâ materiâ rubrâ ſint repleta, oppido quam bene illa videri poſſunt.

* No. XCIX. Pedamentum & ſupra illud rupes ex fruſtis alterius rupis concinnata, in cujus cavo phiala magna, in qua Teſticulus humanus magnus diſſolutus continetur : quam tenuia ſint illa vaſcula Teſticulos maximâ partê conſtituentia, cum ſeminali materia ſint deſtituta, videri hic poteſt; tomenti enim inſtar tenuia ſunt, in quibus tamen ſeminis rudimentum conficitur, nullis intercedentibus prætenſis Glandulis, & quid obſtaret? quo minus cætera viſcera, quæ fere ex ſolis vaſis conſtant, abſque Glandulis, liquores requiſitos conficere valerent.

* No. C. Teſticulus humanus aliô modô, ſc: ſeminali materiâ expreſſâ, præparatus, ita ut Vaſcula Teſticulum conſtituentia, adeo tenuia ſint, ut telæ aranearum ſpeciem referre videantur, attamen illa eſſe cava hactenus inconcuſſum eſt.

* N°. CI. Hominis Veſiculæ ſeminales, ſemine adhuc turgidæ, cum ſuis Vaſis Ejaculatoriis, Proſtatis, & Capite Gallinaginis, (ſeu Caruncula,) cum roſtro Gallinaginis Graſii.

N°. CII. Infantis Sternum cum abſciſſis Cartilaginibus Coſtarum ; hæc autem tam bene præparata ſunt, ut cartilagines ceu pellucidæ ſint.

Præterea vaſa Arterioſa optimè ſunt repleta, non ſolum ea, ſupra ſternum & coſtarum Cartilagines ſita, verum etiam illa, quæ repunt ſub ſterno, & Mammariæ internæ audiunt.

N°. CII. Het Borſtbeen van een jongh Kind met de afgeſnedene Kraakbeenderen der Ribbens : dit is zoo wel toebereyd, dat de Kraakbeenderen als doorſchynende zyn.

Daarenboven zyn niet alleen de ſlag-aderen, die over het Borſtbeen en Kraakbeenderen der Ribbens loopen, maar ook die, dewelke onder het borſt-been paſſeeren, die men de inwendige Mams ſlagaderen noemt, zeer mooy vervuld.

* CIII. Glans Penis humani integra, cum portione Penis. Quamvis corpora Nerveo-ſpongioſa ceraceâ materiâ rubrâ repleverim, Glans integra candida remanſit, idque propter inflationem membranæ celluloſæ ſub Glandis Epithelia ſitæ.

* Nº. CIV. Pedamentum & ſuper illud duo ſegmenta Penis virilis; cum autem Penis fuerat inflatus, balſamo præparatus, & induratus, oppido quam bene conſpectui prodeunt tria corpora Nerveo-ſpongioſa cum Urethra & Septo.

* Nº. CV. Phiala ſicca, & in illa pueri Penis, cum annexo Scroto, vitæ ſpeciem repræſentans.

Not: Horum objectorum Tunica cellulofa inflata, & ſic Penis quidem rigidus factus, enimverò illud ſola inflatio dictæ Tunicæ excitavit, corporibus nerveo-ſpongioſis contractis, & non expanſis. Scroti & Penis cutis, variis locis abſciſſa, ut Tunica celluloſa, ut & Scroti Septum viſui occurrant; & quod conſiderandum, Septum cum Tunica celluloſa continuans, æque bene inflatum & celluloſum eſſe, ac Tunica celluloſa Scroti, quæ Dartos vulgo nuncupatur, luſtrari hic poteſt.

* Nº. CVI. Uterus humanus ſcirrhoſus factus, & in majorem molem extenſus, id quod in vetulis aliquoties obſervavi; præterea ex ſuperficie ſuperiore alter, & exiguus ſcirrhus, emergit, ut & Ovaria, Ovorum ductus, (Tubæ Fallopianæ dicti) ſatis bene diſpoſita; & hæc omnia in liquore.

* Nº. CVII. Phiala in liquore continens, Uterum humanum cum annexis, (abſque pudendis); unum ex Ovariis corruptum, & à me apertum, nil niſi materiam hæterogeneam continebat, id quod ſpinulâ intruſâ indigitatur.

* Nº. CVIII. Partes generationis puellæ (pudendis abſciſſis) hiſce quoque annectuntur portio Inteſtini recti, ut & Veſica integra. Cum autem Uterus inter Inteſtinum rectum & Veſicam ſemper poſitus ſit, denotat homines inter ſtercus & urinam naſci: hæc omnia colore carneo ſuperbientia, vitæ ſpeciem repræſentant.

* Nº. CIX. Phiala in liquore continens Uterum humanum cum annexis Ovariis, Tubis Fallopianis, Fimbriis, Ligamentis, & portione Vaginæ: cum autem omnes hi tres Uteri cum annexis, liquore innatent, & per conſequens locum naturalem non obſervent, in uno ex duobus diverticulis inferioribus hujus Theſauri reſervatur Uterus humanns cum annexis in forma ſicca, cum appenſis litteris A. B. C. &c. in elucidationem præcedentium Uterorum in liquore conſervatorum, ratione ſitus illarum partium.

Nº. CX.

N°. CX. Fœtus humanus quatuor circiter menſium & dimidii, portioni Placentæ Uterinæ inſidens, in cujus ſiniſtra continetur ramus Acaciæ Spinoſæ.

N°. CX. Een Kindje van omtrent vier maanden en een half dragts, zittende op een gedeelte van een Moerkoek, in wiens handje onthouden werd een tackje van de Acacia Spinoſa.

N°. CXI. Ovum gallinaceum caudatum.

N°. CXI. Een henne Ey met een ſtaart.

N°. CXII. Phiala liquore repleta, in qua infima portio ſpinalis Medullæ Humanæ, cum annexa Cauda equina, quæ cauda, nil, niſi faſciculus Nervorum artubus inferioribus ſpiritus animales proſpicientium.

N°. CXII. Een vles met voght en daar in het onderſte van 't Rugge-mergh van een menſch met desſelfs paarde ſtaart, 't welk niet anders is, als een bondel van Zenuwen, die na de onderſte leden lopende, haar voorraat verſchaffen van geeſten.

Objectis ſupra tribus Aſſeribus latioribus jam abſolutis, me nunc confero ad tres Aſſeres anguſtiores, continentes objecta varia rara ſc:

Nadien nu de drie groote en breede planken beſchreven zyn, zal ik nu overgaan tot de drie ſmaldere plancken, waar op mede verſcheyde raare voorwerpen gevonden werden,

ASSER MINOR Iˢ.

De Iᵉ. kleene PLANK.

N°. CXIII. Phiala ſicca, & in illa portio Cutis fœtus humani immaturi, per quam disſeminantur vaſcula ſanguinea tenuiſſima & rubicundiſſima.

N°. CXIII. Een gedeelte van 't Vel van een onvoldraage Kindje, waar door heen zeer veel roode en fyne bloed-vaatjens loopen.

N°. CXIV. Phiala in liquore continens portionem Spinæ dorſi, in qua occurrit portio Spinalis medullæ, cujus cortex in medio medullæ ſitus, ex

N°. CXIV. Een glas met voght in zigh onthoudende een gedeelte van de Rugge-graat, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't Rugghe-mergh, wiens ſchorſſige ſubſtantie in 't midden van de mergagh-

ex meris Arteriolis hic repletis conſtans, rubicundiſſimus ſeſe videndum exhibet cortex.

aghtige geplaaſt zynde, ziet men te beſtaan alleenlyk uyt bloed-vaatjens, waar door die ſchorſighe ſubſtantie zigh hier zeer rood komt te vertoonen wegens het opvullen.

No. CXV. Capſula quadrata ex ligno juglandino confecta, in ſe continens Tibiam cum extremo pede infantis, balſami ope indurata.

Not. Cutis vaſcula ſanguinea repleta tam numeroſa, ut delectatione ſatiari haud potuerint ſpectatores.

No. CXV. Een vierkante Nooteбooms Doosje, en daar in een Scheenbeentje met de uyterſte voet van een Kindje door het balſemen hard gemaakt.

Aanm: De opgevulde bloed-vaatjens van 't Vel zyn zoo menigvuldigh, dat de aanſchouwers haar niet genoeg konnen verſadigen in het aanſchouwen.

No. CXVI. Portio Diaphragmatis, de qua idem dicere auſim, quod de pede dicto, ratione multitudinis & ſubtilitatis vaſculorum, omnia enim ſunt ad extremum uſque repleta.

No. CXVI. Een gedeelte van het Middel-rift, waar van ik 't zelve zoude durven zeggen, als van de voet, wegens de menighte en ſubtielheyd der Bloedvaten, want alle zynſe tot het uyterſte toe vervult.

No. CXVII. Portio Omenti in forma ſicca, quod quamvis tenue ſit inſtar telæ aranearum, ſæpius tamen incraſſatur, & tam ponderoſum occurrit, ut Veſalius invenerit Omentum V. librarum pondere.

No. CXVII. Een droogh gedeelte van 't Net, 't welk zigh hier zoo fyn opdoet, als een ſpinnewebbe, eghter kan het dikmaals zoo verdicken en verſwaaren, gelyk Veſalius voorgekomen is, dat het vyf ponden konde haalen.

No. CXVIII. Sternum cum annexis cartilaginibus Coſtarum fœtus ſeptem à geſtatione menſium.

Not: Facie anteriore indigitatur Cutis cum ſuis vaſculis ad extremum uſque repletis; facie poſteriore ſubjicitur oculis Mem-

No. CXVIII. Het Borſt-been met de Kraak-beenderen van de Ribbens van een Kindje van ſeven maanden draghts.

Aanm: de voorſte zyde vertoonen zigh de bloed-vaten, van 't vel die tot het uyterſte toe opgevuld zyn: aan de agterſte of binnenſte zyde komt ons voor een gedeelte van 't Borſt-vlies, wiens

Membranæ Pleuræ portio, per quam myriades Vaſculorum tomenti inſtar tenuium repunt, quæ tamen ad unum uſque repleta ſunt.

wiens bloedvaatjens zoo fyn zyn, als dons, eghter zyn ſy tot een toe, geheel opgevuld.

N°. CXIX. Portio Splenis vitulini, in qua occurrit Venæ Splenicæ vitulinæ poroſitas, id quod in homine locum non habere ſupra monui.

No. CXIX. Een gedeelte van een kalfs Milt, waar in men de poreusheyd van de Milt-ader kan zien, 't welk in de menſch geen plaats heeft, zoo als ik te vooren gezeght heb.

N°. CXX. Gabata lignea curioſa, in qua cirma Inteſtinorum tenuium ex juvene, ſuntque Inteſtina nitidiſſimè præparata & ſumma rubedine perfuſa, propter vaſorum repletionem.

N°. CXX. Een houte curieuſe Komme vervuld met alle de dunne Darmen van een jonghe, zeer net gepræpareerd en zeer rood, wegens de opgevulde Bloed-vaten.

No. CXXI. Tibia infantis dempto Pede extremo, ut & Femore, per cujus Cutem vaſorum ſanguineorum extremitates, ita repletæ, ſuperbiunt, ut illorum reptatus & conſtitutio accuratè poſſit videri.

No. CXXI. Het ſcheen-been van een kind, zonder de uyterſte Voet en Dye, door wiens Vel, de uyteynden der Bloed-vaten gevuld zynde, zoodanig lopen, dat men de waare cours en geſteldheyd daar van zien kan.

No. CXXII. Phiala liquore repleta, aliam phialam liquore repletam continens, ſupra cujus ſuperficiem expanſa eſt portio Omenti fœtus humani nitidiſſima, in qua videre licet, quo modo in principio aggregetur Pinguedo in cellulis ſuis.

N°. CXXII. Een vles met voght in zigh een andere vles met voght behoudende, over wiens oppervlakte uytgeſtrekt is een gedeelte van 't Net van een jong geboore kindje, 't welk zeer cierlyk zynde, ons aantoond de manier en wyze hoe het Vet zigh komt te vergaderen in haar cellekens.

N°. CXXIII. Pedamentum, cui impoſita eſt portio Pulmonis fœtus humani, cujus Arteriæ ad ultimum uſque ſunt re-

N°. CXXIII. Een pedeſtal, waar op gezet is een ſtuk van de Longh van een jongh geboore kindje, wiens Slag-aderen tot het uyterſte toe opgevuld zyn, waar door de geheele portie

repletæ, unde integra portio rubicundiſſima viſui occurrit.

Spinulæ Opuntiæ Americanæ majoris, indigitant admirandum reptatum & numerum Arteriolarum hujus viſceris.

No. CXXIV. Hominis Utraque Palpebra, quarum ſuperficies interna plurimis gaudet Papillis nerveis, unde Palpebræ intrinſecus adeò ſunt ſenſibiles, ut vix poſſint perpeti ullum attactum, vel aliquid arenoſi, aut quid heterogenei alterius naturæ.

In dicto objecto comparent, non ſolum puncta Lachrymalia, verum etiam oſcula ductuum Excretoriorum in Palpebrarum limbo ſitorum, à Clariſſ. Profeſſoribus Meybomio & Morgagno, in ſcriptis ſuis depictorum.

Circa hæc oſcula in limbo ſita, obſervavi, illa nil eſſe, niſi oſcula Canaliculorum ſerpentino reptatu reptantium: hi autem canaliculi continuant cum Arteriolarum extremis, ſicuti extremitates Arteriolarum Renum cum ductibus urinoſis, à Clariſſ. Bellino, & poſtea à me & aliis depictis.

Noli interim credere L. B. hoſce canaliculos ortum habere ex prætenſis Glandulis, nam in

portie ons zeer rood voorkomt.

De doorntjens van de groote gedoornde Weſtindiſche Vygen, wyzen ons aan die wonderbaare cours, en 't groote getal der uyterſte eynden der Slag-aderken van dit ingewand.

No. CXXIV. Beyde de Ooghſchellen van een menſch, welkers inwendighe oppervlakte met zeer veel Zenuw-tepeltjens voorzien zyn, waar door de Ooghſchellen van binnen zoo gevoeligh zyn, datze naulyks eenig aanraken, ook geen zand of yets vreemds verdragen konnen.

In dit voorwerp doen haar niet alleen op de Traan-ſtippen, maar ook die mondekens van de uytgevende canaaltjens, dewelke in de rand der Oogh-ſchellen zitten, dewelke van de Heeren Profeſſoren Meyboom, en Morgagnus afgebeeld zyn in haar ſchriften.

Ontrent deze gezeyde mondekens heb ik geobſerveert, dezelve niet anders te zyn, als openingjens van kleene ſlangs-wyze lopende canaaltjens, dewelke continueel en vereenigt zyn, met de uyteynden der Slag-aderkens, gelyk de uyteynden der Slag-aderkens van de Nieren met die der Piscanaaltjens, dewelke van de Prof: Bellinus, en na heen van my, en ook van andere afgebeeld zyn geworden.

Wilt ondertuſſchen W. L. voor geen waarheyd aannemen, dat deze gezeyde canaaltjens haar oorſpronk zoude hebben uyt gepretendeerde en

infarciendo Arterias in confinio ſitas, illi Canaliculi quoque replentur, ita ut continua ſint corpuſcula.

N°. CXXV. Phiala in liquore conſervans Oculum humanum, eoque forcipe aperto, in conſpectum veniunt ſequentia.

1°. Portio Scleroticæ & Corneæ tunicæ, ut & Tunica Ruyſchiana, & Choroidea; & quanta differentia ſit inter choroideam & Ruyſchianam videri hic poteſt.

2°. Tunica aranea è medio emergens.

3°. Ligamentum ciliare ejuſque

4°. Proceſſus, ut &

5°. Iris, nec non

6°. Circulus in ambitu Pupillæ, qui conſtat ex fibris motricibus Pupillam conſtringentibus.

Conſiderandum ulterius, ſc: quod

7°. Oculi ſuperficies externa hic facta ſit interna, ut ſupra dicta melius in conſpectum venirent.

N°. CXXVI. Fundus Veſicæ humanæ, in forma ſicca, ſupra pedamentum: per hanc Veſicæ humanæ portionem repunt

en ingebeelde Kliertjens, want ik heb meermalen bevonden, wanneer ik de dight byſittende ſlagaderkens vervulde, dat alle deſe Canaaltjens ook vol liepen, zoo dat zy continueele lighaamtjens zyn.

N°. CXXV. Een vles met voght, waar in bewaard werd het Oogh van een menſch, 't welk met een ſchaartje geopend zynde, haar deze navolgende zaken opdoen.

Ten I^e^. Een gedeelte van 't Witte, en ook het Hoorn-vlies, daar nevens het Ruyſchen en Aderlyke vlies, en wat een onderſcheyd datter is tuſſchen deze twee kan men hier zien.

2e. Het Spinne-webs wyze vlies, komt hier uyt het midden te voorſchyn.

3e. De Hayr-band, en deszelfs

4e. Voortgang, als mede

5e. De Regen-boogh, ook

6e. Die circul in de omtrek van de Ooghappel, dewelke beſtaat uyt bewegende draaden, dewelke den Oogh-appel toetrekken.

Staat verders te conſidereeren, namentlyk,

7e. Dat de buytenſte oppervlakte van 't Oogh hier voorkomende, de binnenſte is, ten eynde het boven vermelde te bequamer konde gezien werden.

No. CXXVI. De grond van een gedroogde menſche Water-blaas, ſtaande op een pedeſtal, door dezelve loopen ontelbaare cierlyk opgevulde bloed-vaten, welkers cours geen

punt Vaſa ſanguinea innumera egregie repleta, horum reptatus minime convenit, cum iis, quæ diſſeminantur per Cutem, Renes, Lienem, Hepar, & alias partes.

N°. CXXVII. Fruſtum magnum ſubſtantiæ Oſſeo-ſpongioſæ: ſupra fruſtum Rupis poſitum, illud autem fregi à fruſto ejuſdem ſubſtantiæ tam prodigioſæ magnitudinis, & ponderoſitatis, ut vix è terra elevare potuerim; cum autem partim ad amuſſim reſpondeat interiori ſubſtantiæ Oſſeo-ſpongioſæ, quæ reperitur in Epiphyſibus oſſium humanorum, partim quoque in oſſibus ſpongioſis Narium vitulorum, excogitare nequeo, e quo animali prodierit, ſi non ex Balæna; illud pro certo tamen ſcio, quod repertum ſit in oris noſtris maritimis, & hactenus in domo mea reſervatum ſit fruſtum illud magnum.

N°. CXXVIII. Phiala ſicca in qua continetur Veſica Urinaria fœtus recens nati, cum annexo Uracho & duabus Arteriis Umbilicalibus: ſuntque hæc omnia rubedine ſummâ, propter Arteriolarum repletionem, perfuſa, ita ut ne cuspis quidem acus immitti poſſit in Veſicam, ſine vaſculorum ſanguineorum læſione.

N°.

geenſints over een komt, met die geene, dewelke door het Vel, Nieren, Milt, Lever, en andere deelen loopen.

No. CXXVII. Een groot ſtuk van een ſponcieus-beenige ſubſtantie, op een ſtuk van een rots geplaaſt: 't zelve heb ik gebrooke van een prodigeus, en byſter groot ſtuk van de zelve ſubſtantie, 't welk van zoo groot een ſwaarte was, dat ik 't zelve te naauwer nood van de vloer konde optillen: En nadien het ten deele zeer nauw overeen komt, met de ſponcieus-beenige ſubſtantie, de welke gevonden werd in de aanhangzelen der beenderen der menſchen, en ten deelen met de ſponcieuſe beenderen van de Neus der Kalveren, zoo kan ik niet bedenken uyt wat dier 't zelve voortgekomen is, ten waare uyt een Walviſch, dit alleen kan ik met waarheyd zeggen, dat het op onſe zeeſtranden gevonden is, en tot nu toe t'mynen huyſe dit groote ſtuk bewaard werd.

N°. CXXVIII. Een droog glas, waar in onthouden werd, de Water-blaas van een jongh geboore kindje, met deszelfs Pis-vat, en twee Navels Slag-aderen, en zyn deze alle zeer rood van couleur, wegens het opvullen der Slag-aderen, zoo datmen met geen punct van een naald in de Water-blaas zoude konnen ſteken, zonder quetzing der Bloed-vaten.

N°.

N°. CXXIX. Membrana quædam, cujus Arteriolæ ſunt repletæ ceraceâ materiâ flavâ, & tanto quidem artificio, ut ad ultimas uſque extremitates in oculos incurrant, imo mæandrorum in modum affabre divagentur.

Quicumque hoc in ædibus meis viderunt, ſatis mirari non potuerunt, vaſa ſanguinea, me eo uſque potuiſſe perſequi, nam tomenti inſtar ſunt tenuia, & tamen repleta.

N°. CXXIX. Een zeeker Vlies wiens ſlag-aderkens met een geel waſſige ſtoffe zyn vervult, en wel zoo konſtig, dat de uyterſte uyteynden gezien werden, en loopen dezelve zeer aardig gevlogten door den andere.

Die geene die 't ook tot mynent gezien hebben, die hebben haar niet genoeg konnen verwonderen, dat ik de bloedvaten zoo verre heb weten te vervolgen, tot dat ſy dons of catoens fynte gekregen hebben, en eghter opgevult zyn geworden.

ASSER MINOR IIˢ.

De IIe. kleene PLANK.

N°. CXXX. Portio Cutis Plantæ pedis pueri, propter repletionem ſæpius memoratam rubicundiſſima.

Cum circa hujus objecti Arteriolas extremas mihi videor aliquid peculiare & ceu novam apparentiam videre; illud autem in poſterum penitius perſcrutari, mihi animus eſt.

Sæpius nobis videre contingit millena corpuſcula rotunda extra cutem prominentia, non ſolum in corpore humano vivo, & mortuo, verum etiam in avibus, è quibus plumæ prodeunt, ſicuti pili in nobis ex Nervorum extremis; ſi illæ particulæ rotundæ dicendæ ſint Glan-

N°. CXXX. Een ſtuk van 't Vel van de bal van de voet van een jonge, wegens meermaals verhaalde opvulling zeer rood van coulur.

Ontrent de uyterſte eynden der ſlag-aderen, dunkt my dat ik iets byzonders kom te obſerveeren, en is myn voornemen 't zelve in 't toekomende nader te onderſoeken.

Het gebeurt menighmaal, dat ons duyſende van kleene ronde lighaamtjens buyten op 't vel voorkomen, en daar wat uytſteken niet alleen in levendige en doode menſchen, maar ook zelfs in de vogelen, waar uyt dat de vederen voortkomen, gelyk onſe hayren uyt de uyteynden der Zenuwen: indien men die ronde lighaamtjens voor Vel-klieren wil debiteeren, zoo en zullender geen Vel-

Glandulæ cutaneæ, Papillæ cutaneæ deficerent, & vice verſa. Quod ad me attinet, exiſtimo corpuſcula illa, quæ in aliquibus extra Cutem propullulant, nil eſſe, niſi extremitates Nervorum, Papillæ Nerveæ dictæ, eò magis, cum Papillæ nerveæ multifariæ & diverſæ formæ ſint, ſecuti in Lingua, Papilla Mammarum, Partibus Genitalibus, Prolabiis à me in Theſaur. Anat. III. delineatis, Palpebris &c. partibus.

Vel-tepeltjens te vinden zyn, en in tegendeel zomenſe voor Vel-tepeltjens wil houden, dan zullender de Vel-klieren ontbreken. Ik vertrouwe, dat die ronde lighaamtjens, die by zommige buyten het vel uytpuylen niets anders te zyn, als uyteynden der Zenuwen, en voor Zenuw-tepeltjens moeten geboekt werden: te meer, om dat de Zenuw-tepeltjens veelerhande zyn en verſcheyde van maakzel, gelyk als in de Tongh, Tepel van de borſten, Schaamdeelen, Voorlippen van my in 't 3ᵉ. Anat. Cabinet afgebeeld, Oogſchellen en andere partyen.

Itaque operæ prætium eſſe exiſtimo, ulterius expiſcari, quid ſtatuendum ſit de ſudoris fonte, an ex prætenſis & ita dictis Glandulis cutaneis, ſicuti Malpichius ſtatuit, aut ex extremis Arteriolis roris inſtar, uti ego ſuſtineo.

Weshalven ik oordeele dat het wel de moeyte waardig is verders te onderſoeken, wat daar ſy van de oorſpronk van 't ſweet, of dat de geprætendeerde en alzoo genaamde Vel-kliertjens zyn, gelyk Malpichius ſuſtineert of de uyterſte uyteynden der ſlag-aderen, waar uyt het ſweet als een dauw voorkomt, gelyk ik ſuſtineere.

N°. CXXXI. Portio Cutis capitis humani, non minus ac præcedens rubicundiſſima, cujus Arteriolæ ultimæ à præcedente reptatu differunt, ut videre eſt in dictis objectis.

N°. CXXXI. Een ſtuk van 't Vel van een menſche hoofd, immers zoo rood, als het voorgaande, wiens uyterſte ſlag-aderkens ten opzigte van haar loop ook van de voorgaande verſchillen, gelyk het in de geſeyde voorwerpen te zien is.

N°. CXXXII. Portio exigua Hepatis pueri, cum annexa Veſicula fellea, ut & portio membranæ Hepar ambientis.

N°. CXXXII. Een kleen ſtuk van de Lever van een jonge, met deſzelfs Gal-blaas, en een gedeelte van 't vlies dat de Lever omvangt.

Not: Veſica fellea extenſa ſine

Aanm. Dat de Galblaas uytgeſpan-

ſine ulla fovea, & per illam reptant tanta quantitate Arteriæ, ut nullum ſpatium relictum, quin Arteriolæ in conſpectum veniant.

ſpannen en zonder deuken ons voorkomt, en loopen door de zelve zoo veel ſlag-aderkens, datter geen ſpatie overig is, daarſe niet in ons geſight komen.

Membrana ſupra dicta gaudet quoque Vaſculis Arterioſis tanta quantitate, & tali fere reptatu, ſicuti in foliis arborum Nervuli, ſuntque ultimæ extremitates tomenti aut Goſſipii inſtar tenues.

Dit bovengemelde vlies is mede zeer ryk van Slag-aderkens, en lopen dezelve by na op de zelve wyze, als de Zenuwen in de bladeren der boomen, en zyn derzelve uyterſte uyteynden als dons of katoen.

Conſiderandum ulterius in repletione, me tantum infarciviſſe Arteriam Hepaticam, ita ut rami Venæ, Portæ neque Cavæ potuerint gaudere ex illa repletione, unde hæc portio Hepatis nigra nobis occurrit.

Staat ook verders aan te merken dat ik in 't vervullen alleen maar de Slag-ader genomen heb, zoo dat nog de tacken van de Poort- nog Hol-ader daar van medegedeelt zyn geworden, waar door dit gedeelte van de Lever ons ſwart voorkomt.

Jucundo ſpectaculo videndam ſeſe quoque exhibet Arteria Cyſtica, quæ poſtquam Veſiculæ felleæ ſatis proſpexerit, maximo ramulorum numero (ut ſupra dictum) diſtribuunturque ulterius ſoboles per Hepatis ſubſtantiam copioſiſſime: has ſoboles delinearunt auctores (perperam tamen) pro radicibus Veſiculæ felleæ.

De Slag-ader van de Gal-blaas komt ons ook hier playſierig voor, en als ſy het Gal-blaasje wel voorzien heeft, zoo loopen deſzelfs takjens verders door de ſubſtantie des Levers, en dat in zeer groot getal, en hebben de auteuren deze tackjens t'onregt aangezien voor wortels van de Gal-blaas.

N°. CXXXIII. Fœtus humani dimidia pars faciei.

N°. CXXXIII. Het halve aangezigt van een jong geboore Kindje.

In illo objecto ſpectandam ſeſe offert.

In dit voorwerp kan men zien.

1°. Villoſa prominentia Labii

Ten 1e. De ruyghe verheventhe-

bii ſuperioris, poſt Epitheliæ ablationem. Vid. Theſaur. Anat. III.

2o. Videndos ſeſe exhibent Pori cutanei, eo ſcilicet loco, ubi Epidermis ablata eſt.

3o. Color faciei mentitur colorem viventis, ita ut nulla averſatio hic locum habeat.

No. CXXXIV. Portio Inteſtini Ilei pueri, viventis ſpeciem repræſentans, in qua viſui occurrit Suſceptio Inteſtini, ut & Glandulæ Meſenterii factæ ſcirrhoſæ.

No. CXXXV. Phiala ſicca in qua à ſerico rubro dependet calculus marmoreus, in Veſicula fellea à me repertus, qui à latere viſus, ululæ caput repræſentat.

No. CXXXVI. Phiala in liquore continens portionem Malæ, ſeu Buccæ hominis cum annexa portione Maxillæ inferioris.

In hoc objecto luculentiſſime conſpicimus (Integumento interno, ſeu Epithelia ablato) Papillas plurimas & quanta differentia ſit inter eas, quæ locum ſuperiorem & inferiorem occupant, cernere hic licet.

Pa-

heden van de bovenſte Lip, na het wegnemen van't buitenſte bekleetſel. Ziet het 3e. Anat. Cabinet.

Ten 2e. Zoo komen ons ook hier voor de Sweet-gaaten van de huyd namentl. daar het oppervelleke weg genomen is.

Ten 3e. De couleur van 't Aangeſigt verbeeld die van een levendigh Kind, zoo dat hier geen afſchuwelykheid te zien is.

No. CXXXIV. Een gedeelte van de Bogtige, of Weeke-Darm van een Jonghe zynde van een levendige couleur, waar in ons voorkomt een Inſchieting van 't gedarmte, als mede de Klieren van 't Darmſcheyl die verhard of ſcirrheus zyn geworden.

No. CXXXV. Een droog glas, waar in, aan een roode ſyde draad opgehangen is een ſteen als Marmorſteen, die ik in een Galblaas van een menſch gevonde heb, dezelve van ter zyde gezien zynde, verbeelt de kop van een Uyl.

No. CXXXVI. Een vles met Voght, en daar in een gedeelte van de Wang van een menſch met een gedeelte van de onderſte-kaak.

In dit voorwerp zien wy zeer klaar (na het wegnemen van 't inwendigh bekleetzel, *Epithelia*) zeer veel Zenuw-tepeltjens, en hoe groot een onderſcheid daar is tuſſchen die geene, dewelke de bovenſte, en die, dewelke de onderſte plaatzen bekleeden, kan men hier zien.

En

Papillæ autem maxima parte videntur tanquam ex duabus papillis conſtare.

Præterea in conſpectum veniunt Papillæ Gingivarum, unde ita dolent Gingivæ, cum ab Epithelia ſunt deſtitutæ. Vid. Tab. I. Fig. II.

No. CXXXVII. Phiala ſicca, & in ea portio Diaphragmatis carnea, cujusdam juvenis, per quam diſſeminantur innumeræ repletæ Arteriæ, reptatu plane diverſæ ab iis, quæ per membranoſam partem diſtribuuntur.

N°. CXXXVIII. Tumba, ſive Sepulchrum & in eo, Sceleton fœtus humani immaturi viginti duorum circiter hebdomadum.

Illud autem eſt nitidiſſimum, neque vulgari methodo præparatum, caput cinctum coronâ, perquam exiguorum floſculorum naturalium, præſertim Xeranthemorum &c. colorem naturalem reſervantium: Siniſtra manus oſſea continet ramum Arteriæ repletæ, Corallium rubrum repræſentantem.

No. CXXXIX. Pedamentum, ſupra quod rupes parva poſita, in cujus cavo continetur Ovulum Gallinaceum, ex Ovo Gallinaceo deſumptum.

Il-

En ſchynen deze Tepeltjens meerendeels van twee t'ſamengeſteld te zyn.

Daarenboven komen ons in 't gezight de Tepeltjens van 't Tandvleeſch, waar door het Tand-vleeſch zoo pynelyk is, als het van ſyn inwendig bekleetzel ontblood is. Ziet de 1e. Tafel. 2e. Fig.

No. CXXXVII. Een droogh glas, en daar in een gedeelte van 't vleeſighe deel des Middel-rifs van een Jonghe, waar door ontelbaare opgevulde Slag-aderen loopen, welkers kours zeer verſchillende is van die, die door het vleeſighe deel paſſeeren.

N°. CXXXVIII. Een Tombe of Grafſtede, daar in het geraamte van een Kindje van ontrent twee-en-twintigh weeken draghts.

Het zelve is zeer net, maar niet op de gemeene maniere toebereyd, het hoofdje is verciert met een kroontje van zeer kleene natuurlyke bloemkens, en voornamentlyk van de zoorten van Xeranthemum, die haar couleur behouden; in zyn linker handje houd het een tack van een opgevulde Slag-ader, een rode Coraal tak verbeeldende.

No. CXXXIX, Een Pedeſtal waar op een kleen Steen-rotzje geplaatſt is, in wiens holte gevonden werd een Eytje van een Hen, 't geen uyt een ander hoender Ey gehaalt is.

Het

Illud autem æque obſitum putamine duro, ac ovum è quo deſumptum eſt. Vid. Tab. III. Fig. III.

N°. CXL. Portio Pulmonis fœtus humani, ſupra pedamentum ſita, cujus Arteria propter repletionem rubedinem in totum induit, locus autem ubi ſpinula Echinomelocacti majoris infixa eſt, ibi ultimæ extremitates mirum in modum oculos incurrunt.

N°. CXLI. Phiala in liquore continens portionem Stomachi humani, quæ rubicundiſſima propter ſæpius memoratam repletionem.

In hujus objecti ſuperficie interiore (quæ hic facta exterior) conſpiciendos ſeſe exhibent Pori innumeri, an emittentes, an admittentes, dicere nequeo: præterea rugæ naturales hic viſui occurrunt facie interiore hujus objecti.

N°. CXLII. Portio Stomachi humani, ex alio homine deſumpta, cujus rugæ in varias particulas diviſæ, Glandulas mentiuntur, quæ nil, niſi ſubdiviſæ rugæ ſunt.

Suprema hujus objecti pars, portio eſt Inteſtini Duodeni, in cujus ſuperficie interiore nova quædam apparentia viſui occurrit, de qua in poſterum.

N°.

Het zelve is mede met een harde ſchaal bezet, even eens als 't Ey daar het uytgehaalt is. Siet Taf. III. Fig. III.

N°. CXL. Een gedeelte van de Longh van een onvoldrage Kindje op een Pedeſtalletje geſet, wiens Slag-ader vervult is, waer door het geheel rood is, en daar het doorntje van de groote Meloen-diſtel geplaaſt is, aldaar komen ons de uyterſte uyteynden op een wonderlyke manier in 't gezight.

N°. CXLI. Een vles met voght in zigh onthoudende een gedeelte van de Maagh van een menſch, dat zeer rood is wegens meergemelde opvulling der bloedvaten.

Door de inwendighe oppervlakte, (die zigh nu hier op doet als de uytwendighe) komen ons ontelbare Sweetgaatjens te voren, of deze uytgevende of ontfangende zyn, zulkx kan ik niet zeggen? daarenboven vertoonen ook haar in de inwendighe oppervlakte in dit voorwerp de natuurlyke rimpels.

N°. CXLII. Een geedeelte van de Maagh van een ander menſch, wiens rimpelen in verſcheyde deelen verdeelt zyn, Kliertjens gelykende, maar dezelve zyn niet anders als verdeelde rimpels.

Het bovenſte van dit voorwerp is een gedeelte van de twaalf-vingerige Darm, in wiens binnenſte oppervlakte iets nieuws in 't gezight komt, waar van hier na breder.

N°.

N°. CXLIII. Stomachus fœtus recens nati, in cujus ſuperficie interiore videnda ſeſe exhibent novitates quædam, de quibus Vid. Theſ. Anat. II. Tab. V. Fig. 3. & 4. ubi hujus rei conſtitutionem delineari curavi uno tantum loco, in hoc autem objecto per univerſam ſuperficiem interiorem illud conſpici poteſt.

N°. CXLIV. Pedamentum inſtructum Stomacho fœtus humani recens nati, balſamo condito & inflato.

N°. CXLV. Portio Inteſtini Jejuni juvenis, cujus Arteriolæ ſunt repletæ, & Juga, Valvulæ conniventes dicta, vix propullulant, id quod pluries obſervavi.

N°. CXLVI. Phiala liquore repleta, in qua conſervatur Oculus humanus, ita præparatus, ut luculenter in conſpectum veniant Tunica Choroidea, ut & Ruyſchiana.

Iſtæ Tunicæ gaudent Arteriolis repletis, diverſum reptatum inter ſe obſervantibus, unde liquet geminas eſſe Membranas, ſeu tunicas.

N°. CXLVII. Oculus vitulinus eodem modo præparatus, in quo videre licet easdem Tunicas, & Ligamentum ciliare, nec non ejus Proceſſum.

N. CXLIII. De Maagh van een jong geboore Kindje, uyt wiens binnenſte oppervlakte eenige nieuwigheden in 't gezight komen, ziet hier van het 2ᵉ. Anat. Cabinet de 3ᵉ. en 4ᵉ. Fig. alwaar ik de geſteltheid van die zaak alleen maar op eene plaats heb laten afbeelden, maar in dit voorwerp is't te zien door de geheele inwendige oppervlakte.

N°. CXLIV. Een pedeſtal voorzien met een gebalſemde en opgeblaaſe Maagh van een jongh geboore Kindje.

N°. CXLV. Een gedeelte van de Nughteren-darm van een jonghe, wiens bloed-vaten zyn opgevuld, en de Latten, of oogluykende klapvlieſen komen naulyks voor den dagh, 't geen ik meermalen bevonde heb.

N°. CXLVI. Een vles met vogt waar in een menſche Oogh bewaart werd, 't welk zoo toebereyd is, datmen klaarlyk zien kan het Aderighe, als mede het Ruyſche vlies.

Deze vlieſen zyn voorzien van opgevulde Slag-Aderkens, dewelke een verſcheyde cours hebben ontrent haar looping, waar uyt blykt dat het twee vlieſen zyn.

N°. CXLVII. Het Oog van een Kalf op dezelve wyze toebereyd, waar in mede dezelve Vlieſen te zien zyn, als mede de Hayrige band (*Ligamentum ciliare*) met deſſelfs aanhangzel.

N°. CXLVIII. Brachium foetus, cum annexa Scapula, balſamo indurata.

Hujus Cutis rubicundiſſima eſt facta, propter repletionem extremitatum vaſculorum, id quod in hoc objecto mirum viſu, occurrit.

N°. CXLIX. Ren foetus humani biſectus, & artificioſiſſime repletus, in quo nil occurrit, quod Glandulæ ſit ſimile, quia

Corpuſcula rotunda, & glandiformia, de quibus antea ſermonem habui, in totum ſunt diſſoluta, & extricata.

Ductus, qui dicuntur Bellini, in totum quoque repleti ſunt propter repletionem Arteriolarum.

ASSER MINOR III[s].

N°. CL. Pedamentum, & ſupra illud phiala, in liquore continens foetum humanum majoris articuli digiti (præter propter) magnitudine, cujus membra externa, ſeu artus adſunt perfecta. Vid. Tab. I. Fig. I.

Circa hunc foetum conſiderandum ſc.

1°. Quod adhuc hæreat in proprio liquore, in quo hæſit in corpore materno, idque in mem-

No. CXLVIII. Een droog gebalſemt Armtje met deſſelfs Schouder-blad van een Kindje.

Het Vel is zeer rood door het opvullen der bloedvaten tot het uyterſte toe, 't geen in dit voorwerp verwonderings waardig is om te zien.

No. CXLIX. Een doorgeſnedene en zeer konſtige opgevulde Nier van een Kindje, waar in niets, dat na een Klier gelykt, voorkomt, om dat

De ronde Klierwyze Lighaamtjens, waar van ik voor deze geſproken heb, zyn in 't geheel ontbonden.

De wegen van Bellinus zyn mede in 't geheel vervult door het opvullen der Slag-aderkens.

De III[e] kleene PLANK.

N°. CL. Een Pedeſtal, waar op geſet is een vles met voght, in zigh onthoudende een Schepſeltje van een menſch, de groote hebbende van ontrent een groot lid van een vingher, wiens uyterlyke leeden volmaakt zyn, ziet de 1[e]. Plaat. de 1[e]. Fig.

Ontrent dit ſchepzeltje is aan te merken

Ten 1[e]. Dat het zelve nogh in ſyn water beſlooten is, zoo als 't in 's moeders Lighaam gelegen heeft, en

membrana Amnio, quæ telæ aranearum inſtar tenuis.

2°. Quod liquor pellucidus remanſerit, ita ut fœtus luculenter ab omni parte luſtrari poſſit.

3°. Quod ſimul cum ſupra dicto liquore materno, jam conſervetur in liquore balſamico meo, ita ut naturali albedine præditus, & vitæ ſpeciem repræſentans, ita remanſerit, ac ſi adhuc hæreret in Utero materno: cum autem hæc omnia captum hominis fere ſuperent, haud adeo mirum eſt, neque ægre fero, quod quidam ex iis, qui mea rodere ſolet, dixerit, illud fieri non poſſe, & quod liquore primo effuſo, alterum affuderim, nam ipſemet credidiſſem illud non poſſe ita præparari, ſed qui objectum, ſine præjudicio perluſtraverit, videbit, propter membranæ dictæ tenuitatem priorem liquorem effundi, & alterum affundi, non potuiſſe: præterea cum illud fieri non poſſit, ſine nexu, vel nodatione ſupradicti capilli, à quo dependet, hic nullum videbimus nodum; ſumpſi tantum acum ſubtilem, capillo munitam, quam ſuſpenſa manu per Membranulam & Funiculum Umbili-

en dat in het witte vlies (*Membrana amnios*) 't geen zoo dun is als een Spinneweb.

Ten 2e. Dat deze voght mede zoo helder gebleven is, dat men het Schepzeltje van alle kanten zeer fraay zien kan.

Ten 3e. Als mede, dat het in 't boven-geſeyde water van de moeder, nu ook bewaart werd in myn balſamike voght; zoo dat het nogh behouden heeft de natuurlyke en levendighe witheyd, en zoo ook nogh geſteld is als of het nog in 's moeders Lighaam was; en nadien alle deſe zaaken by na des menſche verſtand te boven gaan, ſoo is 't niet te verwonderen, ook neeme ik het niet qualyk, dat eene van die geene, die myne ſchriften gewoon is te beknibbelen, gezegt heeft, dat zulks onmogelyk is, maar dat deſe voght daar uytgenomen, en andere daar weder in gedaan is, want ik zoude zelfs qualyk gelooft hebben, dat zulks zoo zoude konnen gepræpareert werden, maar die 't voorwerp, zonder vooroordeel beziet, zal bevinden, dat zulks onmogelyk is geweeſt, om te doen, wegensde tederhyd van dit vlies, de eerſte voght af te gieten, en daar andere wederom in te doen: daarenboven zoude zulks niet konnen geſchieden zonder knooping van 't bovengezeyde hayrtje, waar aan het hangt; maar men ziet hier de minſte knoop niet in, ik heb alleenlyk maar een fyn naaldje met een hayrtje voorzien, genomen, 't welk ik met een ſaghte hand door het vliesje en Navelſtrengetje heb geſtooken, en zoo in het vleſſie gedaan, en zulks kan men hier

bilicalem tranſegi, & ſic phialæ indidi, & hoc luculentiſſime videri poteſt, ita ut nemo dubitaturus ſit, qui illud perluſtraverit objectum, quemadmodum nemo jam amplius dubitat, quin detur in Oculo Tunica Ruyſchiana, atque etiam quod Cortrex Cerebri, nil ſit, niſi Arteriolarum pulpoſarum extremitates, ſed quod adhuc inveniantur, qui perverſe judicant de vera Hepatis, Renum, & Lienis ſubſtantia, ſatis mirari nequeo, quandoquidem illud ſole meridiano clarius (ſi ita loqui liceat) demonſtro in Viſceribus integris, & quicumque contrariæ opinioni adhærere velit, demonſtret illud non mentis, ſed corporeis oculis, id quod ego facio in meis exhibitis.

N°. CLI. Pedamentum concinnatum ex fruſtis rupis, & loco Coralliorum rubrorum, ramos Vaſorum ſanguineorum ceraceâ materiâ rubrâ repletos ſumpſi: Supra illud Pileolus rotundus è Cute Capitis pueri confectus, qui tantâ copiâ Vaſorum ſanguineorum repletorum præditus eſt, ut ſummâ rubedine ſuperbiat: Superficies exterior Capillis cinereis criſpis undique obſita.

N°. CLII. Phiala liquore repleta

hier zeer klaar zien; zoo dat niemand kan twyfelen, die dit voorwerp ziet, gelyk mede niemand nu meer twyfeld, datter in 't Oogh een Ruyſche-vlies is, dat ook de ſchorſighe ſubſtantie van de Herſſene niet anders is, als pulpeuſe uyteynden van de Slag-aderen, maar dat'er nogh gevonden werden, die qualyk oordeelen van 't geſtel van de Lever, Nieren, en Milt, kan ik my niet genoeg verwonderen, naademaal ik zulks zonne klaar vertoon, en dat in geheele Ingewanden, en die nog aan het verkeerde oordeel wil blyven hangen, laaten zy het tegendeel toonen, niet met de ooghen van gedaghten, maar met die des Lighaams, 't geen ik doe in myne uytgegevene zaaken.

N°. CLI. Een Pedeſtal gemaakt uyt brocken van een rots, en in plaats van roode Corall-tacken heb ik genoomen tacken van roode opgevulde Bloed-vaten, waar op geplaaſt is een rond mutsje of bonnetje, en dat van 't Vel van 't hoofd van een Kind, dat zeer rood is, wegens de menigvuldige opgevulde Bloed-vaten: de buytenſte oppervlakte is overal bezet met blonte gekrulde hayren.

N°. CLII. Een vles met voght, waar

pleta, in qua viſui occurrit fœtus humani Ren, cujus Capſula atrabilaria, (Ren ſuccenturiatus dicta,) Reni impoſita, tantæ magnitudinis eſt, ut Renem ipſum fere adæquet.

Huic objecto, portio Diaphragmatis parte ſuperiore adhuc connectitur, Vaſculis ſanguineis plurimis repleta.

Not. Quoque dictam Capſulam eſſe ceu bifurcatam.

N°. CLIII. Phiala, eodem modo præparata, & in ea portio Cerebri humani, in qua ſatis ſuperque videre eſt, Corticem conſtare ex Vaſculis ſanguineis repletis.

N°. CLIV. Auricula humana in liquore conſervata, quæ naturalem colorem rubicundum in præparatione acquiſivit.

N°. CLV. Portio Membranæ Chorii, in duas lamellas, ſeu membranulas, diviſa, id quod aliquando in corpore vivo fit, nempe cum humor in Amnio contentus ex parte ſtillaverit, aut viam ſibi quæſiverit inter dictam duplicaturam, & tunc bini liquores in partu erumpunt, id quod forſan erroris cauſam dedit illis, qui, Tertiam & Allantoideam mem-

waar in ons voorkomt de Nier van een jongh geboore Kindje, wiens ſwarte Gal-klier of By-nier nog op de Nier is leggende, en is dezelve van zoodanige groote, dat zy bykants in groote met de waare Nier over een komt.

Aan 't bovenſte gedeelte van dit voorwerp is nog vaſt een gedeelte van 't Middel-rift, voorzien zynde met opgevulde Bloed-vaten, en dat in groot getal.

Aanmerkt ook dat de geſeyde ſwarte Gal-klier, als in tween is verdeelt.

N°. CLIII. Een vles op de zelve wyze toebereyd, en daar in een gedeelte van de Herſſene van een menſch, waar in zeer klaar te zien is, dat de Schorſighe ſubſtantie beſtaande is, uyt opgevulde Bloedvaatjens.

N°. CLIV. Een menſche Oor in de voght, dewelke haar natuurlyke roode couleur in 't præpareren weder gekregen heeft.

N°. CLV. Een gedeelte van 't Ader-vlies (*Chorion*) in twee vlieſen verdeelt, 't geen in een levendig menſch zomtyts ook wel geſchied, namentlyk dan, wanneer de vogt, die in 't witte vlies (*Amnios*) onthouden werd, ten deele komt te ſyperen tuſſchen de verdubbeling in; en als dan komt 'er in 't baaren wel eens tweemaal een vlies te breken met uytperſſing van water, en heeft zulks mogelyk oorzaak gegeven aan die geene, dewelke een derde vlies in 't menſche Lighaam er-

membranam ſtatuerunt in corpore humano, quam fruſtra tamen aliquis quæreret in ſtatu perfectiore.

N°. CLVI. Pedamentum, & ſuper illud, Segmentum Inteſtini Jejuni è corpore humano, ita præparatum, ut Vallulæ conniventes, (mihi Juga) non ſolum, verum etiam Jugorum Vaſcula ſanguinea repleta conſpici poſſint.

N°. CLVII. Auricula infantis balſamo præparata in forma ſicca, per quam millena repunt Vaſcula ſanguinea repleta.

N°. CLVIII. Portio Vermis lati, in liquore conſervata.

N°. CLIX. Portio Inteſtini jejuni infantis rubicundiſſima, propter Vaſorum repletionem, hujus Juga magis prominent in ſuperficie interiore, quam in juvene ſupra citato, & per illa innumera Vaſcula diſſeminantur, id quod ante hac nunquam tam nitide me vidiſſe, fateor.

N°. CLX. Portio Meſenterii infantis, per quam diſperſæ ſunt Glandulæ aliquot, quarum conſtitutio vaſculoſa, microſcopio viſa, profectò admiranda eſt.

Illa autem non glomeris inſtar in orbem diſpoſita, ſed inor-

erkent hebben, van haar (*Allantoides Membrana*) Pis-vlies geheten zynde; 't geen men egter te vergeefs zoude zoeken in een geſonde en welgeſtelde ſtaat.

N°. CLVI. Een Pedeſtal, waar op geſtelt is een gedeelte van de Nuchteren-darm uyt een menſch zoodanig toebereyd, dat men de Oogh-luykende Klap-vlieſen, (van my Latten genaamt) niet alleen in 't geſigt komen, maar zelf de opgevulde bloedvaten van de gezeyde Latten.

N°. CLVII. Een droog gebalſemt Oortje van een Kind, waar door duyſende van opgevulde bloedvaatjens loopen.

N°. CLVII. Een gedeelte van de breede Worm, (*Vermis latus*) en dat in de voght.

N°. CLIX. Een gedeelte van de Nugteren-darm van een Kind, 't welk zeer rood is, wegens het opvullen der bloedvaten, deſzelfs Latten puylen meer uyt in de binnenſte oppervlakte, als wel in de voorgaande, en daar door loopen ook zeer veel ja ontelbaare Bloed-vaten heen, 't geen ik beken van te vooren zoo net niet gezien te hebben.

N°. CLX. Een gedeelte van het Darm-ſcheyl van een Kind, waar door eenige Klieren heen loopen, welkers vatig geſtel, door het vergroot-glas gezien zynde, zeer wonderbaarlyk is.

Deze zyn niet als in een klouwe rondom lopende, maar dezelve hebben

inordinatè, & vagabundo ductu decurrentia, & tantâquidem copiâ, ut nil, niſi vaſcula diceres, quarum extremitates ultimæ ſuccoſæ aut pulpoſæ aliter diſpoſitæ ſunt, quam in Liene & aliis partibus.

ben een onordentelyke en wild door elkander loopende cours, en dat in zoo groot een getal, dat gy niet anders zoude zeggen, of 't waren niet als vaatjens, welker uyterſte pulpeuſe geſteldheid van een andere hoedanigheyd is als in de Milt, en andere deelen.

N°. CLXI. Phiala in liquore reſervans Brachium infantis, ita præparatum, ut ad amiſſim reſpondeat Brachio infantis Febre purpurea laborantis: Inter digitos manus continet integumento lato & craſſo analogum quid,

Illud autem, nil eſt, niſi ſerum ſanguinis inflammatorii poſt Venæſectionem in ſuperficie ſupernatantis: hunc autem abſtuli, & liquori meo indidi, unde tantam duritiem & tenacitatem acquiſivit, ut mentiatur Integumentum validum & craſſum.

N°. CLXI. Een vles met voght waar in bewaard werd een Armtje van een Kind, zoodanig toebereyd, dat het zeer wel overeenkomt met een Arm van een, die de Purper koortz heeft: tuſſchen de vinghers houd het yets 't geen na een dik en breed bekleetzel gelykt, dog

Het zelve is egter niet anders als verdikte huy of wey van ontſtoke bloed, 't welk na het aderlaten op de oppervlakte van 't bloed gevonden werd: Dit van my afgenomen zynde, heb ik in myne voght gedaan, waar door het zoo een hardheid en tayheyd bekomen heeft, dat het een vaſt en dik bekleetzel komt te verbeelden.

N°. CLXII. Phiala, & in ea, portio Inteſtini Jejuni hominis, è cujus ſuperficie interiore propullulant Glandiformia corpuſcula, ſeu Glandulæ ſolitariæ.

N°. CLXII. Een vles, en daar in een gedeelte van de Nughteredarm van een menſch, uyt wiens inwendighe oppervlackte uytpuylen Klieragtighe Lighaamtjens, of eenzame Kliertjens.

* N°. CLXIII. Pedamentum inſtructum Veſiculis ſeminalibus humanis, ceraceâ materiâ albâ repletis, & balſamo induratis; hiſce annectitur Proſtata, (vel ut alii volunt in numero plurali Proſtatæ,) ut & Vaſa Ejaculatoria, quæ antequam ſeſe in Veſiculas inſerunt, Veſicularum naturam induunt: præterea Ca-

Caput Gallinaginis, ut & duo Oſcula Veſicularum dictarum in conſpectum veniunt, nec non Oſcula Proſtatæ, vel Proſtatarum.

N°. CLXIV. Phiala liquore repleta, & in illa Nervi optici, qui ex plurimis fibris Nerveis compoſiti, Arundinem indicam æmulantur.

N°. CLXV. Pedamentum, & ſuper illud lobus Pulmonis humani, cujus Vaſa ſanguinea ita ſunt repleta, materiâ ceraceâ flavâ, ut totum objectum videatur conſtare, non niſi, è vaſculis ſanguineis.

N°. CLXVI. Portio Pulmonis humani ſuper pedamentum, hujus lobulorum ſubdiviſio melius, quam in præcedente objecto, oculis ſpectanda ſubjicitur.

N°. CLXVII. Portio magna Pulmonis vitulini rubicundiſſima, propter Arteriarum repletionem: hujus lobos aliter eſſe conſtitutos, ac in homine, ſatis ſuperque hic liquet: imò hoc objecto in conſpectum producto, facile eſt judicare plurimorum auctorum figuras eſſe factas ad objecta vitulina, non autem ad humana.

N°. CLXVIII. Portio Pulmonis humani, balſamô in forma ſicca præparata, & quod notandum, quamvis Vaſa Arte

N°. CLXIV. Een vles met vogh[t] waar in de Gezight-Zenuwen zyn geplaatſt, dewelke uyt zeer veele Zenuw Fibren zyn t'ſamen geſteld, verbeelende Indiaanſch riet.

N°. CLXV. Een Pedeſtal, waar op geſteld is een Lobbe van een menſche Longh, wiens Bloedvaten zoodanig zyn vervuld met een geelwaſſige ſtoffe, dat het geheele voorwerp niet anders ſchynt te beſtaan als uyt enkele bloedvaten.

N°. CLXVI. Een gedeelte van een menſche Long op een Pedeſtal, wiens verdeelingh der lobben hier beter te zien is, als in 't voorgaande voorwerp.

N°. CLXVII. Een groot, en wegens het opvullen zeer rood, gedeelte van de Long van een Kalf, wiens lobbens geheel van een ander geſtel zyn, als in een menſch, 't welk hier klaar genoeg te zien is: Ja dit voorwerp wel bezien zynde is het ligt af te nemen, dat veele Auteuren de Figuuren der Longhen hebben doen afbeelden na de Longhen der Kalveren, en niet na die der menſchen.

N°. CLXVIII. Een gedeelte van een menſche Longh, droogh gebalſemt, en 't geen aan te merken ſtaat, al hoewel de ſlagaderen opgevult zyn, eghter de blaasjens van

teriosa ſint repleta, attamen Veſiculæ Pulmonales remanſerunt apertæ, ita ut illarum copia, forma, & magnitudo ſuperſtites remanſerint.

N°. CLXIX. Lobus Pulmonis fœtus humani, in quo Lobuli, ubi ſpinulis notati ſunt, eodem modo viſui occurrunt, quaſi ibi loci portiunculæ illæ ex ſolis ſuccoſis extremitatibus Arteriolarum conſtarent.

In hujus Theſauri parte inferiore, duæ continentur thecæ, quarum.

1ª. Continet. N°. CLXX. Partes generationis muliebres, balſamo induratas, à quadraginta circiter annis conſervatas, & ſupra aſſerem expanſas: harum partium vaſa ſanguinea Arterioſa, ceraceâ materiâ rubrâ, ſunt referta.

Litt. A. Denotat Truncum Arteriæ magnæ deſcendentis.

B. B. Duas Arterias Emulgentes, potius Renales,

C. C. Illarum diviſiones.

D. Demonſtrat ulteriorem diſtributionem Arteriarum Renalium in latere dextro, quæ præparatio nitidiſſima eſt.

E. E. Renes ſuccenturiatos Subere repletos: horum ſiniſter triangularis, dexter verò figu-

de longh open gebleven, zoo datſe haar menighte, form en groote behouden hebben.

N°. CLXIX. Een Lobbe van de Long van een jong Geboore Kindje, waar in Lobbekens werden gevonden met doorntjens getekent, op welke plaatzen, die deeltjens ons voorkomen, als of die alleen uyt ſappige uyteynden der ſlag-aderen beſtonden.

In 't onderſte van dit Cabinet zyn twee laaden, waar van de 1e.

In zigh onthoud, N°. CLXX. de Teeldeelen van een vrouw, dewelke door het balſemen, ontrent 40 jaaren geleden, zyn verhard, en op een plank uytgeſpreyd: deſe haare Slag-aderen zyn met een roodwaſſige ſtoffe opgevuld.

Door de Let. A. werd ons de Nedergaande ſtronk van de groote Slag-ader aangeweſen.

B. B. De twee Nier Slag-aderen.

C. C. Der zelver verdeelingh.

D. Vertoont ons de verdere verſpreyding van de Nier-ſlag-aderen, en dat aan de reghter zyde, welke preparatie zeer cierlyk is.

E. E. De By-nieren met kork opgevuld, waar van die van de linker zyde driehoekig is, en de reghter

figuram Linguæ pueri repræſentat.

F. F. Arterias Renum Succenturiatorum ex Arteriis Renalibus oriundas.

G. Renem ſiniſtrum, ſubere repletum, ut figuram veram repræſentaret, quam obtinebat ante repletionem, gaudetque duabus Arteriis Renalibus, id quod rarò accidit.

H. H. Arteriam geminam ſpermaticam, ſub Arteriis Renalibus oriundam, ex Arteriæ magnæ trunco.

I. Arteriam Gaſtricam.

K. Arteriam Meſentericam ſuperiorem.

L. L. Arterias Lumbares.

M. M. Arterias Iliacas.

N. N. Illarum divaricationes.

O. O. Ramos, ex dictis divaricationibus, oriundos, è quibus prodeunt Rami, per Vaginam & Uterum, diſſeminati.

P. Uterum Subere præparatum, ut naturalem repræſentaret formam & magnitudinem.

Q. Veſicam Urinariam inflatam, ceu naturaliter conſtitutam, absque rugis, aut foveis.

R. Vaginam Uterinam, admo-

ter verbeeld de tong van een jongelingh.

F. F. De Slag-aderen van de By-nieren, uyt der Nieren Slag-aderen voortkomende.

G. De linker Nier met kork vervuld, op dat ſy de reghte figuur zoude verbeelden, die ſy had voor de opvullingh, en deſe is voorſien met twee Niers-Slag-aderen, 't welk zelden gezien werd.

H. H. De twee Zaad-Slag-aderen, voortkomende uyt de nederdalende ſtronk van de groote Slag-ader, en dat onder der Nieren-Slag-aderen.

I. Des Maaghs-Slag-ader.

K. De bovenſte Darm-ſcheyls Slag-ader.

L. L. Der Lendenen Slag-aders.

M. M. De Slag-aders van 't weeke der Lendenen.

N. N. Derzelver verſpreydingh.

O. O. De Tacken dewelke uyt die verſpreydingh voort komen, en komen uyt de zelve ook voort die takken, dewelke door de Lyf-moeder, en deſzelfs ſcheede loopen.

P. De Lyfmoeder met kork toebereyd, op dat ſy meede haare natuurlyke groote en figuur zoude verbeelden, behouden te hebben.

Q. De Water-blaas, dewelke door het opblaaſen, ons als natuurlyk voorkomt, zonder deuken of rimpels.

R. Des Lyf-moeders ſcheede de-

welke

modum largam & capacem, forſan propter Uteri prolapſum, quem videtur fuiſſe paſſam, dum viveret.

S. Ductum Urinarium, cum ejus hiante orificio.

T. T. Duo Ligamenta teretia uteri.

V. V. Duos Ureteres,

Ligamenta duo lata Uteri, Ovaria, ut & Tubæ Fallopianæ deficiunt in hoc ſubjecto, quæ tamen in ſequenti objecto comparent.

N°. CLXXI. Capſula continens fruſtum Dentis Elephantis, in quo adhuc hæret globus æneus, qui ſclopeti exploſione Dentem penetravit, & quod notandum, foramen, per quod intravit globus, tam anguſtum eſt, ut ne quidem eximi poſſit globus, ſine dicti fruſti Dentis læſione. Vid. Tab. II. Fig. 8.

N°. CLXXII. Capſula reſervans fruſtum magnum Dentis Elephantis, innumeris exodontoſibus præditum, forſan propter ſclopeti exploſionem, ut ſupra dictum, ſuntque exodontoſes, tam raræ, ut rupem repræſentare videantur. Vid. Tab. II. Fig. 7.

N°. CLXXIII. Capſula quadrata ex ligno Indico confecta, in qua continetur ſceleton Muris

welke zeer ruym en wyd is, mogelyk wegens het uytſincken des Lyfmoeders, waar mede ſy behelpt ſchynd geweeſt te zyn in haar leven.

S. De Water-canaal, met deſzelfs openſtaande mond.

T. T. De twee rond en lange banden van de Lyf-moeder.

V. V. De twee Pis-leyders.

Des Lyf-moeders twee brede banden, de Eyer-ſtocken, en Trompetten van Fallopius, mankeeren in dit voorwerp, dewelke aan 't volgende voorwerp haar laten zien.

N°. CLXXI. Een doos, en daar in een ſtuk van een Oliphands tand, waar in een kopere kogel gevonden werd, dewelke daar in geſchooten is, en in het gat, waar door de zelve gezien werd, is zoo naau, dat men de kogel daar uyt geenzints zoude konnen uythalen zonder quetzing of breeking van dat ſtuk des tands. Ziet de IIe. fig. 8.

N°. CLXXII. Een doos, en daar in een groot ſtuk van een Oliphands tand met ontallyke beenighe uytſpattingen, mogelyk door het ſchieten, gelyk als boven vermeld is, en zyn deſe beenighe uytſpattinghen des Tands zoo raar, dat ſy als een kleene rots ſchynen te verbeelden. Ziet de IIe. plaat. Fig. 7.

N°. CLXXIII. Een vierkant dooſie van Indiaanſch hout, waar in gevonden werd het geraamte van een

ris nitidiſſimum, inter pedes anteriores oſſeos continens Vaſa Arterioſa repleta, eaque deſumpta ex Pia Matre fœtus recens nati.

N°. CLXXIV. Os Tibiæ à carie craſſius, & deforme factum, ita ut extrinſecus undique exeſum ſit.

Intrinſecus contra, maxima parte ſolidiſſimum factum & occæcatum. Vid. Tab. II. Fig. 2. & 3.

een muys, 't welk zeer net en curieus is, tuſſchen deſzelfs voorſte beenighe pootjens houd het vaſt, de ſlag-aderen van 't dunne harſſenvlies, die genomen zyn uyt een jongh geboore kindje.

No. CLXXIV. Het ſcheenbeen, 't welk door de weg-eeting (*Caries*) een quaade conformatie gekregen heeft, in zoo verre, dat het van buyten uytgegeten is geworden.

Inwendingh in tegendeel is de holten voor het grootſte gedeelte met een zeer vaſt en hard been vervuld geworden. Ziet de IIe. Taf. Fig. 2 en 3.

THECA IIa. Continet.

N°. CLXXV. Partes generationis mulieris in forma ſicca balſamatas, & ſupra aſſerem explanatas; harum Vaſa Venoſa replevi quoque ceraceâ materiâ rubrâ, abhinc quadraginta annos.

Litt. A. Uterus ſubere repletus & præparatus, ut naturalem magnitudinem & formam repræſentaret.

B. Ovarium ſiniſtrum.

C. Ovarium dextrum.

D. D. Tubæ Fallopianæ, ſeu Ovi ductus.

E. E. Illorum Fimbriæ.

F. F. Ligamenta lata ſeu Alæ

De IIe. LADE onthoud in zigh

No. CLXXV. De Teel-deelen van een vrouw door het balſemen verhard, en op een plank uytgebreyd, deze haare Aderen zyn mede met een rood waſſighe ſtoffe van my vervuld, ontrent 40 jaaren geleden.

Let. A. De Baar-moeder met kork toebereyt en opgevuld, om alzoo haar natuurlyke groote en forme te verbeelden.

B. De linker Eyer-ſtok.

C. De regter Eyer-ſtok.

D. D. De Eyer-weghen of Trompetten van Fallopius.

E. E. Deſzelfs Lof-werk of Saſelingen.

F. F. De breede banden of vleermuys

Alæ Veſpertilionum, per quæ diſſeminantur vaſa ſanguinea Venoſa, repleta.

G. G. Ligamenta teretia.

H. H. Venæ ſpermaticæ, quarum dextra, ortum ducit ex Venæ Cavæ deſcendentis trunco, ſiniſtra verò ex Vena Renali, ſeu Emulgente.

I. Veſica Urinaria.

K. K. Ureteres.

L. Truncus Venæ Cavæ deſcendentis.

M. M. Venæ Renales, ſeu Emulgentes, cum ſuis divaricationibus.

N. N. Glandulæ Renales, ſeu Capſulæ Atrabilariæ.

O. Inteſtinum rectum.

P. Vagina, in qua Oſculum ductus Urinarii videre licet.

N°. CLXXVI. Hominis os Cubiti, carie exeſum & deforme factum, in cujus cavo continetur Fiſtula oſſea, in totum ſeparata ab Oſſis Cubiti exteriore ſubſtantia, ita ut undique mobilis ſit, & hoc factum exiſtimo à pure acriore: hujus rei exemplum olim repræſentavi in Theſaur. Anatomicis circa Os Tibiæ.

Illud autem poſſe fieri nemo ambiget, qui domi meæ viderit Os Humeri, in quo Oſſeo-ſpongioſa ſubſtantia, tanquam Di-

muys vlerken, door de welke vervulde aderen verſpreyd zyn.

G. G. De rond en lange banden.

H. H. De zaad-aders, waar van de reghter haar oorſpronk neemt uyt de Nederdalende ſtronk van de Hol-ader, en de linker uyt des linker Niers-ader.

I. De Water-blaas.

K. K. De Piſleyders.

L. De nederdalende ſtronk van de hol-ader.

M. M. De uytmelkende of Niers aders, met haar verdeelingen.

N. N. De By-nieren, Niers-klieren, of ſwarte gals buskens.

O. Den reghten darm.

P. De ſcheede waar in ons voorkomt het mondeke of openingh van de water-weg.

N°. CLXXVI. De Ellepyp van een menſch, door uyteringh (*Caries*) gants ont-aard, gedeformeert, en wel zoodanig, dat in deſzelfs holligheid een ronde en lange beene-pyp (*Fistula*) gezien werd dewelke gantz en gaar van 't buytenſte van de Ellepyp geſepareert is geworden, 't welk ik geloove veroorſaakt te zyn, door de ſcherpigheyd van de etter: in de Anatom. Cabinetten heb ik eertyds by na het zelve verbeelt in een ſcheen-been.

Niemant zal konnen twyfelen zulks te konnen geſchieden, die te mynen huyſe gezien heeft een ſchouder-been waar in zigh opdoet een ſpongieus-beenige ſubſtantie, gelyk het

Diploe Cranii reperitur, inter duas lamellas, & hoc in nonnullis contingere comperi, & quid obſtaret, quo minus pus acre in tali caſu poſſit erodere ſubſtantiam illam Oſſeo-ſpongioſam; & hoc facto, facies horum oſſium exterior ſeparatur in totum, à facie interiore.

Conſiderandum quoque, dictum Os Cubiti ita eſſe conſtitutum, ut nemo poſſit dictam Fiſtulam interiorem eximere & denuo indere, ſicut patet ex annexa Fig I. Tab. III.

Ita ut dubitandi ne quidem cauſa ſuperſit, & ſi quis eſſet, qui hoc negare vellet, videat illa propriis oculis domi meæ, aut adeat Expertiſſim. Virum Dm. Clopton Havers, qui exiſtimat omnia Oſſa conſtare ex lamellis, & hoc dato, facilius illud poſſe fieri, quis dictis calculum apponere denegabit?

N°. CLXXVII. Segmentum Oſſis Tibiæ, ſerrâ, ſecundum longitudinem in duas partes diviſum, & topho oſſeo obſitum, unde ſuperficies exterior quoque, eadem regione eroſa & exoſtoſi obſita eſt. Vid. Tab. II. Fig. 9 & 10.

N°. CLXXVIII. Segmentum Oſſis Tibiæ, in duas quo-

het diploe van de Herſſen-panne, namentlyk tuſſchen twee tafels, en dat het meer gevonden werd, weet ik door ondervinding, en wat zouden dan konnen verhinderen, dat de etter deſe ſpongieus-beenighe ſubſtantie niet zoude konnen weg-eeten door zodanig een bederving, en als het geſchied, zoo komt de buytenſte gedaante des beens, van de binnenſt geheel en al af te ſcheyden.

Men moet ook conſidereeren dat dit Elleboogs-been zoodanig geſteld is, dat niemand deſe gezeyde inwendige pyp kan uythaalen, en wederom inbrengen, gelyk zulks blykt uyt de 1. Fig. van de 3^e^. Taf.

Zoo dat hier door alle twyfelmoedighe komt te verdwynen, zoo 'er eghter ymand nogh niet moght voldaan zyn, en wilde twyfelen aan de waarheyd, die komen het zien te mynen huyſe, of hy kan by Clopton Havers gaan, die een Heer van ervarentheyd is, dewelke ſuſtineert, dat de beenders uyt tafels (*lamellæ*) beſtaan, en dat zoo zynde, wie zoude dan weygeren toe te ſtemmen, 't geen gezegd is?

N°. CLXXVII. Een ſtuk van 't ſcheen-been, na de lenghte door gezaagd, en is het zelve met een hard-beenighe uytſetting uytgeſet, het buytenſte gecarieert, en de binnenſte ſuperficie is in die zelvige hooghte, mede uytgegeten en met een ſpongieus-benighe uytſpatting beſet. Ziet de 2^e^. Taf. Fig. 9 en 10.

N°. CLXXVIII. Een ſtuk van 't ſcheen-been, in twee deelen doorge-

quoque partes ſerrâ diviſum, hujus ſuperficies exterior valde incraſſata, dura, & in tophum converſa, in interiore ſuperficie contra exoſtoſis cavernoſa. Vid. Tab. II. Fig. 4 & 5.

Et quod notandum, ſegmentum ſerrâ diviſum, eſt è medio Oſſis Tibiæ, ubi cutis, horrendo aſpectu, variis tuberculis obſita eſt. Vid. Tab. II. Fig. 6.

No. CLXXIX. Humani portio Stomachi magna, balſamo indurata, in illa rugæ non ſolum, verùm etiam Vaſa Sanguinea, mirum in modum ad ultimum uſque ſunt repleta.

No. CLXXX. Phiala in liquore conſervans portionem Epidermidis Æthiopis, in qua luculentiſſime apparent Papillarum Nervearum extremitates: Huic Epidermidi adhæret quoque Cutis portio, facie ſc. interiore.

No. CLXXXI. Capſula quadrata ex ligno Juglandino, & in illa magma portio Membranæ, quæ Hepar ambit; per eam diſſeminantur Arteriæ repletæ, & tanto quidem numero, ut ſatis mirari haud potuerim: circa illarum ultimas ultimas extremitates peculiare quid reperio, id quod ſculptor, cælo ſuo, repræſentare vix

geſaagd, wiens binnenſte oppervlakte zeer verdikt, verhard en topheus geworden is, de inwendige oppervlakte daar en tegen is beſet met een caverneuſe caries. ziet de 2e. Taf. de Fig. 4 en 5.

En ſtaat aan te merken, dat dit ſtuk gezaagd is uyt het midden van 't Scheen-been, alwaar de huyd ſchrickelyk om aan te zien en met verſcheyde verheventheden bezet was. Ziet de 2e. Taf. de 6. Fig.

No. CLXXIX. Een groot ſtuk van de Maagh van een menſch, door het balſemen verhard geworden, in dezelve doen haar des Maags rimpelen niet alleen op, maar ook de bloedvaten, dewelke wonderlyk tot het uyterſte toe vervult zyn.

No. CLXXX. Een vlesje met voght, waar in bewaart werd een gedeelte van 't Opper-vel van een ſwart, waar in haar zeer ooghſchynelyk opdoen de uyteynden van de Zenuwtepeltjens, hier aan zit nogh vaſt een gedeelte van 't vel, namentlyk aan deſzelfs binnenſte zyde.

No. CLXXXI. Een vierkand Noote-boome doos, en daar in een groot gedeelte van 't vlies, dat de Lever bekleed van een menſch, door het zelve verſpreyden haar zoo zeer veel Slag-aderen, dat ik my daar over niet genoeg kan verwonderen: ontrent derzelver alderuiterſte uyterſte uyteynden verneeme ik ook iets byſonders, 't welk de plaatſnyder met ſyn graveer-yſer niet wel heeft konnen verbeelden.

vix ac ne vix quidem potuit.

Illud autem in conſpectum non venit, niſi ſubjectum à latere perluſtretur & quidem cælo ſereno exiſtente, aut in radiis ſolaribus.

Olim, dictam Membranam, in Epiſt. Anat. Probl. delineari curavi, cum ſuis Arteriolis, enim verò quanta differentia eſt inter illam, & hanc exhibitam figuram. Vid. Tab. III. F. V.

Illo tempore gaudio afficiebat, cum artificio peculiari detegerem dictas Arteriolas quas nunquam videram ab aliis mihi eſſe demonſtratas, multò minus per figuras exhibitas, nunc verô in hoc Theſaur. X. non ſolum illas, demonſtro tanto numero, verum etiam peculiari extremitatum tenuitate.

N°. CLXXXII. Capſula continens portionem oſſis femoris, ex infante, ſerra diviſam, in cujus cavo non ſolum viſui occurrit Membranula, inſtar telæ araneæ tenuis, quæ medullam ambit, verum etiam Arteriolæ, per illam diſperſæ. Vid. Tab. III. Fig. IV.

Quando illa membranula ab acrioribus humoribus afficitur, dolores excitantur intolerabiles præſertim in lue venerea.

Circa Epiphyſin ſuperiorem, quæ in illis infantulis plane car-

En komt zulks ons ook niet in het gezight, ten ſy men 't voorwerp van ter zyde komt te beſchouwen, en dat by een heldere dagh, of in de ſtraalen van de zon.

Eertyds heb ik dit vlies af doen beelden in myn Epiſt. Anat. Probl. met haare Slag-aderkens, maar wat iſſer een groot onderſcheyd tuſſchen die, en deeſe Figuur! Ziet Taf. III. Fig. 5.

In die tyd wierd ik verblyd, dat ik door een behendig behandelen quam te ontdekken deze gezeyde ſlag-aderkens, dewelke my niemand oyt had vertoont, en veel minder door figuuren van ymand had afgebeeld gezien, maar nu in dit 10e. Cabinet vertoon ik niet alleen dezelve met zoo groot een getal, maar ook met byzondere uyteynden fynte.

N°. CLXXXII. Een doos met een ſtuk van een opgeſaagd Dyebeen van een jongh kind, in wiens holligheyt niet alleen te voorſchyn komt, 't vliesje, 't welk zoo fyn is als een ſpinne webbe, bekleedende het merg, maar ook de ſlag-aderkens, die daar door heen loopen, ziet de III. Taf. Fig. IV.

Waneer dit vliesje door ſcherpe humeuren aangetaſt word, zoo verwekt het onlydelyke pyn voornamentlyk in veneriſche qualen.

Ontrent de bovenſte aanwas dewelke in die jonge kinderkens, die nog

cartilaginea eſt, obſervo illam cartilaginem abruptam, conſtare ex variis particulis, quæ temporis ſucceſſu combinantur, & in unum corpus rediguntur.

N°. CLXXXIII. Phiala in liquore continens, portionem Epidermidis, plantæ pedis, ex Æthiope, in qua luculentiſſime conſpiciuntur Papillarum Nervearum extremitates, tanquam agminatim diſpoſitæ.

Not: Parti interiori hujus Epidermidis, cutis adhæret, & ſic omnis dubitandi anſa auffertur. Illud autem rarum esſe cenſeo, ſc: poſt mortem, Papillarum cutanearum extremitates poſſe demonſtrari. Vid. Tab. III. Fig. 3.

N°. CLXXXIV. Portio frontis, in qua viſui occurrit, Arteriarum curſus & diſtributio, per palpebrarum ſuperiorum cutem. Hæ autem ortum ducunt è canto oculi majore. Vid. Tab. III. Fig. 6.

nog niet en kunnen ſpreken, geheel kraakbeenig is, zoo bemerk ik, dat deſe aanwas uyt verſcheyde deeltjens is beſtaande, dewelke metter tyd tot een Lighaam werden.

N°. CLXXXIII. Een vleſje met voght in zigh onthoudende een ſtuk van den opperhuyd van 't onderſte vande voet van een Swart, waar in zeer klaar te zien zyn de uyteynden der Zenuw-tepelkens, zynde troeps gewyſe geplaaſt.

Aanm: dat aande binnenſte oppervlakte het vel nog aan vaſt zit, om alzoo alle twyfelagtigheyt weg te nemen; en zulks agte ik raar te zyn. namentl: dat men na de dood de uyteynden der Veltepeltjens kan tonen. Ziet Taf. III. Fig. 3.

N°. CLXXXIV. Een gedeelte van 't voorhoofd van een kleen kindje, waar in men zien kan de cours en verſpreyding der Slagaderen van de opperſte oogſchellen, en komen deſe voort uyt de groote hoeken der ooghen. Ziet Taf. III. Fig. 6.

Figurarum explicatio.

TAB. I.

Fig. I. Indigitat phialam, in qua conſervatur portio Maxillæ inferioris, cum portione Malæ humanæ.

A. Integumenta Malæ exteteriora.

B. Epithelia Malæ.

C. Papillæ nerveæ Epitheliâ ſuâ obductæ, quæ admodum exiles ſunt, ita ut ſculptor illas non ſatis bene delineare potuerit.

D. Ornamentum ſericeum cæruleum, ſub phiala poſitum.

E, Dentes molares.

Fig. II. Indigitat portionem Ephitheliæ papilloſæ Buccæ microſcopio viſam, cujus lens magnitudine convenit, cum humore cryſtallino aſelli minoris.

Fig. III. Exhibetur fætus humanus qui adhuc continetur in membrana Amnio, & ejus proprio liquore, in quo hoſpitabatur in corpore materno, dum viveret.

A. Membrana Amnios, telæ araneæ inſtar tenuis, cum liquore proprio.

B. Pu-

De uytlegging der Figuren.

De Eerſte TAFEL.

De Ie. figure van de Ie. plaat wyſt ons aan een glas, en daar in een gedeelte vande wang en onderſte kaak van een menſch.

A. De buytenſte bekleetſelen des wangs.

B. Het binnenſte bekleetſel.

C. De zenu-tepeltjens met haar bekleetſel omvangen, en zyn deſe ſeer kleen, weshal ven dezelve niet al te wel afgebeelt zyn geworden.

D. Het blauw zyde verſierſel onder het glas.

E. De bak-tanden.

De II. Fig. Wyſt ons aan een gedeelte van het tepelig bekleetzel van de wang, door een vergrootglas gezien zynde, wiens groote overeen komt met de cryſtaline vogt van een ſchelvis ooge.

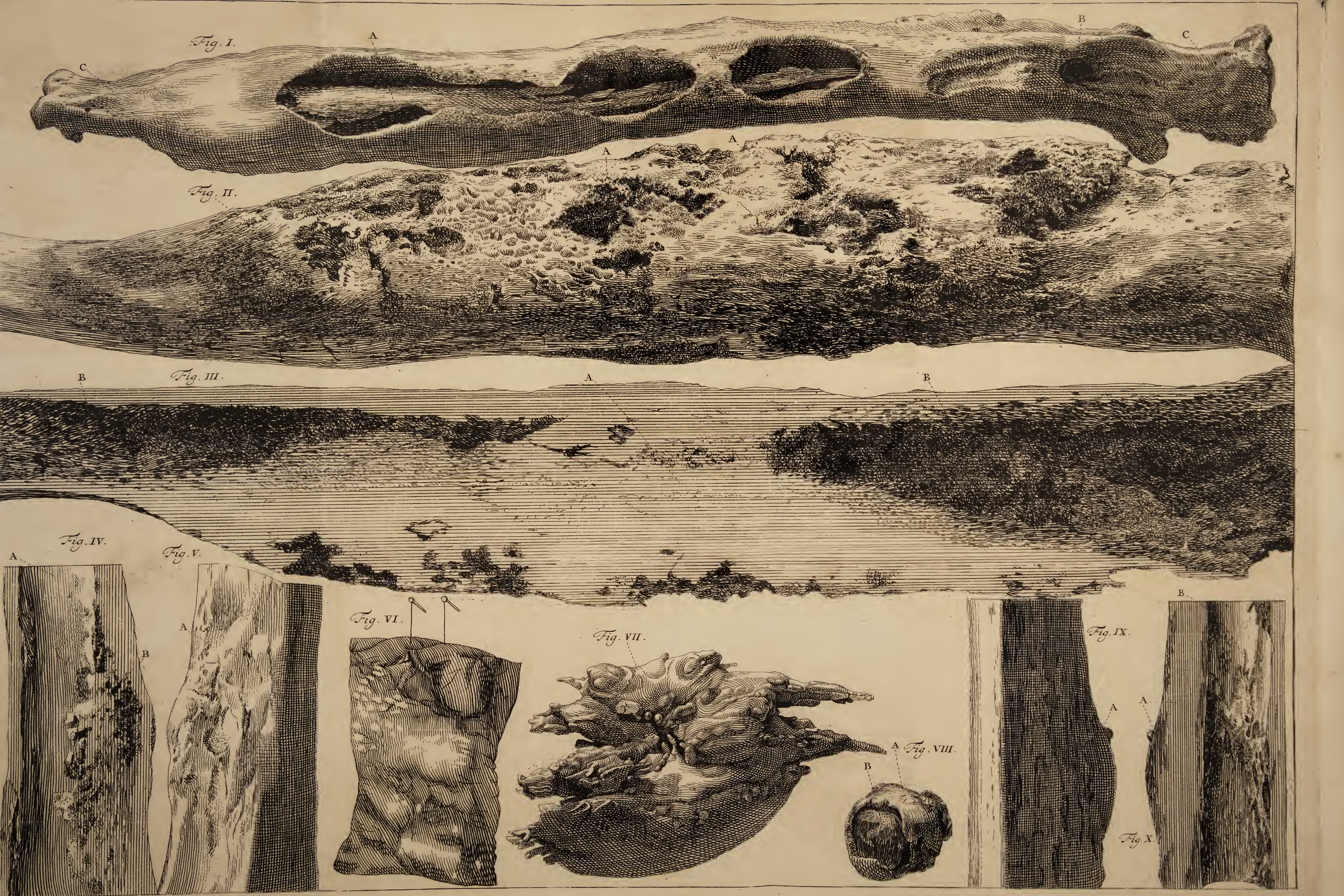
De III. Fig. verbeelt een kleen menſche ſchepſelken, 't welk nog in zyn vlies Amnios, en ook in de eyge vogt onthouden word, waar in het geleegen heeft in 's moeders ligchaam terwyl het leefde.

A. Het Vlies Amnios by na zoo dun als een ſpinnewebbe met haar eygen vogt.

B. Het

Fig. I.
Fig. II.
Fig. III.
A
B
C
D
E
D
D
A
B
C
C

Fig. I.
A
B
C
C
A
A
Fig. II.
Fig. III.
B
A
B
Fig. IV.
A
B
Fig. V.
A
Fig. VI.
Fig. VII.
A
Fig. VIII.
B
Fig. IX.
A
A
B
Fig. X.

B. Puſio, ſeu Fœtus.
C. Capſula, ut & ornamentum ſericeum cæruleum, in quibus poſita eſt phiala cryſtallina.

B. Het Schepſeltje.
C. Het dooſie als mede het blauwe ſyde vercierzel daar de cryſtalline vles in ſtaat.

TAB. II.

De Tweede TAFEL.

Fig. Iª. Exhibet os cubiti deforme factum, ab humoribus acrioribus.
A. Fiſtula oſſea interna, quæ undique ſeparata eſt à ſubſtantia oſſea externa.
B. Sinus.
C. Olecranum deforme factum.
Fig. IIª. Oſſis Tibiæ deformis, & ſerræ ope in duas partes diviſi, facies exterior.
A. A. Sinus cavernoſi.
Fig. IIIª. Ejuſdem oſſis facies interior.
A. Portio oſſis ſolidiſſima facta, & à priſtina cavitate deſtituta.
B. B. Subſtantia oſſeo-ſpongioſa.
Fig. IVª. Oſſis Tibiæ portio, Topho oſſeo obſita, & ſerrâ in duas partes ſecta.
A. Facies interna.
B. Exotoſis oſſeo-ſpongioſa non admodum dura.

Fig.

De Iᵉ. Fig. Verbeeld een elleboogs been 't geen door ſcharpe humeuren, miſmaakt is geworden.
A. De inwendige beenige pyp, dewelke overal geſcheyden is van de buytenſte beenige ſubſtantie.
B. Een groeve.
C. Het bovenſte vande pyp (olecranum) geheeten.
De IIᵉ. Fig. De buytenſte gedaante van een miſmaakt ſcheen been, en door de ſaagh in twee deelen verdeelt.
A. A. De holle groeven.
De III. Fig. De inwendige gedaante van 't zelvige been.
A. Een gedeelte van 't been dat zeer hard geworden is, en vande voorgaande holligheden ontbloot.
B. B. De Spongieus-beenige ſelfſtandigheyt.
De IV. Fig. Een gedeelte van 't ſcheenbeen, met een beenige tophus beſet, en met de zaag in tween verdeelt.
A. De inwendige gedaante
A. De ſpongieus-beenige, en weeke uitſpattinge.

M 2 Fig

Fig. Va. Ejuſdem Oſſis facies exterior.

A. Tophus cavernoſus, & admodum durus.

Fig. VIa. Cutis horrendo adſpectu, & inæqualis, oſſis præcedentis Fig:

Fig. VIIa. Portio dentis Elephantis variis exodontoſibus obſita, à ſclopeti exploſione forſan ortis.

Fig. VIIIa. Exigua portio Dentis Elephantis, in qua globus æneus reperitur, qui ſclopeti ope intravit.

A. Portio Dentis.

B. Globus æneus.

Fig. IXa. Portio oſſis Tibiæ topho obſita, & ſecundum longitudinem diviſa.

A. Facies externa propter tophum gibboſa.

Fig. Xa. Ejuſdem oſſis facies interior.

A. Subſtantia oſſea admodum craſſa & dura.

B. Exoſtoſis cavernoſa.

TAB.

De V. Fig. Deszelfs beens uyterlyke gedaante.

A. Een zeer holle en harde tophus

De VI. Fig. De huyd van 't voorgaande been, 't geen zeer oneffen en afſchuwelyk is om aan te zien.

De VII. Fig. Een gedeelte van een tand van een Oliphant, met verſcheyde beenige uytſpattingen, door het ſchieten van een kogel, mogelyk veroorzaakt.

De VIII. Fig. Een kleen gedeelte van de tand van een Oliphant, waar in gevonden werd een kopere kogel, die door het ſchieten met een roer daar in geraakt is.

A. Het gedeelte vande Tand.

B. De kopere kogel.

De IX. Fig. Een gedeelte van 't ſcheenbeen, met een tophus beſet, en na de lengte in twee verdeelt.

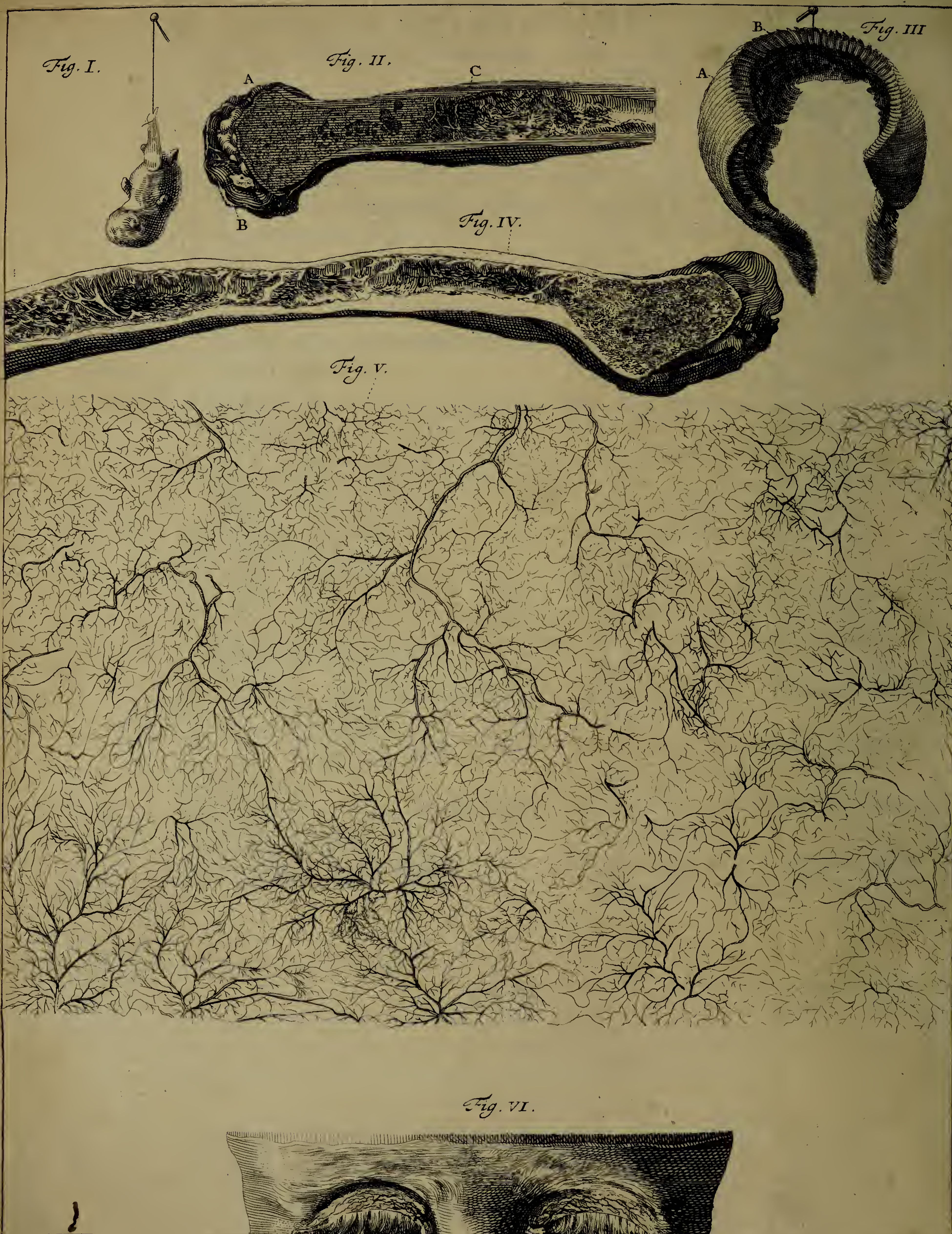
A. De buytenſte gedaante is bultig door de Tophus.

De X. Fig. De binnenſte gedaante van 't zelve been.

A. De zeer harde en dicke beenagtige ſubſtantie.

B. de uytſpatting, die met veele holletjens vervult is.

Uyt-

Fig. I.
Fig. II.
A
B
C
Fig. III
A.
B.
Fig. IV.
Fig. V.
Fig. VI.

T A B. III.

Fig. I^a. Embrio ab umbilicali funiculo dependens.

Fig. II^a. Portio Oſſis humeri è puerulo.

A. Epiphyſis ſuperior, partim cartilaginea, partim ex oſſiculis conſtans.

B. Particulæ oſſeæ.

C. Subſtantia interior, quæ oſſeo-ſpongioſa, medulloſo liquore imbuta, & membranula adeo tenui obſita, ut telam araneæ adæquet. Hæc autem ſuperbit arteriolis repletis, & exinde rubedine prædita.

Fig. III^a. Portio Epidermidis ex Æthiope.

A. Epidermis admodum craſſa.

B. Papillarum agmen.

Fig. IV^a. Portio oſſis Femoris ex puerulo, in cujus Epiphyſi ſuperiore cartilaginea varia quoque oſſicula apparent.

Fig. V. Membrana Hepar humanum ambiens, per quam Arteriolæ reptant innumeræ.

Fig.

De III. TAFEL.

De I. Fig. Vertoont een ſchepſeltje aan ſyn navelſtrengetje afhangende.

De II. Fig. Een gedeelte van het ſchouderbeen van een jongske.

A. De bovenſte Epiphyſis, of aanwas ten deele kraakbeenig, ten deele kleene uyt beentjens beſtaand.

B. De beenighe deeltjens.

C. De inwendige ſubſtantie, wiens ſpongieus beenige zelfſtandigheit, met een mergagtighe voghtigheyd vervult, en beſet is met zoo fyn een vlieske, dat het met een ſpinwebbe overeenkomt. Dit is voorzien met opgevulde Slagaderkens, waar door het rood is.

De III. Fig. Een gedeelte van 't Oppervelleke van een Moriaen.

A. Het opper-velleke 't welk zeer dik is.

B. Een hoop van tepeltjens.

De IV. Fig. Een gedeelte van 't Dybeen, van een jongske, in wiens bovenſte kraakbeenige Epiphyſis ook verſcheyde beentjens gezien werden.

De V. Fig. Het vlies, van de Lever van een Menſch waar door veel en onteldaare bloedvatjens lopen.

Fig.

Fig. VI^a. Portio Frontis ex puero, per cujus Palpebram ſuperiorem diſſeminantur Arteriolæ, ex angulis majoribus, prodeuntes.

De VI. Fig. Een gedeelte van 't voorhoofd van een jonge, door wiens opperſte oogſchellen de ſlagaderkens verſpreyd werden, dewelke voortkomen uyt de groote hoeken der oogen.